

6139

ఆంధ్రపత్రిక స్వర్ణోత్సవ సంచిక

[ఏబదిఐదవ సంవత్సరాది సంచిక]

వి శ్వా వ సు : 1964 - 65

25/12/95

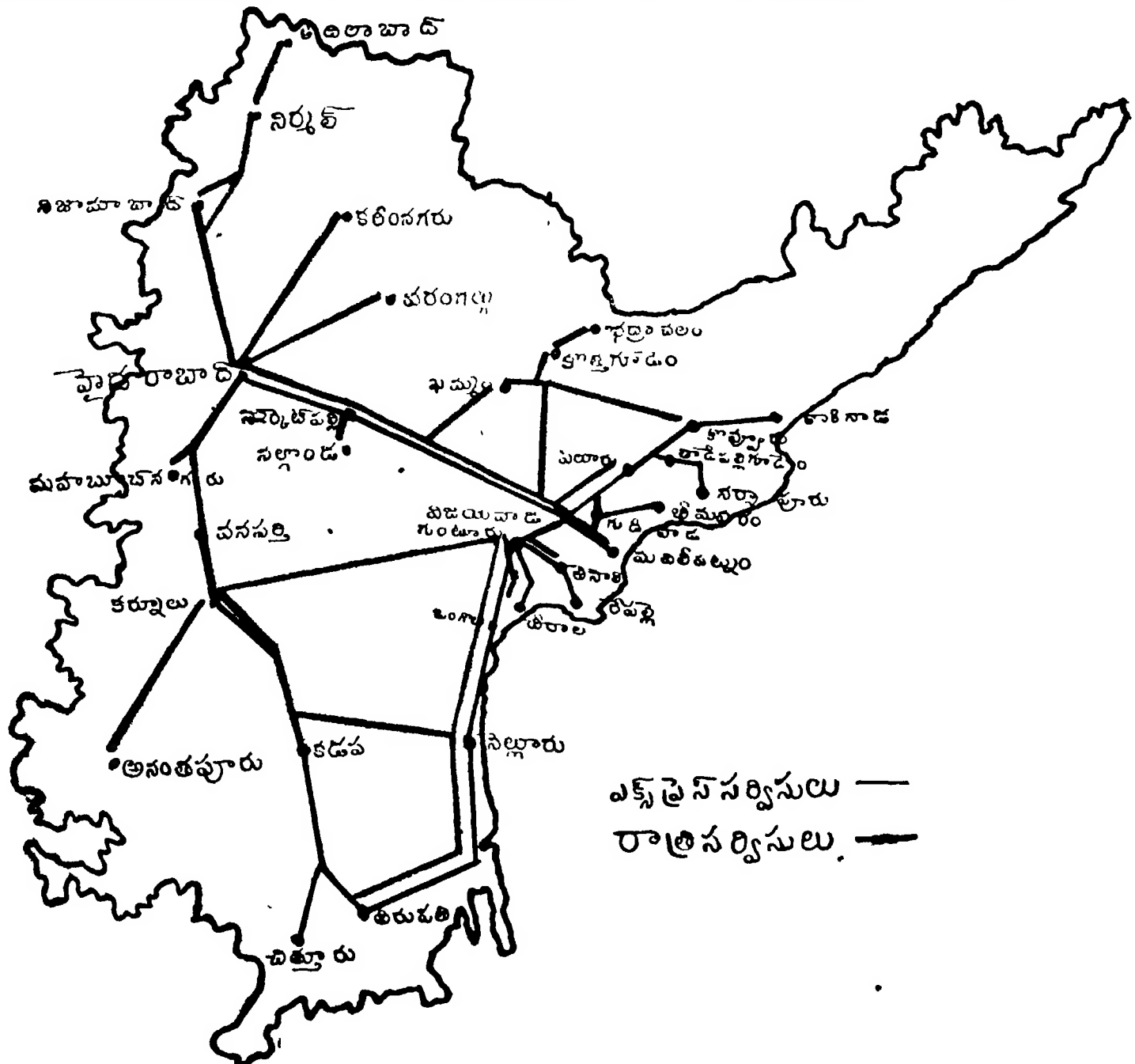
సంపాదకుడు :

శివలెంత శంభు ప్రసాద్

మొదలు 7-50

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున ముద్రితము

నిమిషాలు రూపాయల్లో లెక్కివేసే వారికి

వృథా చేసేందుకు ఉద్యమైనా మిగలని వ్యాపారస్తులు, ఉద్యోగస్తులు ఎగలంతా ప్రయాణంలో పోగొట్టుకో నవసరములేదు. ఆర్. టి. సి. ఇప్పుడు రాజధానినుంచి రాష్ట్రంలోని అనేక ప్రధాన నగరాలకు రాత్రి సర్వీసులు నడుపుతూంది. విశాఖపట్నం, శ్రీరామచంద్రం వంటి అన్ని జిల్లా కేంద్రాలను రాజధానితో ఎక్స్ ప్రెస్ సర్వీసులతో ఆర్. టి. సి. కలిపింది.

వేగానికి, సుఖప్రయాణానికి ఆర్. టి. సి. సర్వీసులను మరచకండి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రోడ్డు రవాణా కార్పొరేషన్

ప్రయాణీకుల ఇతోధిక సౌకర్యానికి నిరంతర కృషి నలుపుతున్న ప్రజా సంస్థ.

మహాగణాధిపతి	15
తొలిసంచిత తొలిపుట	7
తొలిసంచిత తొలిపకటన	8
విన్నపము	9
ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం - బ్రహ్మశ్రీ కొక్కండ వేంకటరత్నశర్మ, బాలకవి శ్రీ భాగ్యరాజునారాయణమూర్తి, అష్టావధాని శ్రీ రామధను శీతారామకాశ్మీ	11
లేఖలు—శ్రీ చిల్లంపూడి శ్రీరామారావు, శ్రీ నందుల సుబ్బారాయశర్మ, శ్రీ చించినాడ వేంకటరత్నకాశ్మీ	12
ఆంధ్ర మహాజనుల కొక విన్నపము—వైదికాధిపతి	13
ఆంధ్రులు---	15
ప్రస్తావన---	18
దేశోద్ధారకుని తుది రచన	22
విలువైన వేరము శ్రీ క రామానుజరావు	25
పాట్లదీర్చి బిడ్డను తీయుట—శ్రీ అచంట లక్ష్మీపతి	27
జ్వరంగవేడు తన గురువునకు వ్రాసిన యుత్తరము—	
శ్రీ కే. వి. లక్ష్మీనారాయణ	33
ఆయుర్వేదము—పండిత డి. గోపాలచార్యులు	35
చమత్కార చంద్రిక—శ్రీ మంగిపూడి వేంకటరత్న	42
వారికధ—శ్రీ అజ్ఞానాదిభట్ల నారాయణరావు	43
ఆంధ్రుల కొక విన్నపము - శ్రీ తాపీ భర్తారావు	45
హిందూ స్త్రీల సంస్కారస్థితి—శ్రీమతి సూర్యమ్మ కామేశ్వరమ్మ	47
నేటి తేట తెలుగు—రావుసాహెబు గిడుగు రామమూర్తిసంతులు	53
స్త్రీలకు గౌరవసేన పద్ధతి - శ్రీ కొండ వేంకటప్పయ్యసంతులు	59
కీర్తితేజులగు తెల్లమునెండ రామరాయ కుండ్రులు—	
ఒక గుంటూరు మండలవాసి	63
భాష, భావము, సంగీతము—శ్రీ కోనర్తి హనుమంతరావుసంతులు	65
శ్రీ సంచిరాజు లక్ష్మీనారాయణ దీక్షితుల చరిత్ర—	
శ్రీ క. మార్కండేయశర్మ	67
దేశ చరిత్రలు: నవలలు—శ్రీ లింగేశ్వర్ల వీరభద్రదుడు	69
యూరపుణండ్ల హరిభండన భాస్కరరావుసంతులు—	
మహామహాపాథ్యాయ కొక్కండ వేంకటరత్నశర్మ	71
నాట్యసుందరి - శ్రీ బుపరాజు అష్టారావు	73
ఆంధ్రకవుల యువరాధములు—శతావధానులు రామకృష్ణ కవులు	75
హైందవ చిత్రలేఖము—శ్రీ పోడూరి రామచంద్రరావు	81
నన్నయభట్టు వంశపుకవి గోపాలని రామకవి—	
బారిష్టరు ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణసంతులు	83
ఏక లిపి—కొమాండూరి శ-గోపాలచార్యులు	87
వావిలాల కూచెన్న—శ్రీ ఒంగోలు వేంకటరంగయ్య	90
సంగీతము: స్వరప్రవాహము—చెలికాని లచ్చారావు	91
స్వాతంత్ర్యరథము—శ్రీ దువ్వూరి రామిరెడ్డి	93
కొమారభట్టశ్రీమ—ఆయుర్వేదవిశారద శ్రీ చాపలి రామమూర్తి	95
హస్తినర్మ ఉల్లాసు శాసనము	97
నిమ్మరాజు వేంకటాద్రికవి—శ్రీ కోటిదేవ బాలకృష్ణయ్య	107

నాస్తిక దర్శనములు—	శ్రీ వేటూరి శివరామకృష్ణ	109
కంఠరమరమున జగత్తు అనన్యముగా?		
కావ్యచిత్తులు	శ్రీ బంతుపల్లి సుబ్బయ్య శాస్త్రి	121
కారుణ్యము	శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావువంతులు	123
ములుగు పోయారధ్యులు—	శ్రీ ముదిగొండ బసవయ్యకృష్ణ	127
పువ్వుండల	శ్రీ కృష్ణ రీరాజురమణ—	129
అదిగరము	శ్రీ కొండవర్తి వీరభద్రాచార్యులు	135
దేవాలయములు—	శ్రీ అల్లూరి సూర్యనారాయణరావు	139
చైతన్య స్వరూప సిద్ధాంతములు—	శ్రీ పేరనంది జగన్నాథస్వామి	143
యంతిపాటలు—	శ్రీ పురాణం నారకాశ్రమి	145
దక్షిణాది తెలుగు: కొన్ని పాట పుస్తకాలు—		
	శ్రీ వేమూరి పద్మనాభశర్మ	151
ఆంధ్రపరిచయ: ఉగాది సంవికలు—		
	శ్రీ సరైవల్లి హనుమంతరావు	155
యతిప్రసాదము—	శ్రీ సద్భద్రాసము సూర్యనారాయణకృష్ణ	161
పట్నీరుపుచ్చ	శ్రీ రామము వేంకటేశ్వర	167
కల్పవృక్షములు	శ్రీ డి. కోటిశ్వర దీక్షితులు	175
వాసిరెడ్డియము—	శ్రీ అమరవాది హనుమచ్ఛాస్త్రి	185
అపసంబులు—	శ్రీ పెండ్యాల వేంకటాచలమూర్తికృష్ణ	197
ఆంధ్రులు: రాధ—	శ్రీ సముద్రాల వేంకటాచలమూర్తి	207
తెనుగుపై	శ్రీ కుంకండల వేంకటరావు	211
యతిప్రసాద మహానాద —	శ్రీ ఇంద్రకంటి హనుమచ్ఛాస్త్రి	217
పేష్టరేపరు —	శ్రీ వెంటి నాగభూషణం	223
అమృతమృతము—	శ్రీ పూడిపెద్ది వేంకట రమణయ్య	235
కొండవంటి	శ్రీ చింత దీక్షితులు	239
గృహదేవతల సాహిత్యము—	శ్రీ రాధాపతి, అనంతకృష్ణ శర్మ	245
కూపిపూడి భాగములు—	శ్రీ రాండు కృష్ణ	251
న్యాయశాస్త్ర చరిత్రము—	శ్రీ పేర లక్ష్మీనారాయణ శాస్త్రి	255
హైదరాబాదురాష్ట్ర దృశ్యమనుస్యము—	శ్రీ సురవరము ప్రభాకరదే	257
వైదికుల పరిభాషలు	శ్రీ జంపూలం రుక్మిణీనాథకృష్ణ	265
నాచులహామము—	శ్రీ కొంతి వేంకట రామమూర్తి	273
విమర్శ ప్రమాణము—	శ్రీ నోరి సరసింహ శాస్త్రి	275
తెలుగులో సాగులు—	శ్రీ శివాధాని చెల్లసెట్టి వేంకటశాస్త్రి	281
తంత్రశాస్త్రము: వాచాచారము—	“అనందపురి	289
తిక్కన—	శ్రీ ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ	293
అన్నపూర్ణ		297
నోటి తెలుగు, నోటి తెలుగు—	శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరకృష్ణ	303
సర్వాన్వేషణ—	గోపీచంద్	305
స్వనిషయము		309
అడగ్ పె జర్ ఇండెక్స్		310

గ మ ని త :

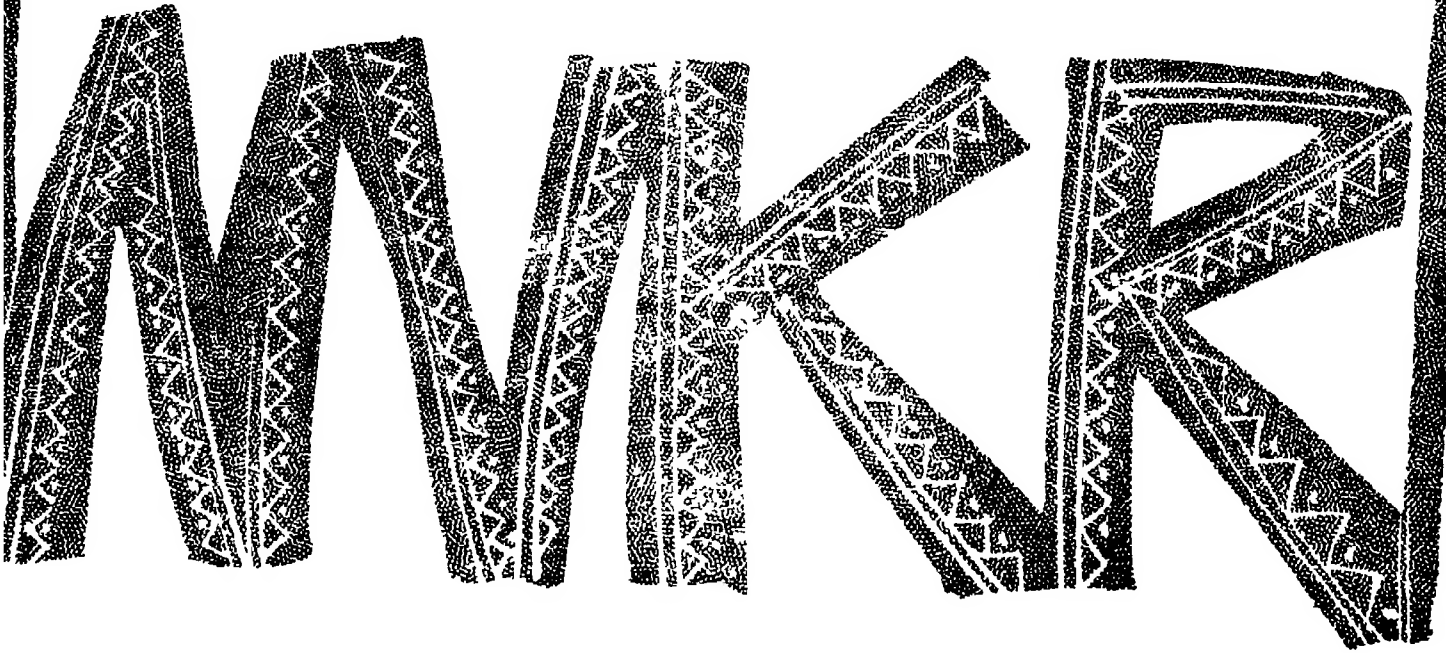
75వ పుటలో ఉండవలసిన చాయాచిత్రం 211 వ పుటలోను,
211 వ పుటలో ఉండవలసిన చాయాచిత్రం 75 వ పుటలోను
పొరపాటున వడిసింది. దీనిని గమనించ ప్రార్థన.

కంప్రెస్త్రిక్

మా

పురాణనివృద్ధికి

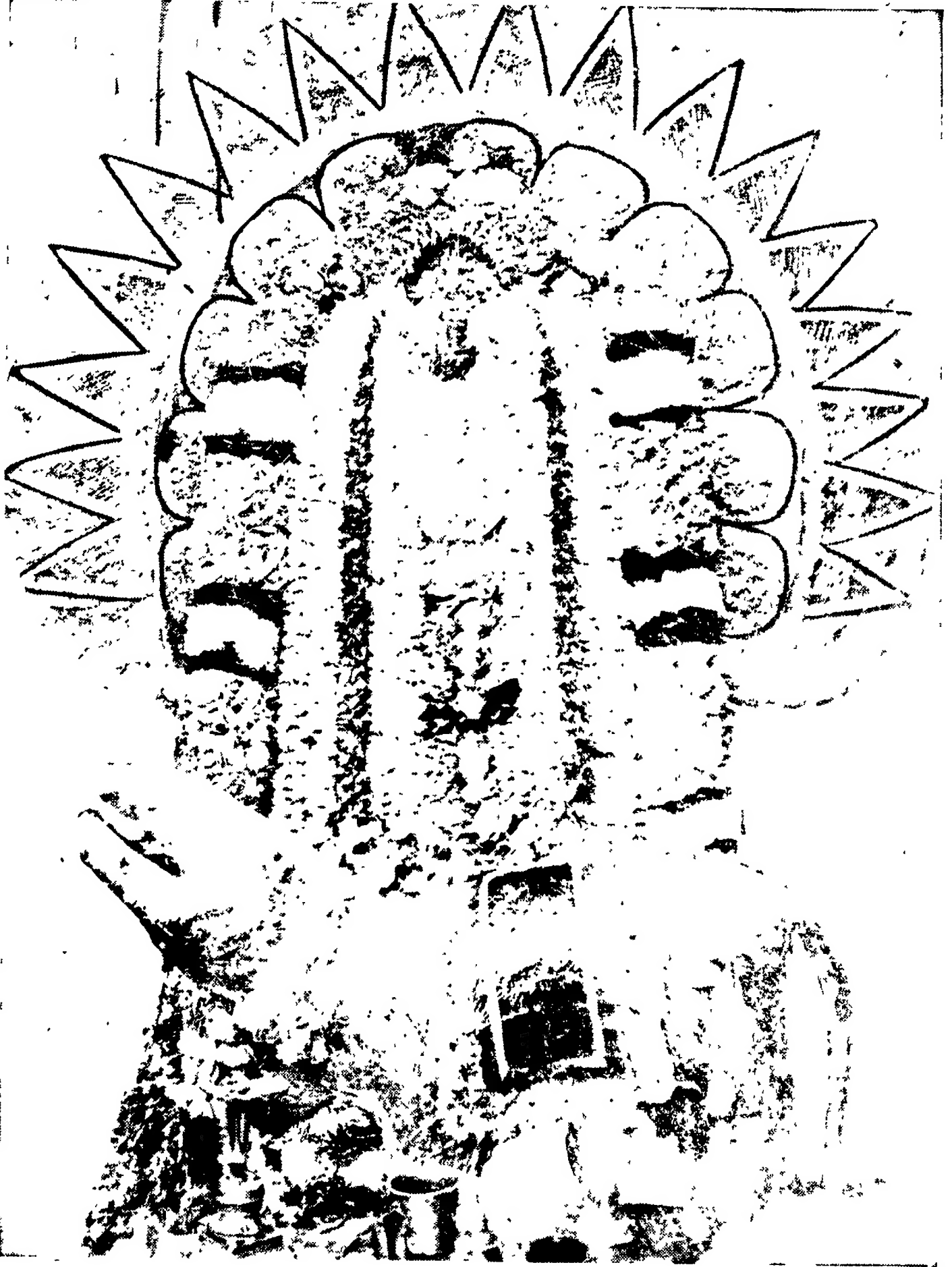
మార్గకల్ప

సిమ్మగడ్డ వెంకటకృష్ణారావు & సన్స్

గొంభీనగరం

విజయవాడ

బొంబాయిలో ఆంధ్రపత్రిక స్థాపన మొదలు ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయంలో అనవరతం అర్చనలు అందుకుంటున్న మహాగణాధిపతి.

ది ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్ హైదరాబాద్

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని సహకార సంస్థల ఆర్థికావసరములను పరిష్కరించగల
అగ్రగణ్యమైన సహకార సంస్థ.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వ బాగపాపామ్యము గల ప్రముఖ సహకార బ్యాంకు.

అన్ని రకాల బ్యాంకింగ్ వ్యాపారములు జరుపబడును.

చెల్లించిన మూలధనం	రూ. 220 లక్షలు
రిజర్వులు	రూ. 111 లక్షలు
డిపాజిట్లు	రూ. 490 లక్షలు
బ్యాంకర్లలోనున్న మూల ధనం	రూ. 24 కోట్లకు పైగా.

డిపాజిట్లు

సేవింగ్స్ బ్యాంక్ డిపాజిట్ అకౌంట్లు : సొలరు 4%

(14 సం॥లకు పైన వయస్సుగల మైనర్లు కూడా వాతా ప్రారంభించవచ్చును)

టర్మ్ డిపాజిట్ల మీద సవరించబడిన వడ్డీ రేట్లు

కాలపరిమితి		వడ్డీ రేట్లు
15 దినములకు, అంతకు పైగా	45 దినముల వరకు	2%
46 దినములకు, అంతకు పైగా	90 దినముల వరకు	3½%
91 దినములకు, అంతకు పైగా	6 నెలల వరకు	5½%
6 నెలలకు, అంతకు పైగా	12 నెలల వరకు	6%
12 నెలలకు, అంతకు పైగా	24 నెలల వరకు	6½%
24 నెలలకు, అంతకు పైగా	36 నెలల వరకు	6½%
36 నెలలకు, అంతకు పైగా	60 నెలల వరకు	7%
60 నెలలకు, అంతకు పైగా		7½%

ఎన్. సిద్ధా రెడ్డి, ఎం.ఎల్.సి.,
ప్రెసిడెంట్.

వి. వి. మల్ హోత్రా,
మేనేజింగ్ డైరెక్టర్.

ఆంధ్రపత్రిక

స్వర్ణోత్సవ సంచిక

వివిధ వ్యాసములతోను, జిత్రపటములతోను

వారభివత్సరమునందు జరిగిన కార్యక్రమములను

బొంబయి తత్వవిశేషమునా కేరళాలో నుండినవి

సాధారణజాతియు, సామ్రాజ్యము ధానువాసము

బొంబయి.

ANDHRAPATRIKA

THE ANNUAL NUMBER.

CONTAINING

Pictures of Eminent Persons

And Contributions from Telugu Scholars, etc.

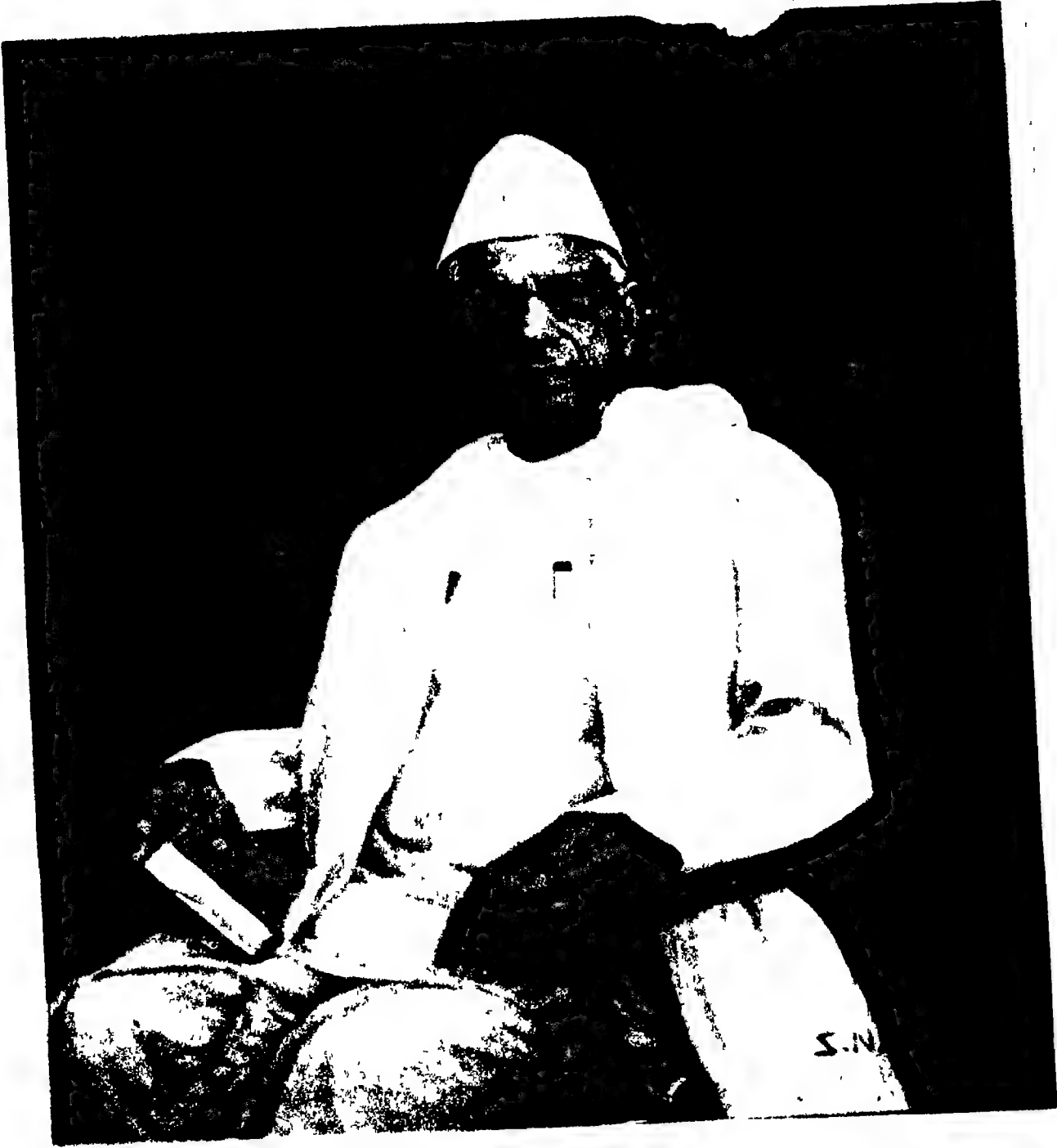
Printed at the Tata-Venkat Press

1919

LOMBAY.

అంధవత్రిక స్వర్ణోత్సవ సంచిక-1965

స్థాపకులు :
శ్రీ నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

విన్నపము

[1910 సాదాబాణం అవత్యరాదినంచిననుండి]

భగవదనుగ్రహమువలనను నాంధ్ర మహాజనుల యాదరణాతిశయమువలన నీ సంచిక బహిర్గతము గాజాలినది. గ్రంథాదిన స్వకీయ విషయక ప్రశంసను జేయుట సామాన్యము. కార్యారంభమున సంభవ విషయములును, గార్యంతమున స్వత్కర్తృభిరాషయును జనించుట సహజము. విజయాఖ్య సార్థిక నామధారి యైన యర్జునునకు సైతము యుద్ధారంభంతములందు నిషేధాభిమానములు గలిగినవి. కాని శ్రీకృష్ణుని హేతోవదేశమువలన నీ విషేధాభిమాన భావనలు దొలగినవి. స్వల్పారంభములకును గార్య సాధనానుకూలంబులైన కారణంబు లనేకములు గన వాటిని నిరూపించుట దుర్లభము. సామాన్యముగ గార్య పరిణితివలన గారణ సంపత్తి యూహింపఁదగియుండును. కాని సహజ స్వాభిమానమువలన గారణసంపత్తి స్వత్కర్తృముగఁ బరిణమించవచ్చును. గ్రంథారంభమునఁ బీఠికను వ్రాయుటకుఁగల ప్రయోజనము స్వకీయకార్యకమమును నిరూపించుటయును, నితరుల సహాయమును గృతజ్ఞతా పూర్వకముగ గ్రహించుటయును.

ఆంధ్రభాషయందు సంవత్సరాది సంచికలను ముద్రించుట కిదియే ప్రథమ ప్రయత్నము. దీని ముద్రణము పుష్కలమసాంతమునం దారంభమై చైత్రమాసాదిన ముగిసినది. సుమారు రెండున్నర మాసములలో ముద్రణము సాంతమైనది. ఆంధ్ర ముద్రాక్షరశాలలు లేని బొంబాయినగరమునందుఁ బత్రికా సిద్ధపాణము కష్టతరముగ నున్నది. పత్రికకుఁ దోడుగ స్వల్ప కాలములో నీ సంచికను ముద్రించుటకుఁగల వ్యయ ప్రయోజనములఁ జదువరు లూహింపఁగలరు. ఈ కార్యవేగమువలన నీ సంచికయందనేక లోపము లుండుట సహజము. సజనులు గుణగ్రహణులు దోషవరాజ్ఞులు. వ్యాసలేఖకులు ఈ సంచికకుఁ బ్రధాన పోషకులు. వారి స్వార్థాభావ సహాయమువలన నీ కార్యము కొనసాగినది. కొన్ని వ్యాసములు సకాలమునఁ జేరినవి. కొన్ని విరంజముగఁజేరినవి. కొన్ని చేరవేలేదు. చేరినవాటిలోఁ గొన్ని వ్యాసము లతిదీర్ఘములు. ఇందువలన ముద్రణాది వ్యవస్థలలో ననివార్యములైన లోపములు గలిగి సామ్యత్వాభావము గొంత ఏర్పడినది. కాని దీనిలో ముద్రితములైన వ్యాసములు భాషాభిమానులచేతను, భాషాభిజ్ఞులచేతను వ్రాయఁబడుటంజేసి, యవి భాషాభివృద్ధికిని భాషా జ్ఞానాభివృద్ధికిని దోడ్పడగలవు. ఆంధ్రదేశమునందు భాషాభిమానులు, విద్యావంతులు గ్రంథకర్తలు, సంఘ సంస్కరణ పరాయణులు మొదలగు పూజారు లనేకులు గలరు. ఈ మహనీయుల సౌశీల్య సద్భావన లాంధ్రలోకాభివృద్ధికి దోడ్పడుచున్నవి. ఈ సత్పురుషుల కృత పరిచయమును దృఢపరచుటయే ఈ సంచిక ప్రధానోద్దేశము. ఆంధ్రుల యాదరణ పోషణవలన నాంధ్రపత్రిక దేశమునందంతట

నల్లకొనుచున్నది. ఈ యాదరణానురాగ భావములను బలపరచుటకై ఈ సంచిక ముద్రింపఁబడి చందాదారుల కుచితముగా నియ్యఁబడుచున్నది. ఈ సంచికయందు 248 పుటముల వ్యాసములును, 126 చిత్రపటములును ముద్రింపఁబడినవి. రెండు రూప్యముల చందాధనమునకుఁ బత్రికను, సంచికను సందఁజేయుచుఁ బత్రికవలనఁ బొందెడి లాభమును గ్రాహకు లూహింపఁగలరు. ఈ సాహసోద్యమ మనేక దురూహోపాహలకుఁ గారణముగా నుండినది. కాని వాటి నిరూపణ నిరసనము లిచ్చుట ననుపయోగములు. సుందర రూపముతోఁ బ్రత్యక్షముగానుండు నీ సంచిక యా దురభిప్రాయముల రూపుమాపగలదు. ఈ సంచికను గైకొనువారు దానియందుఁ గన్పట్టు లోపాలోపములఁ దెలిపిన నవి కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ గ్రహింపఁబడును.

ఈ సంచికను బ్రచురించుటకుఁగల సామర్థ్య మాంధ్ర మహాజనుల సహాయమువలనఁ గలిగినది. వారిలో ముఖ్య లితులఁ జేర్చొనఁబడి వారలకు సమీపయంబుగ వందనంబు లర్పించఁబడుచున్నది. 1. వ్యాసములను వ్రాసి పంపి భాషాభిమానమును వహించిన స్త్రీ పురుషులు, ముఖ్యముగ విజ్ఞాన చంద్రికా గ్రంథమాలకు సంపాదితులగు కొమ్మరాజు లక్ష్మణరావుగారు వ్యాసములను వ్రాసియు, ఛాయా చిత్రపటముల నందజేసియు, కార్యోపకరణమును నిరూపించియును గడు ప్రయాసమున కొన్ని పోషామును జేసిరి. 2. రఘువతి వెంకయ్య బ్రదర్శనగార్లు:—వీరచెన్నపురిలో సుప్రసిద్ధులైన ఛాయా చిత్రకారులు. తమ కళానైపుణ్యమును జూపుచు ఛాయా చిత్రపటములనుండి సులభముగను సుందరతరముగను అతి శీఘ్రముగ ముద్రణాసాధనములను గల్పించి యిచ్చిరి. 3. ఆనంద ముద్రాక్షర శాలాధిపతులు:—4. వైజయంతి ముద్రాక్షర శాలాధికారులు:—5. భువనగిరి రంగయ్యశేష్ఠి గారు:—6. చిత్రకళా ముద్రణా యంత్రాధిపతులు:—7. ఛాయా చిత్రపట ప్రేక్షకులు:—తమ చిత్ర పటములను బంపినవారలు; ఇతరుల చిత్రపటములను సంపాదించి పంపినవారలు; ఛాయా చిత్రపట ముద్రణా సాధనములఁ బంపినవారలు:—8. తత్త్వ వివేచక ముద్రాక్షర శాలాధిపతులు:—వీరి సంచికలోని మూడవపంతు పుటలను జిత్రపటముల సన్నిటినిఁ ద్వరలోఁజక్కగా ముద్రించి కార్యభారమును నిర్వహించిరి.

ఈ కార్య సాఫల్యమునకుఁ దోడ్పడిన మిత్రు లనేకులు గలరు. వారల సహృద్య భావమునకు వందనములు. చేరిన వ్యాసములలోఁ గొన్నిటి ముద్రించుట కవకాశము గలుగలేదు. ఈ వ్యాసలేఖకులు మన్నించుటకుఁ బ్రార్థితులు. ఛాయా చిత్ర పటముద్రణా వ్యవస్థలలో లోపము లున్న మన్నింపఁ బ్రార్థితులు.

స్త్రీల చిత్రపటము లానన్యముగా జేరినందున జీవరస వేయ వలసి వచ్చినది. అర్జున విజయమునకు శ్రీకృష్ణులు గార కులు. ఆంధ్రపత్రికా విజయమున కాంధ్రులు గారకులు. బాల్యా వస్థయందున్న నీపత్రికయందు రోపము లుండుట సహజము. ఆంధ్రపత్రికయను యిధాశక్తి దేశ సేవను జేయ యత్నించు

చున్నది. ఈ బాలపత్రికం దమ పుత్రికా రత్నంబునువలె బెంచి పోషించుట కాంధ్రలోకాలంకారులైన నరనారీమణులు బ్రార్థి తులు. సాధారణ సంవత్సరమున బరమేశ్వరుడందరికిని శాంతి సంతోషముల బ్రసాదించునుగాక.

—పత్రికాధిపతి.

PUBLISHERS' NOTE.

The Andhra Patrika, though comparatively young, is well received and patronized by the Telugu people. These contributions are published in a book form with a view to awaken more interest in the Telugu language in general and in the Andhra patrika in particular. With the kind help and co operation of the Andhra people, the publishers have been able to bring out the book in a short time and they take this opportunity of gratefully acknowledging their help and co-operation. Our thanks are specially due to those Telugu Scholars who readily contributed to this

Number, to those ladies and gentlemen who accorded permission to print their pictures in this special Number, to Messrs R Venkiah Bros the well known Photographers of Madras, who prepared many of the photo zinc blocks used in this book, to the Proprietors of the Vyjayanthi and the Ananda Presses and lastly to the Proprietors of the Tatwa-Vivechaka Press who printed the pictures with care and promptitude. The book is presented as a souvenir to the subscribers of the Andhra Patrika with a hope that the Andhra people will patronize the paper more liberally in future.

ఆంధ్రప్రతికా ప్రశంసలు

[1910 సాధారణ సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

మహామహాపాద్యాయబిరుదాంచితరుగు బ్రహ్మశ్రీ కొక్కాండ వేంకటరత్నశర్మగారిచే వ్రాయబడినది.

- కం. క్రిజిందె నాంధ్రభాష సంజీవని చెప్పపురిని—సమగన బొంబా
యిం తెలగు నాంధ్రప్రతిక రంజించు సనక విషయ రాజిం జనులన్.
- గీ. ఆంధ్ర భాష సంజీవని యప్పు డొప్పె నెద్ది యష్టాక్షరీ యనంగ నంత నిప్పు
డాంధ్రప్రతిక యిద్ది పంచాక్షరిగను దగెమ శ్రీముఖి యది యిది తల్పునుధ్య.
- కం. పూర్వదీక్ష బొడముటనొ నా బూర్వాచారులనె యిద్ది పారి ఎరిరించెన్
సర్వాచార విచారణ నర్వాచీనులను గూడ సరిరించు నిదే.
- ఆ. అద్ది పార్థమాసీ నాంధ్ర సంజీవని పూర్వచంద్రుసోల్కి బొడమునుండె
నాంధ్రప్రతిక యిది యావిర్భవలు బుధవారమందు వృద్ధి పరిచిల్ల.
- ఉత్పా. ఆరయ నాంధ్రప్రతికయన సర్వ మిట్లు గ్రాహ్యమే
ధరణి నాంధ్రు లెల్ల దీని డప్పకయె గ్రహించి యే
సారయలయు సర్వభాష బుద్ధిమంతులైన నం
చు రహ నెట నెడించు న్నె నారి ముఖ హరించుగన్.
- కా. అసక్తిం గలిగిందె భాష ను డాద్యంశాట శ్రీయాంధ్రభా
షా సంజీవని స్థాన సరి చముగా సర్వార్థ సంయుక్తిచే
నాసిం గండె నెడప్రతిక ప్రతి వానాప్యమ్మోచకం
దై సంప్రముచింతించునయి సత్కేశయముం బొందెమన్.
- విశేషార్థములు — ఆంధ్ర భాషా సంజీవని, ప్రచోత్పత్తిసం॥ విజయదశమియందు గలిగెను. ఆంధ్రప్రతిక ప్రశంస పద్యషట్క మిద్ది
ఇప్పుడు లెల్లను పి. వి. డ సమ- లక్ష్మీలోడె గాడించి ఇది, రిల్పుచుధ్య—ఆ గజలక్ష్మిని మధ్య భాగమున గది.
- బాలకవి—భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారిచే వ్రాయబడినది.
- ఉ. ప్రాంతు దేనియర్ సుధుముల్ దుండీరగఁ ద్రాసనట్లుగా
మేలు ముద్దు మాటలను మీరు రిఖించు నిదొద వార్తలన్
జాల ముదఁబునం జదివి సంతస మొందరె యాంధ్రప్రతికన్ ?
బాలురు బాలికానులు పండితవర్యులు పాఠులన్ భువిన్.
- పీ. సంఘ సంస్కరణాను సరిణుల కెసలేని సంఘ సంస్కరణాను సరణగులు
వాణ్య విషయ సద్వర్తం కెసలేని వాణ్య విషయసద్వర్తరులు
చాతుర్యయుత కథా సక్తుల కెసలేని చాతుర్య యుత కథా సంచయములు
నఖిల వార్తా వినోదాత్ముల కెసలేని యఖిల వార్తా వినోదాతిశయము
లెసగు నీ ప్రతిక సయారే యిన్నిగతుల నెల్లవారి యుల్లములు రంజిల్లజేయు
నాంధ్రప్రతిక నెల్లరు నాచరింప వలదె భాషాభిమానులై పరలు నెడర?
- గీ. ఇంగిలీషు ప్రతికలను నెల్లవారు తెలిసికొనువారె తద్బాష చెలియకున్
నాంధ్ర భాషార్థమంబున నమృతభాండ ములు జనియించి యాలోప మణనె నిదియ.
- మత్తేభ వికీడితము
- వెం యత్సల్పము; లాభ మత్యధికమో విన్నాణమా! మేర; పదం
బుల ముద్దాడగ నొప్పు; నక్కరములా! ముత్యాలు; వ్యాసంబులా!
యొలుకుండేనెలు; వింతలా! హృదయమం దుల్పాహ మొందించు; నిం
పలరంగా మన యాంధ్రు లెల్లరును దోడై దీని గాపాడరే!

డి. ఆంధ్రదేశమున నఖిల గృహములకుఁ బచ్చతోరణములు ప్రణయగాఢీ
విద్యార్థులకును వద్దిద్యక్షులకును కరభూషణంబులు గ్రామముగాఢీ
కడువేడ్క మెప్పించి శాంతామణులచేత వడి వడి ముద్దులు బడయుగాక !
ఆంధ్ర భాషింగన కవయంబు విహరించు బాలవనంబులు పావగుగాక !

జి. గి. వింత కథలకు నిలయమై వెలయుగాక ! వార్తలకు బుట్టినిల్లయి వరలుగాక
చండకరుణుడు చంద్రుండు నుండదాక ఆంధ్రప్రదేశ్ ధరణిలో నలరుగాక !

అష్టావధాని రామడుగు శీతారామశాస్త్రిగారిచే వ్రాయబడినది.

అయ్యా, తాము వెలివలిన యాంధ్రప్రదేశ్ జాడ జాడ మిక్కిలి యానందకరంబై పండితసమరణవంబుల హృదయారవిందములకు
వమహావేషశాలియును నభీమణి వగిది విలాసకరంబయ్యె. వెండియుం దీని వర్ణింప చతుర్ముఖ వంచములు పట్టుకొని నహావములులైన
శక్యంబు కాదని తలంచెద నై నను నా సామర్థ్యంబు కొలంది వ్రాసిన వద్యంబులు హిక్యంబులందు బ్రచురింప వేడెద.

ఉ. వారు కరాధిరామ నవ సారస గోద సార పూరితో
దార విశేష ప్రిత విశద ప్రకట స్ఫుట భావమాన శృం
గార చరిత్ర వద్య పద కల్ప పురాణ ధరామరేంద్ర న
మూర్త సుధీమణి ప్రతీత సుందర ప్రియా శోభ నొప్పడన్.

లేఖలు

చిల్లలపూడి శ్రీరామరావుగారిచే వ్రాయబడినది

అయ్యా, దేశాభివృద్ధికి ఆవశ్యకములగు అంశములను బ్రచురవరచు
మీ పత్రికా రత్నంబు గైకొను ప్రాముఖ్యత బొగడ యేరికి తరము?
మీరు బ్రచుర పరచు యంశములన్నియు కొన్ని పత్రికలవలె దుర్బోధనలు
చేయక ప్రజలకును, ప్రభుత్వమువారికిని మిగుల అనురాగము బింపజేయు
చున్నదనుట కేమియు నందియము లేదు. మరియు నొక్కయొక్క విష
యంబు గలదు అదేమన యెల్లరకు అతి సులభముగా వశపరచు చందా
మొత్తము బహుప్రయత్నమైనందున అసగ రూ. 2—2—0లు మాత్రమే.
వెయ్యేది యీ పత్రికకుగల స్వార్థంగ సుందరముగు రచన మరియొకదానికి గల
దనుట అనాదరణీయము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎంతేనియు ఆంధ్ర సంతతికి మహాపహారి యని
మనోవాక్యాయములచే నుడివెడను. అయినను యొక కొడువ గలదు.
మన్నించెదరేని విన్నవించుకొనియెద. ఆ కొడువ తీర్చ మీరు సమకట్టుట
గాక ఆంధ్ర సంతతికి గూడ హితవు గలుగవలెను. ఆ కొడువ నుడు
ట కెంతేని సంతనంబు పర్యవసరము సమ్మదంబు. అయ్యా, అదే
మన లొందరలో దైవారాపత్రికగా మారి కొలదికాంములోనే దినపత్రి
కగా మారువట్లుగా యొవర్చి నర్వేళ్ళరుండు మీ పత్రికకుగల ఈ కొడువ
దీర్చి పంరక్షించుగాక.

నందుల సుబ్బారాయశర్మగారిచే వ్రాయబడినది.

అయ్య పుత్రుల కందరకు నానందదాయకంబైన నీ యాంధ్రప్రదేశ్ భక్తి
పరాయణులకు భక్తి మార్గమును వివేచనాభిలాషులకు వివేదమును
కలుగజేయుచు బాలురకు నయితము సుబోధకముగ నున్నదనుమాటయం
దెంతమాత్ర మతిశయోక్తి లేదు. మరియు పత్రికయంతయు ప్రకటన
లతో నిండించి యొక్కొక్క వత్సరంబు కయిదారు రూప్యములను చందాం
గొను సంపాదకులవలె గాక రూప్యక ద్విశయమున కేబదిరెండు పత్రికలను
బంపుచు పత్రిక ముద్రణాది వ్యయములకు సహితము జానిని స్వల్ప చందా
నుగొని పాటుబడుచున్న యీ పత్రికాధిపతు లెంతయు వందనీయులు.
ఆంధ్రదేశీయులగు నా మిత్రులందరు నీ పత్రికా సుధా రసమును గ్రోలి
యానందించుటకును పత్రికాభివృద్ధి కొరకును శ్రయఃవతిని మిగుల
ప్రార్థించుచున్నాడ.

చించినాడ వేంకటగత్తుశాస్త్రిగారిచే వ్రాయబడినది.

విద్యజ్ఞానానందకందంబగు భవత్పత్రికా రత్నంబు మృదువచనముల
చేతను నవరస సమన్విత పద్యంబులచేతను చారుని తీరున విదేశ సందేశం
బులు చదువరులకు సువదేశించుచు సంశ్లేష మర్థికావర్థికా మతర్థికవలె
వెల్లెడలం బెల్లగ నల్లకొనుచు చదువరులకు నక్కరకురాని విషయ
మిమమంతయును గానరాక పలువిషయంబులు సువదేశించుటంజేసి పత్రికా
రాజుని పెక్కుమందిచే వక్కాణింపబడిన భవత్పత్రికా రత్నంబు వాకు
గ్రమముగ నందుచున్నదనుటకు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాను.

ఆంధ్రమహాజనుల కొక విన్నపము

[1910 సాధారణ సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

ఈ భారత మహాజనులలోని ప్రజా సమూహములో దాదాపు రెండుకోట్ల జనులు ఆంధ్రులు. ఈ మన యాంధ్రుల కొక ప్రసిద్ధమైన భాషయు, నొక దేశమును గలదు. ప్రపంచమునగల భాషలకెల్ల మాతృసమానమైనదని జగత్ప్రసిద్ధి గాంచిన సంస్కృత మహాభాషతో సఖ్యమును గాంచియున్న మన యాంధ్రమును సాటిలేని భాషగా జేయవలయునన్న యది యసాధ్యమైనది గాదు. భాషల యుచ్చనీచస్థితులనుబట్టియే యాయా జనుల వాగరికత తెలియవచ్చును గాన, మన మిప్పు డెంతటి వాగరికులమైనది లోపపూరితమైయున్న మన భాషయే వెలిపుచ్చుచున్నది. కావున విద్యాధికులైన మనదేశీయులు, ఆంగ్లేయాది వివిధ భాషలలోని సారమునంతను బీర్ని, పిప్పిచేసి, దానిని మన యాంధ్రములో నించి, దీనిని మించిన భాష లోకమున మఱి యొకటి లేనట్లు చేయుట, వారికిఁ బ్రథమ కర్తవ్యమైనది. ఆంధ్ర భాషాభివర్ధన సంఘము మొదలగు సంఘములవారి కార్యమును జేయఁబూనినారు గాని, వారు వేటు వేటుగఁ దమకుఁ దొచిన విధమున విర్వర్తింప సాహించుటవలన వారు చేయఁదలచిన మహోపయోగము త్వరలో సాఫల్య స్థితికి రాజాలదు. ఈ మహా ప్రయత్నమునకు ఆంధ్రదేశములోని మహాజనులగు ధనవంతులు, విద్యావంతు లందఱు నేకీభవించి విద్యాపరిషత్తు నొకటి స్థాపించి, సక్రమముగా దానిని జరుగ నారంభించినఁ గొద్దికాలములోనే శ్రవణస్థలోమన్న మన భాష నవయవ్యన విలాసస్ఫూర్తితో వెలసి, వనదేశము మద్దరించగలుగు ననుటకు సందేహముండదు. ఈ మహా ప్రయత్నమువలన విద్యాధికులయ్యును ఆర్జునాభావముచేఁ బరితపించుచున్న ఆంగ్లేయ పట్ట పరీక్షలలో గడితేరినవారికిని, సంస్కృతాంధ్ర వండిత వివహమునకును, గౌరవ జీవనోపాయము గలుగును. మనకుఁ గావలసిన వస్తువులన్నిటిని మనదేశమే మనకొనగల వంతటి ధన బల విద్యా సంపన్న మగును. ఈ మహాత్కార్యమునకు ధన సహాయ మెట్లు గలుగునని మనవా రడుగవచ్చును. ప్రయత్నించిన అదియు సులభ సాధ్యమైనదే. తమ పవిత్ర జీవనముల వలనఁ బ్రజల సంపూర్ణ విశ్వాసములఁ బడసిన మహాపురుషులు ప్రతి పల్లెను గలరు. వారి ప్రోత్సాహమువలన నెవరికిని అంత బరువుగాఁ గానకుండునట్లు ప్రతియూరు, ప్రతి గ్రామముననున్న యార్జునపరుడైన ప్రతి ఆంధ్రదేశీయునియొద్దనుండియు సంపత్తిరమునకు రూపాయ లేక అర్ధరూపాయ వంతున రాబట్టిన వా సొమ్ము లక్షల సంఖ్యకు వచ్చుననుటకు ననుమానము లేదు. కాని ఈ సొమ్మును భద్రపరిచి వివిధోపయోగ కార్యములకు వినియోగ పరచుటకు సుత్తరవాదియగు సభలోని సభికులందఱును అనుభవ పరిపూర్ణులును, విశ్వాసప్రాతులును, విద్యాధికులును, ధనవంతులును, గౌరవనీయులునుగా నుండగలిగిన, ధనము ప్రోగలు

టకుఁగాని, దానివలన దేశమునకు లాభము కలుగుటకుఁగాని సందేహముండదు. అట్టి మహా పురుషులు మన దేశమునగలరు. అట్టి సత్పురుషులందఱు నేకీభవించి, సభలు చేసి ధనమును క్రోడీకరించి మన యాంధ్రదేశ పట్టణములలో విద్యావ్యాప్తికిని, వాణిజ్యమునకును, బరిశ్రమములకును అనుకూలాతిశయమును గలిగిన యొక పట్టణము నేర్పరచి, యొక గొప్ప ధనాగారమును, బరిశ్రమ యంత్రశాలల నచ్చట స్థాపింపవచ్చును. ఇంతియకాక యర్జునలైన విద్యాధికులను విదేశముల కంపి, వివిధ పరిశ్రమల విద్య వారికి నలవడఁజేయవచ్చును. విద్యాపరిషత్తును స్థాపించి గ్రంథ భాషాంతరీకరణ వ్యవహారమును జరుపుటకును, ముఖ్యవశ్యకమైన సంపూర్ణ విఘంటువు నొక్కటిని రచింపఁజేయుటకునుఁ బనిఁ బూనవచ్చును. దీనివలన మన యాంధ్రులకు ముఖ్య పట్టణ మొక్కటి లేని లోపము దొలగును. బహువిధ పరిశ్రమ ములవలన బహుజన జీవనోపాయములకు మార్గము గలుగును. దీనివలన నాంధ్ర విశ్వ విద్యాలయ మొక్కటి తలచూపుట కవకాశము కలుగును. దానినిబట్టి బహువిధ పరిశ్రమ కళాశాల లుత్పన్నము కావచ్చును. పాశ్చాత్య పద్ధతి ననుసరించి, యాంధ్ర భాషలో నమస్త విద్యలును, సమస్త పరిశ్రమలును, విద్యార్థులకు నేర్పుటకు మనకు వీలు గలుగును. దీనినిబట్టి విద్యార్థులైనయెప్పులోనే, యల్ప ధన వ్యయముతోనే పాండిత్య విద్య గడించి, తమ విద్యా ప్రభావమునుబట్టి తాము ప్రవేశించు ప్రతి పరిశ్రమములోను, వ్యయ ప్రయాసలఁ దగ్గించి, లాభము వినుమడింపఁజేయగల నూతనాంశములను గనిపెట్టి నమర్చు లగుదురు. కల్పనాశక్తిలేని లోపముచే బహుకాలముగాఁ గాంతిఁ దొలఁగియున్న మనదేశము మరలఁ దేజోవిరాజితమై మహాన్నతి గాంచును. ఆంధ్రభాషకుఁ దోడు విద్యార్థులందఱికిని, ఆంగ్లేయ హిందీ భాషలలో అఖండ పాండిత్యమును, విధాయకముగఁ గలిగించిన, నొక మన దేశముననే కాక ప్రపంచమంతయు వారు సంచారము చేయగలిగి, వివిధోపయోగ వార్తల సంగ్రహించి, మన దేశోన్నతికిఁ దోడు పడుదురు. తప్పని పనిగా స్త్రీ పురుషుల నందఱిని నీతి విద్యా బలయుతులుగాజేసి యొక్కక్క పరిశ్రమ విద్యలో వారికిఁ బ్రవేశమును గలిగించిన, మన యాంధ్రులందఱును బురుషార్థవరులగుటవలన, వారిలో భూమికి బరువుగాఁ దోచువా రెవ్వరుండరు. ఇదంతయు ననుకూలమైన, ప్రజాహితకారులైన, న్యాయవంతులైన, సహనశీలులైన సాలకుల కాలములోఁ బ్రజలు చేయవలసిన పని కాని రాజులు బలాత్కారపరచి చేయవలసిన పనికాదు. ఈ పనికి మనకు ధనలోపము లేదు. దీనికై పాటుపడు సామర్థ్య లోపము లేదు. కాని దేశ భాషాభిమాన లోప మొక్కటియే దీని కాలంకమై యున్నది. ఆ యభిమానాగ్నియే ప్రతియాంధ్రుని హృదయము

లోను బుట్టి ప్రజ్వరిల్లిన మన కార్య సాఫల్యమునకు మన పాలకులగు వాంగ్మేయుల సత్ప్రభుత్వకాలముకంటె మంచి సమయము మనకు దొరకదు. ఈ కార్యసాధనవలననే మనము ప్రస్తుత బాల్యావస్థను బాసి, యువావస్థను బడయుగలిగి “పుత్రం మిత్రం దాచ రేత్” అను సుడి ననుసరించి భావజ్ఞులగు మన పాలకుల మైత్రి కీ బ్రాతులు గాగ గలుగుదుము. బద్ధకంకణులై మన పాలకులు జేయఁబూనిన మేలుపనిని మనము ఫలింపజేసినవారల మగుదుము. వారి పాలననుండి మనకు పిత మాచరింపవలెననిన పరమ దయా పరుడైన పరమేశ్వరుని యాజ్ఞను పాలించినవార మగుదుము. తక్కిన మన దేశ భ్రాతృవరుల కందఱికిని మనము మార్గదర్శకుల మగుదుము.

ఆంధ్రదేశ బాంధవులారా! ఇది యొక గొప్ప విషయము. ఈ విషయమును గురించి ధీమంతులును, విద్యావంతులునైన తమబోటులకు విశేషముగా దెలియజేయ నావశ్యక ముండదు. నూతన సంవత్సరాదిని మన దేశోన్నతి కావశ్యకమగు నూతన వాంఛను నొక్కటివి, తమ యోచన కొరకుంచుట తన కర్తవ్యమని తలచి, మా యాంధ్రపత్రికా బాలిక, పై విషయమును దమ ముందట బెట్టినది.

ఉ. శీలము శాస్త్ర విద్యయును శేముషి నాణడు దివ్యభూషణన్ దాలించినట్టి ధన్యులు వదాన్యులునౌ తమ రాంధ్ర పత్రికా బాలిక చేయు విన్నవము భవ్యమతిన్ దంపాసి చూచి దోషిని బోనడంచి మన యాంధ్ర సతీమణి నుద్దరింపరే.

ఆంధ్రులు

[1910 సాధారణ సంవత్సరాదినందికనుండి]

క్రిస్తు హిమాచల వర్యంతంబును బ్రాహ్మశ్రీమ సముద్రముల నడుమను దనరారెడి భారతమాతా సంతతివార లనేక జాతీయులు. తల్లులు స్వశరీర రసముచే దమ బిల్లల బోషింతురు. తల్లలకు దల్లియగు దేశమాత స్వకీయ పరకీయ భేదములేక దేశవాసుల నెల్లర గాపాడును. క్షీరసాగర మధనంబున దేవదానవులు గలుముల వేలుపును గాంచినటులు మహాసముద్ర మధనంబున భారతమాత ప్రభవించినది. కమలమునుండి మంగళ దేవతవలె గమలాకారముగల లంకనుండి భరతఖండము వెలువడినటుల దోచుచున్నది. ఈ దేశమాత కున్నత నగరాజం బుత్తమాంగంబువలెను, సముద్రశాఖలు బాహువులభంగిని, సుజల పూరితంబులైన నదీ నదంబులు ప్రాణాధారంబులైన రక్తనాళికల రీతిని వొప్పుచున్నవి. భరతఖండమున లేని సుఖ శీతోష్ణస్థితి వేరొక దేశమునందు గనబడదు. భూమి ఫలవంతమై సస్య సమృద్ధిని గలిగియున్నది. ఈ సుఫలత్వము స్వదేశ వంతానాభివృద్ధికిని బరదేశీయుల రాకకును ముఖ్యకారణము.

హైందపు లార్యులనియు వార్యేతరులనియును రెండు విధములుగ నున్నారు. కిరాతులు, భిల్లలు, చెంచులు, కోయలు మొదలగు వనచరు లాదిమ దేశీయులు. ద్రావిడు లార్యేతరులలో వేటొక జాతీయులు. ద్రావిడు లాదిమ దేశీయుల నిర్జించి దేశము నాక్రమించుకొనిరి. ఆర్యులు ద్రావిడులను దక్షిణమునకు బారదోలి యుత్తర భాగముల నాక్రమించుకొనిరి. ఆదిమ దేశీయులును ద్రావిడులును గాక వార్యేతరు లనేకు లీ దేశమును నివాసముగ గైకొనిరి. ఆదిమ దేశీయులు ద్రావిడులవలనను నార్యులవలనను జయింపబడి హీన స్థితియందుంచబడిరి. ఇదియ మన దేశమునందలి హీన జాతీయుల దుస్థితికి గారణము. భరతఖండమునందలి దక్షిణ ప్రదేశములందు ద్రావిడులును సుత్తర దేశములం దార్యులును బ్రబలిరి. కాలక్రమమున నార్యులు దేశమునందంతట వ్యాపించి యార్యేతరులపై దమ యాచార వ్యవహారముల బ్రసరింపజేసిరి. కాని దక్షిణావధ మార్యవర్తమువలె నార్యులకు ముఖ్యస్థానము గాలేదు. మగధరాజ్య మార్యుల రాజ్యములలో బ్రఖ్యాతిగాంచిన దక్షిణ రాజ్యము నడుమ దండకార్యణమును, దానికింద ద్రవిడ రాజ్యములును వ్యాపించియుండెను. వింధ్యవర్షములకు దక్షిణమునను ద్రవిడ రాజ్యముల కుత్తరమునను నాంధ్రులు దమ సామ్రాజ్యమును స్థాపించిరి. రామాయణమునం దాంధ్రరాజ్యము దక్షిణ దేశములలో నొకటిగ బేర్కొనబడినది.

“తత్సాంధ్రాశ్చ పుండ్రాశ్చ చోళా పాండ్యాశ్చ కేరళా”

దక్షిణ దేశమునందలి నాంధ్రదేశమునందు సయితము సీతను

చెదకుమని సుగ్రీవుడు హనుమంతుని వాఙ్మపించెను. ఆంధ్రవామ మెటుల గలిగినది విచారణీయము. ఆంధ్ర, అంధ్ర, తెలుగు, తెనుగు పదములు పర్యాయపదములు. తిరింగ దేశముల నడుమ నుండుటంజేసి తెలుగు దేశముగ నెంచబడినదని కొందరిమతము. భూమి నల్లగా నుండుటంజేసి తెనుగునాడు లేక తెనుగుదేశ మన బడినదని కొందరి మతము. ఆంధ్రు లార్యుల ద్రావిడుల యను సంశయము గలుగుట సహజము. ఆంధ్ర ద్రావిడ భాషలకుగల సన్నిహిత బాంధవ్యమునుబట్టి నాంధ్రులును ద్రావిడులలో నొక శాఖగా నెంచబడవలయును. రామాయణకాలమునాటికి దక్షిణమునం దార్యుల రాజ్యములు ప్రబలిలేదు. నందుల మగధరాజ్యము నేలునపు నాంధ్రులు స్వతంత్రులుగ నుండిరి. మౌర్యవంశజుడైన యశోకవర్ధనుని కాలమునం దాంధ్రులు మౌర్యసామ్రాజ్యములోని వారుగ నుండిరి. ఆంధ్రరాజులు 30 దుర్గములను, 1,00,000 పదాతులను, 2,000 ఆశ్వికులను, 1000 గజములను గలిగి యుండిరి. కృష్ణా నదీతీరమునందున్న శ్రీకాకుళము వీరికి రాజధానిగా నుండెను. రాజ్యము కృష్ణా గోదావరుల నడుమను దూర్పు సముద్రమునుండి పడమటికనుమలదగ్గర గోదావరీ నదీతీరమునందున్న సుప్రసిద్ధమైన నాశికాక్షేత్రము వరకు వ్యాపించియుండెను. కొన్ని సమయములందు దక్షిణమున పెన్నవరకును సుత్తరమున జగన్పాధమువరకును వ్యాపించి యుండినది.

“గృథా దూర్వభాగా దర్వాక్ శ్రీభువనాత్మనాత్,
తాదాంధ్రాభిధో దేః”

.....”

అశోకవర్ధనుడు లోకాంతరగతుడైనపుడు వాని సామ్రాజ్యము విచ్ఛిన్నముకాగా నాంధ్రులు మరల స్వతంత్రరాజులైరి. ఆంధ్రులు రమారమి 550 ఏండ్లు క్రీ. పూ. 300 నుండి క్రీ. త. 236 వరకు నాంధ్రదేశమును బాలించిరి. ఈ రాజులలో నేడవ పురుషుడు బోలుడు దేశభాషల బోషించెను. బృహత్పథ పైశాచీభాషలో వీని కాలమునందు రచియింపబడినది. క్రీ. త. 111 నుండి 138 వరకు నేలిన రెండవ విలివ యుక్తుడు శకబాహ్లిక యవన ఘూర్జరాదులైన పరదేశీయుల నోడించి కీర్తిశేషుండయ్యె. యజ్ఞశ్రీ యనురాజు కడపటి నాంధ్రరాజులలో బ్రసిద్ధి కెక్కినది. ఆంధ్రసామ్రాజ్యము క్రీ.త. 236వ సంవత్సరముతో విచ్ఛిన్నమాయెను. పిమ్మట నారవ శతాబ్దమువర కాంధ్రుల చరిత్రాంశములు దెలియవు. కొందరి మతమున నాంధ్రరాజులు ద్రావిడులు, కొందరి మతమున వా రార్యులు. కాని చోళపాండ్య కేరళ దేశాధిపతులవలె నాంధ్రులును నార్యులు గరనుటయె యుక్తి యుక్తముగ నుండెడిది. ఆంధ్రదేశమున కుత్తరమున నార్యులును దక్షిణమున ద్రావిడులు నుండుటంజేసి ఈ యుభయ

జాతీయుల యాచార వ్యవహారముల కెక్కువ సంయోగ మీదే మునం దేర్పడినది. వీరి యాచార వ్యవహారములును, భాషా విశేషములును, గుణశీలములును, నాకార విలాసములును దీని విరూపించుచున్నవి. ఆంధ్రదేశమునందు దక్షిణ దేశమునకన్న బౌద్ధమత మెక్కువగా వ్యాపించినది. అనురావతి, భట్టిప్రోలు, గుడివాడ, జగ్గయ్యపేట మొదలగుచోట్లనున్న స్తూపములు దీనికి నిదర్శనములు. దక్షిణదేశమునందునలె నాంధ్రదేశమునందు బెద్ద దేవాలయములు లేవు. ఆంధ్రులు పర్వతమునకై సముద్రమును దాటి దూరదేశములకు వెళ్ళినటుల నిదర్శనము లనేకములు గలవు. ఆకాలమునందు వర్షభేద మింత పట్టుదలగా నున్నటుల దోచదు. స్త్రీలు విద్యా స్వతంత్రములను గలిగియున్నటుల విజయసింహుడైన విలియంకురునికై వానితిల్లి బలశ్రీ చెక్కించిన శిలా శాసనములవలన నూహింపఁబడియున్నది. మూడవశతాబ్దము నడుమ నాంధ్రరాజ్య మంతరించినది. తిరిగియాటవశతాబ్దమువరకు నాంధ్రదేశ చరిత్రాంశములు దెలియవు. ఆటవ శతాబ్దమునండి పదునొకండవ శతాబ్దము దనుక నాంధ్రదేశమును చాళుక్యులు పాలించిరి. ఆంధ్రరాజులు తూర్పునుండి బళ్ళిమమునకుఁ దమరాజ్యమును వ్యాపింపజేసినటులు చాళుక్యులు పడమటినుండి తూర్పువరకు రాజ్యమును వ్యాపింపజేసిరి. తూర్పుదేశమునందు వెంగిపురము రాజధానిగ నుండెను. రాజ్యాభివృద్ధియై నపిదప రాజధాని రాజమహేంద్రవరమునకు మార్చబడియె. చాళుక్యు లుత్తర హిందూస్థానము నుండివచ్చిన రాజపుత్రులు, చంద్రవంశజులు. వీరికాలమునం దాంధ్రదేశమున బౌద్ధమతము తగ్గి బ్రాహ్మణమతము పెచ్చినది. ఎల్లారా ఎజెంటాలలో నుండు గుహావిహారములు వీరి రాజ్యవ్యాప్తిని బ్రాహ్మణమతాభిమానమునఁ దెలుపుచున్నవి. ఈ రాజులలో నిరువదియేడవరాజగు రాజరాజనరేంద్రుడు నన్నయ భట్టాచార్యునిచే నాంధ్రకరింపఁబడిన మహాభారతమునకుఁ గృతిపతియై తెలుగుబాసకు మహాపాఠమునుఁజేసి శాశ్వతకీర్తిని గాంచెను. పండ్రెండవ శతాబ్దమునం దాంధ్రదేశమును చోళరాజులు పాలించిరి. ఓరుగంటి సంస్థానాధీశులైన గణపతిరాజులు పండ్రెండు, పదుమూడు శతాబ్దములం దాంధ్రదేశమును మహావైభవముతో బాలించిరి. ఈ వంశజులలోని రుద్రమదేవియును బ్రతాపరుద్రుడును సుప్రసిద్దులు. కళింగరాజులైన గణపతులు పదునాల్గవ శతాబ్దమునం దాంధ్రదేశములోని కొన్నిభాగముల నాక్రమించుకొనిరి. రెడ్డులు వీ కాలములో గొంతదేశమునకుఁ బాలకులైరి. పదునాల్గవ శతాబ్దమునం దాంధ్రదేశమునందు మహమ్మదీయులు నెలపుల నేర్పరచుకొనిరి. పదునాటవ శతాబ్దారంభమున నాంధ్ర రాజ్యలక్ష్మి కృష్ణదేవరాయల వశవర్తిని యయ్యె. ఈ ఖూర్గాగేసరుఁ డాంధ్రభాషాయోషామణిని బోషించి చిరకీర్తిని గాంచెను. పిమ్మటనాంధ్రదేశము మహమ్మదీయుల వశమైనది. ఆంధ్రదేశమునం దాంగ్లేయుల పరిపాలనము పదునెనిమిదవ శతాబ్దముననందు బ్రారంభమై పందొమ్మిదవ శతాబ్దమునందు సుస్థిరముగా స్థాపింపబడినది.

దేశాభివృద్ధికిని భాషాభివృద్ధికిని సుస్థిరమైన పత్తరిపాలనము అవశ్యకము. రాజ్యలక్ష్మిని గాపాడఁజాలినవారల భాషాయోషను బోషింపవలెను. పూర్వము భూపతులు పండితుల బోషించి విద్యాభివృద్ధిని జేయుచుండిరి. ఈ పత్తరిపాలనవలన

పత్తరులు, ఖూర్గాగేసరులు, మంత్రపుంగవులు, దేశభక్తులు గౌరవింపఁబడుచుండిరి. ఆంధ్రులును నితర హైందవ జాతీయుల వలె దురాచారపీడితులై యజ్ఞానాంధకారములోఁబడి తమ యున్న స్థితినుండి దొంగిపోయిరి. ఆంధ్రుల గత వైభవము దేశాభిమానమునఁ బురికొల్పవలె? వాగనుశాసనము, కవిబహ్మి, ప్రబంధ పరమేశ్వరుడు మున్నగు సార్థక నామధేయులచే రచింపఁబడిన కావ్యరాజంబులు భాషాభిమానమును బుట్టింపఁజాలవా? నా జన్మ భూమి, నా మాతృభాష, నా స్వదేశము అని యొకసారియైనను దలపోయని తేజోవిహీనుడైన కుక్షింభరుఁడుండునా? నవశక్తి దేశమునందంతట దన ప్రతాపమును వ్యాపింపజేసి దేశి భాషాభిమానుల మనంబుల దృఢముగ నాకర్షించుచున్నది. సాధువృత్తిని బూని దేశాభివృద్ధికై ఈ ప్రతాపమును నియమించుట దేశభక్తుల విధి. కాలమునుబట్టి సాధన సంపత్తియును మారినది. దేశభక్తుల దేశసేవ ఈ సాధన సంపత్తి ననుసరించియుండవలయును. లేనియెడల ననిష్ఠములకుఁ గారణము గాగలదు. దేశారాధనమునకు దౌర్జన్యమీ కాలమున నెంతమాత్రమునుఁ బనికిరాదు. దౌర్జన్యమువలన దేశమునందు సంక్షోభము గలిగి దేశాభివృద్ధికి భంగము గలుగును. దౌర్జన్య మిహవరసుఖములనుఁ బొడుజేయును, ధర్మారంభమువలన సంతరాయములు నశించి విజయము నవకూరును.

ప్రస్తుతము తెలుగుబాసను మాటలాడుజనులు రెండు కోట్లకుపైగాఁ గలరు. వీర లన్నిరాష్ట్రములందును వ్యాపించి యున్నారు. 1,50,00,000 తెలుగువారు బ్రిటిషు ఇండియాలోను, 50,00,000 నైజాము రాజ్యమునందును గలరు. బ్రిటిషు ఇండియాలోనివారు విశేషముగఁ దెలుగు మండలములలో నున్నారు. కాని రామేశ్వరమునకును గాఢికాపురమునకును, రంగూనునకును క్వెల్టాకును నడుమనున్న ముఖ్యపట్టణములందెల్లఁ దెలుగువారు గలరు. వీరల నందఱు నేకీభాషులుగఁజేయుట కొంధ భాషకు శక్తి సామర్థ్యములు గలవు. భిన్నదేశములందుండు తెలుగువారి నేకజాతీయులనుగఁ జేయుటకు మాతృభాషయే తగిన బంధన సాధనము.

హైందవుల భాగ్యవశమున నాంగ్లేయులు హిందూ దేశమునకు బాలకులై దేశమునందు శాంతిని స్థాపించి దేశాభివృద్ధిని జేయుచున్నారు. వీరి సత్పరిపాలనము విద్యాభివృద్ధికిని వాణిజ్యాభివృద్ధికిని బర్లి శామికాభ్యున్నతికిని దోడ్పడుచున్నది. ఆంధ్రులును మిగిలిన హైందవులు వర్తిల్లుచున్నారనుట నిర్వివాదాంశము కాని వంగ మహారాష్ట్ర మూర్ఖరద్రవిదాది దేశీయులవలెఁ దమ జనబాహుళ్యమునకుఁ దగినటుల వృద్ధి జెందునటుల తోచదు. ద్రావిడులును మహారాష్ట్రులును ఘూర్జరులును నాంధ్రులకన్న సంఖ్యాబాహుళ్యమునఁ దక్కువగున్నను శక్తి సామర్థ్యములం దాంధ్రులను మించియున్నారు. దీనికి ముఖ్యకారణము వారల యధిక విద్యాభివృద్ధి. తెలుగుదేశమునందు దక్షిణదేశముకంటె గణాకాలమును బాతకాలమును దక్కువగ నున్నది. చెన్నపురియందు దేశీయులచేఁ బ్రచురింపఁబడుచున్న యాంగ్లేయ దైనిక వార్తాపత్రికలు మూడును నాంధ్రేశులచేఁ బ్రచురింపఁబడుచున్నవి. విశేష వ్యాసముగల తెలుగు వార్తా

ప్రతిక యొకటియును లేదు. ఇంతవర కొక యాంధ్రుడును మన్నత వ్యాపారీకుడు గాలేదు. ఉన్నత వ్యాయాది పద విని బొందియుండలేదు. మండలాధిపతియును గాలేదు. ఎల్లెవద్ది తావకిరామయ్య గొంకరు మాత్రము మండల వ్యాయమూర్తిగ నుండిరి. వ్యవస్థా కల్పిత పౌరసేవా పరీక్షలలో (Statutory Civil Service) గృతార్థులైనవారు గానరారు. స్త్రీల కుప యుక్తమైన యున్నతవిద్యాలయ మొక్కటియైన నాంధ్ర దేశమునందు లేదు. చెన్నపురిరాష్ట్రమునకు రాజధానియైన చెన్నపురి తెలుగు మాటలాడువారికి దక్షిణ సరిహద్దు. అయిన నది ప్రధాన నగరంబగుటంజేసి యాంధ్ర భాష వ్యాపన పడియె ముఖ్య స్థానముగ నున్నది. అచ్చటినుండిగాని లేక వేరొక ముఖ్యపట్టణము నుండిగాని యాంధ్ర భాష వ్యాపనకు దగిన వ్యవస్థల నేర్పాటు జేయవలయును. ప్రజలు విద్యావ్యాపనకై పాలకుల సహాయమునె వమ్మియుండక స్వయంసహాయమును నమ్మి పని జేయవలయును. పాలకులు సేయవలసిన పను లనేకములు. వారి యాదాయ మనేక. కార్యములకై యుపయోగింపబడవలసియున్నది. ధనము వివిధ ప్రదేశములనుండి వచ్చుటంజేసి యన్ని ప్రదేశములవారి కొరకు వినియోగింపబడవలసియుండును. ఇందువలననే మిగిలిన దేశీయులును విద్యాభివృద్ధికై స్వయంసహాయము రెండువిధముల జేయదగియున్నది, మొదటివిధము ధనసహాయము. రెండుకోట్లకు పైగానున్న యాంధ్రులు నిశ్చలమైన భాషాభిమానమునకు బూని రేని యాంధ్రకళాశాలకు దగిన ధన మొక్క పెట్టున బోగు గాగలరు. మహద్భావనాంకురంబులు మహత్కార్యములకు బీజ ములు. స్వల్పారంభంబులె మహత్కార్యములుగ బరిణమించును. ఆంధ్రదేశంబున విద్యావ్యాపనముజేసి సరసశబ్దార్థాలంకృతంబును మృదు మధుర గంభీరంబునైన దేశభాషను సుద్ధరింపగోరని యాంధ్రు లందురని నమ్ముట కపకాశము లేదు. ఈ దేశ భాషా భ్యుదయము మనసకలారంభములకును బునాది. ఐకమత్యమునకు మూలబీజము. పరిశ్రామికాభివృద్ధికి బ్రధాన సాధనము, వాణి జ్యాభివృద్ధికి జతురోపాయము, జ్ఞానాభివృద్ధికి సరళమార్గము, పురుషార్థ సాధనమునకు జక్కుని త్రోవ.

ఇప్పుడు ధనార్జనమునకును జ్ఞానాభివృద్ధికిని రాజ భాష యైన యాంగ్లేయభాష యభ్యసించబడుచున్నది. ఈ భాష యందుగల గ్రంథసామగ్రి వేరొకభాషయందుగ గానరారు. దీని యందుగల శాస్త్రగ్రంథములకు బరిమితి లేదు. మతగ్రంథము లకు మితి లేదు. కల్పనా కథల కంతము లేదు. చరిత్ర గ్రంథము

లకు గడుపు లేదు. కావ్యనాటకములకు గణన లేదు. ఈ భాష విద్యాధి కులకు బలనార్జమైనదైనను నాంగ్లేయభాష యెన్నటికిని దేశభాష గాజాలదు. సామాన్య జనులకు విద్యాసంపత్తి దేశభాష వలననే గలుగనున్నది గాన దేశభాషను వృద్ధిచేయుట భాషాభిమాను లకు బ్రథమ కర్తవ్యము.

స్వయంసహాయము నవలంబించుటకు రెండవ మార్గము స్వార్థత్యాగము. విద్యాధికులందరును రాజకీయోద్యోగములను న్యా యవాదివృత్తిని నవలంబించుదురేని దేశహితార్థము కంకణమును గట్టుకొనువారుండుటకు వీలుండదు. ఉపాధ్యాయవృత్తి నవలం బించుటవలననుధనార్జనము తక్కువైనను దేశహితమునుజేయుట కెక్కువ వీలు గలదు. పునహలో ఫర్గసనుకళాశాలోపాధ్యాయులు మహారాష్ట్రదేశమునకు మహాపకారమును జేయుచున్నారు. మచిలీ బందరులో స్థాపింపబడుచున్న యాంధ్రజాతీయ కళాశాలోద్ధార కులు స్వయంసహాయమును నమ్మి స్వార్థ త్యాగదీక్షను వహించి పనిజేయుచున్నారు. ఆంధ్రదేశీయు లీ సదుద్యమమునకు దోడ్పడి దీనిం బోషింపఁ బ్రయత్నింపవలయును. ఇట్టి సదుద్యమములను బోషించుటయే దేశభక్తులకు భాషాభిమానులకు బ్రథమ కర్త వ్యము.

నైజాము రాజ్యమునందు ధన సంపన్ను లనేకులు గలరు. ఆ రాజ్యమునందు 50 లక్షల జనులు తెలుగు భాషను మాట లాడువారు గలరు. వారి యభివృద్ధికై యొక యాంధ్రకళాశాల నైజాము రాజ్యములో స్థాపించుట ముఖ్యము. ఈ రాజ్యమును బూర్వము గణపతిరాజులు పాలించి యాంధ్రభాషను పోషించిరి. ఇప్పుడీ రాజ్యము స్వదేశ రాజ్యములలో బ్రథమస్థానము నలంక రించుచున్నది. సహజ సద్గుణాలంకారులును స్వదేశ భాషాభిమాను లునైన శ్రీ నైజాముగా రీ యుద్యమమునకు దోడ్పడవచ్చును.

ఆంధ్రదేశ బాంధవులారా! మన పూర్వపు యున్నతస్థితిని దలపోయుడు, భాషాభిమానులారా! భాషాభివృద్ధికై ఇతర రాష్ట్రీ యులు సేయుచున్న ప్రయత్నములను గమనింపుడు. మనము చేయవలసిన యత్నములను యోచింపుడు. కవివరులచే రచియింపఁ బడిన భారతాది గ్రంథరాజములలోని భాషాస్వరస్యమును మాధు ర్యమును గ్రోలి చూడుడు. బ్రిటిషు పరిపాలనమువలన సౌలభ్యంబు లైన సాధన సంపత్తిని జేపట్టుడు. దయామయుడైన సర్వేశ్వరుని నమ్మి దేశ భాషాహితార్థమై పనిచేయుడు. సఫలీకృతమనోరథు లచిర కాలమున గాగలరు.

—ప్రతికాధిపతి.

ప్రస్తావన

[1912 పరిధావి సంవత్సరావి శుభాశీర్వాదము]

తెలుగు భాగములవలె నాంధ్రదేశమును నభివృద్ధిని జేందు చున్నది. కానియభివృద్ధి యితర ప్రదేశములందువలె వేగముగా జరుగుచున్నట్లులు తోచదు. విద్యయందును, వాణిజ్య పరిశ్రమలయందును ఆంధ్రులు వెనుకనుబడియున్నారు. వారి పుష్కలమైన మేల్కొని స్వజాతీయాభివృద్ధి కై పాటుపడినగాని ప్రఖ్యాతిని గడించలేరరు. తెలుగు దేశమునందు నిరుదే ప్పటిరితిని మండల సభలు, శాఖాసభలు గూడినవి. నియోగి మహాజనులు, ప్రజాపక్షాలు, ఆర్యవైశ్యులు, విశ్వ బ్రాహ్మణులు, కమ్మ మహాజనులు మొదలగువారు దమ శాఖా సభలను జయప్రదముగ నడిపించిరి. సభల ప్రయోజనము స్వకీయ జాత్యభివృద్ధి. ఈ యభివృద్ధి మాటలవలనగాక గ్రయారూపమును గైకొనినపుడుకాని ప్రయోజన మేర్పడదు. కులాభిమానులు ప్రతి సమావేశ సమయమునందును చందాలను వసూలుచేసి యా సామును దమ జాతివారి విద్యాభివృద్ధి కయి వినియోగించవలసియుందురు. యువనాలకు స్వదేశమునందును బరదేశములందును విద్యను దెప్పించు భారము సంఘముపై గలదు. ఈ విషయమై ప్రతి బ్రాహ్మణుని దమ భారమును బూనిన విద్యావ్యాపకమును సంఘాభివృద్ధి యును నతి త్వరితముగ గాగలపు. ఇందుకు వ్యతిరేకముగా నీ సభలు కులవక్షపాత సభలుగా బరిణమించిన దేశానర్థమునకు మూలము గాగలవు. సంఘము నా మహాప్రదనమునుండి గావడుట దేశాభిమానుల విధి.

విద్యావ్యాపకము

వంగరాష్ట్ర ద్రవిడ దేశములందువలె తెలుగు దేశమునందు విద్యావ్యాప్తిని గాంచుటలేదు. పునవో నగరమునందలి ఫర్గ్యూసను కళాశాలనుబోలిన కళాశాల యాంధ్రదేశమునందు లేదు. బందరు జాతీయ కళాశాల తొడలుచులేకను వృద్ధి నొందుటలేదు. స్త్రీ విద్యా మిక్కిలి హింసించితి నున్నది. బొంబాయి నగరమునందు యువనవతులు పాఠశాలలకు బోవుటను జూచినపుడు పరమావ్లాదము గలుగుచుండును. తెలుగుదేశమునం దీ యువతులు నలుగురు పిల్లలకు దల్లులై యుత్సాహమును గోల్పోయి వార్తకృస్థితియం దుందురు. బొంబాయి, కలకత్తా నగరములందీయువతీమణుల ముఖసందడిములనుండి తేజోవిలాసము లుట్టిపడుచుండును. వారు యువతుల కనురూపమైన పరమోత్సాహమును గలిగియుందురు. ఆంధ్రదేశమున కా మహద్దశ యేపుడు పట్టునో తెలియదు.

విద్యాభ్యాసార్థ మాంధ్రు లితర రాష్ట్రవాసులవలె బరదేశములకు బోవుచున్నారు. వంగరాష్ట్రమునందువలె వారల బోషించుటకు దగిన నిధులుగాని, ప్రోత్సహించుటకు దగిన సంఘములు

గాని లేవు. విద్యార్థుల పరదేశ గమనార్థ మొక నిధి వేర్పాటు చేయుట యవసరము. మహారాష్ట్రులు (స్రేస్తా ఫండు) కాని నిధిని స్థాపించి విద్యాభివృద్ధిని బరిశ్రామికాభివృద్ధిని జేయుచున్నారు. ఆంధ్రులు పరదేశమున కేగిన వారలను బహిష్కారముతో సత్కరించుచున్నారు. వారు స్వదేశమును స్వగృహమును వదిలి విద్య నభ్యసించుటకై పరదేశములకు బోవుచున్నారు. వారే భావి పౌరులుగా నున్నారు. విదేశవాసమువలన బ్రజ్ఞా పాండిత్యములను గడించుచున్నారు. ఆ విద్యాధికులు స్వదేశమునకు వచ్చినపుడు వారలను వెల్లె వెలులపాలు చేయకుండుటయేగాక బరిపూర్ణాదరముతో సంఘమునందు జేర్చుకొనుట యాంధ్రుల ముఖ్య విధి. శాంతి రామమూర్తిగారు గత సంవత్సరమునందు పార సేవా పరీక్షలో సుప్రీర్ణులై యాంధ్ర దేశమునకు సత్కీర్తిని గడించిరి. ఈ కఠిన పరీక్షయందు గృతార్థులైన యాంధ్ర బ్రాహ్మణులలో రామమూర్తిగారు మొదటివారు. రాగల సంవత్సరంలో వారు స్వదేశమునకు వచ్చినపు డాంధ్రులు వారికి హృదయంగమమైన స్వాగతంబు నొసంగుట యుచితము.

సంఘ సంస్కరణము

సంఘమునందు మెల్ల మెల్లగా మార్పు లేర్పడుచున్నది. మతములు మారుచున్నవి. నూతనాచారములు ప్రబలుచున్నవి. ప్రాచీనాచారము లుద్ధరింపబడుచున్నవి. దేశమంతయు. బరిపర్తనాయత్తమైనది. సంఘ సంస్కరణ విషయమునం దాంధ్రులు ద్రావిడులకు ముందంజను వేయుచున్నారు. కాని వారి సంస్కార ప్రయత్నము దృఢరూపము వహించలేదు. అతి బాల్య వివాహములు, కన్యాశుల్కములు, వరశుల్కములు స్వచ్ఛంద విహారమును జేయుచున్నవి. అతి బాల్య వివాహములు సంఘాభివృద్ధికి వేరు పురుగులుగా నున్నవి. దుర్బలత్వమునకు, వ్యాధిగస్తతకు, నల్పాయుష్యమునకు నీ వివాహములు పుట్టినిల్లులు. వీటి యుపసంహరమునుజేసి బ్రాచీనార్యాచారవలంబనము నవలంబించుటయే చేయదగిన సంస్కరణములలో మొదటి సంస్కరణము. రజస్వలానంతర వివాహములు పూర్వము శాస్త్ర సమ్మతములై యాచరణయం దుండెడివి. ఇప్పుడీ యాచార మనరూపమైనది. దాని యవరూపమే సకలానిష్ఠములకును గరణమైనది. ఈ దురాచారము మహాసంహరించుటకై దేశమునందటను వివాహ సంస్కరణ మండలులు స్థాపించు బడుచున్నవి. సంఘ సంస్కరణాభిమాను లందఱును నీ మండలులందుజేరి సంస్కరణ ప్రతిజ్ఞను బూనుట ముఖ్యము. విజ్ఞాన చంద్రికా గ్రంథమండలికి వ్యవస్థాపకుడైన శ్రీ ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు హిందూ వివాహ సంస్కరణముయొక్క చెన్నపురి శాఖకు గార్యదర్శులు. గత వత్సర వృత్తాంతములలో వారి వివాహ మెన్ని

కను గంచినది. శ్రీమతి రుక్మిణమ్మగారి పరిణయము పురాణ ప్రసిద్ధ రుక్మిణీ కల్యాణమువలె జనాదరణమును గంచినది. బొంబాయియం దిట్టి వివాహము ఇంకొకటి జరిగినది. ఆ పరిణయమునం దొక యాంధ్ర బ్రాహ్మణుడు మహారాష్ట్ర నారీమణిని వివాహమాడెను. శ్రీమతి తారాబాయిగారు మెట్రీక్యులేషన్ పరీక్షయందు నెగ్గి ఉపాధ్యాయినిగా నెల కేణుది రూప్యములను గడించుచున్నది. పెండ్లియాడిన కోటంరాజు పున్నయ్యగారు రాంధ్ర వ్రతకాభివృద్ధి కై పాటుపడుచున్నారు. బాల్య వివాహములు పోయి యిట్టి యవ్వన వివాహములు ప్రబలుట శ్రేయస్కరము.

గత వత్సరమునం దాంధ్ర భాషాచరిత్రమునం దొక నూతన యుగ మేర్పడినది. భాషాభివృద్ధి కై చెన్నపురియందు “ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు” స్థాపింపబడినది. ఆ పరిషత్తునకు శ్రీ పితా పురము రాజాగారు అగ్రాధిపతి. జయంతి రామయ్యవంతులు గారు కార్యనిర్వాహక సభాధ్యక్షుడు. పురాణం నాగభూషణంవంతులు, వేదము, వెంకటరాయశాస్త్రి, ఆచంట లక్ష్మీవతిగారలు కార్యదర్శులు. ఈ పరిషత్తు యొక్క ముఖ్యద్దేశము ‘తెలుగుభాష యొక్కయు వాక్యముయొక్కయు అభివృద్ధికి నుపచరించు వన్ని కార్యములను జేయుట’ అయియున్నది. పరిషత్తును స్థాపించుటవలన నాంధ్ర భాషకుగల యొక గొప్ప కొరత తీరినది. కార్య నిర్వాహక సభ్యులు శ్రద్ధాళువులై కార్యమును నిర్వహించిన భాషాభ్యుదయమునకై ఈ పరిషత్తు మహావకారమును జేయగలదు. గత సంవత్సరమునందు దానికి వెనుకటి సంవత్సరమునందువలె రమారమి 600 గ్రంథములు దెలుగు భాషయందుఁ బ్రచురింపఁ బడినవి. వాటియందు ముప్పాలు పద్య రూపమును వహించినవి. శేషించినవి గద్యరూపమును గైకొనినవి. గ్రంథ ప్రచారణి సంఘము లభివృద్ధిని జెందినవి. ఆ సంఘములు మాత్రం గ్రంథములను ప్రచురించుచు భాషా సేవను యథాశక్తిని చేయుచున్నవి. విరుడు కవివరులందఱును తమ ప్రజ్ఞా పాండిత్యములను శ్రీ వంచమజార్జి రాజరాజేంద్రుని రాజ్యాభిషేచన మహోత్సవమును వర్ణించుటకై వినియోగించిరి. నానావిధములైన పద్యములు, పాటలు, శతకములు, గ్రంథములు శ్రీ జార్జి చక్రవర్తిని ధీర్ల దర్బారును వర్ణించుచుఁ బ్రచురింపబడినవి. కొన్ని పద్యము లీ సంచికయందు హైందవుల రాజభక్తికిని, నాంధ్రుల కవిత్వాభిమానమునకును, కవిత్వాభివేషమునకును విదర్శనములుగా ముద్రింపబడినవి. విద్యావ్యాప్తిని గాంచిన సామ్రాజ్య దేశములయందు వచన గ్రంథము లధికముగను పద్య గ్రంథములు స్వల్పముగను రచియింపబడుచుండును. గ్రంథకర్తల విద్యాభివేషము జనసామాన్యమునకుఁ గల గ్రంథపఠనా సక్తియును దీనికిఁ గారణములు. తెలుగు గ్రంథకర్తలు తమ పాండిత్యమును వచన రచనలకై యధికముగా నుపయోగించిన జ్ఞానము వ్యాపించి భాషాభ్యుదయమును దేశాభ్యుదయమును గాగలదు. గత వర్షమునం దాంధ్రలోకమునందు గవుల కలహములు ముదిరినవి. ఈ కలహములు పక్షపాత భావమును జెంపించినవి. యుక్త యుక్త విచారమును వెనుక నుంచినవి. తుదకు జాతి ద్వేషాభిమానములుగాఁ బరిణమించినవి. భాషా యోష వియోగి వైదికశ్రేయమును బ్రాహ్మణ తృప్తిపక్షపాతమును బూనక దన బిడ్డలను సమాన

భావములతో సంభావించుచున్నది. ఈ దురవస్థనుండి భాషాభిమానులు భాషను గాపాడవలసియుండురు.

గ్రామ్యగ్రాంథిక భాషలు

గ్రామ్య గ్రాంథిక భాషా వివాదములు పెరుగుచున్నవి. విద్యాధికుల ప్రయత్నము లొంగ్లేయభాషయందు సాహిత్యమును సంపాదించుటకై వినియోగింపబడుచున్నవి. సాహిత్య లాభార్థము గాకున్నను ఉదర నిమిత్తమైనను నొంగ్లేయభాష యభ్యసంపఱుచున్నది. అంగ్లేయభాష పరిపూర్ణత్వమునొందిన రాజభాష. రాజకీయ కార్యాలయములం దీ భాష వాడుకయందున్నది. న్యాయ సభలయందు భాష యుపయోగింపబడుచున్నది. శాస్త్రీయ విద్య నభ్యసించుట కీ భాషాపాండిత్య మవసరమగుచున్నది. విద్యాధికు లీ భాషను వది వదునాల్గ్గ డ్లభ్యసించుచున్నారు. వల్లెలయందును ఇంగ్లీషుమాటలు తలవని తలంపుగా ముచ్చటలందుఁ జేర్చబడుచున్నవి. అంగ్లేయ భాషయందుఁ బ్రవేశము గలవారి సంభాషణములు నగ మింగ్లీషు మాటలతోను నగము తెలుగు పదములతోను విండియుండును. కారణమింటనుఁ దెలుగు వాడబడుచున్నది. పాఠశాలయందు దింగ్లీషు నేర్పబడుచున్నది. అంగ్లేయ భాషనుఁ దప్పులు లేకుండను మాటలాడుట, వ్రాయుట యవసరము. ఆ యవసరము తెలుగుభాష విషయమై లేదు. ఇట్టి యవసరము గలిగినపుడె జనులు దేశ భాషల నభ్యసించురు. వాటిని జక్కగ మాటలాడను వ్రాయును వేర్వేదరు. మహారాష్ట్ర దేశమునందు మధ్యతరగతి పాఠశాలలోఁ జదువంతయును మహారాష్ట్ర భాషయందుఁ గలపఱుచుచున్నది. మహారాష్ట్రీలు ముచ్చటలాడునపు డింగ్లీషు పదప్రయోగములు దక్కువగా వారిప్రసంగములయందుఁ గాననగును. ఆంధ్రులకు జన వమోహమునఁ దెలుగుభాష నభ్యసించుటకుఁ దగిన యవసరము గలుగలేదు. పూర్వమునుండియును వాడుక భాషకును గ్రాంథిక భాషకును సన్నిహిత సమావేశ మేర్పడియుండ లేదు. ముందెప్పుడైన గలుగ నున్నదేమో తెలియదు.

సంస్కృతభాషా చరిత్రమును బరిశీలించిన సంస్కృతము కేవలము గ్రాంథిక భాషగాను ప్రాకృతము వాడుక భాషగాను నుండినవని వుష్టమగుచున్నది. విద్యావంతులు ముఖ్యముగా బ్రాహ్మణ మతాభిమానులు తమ గ్రంథములను సంస్కృత భాషయందు వ్రాయుచుండిరి. అవి సామాన్య జనులకు దుర్భేద్యముగ నుండెను. తొద్దులు సామాన్య జనులకుఁ దెలియుటకై దమ గ్రంథములను ప్రాకృత భాషయందు వ్రాయుచుండిరి. తెలుగుభాష కీ స్థితి యుపసరమేమో విచారణీయము.

వన్నయ భట్టారకుని కాలమునుండియును వాడుకభాష యును గ్రాంథిక భాషయును వేరు వేరుగా నుండినవని యొప్పు కొనవలసియున్నది. ఆ కాలమునందును సంస్కృత పద జటిలమైన గ్రాంథికభాష గ్రంథస్థముగ నుండియుండునది. 100 కి 98 వంతున జదువను వ్రాయును నేర్పిన ఇంగ్లండునందు సంయుక్తము గ్రాంథిక భాషకును వాడుక భాషకును సంపూర్ణ సమావేశ మేర్పడలేదు. కాని విద్యావంతులు గృహములందు మాటలాడు భాషకును, వ్యవహారములందు వాడుకజేయు భాషకును. విద్యాలయ

ముందు నేర్చుకొనుభాషకును విశేష వ్యత్యయ ముండదు. విద్యా విహీనుల విషయములో నాంధ్రదేశమునందువలె వ్యత్యయము గలదు. ఈ వ్యత్యయము విద్య వ్యాపించినకొలది యంతరించు చున్నది. ఆంధ్రదేశమునందును నాంధ్రభాష యభ్యసించబడిన కొలది వాడుక భాషకును గ్రాంధిక భాషకును గల దూరము తగ్గి యవి వన్నిహిత సాహచర్యమును పొందగలవు. ఇప్పుడు కేవలము గ్రంథస్థమైన భాష యప్పుడు సామాన్యజను ముఖస్థము గాగలదు. సామాన్య జనుల విద్యా నివేదముల పెంపున వారి ముఖస్థమైన భాష గ్రంథస్థము గాగలదు. ఈ ఫలప్రాప్తికి చిరకాలము పట్ట వచ్చును. కాని ఈ సన్నివేశమునకై భాషాభిమానులు పాటుపడ కలిగియుందురు. విద్యా ప్రవీణులు వాడుక పదములను దమ పుస్తకములందును జేర్చుటవలన నీ సంయోగమునకు మార్గదర్శకులు గాగలరు. నిర్దుష్టముగ నాంధ్ర భాషయందొక లేఖనైనను వ్రాయు శక్తి సామాన్యులకు లేదు. విద్యాధికుల కుండవచ్చును. ఆర్థానుస్థారములను, శకటరేఫలను, కళలను, ద్రుత ప్రకృతికములను, సరళములను, సంధులను బూర్తిగా నుపయోగించుచు వ్రాయు వాడుక తగ్గుచున్నది. కాని నింద్యమైన వాడుకభాష యంతయును నేవిధమున జూచినను గ్రాంధిక భాషగా మారనేరదు. విద్యావ్యాసమువలన నింద్యమైన గ్రామ్య మనింద్యముగా మార గలదు. గ్రాంధికభాషయందలి యనవసర నియమములు మార గలవు. కొండవీడు గూర్పున్న గ్రాంధిక భాషకును పల్లపుభూమి యందు నిలిచియున్న వాడుకభాషకును విద్యా వ్యాసవలన సమాన ప్రదేశమున సమావేశ మేర్పడగలదు. ఆంధ్రదేశమునందు రవీంద్ర నాథునిపంటి భాషా నిర్మాణము పుట్టిసంగాని ఈ సంయోగము గలుగుటకు వీలు గలుగదు. అంతవరకును ఈ రెండు ఎక్షముల వారును తగవులాడుచుండుట సహజము. ఉభయ ఎక్షములందును లోపము లుండువచ్చును గాని వారి యుద్యమములు భాషా సేవకై యని యొప్పుకొనవలసియున్నది.

వ్యాసములు

పంగ మహారాష్ట్ర దేశములందు నిద్రావంతులు పత్రికా నిర్వాహకులకు సంవత్సరాది సంచికలను బ్రచురించుటకై విశేష సహాయమును జేయుచు భాషాసేవను జేయుచున్నారు. ఉన్నత న్యాయాధీశులు, న్యాయవాదులు, ఉపాధ్యాయులు, ఉద్యోగస్థులు, డాక్టరులు దమకెంతటి తొందర పను లున్నను దీరికయి గల్గించు కొని సంచికకు వ్యాసములను వ్రాయుచున్నారు. మాసిక మనోరంజని సంధ్యావర్తనూని మొదలగు వార్తా పత్రికల సంవత్సరాది సంచికలను సర్వ గణేశనాయణ చంద్రావార్కరు, వాఛాగారు మొదలగు దేశాభిమానులు వ్యాసములను వ్రాసి, దేశమునకు మహోపకారమును జేయుచున్నారు. ఆంధ్ర మహాజను లీ విషయమున వెనుకంజవేయుట శోచనీయును. సంవత్సరాది సంచికను బ్రకటించుటకుగల ప్రయోజనము నిద్రావంతుల యభిప్రాయములను బ్రచురించి సామాన్య జనుల కుత్సాహా వివేకములను బుట్టించుటయియున్నది. విద్యావంతుల వ్యాసములే ఈ సంవత్సరాది సంచికకు సుభాషణములు. ఆయంవారములు లేని సంచిక రాణింప నెరదు. ముందైనను విద్యావంతులు, దను యమూల్య విద్యాభరణంబులచే నీ సంచిక నలంకరించి మాతృభాషను బోషించుటకు బ్రార్థితులు.

ఈ లోటుపాటును నివారించుటకును వ్యాస లేఖకులకు బ్రోత్సాహమును గలిగించుటకును నీ సంచికయందు ముద్రించిన వ్యాసములలో గొన్ని వ్యాసములకు బహుమతు లొసంగబడినవి. ఆ వ్యాసము లంత యుత్తమములు గాకున్నను వ్యాసలేఖకులు దను శక్తి కొలది వ్రాసి పంపిసండులకు సంతసించవలసియున్నది. వ్యాస లేఖనమునకు ముప్పది విషయములు నిర్ణయింపబడినవి. వాటిలో బదియేడు విషయములను గురించి మాత్రము వ్యాసములు వ్రాయు బడినవి. రాజ్యాంగ వ్యవహారములను గురించి యెవరును వ్రాసియుండ లేదు. సూరు వ్యాసములకు బై గాఁ బంపబడినవి. ఆంగ్లేయ పరిపాలనాధినులను గురించి వ్రాసిన వ్యాసములు విస్తారముగా గలవు. ఆ వ్యాసములన్నియును బరీక్షింపబడి బహుమానములకు దగిన వ్యాసములు నిర్ణయింపబడి ముద్రింపబడినవి. రెండు వ్యాసములు సమానముగా నున్నపుడు బహుమానము పంచబడినది. బహుమతు లొందిన వ్యాసములు, విషయానుక్రమణికయందుఁ దెలుపబడినవి.

సంచికయందు 40 వ్యాసములు ముద్రింపబడినవి. వ్యవసాయ పరిశ్రమల గురించిన వ్యాసములు 10, రాజకీయ విషయములగురించినవి 6, సంఘస్థితికి సంబంధించినవి 10, ఆరోగ్యము, సంగీతము, చరిత్రము, భాషాస్థితి మొదలగు విషయములకు సంబంధించినవి 14ను గలవు. ఢిల్లీనగర చరిత్రము, ఢిల్లీ దర్బారు, సంస్థానముల చరిత్రములు విపులముగా వ్రాయబడినవి. శ్రీ పంచమజార్జి రాజేంద్ర రాజ్యాభిషేచన సర్వములను గురించిన పద్యములు 200లు ప్రచురింపబడినవి. వ్యాసములందు దేశాభ్యుదయమున కవసరములైన విషయములను జేర్చుటకు యత్నముచేయబడినది. దేశాభిమానము, భాషాభిమానము, వ్యవసాయము, పరిశ్రమలు, రాజ్యాంగములు, సంఘస్థితి, దేశ చరిత్రము, స్త్రీల స్థితి మొదలగు విషయములను గురించిన వ్యాసములు గలవు. చదువరులు, వ్యాసములందలి లోటుపాటులను నిర్ణయించ నొప్పుదురు.

చిత్రపటములు

శ్రీ రాజదంపతుల ఢిల్లీ రాజ్యాభిషేచన మహోత్సవము దేశ చరిత్రమునందొక సుప్రసిద్ధతీహాసము. దేశమంతయును నా మహోత్సవమయమైనది. రాజభక్తి భరితంబులైన సత్కర్మలన్నిచోట్లను ననుష్ఠింపబడినవి. శ్రీరాజదంపతులకు హృద్గత రమణీయంబైన స్వాగతంబొసంగబడినది. రాజులు, మహారాజులు, శ్రీమంతులు, రాష్ట్రపాలకులు, సైనిక బృందంబులు దర్బారునకై ఢిల్లీ నగరమునందు గుమిగూడిరి. శ్రీ పంచమజార్జి రాజరాజేంద్రుని, శ్రీ మేరీ రాజ రాజేశ్వరిని, రాజ కుటుంబమును, రాజాగమనమును, తొంబాయి ఢిల్లీ నగర ప్రవేశములను, ఢిల్లీదర్బారును, వేదాదుటను, కలకత్తావినోదములను, స్వదేశ గమనమును దెలుపు చిత్రపటములు 50 గలవు. పురాతన సుప్రసిద్ధ పండ్తానాదీశుల చిత్రపటములు 55 గలవు. ప్రాచీన ఢిల్లీ నగర పరిస్థితిని దెలుపు చిత్రపటములు 12 గలవు. హిందూదేశ పాలకులను జూపు పటములు 24 గలవు. సామాన్య శాసన సభయొక్కయు, మద్రాసు, బొంబాయి రాష్ట్రముల యొక్కయు సభా పటములు గలవు. సుప్రసిద్ధులైన మహాజనుల

చిత్రపటములును జేర్చబడినవి. చినాదేశ పరివర్తనమువలన సుప్రసిద్ధిని గాంచిన చినాదేశనాయకుల పటములును జేర్చబడినవి. జాతీయ సభాభ్యర్థులైన విష్ణునారాయణధరుగారి పటము సైతమును గలదు. మొత్తమున 172 చిత్ర పటములు ముద్రింపబడినవి. చిత్రపట వీక్షణమువలన జడువరులు దర్బారు వైభవ మహోత్సవములను సూహించుకొనుదురు.

స్వపక్షము

దైవకృపవలన మూడవ సంవత్సరాది సంచిక బహిర్గతమైనది. పత్రికా నిర్వహణము కష్టసాధ్యము. దేశ భాషా పత్రికా నిర్వహణ మత్యంత కష్టసాధ్యము. ఆంధ్రేశ్వరరాష్ట్రమధ్యను నాంధ్ర పత్రికా నిర్వహణము దుస్సాధ్యము. సామాన్యముగా దేశీయ వార్తా పత్రికా నిర్వహకులకు లాభము పూజ్యము. గౌరవము శూన్యము. భార మధికము. విషమావస్థలవలన విషాదము జనించుట సహజము. నిరుత్సాహము గల్గుట నిశ్చయము. విషాద, నిరుత్సాహములు రక్షింపవు. ప్రజ్ఞావాదములు నిరుపయోగములు. రంధ్రా వ్యేషణము సుకరము. గుణగ్రహణము దుష్కరము. చేసినది కొంచెము. చేయగలిగినది విస్తారము. తప్పు లెక్కువ. ఒప్పులు తక్కువ. సంగతి సందర్భము లిటు లుండగా స్వవిషయక నివేదన మసంగతము.

మూడేండ్లుగ నాంధ్రపత్రిక క్రమము తప్పక బ్రచురింపబడుచున్నది. మూడు సంవత్సరాది సంచికలు గ్రాహకుల కందింపబడినవి. ఈ సంచికలకై వేలకొలది రూప్యములు వ్యయమైనది. మూడవ సంచిక యందలి దర్బారు పటములను, సంస్థానాధీశుల పటములను సమకూర్చుటకయి వందలకొలది రూప్యములు వ్యయమైనవి. ప్రచురణభార సుధికమైనది. ఆంధ్రదేశ భాషాభ్యుదయముల కీ ప్రయత్నము లిసుసుంతయైనను దోడ్పడిన ప్రయత్నములు నిష్ఫలములుగాక సఫలము లగునను నాశ నూతనోత్సాహమును బుట్టించుచున్నది.

ఆంధ్రుల యాదరణ పోషణములవలన నాంధ్రపత్రిక దిన దినాభివృద్ధిని జెందుచున్నది. రాజులు, విద్యావంతులు, సామాన్యులు బీదలు, భాగ్యవంతులు, స్త్రీలు, పురుషులు పత్రికను దమ యుదార సంకల్పములదేతను, వ్యాసములతోను, చందాలవలనను బోషించుచున్నందులకు వారల కనేక వందనంబులు. ఆంధ్రపత్రికాభివృద్ధి యితర ఆంధ్రపత్రికలతో బోల్చినపు డాశ్చర్యముగనుండినను నది

విశేషముగాదని యంగీకరింపవలసియున్నది. ఆంధ్రభాష దేశ భాషలందు మూడవదిగ నున్నది. మాధుర్యమున మొదటిదిగ నున్నది. ఇతర భాషలందు 2,000 చందాదారులుగల వార్తాపత్రికలును, దైనిక పత్రికలును నుండగా నాంధ్ర భాషయందు మంచి వ్యాసకముగల వార్తాపత్రిక లేకుండుట శోచనీయము. ఇదియే ఢిల్లీ దర్బారునం దాంధ్రపత్రికల పరాభవమునకు ముఖ్య కారణము. ఈ కొరతను దీర్చి పత్రికా వ్యాపనమును జేయుట కాంధ్రులు ప్రార్థితులు. సంవత్సరాది సంచికను జడుపువారందఱును గట్టి పట్టునుబట్టిన సచిరకాలమునం దాంధ్రపత్రిక విశేష వ్యాసకమును గలిగి దేశ భాషాభ్యుదయమున కింతకన్న నెక్కుడుగ దోడ్పడుగలదు. ఆంధ్రదేశ బాంధవులు పూర్వమువలె ముందును దమ యుదరాశ్రయముతో నాంధ్రపత్రికను సన్మానించుటకు బ్రార్థితులు. ఆంధ్రపత్రికాభివృద్ధికై పత్రికా నిర్వహకులకును, గ్రాహకులకును, బ్రోత్సాహము నొసంగుటకు సర్వేశ్వరుని యపార కృప దోడ్పడుగాత!

పఠదనములు

చందాదారులకును, వ్యాసములను వ్రాసిన వారలకును, ఛాయా చిత్ర పటముల నంపిన వారలకును, నితర పోషకులకును ననేక వినతులు. సంచికయందలి చరిత్రాంశములన్నియును సుప్రసిద్ధాంగ్లేయ చరిత్ర గ్రంథములనుండి సమీకరింపబడినవి. ఇంపీరియల్ గెజటీర్, పురుషోత్తమ విశాఖ మోజీగారి దర్బారు చిత్ర పుస్తకము, ఢిల్లీ చరిత్ర గ్రంథములు మొదలగునవి విశేషముగ సుపయోగింపబడినవి. ఈ గ్రంథోపకృతి కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ స్వీకరింపబడుచున్నది. ఛాయా చిత్ర పటములను ముద్రించుటకు దగిన పట ఫలకములను జేసిన శిల్పకారులకును, సంచికను ముద్రించిన తత్త్వ వివేచక ముద్రాక్షర శాలాధిపతులకును, నితర విధముల సహాయమును జేసిన వారలకును వందనములు.

పరీధావి నామ సంవత్సరమునందు సకల జనులును సదాశా సంపన్నులై మనోవాంఛా ఫలసిద్ధిని బొంది సుఖించెదరుగాత! సకల ప్రపంచమునకును నీశ్వరుడు శాంతి సుఖములను బ్రసాదించెడుగాత! హిందూదేశము ధన ధాన్య సమృద్ధిని గలిగి యాం గ్యప్రదమై వర్ధిల్లుగాత!

—ప్రతికాధిపతి.

దేశోచ్చారకుని తుది రచన

[1938 బహుధాన్య సంవత్సరాదినందిక ప్రస్తావన]

ఓ స్త్రీ: ప్రణవారాయ శుద్ధ జ్ఞానైకమూర్తయే,
నిర్మలాయ ప్రసన్నాయ దక్షిణామూర్తయే నమః.

శ్రీ సచ్చిదానంద పరమాత్ముని లీలా విలాస విలసితమైన విశ్వమునందు ఒక శౌండ్రమానాబ్దము గతించినది. బహుధాన్య సంవత్సరము ప్రారంభమైనది. గత సంవత్సరేతి పృథ్విమును వ్రాయు సంకల్పించుటగాని, వర్తమాన సంవత్సర ఫలమును గుణింపబూనుటగాని దుష్కరము. మహాకాలము అనంతమైన ఈ చిత్ర విచిత్రమైన ప్రకృతి లీలలను సర్వత్ర ప్రకృతి ప్రత్యక్షముచేయుచున్నది. ఆత్మపరాయణులైన ధీమంతులు సత్య వేషణమును ప్రపంచోద్ధరణమునకు వినియోగపఱచుచున్నారు. స్వార్థపరాయణులైన అజ్ఞానులు పరవేషన పరాయణులై ప్రపంచ విలయమునకు వినియోగపడుచున్నారు.

ధర్మాధర్మ సంకల్పము

ప్రవృత్తియందు ధర్మాధర్మములకును, పరార్థ స్వార్థములకును సంరంభము సహజమై ధర్మసంస్థాపనము సంభవ మగుచున్నను యుగలక్షణములను యధార్థముగ గ్రహించుట దుర్లభము. ప్రపంచమంతయును శాంతిసంకల్పమును జేయుచు మహా సంగ్రామ ప్రయత్నములను చేయుచున్నది. అదిసీనియా, చీనా, స్పెయిను సంగ్రామములు ప్రత్యక్ష ప్రమాణములు.

శాంతిస్థాపనమున కేర్పడిన నానాజాతి సమితి శాంతిస్థాపనమునకేక ధర్మ నిర్ణయమునకును నిర్ణయమైనది. ప్రపంచమునందు ధర్మసందేహము సంభవించినప్పుడెల్ల మహా సామ్రాజ్యములు తమ మతమును చెల్లుబాడి చేసుకొనుచున్నవి. కొన్ని సమయములందు ధర్మనిర్ణయములను చేసినను, నిర్ణయములు కాగితములమీద కలవుగాని క్రియారూపమును తొల్యలేదు. కారణము స్వార్థపరాయణత్వమునందుగల ప్రతిష్ఠ ధర్మమునకు కలుగకున్నది. ఆనన్నముగనున్న మహాప్రళయమును నివారించుట ఎవరికిని సాధ్యము కాదు. ఇది స్వకర్మానుఫలము. నాయకులు సంగ్రామ కర్మల నారాధించుచున్నను ప్రజలు శాంతిని కోరుచున్నారు.

బహుధాన్య సంవత్సరము

సంవత్సరాదిని ప్రజలు శాంతి సంకల్పము చేసి, శాంతి సౌఖ్యములను సాధించుటకు భగవంతుని కోరుట ఆచారమైనది. వంచాంగ శపణ మీ సనాతనాచారమును స్మరింపజేయుచున్నది. బహుధాన్య సంవత్సరమునకు శుక్రకుడు రాజు, బుధుడు మంత్రి, కుజుడు పేనాధిపతి. వంచాంగము గుణించిన సంగ్రామము ఫలించుటకు ఎంతకాలము పట్టునది దైవాధీనము, కాలగర్భమునందు కలదు.

ప్రజలందరును శాంతిస్థాపనమునకును, సంగ్రామ నివారణకును హృదయ పూర్వకముగ ప్రార్థనలను చేయుదురు గాక!

గాంధీజీ

గాంధీమహాత్ముడు శాంతిసంరంభమునందు ప్రదర్శించిన అపూర్వమైన సత్యాగ్రహ సాధనమును ప్రజలు మాటలందుగాక సంకల్పమందును, క్రియలందును చూపుటకు తనస్సును చేయుట ధర్మము. చిరకాల సంవర్ధితమైన పశుబలాధన స్థానమును సత్యాగ్రహము ఆక్రమించుటకు చిరకాలాభ్యాసము అవసరము. ఆయుధ నిర్మాణ, ధారణ, విక్రయ సాధనమునను జీవయాత్రను గడపుచు తన్మూలమున శ్రీమంతులు, బలవంతులు, దురభిమానులైన సాశ్వాత్య ప్రజలకును వారి ప్రవృత్తులకును నిది సులభసాధ్యము కాదు. మాటలందు జపాను అవలంబించిన చీనా సంగ్రామమును లీనముగ ఖండించుచు, క్రియలందు జపానుకు ఆయుధములను అమ్ముచున్న యూరపు రాజ్యముల నీతి ధర్మ విరుద్ధము. ఇట్టి క్లిష్ట పరిస్థితులందు శాంతిస్థాపనమునకు 3౨ కోట్ల భారతీయుల ధర్మబలమును శతవిధముల వినియోగించుట తగియున్నది. అపూర్వమైన నిర్బంధములవలన కృశించియున్న భారతీయులకు కర్తవ్యమును నిర్ణయించుటయే అసాధ్యముగ నున్నది. భారతీయ భౌతికబలము కృశించినను నిత్యమైన ఆత్మబలము క్షీణింపక అఖండముగ ప్రకాశించుచున్నది. ఆత్మ సంస్మరణమును జేసి గాంధీమహాత్మునివలె ప్రజలు ఆత్మ శక్తిని నారాధించి తాము తరించి ప్రపంచమును తరింపజేయుటకు పాటుపడుట కర్తవ్యము. గాంధీమహాత్ముడు అపూర్వమైన మహాపురుషుడు. ప్రపంచోద్ధరణమునకు అవతరించిన మహామహాపురుషుడు. కేవలము దైవబల సంపన్నుడైన మానవుడు. రాజకీయ, సాంఘిక, మతాది విషయములందు ఆయన సత్యాగ్రహ సమర సాధనమునను పొందిన విజయములు ధ్యాన, మననయోగ్యములు. ప్రపంచ చరిత్ర మారంభమైన తరువాతను దుర్బల భిక్షుకు డోకడు చేయగల్గిన యపూర్వ పరివర్తనమును సాశ్వాత్య రాజ్యములు గ్రహించుట భావి యోగ క్షేమములకు ప్రయోజనకరము. ప్రపంచ భావి పరిణామము ఏ రూపము దాల్చినను గాంధీమహాత్ముడు బోధించిన అహింసా, ధర్మ, సత్యములు ప్రతిష్ఠమబడయగలవు.

కాంగ్రెసు విజయము

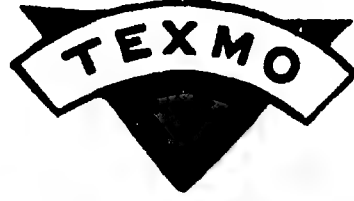
గతించిన సంవత్సరమునందు కాంగ్రెసునకు అఖండము, అపూర్వమునైన విజయము కలిగినది. ఇది సత్యాగ్రహ ప్రభావము. నిరంకుశ ప్రభుత్వము నిర్వాంతపోయినది. అబాలగోపాలము కాంగ్రెసు పతాకమును, వందేమాతరము గీతములను దేశమునందంతటను ప్రక్షత్వము చేసినది. ఇది ప్రజా హృదయమునందంతరంగమునైన పరమోత్సాహమును, ప్రభుత్వ హృదయమునందలి భయభ్రాంతులను లోకమునకు ప్రత్యక్షము చేసినది. కాంగ్రెసు నాయకులు మంత్రపదవులను స్వీకరించి కొన్ని రాష్ట్రములందు ప్రభుత్వమును నిర్వహించుచున్నారు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య స్థాపనమునకు ఇది ప్రథమ సోపానము. ప్రజలు స్వరాజ్య ప్రభుత్వమునందు రంధ్రావ్యేషణమును చేయక సకల విధముల పోషించుట కర్తవ్యము. కాంగ్రెసు మంత్రుల ధర్మశీలము గతించిన స్వల్పకాలమందే సువ్యక్తమైనది. గతించిన ఇరువదియైదేండ్లయందును దేశమునందు సాంఘిక, రాజకీయ, మతాది సకల విషయములయందును సంప్రప్తమైన మహాపరివర్తనము భావ్యభ్యుదయమునకు శుభసూచకముగ నున్నది. ఈ మహాపరివర్తనసిద్ధికి ప్రాణమానధనములను సమర్పించిన త్యాగమూర్తులకు జోహారులు.

ఆంధ్రాభ్యుదయము

1910 కీలక సంవత్సరమున మా మొదటి సంచిక ప్రచురింపబడినది. బహుధాన్య సంవత్సరమునందు 29 వ సంచిక వెలువడుచున్నది. గతించిన 30 ఏండ్లనుండియు ప్రజాహృదయమునందు గల్గిన మహా ప్రబోధమును సంవత్సరాది సంచికలు దిక్పాతముగ సూచించుచున్నవి. ఆంధ్రుల సాహిత్య, కళా, మత, సాంఘిక రంగములందు చిరకాలాగతములైన పూర్వాచారములను, విర్బంధ నిర్మాణములను విసర్జించి సవీన మార్గములను అవలంబించిన విధమును కావ్యములు, గీతములు, విమర్శనములు, పరిశోధనలు, చరిత్రాంశములు విశదము చేయుచున్నవి. సాహిత్యమునందు కల్గిన అపారమైన వికాసమును ప్రచురితములైన కావ్యములు, గీతములు విశదము చేయుచున్నవి. సవీన రచనలు ప్రజాదరణమును బడయుచున్నవి. ముప్పదేండ్లకు పూర్వము పరిపాస ప్రాతములైన అపారాధుగారి ముత్యాలసరములు వేడు ప్రజాదరణమునకు ప్రాతములగుచున్నవి. ప్రాతపద్ధతులను క్రొత్తరీతులను ఖండించుట ధీమంతుల లక్షణము కాదు. విమర్శనము చేయుటకు సకల జనులును అధికారులు. సంగీతకళయందును ఆంధ్రుల యభినివేశమును గానపథలు, గాన కళాశాలలు, పండిత సత్కారములును విశదము చేయుచున్నవి. కళారంగమునందు చిత్రకారులవలంబించిన నూతన విధానము చిత్ర ప్రపంచమునందు ప్రశంసలను బడసినది. హరిజన్ ద్యమము, పునర్వివాహములు విశాలములైన ప్రజా హృదయములను వెల్లడి చేయుచున్నవి. ఆంధ్రులు అన్వతంత్రస్థితియందున్నను స్వయంసహాయమునను రాజకీయ రంగమునందును స్వాతంత్ర్య ప్రియత్వముననుగల విధమును సత్యాగ్రహ సమరము విశదము చేసినది. నిరంకుశ ప్రభుత్వమునందు ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణము సాధ్యము కాకపోయినను స్వరాజ్య ప్రభుత్వమునందు సాధ్యము కానున్నది. నూతన సంవత్సరమునకు సరిగమద్రాసు ఎసెంబ్లీ ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణావశ్యకతను అంగీకరించినది. ప్రజలు చిరకాలమునుండి పాటుపడుచున్న రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు యావచ్చుకీని వినియోగించి తీర్మానము కార్యరూపమును దాల్చుటకు ప్రయత్నించుదురుగాక. ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు సకల విధముల పాటుపడి ప్రజాదరణమునకు ప్రాతమైన మహాపురుష వీరేశలింగముగారికి జోహారులు.

ములు, గీతములు విశదము చేయుచున్నవి. సవీన రచనలు ప్రజాదరణమును బడయుచున్నవి. ముప్పదేండ్లకు పూర్వము పరిపాస ప్రాతములైన అపారాధుగారి ముత్యాలసరములు వేడు ప్రజాదరణమునకు ప్రాతములగుచున్నవి. ప్రాతపద్ధతులను క్రొత్తరీతులను ఖండించుట ధీమంతుల లక్షణము కాదు. విమర్శనము చేయుటకు సకల జనులును అధికారులు. సంగీతకళయందును ఆంధ్రుల యభినివేశమును గానపథలు, గాన కళాశాలలు, పండిత సత్కారములును విశదము చేయుచున్నవి. కళారంగమునందు చిత్రకారులవలంబించిన నూతన విధానము చిత్ర ప్రపంచమునందు ప్రశంసలను బడసినది. హరిజన్ ద్యమము, పునర్వివాహములు విశాలములైన ప్రజా హృదయములను వెల్లడి చేయుచున్నవి. ఆంధ్రులు అన్వతంత్రస్థితియందున్నను స్వయంసహాయమునను రాజకీయ రంగమునందును స్వాతంత్ర్య ప్రియత్వముననుగల విధమును సత్యాగ్రహ సమరము విశదము చేసినది. నిరంకుశ ప్రభుత్వమునందు ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణము సాధ్యము కాకపోయినను స్వరాజ్య ప్రభుత్వమునందు సాధ్యము కానున్నది. నూతన సంవత్సరమునకు సరిగమద్రాసు ఎసెంబ్లీ ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణావశ్యకతను అంగీకరించినది. ప్రజలు చిరకాలమునుండి పాటుపడుచున్న రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు యావచ్చుకీని వినియోగించి తీర్మానము కార్యరూపమును దాల్చుటకు ప్రయత్నించుదురుగాక. ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు సకల విధముల పాటుపడి ప్రజాదరణమునకు ప్రాతమైన మహాపురుష వీరేశలింగముగారికి జోహారులు.

ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు పాటుపడిన సకల మహా జనులకును కృతజ్ఞతాపంచనములు. గత సంచికలకును బహుధాన్య సంచికకును ప్రచురణమునందు సహాయము చేసిన మిత్రులకు వందనములు. నా స్వల్పమైన సేవకు ప్రజలు చూపిన గౌరవ ప్రేమాదరణ సత్కారములకు కృతజ్ఞుడను. సచ్చిదానంద పరమాత్మ సకల లోకములకును సకల జనులకును శాంతి సౌఖ్యములను ప్రసాదించుగాక!

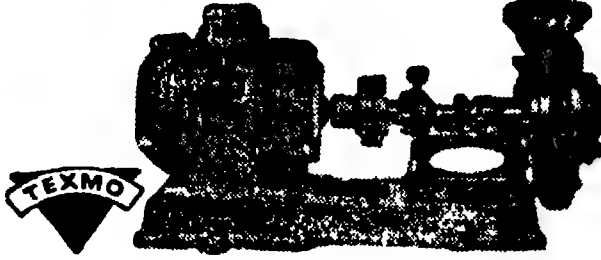

వ్యవసాయాభివృద్ధికి
టెక్సో మోటోటార్లు, పంపులు

మోటో బ్లాకు సెట్లు వాడండి

TEXMO

MOTORS

- * పనితీరు ముత్యం, మన్నిక చోటు శ్రేష్ఠమైనవి.
- * తక్కువ కిరెంటు ఖర్చుతో ఎక్కువ పని చేయగలవి.
- * శబ్దము లేక చలగా పని చేయునవి.
- * ఒక సంవత్సరము గ్యారంటీ.
- * స్వల్ప ధర - చిరకాల సేవ - ఫలితం ఎక్కువ.

సింగిల్ ఫేసు మోటార్లు, పంపు సెట్లు 1/4 నుండి 2 H.P. వరకు (వతి యంత్రానికి, హోటల్ కు ఉపయోగపడునవి)

3 ఫేసు మోటార్లు 1 నుండి 15 H.P. వరకు (వ్యవసాయమునకు ఉపయోగపడునవి)

ప్రత్యేకమువారిచే శ్రేష్ఠమైనవి యోగ్యతా ప్రతిమును పొందినవి

ఫోన్ నెం.: 2347

(గ్రాము) "TEXMOTOR"

టెక్సో మో ఇండస్ట్రీస్

హైల్క్యూ రోడ్ : : విజయవాడ-1.
(H. O. కోయంబతూరు-2)

శాఖలు : మద్రాసు, నేలం, తిరిచినాపల్లి, మధుర.

Use always TEXMO MOTORS & PUMPS

ఏబదివేల బేరము

శ్రీయుత క. రామానుజరావుగారిచే వ్రాయబడినది.

[1910 సాధారణ సంవత్సరాదినంచికనుండి]

చెన్నవట్టణమందలి షిహాకారుపేట లక్ష్మికి నివాస స్థలము. నూర్యోదయము మొదలు రాత్రి వంద్రెండు గంటలవఱకును, ఆ పీఠిలో నింటింట లక్ష్మి తాండవ మాడుచుండును. ఆ పీఠిలో ధవవంతులగు కోమలయొక్కయు, వారికంటే ధవవంతులగు గుజరాతీలయొక్కయు, వారికంటే వెక్కుడు లక్ష్మీపుత్రులగు మార్వాడీలయొక్కయు విండ్లుండుటచే వర్తకమునకు అపీఠి పుట్టినిల్లగుటకు వందియము లేదు. రవలు కెంపులు మొదలైన విలువగల రాళ్లు మానికలతో గొలుమవట్టి వర్తకు లచ్చట పున్నారని చెప్పినచో వచ్చటి ప్రతియింటను రూపాయిలు, కాసులు, నవరసల మొదలైన వెండి బంగారు వాణిము లెల్లప్పుడును పుల్లు పుల్లు మునుచుండు వని వేరుగ జెప్పవలెవా?

ఒకనా దుదయమున ఏడుగంటలవేళ జగజీవనలోల్ షిహాకారు యొక్క వాలుగంతుల మేడయెదుట రెండు గుఱ్ఱముల కోచిబండి యొకటి వచ్చి నిలిచెను. ఆ బండిలో వెనుకవక్కు నొక పురుషుడును, అతనిభార్యయు గూర్చుండియుండిరి. వారికి వెదుట వైదారు వెలల పిల్లవాని వెత్తుకొని యొకదాని కూర్చుండియుండెను. బండికి వెనుక చిత్రమైన దున్నుంధరించిన గుఱ్ఱపునాం ద్రీద్దరు నిలిచియుండిరి. బండికి ముందుభాగమున వెత్తుగమున్న యానవముపై కోచిమన్ అనగా గుఱ్ఱములను తోలువాడును, వానివక్కున మరియొక సేవకుడును గూర్చుండియుండిరి. బండి వచ్చి నిలిచినతోడనే వెనుకనున్న గుఱ్ఱపునాం ద్రీద్దరును దిగి ముందుకు వచ్చి గుఱ్ఱపు కల్గేములను పట్టుకొని నిలువబడిరి. ముందు మున్నతానముపై గూర్చున్న సేవకుడు దిగి యొద్దకు రాగానే యజమానుడు తన జేబులో నుండి తన పేరుగల విజిటింగ్ కార్డు నొకదానినితీసి వానికిచ్చెను. వాడు ఆ యింటి గుమ్మములో కూర్చున్న సేవకుని చేతికిచ్చి నీ యజమానున కీ కార్డు చూపుమని వానిని లోనికిం బంపెను. జగజీవనలోల్ ఆ కార్డును చూచుకొని రాజా ఆఫ్ నర్సాపూర్ అని చదివి తత్తరపాటుతో లేచి బండి యొద్దకు వచ్చెను. ఈ వర్తకుడు గొప్ప రాళ్ల వర్తకుడని విఖ్యాతిజెందిన వాడు. రవ్వలు, కెంపులు, పచ్చలు, వైడూర్యములు మొదలైన విలువలేని మాణిక్యముల వర్తకమే ఎల్లప్పుడును చేయుచుండును. పుష్కరాగముల వంటి తక్కువ వెలగల రాళ్లనుగాని, వెండి బంగారములనుగాని ముట్టనే ముట్టెడు. అతని పద్దులన్నియు వేలు లక్షలుగల సంఖ్యలతో నిండియుండును. గొప్ప గొప్ప రాజులు మహారాజు లితనియొద్ద లక్షలకొలది వెలగల రాళ్లను నమ్మికగా తీసికొని పోవుచుండిరి. ఆ రాజులకు తగిన మర్యాదలుచేసి వారిని వంతుషవశించి, వారెక్కుడు రాళ్లను గొనునట్లు చేయు సామర్థ్యమీ ముసలిషిహాకారునకుం గలదు. అందుచేతనే ఒకానొక రాజు ఎచ్చెనని తెలిసినతోడనే మన షిహాకారు తత్తరపాటుతో లేచి ఎదురేగెను. అతడు బండి వమీవమునకు వచ్చినతోడనే, అచ్చట నిలుచున్న సేవకుడు బండి తలుపు దీసెను. బండిలోనుండి జమిందారుగారు దిగివచ్చి షిహాకారుతో షేక్ హాండుచేసి “మీరేనా జగజీవనలాలు షేట్టిగారు?” అని యడిగెను. అందు కారణం ‘చిత్రమని’ తలయూపగా “నేడు బహు సుదినము. ఎన్ని దినముల నుండియో యనుకొనగా నేడు మీ దర్శనము లభించినది. కుజేరుని తరువాత తామే కుజేరులని వినియున్నాను.”

“చిత్రము. మీవంటి రాజాధిరాజుల యుగ్రహ ముండ వేను కుజేరుడనే. లోనికి దయచేయుడు” అని మాట్లాడుకొనుచు వారిద్దరును లోనికి పోయిరి. వారివెంటనే జమిందారుగారి భార్యయు, పిల్లను వెత్తుకొన్న దాసియు, షిహాకారు నింటిలోనికిఁ బ్రవేశించిరి. సాధారణముగా జమిందారుల భార్యలకు షిహా యున్నప్పటికిని ఈ జమిందారుడు ఇంగ్లీషు ఫాషన్ గల వాడగుటచే తన భార్యకు షిహా లేకుండ జేసిపట్లు కావవచ్చుచున్నది. షిహామాత్రము లేదుకాని, ఈమెకు వంటిమీద వగలుమాత్రమవరిమితముగా మండెను. మేడలోనున్న నూర్యహారమే యొక పదివేలు చేయవచ్చును. చంద్రహారమే పదియైదువేలు చేయవచ్చును. కాళ్లకున్న బంగారపు పాంజేపులు అయిదువేలయిన కరీడు చేయవో? అట్లే దాసి బుజముపై నిద్రించుచున్న బాలునికిని మిక్కిలి విలువగల వగలు పెట్టఁబడెను.

వారందరును లోనికి వెళ్లిన తరువాత, ఆ షిహాకారు, మేడమీద గొప్ప గొప్ప రాజలొకరకై వెలగల కుర్చీలతోను, పోసంతోను, పలుములతోను, అలంకరింపబడిన హోలులోనికిఁ దీసికొనిపోయి జమిందారుగారి నొక కుర్చీమీదఁ గూర్చుండఁజెట్టి అతని భార్యకు కొంచెము చాలుననున్న యొక స్థలమును కూర్చుండుటకు చూపించెను. తానును జమిందారుగారి నెదుటనున్న యొక కుర్చీమీదఁ గూర్చుండి యిట్లు సంభాషింపఁ దొడఁగెను.

జగ:—“అయ్యో, మీరు మా ఇంటికి వచ్చుట నుకలిత విశేషము. తమ రాజధాని ఏ జిల్లాలోదండి?”

జమిం:—“మా సంస్థానము గోదావరి జిల్లాలో నున్నది. మిక్కిలి గౌరవముగల సంస్థానము. ఇతర జమిందారులకులేని యనేక గౌరవములు మాకు కలవు. మేము కలెక్టరును చూచుటకు వెళ్లనపుడు పదిహేను ఫీరం గులు కాలెదరు. వెండి కుర్చీలమీదగాని మేము కూర్చుండము. కాని నే నింగ్లీషు ఎడ్యుకేటెడ్ జంటిల్ మన్ అయినందున ఈ పిచ్చి ఆచారమును పాటించను. టట్ నాన్నెన్ను అని మా ఆడవారి షిహాకూడా తీసివేసితిని. అంతా నొక్కసారిగా తీసివేసిన బాగుండదని మావాండ్లు మగవారి నెదుటనే కూర్చుండక కొంచెము ప్రక్కగా కూర్చుండుదురు. సంస్థానమునకు పేషెన్ట్ పోగా మూడులక్షల ఆదా కలదు. ఈ సంగతుల కేమిగాని నిన్నటిదినము జయపురము మహారాజుగారు ‘మీవద్దనుండి కొన్న లక్ష రూపాయిల జవాహరి చూచితిని. వారికి నాకు మిక్కిలి స్నేహము. బాల్యమునుండి ఒక ప్రక్కన పెరిగినట్లు పెరిగినాము.”

జగ:—“చిత్రము మహారాజులంగారికి నాయందు మిక్కిలి అనుగ్రహము. ఈ సంవత్సరము వారు నాపద్ధ ఎంతలేదన్నా పది లక్షల జవాహరి కొన్నారు.”

జమిం:—“రవ్వలంటే మీవద్దనే రవ్వలు, నీమి ఆ కాంతి? ఇది వరకు రవ్వ లనేకము కొంటినిగాని ఇట్టి వెన్నెడును చూడలేదు. ఇంకను మీవద్ద అట్టి రవ్వలు గలవా?”

జగ:—“ఎన్ని వలయునో కలవు. కొనువారుండిన రవలకేమితక్కువ. తెప్పించెదనా” అని యడిగి జమిందారుగారు తలయూపగానే లేచి లోనికిఁ

బోయి సేవకునిచే నొక పెద్ద ట్రంకు పెట్టెను పట్టించుకొనివచ్చి బల్లమీదపెట్టి దానిం దెబిచి రవల పొట్లము నొకటి వెనుక నొకటి తీయుచు జమిందారుగారికి చూపబోడఁగెను. అతఁడు ఇది బాగున్నవని బాగుం డలేదనియు, అది బాగున్న వని బాగుండలేదనియు జెప్పుచు దీని వెలయెంత దానివెల యెంత అని యడుగుచు “మీరు మిక్కిలి సత్యసంధులని జయ పురి మహారాజుగారు నాలో చెప్పులననే వచ్చిరిని. క్రమమైన వెల జెప్ప వలయును సుమా” యని యడుగు నడుసు సుమచు తనకు చక్కగ గాను పించిన వానిని భార్యపద్మకు తీసుకొనివెళ్ళి చూపుచు సురల దెచ్చుచు ఒక గంటవరకు రవల వెరము చేసెను. తుద కేబిదినేల వెలగల రవలను బేరము చేసి విడిగా తీయించెను. వర్తమాను ధర కొంచె మధికముగా జెప్పుచున్నను మన జమిందారుమాత్రము వాని ధరలు చక్కగ నెరింగిన నాడుగుటచే మోసపోలేదు. షాహాజారు జమిందారుగారి రల్లు సరిక్ష్ణ జానమునకు మిక్కిలి యాశ్చర్యపడుచు నడుచు నడుచు అతనిని పొగడుచుండెను.

ఇట్లుసీలు వరిచిన రవల సన్నిటిని చిన్నచిన్న పొట్లములుగాగట్టి ఆ పొట్లముల సన్నింటిని జమిందారుగారు తన రోగుర్తనున్న పెద్దమని బోగ్లో పెట్టి దానిని తన బేటతో నుంచుకొని షాహాజారులో నిట్లనియె.

“అయ్యా అప్పనగా నాకు బీడలు. కొన్ని సరుకులకు వెల వెంటనే ఇయ్యవలయునని నా తాత్పర్యము. మేము ఇంటినుండి బయలుదేరునప్పుడు మీపద్మకు రావలెనని యుచుకొనలేదు. రేపు రావలెనని తలచితిమి. ఈ త్రోవన నేడు మరియొకచోటికి పోవుచుండగా నిదియే మీ ఇల్లని మీ బండివాడు చెప్పెను. అందుచే మిమ్ముల చూడనలెనని యాగితిమి. సరే చూచినందుకు తాళమేయ్యె నది. మొదట నిచ్చటికి వచ్చెదమని తలంపసం దున పైకము వెంట లేలేదు. నేను ఇంటికివెళ్ళి పైకము లీలకొని వచ్చె దను. అంతవరకు మనవాం డిక్కడనే యుండెదమని చింతింపవలయును మనవార్లను తీసుకొని వెళ్ళసలసివచ్చెను. కావున ఇప్పుడు నీరి నింటికి తీసికొనిపోవుట యెందుకు” అని చెప్పి యాటడు వెంటనే లేచి భార్యతో నే వచ్చువరకు నీ విక్కడనే యుండుమని చెప్పి కోచిబండి వెళ్ళి వెంటనే వెళ్ళి పోయెను. భార్యపుత్రులను తన ఇంటనే యుంచి వెళ్ళుటకు జమిందారుగా రొక కారణము చెప్పెను, జగజీవనలాలు మాత్ర మా కారణమును నమ్మక, జమిందారుగారు మిక్కిలి మర్యాద గలవాడుగుటచే తన నమ్మకమునకై వారిని తన యింట దించిపోయెనని తలచి, అతని యుక్తికిని, మర్యాదకును మిక్కిలి సంతసించెను.

జమిందారుగారు వెళ్ళి అరఘంటయిన తరువాత వాని సేవకుడు వరుగెత్తుకొని మేడమీదికి వచ్చి “దొరసానిగారా? ఖజానా తాళపు చేతు లుగుత్తి మీవద్దనే యున్నదట. దొరగారు మరచి ఇంటికి వెళ్ళినారు. తొంద రగా తీసుకొని రమ్మని పంపినారు. నా చేతి కిచ్చిన నేను త్వరగా వెళ్ళెదను. ప్రార్థెక్కుచున్నది. పైకము తెచ్చి షాహాజారుగారి కిచ్చి మనము తండియా ర్చేట వెళ్ళవలసియున్నది” అని తొందరగా పలికెను. అంత నామె తాళపు చేతులుగుత్తి తీసి వానిపై వేసి తొందరగా పొమ్మని యాజ్ఞాపించెను వాడు వదియడుగులు వేయగా మరల వానిని బిలిచి ఏమో యాలోచించి ‘గుత్తి నిటు తే’ యని తీసికొని “దినములు మంచిది కావు. ఈ దినములలో ఎవ్వ రిని నమ్మకూడదు. లక్షలకొలది ధనమున్న ఖజానా తాళపుచేతులు నీని కిచ్చి పంపిన వీడెవరేయి? ఇదివఱకు వీడు నమ్మక కలవాడేగాని ధనముఁ జూచిన ఎట్టివారికి దుర్బుద్ధి పుట్టక మానదు. ఏమింటి షాహాజారుగారా నిజమేనా” అని యడుగగా నాతఁడు “నిజమే నిజమే డబ్బువెడల బహుజ్ఞగ త్తగా నుండవలెను” అని గంభీర వాక్కుతో తలయూపెను. అంత నామె “అట్లయిన నేనే తాళపు చెప్పులుగుత్తిని తీసుకొనివెళ్ళి పైకము తీసుకొని మేమిదగ్గము వచ్చెదము. మీను వచ్చువరకు అబ్బాయి పాం కేడ్చునేమో కావున కొంచెము పొలిచ్చి వెళ్ళెద”నని “సీతా సీతా” యని తన దాసిని పిలిచెను.

అంతవర కాదాసి పిల్లవానిని జోంపాడి నిద్రబుచ్చుచు మేడకింద నొంటరిగా నుండెను. దాని జోంపాట మాత్రము పైకి చక్కగ నివబడు చుండెను. యజమానురాలు పిలిచినతోడనే యది పిల్లవానిం దీసికొని యజ మానురాలివద్దకు వచ్చెను. పిల్లవాని శరీరమంతయు నగలతో నిండియుం

డెను. ముఖముమీదగూడ రవల పతకములు, కెంపుల పతకములు, పచ్చల పతకములు వ్రేలాడుచు ముఖమును కప్పివేసియుండెను. ఆపిల్లవానిని తెచ్చి యిచ్చినతోడనే యామె వానికి పొలిచ్చి యొక చిన్నవరుపు దెప్పించి యప్పుట వేయించి వాని నచ్చట బరుండ బెట్టి భద్రుని దాసికీజెప్పి తన శరీరము మీది యేబది యరుచదివేల విలువగల నగలనుతీసి యా పిల్లవాని ప్రక్కనే యుంచి “మీ నమ్మకకొరకు నీని నిక్కడ నుంచుచున్నానని” షాహాజారులో చెప్పెను. అంత నాతఁడు నన్ని “కోటి వెలగల మీ కుమారునే ఇచ్చట నుంచుచున్నప్పుడు వేరె నగలుంచలయునా?” ఒకరిపై నొక రికి నమ్మకలేనియెడల కలియుగ మెట్లుసాగు”నని “మీరు వెళ్ళుటకు నా కోచిబండిని తెప్పించునా?” యని యడిగెను. అందుపై అచ్చటనున్న సేవ కులు “అక్కడలేదు. నేను నడిచి వచ్చిన తాళపుచేతిగుత్తి తీసికొనివచ్చుట కాలస్యమగునని నా యజమానుఁడు నన్ను కోచిబండిమీదనే పంపెను. అది వాకిట సిద్దముగా నున్నది” అని చెప్పెను. అంత నా యజమానురాలును, సేవకుఁడును బండిలో నెక్కి వెడలిపోయిరి

యజమానురాలు వెడలిన కొంతసేపటికి యా దాసి షాహాజారు పద్మకు సచ్చి “అయ్యా బీడదానిని నన్ను మరచిపెడు. మా దొరవారు మీ యొద్ద నెన్నో రాళ్ళు కొన్నారు.మీకింత తాళమైనప్పుడు నాకు కొంచెము యానా మియ్యకూడదా? దొరసానిగారిలో చెప్పి ఇంకా రాళ్ళు కొనునట్లు చేసె దను” అని పెక్కుచాటలు చెప్పి ఎప్పు డెవ్వరి కేమియు నియ్యని లుబ్ధా గ్రహిర చక్రవర్తియగు జగజీవనలాలుయొద్దనుండి యొక రూపాయి బహ మానము పడసెను. రూపాయి చేతిలో పడగానే అది “ అయ్యా మాది బూద్రజన్మము. కల్లుగాని, సారగాని త్రాగినిది యుండలేదు. మా దొర గారికి, దొరసానిగారి కీ పేరన్న గిట్టదు. నెలదినములనుండి లేక చచ్చిపోవు చున్నాను. వారు వచ్చువరకు ఈ ప్రక్క యుంగడిలోనికి పోయి మీరు దయ చేసి రూపాయిలో పాపలా సారా త్రాగివచ్చెదను. నిముసములో వచ్చెదను. అంతవరకు చిన్న దొరగారిని కొంచెము చూచుచుండుడి. నిద్రలో ఏడ్చునేని కొంచెము జోకొట్టుడి” అని చెప్పి దాసి సారాయి అంగడికొరకు వెలుపలకు వెడలిపోయెను.

జగజీవనలాల్ షాహాజారు తన కా దినమున మంచిలాభము వచ్చెనని సంతసించుచు జమిందారుగారి రాక కెదురు చూచుచుండెను. పదిఘంట లాయెను. పదునొకండు ఘంటలాయెను, పందెండు ఘంటల సమయమై ‘ధమ్మ’ని పిరంగిమోత విసలుడెను. దాసిగాని, జమిందారుగాని, అతని భార్యగాని, సేవకుడుగాని తిరిగిరాకైరి. షాహాజారుకు గొంత సంశయము పుట్టబోడఁగెను కాని కడుపున పుట్టిన బిడ్డను, ఇంత ధనమును విడిచి వారల పోయెదరని యాతఁడు కొంతవరకు సమాధానము చేసికొనెను. ఇంత లో నొంటిగంటయ్యె. రెండు వేసిరి. అప్పటికైనను, ఎవ్వరు తిరిగిరాలేదు. పరుండి నిద్రబోవుచున్న పిల్లఁడైనను లేచలేదు. కొంత యెడ్వనైనను, యేడువలేదు. అయ్యా! పాపము పిల్లవాఁడు అహారములేక సామ్మసిరనేమో యని షాహాజారు ఆ పిల్లవానియొద్దకు పోయి వాని నెత్తుకొని చూడఁబ నేమి యాశ్చర్యము! వాడు పిల్లవాఁడుకాదు. అది పిల్లవానియంత యాకా రముగల యొక జాతి బొమ్మ!! అందు కా షాహాజా రాశ్చర్యపడి తమ సేవ కుల సందరిని పిలిచి దానిని చూపెను. తుదకు వారందరూను అదియొక మోసముని తెలిసికొని “మోసమైన మనకేమి మనరాళ్ళ వెలకంటె మించిన నగ లున్నవి. వారెక్కడకుఁ బోయిన మనకేమి”యని తలచి నగలకు మదింపు వేయసాగిరి. ఒక్కొక్కగ తీసి చూచిన కొందిని అవి గిల్లునగలేగాని నిజ మైనవికాదని స్థిరపడెను. ఆ నగలన్నియు నూరు రూపాయలకంటె వెక్కుడు వెలచేయవు. ఇదంతయుజూచి జగజీవనలాలు గుండె కొట్టుకొని యేడువసాగెను. పోలీసువారి కీ సమాచారమును తెలిసిరి. రహస్యపు పోలీసు వారు కొందఱును జగజీవనలాలు సేవకులు కొందఱును మారువేషములతో నర్ధాపురమువెళ్ళి విచారించి నర్ధాపురపు జమిందా రీ స్పష్టయం దెచ్చటను లేదని విశ్రయించి తిరిగి వచ్చిరి.

ఎంతమంది జమిందారులనో మోసపుచ్చిన తనను ఈ బూటకపు జమిందారు మోసపుచ్చెకదాయని చింతించుట తక్కు జగజీవనలాలుకు మరి యే యుపాయమును లేకపోయెను.

పొట్టచీల్చి బిడ్డను తీయుట

మ.-రా.-రా.-శ్రీ ఆచంట లక్ష్మీవతి, బి. ఎ. ఎం. బి. సి. ఎం. గారిచే వ్రాయబడినది

[1910 సాధారణ సంవత్సరాదినంచితముండి]

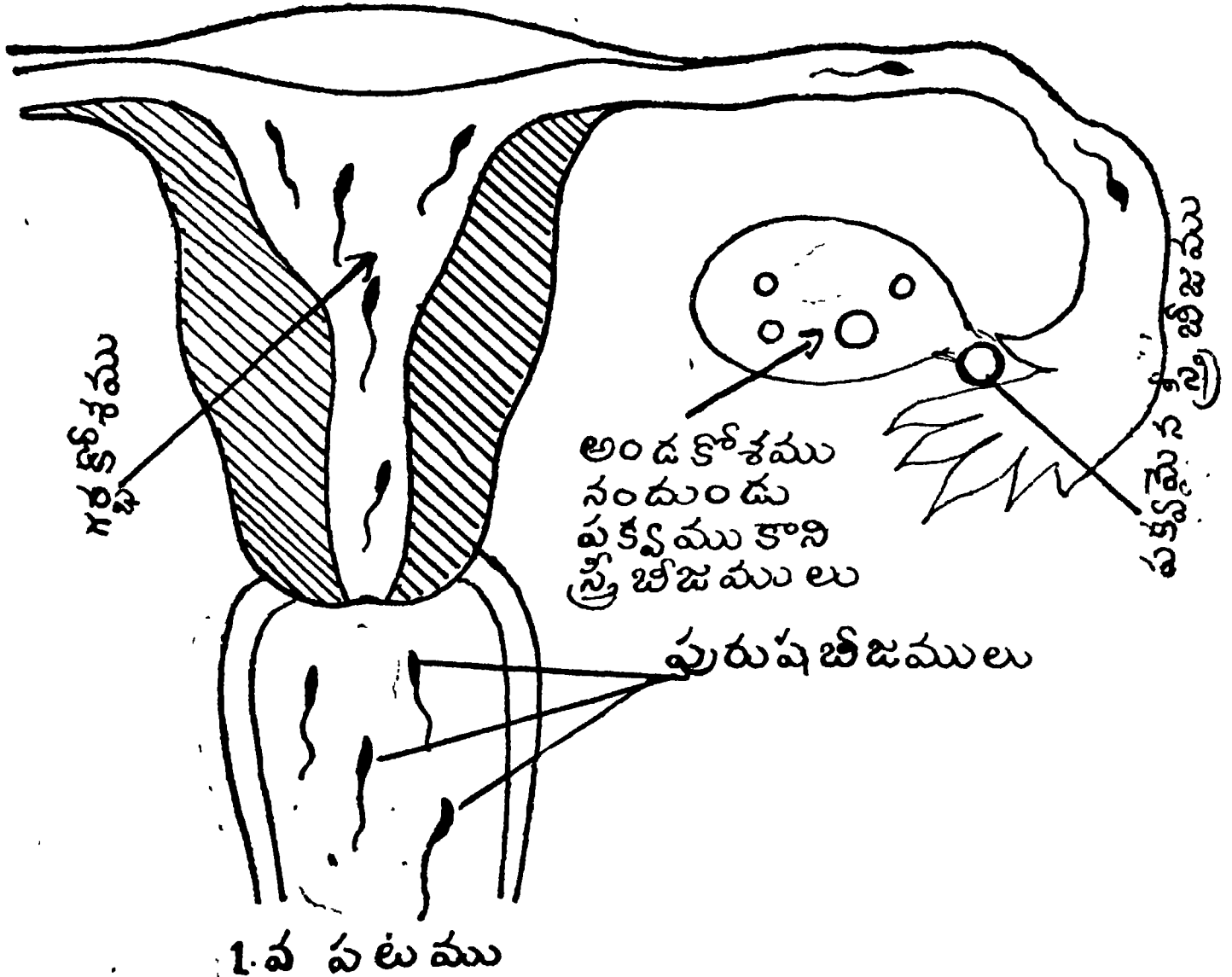
ప్రే శిశువును చదువునప్పుడు అందుండు చీల్చి అను పదమును చూచినతోడనే మీకు ఒక విధమయిన భయమును, సంశయమును కలుగవచ్చును.

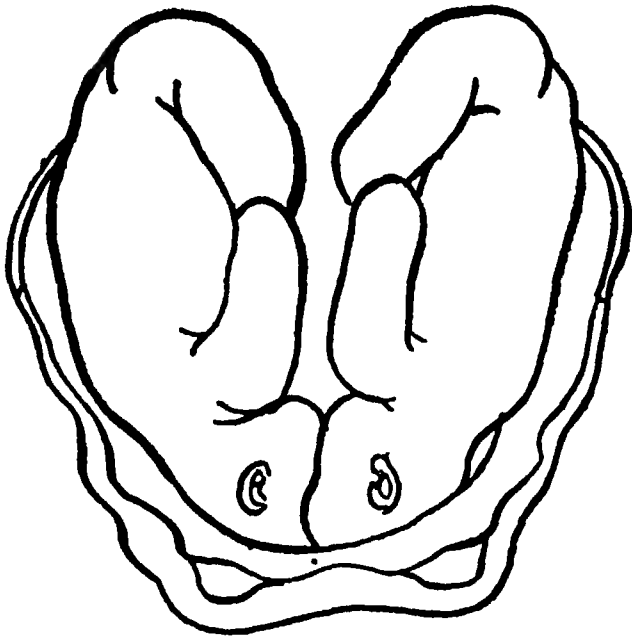
ఏలయన పొట్టచీల్చిన తరువాత తల్లి బ్రతుకునా! ఏమి ఈ సాహసపుపని అని భయమును, పొట్టలోపల జీవించియుండెనో లేదో, భూమి మీద పడిన తర్వాత నవేక గండములు గడచి జీవించునో లేదో యను సంశయాస్పదమయిన కూనకొరకై తల్లి పొట్టను చీల్చుట తగునా? అని సంశయమును, కలుగవచ్చును.

ఈ క్రింద వ్రాయబోవు వ్యాసమును చదువువారికి అట్టి భయమును, సంశయమును తీయని తలంచుచున్నాను. తగిన శస్త్రవైద్యుని

తులతో వా ట్టచీల్చుట యనగా గజ్జి కురువును చిదుపుటకంటె మర భము. ఏలయనగా మనము గజ్జి కురువును చిదిపినప్పుడు కొంచెమున నొప్పియుండకపోదు. శస్త్రవైద్యులు పొట్ట చీల్చునప్పుడు లేశమును వొప్పియుండదు.

పాశ్చాత్య వైద్యశాలలయందేమి, ఇప్పుడు మన చెన్నపట్టణమునందేమి, లెక్క లేకుండు నిట్టి శస్త్రక్రియలు (ఆపరేషనులు) ప్రతివారమును జరుపబడి అనేకుల తల్లులును, బిడ్డలును పునర్జన్మము వొందింపబడుచుండుటచే పొట్టచీల్చుట యస్సంతమాత్రమున భయపడు మా చదువరులకు ఈ వైద్య పుత్తాంతమును కొంతసరకు తెలుపవలసియున్నది. వలె అవక పట్టణములకు ప్రతియూరియందును శిశువులు ఎందఱుందో

2 వ పటము

పుట్టుచున్నారు. వేయింటికి 970 మంది తల్లులు నైద్య సహాయము లేకయే పురుషు పోసికొందురు. కాని ఈ క్రింద వివరించబోవు సృష్టి వైచరీత్యములచే కొందఱును, తెచ్చిపెట్టుకొన్న సుఖవ్యాధులు మొదలగు వాని కారణములచే కొందఱును తమంతట తాము సుఖప్రసవము కాజాల కున్నారు.

సృష్టి వైచరీత్యములు ఎట్లు కలుగునని తెలిసికొనవలసిన జన వాయవ్యములయొక్క శాస్త్రజ్ఞుల నము కొంతనాకు కావలసియున్నది.

పై (1వ) పటములో చూపబోవు ప్రకారము స్త్రీయొక్క జననావ యములు నిర్మింపబడియున్నవి. అందు ఆండకోశము లనునవి కోడిగుడ్డ ఆకారముగనుండు రెండు కాయలవంటి అవయవములు. ఒక్కొక్కటి బొదం కాయంత ఉండును. ఇవి స్త్రీయొక్క పొట్టలో బొడ్డున కిరువైపులను వెన్నెముకవైపు గోడ నంటియుండును. ఇందు స్త్రీబీజము లుద్భవించి పెరుగుచుండును. స్త్రీబీజములు ఒక్కొక్క అండాశయములో సాధారణముగా ప్రతినెలకు ఒక్కొక్కటి వక్రమగును. అట్లు వక్రమయిన స్త్రీ బీజము అండాశయమును పగల్చుకొని బైటవడును. ఇట్లు బయటపడి నప్పుడు దీని ప్రమాణము అంగుళములో 250 వ వంతు ఉండి గుండ్రముగా నుండును.

తక్షణమే ఈ స్త్రీబీజము అండనాళముని చెప్పబడు గొట్టములో ప్రవేశించును. ఎట్లన ఈ గొట్టముయొక్క కొనయందు పాము నాలుకల వలెనుండు చిన్న చిన్న అంచులు వ్రేలాడుచు ఎల్లప్పుడు ముందుకు వెనుకకు కొట్టుకొను చుండును. ఇట్లు కొట్టుకొనుచుండు అంచులయొక్క కదలిక వలన ఆ చుట్టుప్రక్కలనుండు ప్రదేశములో ఒక విధమయిన నుడిగుండ

మేర్పడును. అండాశయమును పగల్చుకొని బయటపడిన స్త్రీ బీజము ఈ నుడిలోబడి అండనాళముగుండ పోవుచుండును. ఇట్లు పోయి అది గర్భ కోశమునందు జేరును. ఈ సమయమునందు స్త్రీయొక్క గర్భ సంబంధ మయిన అవయవములయందు వెత్తురు అధికమయి కొన్ని రక్తనాళములు పగిలి ఋతుస్రావ మేర్పడును. ఎడమప్రక్కనుండు ఆండకోశములో క్రమ క్రమముగా పెరుగుచున్న నాలుగు స్త్రీ బీజములను చూడుడు. ఈ స్త్రీ బీజములు తమంతట తాము పిండములు కావేరవు. స్త్రీ పురుష బీజముల సంయోగము పిండ్తోత్పత్తికి ఆధారమయియున్నది. పటములో పురుషుని యొక్క రేతస్సులోనుండు పురుష బీజములు స్త్రీయొక్క జననావయవ ములగుండ ఈడుకొనుచు పోవుచున్నవి చూడుడు. ఈ పురుషబీజములు స్త్రీబీజములకంటె మిక్కిలి చిన్నవి. అతి చురుకయినవి. వీనియందు రెండు ముఖ్యభాగాములు కలవు

1. కొంచెము లావుగనుండు మొదటి భాగము తల.
2. అతిసూక్ష్మమయిన పాడుగాటి వెనుకభాగము తోక.

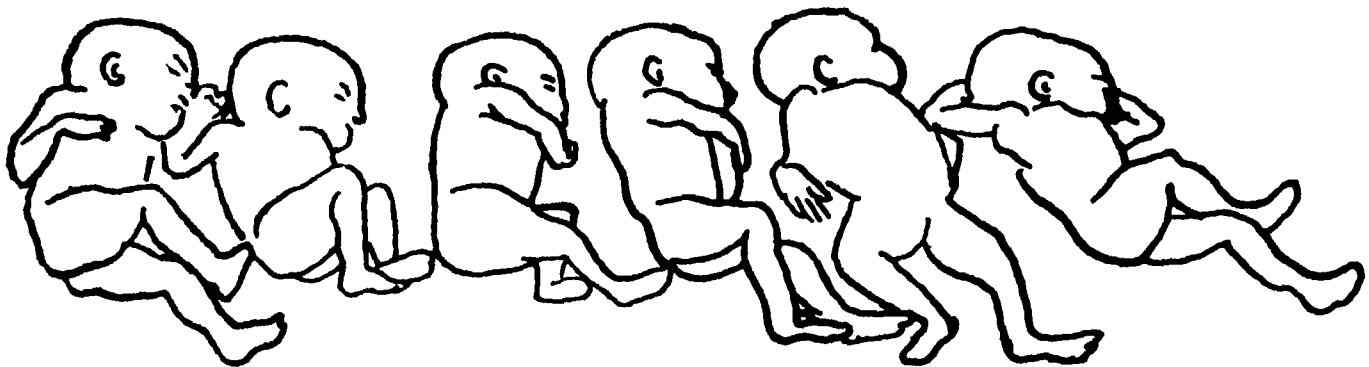
ఈ తోక విరంతిరము మిక్కిలి వేగముతో నాడుచుండును. దీని సహాయముచే వీ పురుష బీజములు అతి చురుకుగ నీడుకొని పోవు చుండును. ఈ పురుష బీజములనే క్రిందితరగతి జీవులను గూర్చి వ్రాయు వప్పుడు జీవశాస్త్రమునందు సూక్ష్మ బీజములని వ్రాసియుంటిమి. స్త్రీ బీజములను సూ లబీజము లందురు.

(విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాల, 3వ గ్రంథము జీవశాస్త్రము 2వ కూర్పు 128 వ పుట చూడుడు.)

ఇట్లుకొనిపోవు పురుష బీజములు స్త్రీ బీజముల కొరకై వెడకి కొనుచు గర్భకోశముగుండా పోయి పోయి తుదకు వీడ్ యొకటి, ఋతు స్రావమే న కాలమున ఆండకోశమునుండి బయలుదేరి అండనాళముగుండ వచ్చుచుండెడు స్త్రీ బీజమును చేరి దానియందు ప్రవేశించి దానితో నై క్య మగును. ఇట్లై క్యము చెందలేకపోయిన పురుషబీజము లన్నియు నాళము జెందును. 1 వ పటమును చూడుము. ఇట్లు ఐక్యమగుటచే నేర్పడిన సం యుక్త బీజమే పిండమగును. ఇట్లు స్త్రీ పురుష బీజము లై క్యమగుటయే పిండ్తోత్పత్తి యనబడును. ఈ తరుణమున నీ పిండము ఏకకణము. ఇదియే చీలి చీలి అనేక కణములయి ఒక్కొక్క కణమునుండి ఒక్కొక్క భాగము పుట్టి మానవ శరీరమంతయు నిర్మింపబడుచున్నది.

ప్రతి ఆండకోశమునుండి నెలకొక స్త్రీ బీజము పుట్టునని చూచి యుంటిరి గదా. ఇందు ఏ స్త్రీ బీజమునందైనను పిండ్తోత్పత్తి అయినచో రెండవ స్త్రీబీజము పెంపుమాసి నశించిపోవును. ఒకానొకప్పుడు ఇరువైపుల ముందు రెండు ఆండకోశములనుండి వచ్చు రెండు స్త్రీ బీజములును ఏక కాలమున రెండు పురుష బీజములతో నై క్యమైన ఎడల రెండు పిండము లుత్పత్తియగును. ఈ రెండును వృద్ధిపొందినచో ఇద్దరు కవల పిల్లలు పుట్టుదురు. 2 వ పటమును చూడుడు.

ఇదిగాక పిండ్తోత్పత్తి కాకవూర్వము అరుదుగా స్త్రీ బీజము చీలి కణవిభాగము నొందినట్లయిన అందు ఒక్కొక్క కణము ఒక్కొక్క పురుష బీజముతో నై క్యమయి అనేక పిండములు, ఉత్పత్తి అగుటయు కలదు.

3.వ పటము

నిమిషానికి
యిరువైవేల
కంటే
యొక్కువ సార్లు...

అనగా ప్రతి నెల సుమారు లొంగి కోటి చార్ మినార్ సిగరెట్లు అమ్మకమగుచున్నవి! అవును, విజంగా ఇండియాలో ప్రజాదరణ పొందిన సిగరెట్ చార్ మినార్—ఎక్కువగా కూడా! ఎందుచేత? ఎందుకవగా. చార్ మినార్ యొక్క అవమానమైన మనావన, అద్వితీయమైన రుచితో యితర సిగరెట్లెడియూ సాటిరాదు. వజీరు సుల్తాను టుబాకో కంపెనీవారు దానిని తేలికదముగా చేయుచున్నారో తెలుసా! నాజ్మమైన పొగాకుతో, ప్రత్యేకమైన వర్తకులతో, విపులా లై వనారు ప్రాచీన్యతతో తయారీ చేయుటవలననే! ఈ ఫేక్టరీ అగ్నేయాసియాలో చాలా పెద్దది.

ప్రవీణులు చార్ మినార్ కోపం ప్రత్యేకంగా వండించిన నాజ్మమైన పొగాకును మొంచుకొనెదరు. నేర్పరులైన పవనాదు అటులను తీయుదురు. శాస్త్రజ్ఞులు లెంజెటరీలో ప్రతి పెండెను వరిశీలించెదరు. త్రివర్ణమొనరించిన పొగాకును రిపుణులు మిశ్రమం చేయుదురు. తరువాత, ప్రత్యేకముగా చార్ మినార్ కు మాత్రమే నియమించబడిన అదనపు విధానము అరిపించెదరు. అటు పిమ్మట, చేతితో తాకకుండా, నిమిషానికి యిరువై వేల సిగరెట్లు తయారుచేసే అటోమేటిక్ మెకానికల్ ప్లాంట్ లో అ పొగాకువంశా పంపెదరు.

చార్ మినార్ వంటిది పేరొకటి లేదు — చారిత్రకతలో మనమైన సిగరెట్.

శ్రీ ది వజీరు సుల్తాను టుబాకో కంపెనీ లిమిటెడ్
భారత దేశమందు మనత వహించిన సిగరెట్ నిర్మాతలు!
CALCUTTA

ఇట్లొక్కటి యొకానొకచో ఆరుగురు పిల్లలు ఒక్కసారిగా పుట్టిరి. అట్టి విచిత్రమయిన కానుపునకు పుట్టిన శిశువుల పటము లిందు బొందుపరచబడినవి. 3 వ పటము చూడుము.

మనదేశమునందు సరియయిన లెక్కలు లేకపోవుటచేత ఇట్టి జనదము లెన్నియో జరుగుచున్నను మనకు తెలియకున్నవి. కాని ఉన్నత దేశయందున్న దేశముల వారందరు వీని లెక్కలు వేసియున్నారు. ఇంగ్లండు దేశములో 2,85,219 జనసములలో 3,718 కవలపిల్లలు పుట్టిరి. అనగా 76½ జనసములకు ఒక్కొక్క కవల పిల్లల జత పుట్టుచుండును.

ముగ్గురు పిల్లలు ఒక్కటిగా పుట్టుచుండుట ఇంగ్లండు దేశములో “చర్చిలు” అను నాయన 430 టిని లెక్కవేసియున్నాడు. ఆయన లెక్క ప్రకారము 6,000 జనసములలో ఒక్కటి చొప్పున ముగ్గురు పిల్లల కానుపులు తేలెను.

నలుగురుపిల్ల లొకసారిగాపుట్టు ప్రసవములు 3, 71, 126 కానుపులకు ఒక్కటి కనుపడుచున్నది.

అయిదుగురు పిల్లలు గలవి కూడ మున్నవి గాని అంతగా లెక్కకు రాలేదు.

ఒకసారిగా ఆరుగురు పిల్లలు పుట్టిన ప్రసవమునుగూర్చి ఇర్లాండు ప్రాసియున్నారు ఆ 1888 సం. లో వేస్సలి (Vassalli) అను నాతడు ఒక జనసమునుగూర్చి ప్రాసియున్నాడు. అందు నలుగురు మగ పిల్లలును ఇద్దరు ఆడపిల్లలును ఏక ప్రసవమున జన్మించిరి. ఆరుగురు పిల్లలు పుట్టిన మరియొక ప్రసవమునుగూర్చి ఆ 1903 సం. రం. మేయినెం 27 తేదీన కెర్, కుక్మెన్ (Kerr and Cockman) అను వారలు ఆఫ్రికాలో ఆక్రా (Accra) అను గ్రామమునందు చూచినట్లుగా వర్ణించియున్నారు. ఆ పుట్టిన ఆరుగురిలో అయిదుగురు మగపిల్లలు, ఒకతె ఆడది. అందరుపిల్లలను పుట్టినప్పటినుండి

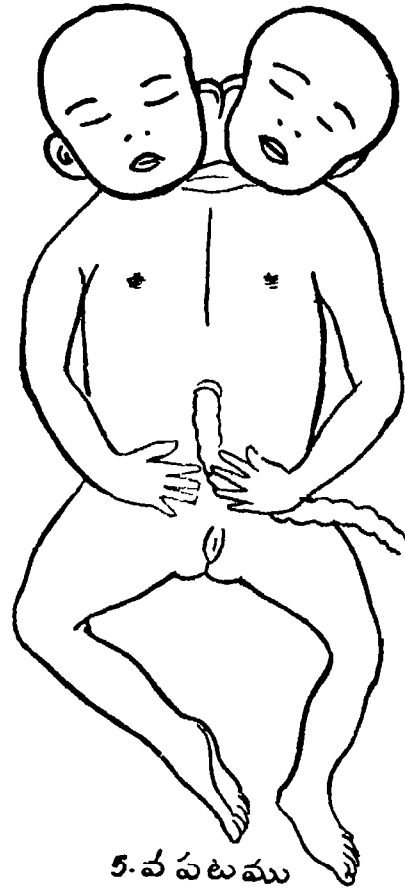
ఈమెకే మొదటి కానుపున నల్గురు పిల్లలును, రెండవ కానుపున ముగ్గురు పిల్లలును, మూడవ కానుపున ముగ్గురు పిల్లలును, నాల్గవ కానుపున ఆరుగురు పిల్లలును పుట్టినట్లు ప్రాసియున్నారు. ఈ నాల్గవ కానుపునందు పుట్టిన పిల్లలయొక్క పాట్ గ్రాపు పటములు 3 వ పటములో చూపబడినవి.

వయిన జెప్పిన ప్రకారము ఏక ప్రసవమున ఏర్పడు పెక్కు పిల్లలు వేరువేరుగా పుట్టిన ఎడల తల్లికి అపాయము లేకుండ సుఖ ప్రసవము కావచ్చును. కాని ఒకానొకప్పుడు ఈ శిశువులన్నియు ఒంటాంటిలో నైక్యమయి 4, 5 పటములలో చూపిన ప్రకారము వికార రూపము లేర్పడవచ్చును.

ఇదిగాక సామాన్యముగ కన్నట్టు నృప్తి వైచిత్ర్యములలో ముఖ్యమయినది మరియొకటి కలదు.

4వ పటము

5వ పటము

స్త్రీబీజము పక్కమై అండకోశమును విడిచిన తరువాత ఎప్పుడయినను పురుష బీజముతో నైక్యమయి పిండముగా నేర్పడవచ్చును. ఇది క్రమముగా గర్భకోశమునందు జేరినచో సచ్చట శిశువునకు తగిన పోషణగల్గి పుట్టినొందును. కాని అరుదుగా నీ స్త్రీబీజము అండనాళములో ప్రవేశింపకపూర్వముగాని అండనాళముగుండా పోవునప్పుడుగాని పురుష బీజముతో జేరి పిండ్తోత్పత్తి నొందిన యెడల నాపిండ మక్కడనే పెరిగి గర్భకోశమును చేరకయే దారిలో చిక్కుకొనవచ్చును.

అండనాళములో ప్రవేశింపక పూర్వము స్త్రీబీజము పిండ్తోత్పత్తి నొంది యుచ్చటనే నిలిచిపోయినచో నా పిండము గర్భకోశమునకు వెలువలనే పెరుగును. అట్టి పిండము చక్కగ పుట్టిపొందినను అది వెలువలకువచ్చు మార్గములేక పొట్టలోనే పెరిగి తల్లిప్రాణమును లీయును.

లేదా అండనాళములో నెక్కుడయినను పిండము చిక్కుకొనునెడల నిదే ప్రకారము పుట్టి అయిన పిండమునకు వెలువలకు వచ్చుటకు మార్గము లేకపోవును. 1 వ పటము చూడుము.

ఇదిగాక శిశువు క్రమముగా పెరిగినను తల్లియొక్క గర్భకోశము నందుగాని, గర్భమునుండి వెలువలికివచ్చు మార్గమునందుగాని, ఏవయినను అటంకములున్నచో శిశువు వెలువడుట కష్టతరము.

ఇట్టివి జాతిభేదముగల స్త్రీ పురుషులకు కలుగు సంకరపు దాంత్వములలో చాల యుదాహరణలు కనవడుచున్నవి.

ఎట్లైన అజానుబాహుడగు ఐరోపీయనునకును మిక్కిలి పొట్టిడగు ఒక నీగ్రో స్త్రీకిని కలుగు దాంపత్యమున జన్మించు శిశువు తండ్రియొక్క బీజబలముచేత పెద్దదిగా నుండవచ్చును. అట్టి పెద్ద శిశువు తన తల్లియొక్క చిన్న గర్భకోశమునుండి చిన్న మార్గములద్వారా జన్మించుట దుర్లభము.

ఇట్టి స్త్రీ నొకతెను నే నుండుపేటలో చిరకాలమునుండి చూచుచున్నాను. ఈమె ప్రతి ప్రసవమునకును నైర్దేశికముగాకయి కడుపు కోయించుకొని బిడ్డను తీయించుకొని సుఖముగ వచ్చుచుండును. ఈమెయొక్క ప్రసవములను మూడింటిని నే నెరుగుదును. పిల్లలును సురక్షితముగా నున్నారు. తల్లియు ఇంకను కనుచు పెంచుచున్నది.

ఇట్టివియే అనేకములు ప్రతి సంవత్సరమునను ఇచ్చటి వైద్యశాలలో చూచుచుందుము.

ప్రసవము కష్టముగా నుండునను అనుమానముగల స్త్రీలు ముందుగానే వైద్యశాలకుఁబోయి పరీక్షించుకొందురు. కడపటి బురుగుసావమయిన తేది సరిగా చెప్పిన ఎడల వైద్యుడు లెక్కవేసి నీకు ఫలానానెల ఫలానాతేదిని ఇన్ని గంటలకు ప్రసవ సమయమని చెప్పును అనగా కడపటి బురుగుసావము కనుపించినతేది మొదలు సాధారణముగా 280 దినములు లెక్కించిన అనాడు ప్రసవ దిన మగును. ఎట్లైన జనవరి 1 తేదిని బురుగుసావమయిన యెడల అక్టోబరునెల 7 వ తేది ప్రసవ దినమగును.

ఆ తేదినాటికి కొద్దిరోజులకు పూర్వమే అట్టి స్త్రీ వైద్యశాలకు పోయియుండును. వైద్యుడు పరీక్షించి శిశువు వరిపూర్ణ పక్వతైలవో లేదో జననమొందుటకు తగిన స్కెల్డిస్ ఎక్స్ ప్లెన్ లేవో తెలిసికొనగలడు ఇట్లు తెలిసికొని ఫలానాతేది ఇన్ని గంటలకు కాలము బిడ్డను జనన మొందింపవలయునని వైద్యుడు ఏర్పాటు చేసికొనును.

ఇది తన ఇష్టప్రకారము పగటిపూట నిర్భరమవును. ఏండున ప్రసవ సంబంధముయిన నొప్పులు వచ్చునరకు కాదునని యుండవలసి వచ్చినచో ఒకానొకప్పుడు అది కాలముయందు తలొచ్చును దీనిని వెలుగున శస్త్రవైద్యము చేయుట కొంచెము కష్టముగా నుండును. కావున శస్త్రవైద్యుడు కొంచె మించుమించుగా చూచుకొని అని ఇష్టము వచ్చిన గినుమున శస్త్రము (ఆపరేషన్) చేయుటకు ఏర్పాటు చేసికొనును.

ఆరోజున ఆ స్త్రీని ఉడుముగననే స్నానము చేయించి అపరేషన్ బల్లమీద వెల్లడిగా వలండ్లెట్టుదురు. పిమ్మట శస్త్రవైద్యుడు స్త్రీ యొక్క బొడ్డున కొకవైపున కడుపు పొడుగున 8 అంగుళముల కొరకు పెట్టి గర్భకోశమును ఏయికితీసి దానిని ఆరంగుళముల కొరకు చీల్చును. వెంటనే అదివరకు నిచ్చుచున్న గర్భకోశమునుండి కాపు కాపుచుచు బిడ్డ వయికి తప్పకొనినప్పుడు ఈ సమయము చూసరులు ఎట్టివారయినను ఇట్టి పుష్టి వైద్యిర్యమునుజూచి అభ్యర్థించరాదు.

అంతట శస్త్రవైద్యుడు గర్భకోశమునందు శేషించియుండు మావి మొదలగు వదార్లములను తీసివేసి చక్కగ తుడిచి గర్భకోశమును, పిమ్మట పొట్టను అవలీలగ కుట్టివేయును.

ఇట్లు ప్రసవమునొందిన తల్లియు జన్మించిన శిశువును లేశమయినను సంకటమునొందిక సురక్షితముగా నుండురు. నేను చూచినంతవఱకును విన్నంతవఱకును శస్త్రవైద్యుడు తరుణమందు ఈ ఆపరేషను చేసినచో ఆపాయము ఎంతమాత్రమును మాతాశిశువులకు కలుగనేరదని దృఢపర్యంగంను పరికించిచూడుడు. ఇతర కేసులందు అనేకులు స్త్రీలును పురుషులును ఇట్టి వైద్యమును గ్రహించి లెక్కలేని ప్రజల ప్రాణములను కాపాడుచున్నారు.

మనదేశములోనో, ఇంతటి ముఖ్యమైన వైద్యశాస్త్రమును ఎరుకరి పాసి చేతదీచి అనేక ప్రాణముల కోలునొచ్చుచున్నాము. మన ఘోషా వద్ద తుల ననుసరించి మనదేశమునందలి తల్లులకు నా వైద్యులు ఎంత యగత్యమో వేరుగ వ్రాయనక్కరలేదు.

తల్లల దుర్బలత్వ మున్నచో అధిబాల్య వివాహాది దురాచారములచే కరతరములను పొచ్చుచున్నది. చిన్ని చిన్ని తల్లులు పెద్ద పెద్ద బిడ్డలను కనపలసి పట్టుచున్నది. ప్రభువు ప్రసవమున మరణము లభించుచుండుటయే దీనికి నిదర్శనము. కావున మంత్రతనానిలనము చేయుట యనునది ఒక రోపముగా నెంచక, సీచముగా నెంచు దేహితము గోరువారు తమ అడు బిడ్డలకు చక్కగ విద్య గరిసించి గొప్ప గొప్ప శస్త్రవైద్యులుగా చేసి అనేక ప్రాణములను కాపాడుట విధియై యున్నది.

మొట్టి వాలుగు వటములను కైగైటుగారి ప్రసవ శాస్త్రమునుబట్టి వ్రాయఁజేసెను. 5 వ వటము చెప్పి ట్టణ వైద్యశాలకు వెంబంధించిన ప్రదర్శన శాలలో ద్రావకముల విలువయుంచబడినయొక పిల్లయొక్క ప్రతిమ. అట్టివి అనేకములు ఈ కళాశాలలో ఎన్నని. కళాశాలాధిపతిగారి యనుమతి పొంది ఎల్లవారును వీని చూడవచ్చును 5 వ వటముతోపి పిల్ల చెన్నుట్టగాములొ పుట్టినది. జననమొందిన కొద్ది దినములలోనే మృతినొందెను పటము మా మిత్రులగు రామ పుడువారే దీని యుల్ యువ. యస్ గారిచే వ్రాయఁజేసెది.

ఆంధ్రపత్రిక
స్వర్ణోత్సవ సందర్భముగా
ఇవే మా హృదయపూర్వక
అభినందనలు :

జి. మాధవరావు
టాక్సీ డ్రైవర్

ప్రకాశం రోడ్డు — గవర్నర్ పేట — విజయవాడ - 2.

అన్ని వేళలలో క్రొత్త అంబానీస్ కో కార్లు లభించగలవు.

ఫోన్ నెం: 2062

మహామహోపాధ్యాయ కొక్కాండ వేంకటరత్నశర్మగారు

భారతమూర్తాండ వండిత గట్టులాల్ గారు

పూండ్ల రామకృష్ణయ్యగారు

మండపాక పార్వతీశ్వర శాస్త్రిగారు

పులుగుర్తి లక్ష్మీనరసమాంబగారు

మహామహోపాధ్యాయ గంగాధరశాస్త్రిగారు

మహామహోపాధ్యాయ కొక్కాండ వేంకటరత్నశర్మగారు :—వీరు గొప్ప ఆంధ్ర వండితులు. ఉభయభాషా కోవిదులు. చెన్నపురి రాజధాని కళాశాలలోను, రాజమహేంద్ర వరము కళాశాలలోను బ్రహ్మాండోపాధ్యాయులుగా నుండి ప్రస్తుత వసుదానవేదము బోధించుచున్నారు. బిల్వేశ్వరీయూరి బహు గ్రంథకర్తలు. ఆంధ్రులలో మహామహోపాధ్యాయ బిరుదు వందినవారిలో వీరు ప్రథములు. చైత్రమతావలంబులుగ నుండి యున్న తమును స్వీకరించినవారు.

భారత మూర్తాండ వండిత గట్టులాల్ :—పూర్వరచేమునగ గృహ్యమతమును స్థాపించిన వల్లభాచార్యులు వెంకటేశ తెనుగు బ్రాహ్మణుడు. ఆయనతోబాటు గుజరాతి దేశమునకువోయి యుచ్చటనే నిలిచిపోయిన యాంధ్ర బ్రాహ్మణ కుటుంబమునకు జేరిన వాడితడు. స్థావరమువే జిన్ననాడే యందుడయినను సంస్కృతమున నఖండ పాండిత్యమును గడించి వకం శాస్త్ర వండితుడని పేరుపొంది, పెక్కు రాజ నవాజములను, భారత మూర్తాండయను బిరుదును బడసెను. ఇతడు పుటికాళం గ్రంథ నిర్మాణము నకును, శతావధానమునకును, శకుంతలమునకును బ్రఖ్యాతుడు. ఇతడు గడించి యాడేడు లయిన.

పూండ్ల రామకృష్ణయ్యగారు :—వీరు వెల్లూరువాసులై, ఆంధ్ర భాషాభిమానము గలిగి, "అమృదిత గ్రంథ చింతామణి" యను నొక మానవ త్రికను స్థాపించి, యంతర కమృదితములై యుండిన యాంధ్రగ్రంథములను ముద్రించియు వనకాంధ్రగ్రంథము లపై విమర్శలం బ్రకటించియు నాంధ్ర భాషా సేవం జేసి కీర్తికేషులైరి.

మండపాక పార్వతీశ్వరశాస్త్రిగారు :—వీరు బొద్దురి యాస్థాన కవీశ్వరులుగ

నుండి, బహు గారవనీయులై కీర్తికేషులైన కవిజ్ఞానులే. ఈయన రమారమి 80 గ్రంథములు రచించిన సుహృది. చతుర్విధ కవిత్వమును మృదు మధుర విరళ శధారతో జెప్పగలిగిన సామర్థ్యము వీరియందుండినది. 150, 200 చరణములుగల యుత్సాహమాలిక లను జెప్పుటయందు వీరిని మించినవారు మరియొక్కరు లేరు. వీరు వినయ సోశిల్వాది గుణసంతతిని గలిగియుండిరి. 1897 వ సంవత్సరమున వీరు వరకోకప్రాప్తిని గాంచిరి.

పులుగుర్తి లక్ష్మీనరసమాంబ :—ఈమె మహిళా కళాబోధి మొదలగు నాంధ్ర కావ్యములను రచించి, పావిత్రియును చక్కని మానవత్రికను రెండు సంవత్సరముల వరకును బ్రకటించి యాంధ్ర విమర్శిమణి. ఈమె నివాసస్థలము కాకివాడ. భర్త పేరు పులుగుర్తి వేంకటరత్నంపంతులుగారు. ఈ మహిళామణి విద్యావతియగుటకు వీరే కారకు లగుటచే వేంకటరత్నముగారు శ్లాఘాపాత్రులు.

మహామహోపాధ్యాయ గంగాధరశాస్త్రిగారు :—ప్రస్తుతము కాశీ క్షేత్రములో మిక్కిలి ప్రఖ్యాతిబడసిన యాంధ్రులు. వేషమును, అచారమునుబట్టి వీరు మహారాష్ట్రులుగ గానవచ్చినను, వీరి పూర్వులు గోదావరిజిల్లాకు జేరినవారగుటచే నాంధ్రులనుటకు సందేహము లేదు. వీరు పెంపెక్కిన కాశీ సంస్కృత పాఠశాలలో పాపాత్య వేదాంతాది శాస్త్రములకు మహాపాధ్యాయులుగ నున్నారు. వీరి విద్యకును, సాహస్య సంపదకును దొరతనమువారు మెచ్చి, 1887 వ సంవత్సరము మహామహోపాధ్యాయ బిరుదును 1903 వ సంవత్సరము సి. ఐ. ఇ. బిరుదు విచ్చిరి.

[ఈ ఛాయా చిత్రాలు 1910 సాధారణ సంవత్సరాది సంచికలో ప్రకటించబడినవి సెం.]

భైరంగజేబు

తన గురుమనసు వ్రాసిన యుత్తరము

మ-రా-రా-శ్రీ కే. వి. లక్ష్మణరావు ఎం. ఎ. గారిచే వ్రాయబడినది.

[1910 సాధారణ సంవత్సరాదింపవకనుండి]

భైరంగజేబు నెడల నెన్ని దుర్గములున్నను అతడు గొప్ప విద్వాంసుడని చెప్పక తప్పదు. అతనికి భాషా పాండిత్యమును, లౌకిక వ్యవహార జ్ఞానమును, దూరదృష్టియు గలవు. అతని యక్షరములు ముత్తెయ్యముల వలె ముద్దులు మూటగట్టుచుండెను. తనయొద్దకు బంపబడిన ముఖ్యమైన యర్థాల కన్పిటికిని, అతడు స్వహస్తముతో బ్రత్యుత్తరములు వ్రాయుచుండెను. అతనికి చిన్ననాడు చదువు చెప్పిన ముల్లాసారి అనునతఁ డొకప్పుడు తనకు గొప్ప యుద్యోగ మీయుమని యర్థి పంపగా, అందుకు బాదుషహా ఈ క్రింది విధమున బ్రత్యుత్తర మంపెను

“మీరు నాకు అనావశ్యకమైనట్టి ఆరబ్బిభాష నేర్పుటయందుఁ బెక్కు సంవత్సరములు నిరర్థకముగ గడిపి కోమంమైన వా బుద్ధిని, తీక్షణమైనట్టి నా స్మరణశక్తిని వ్యర్థపుచ్చితిరి జీవితమునం దెప్పుడును ఉపయోగపడని భాష రాజపుత్రులకు నేర్పుటకు వది వచ్చెందు వత్సరములు వెచ్చించుటయు, ఆ భాషయందు నన్ను నైయాకరిణిగను, ధర్మశాస్త్రజ్ఞుని గను చేయ యర్పించుటయు నెంత వాస్తవికములు ఉపయోగమైనవిద్యలును, జానమును బాలకులకు వారివారి బుద్ధి ననుసరించి చిన్ననాడు నేర్పుటయందు కాలము గడుపుటకు మాటుగా మా గురుపులవారగు మీరు మా బాల్యమును వ్యర్థపుచ్చిరి గదా? అయ్యో! భూగోళజ్ఞానమా ఏయును లేదు. పిచ్చిగలు, హంతు, ఇంగ్లండు మొదలగు దేశములు కొన్ని కలవనియు, అవి ఆ యా స్థలములందు కలవనియు, నాకు నేర్పితిరా? ఆ దేశములు ద్వీపములా, ద్వీపకల్పములా, నమభూమియందున్నవా, లేక ఎత్తు స్థలములందున్నవా యన్న సంగతులు నాకు తెలియవందా? చీనా, పారసీకము, పెగు, తార్తారి మొదలైన దేశముల రాజులు హిందూదేశపు బాదుషహా యొక్క పేరు విని గజగజ వణకెదరని నా ఎదుట మీరు చేసిన ముఖస్తుతి వలననే దేశ దేశ చరిత్రములన్నియు నాకు తెలిసిన వనుకొంటిరా? ఈ జగత్తు మీదనున్న వేరు వేరు రాజ్యము లెవ్వి? అందరి ఆచార విచారములు, రాజవ్యవహారములు, మతములు నెట్టివి? ఆ యా రాజ్యములను గల సంపత్తులును, విపత్తులును, ఆ యా దేశము సంపదవిపత్తులలో, ఆ దేశస్థుల యొక్క ఏ యే గుణావ గుణములవలన ఎట్టి యెట్టి మార్పులు గలిగినదియు, ఎట్టి మహత్కారణములచే గొప్ప రాజ్యములు తలక్రిందగునదియు అనుమహద్విషయములు చరిత్రాధ్యయనము లేకయే మా కెట్టులు తెలియగలవు? ఈ విషయములు మాకు నేర్పితిరా? రాజపుత్రులు పైన వర్ణింపబడినట్టి యత్యంతావశ్యకములగు వివిధ విషయములను నేర్చుకొని జాన సంపన్నులై తమ బుద్ధిని వికసింప జేయవలయును. కావున రాజపుత్రుల యొక్క జ్ఞానార్జనకాలమగు బాల్యదశయందలి యొక్కొక్క క్షణము మిక్కిలి విలువగలిగియుని యెఱింగి నా బాల్యదశను మీరు చక్కగ వినియోగముపయోగించితిరా? మీరు నాకు లేనిపోనట్టియు, బుద్ధిని బ్రమింపజేయునట్టియు లౌకిక వ్యవహారమునకు నిరుపయోగకరమైనట్టియు వర భాషాజ్ఞానము

గఱపుటయందే కృతకృత్యమైతిమని తలంపరదా? మొదట పరకీయ భాష నొకదానిని నేర్చి దాని మూలముగా శాస్త్రములు, ధర్మ వివేచనము, న్యాయనీతి మొదలైన యావశ్యకములైన విద్యల నేర్చుట సులభమని తలంచి తిరా? ఈయావశ్యకములగు విద్యలన్నియు మీరు నాకు నా మాతృభాషలోనే నేర్చియుండకూడదా? “నేను భైరంగజేబునకు తత్త్వజ్ఞానశాస్త్రమును నేర్పదను” అనిమీరు నా తండ్రియగు శహజహామదాదుషహారితో నొకప్పుడనియుంటిరి. మీ రనేక సంవత్సరములకు బ్రహ్మ, ఆకాశము, ఖటవటములు మొదలైన నీరస శబ్దములచే నేదోయొక విషయము నాకు బోధింప యత్నించినట్లు నాకు జాపకమున్నది. ఆ విషయమును గ్రహింపవలయునని నేను పెక్కు పర్యాయములు యత్నించితినీ. కాని యందువలన నా జ్ఞానభాండాదరమునకును, రాజ్యకర్తృత్వమునకును, విమలాభిము కలిగినది? మీరు తేవ తేవ యుచ్చరించుచున్నందున నీరసములును, పలుకుటకు పశిసములును అగు ఖటవటాది పదములు కొన్ని నాకు జ్ఞాపకమున్నవి. కాని వానితో సంబంధించిన, విషయాలర్ప మాత్రము నేను ఎప్పటిదప్పుడు మరచిపోవుచుంటినని మీరెఱుగిరా? నేడు ఆ విషయ చర్చ జ్ఞాపకమున్నను దానివలన నాకు నయోజన మేమి? ఇట్లు మీరు కోమలమైనటువంటి నా బుద్ధిని, చురుకుదనమును వ్యర్థము చేసితిరిగదే? నిజముగా నిరుపయోగములైనను మీరు ఆవశ్యకములని తలచిన ఈ విషయములు మీరు నాకు నేర్పినందున మీకు మూర్ఖ మొక లాభము కలిగినది. మూర్ఖులును, అజ్ఞానులును అగు మాపంటివారికి మీరు ఎర్రజ్ఞులనియు, సర్వ శాస్త్ర పారంగతులనియు, అత్యంత పూజ్యగురువర్మలనియు, నిరర్థక గౌరవ భావమును కొంతకాలమునకు బుట్టింపగలిగితిరి. అందువలన పెక్కుదినముల వఱకు మీ మాటను మేము మన్నించుట తటస్థించెను. రాజులను వ్యర్థముగా నుత్తించుట, సత్యమును తలక్రిందుచేయుట, సక్క విషయములు సటిం చుట యను గుణములు మాత్రము మీయందుఁ బెక్కుగ నసించుచున్నవి. మిమ్ముల నేను నా రాజనభయందు, ఒక సరదారునిగ నియమింపవలయునని మీరు కోరితిరిగదా. మీయొక్క ఏ గుణమునుజూచి నేను మీ కా పదవి నొనగవలయును? మీరు నాకు రాజకీయ, సైనిక, వ్యాపారవిద్య విద్యలలో నే విద్య నేర్పితిరని మిమ్ముల నేను గౌరవింతును? నన్ను నావశ్యకములైన విద్యలలో బారంగతునిజేసి యుండిన యెందల సీకందరు (అరిగ్జండురు) బాదుషహాకు ఎరమపూజ్య గురువర్మలగు షహా విద్వాంసుఁ డైన ఆరిస్తాటుల్ ఎడం గల పూజ్యభావమునే చూపియుండును. అట్టి యుపయోగకరములగు శిక్షగాని, లాభకరములగు విద్యలనుగాని నేను మీవలనఁ బడయలేదు కావున మీ విషయమై గౌరవముగాని, పూజ్య భావముగాని నాకు లేదు. మీరు పచ్చిప త్రోవనే వెళ్లుదు. మీ పల్లెటూరిలోనే దేవునిస్మరణ జేసికొనుచు కాలము గడుపుదు. మీరు నా రాజనభయో బ్రవేశింపగూడదనియు, మీరెవరోయచ్చటి వారెవరికిని తెలియగూడదనియు నా యభిప్రాయము.”

గరికపాటి సుబ్బారాయడుగారు

వీరేశలింగం దంపతులు

శంకరా రాధ్యలుగారు

గరికపాటి సుబ్బారాయడుగారు ఓ ఎ - రాజమహేంద్రవరపు కళాశాలలో జరిగిన ఓ ఎ స్టూడెంట్స్ గడతేలివారిలో గరికపాటి సుబ్బారాయడుగారు మొదటివారు. వీరు దొంగలముఠా వారి విద్యా వ్యాపక శాఖలో ప్రవేశించి, క్రమ క్రమాభివృద్ధినిగంచి ఇంకా డాక్టరేట్ డిగ్రీని సంపాదించుకుంటున్నారని ఇన్ ఫార్మేషన్ స్కూల్స్ డిప్యూటీ సెంట్రల్ కమిషనరు వీరు కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు మండలములలోని పా శాలలను బరిక్షించు ముందు వీరికింద జాలమంది అనేపిల్ల, మరియు సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ గలరు.

రాష్ట్ర బహిర్గురు కందుకూరి వీరేశలింగంవంటులుగారు - సత్యాగ్రహము పరమో ద్వేషముగాగల ఈ మహానీయుడు సంఘ మత సంస్కరణములకును, ఆత్మ త్యాగము నకును ఆంధ్రదేశములోనివారికి మార్గ దర్శియైయుంటున్న సందేహములేదు. వీరికి గద్యలిక్కిన యిది చిరుదు గలదు. వీ రాంధ్రభాషకు జేసిన మహాపాకారమెట్టి దై నదని వీర గ్రంథ ములే మేల్కొల్ప జూచుచున్నవి. వీరు వ్రాసిన ప్రహసనములు, నాటకములతో ఆంధ్ర

చేసేయులను నీతి మార్గ ప్రవిష్టించుగా జేసిన దేశములకు మహాపాకారమును జేసినారు. గద్య విద్యార్థికిమైన వీరి ప్రబంధములు మహాద్యుత రచనలై యివి గరిక, పండిత పామర జనరంజకముగా నున్నవి (స్త్రీ విద్యాభివృద్ధి కొరకును, విశంతూర్వాపాములకొరకును దీక్ష వహించి ఎ చి చేసినవారు. రాజమహేంద్రవరములోనున్న హితకారీ సమాజమునకు దమ సర్వస్వమును ధారపోసి సర్వోపకారమే తమ జీవిత సర్వస్వమని జగమునకు జాటించిన వారు

(శీ శంకరాధ్యలు - వీరు దక్షిణ హైదరాబాదులోనున్న యారాధ్య బ్రాహ్మణు లలో 'బ్రహ్మశ్రీ' - వై సాంప్రదాయకులను కోమట్లకు గురువులై యున్నారు. విద్యా గుణ సంపన్నులు. రాంధ్ర విరతులు ఆంధ్రభాషాభిమానులు.

[ఈ వాచా చిత్రాలు 1910 సాధారణ సంవత్సరాది సంచికలో ప్రకటించబడినవి. సం.]

ప్రస్తుతకాలమందు బాల బాలికా విద్యను గుఱించియు, జాతీయ విద్యను గుఱించియు మనదేశమునందు కొంత యత్నము జరుగుచున్నది. ఇందును గుఱించి పాదుపడుచున్న మహానీయుల కి యుత్తరములోని రెండు మూడు సంగతు లాదరణీయములు. బాల బాలికలకు బోధింపబడు విషయ ములు వారికి, వారి జీవిత కాలములో నుపయోగకరముగా నుండవలయును. కేవలము పాండిత్యము జూపుటకై అనువయోగకరములగు విషయములు వారికి నేర్పి వారిచే గుడ్డిపాశము చేయించి కాలము వ్యర్థమవుట, వారికిని, దేశమునకును హానిపడదు. బాలలకు శాస్త్రములన్నియు వారి మాతృ భాషలోనే నేర్పవలయునుగాని పరభాషలో నేర్పుట కేవలము ద్రావిడ ప్రాణ యామమని భారంగజేటు ఉత్తరమువలన మనవారు ముఖ్యముగా నేర్పు కొనవలయును. మొదట పరభాష నభ్యసించుటకు బాలల కాల మెంతయో వ్యర్థమగును. అట్లు పరభాష వచ్చినతరువాత, ఆ భాషలో శాస్త్రముల నభ్యసించుటకంటె మొదటనుండియు స్వభాషలోనే శాస్త్రాధ్యయనము చేసిన యెడల బాలల కెంతయో కాలము, శ్రమయు కలిసి వచ్చునుకదా? తెలివగు సిల్లవానికి ఇంగ్లీషుభాష చక్కగ నభ్యసించుటకు సుమారు ఆరేడు సంవత్సరములు పట్టును. అప్పటి కా బాలునకు ఇంగ్లీషులో గ్రంథావలో కనము చేయుటకును, శాస్త్రాధ్యయనము చేయుటకును అధికారము కల్గును. అట్లు పరభాషాధ్యయనమునకై ఏదెనిమిది సంవత్సరములు వ్యర్థమగు

చున్నవి దేశభాషలలో శాస్త్రముల జెప్పిన యెడల నీ ఏదెనిమిది సంవత్సరములలో నెన్నియో విద్యలలో భారంగతుండు కావచ్చును. ఇప్పుడు మనదేశ నందు ఇంగ్లీషువారి ప్రభుత్వ మున్నందునను, ఇంగ్లీషుభాషలో గ్రంథ భాండార మసంఖ్యముగ నున్నందునను ధనముగలవారు కొందఱా భాష నభ్య సించుట యావశ్యకమే. మేము వలదనము. కాని సకల శాస్త్రజ్ఞానమును, ఇంగ్లీషు భాషయను గదిలో బెట్టి తాళమునై చి, వి. బి. సి.డి. అను తాళపు చెవిని సంపాదించుటకు ఎనిమిది సంవత్సరములు ముక్కువట్టుకొని తనమృత్యుచేయనివారలకు జ్ఞానభాండారములోని సాత్తును కొల్లగొట్టు నధికారము తేదనియు, విద్యా మహిమయు మాతృభాష ప్రభావమును తెలియని దూర దృష్టి విహీనులు తప్ప మరెవరును చెప్పజాలరు. జ్ఞానార్జనమార్గము లన్ని యు పరభాషయొక్క యధనమునందందుటకంటె దేశము పాలించి మూ ర్తిభవించిన యజ్ఞానాంధకారము మఱొకటి కలదా? కావున వ్యభాష మూ ముననే జానార్దనము చేయవలయునని భారంగజేటు సుత్తరములోమన్న విషయమును నా జాతీయ పాశాలాధ్యక్షులు గమనింపవలయును. అట్లు చేయక వారు ఇంగ్లీషు భాషనే జ్ఞాన సాధనముగా బెట్టిరేని భారంగజేటు తన గురువును విందించినట్లు రాబోవుతరమునందలి విద్యార్థు లు తన యాయుష్యములోని పది సంవత్సరములు పాడుచేసినందులకు మనలను విందింపక మానరు.

ఆయుర్వేదము

ఆయుర్వేద మార్తాండ భిషక్కుణి పండిత డి. గోపాలాచార్యులు ఎ.వి.ఎస్. గారిచే వ్రాయబడినది

[1910 సాధారణ సంవత్సరాదినందికనుండి]

ఆయుర్వేదము నెద్దియో, ఎప్పుడది యుత్పన్నమైనదో, అందులగు విశేషము లెవ్వయో, అందరి ప్రయోజనము లెవ్వయో, ఈ మొదలగు విషయములన్నియు వివరముగ తెలిపింపటము యత్నావశ్యకమై యున్నను ప్రకృతము గల ప్రస్తావనకంటె కొన్నిటిని మాత్రము సంక్షిప్తముగా వ్రాయుచున్నాడను

ఆయుర్వేద శబ్ద నిర్మితి

అయ్యో వేదః అను రెండు పదములచే విమిడియుండు "ఆయుర్వేద" అను పద వ్యవధమునకు "ఆయుఃసంహరి వేత్తివా ఆయుర్వేద" అను ప్యుత్పత్తిచేత ఆయువును (అనగా,

"శరీరేంద్రియ సత్వాత్మ సంయోగాధారి జీవితం,
విత్త్యగ్ కృష్ణమందభ్య సంయోగా దాయు రుచ్యతే"

అను ప్రమాణము ననుసరించి శరీర, ఇంద్రియ, సత్వ, అత్మలు, ఒకటిగాజేరి యుండుటయే ఆయువు) సాంధుట, తెలిపింపటమే ఆయుర్వేదమని తెలియుచున్నది

ఆయుర్వేదమునకు ప్రాచీనత

"ఋగ్వేద స్వాయుర్వేద ఉపవేదః" అను వ్యాసకృత చరణ వ్యాఖ్యానీచేత పాదాికాలమున పరమాత్మముఖమునుండి వెలువడినట్టియు అరుదేశములయందలి చరిత్ర కారులచేత ప్రథమ రహస్యంబు ఉద్ఘాటించబడుచున్నట్టియు ఋగ్వేద, యజుర్వేద, సామ వేద, అధర్వణదముల నెడ నాలుగు వేదములలో మొట్టమొదటిదియును ఋగ్వేదమునకు ఆయుర్వేదము ఉపవేదమని తెలియుచున్నది.

అనాదియును ఋగ్వేదమున కుపవేదమగుటచేత ఋగ్వేద అధర్వణదముల యందు "య. అ. 6 మ 22 మమిత్రయాన అవ పీషధయ స్తుతు" యజుర్వేదము నను "త్రిరస్ అశ్వివా దివ్యాం బేదా" అని 1—3—4 ఋగ్వేదమును "వ్యవ మాయ రేతి య ఏనం విద్యా మస్మి చా కురుతే" అనియు వైద్య ప్రతిపాదకములగు శ్రుతము పెక్కులుగా గానబడుటచేతను ఈ ఆయుర్వేదముకూడ వతి ప్రాచీనతమనని యూహించు దగియున్నది.

ఆయుర్వేదమున కుపవేదత్వ నిర్ణయము

మొట్టమొదట మూర్ఖులు పాఠశాక్షిముఖాపాములగు శ్రుతులన్నిటిని ఋగ్వే జాప్యమా ధర్మ సంహితలుగ ననుకూర్చినవేదమని పాపములను నివృత్తిని బోధించెడు మిక్కిలి నెక్కుడుగనుండు మిగిలిన శ్రుతులలో చిత్తాద్వారోగ్య భాగ్యముల కనుకూలించిన శ్రుతి పముదాయమున కాయుర్వేదమనియు, గానమునకు సంబంధించిన శ్రుతులకు శాంధర్మ వేదమనియు, ఈ రీతి ధనుర్వేదాయుర్వేద గాంధర్మ వేదములు నాలుగియు తెలియు చున్నయది. ఈరీతి నాలుగు వేదముల యనంతరము సమకూడిన యాయుర్వేద గాంధర్మ వేద ధనుర్వేదస్తాపత్య వేదములు నాలుగంటికి మనవేదమనియు తదనంతరములగు జ్యోతిషాదులకు వేదాంగములనియు వాసుదేయముల ఋషిపుంగవులు స్వహరించి రని తెలియవచ్చుచున్నది. అట్లుగానిచో ఋగ్వేదాదులయందు వైద్య ప్రతిపాదకములగు శ్రుతులు లేకపోయి యుండవచ్చును.

అట్టి శ్రుత్యాత్మకముగ వాయుర్వేదము వాసుదేయముగా ఋగ్వేదాదులవలె గాన రాకున్నను ఋగ్వేదాదులయందు చిత్తా బోధక శ్రుతులు తాముగా గానబడుటచేతను శ్రుత్యాత్మకముగ వాయుర్వేదము కూడ మున్నట్లు బూహించవలెను.

ఆయుర్వేదోపదేశ పరంపర

తాదృశ శ్రుత్యాత్మకంబగు వాయుర్వేదమును పరమాత్మ చతుర్ముఖమునను, చతుర్ముఖుండు దక్షవ్రతాపతికిని. దక్షుండు అశ్విని దేవతలకును, అశ్వినియులు మహా ప్రాప్తులకును, ఇంద్రుండు ఆత్రేయులకును, ఆత్రేయులు అగ్నివేళులకును, అగ్నివేళులు భేద తాతూకర్ణ ధన్వంతరి వరక సుశ్రుతులు మొదలగువారలకును, క్రమప్రాప్తంబగు నుపదేశించినట్లు పరంపర తెలియుచున్నది.

ఈ యాయుర్వేదము శ్రుత్యాత్మకమగుటచేతను, పర్యవసరమును తెలిపింపటమే దుర్బలమై పడగంటుచేతను, శస్త్రచికిత్స, కాయచికిత్స, రసాయనచికిత్స మొదలగు చికిత్స లన్నియు పరస్పరముగ సంకలితముగ నుండుటచేత చతుర్ముఖుండు గూఢమగు శ్రుత్యా త్మకమగు నీ యాయుర్వేదమును ప్రత్యేక ప్రత్యేకములగు శస్త్రచికిత్స, కాయచికిత్స, రసాయనచికిత్స, వేత్రశాస్త్రాది చికిత్సాదుల వాచరించుటలో వైద్యులకు నధికముగ సౌక ర్యంబు లుండునట్లును పర్యవసర ముబోధంబుగ

1. శల్కృతము. (Surgical treatment)
2. కాలాక్యతము (Eye diseases etc)
3. కాయచికిత్స (General diseases)
4. భూతవిద్య. (Mental diseases)
5. కౌమారభృత్యము (Management of children)
6. అగదప్రము (Toxicology)
7. రసాయనతంత్రము (Science of Reguvoration)
8. వాజీకరణతంత్రము (Science of Aphrodisiacs)

అను వివిధి విధములగు విభజించి లక్ష శ్లోకములు గలిగి వేయి అధ్యాయము లుగ వేర్వేది "బ్రహ్మసంహిత" యను గ్రంథమును వెల్లడి పరిచినట్లు సుశ్రుతాది గ్రంథములనుండి తెలియవచ్చుటయేగాని ఆ యానువూర్తికముగు గ్రంథము మాత్రము ఈ ప్రాంత్యముల గానరాకున్నది.

శల్కృతంత్రాదుల వివరము

1. శల్కృతముగా —వానావిధములగు గడి, కొయ్యలు, రాళ్లు, ఇనుక, ఇనుము మొదలగు రోహములు, పెంకులు, ఎముకలు, వెండ్రుకలు, గోళ్లు మొదలగునవి శరీ రమున దనేక కారణములచే ప్రవేశించి, వివిధ రూపములగు గలుగజేయునట్టి బాధలను; ఏము మొదలగువానివే గలుగు బాధలను; పిండోన్యము, కాకముఖము, మొదలగు యంత్ర ములచేతను, వృద్ధివ్రతము, తీక్ష్ణాగ్రము మొదలగు శస్త్రములచేతను, క్షారము, అగ్ని మొదలగు ఇతర సామగ్రులచేతను, బాధవిచారణ రూపములగు చికిత్సలను బోధించు భాగము.

2. కాలాక్యముగా —భుజములకు మీదనుండు నెవులు, ముక్కు, ముఖము, నేత్రములు మొదలగు వానియందు పుట్టిన వ్యాధుల మనశమింపజేయు చికిత్సలను బోధించు భాగము

3. కాయచికిత్సయనగా—పర్య శరీరమందు బుట్టెడు ఇరము, అతిసారము, రక్తస్పృత్యము, క్షయము మొదలగు వ్యాధుల ప్రతికారములను వివరించు భాగము

4. భూతవిద్య యనగా—దేవ, అమర, గంధర్వ, యక్ష, రక్ష, పిషా, పికాచ, వాగ, గ్రహాదులు మొదలగుగల దుష్టగ్రహములచే నీడితులయిన వారలయొక్క నీడ విస్తృతపాత చికిత్సలను విభాగము చేయుభాగము

5. కౌమారభృత్య మనగా.—బాలర సంరక్షణ, తల్లరి చూడాలయొక్క రోషి దోషముల విభాగము, పాలనే వచ్చెడి బాలర రోగములు మొదలగువానిని; బెలుపుచు వాని ప్రతికారములను వివరించు భాగము

6. అగదతంత్ర మనగా:—పాములు, లేళ్లు, పాతెపురుగులు, ఎలుకలు మొదలగు వాని విషములు వననాధి, శంఖపాషణ మొదలగు కందముల వ్రత ధాతువిషములు, ఆ విషములు గలిగించు దోషములు విభాగములు మొదలగునవి తెలిపింప మహాయములను ఆ యా దోష ప్రతికారములను, ప్రత్యేక ప్రత్యేక పదార్థములను కలుపుటనే గలుగు విష దోషిదములను వివరించు భాగము.

7. రసాయన తంత్రమనగా:—ముదిమిని బోగొట్టి ఆయుమ్మును బుద్ధిని లయమును వృద్ధిపరచి రోగములను వివరించేయునట్టి దోషములను విరూపించు భాగము

స్వస్తికాది యంత్రముల ప్రమాణము

"స్వస్తికాది అష్టాదశాంశముల ప్రమాణాని పిండా వ్యాస తరజ్జు ఇత్యాది...ముఖాని మమరాకృతిధిః కీలకై రవిదద్వాని మూలేం కుశవ దావృత్తవారాక్ష్వా గృహ్యవిష్ణు శత్యోద్ధరణార్థ ముపదిశ్చి"

స్వస్తిక యంత్రములు పదునెనిమిది యంగుళముల పొడుగును, పిండాము, ఎలుగుగొడ్డు, చిరుత మొదలగువాని ముఖములందోరి ముఖములను గలవిగను చిరుతపేన గల బద్ధలవలె నుండెడి కీళ్లతో బంధించబడినవిగను మొదళ్లు అంకుశమువలెనై వంగి వవిగను నుండవలెను. ఇట్టి ఈ యంత్రములను ఎముకలయందు గుచ్చుకొనియున్న ఖనువేరుకులు మొదలగు శత్రుములనుం దీయుటకై ఉపయోగించవలెనని తేటపడుచున్నది. స్వస్తికాది యంత్రములవలెనై సందంశ యంత్రము లారు అంగుళముల గలవిగను మాంసము, నీరలు, నరములు వీనియందు తగులుకొన్న శత్రుములను వాకర్మిం చుట కుపయోగించవలెననియు చెప్పబడినది. వాడీ యంత్రము లనేక ప్రకారములైనవి గను వీకముఖ ఉధయ ముఖమొకటిగలవిగను ప్రోతో మార్గములు వట్టనంతటి లావు గలవిగను ప్రోతస్థులయందు (గుచ్చుకొనియున్న) శత్రుములను గ్రహించుటయందును ప్రోతోరోగములను ఒరిగ్గించుటయందును ఆ యా కార్యములకు అనుకూలముగ దైర్ఘ్య ముగలవిగను నుండవలెనని బోధపడుచున్నది. తాళయంత్రములు పనిరెండు అంగుళములు గలవిగను చేయెయొక్క పొలుసులవలె నుండునట్టి కొలు గలవిగను పిండ్లిం చెవులయందలి ముచ్చునందలిగల శత్రుముల వెలికిదీయుటయందు వినియోగించవలె ననియు గోచరముగనున్నది.

శతాశ్రయంత్రములయొక్కయు, ఉపయంత్రములగు ధారములు, తంత్రములు, చర్మములు, నాటలు, బట్టలు చ్చారముల మొదలగు వానిని వివరముగ చెప్పబడినవి. మరియు

"స్వబాధ్యా చాపి విభవ ద్యంత్ర కర్మాణి బుద్ధిమాన్,

అసం శ్యేయ వికల్పత్యాత్ శత్యానా మితి విశ్వయః"

అను ప్రమాణము ననుసరించి శత్రుములన్నిటి సంఖ్యాతీతములగుటచేత ననుభవజ్ఞుడగు బుద్ధిమంతుడగు వైద్యుడు, ఆ యా ననుయోచితముల ననుసరించి యంత్ర కర్మలను నేర్పరచుకొనవలెనని చెప్పుచుండుటచేత, యంత్రములకే గలగు దోషములు మొదలగునవి రావలెండు. అలను యంత్ర ప్రక్రియలయందు మిక్కిలి సాంధ్యమును క్రియాకుశలతయును నూచించుచున్నది.

శి స్త్రు ము లు

"వింశతి శి స్త్రాణి తద్యదా"

1. మండలాగ్రము, 2 కరవంత్రము, 3 వృద్ధివంత్రము, 4 సూత్రవంత్రము, 5. ముద్రిక, 6 ఉత్పలవంత్రము, 7 అర్ధరథము, 8 మాచీ, 9 కుశవంత్రము, 10. అటీముఖము, 11 శారీముఖము, 12 అంతర్ముఖము, 13 ఆర, 14 వేతనవంత్రము, 15. బడిశము, 16 శంకులు, 17 పింఠి, 18 త్రిమూర్త్యము, 19 కుశారిక, 20 ప్రహేముఖము. ఈవీరిగ సుక్రతం నాత్ర 8 అవ్యాయమున మండలాగ్రాది శస్త్రముల ఇరువదియని చెప్పబడినది.

శి స్త్ర స్వ రూ ప ము

మరియు వ్యాటమును అనే శస్త్రములు

"షడ్వింశతి స్పృశకాస్తై ర్భటాని యథావిధి
శస్త్రాణి రోమహస్తాని బాహుశ్చే వాంగుతాని షట్
సుకూపాణి సుధారాణి సుగ్రహాణి చ కారయేత్
అకరాణాని మధ్యాత సురీక్షాస్తైరే యసి
సమాహిత ముఖాగ్రాణి వీరాంభోః చ్చన్నానిన్ద్ర
వాహుగుళ రూపాణి నా సన్నిహితాని చ
స్వమావార్థ వితుర్థాంక పరా నై యైకకౌపి చ
ప్రాయో ద్విలాణి యుంపేత తాని స్థానివిశేషతః."

అను ప్రమాణములచేత శస్త్రములు ఇరువదియారు విధములనియు అవి విధ్యుక్త ప్రకారమున తాగుగా కాండన ఉక్కుతో సుప్రసిద్ధులగువారిచే ాయబడి వవిగను రూపమునందు మిక్కిలి మనోహరముగను మంచి పనునుగలవిగను రోమహస్తాని లను పట్టుకొనుటయందు రివ్యముగను చంకలలా లేవిగను చక్కని ముఖములు మొదళ్లు గలవిగను సల్లకలవలెనలె అశతశయను మెరుగు గలవిగను నా యా పేరు అకుతగు వాకరములు గలవిగను, వాని ప్రమాణములతో సగముగాని వాల్కవనంతుగాని వాడిగలవిగను దైర్ఘ్యముచేత వారంగుళముల పొడవు గలవిగను ఒక్కొక్క రకములో రెండు మూడు గలవిగను నుండవలెనని దెలియుచున్నది.

ఇటుల శస్త్రములందీని, అక్షురీని, కాంతిని, కొంత మొదలగువాని వివరముగ వర్ణించబడినది.

పదునుయొక్క భాగము, స్వరూపము, పరిమితి

"అత్ర తా భేదనానాం మాసురీ శ్ఖనానా మర్తమాసురీ వ్యధనానాం విప్రీచ కానాం చ కాశీ భేదనానా మర్తకాశీరి."

భేదన కర్మయందు యుపయోగించెడు శస్త్రములకు పదునైన కొన చిరు పెంగబడ్డ ప్రమాణముగను, శేఖన కర్మయందు యుపయోగించెడు శస్త్రములయొక్క పదునైన కొన చిరు పెంగబడ్డలో ఎగుముండులెననియు, గుచ్చుటకు సువింప జేయుటకు ము కూలములగు శస్త్రములయొక్క కొనలు, వెండ్రుకలెండులెననియు, భేదనయోగ ములగు శస్త్రములయొక్క పదునైన కొన వెండ్రుకతో వర్ధరాగము గలవిగ నుండ వలెననియు వెలియువచ్చుచున్నది.

పా య న స ం స్కార ము

పాయనముగా పా, పాన అను ధాతువులను బోధకముగ వర్ణముచేత శస్త్రము లను విప్రులొకాడని చ్చార్యుడన, తైలం, ఉపకములయందుండుట లేక చ్చార్యుడన తైల ఉపకములయందు శస్త్రములనుంచి బాగుగా కావలయునీ తెలియ వచ్చుచు భేదనాది క్రియల జేయునపుడు యా యా యవయవ ప్రదేశములను మాంసాది ముత్తపులుల గనునరించి కీస్సభిస్స శస్త్రముల నుపయోగించవలెననియు పట్టుకొనయోగించునపుడు శస్త్రములకు "పాయన" అను సంస్కారమును జేయ వలెననియు నా పాయన సంస్కారముచేత శస్త్రములకు కరుకు మొదలగు గుణములే గాక, కర్మలయందు వేతనాత్మకత్వము కూడ గలుగునని చెప్పబడినది.

"తస్మైం పాయనా త్రివిధా చ్చార్యోఽక తైలం తత్ర చ్చారపాయతం శరశత్యా వ్యచ్ఛేదనం ఉదకపాయతం మాంసచ్ఛేదన భేదన పాటము తైలపాయతం సిగవ్యధన ప్నాయు చ్ఛేదనం" చ్చారపాయనముచేత బాణములు శత్రుములు అన్ని వీని భేదన కర్మల యందు సాకర్మమును ఉదకపాయనముచేత మాంసముయొక్క భేదనమందును పాటన మందును సాకర్మమనియు తైలపాయనముచేత సిగయొక్క స్నాయువులయొక్క భేద మునును సాకర్మమనియు, శస్త్రములకు పాయనము మూడు విధములగు విధజీంచబడినది.

ఈవీరిగ పాయన సంస్కారము చేయుటచేత శస్త్రములకుగల దోషముల పోవుటయెగాక కర్మలయందు సాకర్మమును వాఙ్మిక శస్త్ర వైద్యులవలెనై క్రి తాం వాశకము కూడ మించుచున్నట్లని తెలియవచ్చెడి.

ఇరువది విధములగు శస్త్రములకు కర్మలయందు వినియోగము

మండలాగ్ర కరవంత్రములు, భేదన శేఖన కర్మలయందును వృద్ధివంత్ర సూత్రవంత్ర ముద్రిక ఉత్పలవంత్ర అర్ధరథాలు భేదన కర్మలయందును, సూచి కుశవంత్ర అటీ ముఖ శారీముఖ అంతర్ముఖ త్రిమూర్త్యములు స్రవంపజేయు కర్మయందును, కుశారికా ప్రహేముఖ ఆరా వేతన వంత్రములు వ్యధనకర్మయందును, బడిశ ఉంత శంకులు అపారా కర్మయందును, పింఠ అనురోమన కర్మయందును, మాచులు కుశుటయందును యుపయోగించవలెనని దేటపడుచున్నది.

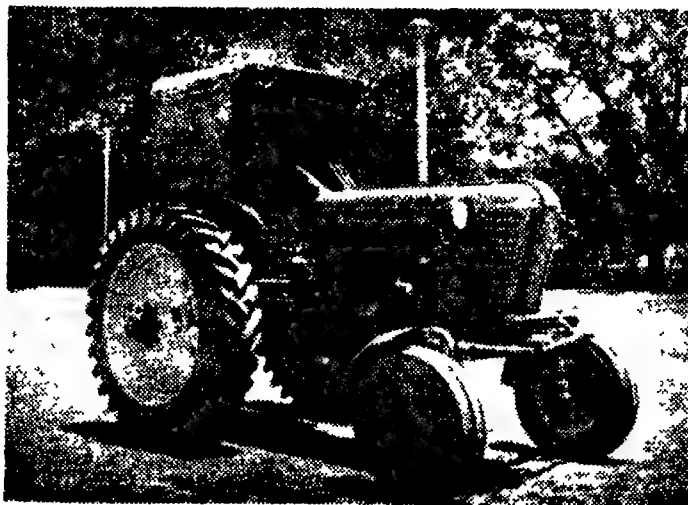
ఇట్లు శస్త్రముల యాకృతియు కర్మ సాకర్మమును వాని వినియోగమును విపులముగ విర్ణయించబడినది.

శస్త్రకర్మయందు నైపుణ్యము

సూతురీ చికిత్స అ. 14: "బద్ధగుడ ప్రావిణేన స్మిగ్ధస్థిస్స స్వాభ్యక్తస్థిరో నాలే త్వామత శ్రుతిరంగుల ముహూయ రోమరాజ్యా ఉదరం పాటుయ్యా చతురంగుల ప్రమాణాని అంత్రాణి విష్కల్యైర్వి నిర్జ్యై బద్ధగుడస్య అంత్ర ప్రతిరోధకరం అక్కాం వారంవా పోవ్య మలజాతం వా తతో మధు సర్వివ్యా సుభ్యజ్య అంత్రాణి యథా స్థానం స్థాపయియా బాహ్యం వ్రణ ముదరస్య సీవ్యేత్" బద్ధగుడ ఎరిప్రావిణేయను మదర రోగములయందు స్వధ స్థేవో భ్యజనకర్మల నాచరించిన పిదప రోగియొక్క బొడ్డుకు రోమరాజీని నిడమ ప్రక్కన నాలు గంగుళములు విడిచి పొత్తి కడుపును చీల్చి లోననుండెడు అంత్రమును నాల్గంగుళముల ఎరిమిచిని మూలము బైటికిలాగి అంత్రముందు ప్రతిరోధకముగ నుండునట్టి రాళ్ళనుగాని వెండ్రుకలనుగాని చక్కగ దెరిచిని యునంతరము అంత్రమును భేదన పూర్వకముగ రాళ్ళన వెండ్రుకలను బైటకుదీసి లేక ప్రతిరోధముగనుండు ముముడుగాని బైటికిదీసి 2 వ శస్త్ర కర్మ విధుల ప్రకారము చ్చాళనాదు తొనరించి వ్రణవారముల లేనె వెండ్రుకల వా అంత్ర ముందు చక్కగ చ్చాళ మొదలు తయ్యగి, ఆ అంత్రవర స్థలమున దిరిగియుంచి పుండుతో గూడన చిత్తవడిన ఉదర చర్మమును మూపింప్రముచేత కట్టివేయవలెను.

ఇవేరితి పరిస్థానికేయను నుడరు రోగమునందు కూడ "ఘ్రముర్ధ్విస్య అంత్ర ప్రావాన్ సంకోఢ్య తద్విద్రావరం సమాధాయ కాలసీరికాధి. దంశయేత్ చిచ్ఛేద తాసాం కాయా నవహరేత్ న శీరాని తత పూర్వవర్త సీవ్యేత్ ఎంధానంచ యువక్తం కారయేత్" పిద చెప్పినట్లు అంత్రములను బైటికి వెదలించి అపారాదులవ్వరా లోన ప్రదేశించిన రాళ్ళ గోళ్ళ మొదలగు శత్రుములను బైటికిదీసి చిల్లలుబడి కారుమండెడి అంత్రమును చక్కగ కోధనచేసి చిల్లలలోగూడిన ఆ అంత్రమును నెప్పటి స్థలముననుంచి అంత్ర మందుగల రంధ్ర సామన్యము కరుచుకొని యుండుటకై వల్ల గుండుచీమలను దెచ్చి ప్రతి

ప్రతి వ్యవసాయదారుడు రష్యన్ ట్రాక్టరును కోరుతాడు - ఎందుచేత?

- ★ వెలలో చౌక, నాణ్యంలో ఉన్నతమైనవి.
- ★ సమృద్ధిగా పనిచేయుటలో దానికదే సాటి.
- ★ అధిక కృషికి అత్యధికముగా తోడ్పడును.
- ★ అక్షయకం తరువాత గ్యారంటీ సర్వీసు లభించును.
- ★ ఎల్లవేళల కావలసిన విడిభాగములు లభించును.
- ★ వీటికి సాటి మరొకటి లేనందున

మీరు కూడా రష్యన్ డీజిల్ ట్రాక్టర్లను
ఉపయోగించి మీ భూములమీద అధిక ఫలము,
మంచి ఆదాయము పొందండి.

వివరములకు నేడే మాకు వ్రాయండి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కు డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:

నవభారత్ అగ్రికల్చరల్ & కమర్షియల్ కార్పొరేషన్

ప్రకాశం రోడ్ - పోస్టు బాక్సు నెం: 365

విజయవాడ - 2.

ఫోను : 1199.

గ్రామ్య : "AGRICULT"

బ్రాంచి:

సులేదాపేట, నెల్లూరు.

ఫోను : 220.

గ్రామ్య : 'AGRICULT'

రంధ్రమునకును ఒక్కొక్క చీమను కరిపించి, యాచీమలు కరుచుకొనినతోడనే వాటిలలు గాక మిగత శరీరములను తీసివేయవలెను. అనంతరము బద్ధగుడమందు చెప్పిన ప్రకారము మదరమును కుట్టవలెను.

ఆ క్రమ ప్రసములయందు శస్త్రకర్మ

వాగ్మటము. శరీర. అ 2.

"పాస్త్రపాద శిరోధి యోనిం భుగ్నః ప్రవద్యతే
పాదేన యోని మేకేన భుగ్నః శ్చేన గుడం చ యః
మృగంబౌ నామ తౌ మూఢౌ శస్త్రదారణ మర్హతః
మండలాంగులి శస్త్రాభ్యాం తత్ర కర్మ ప్రశస్యతే
వృద్ధిప్రతం హి తీక్షణగ్రం న యోనా ఎవచారయేత్"

గర్భాయమందలి శిశువుయొక్క చేతులు పాదములు శిరస్సు వెన్నెరు కాలుముల యందు మర్మస్థానములమును పొందుటచేతను, లేక ఒక కాలుమాత్రము సిద్ధ మనవ్యరము మండి బయలు వెడలుటచేతను మృగంభమును మూఢ గర్భసంజ్ఞను పొంది శస్త్రకర్మకు వర్తములై నవనియు అట్టి శస్త్రకర్మ క్రూరమగు వృద్ధిప్రత తీక్షణగ్రములను శస్త్రములచేతగాక మండలాంగులచేత శస్త్రముచేత శస్త్రకర్మ మాచరింపవలెననియు మాచించుచున్నది.

మరియు "పూర్వం శిరఃపాలాని దారయిత్వా విశోధయేత్, కక్షోర స్త్రానిచిలకే ప్రదోష్యతే తతః, సమారంభ్య ద్భృం కర్షేత్ కుశలో గర్భశంకునా, అధిష్ట శిరసం త్యక్తి క్కూలయా ర్గంధయోరూపే" మొదలు శిరస్సంబంధముగు కపాలమును చీల్చి బహిఃప్రదేశమునకు దీసి శోధింపవలెను. పిదప కుశలుడగు వైద్యుడు చంకలు ఎదురులోమ్ము గడ్డము మొదలగు ప్రదేశములలో నెద్దొన్ని సను గర్భశంకునకు యంత్రము సువయోగించి యాయా యవయవములను బైటికి దీసివేయవలెను.

శిరస్సు శోధింపవచ్చు దా శిశువుయొక్క యుక్తికూటమున గర్భశంకును ఉపయోగించి వెలికిదీయవలెను. మరియు "బాహుం ధిత్వాంసమక్తస్య వాతాద్వాతో దరవ్యవ, విదార్య కోష్ఠ మంత్రాణి బహిర్యా సంవిద్యవ, కటివక్తస్య తద్యవ తత్కపాలాని దారయేత్" భుజ శిరస్సు అద్భుత పడి వాతముచేత పట్టుకట్టి యుండునపుడు బాహువులను దెగవరికి కడు పును పేగులను చీల్చి వెలికి దీసివేయవలెననియు, పిరుదులు తగులుకొన్నయెడ తొడలను నరికి ఆ తుండ్రును పై రీతిగనే వెలికిదీయవలెననియు బోధించుటయేగాక "యద్యద్యయు వశాదంగం సత్తే దగ్ధ ర్భుజంధశః, తత్త చ్చిత్వా వారే త్పున్యక్ రక్షేన్నారీంచ యత్తుతః" అక్రమ ప్రసవములయందు వాతముచే యే యే భాగము నిర్గమన ద్వార విరోధమును చేయునో యా యా భాగమును తునక తునకలుగా నరికి బైటికి దీసివేసి ప్రయత్నముచే గర్భిణిని సంరక్షింపవలెనని బోధించుచున్నది.

శస్త్ర చికిత్సల కమకూలముగు యంత్రములు శస్త్రములు క్షారములు మొదలగు నవి వివరముగ చెప్పుటచేతను వాని వాని స్వరూపములను భేదములు మొదలగునవి వివర పించుటచేతను శస్త్ర చికిత్సలకు గావలసిన యావశ్యకముగు సామగ్రుల నన్నింటిని శస్త్రకర్మకు పూర్వమే నిలవ చేసేకుని యుంచవలెనని ముఖత. మా. 8 అధ్యాయమున బోధించుటచేత విశ్కాలమువారలవలెనే పదార్థముల నన్ని వకటెతూరి జేర్చి యుండు కుమనముల తెలియవచ్చుచున్నది అటుల గ్రహింపబడిన యంత్ర శస్త్రాది సామగ్రులను వాయావ్యాధి భేదములచేత నా యా శస్త్రములను యంత్రములను సువయోగింపవలెననెడి విధులు చూడ వారి వారి సంపూర్ణానుభవజ్ఞాన గరిమచేత నేర్పాటు చేసిన ట్లుపాంపవలసినట్లున్నది.

మరియు పై సూదాహరణముగ గవవరచిన యుదరరోగ శస్త్రకర్మను ఆక్రమ ప్రసవములయందలి శస్త్రకర్మను వివరించిచూడ నిశ్కాలపు మత్సర రహితులగు శస్త్ర చికిత్సా విశారదులచే గవియూడబడునట్లున్నవిగాని కేవల హాస్యస్వరములుగా మున్నట్లు గానరావు మరియు నా శస్త్ర చికిత్సలలోగూడ రావకురువులు, అశ్మరి, అస్థిరోగము, అంతర్విద్రులు, నేత్రవ్యాధులు, గళరోగములు మొదలగువానియందు వారికింగల శస్త్ర చికిత్సా నైపుణ్యమును చూడ గడచిన రెండువేల సంవత్సరములకు పూర్వమే అంతటి యంత్ర శస్త్ర సామగ్రులతో చికిత్సా పాకర్యమునకై యా యంత్రశస్త్ర సామగ్రులతో భేదములు కల్పించి తదనుకూలముగ శస్త్రకర్మలు గూడ నెనిమిది విధములని నిర్ణయించి శస్త్రకర్మల వాచరించుచు ప్రపంచమునకు మేలుజేయుచుండుట నిశ్కాలపువారలకు మిగుల వాశ్యరమనుటకు సందేహమేమియులేదు.

ఆకులు అలములచేత మానములను కాపాడుకొను చుండిరను చరిత్రకారు బద్ధోషింపు నా యనాగరిక కాలముననే మన ఆర్యులు శస్త్ర చికిత్సలయందు ఇశ్కాలపు శస్త్ర చికిత్సలకన్న మున్నత పాక్షము నందినట్లు పై వాక్యముల నెరుంగదగు.

మరియు శస్త్ర యంత్రాది సామగ్రులచేతను, శస్త్రకర్మలయందలి నిపుణత చేతను కూడికునియున్న వాయుర్వేద శస్త్ర చికిత్సలే లుప్తముగాక క్రమముగ పరంపరలచే లక్ష్య లక్షణములతో నింతకాలమువరకు ననుసరించుచుండి వచ్చిన యెడల నెంతటి మహోన్నత పదవి యుండుండుమో జెప్పజాల.

మరియు ముఖత సూత్రస్థానమందలి 1. 7. 18 20. 21. 22 23. 24 25. 26. 27. అధ్యాయములను, చరకమున చికిత్స 13 వ అధ్యాయమును, వాగ్మట

సూత్ర. 26. 27. 28. 29. 30. అధ్యాయములను వకతూరిఅయినను చదవిన పురుషుడు ఆర్యులకు శస్త్రచికిత్సయందు ప్రవేశములేదను బుద్ధిమాలిన్యమును విశ్వయముగ విడనాడగలడని దృఢముగ చెప్పగలడు.

ఇట్లు సమగ్రముగ సహితశస్త్ర చికిత్సల నన్నిటిని జగదప్రథములనిడలచి యవ్యా యముగ నిరక్షర కుక్కులగు మంగలంపాలచో న మనబుద్ధి నైచిత్రిమున కేమనవచ్చును?

రసశాస్త్రము, ప్రయోజనము

మరియు నార్యులు అష్టాంగ విశిష్టముగు చికిత్సా శాస్త్రమున నిపుణులై వడే గాక రసశాస్త్రమును చూడ నున్నట్లై నట్టి వాగార్హువాది మహాసిద్ధులచే విరచితములగు "రసార్థవ రససిద్ధి మన్దాన భైరవ రససారములు" మొదలగు గ్రంథములవల్ల తాంత్రిక యుగమున మహోన్నతదశయందున్నట్లు పెక్కు పరిత్రమలనుండి వెల్లడియగుచున్నది. ఆ తాంత్రిక వైద్య ప్రతిపాదకముగు గ్రంథములలోని విషయములు కేవల రోగ నివృత్త్య పాటుములను బోధించుటయేగాక ప్రాపంచికోపయోగములగు మహాదైశ్వర్యప్రాప్తికి హేతువుల వ్రజిన దూర్వాది రత్నములయొక్కయు సువర్ణముయొక్కయు నిర్మాణమును చెప్పుటతో త్పః నొండక బహిః సుఖానుభవారంభము శాశ్వతముగు పరమశామునకు కూడ మార్గదర్శియుగు నా పాదరసమునుండియే తోహాసిద్ధి తోపాటు దేహసిద్ధి కూడ కాగలదనియు తద్వారా జీవన్ముక్తియనియు సిద్ధాంతపరచిరి.

ర స శా స్త్ర వి వ రణ ము

రసశాస్త్రము రసఖండ చికిత్సాఖండ రసాయనఖండ మంత్రఖండ వాదఖండము లని యేర్పడు విధములుగ విభజింపుటదెను. అందు రసఖండము, అత్రభక్తము—వైక్రం తము మొదలగు ఖనిజ పదార్థములు బంగారు, వెండి, ఇనుము, మొదలగు రహిమములు, వజ్రములు వైదూర్యములు, ముత్యములు మొదలగురత్నములు పీచియొక్క యుత్పత్తి భేదములు ద్వరూపము మొదలగువానిని వర్గించుచు పై పదార్థములు చికిత్సప్రయోగముగునట్లు వాని తుద్ది మారణ స్వభావాల దృతులను వాలుగువిధ పరిణామములను శోధనమారణాదుల కావశ్యకముగు యంత్రములు మానవుల మొదలగు వాని లక్షణములు వాని పరిణామలను బోధించు భాగము.

చికిత్సాఖండము—శోధన మారణ సత్కృతపదార్థములచే పరిణామరూపముగు అత్రభక్త సువర్ణ తోహాది పదార్థములచేతను తత్తద్రోగ నాశకముగు దైవధముల బోధించుభాగము.

మంత్రఖండము—మంత్రములచే జ్వరాదిరోగ కామకమును, అపస్మాది మానవ పిక రోగనాశకమును బోధించుభాగము.

వాదఖండము—వజ్రములు, వైదూర్యములు, పద్మరూపము మొదలగువానిని నిర్మాణముచేయు విధానమును బంగారు, వెండిని చేయు విధానమును బోధించు భాగము.

రసాయనఖండము—వ్యాధి సామాన్యమును బోసడని ముదిమి రాకుండునట్లు లోషధ ప్రయోగముల శేషరాది గమనమున కమకూలముగు ఘృటికా ప్రయోగము లను, దేహసిద్ధి, జీవన్ముక్త్యపాటుములను బోధించుభాగము.

ఈరీతి నైదు ఖండములను విస్తరమగు విషయములతో పెక్కు గ్రంథములు వ్రాయబడియున్నవి.

పై వాదఖండ, మంత్రఖండ, రసాయన ఖండమునందలి విషయము లిశ్కాలపు వారికి నతిశయోక్తులుగ దోచుచున్నను, ప్రభులము మనము వివేది చూచెడి విషయములలోనగు ఫాల్స్ డైమండ్లు, ఇర్మన్ సిల్వర్, కన్నడియన్ గోల్డ్, అకాశయానము మొదలగునవి జ్ఞాప్తికి దెచ్చుకొనిన వాని నతిశయోక్తులని యూహింపవలెనని తలచెదను.

మిగత రసఖండ చికిత్సా ఖండము విషయమై పర్యటన సామాన్యముగ విద్వివాదాంశము. ఈ రసశాస్త్ర వి యములను గురించి డాక్టర్ పి. పి. రాయ్ గారు వ్రాసిన హిందూ కెమిస్ట్రీ, యమ పుస్తకమును చూచిన చక్కగ విశదముగలదు.

కాయచికిత్సయొక్క యోగ్యత్యము, క్షైణ్యము

ఆర్యులు చిరకాలమునకు పూర్వమే, చికిత్సా శాస్త్రమున మిగుల శ్రాణిగాంచి రునియు, అనాశితోత్పత్తిగలవారియు సాశ్వాత్య విద్యదైవ్య ప్రకాండ లనేకులు ఒప్పుకొనిన యధిప్రాయములతో గొప్పటిని మాచించెదను. లండన్ కింగ్స్ కాలేజిలో నుండు ఎం. డి. యన్. ఆర్. లండ యల్. యన్. ఉపపదధారులగు ఓ. యస్. రౌస్ దొరవారసు నొషధి తత్వశాస్త్ర పండితు లిట్లు సెలవిచ్చిరి. "ఇప్పటి వైద్యశాస్త్ర శాఖలుగానున్న యనేక విషయములను గురించి హిందువు లాదికాలమునందే యనేక విధములగుచికిత్సలను ప్రయోగములతో గనిపెట్టిరి గూడ జానజానిన హిందువులనైపుణ్యము వారిశాస్త్రముయొక్క ప్రాచీనతయు, అనాశితోత్పత్తియు దెలుపుచున్నవి నా యధిప్రాయము" మరియు ప్రాసె నర్, హూబర్ హూమన్, ఎల్మన్, పర్ హంటర్ విలియం, కర్నల్ క్లార్కు ఐ. యం. యన్. పర్స్ జనరల్ కలకత్తా, కర్నల్ కింగ్ ఐ. యం. యన్. పర్స్ జనరల్ బర్మా మొదలగు సాశ్వాత్య వైద్య పుంగవులు కూడ మృతించుటకు నవకాశమును బొందిన యాయుర్వేద చికిత్సాశాస్త్రము ఇతర శిల్ప శాస్త్రముల వలెనే యనేక కారణములచేత క్రమ క్రమముగ క్షీణించుచు వచ్చెను.

మరియు ప్రవచన శాస్త్ర కారీర శాస్త్ర ము శాస్త్రాదు లన్నియో యాయుర్వేదము మున విపులముగనున్నను నయ్యవి ఇక్కలపు వైద్యబుపుల కాకాక మీమాంసగా రొను చున్నయవి.

ఓషధి తత్వశాస్త్రము గుణపాఠములన్నవో అటవిడపు వద్యములతోలి వర్ణించుటలో వద్యపాఠముగనుచున్నవి.

రసశాస్త్రమునందలి ఐదు ఖండములలో చేరిన ఖనిజ వదార్థములు వాని శోధన మారగాదులలో కొంతజ్ఞానమున్నను యంత్రాది నిర్మాణములు వానినుండి రసశోధ వారులు, రసాయన విద్యనుబట్టి నిర్మాణము, వాదఖండమందలి రత్నాది నిర్మాణము మొదలగు ప్రక్రియలు కైవారములను జూపెడు భట్రాజుల వాక్యవశులకన్నను నీవ స్థితిలోనున్నయవి.

ఆయుర్వేద మహిమ

చిరకాలమునకు పూర్వము లక్ష్య లక్షణములతో ప్రఖ్యాతినిగాంచిన చికిత్సాశాస్త్రము ప్రకృతము పెక్కు విషయములయందు మునవారికింగల జ్ఞానము లుపముగా నున్నను, కేవల మోషధ పాద్యవ్యాధులలోగూడ యత్నించిత జ్ఞానముగల చికిత్సకు లనువారిచే ముయోగించెడు సామాన్యపు మందులు ప్రకారములగు వ్యాధులను వివరి చేయుటలో నద్వితీయములని సుప్రసిద్ధ పాశ్చాత్య వైద్యవరులచేగూడ గవియూడబడు చుండ వాయుర్వేదముయొక్కయు యందలి చికిత్సావిశయములయొక్కయు మహిమను వర్ణింపజాలము. ఈ రీతి చికిత్సాబుపులచేత ముయోగించబడు మందులయందలి యోష ధులకే ఇట్టి గౌరవమున్న వార్య వైద్యమును సాకల్యముగ లక్ష్య లక్షణములతోడ నభ్యసింపినచో మాటి కొక వ్యాధియైనను విఫలము నొందదని యూహించుట యబ్బు రమా.

ఆయుర్వేదము నభివృద్ధి చేయుమార్గములు

చిరకాలమునకు పూర్వము మిక్కిలి ఖ్యాతిగాంచిన శాస్త్ర చికిత్స ప్రవచన చికిత్స మొదలగు చికిత్సలను తిరుగ వృద్ధి చేయవలెనన్నచో వరపుర మాతృకములు విడవాడి పాశ్చాత్యులవలెనే గురుముఖమున లక్ష్య లక్షణములగు ఆయుర్వేద చికిత్సల నభ్యసింపి మనలకు కేవల మభ్యాస భాగములో లుపమై గగన కుసుములంతోలియున్న శాస్త్రాది చికిత్సల నన్నిటిని ప్రకృత మాయా ప్రత్యేక చికిత్సలయందు లక్ష్య లక్షణము లచే ప్రవృద్ధి జేందిన పాశ్చాత్య వైద్యపుంగవుల సాహాయ్యముచే నభ్యసించిన వాయు ర్వేద శాస్త్రాది చికిత్సా భాగములన్నియు సచిరకాలములోవలెనే మహిమస్థితికి దేగల మనుటకు సందేహములేదు

ఇట్లు పాశ్చాత్య చికిత్సకుల సాహాయ్యముచే నభ్యసించి అంతటితో తృప్తింజెందక ప్రతి క్షణకాలమున వాంగ్మయ వైద్యులు నవీన నవీన విషయముల నెల్లు ఊహి లచే గనుగని లక్ష్య లక్షణములతో సిద్ధాంతసరచుచుండురో యుటలే "ఆచార్య పుర్య చేష్టిను లోక విపహి ధీమతః" అను శుక్రాచార్యోక్తిని ప్సరించుచు మహానుల నద్ద తుల నవలంబించి నవ నవ విషయములయందు బుద్ధిని ప్రవేశింపజేసి క్షణకాలమును కూడ పురా వ్యయము చేయక విద్యార్జనయందు దానకుటుగనుండుట ముఖ్యకర్తవ్యమైన దిగా నెంచుకొని ప్రత్యహముం దాముజేయు నభ్యాస సంపత్తిచేత సంపాదించిన కొత్త కొత్త విషయములను ప్రచార వత్తముల మూలమున ప్రచురవరచి వలుజేతములయందలి వండితుల వర్స కవకాశముం గలుగజేసి సిద్ధాంతములను గ్రంథరూపముగ వేర్వరచు టయు విద్యార్థులకు పాఠ్య ప్రవచనముచే వెల్లిడి పరచుటయు నభ్యాసశక్తముగ జేయు టచే వాయుర్వేదము తిదిగి మహావదకిని రాగలదని నొక్కిచెప్పవలెచా.

ఆయుర్వేదాభిమానులకు విజ్ఞానము

ఓ భారతీయులారా, యూర్యసంతతివార్యమైన మనము మన దేశ కాల, ఆచార, ప్రకృతి, మొదలగువానికి కొంచెమైనను విరోధము లేకుండ మనదేశముయొక్క శిశోష్ణ స్థితుల ననుసరించి నిరామయుడగు భగవంతుని నిర్దేశిత జాయమానతూత్తముచేత పుణించిన ధర్మార్థకామ మోక్షములనెడు వతుర్విధ పురుషార్థములకు పాదవభూతమైన వీ మూలభూతమున కనుకూలముగ శాస్త్రాది చికిత్సాంగములతో రాజిల్లెడు వాయుర్వే దము నభివృద్ధి జేయుటలో తగు సర్వ ప్రయత్నములుగలవారలై యా యా పట్టణముల యందు వాయుర్వేదాభివృద్ధి కై స్థాపించియున్న యూర్యవైద్యుల కలాకాలం నభివృద్ధి కిం దెచ్చుచు లేచిచోట్ల వైద్యుల కలాకాలం స్థాపించును శిధిలములగు వాయుర్వే దీయ గ్రంథములను ముద్రించును పాద్యపగునంతవరకు వా యా దేశ భాషలలో మలభ కైలివి గ్రంథముల రచించి ప్రచారము జేయుచు మన సోదరి సోదరులకు వీ యాయు ర్వేదముం గరపి మన యావజ్జీవితకాలము దృఢగాతుంపై యాయురారోగ్యముతో ముందు నులు లాశ్విర్యదించుచుండిడి యా పరాత్పరునియందు భృతజ్ఞతగలవారలమై యుండవలెనని నకల సర్వాయ విధేయుడనై విప్లవించుచున్నాడును.

ఆంధ్రపత్రిక స్వర్ణోత్సవ సందర్భమున

మా శుభాకాంక్షలు

- * రవి స్తోద్భవారి రోలింగ్ స్క్రీములో చేరినారా *
- * నేడే చేరి సులభ వాయిదాలతోపాటు
- * మీ ఆదృష్టాన్ని పరీక్షించుకొనండి
- * వాయిదాలు 12, వాయిదా రుసుము రు. 6.00 లు.

పన్నెండు వాయిదాలు పూర్తి అయిన తరువాతను రు. 72-00 విలువగల స్టేషన్ లెస్ ప్లీట్ సామాను పొందగలరు.

పూర్తి వివరములకు :

* రవి స్తోద్భు *

ప్రశాం రోడ్, గవర్నరుపేట.

బాంబి ఏబిడి రోడ్, గవర్నరుపేట.

విజయవాడ-2.

P. P. 2013

Phone No. 2251

శుభాకాంక్షలు !

PHONE : 434 2205

GRAMS : 'KINEMA'

శేఖర్ & రావు

విజయవాడ - 1

నమస్త ఎలెక్ట్రిక్ సామగ్రిలు దొరకను.

A.E.I. CROMPTON, G.E.C. LT-LK

మరియు BRITISH PAINTS కంపెనీలకు

అధికారము పొందిన డీలర్లు.

కొటికలపూడి సీతమ్మగారు

క్రిమతి కొటికలపూడి సీతమ్మగారు :—ఈమె ఆంధ్ర
మున సంక్షణ మృదుమధుర కవిత్వమును బెప్పవేర్చిన వనితా
మణి. ఈమె కొవ్వర స్థలము రాజమహేంద్రవరము.

తిరువతి వేంకటేశ్వర కవులు:— వీరిరువురము శత
ఘంటా కవులు వీరియూతకవితా నైపుణ్యము మహా
ద్భుతమైనది. వీరినేక గ్రంథమునకు గర్తలు సామాన్య
జనులును, గొప్ప పంపానాధిపతులును వీరి క్తిసామర్థ్యము
లకు మెచ్చి యనేక బహుమతు లొసంగియున్నారు. వీరు
మంచి యోగ్యతగలవారు. సంస్కృతమునను, నాంధ్ర
మునను సమానప్రజ్ఞా వీరికి కలదు

[ఈ ఛాయా చిత్రాలు 1911 ఏరోధిక్యత్
సంవత్సరాది సంచికలో ప్రకటించబడినవి. సం.]

తిరువతి వేంకటేశ్వర కవులు

చ మ త్కార చంద్రిక

మ. రా. రా. శ్రీ మంగిపూడి వేంకటశర్మగారి విరచితము

[1911 ఏరోధిక్యత్ సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

అ. వె. కుతిక నలుపుగాని శితికంఠుడా గాడు
పాము గాదు వెమలివక్ష్మి గాదు
గంతులిడుచు నడుచు గాని కప్పయు గాదు
దీనిభావ మేమి? తెలువరయ్య!

గీ. వెలయు వర్ణత్రయంబున వృక్ష మొకటి
మొదటి వర్ణద్వయంబున బొదల గజము
అమరు జంబీర మంత్యద్వయంబు వలన
వృక్ష మేదియో? తెల్పుడి! విబుధులార!

ఆ. వె. కనులు మూయు డెప్పుడూ గ్రతుభుజాండును గాడు
వాలముండు గాని పాము గాదు
తీర్థసేవ సేయు దేవభక్తుడు గాడు
దీని భావమేమి తెలువరయ్య!

తే. గీ. వక్తవర్యుండు పరగు బంచాక్షరముల
వాని తలఁదీయఁ శుద్రదేవత జనించు
వాని తలఁదీయఁ దక్కెడ జాను మీరు
దాని ప్రథమాక్షరము దీయఁ దనరు వృషతి.

ఉత్తరములు:— . ఉరపిచ్చుక. . దానిమ్మ. . చేప . కపోతరాజు.

హరికథ

మ. రా. శ్రీ అజ్ఞాదాదిభట్ట నారాయణదాసుగారిచే వ్రాయబడినది

[1911 విరోధిక్యత్ సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

అస్తిక్యమును ధర్మాధర్మములును సర్వజన మనోరంజనముగ నృత్య గీతవాద్యములతో నుపవ్యసించుట హరికథ యనఁబడును. అట్టియౌవన్యాసి కుండు కథకుఁడనఁబడును. దైవభక్తియు సత్యము భూతదయయు హరికథ యందలి ముఖ్యాంశములు. దేవుని గొల్చి తరించిన ప్రహ్లాదాది పరమ భాగవతుల చరిత్రములును సాన్నిధి ప్రముఖ పతివ్రతా చారిత్రములును హరి శృంగారాది వీర చరిత్రములును దెల్పినచో మంచి యభివృద్ధి యగునని వాల్మీకి వేదవ్యాసుఁడు మొదలగు మహర్షులు కావ్య పురాణోపాసంబులఁ బన్నిరి. నారదుఁడు దొట్టి పరమ మునులు భగవన్నామ సంకీర్తనము సేయుచు నాడుచు బాడుచు తోకులం దరింపజేసిరి.

శ్లో. వీణావాదన తత్వజ్ఞో శ్రుతి జాతి విశారదః,
తాలజ్ఞ శ్చాప్రయాసేన మోక్షమార్గం వియచ్ఛతి.

అను యాజ్ఞవల్క్య స్మృతివచనానుసారముగ యోగముచేతను సంగీతము చేతను దక్క వేరు మార్గమున మోక్షము సాధింపరాదనియు యోగముకన్ప నిరసాయముగు సంగీతావలంబనముచేత,

శ్లో. గాయం శృంగితాణి రథాంపాదేః
నృత్య నిర్దస్తాశ్చిల కర్మబంధః,
నిరంకుశ పుర్వసమో విరాగీ
కైవల్య మధ్యేతి ముకుందభక్తః.

అను నారద స్మృతి ప్రకారము సర్వ మన్తపులయందు వాసుదేవభావనే మనోవాక్యాయ కర్మమనవే దేవుని భజించుచు పర్వజనులకు దైవభక్తిని బోధింపఁడు మోక్షిపాదము సంగీతముకన్ప వేరులేదని రూఢిగ దెలిసిన పురందర విశ్వలాది వాగ్గేయకారు లి క్కరియుగమున గీత ప్రబంధములు ప్రచించి యాడుచు బాడుచు బరులఁ దరింపజేసి తాము తరించిరి.

శ్లో. తస్య గీతస్య మాహాత్మ్యం కే ప్రశంసేతు మితలే,
ధర్మార్థ కామమోక్షాణా మిద మేవైకపాదమహా,

అను శాస్త్రముంబట్టి వాగ్గేయకార పత్తముఁడు వాల్మీక మహర్షి శ్రీ మద్రామాణ్య మను గీత ప్రబంధ మొనరించి కుశలపులకే జగదాప్లోద కరంబుగఁ ద్రేతాయుగంబునఁ బాడించెను. భరతముని ప్రముఖుల నాదికాల మున “శివస్తుతో వ్రయోశ్చాని మోక్షాయ విదధే విధిః” అని బ్రహ్మగని తములగు మన్వంతరాది గీతములను శివసన్నిధిం బాడిరి. కలియుగమునందు ప్రపాచీమలలో నువసేద్దులగు వాగ్గేయకారులు జయదేవుఁడు గీతగోవింద

మును, నారాయణతీర్థులు శ్రీ కృష్ణ లీలా తరంగములును, దీక్షితులు కృతులును పిరచించిరి ఆంధ్ర భాషయందు గూడ శ్రీతియుఁడు, రామ దాసు, త్యాగరాజు, సుబ్రహ్మణ్యకవి, గోగులపాటి కూర్మన్న మొదలగు మహాను భావు లుభయ తారకముగ గీత బంధముల గావించి ప్రఖ్యాతి వడిసిరి. కొద్దికాలమునుండి మహారాష్ట్రము మొదలగు పెక్కు దేశంబులలో సంగీత సాహిత్య విశారదులు కొందరు జీవనార్థమై కథకవృత్తి నవలంబించి హరిభక్త వేషంబుల ధరించి దైవభక్తిని ధర్మా ధర్మములను జనులకు బోధించుచు పౌరాణికులు కథకులు భాగవతులు దాసులు మొదలగు సంజ్ఞలం బరగుచున్నారు.

శ్లో. విష్ణుభక్తా ఏవ విప్రీ నానావేదవిదా అపి,

యను స్మృతివాక్యము చొప్పున నూతాది కథకులం దలంచి బ్రాహ్మణే తరులు గూడ కథకులై యుచిత సత్కారములు వడయుచున్నారు. హరికథా శ్రవణమువలన శ్రోతలకు విఖిల శ్రేయోభివృద్ధి యగును. కథకు లకు గూడ ధర్మార్థ కామ మోక్షములు లభించును. శ్రుతి స్మృతి విజ్ఞానము, శబ్దాను శాసనజ్ఞత, అభిధాన ప్రవీణత, చన్దః ప్రభేద వేదిత్యము, అలంకార కౌశలము, రసభావ పరిజ్ఞానము, దేశస్థితిచాతురి, వానాభాషా వైశద్యము, సర్వకాకు విశారదత్వము, కలాశాస్త్ర వైపుణి, తూర్వకృతితయ చాతుర్యము, హృద్య శారీర శాలిత, లయతాల కలాపానము, ప్రభూత, ప్రతి భోద్భూతభాక్త్యము, సుభగ గేయత, దేశీరాగాభిజ్ఞత్వము, వాక్పటుత్వము, సభా విజయ సామర్థ్యము, రాగద్వేష పరిత్యాగము, ఉచితజ్ఞత, సార్వత్వము, అనుచ్చిష్టాక్షి నిర్బంధము, మాతృ ధాతు వినిర్మాణదక్షిత, పర చిత్త పరిజ్ఞానము, ప్రబంధ ప్రగల్భత, ద్రుతగీత విరచనా వైపుణి, పద్యాం తర విదగ్ధత, త్రిస్తాన గమనప్రాడి, వివిధాలపి నిపుణత, విశేషావధానశక్తి, రమ్యరూపము, స్వేచ్ఛా సంచారము, స్వతంత్ర జీవనమును, వాగ్గేయకారుఁ డగు నుత్తమ కథకుని లక్షణములు.

సీ. మనశంభమో యన గంశంబు పూరించి మేలుగ శ్రుతిరోస మేళగించి నియమము తప్పక నయఘనంబుల బెక్కు రాగ భేదంబుల రక్తిగొల్చి బంతు లెగిరిన పగిది కాలజ్ఞతన్ జాతిమూర్ఖున లొప్ప స్వరము పాడి చక్కని నృత్యము పర్వ రసమకూలంబుగాగ నభినయంబు చేసి

స్వకృత మృదు యశీగాన ప్రబంధవరణి
వివిధ దేశంబులం బిన్న పెద్దలుగల
బలు సభల హరిభక్తి నుపవ్యసించ
లేవి సంగీత కవితాభిమానమేల.

ఆంధ్రపత్రిక స్వర్ణోత్సవ సందర్భమున

మా శుభాకాంక్షలు

గారపాటి గారేజి 1959

గాంధీ నగరం : : విజయవాడ-3.

ఫోన్ : 663

గ్రామ్స్ : 'LOYAL'

ఫియట్ కారులు, ఫార్రో ట్రక్కులు,
విల్లీస్ జీప్, విల్లీస్ స్టేషన్ వాగన్,
విల్లీస్ క్రూ చానిస్, జీప్ ట్రయిలర్లుకు ...

కృష్ణా, గుంటూరు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలకు
ఆధరైజ్ఞ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్

అన్నిరకముల కార్లకు వలయు సామానులు ఎల్లప్పుడు దొరకును.

రిపేర్లు, సర్వీసింగ్ మా ప్రత్యేకత.

ఆంధ్రుల కొక విన్నపము

మ. రా. శ్రీ తాపీ ధర్మారావు ఓ. ఏ. గారిచే వ్రాయబడినది

[1911 ఎపోథిక్ సంవత్సరాదివంచికనుండి]

కొలెంబున బాటదళం బొంది విజ్ఞప్తిచేయు భాషనమిలింజాచి మన యాంధ్రం బునందుగానను, సమీక విషయముచేసి, పాండిత్యము కల్గి లేకుండుట జేసి నేయునదిలేక శాకంబు ద్విగుణితంబుగా నెంత వంత పండుకొనవలెనో తెలుసుకొని మి రెరుంగునిదియో? అట్టివారల కిప్పు డటనుట కానుచుం భాషాదర్శనోద్య మంబులం గాంచినంత దిగ్విజయంబు జేసివట్లు సంతోషం బుచ్చుంగు గదా మనభాష— కాదుకాదు—యింక నెక్కడిభాష భాషనినంత పథిమాని నయనంబులమండి భాష ధారలు తెల్లగురియుచుండ, నాంధ్రు లే పదములకు బదమతికి నాలు మూటలు వల్ల సుదృఢమిచ్చి, చేతగాక జేసేయని యితర భాషల యాచించుచుండ విడియొక భాషయో? ఇదియే భాష యని మనవారు నేయు మేంబులు వాసిగాంచునా? వో! ఆంధ్ర భాషను తల్లి, నీ కెట్టి ప్రాప్తివచ్చినది ఇది నీ యుపయోగవర్తలా, యాంధ్రుల దౌర్భాగ్యమా, లేక మా పోమరితనమా? లేకున్న నాంధ్ర భాషనుకూడా పాం మానవతారా, తొట్టొల్లి నే భాషగీతంబు లంగమామలు వాడ నుయ్యలం సత్యంక సుఖంబున శయించినా రమా, పిదప నే భాష ము తల్లి దండ్రులు బుడతా, నాయనా యని మన మనంబు లుచ్చాంగ బిలిచినారలో, ఇంకను నే భాష ననందర్శంబులగు రెండు వదంబులు దడబడ నుడివి జనకుల కావోదంబును మనకు మోదకలాభంబును జేయజాలిమో యే భాష మృదుత్వంబునకు రెండవ ఇలాలియని వచ్చెకెక్కోనో యట్టి మనయాంధ్రులు ప్రసా యుద్ధితి మంబు యేమి? అక్కటా కృష్ణా గోదావరి పుణ్యనదీ జలానికై మమంధరాధాగ వివిధిస్తుంజై నన్నయ తిక్కనాది విజ్ఞాన ప్రసీదులనే సానపెట్టుట, యల్లసాని పెద్ద మాత్యునినే పెరుంగునంద, మేచ్చకులాటి దహనదక్షుండగు కృష్ణరామం యుట్టి షంబున నగ్రస్థానంబున నెలంగడి యాంధ్రభాషారత్నంబు మన చేతులందడి చము రెక్కి, మేటుం మచి క్రిందు మీదుమగనక త్రుళ్ళినదెడు నితర భాష కల్పితరత్నంబు లకు వోటువడియుంబం గాంచినందులకు విచారమందని వారుదురా? ఎంత జింతించిన నేమి? ఆంధ్రంబున మూలాధార దొడగినంత దొలుపా బొడవులయు, నాల్క యాడకుంబయు, హమ్మనివూని వోర్తెడిచినంత నిరెలుంగునడులయు, నాలుగు పుట్లకు జెమ్మలగట్టి దేహమంతయు దొల్లింటి పలుత్యమనీడి వడవడ వడకుంబయు, భయమున జరణంబులు వీరంబుగతి పుండుంబయు, తోనుగాని మరణ చిహ్నంబులు గానరా, పూణ భాష రసాయనంబునకు గరంబు లొగు టా జాచినంత మనభాష ప్రసా యుద్ధితి మున్నది యున వందా? సంస్కృతంబునకు ముద్దు వెల్లెనడగియున్న యాం ధ్రంబునకు జెంపరినై కనుగనక ప్రసాదుంబున సభిధేయంబు నొనంగిన నన్ను క్షమించ వేడికో లవరంబగునా. కాదుకాదు—విక్రంబుగ నది ప్రసాయమే. ధీరాతురి నెట్టి యూపాలు మనోగతంబులుగమున్ను వాని తెల్లగట్టి గుక్కిట్లు మింగుట హీనముగాదో, మన పూర్వుల బ్రోక్కివదారినే పాడినపాట బాడెడి బావిమృత్తి దీన త్వంబు దోవదో, ఇతర భాషలమన్న యుద్గంధంబులతోచి చమత్కారపాలంగాంచి మనలేమికి గుండుట దిక్కుమాలినతనంబుగాదో, మన గ్రంథంబులతోచి లనంబ వెల్లెరకు వెరుక సేయడగు డగువిమర్శకులు గలుగమి గ్రంథంబు లొకమూల ధూరి ధూనిరితంబులయ్యుంబ గాంచినంత వచ్చు దుఃఖ వరంపరలు ప్రసాదుష్టిం దెలు వనో, మాత్ర భాషితరంబుల పూణంబున జెక్కు వరణంబు లొక్క మొగి గంతగతంబు లుగ నుండ, బొట్టజీర్నిమ తెలుగు పదంబులు గానరాని యాంధ్ర ఓ. ఏ. లను జాచి నంత డమంత దాము వచ్చు విశ్వాసంబులు లభ్యుత్సంబు వెల్లడి సేయవో, వేయే దెలుంగ వుంత నాంధ్రులే పెదవి విశిచి (after all that is not a good language) యనుమాట నయితము పూణంబుననే మడిచినంత జెంతమండి వినుచున్న యాంధ్ర భాషాభిమానుని పృథయంబునందలి భేదంబు నొకసేయ వడనంబున గూడెడు స్వేద కణజాలంబు ప్రసాదుంబుమూల బాటదో, మీర యెఱుంగుదురు.

ఇట్టి తోవంబులం గుర్తింజిం కొందరు భాషా సంస్కరణ కుతూహల శ్లెషమాన మామము లేచి, భాషా సంరక్షణంబునకుం గంకంబు గట్టుకొని ప్రాచీ, దాని రూపు మాన గ్రామ్యంబును దెచ్చిరి. అర్కులా, భాషను జీవిత భాగ మంచవలయుననుట విక్రమంబే, దానితోవంబుల వరంపరలుయుననుట వత్సంబే, భాషా సంస్కరణము కర్త

వ్యమే. కాని యిదియూ సంస్కరణము, యెద్దానిని మన మాంధ్రంబునకు వేరు పురుం గమనెనో దానిని స్థాపించుటయూ తెలుంగునకు సంరక్షణము. ఇందుకు దెలుంగున నేమియో ఎఱుంగని పూణ భాషాభిముఖ్యం దెన్నింటి జెప్పినప్పటి, అజ్ఞానంబునో, మజ్ఞానంబు నో పలువు రీతి డబ్బిభాషల నేర్పరి యున్నంత వసత్యయతో గర్వ పర్యతాధిరూఢుం డంబు ద్రవిడూ దెన్ని యునందర్ప ప్రలాపంబు లాడినప్పటి, తద్వ్యాకృతిపారంబుగ జనిన సతి సులభంబుగ గ్రంథకర్త నామంబు నందవచ్చునని యేమో వల్లెయని మనవారలు గ్రామ్యపద భూంబుంబుల గారడి పాత్రంబు లెన్ని యుల్లిసప్పటి, వా యూపాకంబును జూడ వ్యాకరణయుక్తమే మేటియని తోచెడివి. ఎవ్వారిని జాచి మనవారలు గ్రామ్యంబు వ్రాయునందియని కేరుమన్నారలో, యాంధ్ర యులపాత్రంబులు మనమెఱుంగనివియో? అందు విరజివితంబులగు గ్రంథంబుల నెంత గ్రామ్యమున్నునో మనకుదెలియదా? గంజామువారి పాత్రంబులతోడం నడుమను, విశాఖపురివారి కావ్యంబులనందంబునను, గోదావరి కృష్ణా జిల్లాంబుల గ్రంథంబులనందంబులతోను గలుపు నీ గ్రామ్య పూపాయే మన సన్నయాదు లకుం గలిగియుండిన నెంత సంతాపకరముగ నుండును. వారి యర్థంబులెల్ల మన కు ర్తంబులుగాగ వారి భారతము భారతమమయి యుండును కదా వారి మనంబుల నిట్టి దురూపా వాడమనియనందుకు దైవముని కంజలి నిడే సేయుచున్నదాడ.

మనవారల కిప్పుడున్న పూణవద యాచనాపత్రి మామృక్ సమన్న పక్కిని తోవ యొక్కటియే—యువన్యాంబులను వృద్ధి నేయులయు, భాషాంతరీకరణంబులం బురి కొల్పయ్యు. దీనిం దుడముట్టు గ్రహించిం గలుగులాభం బింతింతవరక యుండునని నాతో నేకీభవించువార లనేకు లుండుటకు సంశయంబు లేదు దీనిం గలుగు ముఖ్యంశంబు, మన యూపాల నాంధ్రంబున నలవ సమర్థుం మగమ నాంధ్ర వాక్యాయంబును వృద్ధి చేయజాలినవార మగుదుము. ఇట్టి భాషాంతరీకరణసన్యాసంబుల వలననే కదా జరిపాదేశ భాషలన్నియు వృద్ధికి వచ్చెనని చెప్పి యందు నేనంతయు నిమిద్ధితిని భావించెద.

పిదప మునకండ్లకు గట్టి నెట్లగునడుని ప్రస్తుతము 'సీరామసేవ' యుయ యున్న నవల నాటకంబులు ఇయ్యని యసంఖ్యాకంబులయి దిన దినముం బ్రవర్తమానం బగుటం గాంచి యెంతయు సంతసించునుగాని, ఇంచుక పరిశీలించిచూడ వింత యూపందం బకారణం బగునేమో యని తోచుచుండును. వీలనన నీ పాత్రంబుల గథావస్తు చమత్కారం బులకును, జీలిలిలి పద్యంబులకును, శృంగార రంగంబులకును జాచుచున్నారేకాని పాత్రం మనః ప్రదర్శనంబున కింతయు జాచుట గానకన్నారము. ఆంధ్ర మహాజను లారా పాత్రతో నమంబుగ రంగంబునకు వచ్చి తన యూపాల వెల్లడిజేయు కవంగల నవల యందును, రంగంబున గానరాకయే తెర మరుంగునుండి పాత్రం నాడించును నను యానునరణంబుగ దన యూపాల బ్రచురించు కవంగల నాటకంబునను కథయే ప్రధానమయ్యెనేని సంధ్యాకాలాది పర్వనంబును, కవి యూపాలనును, విశ్లేషంబులను మం జదువరులం కాంబును వ్యర్థము చేయుచు, నెన్నియో డొంక తిరుగుడుంబు దిరిగి తాజచ్చి మమ్ముగూడ జంపనే? వ్రాయువానికి శ్రమ వ్యయమును, చదువరులకు కావ్యయమును, నన్నునేయువారలకు దన వ్యయమును గలిగించక "అనగనగ వాకరాజ్"ని తిప్పగ కథలం జెప్పరాదా. అటుగాక నవలనియు నాటకంబునియు నూతన నామంబు లం గల్గించి, పేరుజెద్ద యు, నూరుదిట్టయుం జేయవేల? ఆ కథా మత్కారంబులను జీలిలిలి పద్యంబులను చదువరుల మనంబుల నాల్గుడుగలయిన లేవనెల్ల కాంకన్న వాని వయంగల ప్రయోజనంబు లేమి? కాన వింక వో కవిశృంగార, గ్రంథకర్తలారా, ఇంక మీ కల్పనలను కథలను మాని యొక్కంత యెదు నైజములయండు (Incident and character) మీ దృష్టి నిలుపుడు విలిపి మీచే వ్రాయబడు గ్రం. ముల యందలి పాత్రల నైజ యెదుంబుల పరస్పర సంపర్కంబుం జాడుడు చూచి నైజం బుల వృక్షంబుల గతిం జెంపుడు. ఆ విధమున మనః ప్రదర్శనంబు (I otroyal of mind) గాంచుడు అట్టి మనః ప్రదర్శనంబునకే మీరు ఛానిదేమి మీ కథలంత పురాతనంబులయినను, నవీనుల మనంబులకంటి మీచే గోరణుడు జయంబు మీరగును. లేదేమి మీ కథా చమత్కార మంతయుండినను, మీ కల్పన లెంత నైజయంబులయినను రాను రాను విప్రవారాయణుని సద్యావంబులు పలుత్యంబు (రీత పుట చూడుడు)

వాసిరెడ్డి వేంకటాద్రినాయుడు బహదర్ గారు మహామహోపాధ్యాయ తాతా సుబ్బరాయశాస్త్రిగారు

సర్ సారాజంగ్ గారు

ఈ వాసిరెడ్డి వేంకటాద్రినాయుడుగారు.—ఎదురేడవ శతాబ్దమునందు తిరిగి దేశమునందుండు రాజమండలిలో ఎగ్జిక్యూటివ్ సెవరల్ గ్రామీణ కీర్తిలాభివృద్ధి తిరిగిదేశమును పాలించి ఈ పునఃప్రగతి కార్యశారులని ఘనతగాంచి కమ్మకుం భూషణుడు. ఇతడు కన్నడన జగత్ ప్రఖ్యాతి వడసిన జగ్గక్కాపతిని పతివ్రతా శిరోమణి యగు అచ్చమాంబకును సుతుడు. శ్రీ శ్రీ వేంకటాద్రిందు ఇతమునుండియు భాషా భిలాషే ప్రబలి మోడకవర్ణంబుల ప్రాయము వచ్చువరకు సంస్కృతాంధ్ర తురుష్క భాషలయందు గృతార్థుడగుటయేగాక రాజ్యాంగ తంత్ర నైపుణ్యమునం దెరిపిపెట్టి వడసినవాడయి ఇద్దాత్రందు తమ పూర్వం కనాళి రాజధానియగు లక్ష్మీ నగరాని నాధిపత్యము మాంచి ప్రజాక్షేమమే తన క్షేమముగా నరసి పరిపాలించును నూతన రాజ్య స్థాపనయందు దిలిపిపెట్టి సామ్రాజ్యములను దనకత్తి సామర్థ్యమున బరిపి మలరాజ, యార్లగడ్డ, పత్తాళాయి, ఇమ్మపేటి, కల్పిండి, జావపు, మామూరు, అశ్వారావు, మాణిక్య రావు, వెలుగోటిరావు మొదలయిన రావుల రాంచి వున్నది రాజ సమీపిని సభల స్థాపించి, నూతన రాజనీతి పద్ధతుల నేర్పరచి, ఆ రాజభ్రందములను సమస్తమున ప్రశస్తిం జింది, శ్రీమాన్ మహారాజ రాజారాజ రాజావాసిరెడ్డి వేంకటాద్రినాయుడు బహదర్ మన్నెనరావు మన్నెపాటిర మన్నెరాయ మున్నెభాగ్యగర్ మున్నెజాన్నగారు పీఠంకరి బసవరీర వ్రాసరాజ మార్తాండ గండర గండార్థతనభోజమహారాజ దిరుదాంతింపంబు ప్రఖ్యాతి వడపి కమ్మ రాష్ట్రమును స్థాపించి కుతూహలాదులచిట్టచై, జగ్గ య్యపేట, అన్నమ్మపేట మొదలుగాగల నూతన పురంబుల నిర్మించెను. విద్యాధికుడులను రాజ్యాంగ మున్నెటిలో విద్యాపాఠశాల ముఖ్యాంశముగ గైకొని, వివిధ దేశ విద్యార్థులను దీరిపించి, పోషించును కవివరులను రాంచి గౌరవించును భోజరాజాంధ్ర భోజరాజుల యసంకరి ధము భాషా యోగి పాదల తూర్పుమై యున్నది యూహించి ఆ యా విద్యనాగులలో సుభయభాషా విద్యార్థుని సవరత్నముల నేర్పరచివ్రాస రాజధానియగు అమరావతి

పట్టణంబున సభా భవనమున కెదురుగా విద్యారణ మేర్పరిచి అందు భాషామోషను కవిరత్నములనే నలంకరించి, విద్యావిహీనతనే సంధకార బంధురముగనుండు వాంధ్ర ప్రపంచమును ప్రచండ తాండవముగ బ్రాశింపజేసివివిధ దేశ విద్యార్థులకును రచించిన ప్రబంధముల కృతి నొందెను.

మహా మహాపాధ్యాయ తాతా సుబ్బరాయశాస్త్రిగారు—వీరు విజయనగరవంశ లోని సంస్కృత కళాశాలలో బ్రహ్మోపాధ్యాయులు మహాపండితులగుటచేత దొర తనమువారు మహామహాపాధ్యాయ యను దిరుదమునిచ్చి గౌరవించిరి.

నవాబు సర్ సారాజంగ్ గారు.—పందొమ్మిదవ శతాబ్దమున హిందూదేశమునకు గిరిని గణించిన రాజనీతిజ్ఞులలో సారాజంగ్ గారినిగొనవారు లేరు. వీరి దూరదృష్టి సిపాయిల తిరుగుబాటు సమయములో నైజాము రాజ్యమును రక్షించినది. ఈ మహా వీయుడు 1853 నుండి 1883 వరకు నిజామురాజ్యమునకు మంత్రిత్వము వహించిరి. ఈ కాలములో వీ మంత్రిపుంగవుని రాజ్యతంత్రములలో ననేకమైన మార్పులు చేయ బడినవి రాజ్యదాయభివృద్ధి చేయబడినది. విద్యాలయములు స్థాపించబడినవి. నైరద్య శాలలు గల్పించబడినవి. న్యాయసభ లేర్పరచబడినవి. రాజ్యాంగములన్నియును తిరిగి రాజ్యమునందునలే స్థాపించబడి ఈ యమాత్యవర్ణుని ప్రజ్ఞాశోభముచే బాగుగ నడిపించ బడినది ఇటీవల దిట్టు పరిపాలకుల కొనంగబడిన దీరారు రాష్ట్రమును నైజామునకు రాజ్యవలయునని వీరు విశేషముగ ప్రయత్నించి పర్ సారాజంగ్ గారి ప్రభుభక్తియును, దూరదృష్టియును, రాజనీతి పరిజ్ఞానమును, సత్యప్రియత్నమును, స్వాతంత్ర్యమును శాసనీయుములు. ఈ మహావీయుడు 1883 లో కీర్తిశ్రీమండల్యు.

[ఈ వాయా చిత్రాలు 1911 విరోధిక్యత్ సంవత్సరాది సంచికలో ప్రకటించబడినవి. సం.]

వీడవలసి వచ్చును. మహా ప్రదర్శనపై నవీ పలుత్య తిరోధానముండదు. వీలవన మనంబు మారునట్టిదికాదు. ఇయ్యదియే జనసామాన్యము (Universalelement). అయ్యది దేశకాల భేదంబులకు నెడమియ్యక, జాతి విరోధంబులకు లొంగక, వర్ణ భేదంబు లకు బట్టుపడక మానవుల మనునరించు గుణ సముదయంబుగను నే దేశంబుల జాతినను ఎట్టి కాలంబుల పరిక్షించినను, ఏజాతి నడుమనుండినను, ఆయా దేశకాల వర్ణంబు లకుం దగి, ఎల్లరచే మెప్పునందును. ఎవని సమర్థి దూర దేశంబులో నున్నది కదా యని దేశీయులెల్లా మెప్పుడు విచారించులో అట్టి డాంటి (Dante) యను నిలూరి యనునకు సర్వోత్కృష్టముగ వదనియు, వెమి మాహాత్మ్యంబు వొగడ నేవోళ్ళులను కయింను ధరముకాదో, ఎవనికి లోకముతయు దన నిజస్థితిం జూచివో, అట్టి షేక్స్పి యరను (Shakespeare) వాణునకు లోకముయొక్క మెప్పును, ఎవని చరిత్ర యాంధ్రుల కెల్లరకుం గరతలామలకంబో, యెవని ధీతేజంబు సమర్థింప నంవికాక దైవతానతారంబని యొప్పులుదేవో, యెవని కపాధ్యముగ కార్యము గలుగు కల్పయో అట్టి శాశిదాసునకు సుజ్ఞాను లిచ్చిన యుత్తంగ స్థానంబును, ఈ జన సామాన్యంబు యిచ్చెను.

ఇంక వాణ్ణయంబునకు అప్రకటిత ప్రాకటితంబులగు స్పష్టి నైచిత్రంబులను, ప్రకృతియందలి జనాభ్యుదయమును వెళ్ళమును జనుల కెదురేసెయ గని యంత

యగత్యమో, కవి యందలి స్వరస్యంబుం తెలిసికొనుమార్గంబు జూపు విమర్శకుండును నంత యగత్యమయే నా యూహ. రత్నగర్భయగు సంధ్ర మున్నంత నరీయా? దాని లోతు వల్లముల వెగేంగి, ఎంతయో ప్రమకర్చి, నీటమున్న ముత్యంబుల జనుల కిచ్చు వాణుడు లేకున్న నారత్న గర్భవని లాభ ముండునా! ఇంత వరోపకారియగు విమర్శకుండు మొన మొన్న మనము జూచిన తిట్టు నాల్కా వారిలో నొక్కడయియుండవచ్చు గదా. విమర్శకునకు దిట్టులతో నేమియు లేదు. ఎద్దానియందైన నంద మున్నయెడల దాని విత రుల కెఱుక పేయుటయే వాని కార్యము. విమర్శ వని లాభంబుల వేరుగ జెప్పక, మనలో పేటయగు షేక్స్పియరు 17 వ శతాబ్దమున వ్రాసిన వాడయ్యు 19 వ శతాబ్దంబున కోలెరెడ్జి (Coleridge) యను కవి విమర్శ వ్రాయునంత ధనుక నింత మెప్పును జడయలేదని చెప్పి యా దృష్టింబునే నేజేయు పనివెల్లం జేయు ననుకొనియెద.

కాన నో యాంధ్ర మహానుభావా! ఆంధ్రంబునుండి ప్రహేయంబు దానిం దొంగ: ద్రోయవిలువుడు, గ్రామ్యమును దూరంబున మున్నుడు, మహా ప్రదర్శన, నైజా విర్యాదాది జన సామాన్యంబును కొరకు జూడడు. విమర్శం పర్తిల్లజేయుడు. అట్లు జేసి మా పంధము లందాడ.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిగారు

దాసు శ్రీరాములు పంతులుగారు

పైదా రామకృష్ణ య్యగారు

క్రీస్తుశకమున వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిగారు—వీరు చెప్పవలెనో బ్రహ్మి తెచ్చిన సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథ విశేషముగనుడిరి. అనేక గ్రంథములను ముద్రింపించిరి. వంశస్థాంధ్రములలో మంచి వెండితులని పేరు వడచిరి.

దాసు శ్రీరాములు కవిగారు—దాసువారి కుటుంబము కృషి గోదావరి తీర్థాంతో వెక్కిరిస్తూ ప్రఖ్యాతిని గాంచినది. శ్రీరాములు పంతులుగారు విద్యాధికులకు వారుగారు పుత్రుల జనకుడు. ఆంధ్ర భాషాకోవిదుడు. ఆంధ్ర దేవీ భాగవతము మొదలగు గ్రంథములను రచించెను. వీరు మృతినొంది కొన్ని సంవత్సరములయినవి.

పైదా రామకృష్ణ య్యగారు—వీరు కాకినాడలో గొప్ప వర్తకులు. ధర్మదాత. రావు బహద్దర్ కందుకూరి వీరేశలింగంగారికి స్త్రీ పునర్వివాహములు చేయుటకయి 30 వేల రూపాయలిచ్చినారు. వధూవరులకు మరికొంత ధనమిచ్చుచుండెడివారు. వ్యవస్థాపకుడు గూడ వారి ధర్మకార్యము లొనరించినారు.

[ఈ థాతా చిత్రాలు 1911 ఎకోథిక్యత్ సంవత్సరాది సంచికలో ప్రకటించబడినవి. సం.]

హిందూ స్త్రీల ప్రస్తుత స్థితి

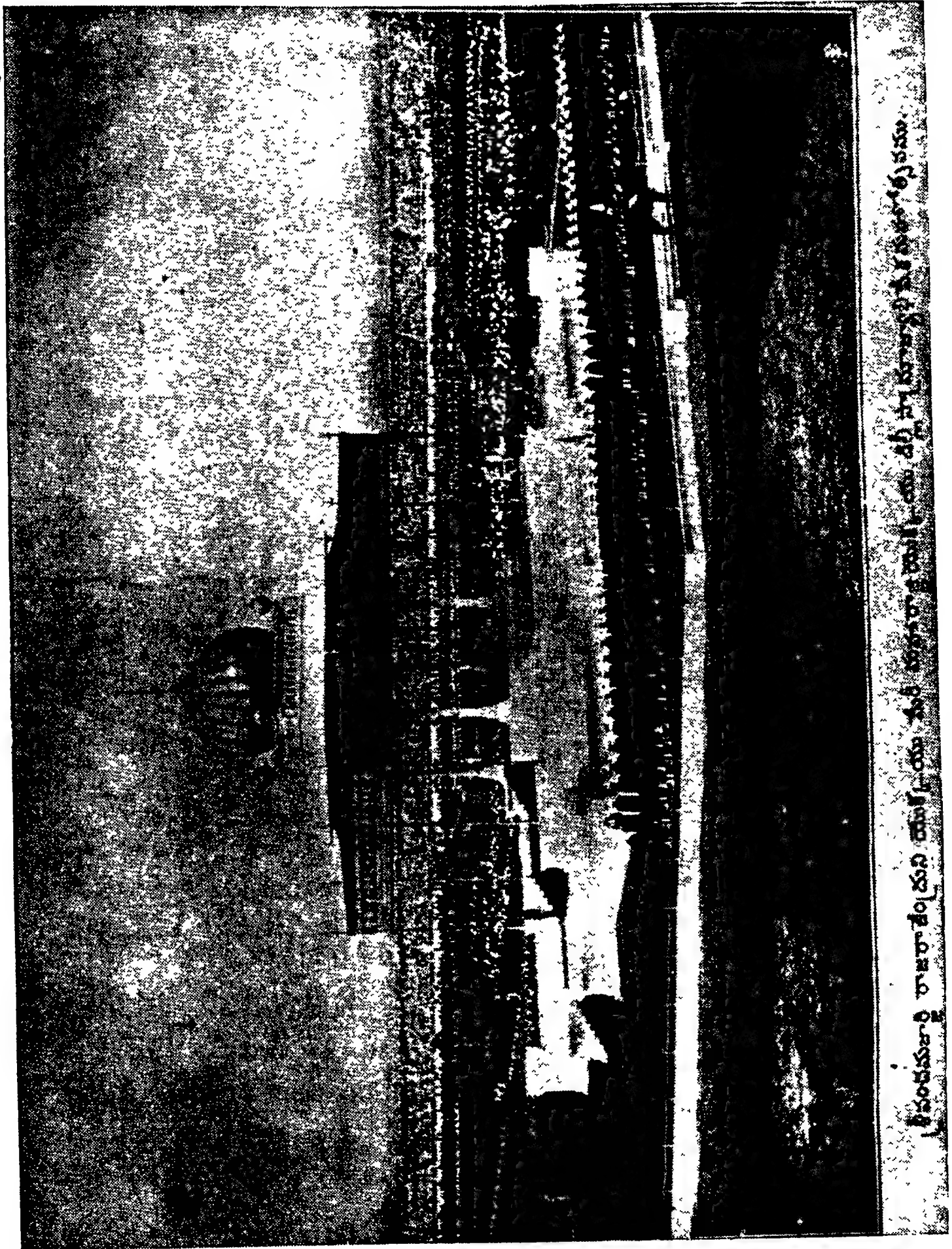
శ్రీమతి మామిడన్న కామేశ్వరమ్మగారిచే వ్రాయబడినది

[1911 ఎకోథిక్యత్ సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

లోకమునందు ప్రతి మనుష్యుడు మార్పు చెందుట ప్రకృతి ధర్మము. మార్పు జెందని మనుష్యు లోకమున లేదు. స్త్రీలయందును వట్లే మార్పు జరిగినది. మొదట నలుపులు చేరి క్రమ క్రమముగ బొమ్మరాళ్లయి, చివ్వు మెట్టలై, చట్టులై, పెద్ద గుట్టలై, కొండలై, పర్వతములై నవి గదా! వెనుకటి చీమదూరని చిట్టదువులును, కాకిదూరని కారడవులును ఇప్పుడు సుందరములగు మందిరములవేతను సువాసనగల చక్కని పుష్పముల నిచ్చు చెట్లవేతను బౌద్ధరాజముల నిచ్చుకొండల వేతను జీవనాధారములగు ధాన్యములు పండు పంటపొలములవేతను సదృశముగ మార్పు చెందినవి. వెనుకటి స్థితిని జూచియుండిన మానవుండు ఇంతవరకు బ్రదికియున్నచో నీ యద్భుతముగ మార్పుజూచి యాశ్చర్యమును బొందక మానడు. సమస్త మునకును కాలము ప్రధానము. ప్రస్తుతము స్త్రీ విద్యయందును నట్టి మార్పు జరిగినది. విద్య నభివృద్ధిపరచు పాటుపడినవారే లోకమునకు విజయగు సువకారము చేసినవారు. వారి యుద్దేశమునకు ఫలము కలుగుచున్నది. ఈ కాలమందు యే పట్టణములు పల్లెటూళ్లు చూచినను అందరు కాకున్న కొందరైనను చదువురాని స్త్రీలు లేరు. ఇప్పటి స్త్రీ వెనుకటికాలపు స్త్రీలవలెగాక విరామము గలిగినపుడు పుస్తకము జదువుకొనును, వీణ పీడలు పాఠ్యానియము వాయిచును. యంత్ర సహాయములన బట్టలు కుట్టును. పత్రికలకు వ్యాసములు వ్రాయును, మెడ వట్టిలల్లను. పరీక్షలకు చదువును. స్త్రీలు చదువుకొనగూడదను మధ్యకాలపు మాట మరపునకు వచ్చినది. ఎవ్వరు చూచినను స్త్రీ సమాజములు పొచ్చి మంచి చెడ్డలు ముచ్చటించుచున్నారు.

ఐకమత్యము నభివృద్ధి చేసికొనుచున్నారు. ఉపన్యాసములు చదువుచున్నారు. పత్రికలకు వ్యాసములు వ్రాయుచున్నారు. ఇంతేకాక హిందూ సుందరి, పాపిత్రి మొదలగు పత్రికలను చూచినచో వెంతమంది సుందరి మణులు చక్కని వ్యాసములు వ్రాయుచున్నారో మనకు తెలియుచునే యున్నది. ఈ కాలమందు స్త్రీలు పత్రికాధిపత్యమును చక్కగ నిర్వహించగలుగుచున్నారు. సభలయందు చక్కని ఉపన్యాసముల నిచ్చుచున్నారు. మృదు మధుర కావ్యములు రచించుచున్నారు. లంకాయాగము, కుశలపుంకథ మున్నగునవి మనోహరముగా బాడి, యానందించుచున్నారు. ఇట్లనేక మంది స్త్రీలు హృదయరంజకముగా నుండు చరిత్రములను జదివి కాలము సద్వినియోగమునకు దెచ్చుచున్నారు. ప్రస్తుతపు స్థితి చూడగా పూర్వపు సీత, పాపిత్రి, దనుయంతి, చంద్రమతి మున్నగువారివలె నీ స్త్రీలోకము కొద్దిరోజులలో నున్నత స్థితికి రాగలదను ధైర్యము కలుగుచున్నందుల కెంతయు సంతసించవలసియున్నది. ఇందుకు లోద్బాటుగా పట్టణములలో జనానా పాశాలయంచుటయు కొందరు స్త్రీలు బోధకురాలై పల్లెల కేగుటయు అవసరమై యున్నది. ధనము లేమిచే వేకార్యమును కొనసాగినేర కున్నది. ఇట్టి ప్రయత్నములు ధనవంతులగు బురుషుల సహాయమునను విద్యావతులగు స్త్రీల ప్రోత్సాహమునను నెరవేరవలయును. బోధకురాలై గా రాబోవువారి వ్యయమును ప్రతి గ్రామమున విలయించు ధర్మాదాయపు పాము ఖర్చులను భరించిన యెడల బాగుగ నుండును.

సోదరీమణులారా! లోకోపకారులు స్త్రీ విద్యాధిమానులనుగూ మిరు చెప్పుట మాత్రమేగాక పై జెప్పిన సంగతులను గమనింప బ్రార్థితులు.

ప్రపంచమున రజరాజేంద్రుని దేవాలయము పురీ పరమరాజు దేవాలయము పురీ పరమరాజు దేవాలయము

[ఈ చిత్రము 1912 వరదాన సంస్కారాది సంచికలో ప్రచురించబడి, సం.]

59 Years

of yeoman service to our National Print Industry

Manufacturers of

PRINTING TYPES IN 15 LANGUAGES & ELECTRO BLOCKS

PIONEERS IN THE PRODUCTION OF

"ARUMUGAM" NEW TELUGU SERIES

"GANAPATHI" NEW TAMIL SERIES

"SWADESI" NEW MALAYALAM SERIES

"MANI" NEW KANNADA SERIES

SWADESI TYPE FOUNDRY

Head Office :

CHINTADRI PET : : MADRAS - 2

Phone : 84469

Post Box : 2433

Cable : "BHUVANA"

BRANCHES :

13-B, INDUSTRIAL ESTATE,
SANATNAGAR, HYDERABAD-18

B-6, INDUSTRIAL ESTATE,
RAJAJINAGAR, BANGALORE-10

XIV/8310-A, KARIYIL ROAD,
ERNAKULAM-8 (KERALA)

Approved Contractors to the Government of India

నేటి తేట తెలుగు

రావసాహెబు గిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారు డి. ఎ. ఎల్. టి.

[1913 ప్రమాదీచ సంవత్సరాదినంచికినుండి]

66

అనావశ్యకములయిన నిర్బంధములను దీసివేసి భాషను సుసాధ్యము చేయుట ఎరమ ప్రయోజనకరము ... భాషాభివృద్ధిని బట్టియే జనుల వాగవికాసము నభివృద్ధి చెందుచుండును కనుక "జనుల యభివృద్ధినిగ రు దేశభిమానులందఱును ముందుగా "వాంఛభాషను మంచిస్థితికి దీసికొని వచ్చుటకై ప్రయత్నింపవలెను" "మనవారు దేశ భాషల మంచిస్థితిలో లేవా యని యడుగవచ్చును" "లేమిటో ముమ్మద్య, ఎలా చెప్పగలము.... (పండితులు) "తమ పాండిత్యమును కలఁజూప జూరకున్నారే కాని భాషలలోకు తెలివని గర్భాటకై లేకపోయినా బ్రయత్నింపకున్నారు" - 50. వీరేశలింగము పంతులుగారి బంగారపు పలుకులు.

మన దేశములో బ్రిటిషుగదర్లుమెంటువారు సర్వజనసాహిత్యముగా చదవపు చెప్పించడానికి మొదలుపెట్టి రమారమీ అరవై సంవత్సరాల అయినది. ఇంతకాలము వండితులు పాఠ తెలుగునే పుస్తకాల వ్రాసి పుస్తకములు వెదకుచు వివేక వి. క్లాస దాకా చదివెట్లున్నారు. పండితులే తెలుగు పాఠాలు చెప్పుతున్నారు. పండితుల తెలుగు ఎంతమట్టుకు పెద్దిపొందినది? ఈ పాఠ తెలుగు ఎంతమంది మాటాడగలరు? తెలుగు వారిలో ఇంగ్లీషు పుస్తకములవల్లనా, తెలుగు పుస్తకములవల్లనా, వ్యాపించినంతమట్టు కయినా ఇప్పుడు విద్య వ్యాపించినది? ఈ అరవై సంవత్సరములలో, ఎంతమంది ఇంగ్లీషు, అస్యభాష అయినా, చదవడము, వ్రాయడము, మాటాడడము కూడా నేర్చుకున్నారో చూడండి. పాఠ తెలుగు పండితులయినా పాఠాన్ని లేకుండా వ్రాయలేరే!

తెలుగు కాపీకేసన్ గురించి కేసులలో మొన్న మొన్న చర్చ జరిగినప్పుడు ఏమి వార్త విన్నాధికారకు? తెలుగు పాఠలో మేల్కొని డి. ఏ. టి. తెలుగును పాఠముగా ఒక కథ అయినా వ్రాడులేదా! మద్రాస్ గవర్నమెంట్ వారున్న అమె. లో ఈ సంగతి చాటించారు. ఇండియా గవర్నమెంటువారున్న, దేశభాషలో విద్య వ్యాపించవలసినంత మట్టుకు వ్యాపించలేదు అనిపిస్తే, ప్రజలకు లోక వ్యవహారములో తెలివితేటలు కలిగించే విద్యలు దేశభాషలో చెప్పలేరు అనిపిస్తే, ఇంతకాలము విద్యావ్యాపకమునకై చేసిన ప్రయత్నము, పెట్టిన కట్టె ఇంజనీరుచుగా వ్యర్థమై పడి అనిపిస్తే, ఇదమీదట వాడు కరోడ్లన్న భాషలోనే తెలిసి కలిగించే విద్యలు చేర్చడానికి ప్రయత్నము చేయవలసింది అనిపిస్తే వ్రాసి, రిజలూషన్ ప్రకటించి ఉన్నారు.

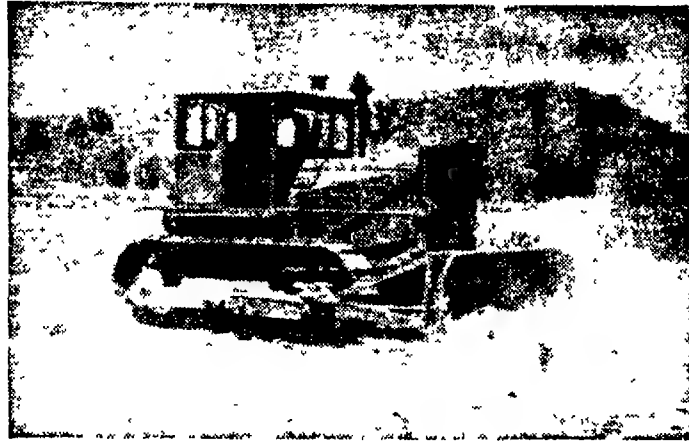
జనాభా లెక్కలలో వేసినట్లు, తెలుగున సంతకము చేయగల వారందరూ చదువు వచ్చినవారే అని ఒప్పుకొన్నా, తెలుగువారిలో చదువుకొన్నవారు వేయింటికి 75 గురు మాత్రమే. అంటే, వేయింటికి 925 గురు తెలుగువారు సంతకమైనా చేయలేరు అన్నమాట. తెలుగువారి అందరిలో బ్రాహ్మణజాతివారు గదా విద్య గురవులు. ఈ బ్రాహ్మణ తెలుగు వారిలో నూటికి ముగ్గురే ఉన్నారు. వీరికి విద్య నేర్చుకొడానికి ఎన్నెన్నో ముశువులు ఉన్నవి. మొదటి సంగతి, అక్షరాభ్యాసము వారికి విపాకరక. ఇంతకాక, బ్రాహ్మణ పిల్లలకు ధర్మానికి అనేకమంది పాఠములు చేస్తారు. అనేక తరాలనుండి విద్యాభ్యాసము బ్రాహ్మణ వంశములలో వేరునాటుకొని ఉన్నది పిల్లలు తమ పాట్లు పోషించు కొడానికి కూలీ వారి చేయనక్కరలేదు. స్వగ్రామము, స్వగ్రామము విడిచి దూరగోళా లకు పోయి పది వంద్రెండు సంవత్సరాలు వేరే చింతలేకుండా చదువుకోవచ్చును. ఇన్ని ముశువులుగల బ్రాహ్మణలోనే చదువురానివారు, ఇంకా నూటికి అరవై మంది ఉన్నారు. ఇకను ఇతర జాతులమాట చెప్పిది ఏమున్నది? ఒక కార్మికిని చిన్న ఉత్తరమయినా వ్రాయలేనివారు, రెక్కలే బికిట్ మీద ఏ పూరి చేరున్నదో చదువుకోలేనివారు, మొయ్యం టికి 925 గురు ఉన్నప్పుడు, తెలుగు జాతులవారు వాగిరికుని చెప్పడానికి నాలుక తిరచు తుండా? యూరపు ఖండములో ఈ కాలములో మ్యాన్ మేరు చదవలేనివారిని కిరాయిలుగా ఎంచుకొంటారు. అంతమట్టుకు చదవడము వ్రాయడము సర్వ సామాన్యమయి నవి. నలుగురు పండితులు నాలుగు సంవత్సరపు ముక్కలు, నాలుగు పాఠ తెలుగు ముక్కలు వల్లించి, రెండు బండిలలు, రెండు అరమున్నలు, రెండు బండమాటలు, పెట్టి పాఠ గొడ వలు రెండు పురాణాలు తెలిగించగానే, తెలుగుభాష వృద్ధిలోనికి వచ్చినట్లేదా? ఓనమా అయినా రాని కోట్ల కొరిది తెలుగు వారందరూ తెలివితారున్న వాగిరికులున్న అయి నట్లేదా? అధునవక్షము నూటికి ఏదై మంది అయినా పుస్తకము చదివి అర్థము చేసుకోగలవారు తమ అభిప్రాయములను పుస్తకముగా వ్రాయగలవారు ఉండవద్దా.

వాగిరికజాతిలో పూర్వకాలములో చదవడము వ్రాయడము అరుదే. అప్పటి లోక వ్యవహారమునకు ఇవి అంతగా అవశ్యముకావు తెలివితేటలు కలిగించే ఇతర సాధన ములు, ఉన్నట్లున్న అందరికీ సామాన్యముగా ఉండేవి. బహుస్వరూపుగా ఉండేవారు చదువు వచ్చినవారు, ఎవరో నలుగురు దేవతలరాగు పురాణము చెప్పినా వారే. పంచాంగము చెప్పినా వారే అక్కని జనులలో విద్యవల్ల కలిగి ఎక్కువ తక్కువలు ఆకాల ములో వీటి లేవు. ఇప్పటి లోక వ్యవహారములలో ముక్కలు ముప్పైముక్కలముగిదనే జరుగుతూ ఉన్నది. వ్రాయలేనవారు, వ్రాసేది చదువలేనివారు ఎంత వెనకబడుతు న్నారో ఎంత సన్నము పొందుచున్నారో చూడండి. పూర్వకాలములో రామావధానులు, రామాయణము, మంగలి గురవలు, వాకలి సరవలు, గొల్లకోవారి, మాడిగ వెంకడు అందరూ ఒకటే. ఎవరయినా ఉత్తరాలు వ్రాయనూ అక్కరలేదు, చదవనూ అక్కరలేదు, రసే దుటా లేవు. సంతకాలూ లేవు. మునుపు అధికారపు నోటి మాటలలోనే వ్యవహారాన్ని పరి ప్కరించేవారు. ఇప్పుడో అర్థీలు, సమనులు, పైఇంటులు, వాక్ మూలలు, నోటినులు డిక్టేలు, సరఫ్ఫు, ముసల్దర్లు, రెఖేవే టిరెల్లు, పెండూర తేలరాగులు, దిలవరంపట్టిలు, బ్రేడు, డైరెక్టర్లు, రిపోర్టరులు, 7 బట్లు, మ్యాగిస్ట్రేట్ కౌన్సిల్ ప్రెసిడెంటులు, స్కూల్ టెచరర్లు, పాంప్లెట్లు, ఫ్రెస్టరాలు, బుటిసెస్సు మొదలయినవి ఎన్ని ఉన్నవో చూడండి. కొంచెము చదవడము, వ్రాయడము వస్తే, లోక వ్యవహారములో ఎన్ని పంతులు తెలుసుకోవచ్చునో చూడండి. తెలివే ప్రధానమైతే నేటి తేట తెలుగులోనే తెలివీ నుం ధము కాదా?

ఈకాలములో రామావధానులుగారి మునుమడు డి. ఏ. డి. ఎల్. అయి క్లీడరి చేస్తాడు. లేదా స్కూల్ టెచరర్ దా చదువుకొని వాడే గుమ్మనా అవుతాడు రామాయణ మునుమడు డిక్టేటరు అవుతాడు లేదా పోలీసు ఇన్స్పెక్టర్ అవుతాడు. (తెలు గులో పాండిత్యముచేత కాదు సుమండ్రి) అయితే మంగలి వెంకడు, గొల్ల గోపాలుడు, వాకలి సరవలు ఇప్పటికి రామావధానులు, రామాయణము లోక ముత్తాలంత సభ్యకాలపు వాళ్ళే. ఇప్పుడు ఇంగ్లీషు బళ్లలో జాతి భేదము లేకుండా అందరికీ పరిసమానముగా చదువు చెప్పబట్టిగాని, బ్రాహ్మణ పండితులకే విద్యాధికారముంటే బ్రాహ్మణేతరు లలో విద్య ఈ మాత్రమయినా వ్యాపించునా? తెలుగుదేశములో విద్య ఇంత తక్కువగా ఉన్నప్పుడు విద్య ఎడల నిజమైన అభిమానము గలవారు చేయవలసిన పని ఏమిటి? విద్యవల్ల కలిగి పలము, లోక వ్యవహారానికి పనికివచ్చే జ్ఞానమా? లేక కేవలము శబ్దకా లమా? ఏదో ఒకటి వల్లించడమా? పల్లించినదానిలోని విషయము తెలుసుకోడమా? జ్ఞానము కలిగితే సాధనము ఎంత ముకంముగాడంటే అంత మంచి గదా! మాటకు, ఇప్పుడు కాసియాత్ర చేసేవారు రెఖేవే బళ్ల ఎక్కిపోతున్నారు కారూ? రెఖేవే బండికంటే ఎక్కువ బండి ఎక్కిపోతే ఎక్కువ సాధనమి, అంతకన్న కాలినడము పోతే మరింత పుణ్యమి ఇంకా రోడ్డు మీద దొర్లుతూ పోతే మరి ఎక్కువ పుణ్యమి, మన పౌరాణిక పండితులు మనకు హితవేదము చేసినా, ఎంతపుణ్యము దొరికితే అంతే ఆయెను అని, వారూ మనమూ మెఖేబండిమీదనే పోతున్నామా, లేదా? పైకిమాత్రం అంటారు శాస్త్రీగారు బుగ్గిలో దొర్లుతూ పోతే బొంచెలోనే స్వర్గానికి పోతామని వ్యవహారములో ఆ మాట మీద విశ్వాసం మనకూ లేదు. వారికి లేదు. వారానికిమాత్రం శాస్త్రం ఒప్పుకోవలెను! ఆలాగనే ఉత్తరాధానికి పాఠ తెలుగు, నిర్ణయ వ్యవహారములో నేటి తేట తెలుగు!

పూర్వము వేదములలోని భాష లోకులు మాటలాడుచోనే రోజులలో, ఇప్పుడు బొప్పిలి పాటలాగు, వేదములు అందరికీ బోధనదేవి. రామరామ ఆ భాగ చూరి, తుదికకు వాడుకలేక ఎవరికీ తెలియకుండా అయినది. ఇట్లా మారి ఏర్పడిన కొత్త భాష సంస్కృతము భారతము పంచమవేదమని చెప్పి, పూర్వపు ఇతిహాసములలో ఎప్పటి అందరికీ తెలిసినట్లు అందరూ వాడుకనో భాషలోనే తర్వాత తేటగా వ్రాసేరు. ఆ భాషను వ్రాసినవారు, పూర్వ భాషతో కలవక, తమకాలపు వాడుక అనుసరించే వ్రాసినారు. వాడుకలోఉన్న భాషకు మార్పు కలగడము అనివార్యము గనుక ఆ సంస్కృతము కూడా కాలక్రమమును మారి, ప్రాకృత భాషలు ఎన్నో ఏర్పడినవి ఆ భాషలో గ్రంథాలూ పుట్టి నవి అయితే ప్రాకృతములూ, సంస్కృతమూ కలిసి వీరభాషగా ఎవరూ చేయలేదు. సంస్కృతములో వ్యాకరణము వ్రాసినవారు అయినా వాడుకలో ఉన్న భాషనే పరి క్షించినట్లు అనేక విదర్బనములు ఉన్నవి. శబ్దముల రూపభేదముల అంగీకరించినారు. స్వరము ఏర్పరిచినారు. తూర్పు దేశమువారు ఈలాగు ఉచ్చరిస్తారని, ఉత్తరదేశమువారు

గరిష్ట లాగుడు శక్తి ఎక్కు-పబలంగల బ్లైడు

సోవియట్ బుల్ డోజర్లు త్వరలో
నాగార్జున సాగర్ ఆయకట్టు
ప్రాంతములో పనిచేయును

మోడల్ 492 యూనివర్సల్ బుల్ డోజరు హైవే, రైల్వే,

పరిశ్రమలు, ఎయిర్ ఫీల్డ్ మరియు యితర పొలముల

నిర్మాణములలో అన్ని రకముల మట్టి పనులకు విరివిగా

ఉపయోగింపబడి, ఎక్కువ పని చేయగలుగుతున్నది.

V/o క్రొత్తాచెక్యపోక్ట్, మాస్కో, U.S.S.R. కు ఏజెంట్లు.

డి నేషనల్ ఇంజనీరింగ్ కంపెనీ (మద్రాసు) ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

379, నెహ్రూ రోడ్, పోస్టు బాక్స్ నెం. 1616

మద్రాసు-1

శ్రీ వరకాం మహాదేవీకన్యామి సార్వభౌములవారు

కావలి వెంకటవతిరావుగారు

పి. వి. కృష్ణస్వామిశాస్త్రిగారు

శ్రీకృష్ణ బ్రహ్మరంజిత వరకాంస్వామి సార్వభౌములవారు — ఏట వ్రాస్తాను ముసల పుస్తకం రాజ్యమునకు జరిగిన పొందెట్లమున ఎన్నియల పీఠం బాధ్యమున వ్రాస్తాను సభ్యునించి, తమ విద్యార్థులమీదే వైజ్ఞానికాన్యమున పరిస వాస్తవ సాక్షిని ముసకు అస్తాని విద్యార్థులమి చొందిరి శ్రీ సామలరానికి వందాది ప్రస్తు ప్రతి భుకు తోమ సాహిత్యమునందును, అంధముందును, కృష్ణముందును అపార సందేహము గలదు శ్రీవరకం భుటికి అలంకార మణిపరము శ్రీవీధాని విలాసములు ముదలగు గొప్ప గ్రంథములు, వాంస సందేశము, పాదుకా సహస్రము ముదలవారికి గొప్ప వ్యాఖ్యానములు రచించి చిన్న చిన్న సంస్కృత, తెలుగు, కన్నడ గ్రంథములు తెక్కుమి మీరిను రచించిరి శ్రీవారి కవితా ప్రాధిమ్య, వక్త రచనయు అపరహితము పుగా తీతము శ్రీవారి కవితమునకై పూర్వాశ్రమమున కవి గండభేరుండ, కవి రమణ కంగీరం అను నిరుపమాన ఎరుదములు బడవీరి శాంల ముదమ ది ఒక గవిష్టలని పి పుష్ప త్యాగపులు గడవిన 22 సంవత్సరములొడు శ్రీమార్ పుస్తకారు మహారాజులవారికి ఆచార్యవీరుగు శ్రీ బ్రహ్మరంజిత వరకాం ముమున సందుమి పదవి సంగరరించి శ్రీ మన్మహారాజులారికి ఒవదేశ గురువు లయిరి భుటికి శ్రీవారికి 75 వర్ణములు గంపు. దేశమందంతటా గొప్పగా సన్మానించబడుచున్నారు

కావలి నేంకటవతిరావుగారు — ఏట వియోగి బ్రహ్మజులు ది ఎల్ పట్టి

యెట్లమెడట చెప్పెలిరి బెట్టివచ్చుదు కృతార్థులయిన వారిలో నేంకటవతిరావుగారు. అత్యధిక మేధాశక్తిగల దేశభూమిని అగుడు సంవత్సరములు చెప్పెలిరి హైకోర్టులో న్యాయవాదిగా మండి సుమారు నాలుగు లక్షల రూపాయ లాభించెను. రాయన 32 వ యేటనే—1812 వ సం రో— మునిహొదియిండుకన్నుల వాంఛలలో ముప్పవల గౌరవము నొందవలసినవాడే రాయన యుకం మరణము అంధ్రులకు గొప్ప రోషమును గలిగించెను

పి వి కృష్ణస్వామి శాస్త్రిగారు ది. ఏ. ది. ఎల్ — రాయన చెప్పెలిరి సమం వైశ్య శిఖాణి న్యాయవాదిగా సున్న దిసములో సమం అభియోగము రీయనమచ్చ మిగిలిన ఒక మరల న్యాయవాదులకును వచ్చుచుండెడిది అంత ధర్మశాస్త్రము పరి జ్ఞానము గలదు చెప్పెలిరి వైశ్యులదే చేయవలసిన అనేక ధర్మములకు గాధి నాయకులుగా మచ్చారు శ్రీ కృష్ణ వరమేష్వర దాసములు వుంచి స్థితి తెప్పరి దీ మహా నియమదే ఇప్పుడు పులిని మానుకొని వయోపథులగుటచే సఖముగా కాలము గడుపుచున్నారు

[ఈ ఛాయా చిత్రాలు 1913 ప్రచుడిత సంవత్సరాది సంచికలో ప్రకటింపబడినవి. సం]

నది, దాని మోచికిని తెమ్మి" అని ధర్మరాజు తమ్మునితో చెప్పినట్లు ఇప్పుడు ఎవరైనా "అవిడను మోసుకొని తెప్పివారు" అనవచ్చునా?

అయితే, వాడుకలో ఉన్నవాడు ఒక్కలాగు ఉన్నదా? ఒక్కొక్క చిల్లాలో ఒక్కొక్కమాదిరి ఉంటుందే. అది అందరికీ తెలుస్తుందా? అని కొత్త తెలుగుకావము కొట్టుకొనేవారిని కొందరు అక్షేపిస్తున్నారు. గ్రాంథికభాష మాత్రము ఒక్కమాదిరి ఉన్నదా? చూడండి. 1. నంది విషయములో కొన్నిచోట్ల బహుళములు, కొన్నిచోట్ల వైకల్పికములు, కొన్నిచోట్ల తరచులు. 2. వరకాదేశము పండితుల ఇష్టము. విభేదముకారు. వారు సూ (సూ)వె. వారు వో (ప్ర)మె. 3. ఉయ్యెం మె. రమారమీ పది భిన్న రూపములు, ఒకరిక మె. రమారమీ అరవై; తెప్ప, లేప మె. వాటికి ఎన్నిటిో రెండేసి ఉన్నవి రూపములు. 4. బహువచన రూపములు అనేక రీతులు; కొడవండ్ల మె. 5. ద్వివిధా విభక్తి రూపములు. 6. కంసునిన్, కంసునిం, కంసుని, కంసున్, కంసుం, కంసుగ! చర్యక్తి విభక్తి ప్రత్యయములు కి, కిన్ 6. వర్తమానకాలము, భవిష్యత్కాలము, అర్ధర్థకాలము అన్నీ ఒక్కటే. 7. నమ్మ నలిగి, నాపై వలిగి అని సకర్మక అకర్మక అర్థములు 8. వ్రేలును—వ్రేలాడును అని అనుబంధము కలిగిని లేక గాని. 9. అనియెను, అనెను, అనితిని, అంటిని. 10. ప్రతిమాటకు అర్థ భేద లేని వర్ణయ పదములు అనేకములు 11. ఒకే మాటకు అనేక అర్థములు. 12. శబ్దపల్లవములు—జునుచంటి వ్యత్యాసములు ఎన్నో ఉన్నవే గ్రాంథిక భాషలో నీటిలో వర్షపంతు అయినా ఉండునా ఈ కాలపు నాగరికుల తెలుగు భాషలో భేదములు? పోనీ, తక్కువవారు, ఎక్కువే ఉన్నది వ్యత్యాసము అని ఒప్పుకొన్నారోక వ్యవహారములో ఉండి, వోటను పలుకుతూ, చెవికి వివరముతూ ఉన్న భాష ఏదైనా గ్రాంథికము, మాటలాడడము బహుసంభవము. బరంబరమిలో తెలుగు పిల్లలు ఓ డ్రము సూట్లాడగలరు. తెన్నపట్నములో ఆరవంతు తెలుగు ముస్తుంది. బళ్ళారిలో తెలుగులకు కన్నడము ముస్తుంది. అందరికీ ఇంగ్లీషు ముస్తుంది అలాగునే గుంటూరు తెలుగువారు, కర్నూలు తెలుగులో భిన్నరూపము వాడుకలో ఉంటే, నేర్పుకొ

టారు నేర్పుకొంటున్నారు వొల్లిగా ఒకరిమాట ఒకరికి తెలియవంత వ్యత్యాసము ఉన్నదా గుంటూరి తెలుగువూ, కర్నూలు తెలుగువూ? అంటే ఇక్కడివారు అక్కడా, అక్కడివారు ఇక్కడా డబ్బోగాలు చేస్తున్నారు!దా ఏలాగు కార్వలు నిర్వహించుకొని వస్తున్నారంటే? నా అనుభవాన్నివట్టిచూస్తే తెలుగుచేమంతటా చదువు నేర్పనవారం దరూ మాట్లాడేవాడు ఇంచుమించుగా ఒకటేభాష దిగువ జాతులవారికి చాలామందికి ఈ భాష వాడుకభాష కాకపోయినా, బాగా తెలుస్తుంది ఇది సులభముగా మాటలాడడము నేర్పుకోగలరు నేర్పుకుంటున్నారు కూడా. గొప్పవారిల్లో వాకర్లుగా ఉన్నవార చాలామంది యు యూజుమానులు మాట్లాడిపట్టే మాటలాడుతున్నారు స్వీడర్లవద్దకు తరుముగా వెళ్లే క్లెయింటుల్ల నాగరికభాష మాట లాడడము అలవాటు చేసుకొంటున్నారు. ఇట్లే అఫీసులోను, కోర్టులోను, దేవుడిగుచ్చవద్ద, బజారులోను, మీటింగులలోను, అన్ని చిల్లాల తెలుగు మాటలు అన్ని జాతుల తెలుగు మాటలు కలిసి సాపేక్కుతున్నది ఉత్తమజాతుల వాడుకభాషకు గౌరవము సహజము. గనుక అది వ్యాప్తిస్తుంది భేదాలుంటేనను? రైల్వేండిరో అరిగిపోయిన్నవి ఎగుడు దిగువ అన్నీ ఇవే కొత్త తెలుగు నేటి తేట తెలుగు; వ్రాస్తూఉన్న వా తెలుగు; చదువుతూఉన్న మీ తెలుగు

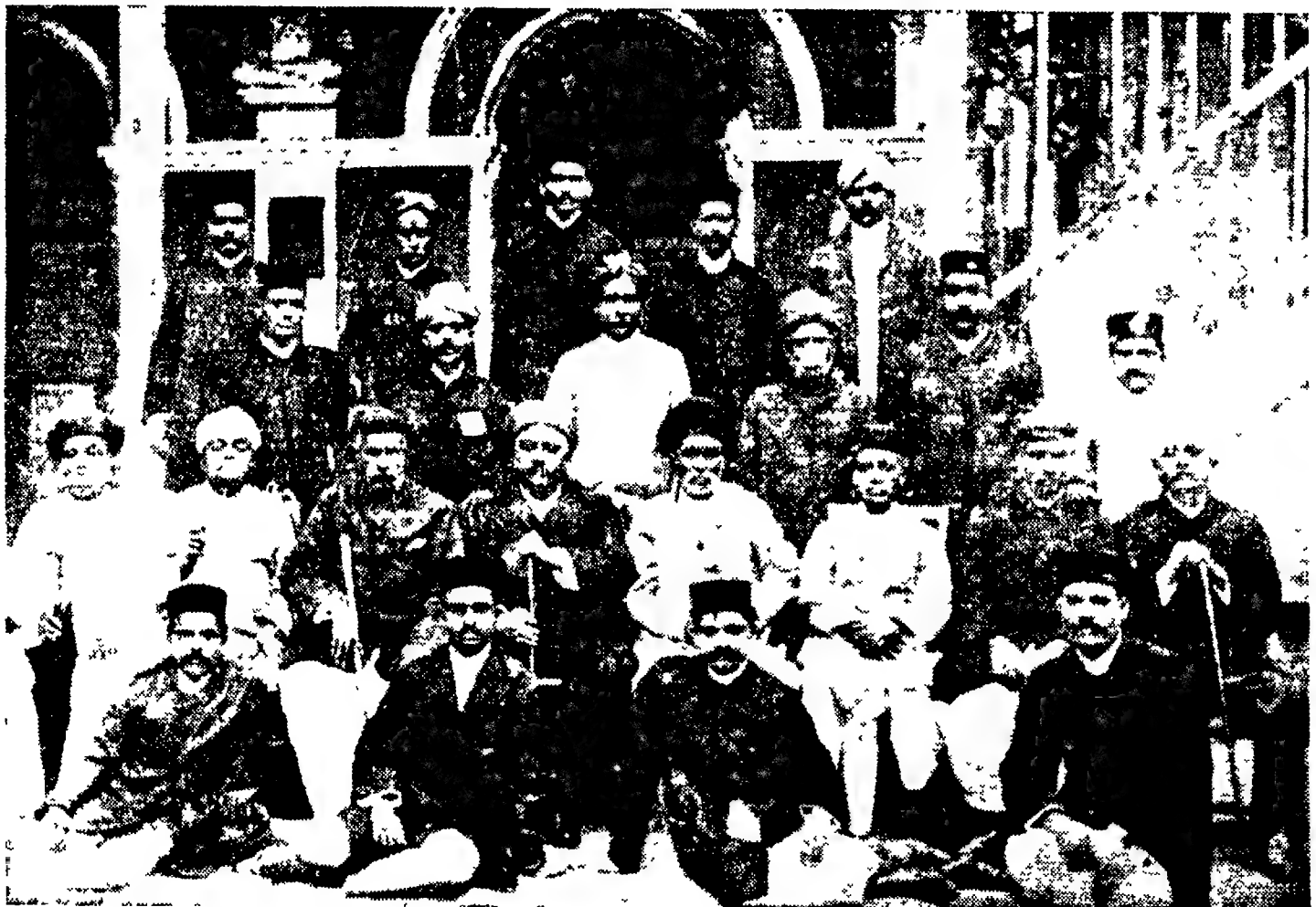
తేటతెలుగుభాష అన్ని విధముల యోగ్యమైనది అందరికీ సాధ్యమైనది మాదిగ వెంకట మొదలుకొని నెంకటావధానులకున్న వెయ్యంటికి 75 గురు శాస్త్రమే ఓన మాలు వచ్చినవారు వచ్చునారు గ్రాంథికభాష పచ్చిసారు 5 సత్తెనా ఉంటున్, ఉండరో! అయితే నాగరికుల తెలుగు, తేటతెలుగు రోక వ్యవహారములో ఇప్పుడు వాడుతూ ఉన్నవారే వెయ్యంటికి అధిపతులము సూరుగురైనా ఉంటారు అది తెలుసుకో గలిగిన వారు వెయ్యంటి ముహూర్తగుసరైనా ఉంటారు. ప్రమ ప్రమముగా వాడుక ఎక్కువయి అంతకంతకు దిగువ జాతులు అది వ్యాప్తిస్తుంది. ఈ తేటతెలుగులో తెలివి కలిగించే విద్య అందరికీ సర్వసాధారణముగా చెప్పితే సర్వస్వతీ తెలుగుదేశములో తొందవ మాడదా? కొద్దికాలములోనే రక్తిని దేవములతోపాటు మన తెలుగుదేశము

కూడా నాగరికము కాదా?

ఎవరికీ సాధ్యముకాని, వనలేని పంట తెలుగులోనే అభిప్రాయాలు వ్యక్తపరచుట నన్ను పిచ్చి ప్రయత్నాలు చేస్తూ ఉండటానికే భాషకు ఏ విధమైన అభివృద్ధి లేకుండా ఉన్నది, గాని మునుపటి సుతాపుగా వాడుకగా ఉన్న మన తెలుగునే ఆదరించిన ఎవరి ఎంత ఉపయోగపడే చూడండి ఇంగ్లీషులో రిఫర్మర్లు, పారిటీకల్ రిఫర్మర్లు, సానిటరీ రిఫర్మర్లు, అగ్రికల్చరల్ రిఫర్మర్లు, ఎడ్యుకేషనల్ రిఫర్మర్లు, లిటరరీ రిఫర్మర్లు, ఈ తేట తెలుగు రిఫర్మర్లు నాటను పెట్టమని ఉరిమించవచ్చును గదా

పాంపల్లు, పుస్తకాలు కురిపించవచ్చును గదా. విద్యలు పొరించవచ్చును గదా. తెలుగువారి బుద్ధి సారవంతమై ఎట్టి పంట వండునో ఎవరు చెప్పగలరు?

సందితులారా! మీ దురభిమానము విడిచిపెట్టండి. దేశమంతా విద్య కావలెనని మొర పెట్టుకొంటూ ఉన్నది సులభముగా వచ్చే తేట తెలుగులోనే విద్య వేర్పడము సులభమైనప్పుడు పాఠ భాష నెట్లుకొంటేనేగాని విద్య సంపాదించడానికి వల్లకాదు అవి మీ శంకులు అడ్డు పెట్టాలారు మీరు గ్రాములు కాకుండా? మీ నోటను వచ్చేమాట అశ్లిలము కాదు గదా! మీరు నిత్యసూ వాడుకొనే భాష శంఖములో పోసిన పీర్లమువంటిది, అదే ఆంధరికి ఇచ్చి ఉద్ధరించరాదా?

బొంబాయిలోని తెలుగు విద్యానిధికి కార్యనిర్వాహక సభ్యులు :— ఈ నిధి 1909 లో స్థాపించబడినది 25,000 రూ ల మూలధనమున్నది. బొంబాయిలో నాక భాగముగా కామాటి పురమందున్న తెలుగువారిలో ధనాధ్యులీ ధనమును వారి జాతివారి యొక్క బిడ్డల చదువులకు దాన మొసంగిరి. ఈ పాఠశాలలోను మహారాష్ట్ర భాషయేగాని తెలుగు చెప్పబడులేదు.

వామములు : (ఎడమప్రక్క నుండి ప్రక్కకు జదువలయును) వేంమీరద కూర్చున్నవారు—విశ్వోప కె. పిఠల, రాజారాం పి. కుమార్, షంకర్ ఆర్. జిల్కర్ (అనరవి పెక్రటరి), దాక్టర్ గంగారాం ఇ. గంధం

కుర్చీమీద కూర్చున్నవారు :—ఉప్పు శాయప్ప, రాజా బాబాజీ, పివాజీ ఎల్. జయ

(అడిటర్), రాజులహదూర్ ఎల్లప్ప బారారాం (ప్రెసిడెంటు), శంభాజీ మల్లాజీ గంగ్ల (ప్రెసిడెర్), మాధవరావు మహదేవ శంకరె, రావుసాహెబ్ మానాజీ రాజాజీ (వైస్ ప్రెసిడెంటు), శాయాజీ నాగూజీ (వైస్ ప్రెసిడెంటు) గరలు.

నిలుచున్నవారు :—గణపతిరావు గంటూర్, రామయ్య ఎల్. కోల్ పేక్ (అడిటర్), ప్రభాజీ ఎన్. నాథి, లింగు ఎన్. సుంట, షంకర్ ఎన్ పన్న, లక్ష్మణరావు పి. కాలేవర్, దాక్టరు పి. జి. అకూలా, అబ్బాజీ, శాయప్ప పావడె, షంకర్ ఎన్. గంగ్ల (అనరవి పెక్రటరి), వెంకటరావు ఎన్ కోడెల్, శాయప్ప శాంతిబాబు గర్లు.

[ఈ ఛాయా చిత్రం 1913 ప్రమాదిత సంవత్సరాది సంచికలో ప్రకటించబడినది. సం.]

స్త్రీలకు గావలసిన విద్య

కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు బి. ఏ; బి. ఎల్.

[1913 ప్రమాదీప సంవత్సరాదిశించికనుండి]

శ్రీకృష్ణుని హస్తలాపమునందేసి మొండిగా నుండు బంధనములను జగన్మోహ వాక్కుల మోచినట్లును, కొరగాని గురకరాయిగా గుంపించు శిలావేశము సానుట్టుట చేత ప్రజమయ తేజఃపుంజుండు విడంబించిట్లును, తొలుత నేమియు చెరియని ప్రాకృత జనుండయునను విద్యాప్రభావమువలన మహాపురుషుండగుచున్నాడు. అందుచే బుద్ధి ప్రకాశం చుటకు విద్య యావశ్యకమని స్పష్టమగుచున్నది. అట్టి బుద్ధి పురుషులకువలెనే స్త్రీలకును సామాన్యముగల ఎరింగి స్త్రీలకును విద్య గల్గుట యవసరమని మనదేశమున నిప్పు డనేకు లంగీకరించుచున్నారు. కాని యా మత మింకను సర్వజన సమ్మతము కాదయ్యెను.

పూర్వము తోకమునం దన్నిదేశములలోనె విద్యలయందు ముందంజ వేసిన ఈ భరతభండమున స్త్రీలకు విద్యనేర్పుట యవావశ్యకమును అనర్థదాయకమును అని దలం చెడివార బుండుటెంతయు విస్మయమును విషాదమును గల్గించుచున్నది. గత కాలము లందు ప్రజాభిమానములేని చరకాచల దండయాత్రలకు లోనయి స్వతంత్రములగు గోలపోయి వరతంత్రులుగా మనుచుండిన జనులకు బుచ్చుట వెంకటాచార్యులు వారి వికార పౌడ్రయంబులు పాస్టరుబులుగాను నుపాదము.

ప్రాకృతముల మహర్షులు యుగములలో స్త్రీలు విద్యా వైద్యము సముపార్జించి పేరేగింబులందు సయితము అమె పాండిత్యము ప్రదర్శించిరని తెలియచెప్పిరి. జనక చక్రవర్తి ఎడల విద్యా వికారదులగు మహామూలమధ్య వేదాంత విద్యాకోవిదుండను బ్రహ్మిష్ఠియును రూఢ్యావల్కునితోడ గార్జునయును యోషిద్రిల్పము వేదాంత ప్రసంగమన సర్వము బ్రహ్మచార్య కథ యొక గొప్ప నిదర్శనము. అదింక రులకును మండవ మిగిలినకను జరిగిన మాత నిద్దాంత వివాదములందు జై వినియు వేదవ్యాసులును ఒక్కని మాధ్వస్థమును భర్తాక్షబడని మండవమిగిలిన భార్య యాభిరూ భారతి యనునామె మోచెను ఇంకర విజయగాధయును వొక రీతి దృష్టాంతమే. మరియు కాలిదాసాది మహా కవిభృత గ్రంథములందు శ్లోకరచనా చమత్కృతియు, చిత్రలేఖనా నైపుణ్యమును సీలితోధనా సామర్థ్యముగల యువకులు వర్ణించి యుండుచున్న స్త్రీలకు విద్యాభ్యాసము ఆకాలమున సరిగి గాదని తోచెడిది.

క్రీస్తు శ. 8 వ శతాబ్ద ప్రాంతమున రచియింపబడిన రాజశేఖర మాస్తిహక్త వని వర్ణించిన సుభాషితావని మొదలగు గ్రంథములందు మౌర్యక విజ్ఞక * మొదలగు సీమంతిమలచే తీయింపబడిన శ్లోకము లుదాహరణములయియున్నవి. ధనదదేవుని శాకభృతధర్మవర్ధియందు—

శిలా విజ్ఞా మారులా మౌరికాద్యః
కాన్యం కర్తుం నంత విజ్ఞః స్త్రీయోపి,
విద్యాం చేత్తుం వాదినో విర్విజేతుం
విశ్వం వక్తుం యః ప్రవీణః స పంధ్యః.

అని వ్రాసియుండుటచేత ఆ దివిములలో కాన్య కర్తృక సామర్థ్యముగల ప్రసిద్ధ స్త్రీ బుండిరనియు వారు గౌరవప్రాప్తులుగా వెంచబడుచుండిరనియును స్పష్టమగుచున్నది.

క్రీస్తుశ. 12 వ శతాబ్దమునాటి భోజవర్తి తయందు విద్యతృక్కులుం బ స్త్రీలను మాఘపత్నియును సమప్య పూరణమున నడిచిన శ్లోకములు గిన్నట్లు చున్నవి పూర్వ లగు నాంధ్రయవతులలో రుద్రమదేవి రాజ్యభారము వహించెన. నాయకులలు లక్ష్మ రూఢియై రణరంగమున విరిచి తన సేనల పురిగొల్పుచు శత్రువీరుల వెదిక్కును. కుమూరి మొల్లయును తరిగింద వెంకమయును కవిత్వము నడిచిరి. కీర్తి శేషరాజై న శ్రీ బండారు అచ్చమాంబుగారు రచియించిన అబలావచ్చిత్రయందు విద్యావతులును, గుణవతులును,

* వి జ్ఞక రచియించిన శ్లోకము.
కనే రభిప్రాయ మశబ్దగోచరం
మృగంత మాశ్రేష్ఠమ పదేషు కేవలం,
వచిద్భి రంగైః కృతహాస విక్రియైః
జన్య తూష్యం భవతో య మంజలిః.

దైర్ఘ్యవతులును, యశోవతులుగను పొందామండలములు లనేమలు యువ్వారు

బాటట్టి పూర్వకాలమున మనదేశమున స్త్రీల విద్యా స్వతంత్ర్యము కలిగియు యుండిరినియును కాలక్రమమున దుష్కారం గలిగి యున్నవలెననిన సర్వస్వది యంతరించెననియును స్పష్టమగుచున్నది.

ఈకాలమున అన్యదేశపు స్త్రీలు విద్యామిష్టించుచు చెరి స్వకటుంబ పాలన సమర్థత వహించి సంఘాపకర్తలుగా నుండుటయును ఒకానొక హిందూనుండరియును విద్యా వైద్యమును సంపాదించి కీర్తిమలయగుటయును తెలిసికొని కొందరు మన వారి పుండిపుడు స్త్రీలు విద్యాభ్యాసమువలన ప్రయోజనరాంధ్రు కాగిరిని చమ్ముచు న్నారు. కాని స్త్రీలకు విద్య పేర్కొంట యుక్తమనెడి వారయినను స్త్రీ లభ్యసీంపవలసిన విద్యావిషయములంగూర్చి భిన్నాభిప్రాయాలగా నున్నాడు.

కొందరు తెలుగుభాష చదువను వ్రాయును నేర్పిన చాలు నందురు మరికొందరు సంస్కృతాభ్యాసము చేయుట యుక్తమంద్రు. ఇంకను కొందఱు అంగ్లేయ భాష నభ్యసించుటావశ్యకమందురు. కాని స్త్రీలయే భాష లభ్యసించునయినను ఏయే కాస్త్రములు చదువవలయునో ఏయే విషయములందు వారలకు జ్ఞాన మోవశ్యకమో నిర్ణయించుట మకరము కాదు. బుద్ధివై శద్యమోలోచించిన యెడల స్త్రీలు పురుషులకు వెనుకబడునాకుకారు. స్త్రీలలో కవులును, గణితశాస్త్ర ప్రవీణులును, నైద్య విద్యా వికారదులును, రాజ్యనిరపాలనము ర్పయను కిలరు ఇకను దైర్ఘ్యము, పట్టుడల, మొదలగు గుణాలు లెఖితమేని యుద్ధభూము లందు అమేయ వరాక్రమము జూపిన యువకులు గలరు. ఇట్లు వివిధ విద్యా విషయ సామర్థ్యములందు ప్రవీణులగువారు తమ జీవితములనెలన హిందూదేశ పూర్వ చారి త్రమును అన్యదేశపు చరిత్రలను అలంకరించిన పరిత్ర పరిచయము గలవా రెల్లరకును విధమే.

మానవులకు ఘట్టుకతోడనే యుత్పన్నమయిన మనోవృత్తి బీజాంకురములు కొనలు సోగినచోటి ఆచరణ లభ్యమనెన క్రమముగో నక్రమముగో పెరిగి స్వభావ చేష్ట లకు కారణభూతము లగుచున్నవి. మనోవృత్తులు సులక్ష్మిరమయిన యెడల సుశీలమున యోగ్యప్రవర్తనయు ప్రాదుర్బలించును. అట్లుగానిచో దుర్మార్గమునకు బాంపడును. స్త్రీలకును పురుషులకువలెనే మనోవృత్తుల శిక్షా విశేషంబునందేసి గుణ విశేషంబులు కల్గిచున్నవి. కావున వారలకు విద్యా ప్రయోజనములును శిక్షా విధి ననుసరించియే యుండు ననుట స్పష్టము. కావున విద్యవలన దోషగు పోషగుననుట వెల్లడి మంచే చురుకుడన మును దిట్టతనమును గలిగిన స్త్రీలు నద్గుణముగలవారయ్యెనేని ఎంతటి విద్యలయిన నేర్వగలరు. ఎంతటి మహత్కార్యములయిన సాధింవలెను.

విద్యమానము గల ప్రపంచమునందు స్త్రీ పురుష జీవితాదర్శములలో వ్యత్యయము విమర్శించి తిదాదర్శ పోషకములగు విద్యలు ముఖ్యముగా గణపవలయును. స్త్రీలకందఱకు ఒకపాటి లోక విజ్ఞాన మావశ్యము గావున నట్టి తెలివి గలిగించు కాస్త్ర విషయము లభ్యసించుట ముఖ్యము

నిత్యము ఇంద్రియ గోచరమగుచు జీవితముతోడ విరంతర సంబంధముగల భౌతిక విషయములు జ్ఞానేంద్రియముగల స్త్రీలకును పురుషులకును విమర్శనీయ ములే. అట్టి జ్ఞానములేనివారలు పురుషులైనను స్త్రీలైనను కేవలం పశుప్రాయు లనుటకు సంశయములేదు. కూపిష్ట మండూకములుగా మండక విశాలముగు నీ విశ్వ మునుగూర్చి యొకపాటి జ్ఞానము గలుగుటకు భూగోళ భగోళముల స్వగూఢము లించుక యైన నెలయగవలయును. తమ వంశమునందలి పూర్వర చరితంబు లెఱింగిపట్టు తమ దేశ చరిత్రను గూడ కొంతవఱకైన తెలిసియింబడుట యవసరము. ఇంతటి సామాన్య జ్ఞానము స్త్రీల కందఱకు సత్వావశ్యమము.

మతీయును మనదేశమున స్త్రీలు వివాహితలయి గృహిణులుగా మండవలసిన వార గుటచేత గృహ పరిపాలనా విధులును, అర్హోగ్యశాస్త్రమును, శిశుసాక్షిణ క్రమమును, బాల శిక్షా పద్ధతులను, పాకశాస్త్రమును, గృహసాపాంత వన విద్యా లీలులును చక్కగా నేర్చి యుండవలయును.

విడింబర్లోని ఆంధ్ర విద్యార్థులు. — వీ రందరూను వివిధ విద్యాల నార్జింనుల కయి గ్రేటు బ్రిటనుకు వెళ్ళియున్నారు ఇంతమంది యాండ్రం వాక్కువల ను కూర్చి తీరుబడిన ప్రజలు చిత్రుల మీదియే ఈ యాండ్రుప్రతి సంచికయి మా ప్రతినిధి ఈ పలుమును బంపియున్నారు

వామములు. — (విడుప్రక్క నుండి కుడిప్రక్కకు జడవలయును) వీ వీ రమగమూర్తి, పి వి ధర్మరావు, డి. లక్ష్మణస్వామి, కె గోపాలరావు, పి వేంకటరావు, కోవ సీతారామరావు, బి పి బాలకృష్ణ నాయుడు, ఎన్. వి ఎల్ జరసినరావు, ఎన్

జగన్నాథరావు, పి కృష్ణారెడ్డి, ఎం. వి. కృష్ణారావు, రాజావిం. వి ఎన్. చలపతిరావు, బి పి కృష్ణారావు, పి హెచ్ రామిరెడ్డి, ఎం. రామస్వామి, ఎం రామచంద్రరావు, డి గోపాలకృష్ణయ్య, పర్యవారాధికారావు, బంగులూరి జానకిరామయ్య, బి ఎన్. పీఠయదేవు, బి నూర్జవారాయగొట్టి బి ఎ.వి కె ఎం కృష్ణన్, పి ఎన్ భాస్కర్, ఎం నాథయ్యారావు

[ఈ చాయాచిత్రం 1913 ప్రమాదీన సంవత్సరాది సంచికలో ప్రచురించినది. సం.]

పీఠియును కైవత్తియును స్త్రీలకు అవసరములే గావున నీవిహితములగు గ్రంథములును మతవిషయక గ్రంథములును కొన్ని చదివి గ్రహించుటయేగాక పాఠము లగువారల చరిత్రలును తెలిసికొనవలయును.

అంగలకు సహజోద్భవములగు మార్గవ సాకుమార్యాది గుణ విశేషములను వ్యక్తికరింపదగిన విద్యలు నిభిమాన విద్యలుగా నవలంబించుట యుక్తము. స్త్రీలు సామాన్యముగ కం స్వార్థము మాత్రమే గాక భావప్రకాశమునందును నవాజ సామర్థ్యము కలవారగుటచేత సంగీతము సభ్యులందులను పూర్వముగను భక్తిరస ప్రధానముగను గానముచేసి అనందము కల్గింప జాలుదురు. అటులే చిత్రలేఖన వైఖ్యమును వారు సంపాదించదగినదే. దయయును, సహాయము, ఆదరణయును వారలకు నుగ్గుతో సాగిన మగుటచేత వైద్యవిద్య నేర్చి జీవనము వ్యవసాయమును సమయసూక్తముగ నానగి రోగిగడితులగువారిని కాపాడు పోషణక్రమము తెరుంగుట మిక్కిలి యుక్తము. మన దేశమున స్త్రీలు పురుష వైద్యులకు తమ వ్యాధులను తెల్లడించుటకు నమ్మలేనక మానషమునకై క్రూరవ్యాధుల పాలిడి తమ దిశ్యమును ప్రాణములను గోలుపోవు చున్నారు బంగళా దేశమునందు కొందరు స్త్రీలు ఐరోపా మొదలగు దేశములంద్ద వైద్యశాస్త్రము సభ్యులించి ఇమతోడి యువతులకు చికిత్సలు జేయుచున్నారు. అటు వైద్యవిద్యాభ్యాసమువలన స్త్రీలు మితిలేని మేలుచేసిన వారగుదురు.

మరియును బాలికా పాఠశాలలో స్త్రీలు ఉపాధ్యాయులుగా నుండుట యవసరము. మగ పిల్లలకును అడుగిడ్డందును స్త్రీలు ఉపాధ్యాయులుగా నుండుటవలన విద్య బాగుగా నబ్బును. జపానుదేశమునందు బాలికలకును కొంతవఱకు బాలలకును స్త్రీలే యుపాధ్యాయులుగా నుండుటవలన ఆ దేశమున విద్య శీఘ్రకాలములో నభివృద్ధి చెందినది. ఉపాధ్యాయులుగా నుండుటకు ఉపాధ్యాయశిక్షాశాలలో పరీక్షయందు తెరినవారు కావలయును. కావున కొందరు యువతులు అట్టి శిక్షారయములందు బోధనా విధులను నేర్వవలయును.

ప్రస్తుతమున స్త్రీ విద్యార్థిమూలగు వారుపట్టణములలో కై నైవసముతోపాటు లగు పాశ్చాత్య మతలచేత తమ గృహములం దామవారలకు విద్యాభ్యాసము చేయించుచు వ్నారు. మతాంతరులతోడ సంవర్గము వలదని కొందరట్టి విద్యలు లంగీకరించుటలేదు.

కావున స్వదేశ స్త్రీలే విద్యాబోధకులుగా నేర్పడి ఇండ్లలో స్త్రీలకు విద్య గదపుటకు బూచిన యెడల విరాక్షేపణగ వట్టి విద్యా వ్యావకమార్గములు విరివిగా సాగగలవు.

ఆంధ్ర భాష మాతృభాషయగుటచేతను సంస్కృతభాష మహావృతమగు వాద్య భాషగానుండి యనేక యుద్గ్రంథములు గలిగి మన పూర్వుల సుజ్ఞానమున కాలవారముగా నుండుటచేతను ఆంగ్లేయ భాష రాజభాషగానుండుటయేగాక అధునిక విజ్ఞానము బడయుటకు ముఖ్యసాధనముగా నుండుటచేతను మన యాండ్రం కెల్లరకును ఈ మూడు భాషలు అభ్యసనీయములే కావున వారి వారి సామర్థ్యము కొంది వారికి వల నగు భాషల జరువలయును

మన సంఘమున బాలికలు పిన్నవయస్సునందే సామాన్యముగ వివాహితులగుచుంట్ల చేత వివాహసంతరము కొంది కాలములోపలనే పితృశాలల వదలుచుండుట వలనను అటు పిమ్మట వారికి విద్యా వ్యాసంగమున కవకాశము లేకుండుటచేతను యువతులగువారు చదువు కొనుటకు దగిన విద్యాశాలలు లేమింజేసియు ప్రస్తుతము స్త్రీల విద్య మిక్కిలి హైస్వ దశలో నున్నది.

1911 వ సంవత్సరములో నడచిన జనగణన లెక్కలవలన మొపురి రాజధానిలో రిన తెలుగుజిల్లాలో నుండు స్త్రీలలో 100 కి వాక్కులు మాత్రమే చదువుకొనిన వారు కనుపడుచున్నారు. బడికిపోవు పిదుగల పిన్నవారలలో గంజాము, విశాఖపట్టణము, బళ్లారి, అనంతపురము జిల్లాలో 100 కి మువ్వరు మాత్రము గలరు. కడపలో నూర్కూరికి సెలుపురును, కర్నూలు, నెల్లూరు మండలములలో నయిదుగురును, కృష్ణామండలము నందు పదునొకండు వాస్తవము నున్నారు. తెలుగు జిల్లాలన్నిటిలో శతకంఠి పాత శాలలు బాలికల విమిత్త మేర్పడినవి అయిదు మాత్రమే. కావున మిక్కిలి కొఱతబడి యున్న స్త్రీ విద్య నభివృద్ధిచేయుటకై వయస్సు వచ్చినవారు నయితము విరాక్షేపణగ విద్యాభ్యాసము చేయుటకు తగిన పాఠశాలలు నిర్మాణముచేసి యందు కేవలము ప్రాథమిక విద్యతో నరిపువుక ఉన్నతవిద్య నేర్పుటకు తగిన యొనరు లేర్పరవలయును. ఉన్నతములగు బాలీయాద్యములతో సుశ్రమములగు అధునిక విజ్ఞాన విశేషముల సందర్శనాపాఠముగ నమ్మకముజేయు విద్యావద్దతుల నవలంబించి లోకీక పాఠ్యార్థిక

జ్ఞానము లభింపజేసి ప్రజలకుగా చేయుటయేగాక సదాచారముగను సంఘమునకు మనకర్తలుగను జేయవలయును.

స్త్రీలెప్పుడును పరభృతలుగానుండు స్వతంత్ర జీవనము చేయుటకు తగిన పరిశ్రమిక విద్యలు నేర్వవలయును.

పాశ్చాత్యవిద్య లభ్యమైనను మనవారు పాశ్చాత్యుల జీవితాదర్శముల నాదరింపదగదు. నవనాగరికత బెందిన పాశ్చాత్య దేశములవారు రోజుకొకప్పుడు యందు లక్షకొద్దీ మెక్కువ యుంచి ధనద్రవ్యములకై కడలేనిపట్టు పడుచుండురు. వారలో లెక్క దిడ్డలకును, తండ్రి కొడుకులకును, అన్నదమ్ములకును, లక్క చెల్లెండ్రుకును అదిరగా సాహర్ద్యములు మనయందువలె గాఢములు గావు. వారలకు వివాహ సంబంధము కొన్ని సంవత్సరములందు విడగొట్టుకొనదగిన కట్టుబాటు అట్టి యాదర్శముల బానిసత్వ లోపములవలన గాఢములు పట్టచున్నందు తేరిన పాశ్చాత్య యువకులలో వివాహము మానివేయువత్సరి ప్రబలమగుచున్నది. మహాస్వతములగు కార్యములసాధించుటకయి విద్యాదయులగువారు పాపమును అనుకూలమునగు బ్రహ్మచర్యము వహించి వైవాహికస్థితి అంతరాయమని యించి దానిని విడదాడెనునందుకై కాని కేవలము స్వచ్ఛందపుత్తి వధిలపించి సంసారము శృంఖలమును తలంపుతో పని యొక్క విద్యాప్రాధిమ్యత స్వతంత్ర జీవనము స్వస్వాధీనము గద

యని నిజమగును నిరంతరము కష్టముగా నుండుట శ్లాఘనీయముగాదు వివాహము జాత్యభివృద్ధి హేతువుగనుండునది దానిని కేవలము స్వతంత్ర సాక్షమునకయి విడదాడట మాత్రమే నిర్మాణసంబంధము కారణమున కానున అట్టి యుద్ధప్రాంతముల కెడ మ్యుల్యక మనదేనిపు స్త్రీలను విద్యలు నేర్వగలుగెనె మిడిమిడి మహా స్వత కర్మ కలంబులకై నిర్బుష్టముగ బ్రహ్మచర్యంబు బానిసత్వ దుష్ట లేనియెడల వైవాహిక వృత్తి నిరసించదగదు. స్వచ్ఛమైన, అవిచ్ఛిన్నమైన, ఘోరకఠిని గాఢ సతీతమయి, ఎరచునవిత్తవై, పతియే సర్వభూమి నిశ్చయాత్మకబద్ధమయి, వట్టిల్లగా భావరాగము లేత నిరంతరతాత్మకమగు పురూషముగు అర్హగృహిణి దర్శనము చేటిని సర్వదేశముల వారిని శ్లాఘాప్రాతముగ నుండుటకు హిందూ స్త్రీల దృఢ ప్రతిమ కారణము కావున అట్టి ధర్మము నెప్పటికిని కాపాడుదును గాక !

మరియు దైవవేదించేసి భర్త సహనలైవ యవతలు మేమేమి మనదేశమునం గలరు. వీరు అవివాహ విస్మయబద్ధులై తమ జీవితములను బంధుగృహసేవనంబుల దారబోయుచున్నారు. అట్టివారలకు విద్యాధ్యయన కలుగజేసి విద్యాభ్యాసములగు నుండుటకు కవశము కల్పించితిమేని అసతికాలములోను మన దేశమున ప్రతిగృహమును సరస్వతి నదనమును ఇందిరనుందిరమునయి విలసిల్లును.

బొంబాయి సాంకేతిక విద్యాయములోని ఆంధ్ర విద్యార్థులు :- వీరు బొంబాయిలోని విక్టోరియా టెక్నికల్ ఇన్ స్టిట్యూటునందు కర్మ విద్యన నభ్యసించుచున్నారు. వీరి నామములు :- కూరుచున్నవారు (ఎడమవక్క మండి కుడి వక్కకు జి. రంగారావు, వి. హనుమంతరావు, జి. రామమూర్తి, పి. హెచ్. మల్లిఖార్జునరావు.

నిలబడి యున్నవారు - కె తిరుమలరావు, సి. హెచ్ రంగారావు, సి. వి. సరస్వతి గారు.

[ఈ ఛాయాచిత్రం 1913 ప్రమాదీత సంవత్సరాది సంచికలో ప్రచురించినది. సం.]

స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ హైదరాబాద్

ఇప్పుడు

సేవింగ్స్ మరియు టరమ్ డిపాజిట్స్

మీద

హెచ్చు రేట్లలో వడ్డీ యిస్తుంది

ఇతర వివరములకు

బ్యాంకు యొక్క 108 ఆఫీసులలో

దేనితోనైనా సంప్రదించండి.

పి.సి.పి. కాఫీ యొక్క ప్రాధాన్యత దినదినాభివృద్ధిగాంచుచున్నది.
మరిచిపోవద్దు! సువాసనగలిగినట్లు కాఫీ మాత్రమే
మనస్సును ఉత్తేజపరుచును.

పి.సి.పి.

స్వచ్ఛమైన
సుగంధముగలదే

పి.సి.పి.

ప్రతిదినమూ
మేలపరీక్ష!

మంచిపోయిన మరలరాదు

తప్పపోయినట్లయితే మరలతిరిగిపొందలేదు.

ప్రాంతీయ కాఫీ ప్రాపగాండా

అరెండ్రోపేట
గుంటూరు-2.

మా

కాతావార్లకు

శ్రేయోభిలాషులకు

హృదయపూర్వక

అభినందనలు!

క్రీ. ర్తి శే షు ల గు

బెల్లముకొండ రామరాయ కవీంద్రులు

[ఒక గుంటూరు మండల వాసి]

[1914 ఆనంద సంవత్సరాదిసంచిక]

సీ. అనవరతాన్న విద్యా దానత్వవై విద్యార్థివిరాజద్వహంగణుండు
వ్యాకృతి తర్క వేదాంత మీమాంసాది రమణీయశాస్త్ర పారంగతుండు
సకల విద్యజ్ఞున స్తవనీయ విషయ విభాసితా ప్రతిమాన భాష్యకర్త
పరస సంస్కృత కావ్య చంపూముఖ శరాధిక గ్రంథ నిర్మాణ కలితయశుండు
విమత దుర్వాచి కానన వీరచోరు డాతృ విజ్ఞాననర్తి సత్కృతరుండు.
హరి బెల్లముకొండ వంశాబ్ది విధుండు రామరాయ కవీంద్రుండు ధీమహితుడు.

ఉ పండిత కవిచక్రవర్తి శా. 1797 వ సంవత్సరమున పరిమళ (హాణి) 1875) యువనంబున మార్గశిర బహుళ అమావాస్య తమిళా రమణాత్రింశతి తిథియన జన్మించెను గుంటూరుజిల్లా, పరసరావుపేట తాలూకాలోనేరని పండితము (పండి పాడు) వీరి జన్మభూమి తండ్రి మోనరాముని తల్లి హనుమాయమ్మ బుగ్గేది. ఆశ్వినాశ్వి మాసము. వీరి పూర్వులు మమారు 7, 8 తరములుండి మంచి పండిత్యము గలవారు వీరికి 3 అగ్రహారములును, పెక్కు గ్రామములందు మాధ్యములును గలవు. ఇవన్నియు పూర్వ లార్పించినవియే 7 వ యేట వీరికి పితృవియోగము తటస్థించెను బాల్యమునందు రాజకీయ విద్యయు హాణిభాష కంఠపఠకుఁ జదివరిగవె, వీరి మాతామహి మాత్ర మందిరి కంగీకరింపక కుల క్రమాగతముగ పండిత్యమున కంతరాయము వాటిల్ల కుండ తమ మనుమనికి సంస్కృత విద్యను, వీరికి వనిగా పజ్ఞాతియును బెల్లముకొండ సీతారామయ్యగారి దగ్గఁ జెప్పించెను. బాల్యమునుండియు అసమాన ధారణా శక్తి కలిగియుండి ఒక్క పర్యాయము వినినదాని వెంటనే మఱి వాపుజ్ఞెపులు మన రామరావు గారికి మందిరిల్ల ప్రాయమై యుండెను. ప్రథమమున రఘువంశ కావ్యమున 40 శ్లోకములను మాత్రము గురువులవా రవ్వయించి బోధించిరి గాని తరువాత పంచకావ్యములను వారే స్వయముగ అవ్వయించి అర్థమును చెప్పుచుండిరట. 16 వ యేట నైషధము మురారి ముచ్చగు గ్రంథములను తామే స్వయముగ పఠించి విద్యార్థులకుఁ బాఠములు చెప్పి మొదలిడిరి. 17 వ యేట పల్లభశాయస్తవము ముచ్చగు గ్రంథముల రచించ మొదలిడిరి. 18 మంజులగుల నమృత మథనమును చంపూకావ్య మా సంవత్సరమునందే రచించిరట. 19 వ సం. వివాహమాయెను. 20 వ యేట పురిషుర్ణ రామ శాస్త్రి, ముద్రహ్యణ్యశాస్త్రియను పోదరులగు వండితుల తమ ఇంట నిల్చుకొని తర్క వ్యాకరణముల నభ్యసించిరి. వేదాంతశాస్త్రమును తామే స్వయముగ నభ్యసించి శ్లోక రూపముగ ఉపన్యసనమును పంపింపి వ్రాసిరి. పిల్లలంతామునికి శరద్రాత్రి యను పేర పిల్లలయిన వ్యాఖ్యాన మొనర్చిరి. ఆంధ్రులలో మాధవాచార్యుని తరువాత ఇట్టి నర్మతోముఖులగు పండిత్య శక్తి కలిగి ఇన్ని గ్రంథములను రచించిన వండితకవి మరొక్కఁడు పుట్టియుండలేదనుటయే వీరి మహిమను తెలుపఁగలదు.

కీ. బెల్లముకొండ రామరాయ కవీంద్రులు

చున్నను ఒక్క యక్షరమునైనను కొటి వ్రాయువారు కారు.

ది న చ ర్య

వీరు మమారు బాము ప్రాచీనుడుగా లేని తరీర వ్యాసాచార్య మొదలి 200 అంశములుతోని వీరి వెలుప అరుండు బావియందు చచ్చితో ప్సనము చేయుచు కొందఱునును జలమునందు నిలుచుండి పహ్లాన గాయత్రి జపించి బ్రహ్మాయజ్ఞ మొనర్చి గృహము నను పచ్చి విద్యార్థులను పాములుచెప్పి మఱి స్నాన మొనర్చి పహ్లాన గాయత్రి వలన విద్యార్థులతోపాటు భుజించుచుండువారట.

గ్రంథ రచనము

వీరు కావ్యములను, వ్యాఖ్యానములను, ఖండనములను, స్తోత్రములను కలిపి దాదాపు 148 గ్రంథములను రచించిరి. ఈ గ్రంథములు వ్యాకరణశాస్త్రమునందును, అలంకారశాస్త్రమునందును, వేదాంతశాస్త్రమునందును, ధర్మశాస్త్రమునందును గలవు కావ్యములందును, స్తోత్ర ములందును, భాగవతచంపు వ్యాఖ్య, మురారివాట వ్యాఖ్య లందును వీరు గంభీరములను వచ్చిన కల్పనలు, యమ కములు, వ్యంగ్యార్థవినిర యము ముచ్చగు విషయములు పాకలకు విప్పయామహులనుగ వొనర్చును. ఎట్టి శాస్త్రీయగ్రంథమునుగాని కావ్యమునుగాని వ్రాయు

స్వ భా వ ము

గర్వ మున్న వీ రెట్టిదో ఎఱుంగరు. తమ యాదాయమునంతయ. విద్యార్థుల భోజ నాదికమునకును యాచనకై సంవరించు విద్యాంశుల సత్కారమునకు. పెంపు చేయు చుండువారు. ఏమాత్ర మపహాశము లభించెను గ్రంథములను వ్రాయుచు ఆరోగ్యహా మగు శరీర వ్యాధియందును కొంతకాల ముపేక్షించిరి

దాన వీరికి దేహము దుర్బలమయి వ్యాధి సంభవించెను. కొంతకాలము వేదాద్రి యందు తప మొనర్చిరి మిత్రుల బలవంతముమీద వ్యాధికై బెంగళసేవఁ చేసిరి. కాని వ్యాధి కుదురలేదు. తరువాత గీతాబ్యాష్కరప్రవాళ మనుపేర శంకర గీతాబ్యాష్క మునకు సుబోధముగు వ్యాఖ్యానమును రచించిరి. ఇతర మతములవారు గీతాబ్యాష్కము నందుఁ గంఠపఠించి దూషణములకు నమారాన మీ గ్రంథమునఁ జూపినటుల మరొక్క గ్రంథమునఁ జూపియుండలేదు. ఈ గ్రంథమును వ్రాయునపుడు ప్రణమలేచి శాస్త్ర

ఆంధ్రమాతాశిర్వచనములు

ఎడ రామదాసుగారు

కలూరి జగన్నాథరావుగారు

[ఈ ఛాయాచిత్రం 1913 ప్రముఖమైనది] [ఈ ఛాయాచిత్రం 1914 ఆనంద సంవత్సరాది సంచికలో ప్రచురించబడినది. సం.] [ఈ ఛాయాచిత్రం 1915 రాక్షస సంవత్సరాది సంచికలో ప్రచురించబడినది. సం.]

చికిత్స చేయించి పెట్టిన వైద్యుడు అప్రెంటిస్ ప్రణామము కోయించుటగా వీరు రోగివలె భవ్య వ్యక్తిత్వము ప్రకటించుచుండగా ఎల్లాడు తలకాయం దున్నవారిలో ఎల్లాడు పేరునైన వైద్యుని భవ్యమైనవారై ఎల్లాడు కోరిక నుండి తప్పిస్తామని తాళింపునకు వెళ్ళి మూడు వైద్యములు లోనవుచును. 18 మందికి వైద్యులైయు, ముప్పాడు వైద్యులైయు అధ్యక్షునియందు చేర్చబడెను. తాను భావించు శ్రీ గోపాల వైద్యవైద్యునియందు ఎల్లాడు లక్ష్యవారయినా శ్రీ గోపాల వైద్యుని మాత్రము మన పోషకుడను అర్హునివారిని బాగుగా వెలుంగెను. వీరు "శాంతరా తాళి భవ్య విమర్శన" మని పేరుతో శ్రీ భవ్యమునందు రామానందా చార్యులవా లోనవుచు వారి భవ్య భండవసుతును సమాధానము ప్రాయము కున్న క మించిరి. కాని యాంధ్రులయందు దిట్టి వండిత క్రిందను సుంచుటకు భగవంతుని కృప ములేక కాబోలు ఈ ప్రమాది నం కరిక కు లి యందు బ్రహ్మదేవుడు తన లోకము నకు కొనిపోయె .

వీరి గ్రంథములలో ముద్రించినవి

1. రుక్మిణి పరిణయ చరిత్రాంశసవ్యాఖ్య. 2. సుందరనాథము, సవ్యాఖ్య. 3. వాయుగ్రహణము, సవ్యాఖ్య. 4. వేదాంత తాత్పర్యము 5. కందర్ప విలాసము 6. కృష్ణ రీతాంతగణిత

ముద్రణమునందున్న గ్రంథములు

గీతా భాష్యార్థ ప్రవాహము— ఈ గ్రంథ ప్రాశస్త్యమును గా గా గారు పొరులు ముద్రణమునందును 2 వేల రూపాయల విచ్చిరి. ఈ గ్రంథముద్రణాంతరము క్రమముగ గ్రంథములని యు వెలువడి లభిం.

2

జాషూడి హనుమచ్ఛాస్త్రీగారు

శా. అట్టి భారతమాత! నీ కు సుందర దర్శన విమర్శనా సుందరములలోని పీఠముగ భాష్యార్థ మల్ల రాకుండ మా గుండునందు చెలంగి బట్టినదిగా యున్నది సర్వాంగుడై లక్షలం కొనించె లోకమున నీ కా లోక మెచ్చునదిగా!
 ఓ. వైరి ముఖామర్త వాడి పత్తలు గా గా
 వాక్య చంద్రికను ఒరపు విధుడు
 సత్సత్తర ముర్తక దళక కృతి కృతి
 చారుర్య హృదయాబ్జ సరస సరసి
 వివిధానధాన ప్రవీణ శిష్యగ్రహీ
 తదిగంధకీర్తి కాంతావిభుండు
 రామానందాచార్య రచిత గీతాభాష్య
 భంధుమిత్ర శంకర విభుండు
 రామ రామాభ్య కవి సార్వభౌముడకట!
 శ్రోతకంటను విడనాడి బ్రహ్మచరము
 నంది విశ్వానమయమును బొందెయ్య
 పాండవుల దురదృష్టమో యుగం నేడు.

నీ. శ్రీ భాష్యభండార వేయి వందగిరి
 రామ రామ కపింద్ర ప్రాయము?
 అంధానీ! తమ సాహసం బ్రేదె
 భవ్యవర్ణం కోవ బహుమేమి?
 సత్తరులు రేల్లం బొత్తము బాహులు
 విన్నది మూలముగా నగనమేమి?
 కలిత భాష్యార్థ ప్రకటనముడగల
 మీదె తన్ను మూలముగ గదియ వేమి?

గురువు దైవం బటం చూచినెడు మమ్ము
 డుండమ దా రాముర దనుక ను అల్లగరి
 యాజ్ఞావల్క్య గురుండుగా వరంబు వార్య
 విడిచి పోయితే? కవిచర్య! విద్యభర్య!

మ. కవితావల్లక కావాలముయి లోకభాష్యం దా వాకునం
 భవుడేగెం, దరువాత వీరిడియో ద భవ్యత్వం దా వ్యాస మా
 నివరం, దయ్య గుండు మంత్రము వాగ్ బాగా దా కాళిదా
 మ, మంతాకృతి వీరు దోమ వేల సంకషింపై ఎల్లావీ!

3

చావలి వేంకటకృష్ణ యుగారు

ఉ. విగతి సంస్కృతం దీక్షను పుద్గిగము మన కొండవీడు? వే
 శ్రీ గతి బీదబుట్టలకు నేర్చుడు శాస్త్రము రథ్యసంపదగా?
 సాగున వేటువోలు విటు సత్తము? పాండితి యేపురంబులో
 నే గురువాద్విగ గల్గు? వచియంపుము, మాగతి యేమి కావలెన్?
 ఉ. వీరిని జూచుకొంచు మహిమంతు మిణన్ గరువంబు మేము? వే
 శ్రీ గతి నెచ్చు నీ ప్రతిభ? యేరికినైనను వేర్పయ్యుంటివో?
 నేరికికోగ వింగునె నీ దళ? జ్ఞానధువీక! నిమ్మలలో
 వారు బనించుమూల శతవత్సరముల్ గలియించుమీదగా!
 చ. అభినవ శంకరుండపు రవంతియిన వ్విటగ బొల్లు లేద, యా
 సభ బెజవాడలోన గలుగు శాంతియు దాంతియు దోవ బల్కితి
 పు 'భువిని బాడబుల్ గుగణోందు భేదము'లంచు నీకు నే
 మి భయము? తల్లివేత్తలను మేటివి, నీ కెలు గల్గు భేదములో?
 ఉ. జ్ఞానము గల్గు వాత్మకుం బ్రసాదము బ్రహ్మమునందు వైక్యమున్
 మానవ దేహమున్ వదలి మానుగ బొందులు యంచు నేర్పడే?
 యా వియమంబునే సతము వాత్మను నిల్చి చరించునుంటి నీ
 వో నయశిం! తున్నమగు యోజన సుంత యెటుంగకుండగన్!
 మ. మునుమున్ వ్రాసితి మీది వద్యముం నీ పోజన్ విచారించుమున్
 మనమం దుండెను సమ్మకంబు మత సంతానంబు ప్రాప్తించు నీ
 కనుమున్, వ్రాయగ జాలనైతి; అది వత్సంబయ్యె పివాటి కో
 యుగం! ధన్యుడనైతి, వ్యయము భవ్యంబై విదంబించుతన్!

భాష, భావము, సంగీతము

కోపల్లి హనుమంతరావు పంతులుగారు ఎం. ఏ., బి. ఎల్

[1914 అనంద సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

ప్రతిభాషయందలి వాఙ్మయమును సాహిత్యము, శాస్త్రము అను రెండు శీర్షికలక్రింద నిమిడియుండును. భాషప్రధానమై, రసభరితమై, వివిధాలంకార శోభితమై, హృదయరంజకముగునది సాహిత్యము. అభిప్రాయ ప్రధానమై తత్వ నిరూపణోద్దేశమై మనస్సునకు ధర్మ నిశ్చయముం జేయునది శాస్త్రము.

సాహిత్యము, శాస్త్రము—ఈ రెంటికిని తగిన భాష అవశ్యకము. కాని శాస్త్ర సందర్భమునందు భాష అభిప్రాయమునకు వాహనమని చెప్పవగును. ఇందు అభిప్రాయము వెల్లడి యగుటయే ముఖ్య విషయము. పుష్కలత, కరకుతనము, నిర్మలత్వము శాస్త్ర శైలియందు మిగుల ప్రశంసనీయుములు. ధర్మశాస్త్రములు, ప్రకృతి శాస్త్రములు, తర్కమిహాసా శాస్త్రములు మొదలగు సర్వశాస్త్రములును మనుష్యుల మేధాశక్తిని సమాధానపఱచి విశ్చయము కుదుర్చునంతవఱకును ఈ శీర్షికయందుఁ జేర్చవచ్చును.

సాహిత్యమునందు భాషాప్రయోజన మింతకన్న చాల నెక్కుడు. భాష సాహిత్యమున కొక అలంకారము నిచ్చు వలన యనినఁ జాలదు. కళా సౌందర్యమునకు శరీర సౌష్ఠ్య మెటులో అటులే సాహిత్యమునకు భాషయు సుందర స్వరూపమువంటిది. భావము ప్రాణము. భాష విగ్రహము. ఈ రెంటి సమ్మేళనమువలన సర్వజన మనోమోహనమగు లావణ్య మావిర్భవించుచున్నది. ఇట్టి కవి సృష్ట లావణ్యమునందు అంగసౌష్ఠ్య మము వెంచి, కళా విభవములను వేర్వేరించిన, గుణ సంపదను గుర్తించి, భావ నిరూపణమును జేయునది సాహిత్య విమర్శనము.

క. తను పగు శబ్దార్థంబులు,
ధ్వని జీవ, మలంకియా విరాసము సామూల్,
తనరు గుణంబులు గుణములు,
సునవృత్తులు వృత్తులౌర! కావ్యేంద్రికన్.

అను సాహిత్య లక్ష్యవర్ణనమందు లోపము వెదుకరాదుగాని, భావము వకును భాషకును చాలినంత భేద గుణ విరూపణమును జేసినట్లు కనఁబడదు. కొంతవఱకును కావ్య ప్రకృతియందు మొక మన మెన్నినట్లు భావ భాషల కత్యంతమైత్రీ నిజమని మన మొప్పుకొనవలయునుగాని, భావ బాధాగ్యమును, భాషాసంపదయును వేర్వేరించి యెంచని యెడల, సత్కవిత్వము వర్ణింపనేరదు. ఇట్లెంచుచు రెంటికిని తగు పాండికతో సమాశ్రయము చేయుటయే మహాకవుల నేర్పరితనము. ధ్వని మాధుర్యమునుండి సహాయము గోరక, చిత్రాలంకార నైపుణ్యముఁ జూపకుండియు, భావ సారస్వమువలననే రస ముప్పలింప జేయు శక్తి మహాకవుల కుండవచ్చునుగాని జనప్రదయము నంటినతోడనే కరగించు సామర్థ్య మీ కవిత్వములో వంతగ నుండదు; కనుక ఇది యొక లోపముగ నెంచక తప్పదు. ఇటులే పద లాలిత్యమును, చిత్రరసనా కాశలమును ఎంతయుండినను అర్థగౌరవము లేని కవిత్వ మెప్పుటికిని రాజీంపనేరదు. ఈ న్యాయము ఆధునికాంధ్ర కవుల యందు దురావారణీయము. ప్రబంధము లనుపేర బయలుపడలిన లెక్కలేని మాతన గ్రంథములు శబ్ద ప్రసంగమునందలి మాధుర్యమునంతను కొల్ల వెట్టినవనుటకు నందియములేదు. ఏ దేశ సాహిత్యమునందును కేవల సంగీత

మునందుగాక శబ్దజాలమునం దీ శ్రావ్యగుణమును, కర్ణేంద్రియము నిట్లు కరగించు శక్తియు అనూహ్యములు. భాషా ప్రభుత్వ మింత చేత నుండియు, హృదయరంజకముగాని కవిత్వముఁ జూచిన భావగౌరవము యొక్క విలువ ఎంతయో తేటపడవచ్చును. ఈ విషయ మిం దించుక నవి స్తరముగా విచారించెదము.

పదముల పాండిక యున్నేమి? ఇందు విశేషమేమి? కవిత్వమందలి శబ్దలాలిత్యమునకును సంగీతమునందలి శ్రావ్యగుణమునకును సంబంధమేమి? ఈ ప్రశ్నలకు తగిన యుత్తరముల ప్రయత్నించెదము. శబ్ద మన రెండు విషయము లిం దిమిడియున్నవి. ఒకటి ధ్వని. ఇట్టి ధ్వనికి జనసంకేతముగా వచ్చినయర్థము రెండవది. శబ్దములు ఒండొంటితో చేరుటవలన ధ్వని తరంగమగును. ఇట్టి చేరికవలననే వేర్వేరు భావకలికలన్నియుఁ గలసి పూర్ణ భావ స్వరూప మేర్పడును. సరసధ్వనిమై త్రివలన శ్రావ్యరస ముత్పన్నమగు చున్నది. అర్థము పాండిక వలన రస ముప్పలిల్లు. ధ్వనిమై త్రివలన వచ్చు శ్రావ్యరసమునకును, అర్థము పాండికవలన వచ్చు రసోత్పత్తికిని, సత్కవిత్వమం దొక విశేషసంబంధ మున్నది.

శబ్దమునకు జనసంకేతార్థము గాక ధ్వనివలన స్ఫురించు సారస్వము కొంతయున్నది. ఇట్టిది కవిత్వమునందువలె శబ్దజాలములు చేరిన ప్రతి సందర్భమునను ధ్వనిప్రవాహమునందు తేటపడును. సంకేతార్థమునకును, ధ్వని సారస్వమునకును కుదురు మైత్రీయే సత్కవిత్వమునందలి యొక ముఖ్య లక్షణముగ పరిగణింపబడుచున్నది. కాదరస వర్ణనమందు ధైర్య విక్రమములను, కొప్పదేకమును తెల్లమగుట్లు పరుషాక్షరము లును, సంయుక్త ధ్వనులునుగల పదజాలము లుపయోగపడుటయు, భక్తి కరుణ మోహము మొదలగు సౌమ్యభావముల వర్ణనములయందు సరళధ్వను లెక్కుడుగ నుపయోగపడుటయు, ఎల్లరకము దెలిసిన విషయమే. చక్కని కవిత్వశైలిని పరీక్షించినకొలదిని, ఆప్రయత్నముగనో యనునట్లు సందర్శించు ధ్వనిభావమైత్రీ రసవంతమగు నట్లుల నెల్ల అనేకముగ వెల్లడి యగుచుండును. ఇట్టి ధ్వని భావ మైత్రీవలన సుధృఢ విల్ల హాయియు ఆహ్లాదమును చనిజూచువార లెఱుంగవలయువేగాని చెప్పి తెలుపుట దుర్లభము. అందులో ఆంధ్రకవిత్వమునందలి ధ్వనిమాధుర్యమును భాషాసంతతివారు దక్కఁ బరులెన్నఁజైన తెలిసికొనగల్గుదురా యనునది గొప్ప సంశయము. ఆచ్య తెనుగునందలి సౌమ్యము కొంత, గీర్వాణ మందలి గాంధీర్యము కొంత, అస్య భాషా పదములను చశికరణము జేసికొను ధారాళత్వ మొక కొంత, అంతయుజేరి సకల కళావిభవమును, వర్ణ రసస్ఫూర్తియు ధ్వనివితానమునఁ బ్రసరింప జేయుణాలు ఆంధ్ర శబ్ద జాలములను బోలినవి, ప్రకృతిప్రపంచమునందలి చిత్రస్వర మాధుర్యము దక్క, మానుష కల్పిత మేదియు గానరాదు. ఇంత శ్రావ్యము గావుననే ఇటీవలి యాంధ్రకవు లందఱును ధ్వని మాధుర్య మోహమున మునిగి తియివి పదముల నోలొడుచు, అర్థ గౌరవమన నేమియో మఱచి తమ నేర్పరితనముతో సంఘీభురై యున్న ట్లూరకున్నారు. ఇదియు నొక గొప్ప వివక్ష. సాహిత్యమందలి ధ్వనిమాధుర్యము పదార్థము వా శయించియుండు నది. అర్థమును విడనాడిన మాధుర్య మెందుకును కొలగాదు. వ్యర్థపద

ముల యల్లి కల్లోనిజమైన పాఠశాల లేదు. అదియొక విధమైన చాతుర్యము. గణ నిర్ణయము కొలగాని పని; వేటుకాదు. భావమును వ్యక్తీకరించు పదములు సజీవరేణువులు. ఇవి కవిత్వ సరళిని జేరివచ్చును ప్రాణ సహిత లావణ్యము బయల్పడును. అట్టి లావణ్యమునకు ధ్వని మాధుర్య మొక క్రొత్త కళ.

ఇది చాల ముఖ్య విషయము. సంగీతమునందలి ధ్వని మాధుర్యము తోడ పోల్చి చూచిన, కొన్ని క్రొత్త విషయములు తెలియగలవు. సంగీతమునందు ధ్వనియే ప్రధానము. పుధురమైన స్వరమునుండియే రస మువ్వు తిరును. ఇది ప్రకృతి ప్రపంచ లక్షణము. ప్రకృతియందు రూపలావణ్య మున్నటులే ధ్వని మాధుర్యమును నున్నది. రసోత్పత్తికి రెండును సమమే. ఈ ధర్మమును బట్టియే పిపీలికాది సర్వజంతువులును గానమాధుర్యము నకు లోనగుట లోకప్రసిద్ధము.

మానవులలో సంగీతమునకును, వాగ్దాలమునకును ప్రథమములో వెట్టి సందర్భమును నుండియుండెడిది కాదు. అనగా, ప్రస్తుతము సంగీత మెక్కువగా నేరువని అనాగరికులలో సంగీతమునం దొక ధ్వని విలాసమే గాని భావ పారస్య మేమియు లేదు. కాని గానవిద్య యెక్కుడైన కొలదిని పదముల కూర్పువలన భావోదయము గావించి భావమును సంగీతమున తగు

రాగములజేర్చి యవిమృతముగ గవనేర్చిరి. ఇట్టి యభివృద్ధిగాంచిన వట్టుల సంగీతమున, పదగుంభనమువలన జేరరాని రసవిర్భావమును సూచించు చున్నది. మానవ హృదయమునందు భావితీతముగు భావమును, భావితీత మగు రసమును లోలోన నెక్కడనో యులుగియున్నది. జనహృదయమును భేదించి రసప్రవాహము వెలివడునట్లు చేయు అద్భుతశక్తి మహాకవులకును మహా గాయకులకును మాత్రమే గలదు. గోటిమీటునకు మోగు తంబుర తీగెవలెనే జనహృదయము వారి చిత్రకల్పనలకు నిరంతరమును చలించు చుండును. ఒకమాట, ఏ సందర్భమున ఏ కవి వాక్కునుండి వెడలినదో, మనోమర్మభేదియై మానవలోకము నంతయు అనంతకోకవారి లోతల్లిడిల్లి జేయుగల్గును. ఒక కీర్తన, ఏ గాయకుడో, ఏభక్తుడో తన శరీరమును జేర్చి, స్వప్నవిధానమున కనువగు రయంగూర్చి, నటరాజేశ్వరుని తాండవ పారవశ్యమును వెల్లడి చేయుచు పాడిన శైలిలో, కాలాంతమువఱకును ప్రతిధ్వనుల వింపగల్గును.

ఇట్లు సర్వస్వస్థియం దంతర్గర్భితమగు భావమును, భావ ప్రకటనమునకు వలయు భాషా ప్రాగల్భ్యమును, భావమును భాషయును రయ ముజేందు రసమాధుర్యమును, జేరి ఏకరసస్ఫూర్తిగాంచినపుడే నితర రసా మృతమూర్తియగు సర్వేశ్వరుని యారాధనము మానవచిత్తమునందు పవిత్రత నొందగలదు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ ఫైనాన్సియల్ కార్పొరేషన్

ఆంధ్రప్రదేశ్ యాదలి ఉస్పత్రి, నివాలు చేయు, ప్రాసెసింగ్ సొస్టైన్, గవి ప్రొవైడం పరిశ్రమలు, హోటళ్ళకు (టూరిస్టు రికం)

దీర్ఘకాల ఋణాలు లభ్యగలదు.

పబ్లిక్ రిమిటెడ్ కంపెనీలకు మరియు సహకార సంఘాలకు : రు. 20,00,000 వరకు

ఇతరములకు : రు. 10,00,000 వరకు

సాలుకు పడ్డీ 8½%

సకాలములో చెల్లించువారికి 1½% రిబేటు

మరియు

పబ్లిక్ రిమిటెడ్ కంపెనీల వాటాని లండన్ స్టాక్ ఎక్స్చేంజ్ మరియు ఇండియాలో స్టాక్ ఎక్స్చేంజ్ కలదు. కొనుగోలుకైన డిపజిట్ చెల్లింపులకు గ్యారంటీ ఇవ్వగలదు.

పూర్తి వివరములకు ప్రాయశ్చిత్త లేక మా అసిస్టు విచ్చేయండి.

పి. వి. వెం. 1965.
డాక్టర్ కోర్ గవర్నమెంట్.
హైదరాబాద్ - 500012

ఓ. స్వామినాథ రెడ్డి,
మేనేజింగ్ డైరెక్టర్.

శ్రీ నందిరాజు లక్ష్మీనారాయణ దీక్షితుల చరిత్ర

క. మార్కండేయ శర్మ గారు

[1914 అనంద సంవత్సరాదినంచికనుండి]

భ్రూతభండము ననాతనధర్మమునకు జన్మభూమి. సనాతన ధర్మరహస్యములు శ్రుతిస్మృతి లందు ప్రతిపాదించబడియుండును. ఈ సనాతన ధర్మములను అందరు యథాశాస్త్రముగా జేయు చున్నయెడల దేశీయులు నకల క్షేమములను పొందు దురని ఋషు లభిప్రాయపడిరి. ఈ కథానాయకుడును అట్టి తలంపు గలవాడే. శాలివాహన శకము సం. 1742 నకు సరియగు ప్రమాది సం. జ్యేష్ఠ శుద్ధనవమినాడు శ్రీ దీక్షితులవారు జన్మించిరి. తండ్రి ఘంటయ్య, తల్లి చిన్నమ్మ కృష్ణ యజుర్వేద శాఖాంతర్గతముగ అవస్థించు మూతము. భారద్వాజసగోత్రము. ఆర్యేల నియోగిశాఖకు చేరినవారు. వీరి జన్మభూమి రేపల్లె, కొంఠ కాలము తండ్రిదగ్గఱను, ఇతరుల దగ్గఱను సాహిత్యాలంకార తర్క వ్యాకరణ శాస్త్రములు పఠించిరి. వీరి కవుడు 16 సం. వయస్సు. వీరికి ఆయెటనే వివాహ మాయెను. కొంత

శ్రీ నందిరాజు లక్ష్మీనారాయణ దీక్షితులు

బందరునందును హిశాలం వేర్పాటుచేసి శ్రౌత స్మార్త సాహితీ తర్క వ్యాకరణాది హిములను బోధించు వేర్పాటు చేసిరి. దాదాపు 200 విద్యార్థులు విద్యాభ్యాసమును చేసిరి. ఉద్గ్రంథములగు భాష్యాది గ్రంథములను మాత్రము తాము బోధించుచు తక్కిన హిములను సమర్థులగు శిష్యులచేత జెప్పించుచుండిరి. వైష్ణవులు, వైదికులు మున్నగువారివలెనే నియోగులను యాజనాదికమును విరహించుకొనుట శాస్త్రీయమని శ్రీ దీక్షితులవారు బోధించుచుండిరి. ష్రాదశకర్మలను చదివిన కొందఱు విద్యార్థులను సమీప గ్రామములకు బంపి నియోగి బ్రాహ్మణులకు ఉచితముగ విద్యను బోధించి అవటివారలను పరస్పరము యజనయాజనాదులు విరహించుకొనుటకు వమర్థులనుగ జేయుచుండిరి.

వీరు వ్యాపింపజేసిన యంశములు

1. ఆశ్రమాచార నియమము లవలంబించి విద్యను చదువ నలయును.
2. ఆవశ్యకమగు మంత్రజాతము ప్రథమమున పాఠముగ చదివి పిదప ఇతరాధ్యయనము చేయవలయును.
3. తుఘోక్త మంత్ర ద్రవ్యాది సంవత్సర ప్రకృతమున లభించుట లేదు గావున యజ్ఞములను పిష్టపశువుతో చేయవలయును గాని ప్రత్యక్షముగ పశువులను హింసించరాదు.
4. వాస్తవబుద్ధితో మతాచార ధర్మములను పరిత్యజించివారి ఆశోచమును శిష్యులు విడువవలయును.
5. శాస్త్రవిరుద్ధమగు వాచారమును విడువవలయును.

కాలమునకు భార్య మరణించెను. విద్యయందు వీరు చెందుచున్న యభివృద్ధిని గాంచి సహించరానివారిలో కొందరు వీరికి శత్రువులయిరి. అట్టి శత్రువుల నిర్బంధముచేత ఈ దీక్షితులవారి పురోహితుడు సగము కర్మ చేయించి తక్కిన సగము నభయందు నీవు క్షమాపణమును కోరినగాని జరగనని బెదిరించెను. గ్రంథ సహాయముచేత దీక్షితులవా ర కర్మను నెరవేర్చుకొనిరి. వీరి సాహసమును గాంచి మిత్రులును, శత్రువులును పలువు రేర్పడిరి. ఆ కాలమునందు ముద్రపసిద్దులగు కృత్తివెంటివారి సాహాయ్యము తల వియోగిబాటల నేర్పజేచి స్మార్తకర్మలను బోధించుచు వారిని వెంటబెట్టుకొని దక్షిణదేశమునకుఁబయి 18 మాసములుండి వేదమును, శ్రౌతనయోగమును, పూర్వోక్తర మీమాంసలను చక్కగా నభ్యసించిరి. వీరు దక్షిణదేశమునకుఁబయి యున్నప్పుడు అజినమేఖలాది బ్రహ్మచర్య విహ్నులతో ప్రకాశింపచున్న వీరి విద్యార్థులను, వారు పలువురు చున్న అగ్నికార్యాది ఆశ్రమాచార వియోగములను అట్టి పండితులు పూచి తొర్లించియు 'ఇట్టి కీర్తిని బాల్యమునందే పొందినాడు. ఎటులైనను పరాధపింఠమని తర్క వ్యాకరణములందు వాదమునకు వచ్చి యోడిపోయి వేదాంతమునందు మరల వాదమునకు వచ్చి యోడిపోయినవారలై మరల న్యాయమును పొంది "అద్వైత మతస్థాపక" యను బిరుదము విచ్చి నెత్కరించిరి:

తరువాత శ్రీ దీక్షితులవారు వృద్ధశమునకు వచ్చి రేపల్లెయందును

వీనిని ఆచరణమునందు పెట్టుచున్న కాలమునందు శ్రీ దీక్షితుల వారికి బంధువులందును, నియోగులందు పలువురును, వైదికశాఖ యందు కొందఱును శత్రువులుగా ఏర్పడిరి. వీరిలో కొందఱు నమయము లభించిన దీక్షితులవారిని చంపవలయునని వేచియుండిరి. కొందఱు వ్యవహారములచిక్కులు తెచ్చిపెట్టిరి. చిట్టచివటకు పుష్పగిరి స్వాముల వారి సమీపమున ఆ పీఠమున దున్న పండితులతోను, ఇతర పండితులతోను శాస్త్రచర్చలు జరిగి, శ్రీ దీక్షితులవా రొనర్చు

శాస్త్ర విధివారము ఈకాలమున ఆచరించవలసినదే అయినను అందు లగువారు చేయజాలరు అని స్వాములవారు విద్వంసించిరి. ఈ శాస్త్రా ర్థము సుమారు 40 దినములు జరిగెను. శ్రీ దీక్షితులవారికంటె 20 వర్షములు ఎక్కువ పెద్దవారును, 2, 3 శాస్త్రములందు పాండిత్యము కలిగిన ప్రసిద్ధ గ్రంథకర్తలునగు నిత్యానందవాఢులు మున్నగువారు తా మొనర్చిన గ్రంథములందు శ్రీ దీక్షితులవారిని కులాచార్యునిగను, దక్షిణా మూర్త్యవతారముగను స్తుతియొనర్చిరి.

శాస్త్రములం దా యా యా శమములకు విధించిన మతాచారము లను యథాశాస్త్రముగ వాచరించువారలే శ్రీ దీక్షితులవారికి మిత్రులును, బంధువులును అయియుండిరనిన వ్యధావోక్తి యగును. శ్రీ దీక్షితులవారు పరమహంస్ శమము స్వీకరించి చిదానంద సరస్వతి యని ప్రసిద్ధిచందె శ్రీముఖ సం. కార్తిక శుద్ధ నవమియందు సిద్ధిని పొందిరి. వీరి శిష్య కోటిలో శ్రాతము కోటిశ్వరశాస్త్రి; అనందరావు, సరసింహశాస్త్రి, విజయ రామశాస్త్రి అనువారు ముప్రసిద్దులు. వీ రొనర్చిన వ్యధర్మాచరణ ప్రచారణ

మును శ్రీ దైవాద్వైత మతస్థాపన కోటిశ్వరశర్మశాస్త్రిగ రొనయు చున్నారు. గుంటూరునందు శ్రీ మందపాటి వేంకట లక్ష్మీవారాయణరావు గారిచేత చిదానందాశమముపేర శ్రీ దీక్షితులవారి కొక మతము కట్టు బడినది. ఇవట శాశ్వతముగ వొక పాకశాలయు, గ్రంథభాండాగారమును ఏర్పరుచుటకుగాను కృషి జరగుచున్నది.

శ్రీ దీక్షితులవారొనర్చిన గ్రంథములలో చాలవరకు మాకు లభించి నవి. వానిసంఖ్య దాదాపు 25. ఇందులో ప్రధానములగువాని నామములు కొన్ని ఇచ్చుచున్నాడను.

1. వేదవదనూచి, 2. ప్రమాణసూర్యోదయము, 3. విశ్వస త్యసూరవిజయఘ్న, 4. మంత్రప్రశ్నవదము, 5. స్మార్తానుక్రమణిక, 6. రక్షావిజయము, 7. విధవాపునరుద్ధాపాఖండనము, 8. వియోగమత సిద్ధాంతదీపిక మున్నగునవి.

వీరి జీవిత చరిత్రమును గురించి నమగ్రముగ నెఱుంగుగోరువారు గుంటూరు చిదానందాశమసంఘమువారు ప్రచురించిన దీక్షిత చరిత్ర గాంచునది.

(గ్రామ): ప్లాక్

ఎ ల్ల ప్పు డు

పోస్ట్:

అఫీసు : 2749
మిల్స్ : 3372
RES : 2749

పైదా, రవ్యా, ఆట్టాలనే వాడండి

—: ఉత్పత్తివారాలు:—

విశాఖ ప్రోర్ మిల్స్

అఫీసు: శ్రీ శ్రీనివాస ట్రేడింగ్ కంపెనీ & C. A. మొదలియార్

విశాఖ పట్నం - 4.

అఫీసు: సూర్యాపాగ్, విశాఖపట్నం-2

దేశ చరిత్రలు - నవలలు

తణికెళ్ల వీరభద్రుడుగారు బి. ఎ (ఆనర్సు)

[1915 డిశంబరు నవంబరురాదినఁచితినుండి]

స్వదేశ చరిత్రను వేర్వేరులుండలు ప్రతి మనుజునకు నత్యావశ్యకము అట్టి దేశ చరిత్ర పరిజ్ఞానము దేశభక్తిదయమునకు మిక్కిలి సహకారి. పూర్వము దెట్టి వీర ప్రధానులు సువచార్యుడేము నలంకరించిరో, ఏయేరాజ్యము లభివృద్ధి చెందెనో, వాని నెంతటి మహా చక్రవర్తులు పాలించిరో తెలిపియుండుట సంతోషదాయకము అంతేకాక, అట్టి పూర్వదేశమున కేల ఇట్టి క్షీణదశ యుద్ధినదో గ్రహించుట మిక్కిలి యుపయోగకారి. మన ప్రాచీనుల మనతనుగూర్చి వినివచ్చుదును, పైఁదన వీరుల పరాక్రమమును ఆర్య మంతల మానరక్షణమును దేశభక్తి పౌరస్థ త్యాగమును గుఱించి చదివినప్పుడును, ఒడలు పులకరించి మనయందొక మాతనకీ జనించును. ఇట్టి మహా పురుషుల నెంతవారమని మది యుద్ధాంగ, మన జాతీయాభివృద్ధి కవశాము కలదని యాక పుట్టి, ఆత్మకీర్తి యందొక వింత నమ్మకము కలుగును. ఆ యాత్మవిశ్వాసమునకును దేశభక్తిదయమునకును వరసర నంబంధము కలదు. అట్టి స్వజాతీయ విశ్వాస ముద్బంధించినపుడే మనకు మన ప్రాచీనుల పాప చరిత్రములందు మరింత కౌతూహలము కలుగుటయు, మనము నదా వారి వామోచ్చారణము నేయుచు పౌరదయములందు మాతన దీక్షములు నాలుగుయు తటస్థించును. ఆదువికాంధ దేశస్థితిగూర్చి ఇంచుకసేపు యోచన సేయువారికి 16-వ శతాబ్దముందు ఇంగ్లాండుదేశ మెట్లుండెనో జ్ఞప్తికి రాకమానదు. అంగ్లేజులు పరరాష్ట్రములతో పోరు నల్పులు, స్వదేశ రక్షణమునందు ప్రాంత్యాగమున కుద్యుక్తులయిన యాంగ్లేజులు తమ దార్శ్వికమునుగూర్చి వంత నించునపుడు, వారికి తమ పూర్వులకు చరిత్రములు వివరణమి యాక వాడములుయు, కవీశ్వరులును నాటకకర్తలును నమయుచు చూచి గ్రంథములను వ్రాసి దేశ చరిత్రను వేర్చి, దేశభక్తిని ప్రాప్తించుటయు మనకు తెలిసిన యంతము. అప్పగముననే మన యాంధ్ర దేశమందుగూడ స్వదేశ చరిత్రను తెలిపకొనవలెనని మితిలేని యాతురత జనించినది. ఇట్టి విధానమునకు చికిత్స యేది యన, తగిన గ్రంథములు చరిత్రలు వ్రాయుటయు, మన ప్రాచీనుల పరాక్రమాది పుణ్యగుణములు వేరొక్క చోటపెండుటయు తప్ప నేలలేదు.

దేశచరిత్రను ప్రజకు వాచ్చియు రూపమున తెలియజేయుట త్రివిధము. ఏదో యొక మహాకారుని సాహసకృత్యముగాని, యొకానొక యుద్ధముగాని వర్ణించి వర్ణకావ్యము వ్రాయవచ్చును. అట్టి కావ్యము లింగ్లీషులో వార్డులు స్పాటు అను దేశభక్తి దాక్షిణ్య వ్రాసు గాని మన భాషయందు దుష్పట్లు గావించవు. శివాజీసాహస మహారాజయొక్కగాని, వర్ణించినట్టి మహా పరివ్రతయొక్కగాని చరిత్ర చరిత్రము కథగాగల కావ్యము పౌరదయ మును కలతన, మన మనస్సు పరిశుద్ధతనొంది యొకింతసేపు ప్రాపంచిక మెదుముం ముఖములు, మనయందొక విధమయిన భక్తి జనించుటయు, మన ప్రతివాళమందును చరిత్రకర్తము ప్రవహించుటయు మహాము. చరిత్రను చిన్న కథలుగాగనీ కావ్యములు రచించుటకు నాటకములును నవలలును సుచితములు. నాటకమునకు నవలకు నొక భేదము గమనించవలెను. నవలయందు గ్రంథకర్త తానే కథను జెప్పును. పాత్రములను వర్ణించి తన యభిప్రాయమును వెల్లడి చేయుచుండును. నాటకమందున్న గ్రంథకర్త మనకు గోచరముకాదు. అతని యభిప్రాయము గ్రహింపవలసినదేకాని తనంతట తాను తెలియజేయదు. పాత్రలుచేయు కార్యములను అట్టియు వా రాదు నల్గులను అట్టియు మనము పాత్ర సంపాదనాక్రమము నెఱుంగగలము. నాటకకర్త ప్రతి మెదుమును ప్రత్యక్షముగా రంగస్థలమున చూపును. నవలాకారు డయినచో నొక నొక పురుషునిగాని, స్త్రీలునుగాని వర్ణించినపుడు ప్రతి మెదుమును విశదముగా చెప్పువలెను. ఇట్టి భేద ములు కొన్నియున్నను మనము నవలను నాటకమును ప్రస్తుత సందర్భమున నను దృష్టితోఁ జూడవచ్చును. నవలయందయినట్టి పురుషునిగాని యొకస్థితిగాని వర్ణించు నపుడు గ్రంథకర్త దాని జాగ్రత్తతో చిత్రించి, నాటక రంగస్థలమున దిద్దుకొని దేలాగు పాత్రముగాని మరి స్త్రీలునుగాని చూడగలుగనో యా విధముననే పోకలదు తన మానసిక నేత్రముతో వర్ణముగా చూడగల్గు లాగున, వర్ణింపవలెను. అట్టి వర్ణనమును నాటకచిత్రమని వాడవచ్చును. ఈ నడుమ ప్రకటించబడిన "విజయనగర పాపాశ్వాసు"లోని వర్ణనలు చిత్రముగాను పాపాశ్వాసుగాను నున్నవి. జగన్మోహనీ విజయ

నవలల పరస్పర ప్రేమమును జ్ఞప్తియందుంచుటకు ఈ క్రింది వాక్యములను తిలకింపుడు:-

"అంత నామె కన్యకలనుండి బాష్పములు మోకి కణాలమునలై గిందబడగొచ్చెను. దానిని మన విజయసింహుడు కనిపెట్టెను. అతని పౌరదయము వీరాయెను. అతనికేమియు దెలియలేదు. అతడేమి సేయును బ్రయత్నింపలేదు. కాని యప్రయత్నముగాఁ జేతి రుమాలుతోఁ గూడిన యాతని మంజులపాస్త మా జగన్మోహనీ కనులను దుడువ నారంభించెను. రెండవ పాస్త మా సౌభాగ్యకాలియొక్క కేశపాశమునఁగడి కాలమునలై బ్రకాశించుచున్న యాకేశవక్త మున మెఱపుదీనియవలె బ్రకాశించుచున్నెను అతని పౌరదయము జల్లమనియెను అతనికి నిముసమువరకు స్మృతిలేదు. అది యుధయత్ర నట్లే యుండిను. అమె మాటలాడుటకుఁ బ్రయత్నించెను కాని మాట రాలేదు, ఎట్టకేల కిట్లనియెను." (పుట. 62)

ఇట్టి వర్ణనమే నాటకచిత్రము. ఆ మందరుడు జగన్మోహనీ కనులను మూలుతోఁ దుడుచుటయు వారు మాటాడలేక మౌనము దిక్కి బొమ్మలవలె నిలువణుడుటయు రంగస్థలమందలి ప్రదర్శనమునలె స్పష్టముగా కండ్ల యెదుట కావించుచున్నది. ఈ శైలిసౌందర్య మేమి! ఈ వర్ణన మంత స్వాభావికము! దీర్ఘ నమానములును పదగుంథ సమ్మమున చ్చి యగునది యూహించుటను తెంతటి వెళ్లివారు!

చరిత్ర గ్రంథములు కావ్యము లనిపించుకొనుట కొక గుణము ముఖ్యముగా గావలసియున్నది. దానినే మనము కవనమని పిలువవచ్చును. కవనమన్నచో కావ్యమగును. ఈ కవితా ఛమత్కృతియే చరిత్ర గ్రంథమునకును ప్రాణము. చరిత్రయందుండవలె, చెప్పిన యంతములు నట్టి పాడిమాటలతోఁ జెప్పక, ఉపమావాద్యలంకారములుగల పైతతో పౌరదయరంజకముగా వర్ణించినచో నట్టి గ్రంథము రసపూరితమగును మనీయు దేశ చరిత్రయందు విశ్వాసం చెందిన యొకానొక పురుషుడు వర్ణింపబడినను, మనస్సునూన నము చిత్రంపఁగడి మానవులకు తరగోపాయము చూపబడినను, అట్టి గ్రంథము కావ్యమే యగును. అందుచేత నవలలు కావ్యములు కావచ్చునుగాని చరిత్రయన్నియు కావ్యములు కావు. విమలాదేవి యను నవల ఔరంగజేబు జీవిత చరిత్రను కొంతవఱకు తెలియజేసిన మాట వాస్తవము ఆ నవలయందు దిగర సుగుణములు జల్లు గనుకనే యది కావ్యములు నదికాని ఔరంగజేబు చరిత్రముగూర్చి వ్రాయుటచేన పుస్తకము అన్నియు కావ్యములా?

చరిత్ర నవలలు మూడు తరగతులుగా భాగింపవచ్చును. (1) చరిత్రయే కథా భాగముగాగల కొన్ని. వానియందు చరిత్రాంతములకు తప్ప మూల మెదుములకు చోటుండదు. (2) మఱికొన్ని నవలలు పేరునకు మాత్రము చరిత్రాత్మకములుగాని విజయముగా కృంగారము ప్రేమ మొదలగు నంతములే వాని కథాభాగముగా నేర్పడును. చరిత్రాంతము నట్టి విషయేకాని నవలాకారుని దృష్టియంతయు జన్మమల యునరాగమును సౌ సౌభాగ్యమును గూర్చియే యుండును. పాపాశ్వాసుయందు వార్డులు స్పాటుయొక్క నవల లిట్టివియే. "పాపాశ్వా" యందలి కథ రాజపుత్రుని చరిత్రయనినను, పాపాశ్వా ముద్రసంపాదన ప్రేమానుబంధమే ముఖ్యముగా రోనను. (3) మఱికొన్ని నవలలందు చరిత్రాంతము ముఖ్యమయినను, ఇతర కథలు వితర మెదుములును లేకపోవు. చరిత్రయే ముఖ్యభాగముగా నేర్పడును. "విమలాదేవి", "రాజసంయుక్త", "మగన", "విజయ నగర పాపాశ్వాసు" ఇవి యట్టివి చెప్పువచ్చును. విమలాదేవియందు విమలా విజయసింహుల ప్రేమయు, ఇందిరాదేవి చమత్కృతులును మిక్కిలి యూహనంబును గల్గించుచుగాని మొగలాయి చక్రవర్తితో యుద్ధాత్మరులు పోరు నల్లిన విధమును, ఆ క్షేత్రయతార శివానులు తమవృత్తాంతమును గాపాడుకొనిన విధమును నవలయందలి ముఖ్యాంశము చెప్పుటకు సందోహమేమి? మనీయు విజయనగర పాపాశ్వామందు ఆంధ్రప్రదేశ్ కావ్యమును ఆంధ్ర కవులను ఆంధ్రదేశభక్తియు వర్ణించుటయే గ్రంథకారుని ముఖ్యాధిపాయములతోను. కథను రెండు భాగములుగా విభజింపవచ్చును రామరాజును తురుష్కుల మోసపుష్కల జెప్పి కులసోపాయములు బచ్చిలో, వారిదారి ముండి చక్రవర్తిని దప్పించుట కాతని మిత్రు లెట్లు స్వార్థత్యాగము చేసినో, తుద కెట్లు పాపాశ్వా ముద్రమించెనో కథకు ముఖ్యభాగము. జగన్మోహనీ విజయసింహులకును, స్వర్ణ

కుమారి రాధాకుమారులకునుగల ప్రేమానుభంధము రెండవభాగ మయ్యున్నది. ఈ రెండు కథలకును పరస్పర సంబంధము కలదు. అది యంతయు వేం? ఆంధ్రుల ఔన్నత్యమును శూరత్వములు బాహుద్రాక్రమమును శ్లాఘించుటయే గ్రంథకర్త ముఖ్య ద్వేషమునచో, వదా దేశాధిపానము గలిగి తమ భర్తలను ఆంధ్రమాత సేవకయి స్వర్ణ త్యాగము సేయుమని పురికల్పించు పురుషుడేమయితో యుద్ధభూమికి తామును బోయి తమ వాధులవెంటఁ దోడు నిడవలె దిరుగును, వారితోఁబాటు శత్రుత్వ యము సేయుచు, తుదకు వారితో వేకకాలమందే సమర రంగమునఁ బ్రాణములు విడిచిన యా వీరవీరతల పరిత్ర వవలాకారుని ప్రధానోద్దేశమునకును భిన్నము కాదే! ఆంధ్రయువజనులే కాక యువతులు కూడ మాన రక్షణమందును దేశరక్షణమందును ప్రాణములు గోల్పోయినను విషయము కవి ప్రథమోద్దేశమునకు సహకారియయి యాంధ్రశూరత్వమును మేల్కొల్పఁజూపుచున్నది.

చరిత్రాత్మకముగ నవల ముఖ్యమయినది. మన నవలాకారు లనేకులు వయలందు పాత్ర సంపాదకమున వెట్టిదో యోచింపరు. అదికాక కథాభాగముం దెక్కువ శ్రద్ధ చూపి, పాత్రములనుగూర్చి యోచన చేయుచే చేయురు. కథ యట్లుగ కృత్యములతో విండియుండవలసిన కొందఱి యభిప్రాయము. కథాభాగముం దెక్కువ యభిరుచి వదు పరులకుఁ గల్గింపవలెనని యెంచి పాత్రసంపాదమును గుఱివించి ప్రవచనము. చరిత్ర మమ రింపవలెను. మఱికోన్ని చిల్లర మార్పులను చేయవచ్చును. కథానాయకునియందు లోక మందలి పద్ధతిములన్నియు మూర్తీభవించెనని ప్రాయ సాధారము కలదు. లేక శుశ్రీ యొక్కదు దుర్మార్గుదానినా ప్రపంచమందలి పర్వ దుర్మార్గులును వలనియందే వానము చేయుచున్నవని చెప్పుదురు కథానాయకుఁ డెంత ఘనఁడయినను మున్నగులే యని త్తిస్తేయం దుంచుకొనవలెను. లేనిచో వింత సంఘటనలుజూచి యట్లుత వడి జది కల్గి యా విజయా యని చదువరులు వంశయ మొందవచ్చును. వారును మన వలెనే మున్నగులయియు, వట్టివారు మనదేశమందుండిరినియు సూచించుచుండుట యుచి తము. నన్నూరు లకంటె దుర్మార్గులను వర్ణించుట కష్టతరము. వారి యూహలు వారి యుద్దేశములను విశదము సేయవలెను. అది యేం? వారి హృదయమంతయు మన కండ్ల ఎదుట నైపుణ్యముతో చిత్రించబడిన చాయాపలమువలె నుండవలెను. ఈ విషయముననే కవి బాగరూకత వహించవలెను. "విమలాదేవి" కంఠము నయన పాలని పాత్ర స్వభావోద్భవము, మిక్కిలి కష్టమయినదని చెప్పినా రెవరు? చరిత్ర వయలందు మాత్రం పాత్రములకూడ కల్పించవచ్చును. "విమలాదేవి" యందలి ఇంది రయే దీనికి దృష్టాంతము.

చరిత్రాత్మకముగ నవల ముఖ్యమయినది. మన నవలాకారు లనేకులు వయలందు పాత్ర సంపాదకమున వెట్టిదో యోచింపరు. అదికాక కథాభాగముం దెక్కువ శ్రద్ధ చూపి, పాత్రములనుగూర్చి యోచన చేయుచే చేయురు. కథ యట్లుగ కృత్యములతో విండియుండవలసిన కొందఱి యభిప్రాయము. కథాభాగముం దెక్కువ యభిరుచి వదు పరులకుఁ గల్గింపవలెనని యెంచి పాత్రసంపాదమును గుఱివించి ప్రవచనము. చరిత్ర మమ రింపవలెను. మఱికోన్ని చిల్లర మార్పులను చేయవచ్చును. కథానాయకునియందు లోక మందలి పద్ధతిములన్నియు మూర్తీభవించెనని ప్రాయ సాధారము కలదు. లేక శుశ్రీ యొక్కదు దుర్మార్గుదానినా ప్రపంచమందలి పర్వ దుర్మార్గులును వలనియందే వానము చేయుచున్నవని చెప్పుదురు కథానాయకుఁ డెంత ఘనఁడయినను మున్నగులే యని త్తిస్తేయం దుంచుకొనవలెను. లేనిచో వింత సంఘటనలుజూచి యట్లుత వడి జది కల్గి యా విజయా యని చదువరులు వంశయ మొందవచ్చును. వారును మన వలెనే మున్నగులయియు, వట్టివారు మనదేశమందుండిరినియు సూచించుచుండుట యుచి తము. నన్నూరు లకంటె దుర్మార్గులను వర్ణించుట కష్టతరము. వారి యూహలు వారి యుద్దేశములను విశదము సేయవలెను. అది యేం? వారి హృదయమంతయు మన కండ్ల ఎదుట నైపుణ్యముతో చిత్రించబడిన చాయాపలమువలె నుండవలెను. ఈ విషయముననే కవి బాగరూకత వహించవలెను. "విమలాదేవి" కంఠము నయన పాలని పాత్ర స్వభావోద్భవము, మిక్కిలి కష్టమయినదని చెప్పినా రెవరు? చరిత్ర వయలందు మాత్రం పాత్రములకూడ కల్పించవచ్చును. "విమలాదేవి" యందలి ఇంది రయే దీనికి దృష్టాంతము.

చరిత్రాత్మకముగ నవల ముఖ్యమయినది. మన నవలాకారు లనేకులు వయలందు పాత్ర సంపాదకమున వెట్టిదో యోచింపరు. అదికాక కథాభాగముం దెక్కువ శ్రద్ధ చూపి, పాత్రములనుగూర్చి యోచన చేయుచే చేయురు. కథ యట్లుగ కృత్యములతో విండియుండవలసిన కొందఱి యభిప్రాయము. కథాభాగముం దెక్కువ యభిరుచి వదు పరులకుఁ గల్గింపవలెనని యెంచి పాత్రసంపాదమును గుఱివించి ప్రవచనము. చరిత్ర మమ రింపవలెను. మఱికోన్ని చిల్లర మార్పులను చేయవచ్చును. కథానాయకునియందు లోక మందలి పద్ధతిములన్నియు మూర్తీభవించెనని ప్రాయ సాధారము కలదు. లేక శుశ్రీ యొక్కదు దుర్మార్గుదానినా ప్రపంచమందలి పర్వ దుర్మార్గులును వలనియందే వానము చేయుచున్నవని చెప్పుదురు కథానాయకుఁ డెంత ఘనఁడయినను మున్నగులే యని త్తిస్తేయం దుంచుకొనవలెను. లేనిచో వింత సంఘటనలుజూచి యట్లుత వడి జది కల్గి యా విజయా యని చదువరులు వంశయ మొందవచ్చును. వారును మన వలెనే మున్నగులయియు, వట్టివారు మనదేశమందుండిరినియు సూచించుచుండుట యుచి తము. నన్నూరు లకంటె దుర్మార్గులను వర్ణించుట కష్టతరము. వారి యూహలు వారి యుద్దేశములను విశదము సేయవలెను. అది యేం? వారి హృదయమంతయు మన కండ్ల ఎదుట నైపుణ్యముతో చిత్రించబడిన చాయాపలమువలె నుండవలెను. ఈ విషయముననే కవి బాగరూకత వహించవలెను. "విమలాదేవి" కంఠము నయన పాలని పాత్ర స్వభావోద్భవము, మిక్కిలి కష్టమయినదని చెప్పినా రెవరు? చరిత్ర వయలందు మాత్రం పాత్రములకూడ కల్పించవచ్చును. "విమలాదేవి" యందలి ఇంది రయే దీనికి దృష్టాంతము.

చరిత్రాత్మకముగ నవల ముఖ్యమయినది. మన నవలాకారు లనేకులు వయలందు పాత్ర సంపాదకమున వెట్టిదో యోచింపరు. అదికాక కథాభాగముం దెక్కువ శ్రద్ధ చూపి, పాత్రములనుగూర్చి యోచన చేయుచే చేయురు. కథ యట్లుగ కృత్యములతో విండియుండవలసిన కొందఱి యభిప్రాయము. కథాభాగముం దెక్కువ యభిరుచి వదు పరులకుఁ గల్గింపవలెనని యెంచి పాత్రసంపాదమును గుఱివించి ప్రవచనము. చరిత్ర మమ రింపవలెను. మఱికోన్ని చిల్లర మార్పులను చేయవచ్చును. కథానాయకునియందు లోక మందలి పద్ధతిములన్నియు మూర్తీభవించెనని ప్రాయ సాధారము కలదు. లేక శుశ్రీ యొక్కదు దుర్మార్గుదానినా ప్రపంచమందలి పర్వ దుర్మార్గులును వలనియందే వానము చేయుచున్నవని చెప్పుదురు కథానాయకుఁ డెంత ఘనఁడయినను మున్నగులే యని త్తిస్తేయం దుంచుకొనవలెను. లేనిచో వింత సంఘటనలుజూచి యట్లుత వడి జది కల్గి యా విజయా యని చదువరులు వంశయ మొందవచ్చును. వారును మన వలెనే మున్నగులయియు, వట్టివారు మనదేశమందుండిరినియు సూచించుచుండుట యుచి తము. నన్నూరు లకంటె దుర్మార్గులను వర్ణించుట కష్టతరము. వారి యూహలు వారి యుద్దేశములను విశదము సేయవలెను. అది యేం? వారి హృదయమంతయు మన కండ్ల ఎదుట నైపుణ్యముతో చిత్రించబడిన చాయాపలమువలె నుండవలెను. ఈ విషయముననే కవి బాగరూకత వహించవలెను. "విమలాదేవి" కంఠము నయన పాలని పాత్ర స్వభావోద్భవము, మిక్కిలి కష్టమయినదని చెప్పినా రెవరు? చరిత్ర వయలందు మాత్రం పాత్రములకూడ కల్పించవచ్చును. "విమలాదేవి" యందలి ఇంది రయే దీనికి దృష్టాంతము.

నిఘా మితాయిలు

అ ద్వి తీ య సై న వి

భారతదేశంలో

భారీ పంచదార ఉత్పత్తిదారులు

మ రి యు

రుచికరమైన మితాంబులు

తయారుచేయువారు

అన్ని షాపులలోను లభించును.

వి వ ర ము ల కు :

ది నైజాం మగర్ ఫ్యాక్టరీ లిమిటెడ్

(కన్ఠేక్షనరీ డిపార్టుమెంట్)

అ జ మా థా డ్,

హైదరాబాద్ (ఆంధ్రప్రదేశ్)

యూ ర పు ఖ ం డ ఘోరభండన భాస్వద్రత్నాపకము

మహామహోపాధ్యాయ కొక్కొండ వేంకటరత్నశర్మగారు

[1915 రాక్షస సంవత్సరాది సంచికనుండి]

మానవు లందఱు మహిచరు లగుటన్—మహినే యుద్ధ మొనర్తురు గా!
ఈ నవాహవంబున నన జలచరు—లింక వియచ్చరులై రహాహా!
పూనికి నందందే పోరుం బొరి—బొనరింతురు వేగులు, తింగెల్
గానబడమి నవి వే గాకన మిట—గాంచ మహాయుద్ధ మేదె కదా!

జయావజయములు దైవికములై యే—సమకొనుఁ దుద, నిప్పటి యూహల్
ప్రయోజనము లేనివి యనుచుం జె—ప్పనొ; నైన, నే నుడివెద సం
దియ మేటికి? గైజరున కందఱుం—దెలియఁగ శత్రులు, మిత్రులుగా
వయమున న్నార్జిచ్చ కవర్తికి—న్జయము సిద్ధమని యననగు గా!

సాయపడిరి యాస్త్రియావారి కని—జర్మను; లింగ్లిషువా రన్నన్
దోయము వా రగు ప్రాన్సువారికిని—దుర్బలులగు బెల్జియనులకున్;
న్యాయం బీయది యగుట నందఱు స—హాయులైరి ఈ పక్షమునన్;
శ్రేయం బిదె కద దైవము దోడగు—సిద ము జయ మాంగ్లేయుల కొ

పైందపు లాంగ్లేయులతోఁ గూడి మ—హాహవముం జేయుటఁ జూడన్
బొందగు గృష్ణార్జునులు గూడుకొని—పోరికి దొడగినయ బ్లహహా!
సందేహంబుం గలదే జయ మిట—సమకొనుటకు, ధర్మం బెందుం
బొందువడునో యందే మేల్కెలు వగు; బోలుం గద శాంతియే మేల్కె

అపార్థితు లయ్యును సమయజ్ఞత—నాంగిలేయులకు సహాయులునై
దీప్రపదిదారణముఁ జలుపుటం—దెలిసి వారలు కృతజ్ఞతతో
క్షీప్రముగ నె తమతో సమానులుగ—జింతిం చి సమస్తాతంత్ర్యం
బే ప్రసిద్ధముగ నొసఁగవలయుటన్—పాత మిది పైందపులకు వెందునీ

తన దొరునిది బలతారతమ్యమును—దలచక, వృషభము వ్యాఘ్రముతో
నవిపేసి వివాళముఁగాంచె; నటులె—యక్కట! యేనుఁ గహా!
ఘనమగు భల్లకంబు న్మార్కెనె, కనునె గెలుపు? గడు గాసివడున్,
మహాన వఖిల మృగంబుల సింహము—ఖ్యాతిగ గెల్చి జయముఁ గాంచున్.

ప్రెంచివార లింగ్లిషువారలును—బ్రేముడిఁ గూడుటఁ జూడగ
త్రాంచిత చందన కర్పూరంబులు—వలనొప్పుగ బొందినయటౌ
గాంచన్ జర్మను లాస్త్రియునులు వే—డ్కం గూడుట రసమును బులుసున్
మించి కలసివట్లగవడు నెవరికి;—మేలగు రష్యవారె ధ్రువుల్

సర్వ విధంబుల స్వతంత్రత్వకిని—జనుట బ్రటిషు ప్రభుత్వయే సూర్యం;
దుర్విఠ బ్రజాప్రభుత్వేతర జంతుని—యోజం దోచున ప్రాన్సు; మహా
గర్వంబున గౌర్యంబున జర్మను—భృతిగ నంగారకుఁ డన నౌ;
గుర్వాభిము రుష్యా సామ్రాజ్యము;—గొలు సర్వయా బుధుభంగిన్.

అలమునకు మూలంబగు నాస్తియ—యౌ శని; జర్మను పక్షమునం
దాలోచింపక చేరెగాన శు—కాచార్యుండగుఁ దుర్కి; వే
యేలా? యాంగ్లేయ ప్రభుత్వ మను—నిర్దబలుండు జనార్దనుడే
కేల దర్శ గొనె; జపాను రాహువు;—కేతువు బెల్జియ మనగ జనున్.

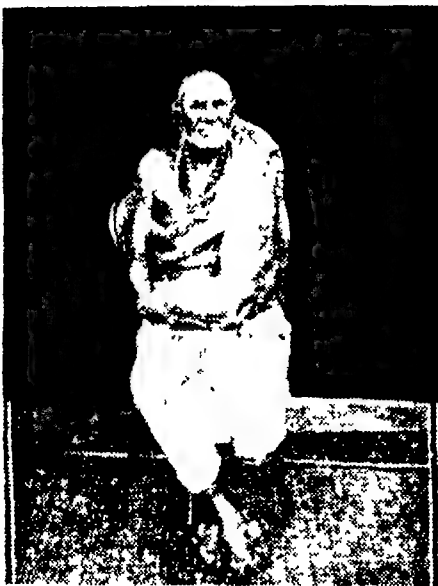
నెపోలియనుపతెఱ బ్రపంచ జయమున—నెగడఁ గడఁగన ట్లెగ్నో యగున్;
విపులబలు లయిన యాంగ్లేయులే—ఫ్రెంచివారితోఁ గలసిరి స
త్కృపాంతరంగులు గనున, వారలు—గేరక చేరిన గడు లగ్నో
నిపుడు విపులకున్ హిత మిది; కైజరె—యెనవయవలె నశోకుని కాంతిన్.

భూమిఁ గంఠునికి గెలుపబెప్పినె శ్రీ—పురుషోత్తమునికె గొల్పొదవెన్;
భీమశక్తి శల్యునికిన్ జయమయ్యెనె—భీమాగజుండు యుధిష్ఠిరుడే
శ్రీమంతుఁడు విజయము హరికృపఁ గనె;—జెందునె కైజరు గిర్వితుఁ డా
స్వామి హరికృపన్? ధర్మిష్ఠుండు—జార్జి చక్రపర్తి విజయుడౌ.

అయనయ సంవత్సరండు నీతి—న్యాయ ధర్మ పరిపాలకుడున్
దయాసీరుఁ డాయోధనపరుఁడు—అంత్రతాప విశారదుడున్
గ్రీయా ప్రధానుఁడు కైజరు లోగొని—కీర్తనీయ శాంతిం జేతన్
జయార్జునుం డగు జయముం బ్రాణియె—జార్జి చక్రపర్తి విజయుడౌ.
తేటగీతి

శ్రీ మహామహోపాధ్యాయ నామ బిరుద—రత్న కొక్కొండ వేంకటరత్నశర్మ
సముదితం బినరత్నానంబు మిది భీమ—భండననివారకము శాంతిభద్రదంబు.

సమర శాంతిరస్తు. సర్వేభవాః సుఖినో భవంతు

కాశీనాథుని బ్రహ్మయ్యలింగం ఆయ్యవార్లుగారు
[ఈ ఛాయాచిత్రం 1915 రాక్షస సంవత్సర
రాది సంచికలో ప్రచురితమైనది. సం.]

ఆళ్లన్న మంత్రి
[ఈ ఛాయాచిత్రాలు 1916 వశ సంవత్సరాది సంచికలో ప్రచురించినవి. సం.]

మాదన్న మంత్రి

ఆంధ్రపత్రికా భవనము—మద్రాసు.

[ఈ చిత్రము 1917 ఏంకర సంవత్సరాది సంచికలో ప్రకటించినది. సం.]

నా ట్యు సుందరి

జనవరాజు ఆప్సారాపుగారు బి. ఏ.

[1918 కాళయుక్తి సంవత్సరాది సంచికనుండి]

అదే ఆడవే

అమ్మలమిన్నా,

అడవే లే నడు

మల్లల్లనాడన్.

అడెడు నీ నడుమందము గాంచిన

అల్లాడవే ప్రేమను లోకంబుల్?

అడవే ఆడవే

అమ్మలమిన్నా.

పాడవే పాడవే

భామామణిరో,

పాటలాధరము

బాగులు గుల్కలు

వంపుణిల్కు నీ పాటల విన్నన్

వరవళ గాడే ప్రకృతి యెల్లన్?

పాడవే పాడవే

భామామణిరో!

చూడవే చూడవే

సుందరవదనా,

సోగకన్నులను

సోలగ ప్రేమము

సొంపు లొల్కు విన్ జూచినంతనే

చుక్కలు పైతము సోలవే ప్రేమన్?

చూడవే చూడవే

సుందరవదనా.

With Best Compliments

Of

BLUNDELL EOMITE PAINTS LIMITED

MANUFACTURERS OF QUALITY
DECORATIVE & INDUSTRIAL COATINGS

A Member Of The
Blundell-Permoglaze Limited Group, London.

BLUNDELL EOMITE PAINTS LIMITED

Post Box 16235
BOMBAY 10

UNDER CONSTRUCTION ON 27 ACRES OF LAND BLUNDELL'S
MOST MODERN FACTORY AT KOLSHET, THANA.
(Maharashtra)

Sales Divisions : BOMBAY DELHI CALCUTTA
MADRAS BANGALORE
COCHIN AHMEDABAD

తండ్రి : 'WRITING'

ఫోన్ : 24881.

ఎ. ఎస్. అక్బామలై చెట్టియార్ & కం.,

పేపర్ మర్చంట్స్ అండ్ స్టేషనరీ

నెం. 15, ఆందర్సన్ ఏడ్, మద్రాసు-1.

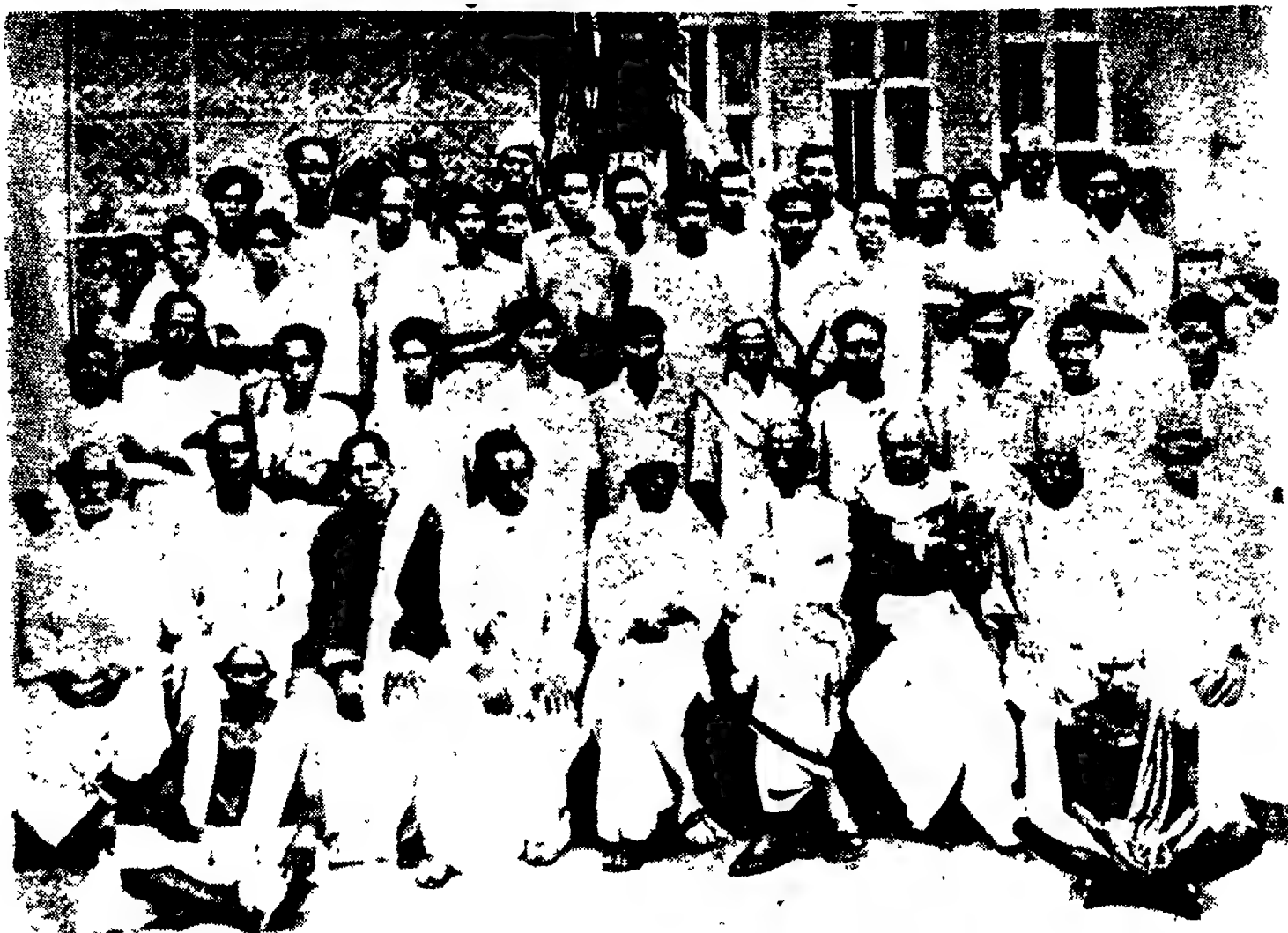
గ్రాంట్ చేయ :

56, బిగ్ స్ట్రీట్,
మద్రాస్-5.
ఫోన్ : 85890

6/7, బదయన్ ఏడ్,
మద్రాస్-1.
ఫోన్ నెం : 21467

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు :

గాంజెస్ ప్రింటింగ్ యింకులు

ఆంధ్రవ్రతీకా కార్య నిర్వాహకులు.

[ఈ తాతాచిత్రం 1917 పింగళ సంవత్సరాది సంవత్సరం ప్రచురించినది. సం.]

ఆంధ్రకవుల యపరాధములు

శ తా వ థా ను లు రా మ కృష్ణ క వు లు

[1918 కాళయుక్తి సంవత్సరాదిసంవత్సరంనుండి]

ఆంధ్ర లోకవేదము నాచరింప

భారతమును వర్ణయభివృద్ధి తెలుగు
జేయుచున్నాడు పరియె; బదాయి గాక
తొలుత సంస్కృతవద్య మెందులకు జెప్పడి!

క. నారాయణభట్టారకు
గూరిమి సహపాతీ; బేరుకొని కొండాడ
నేరిచిన వర్ణపార్యుడు
వీరిడి గా కేమి? కొలండు విద్యారునిన్.

ఉ. వీర్యము వర్ణముం జెదుర్చు నేటుగ దక్కిన మూడో వాలుగో
మిర్యములట్ట వద్యముల మేల్మీనె పొలువనా వధర్వణ

చార్యుని భారతంబు వివి సైదక వర్ణయ చేపివట్టి ది
స్మిర్యముఁగిరగారముగాల్పదే? విక్రమయేవియొక్కెడన్.

జే. నరకవిరాజు మంత్రి భాస్కరునికన్న
నెక్కుడగువాడ వని కదా యెఱ్ఱి పెగడ
మఱియ దెనిగింపబూనె రామాయణంబు
మారులెరుమ లేకుండ మారక చెడ.

గ. పామరుడువోరె దిక్కున్ సోమయాజి
వెలచి యాంధ్రీకరింపక విడిచినట్టి
భారతమున వ్రేల్చెట్టణట్టికాని
మొట్టొక్కడ బందార మెవ రెఱులరు?

క. మన యెఱ్ఱిన హరివంశము
దెనిగించినవాడు మంచిదే నావన సో
మన యుత్తర హరివంశము
గనుడి! యది యెంత చక్కగా నున్నదియో.

తే. అచ్చతెనుగు పదంబుల నిచ్చకొదీరి
బుచ్చి తలతిక్కయ్యున్నయమ్మలను బెట్టి
పాడుచేసెను నన్నయభట్టు దారి
యుభయకవిమిత్రు లమ్! త్రిక్కయొజ్జగారు.

తే. తనకు సంస్కృతభాషలో దగిన శక్తి
లేమి మొఱుగంగ దిక్కనపోమనీతి
యట్టే తిగబట్టి యొక శ్లోక మల్లెగాక
యుభయ కవిమిత్ర బిరుద మే వ్రథు వంశంగ?

క. తనమాట తనకే తెలియక
చని యొక సాలిని వాక్య సందర్భంబున్
విని యర మెఱింగిన తి
క్కన పొండిత్యంబు వేల యడుగడ నేరా?

క. కొమ్మన కొమరుని కయితకు
గుమ్మరి గురవయ్య లేకుం డంటి! ఇదియే
ల్లం దారాశర్యన కొక
కొమ్ము గలుగు వేల్పు వ్రాయ గుదిరిన లాగో?

తే. గురుకుల క్లిష్టమైనది విద్య గణనయో
సహజ పొండిత్యమైనది సంబరమడు
పోతనామాత్య నే రాజా వ్రాసె పేయు?
దేవరం దయ్యములను గీర్తించకేమి?

క. ఏ కాంచందూ గానీ
వ్యాకరణాదుల బ్రతిపి వడసిన కవులం
జేకొల్పె వృత్తులు కొల్లెడ య
వాకు లివి చవాకు లిన్ని వలికెడువారిన్?

అ. పాడి కవిత్వ మల్ల సోతరాజు తేడు!
వేడు పీలిని గౌరవించరామి
హరికుండయి రేగి యవనీశ్వరుల దిటె
నక్క వ్రాక్ష వండ్ల వానుడి గతి.

తే. రావు నర్సయ్య సింహ భూరమణులొడ
బావ శ్రీవాళ కవిసార్వభౌము డేమొ
చెప్పి తత్కరుణాప్రీతు జేయునీదవ
భోగినీదండము వాడె సోతరాజు.

ఉ. తోరును బేరులేక పడియున్న తఱిన్ మడిగట్టుకొన్నయిల్
నేరుము లాడుచుండెద రనేకులు, లభ్యము గాగ నెట్టి క
క్కురితి కేని సిద్ధపడి కొంచెపు గార్యము లాచరింతు, రీ
తిరు వ్రవంచమందు గలదే మన పితన వెన్న వేటికిన్?

తే. అంధ్ర కవిత్వ కవర్తం కందమును
నీ పలుకు చాలు మేలుబంతియగుగాక!
తెలుగు సేతయె కా? స్వల్పించి నీవు
చేసినది యేది? శ్రీవాళా చెప్పుకోగ.

అ. మధ్యవర్ణ పెట్టి మంజరీ ద్విపద
ల్పాటి వీరచరిత వా బెనచితి
వది వ్యతంత్ర కావ్యమని యేరు మెచ్చుకో
నంగవలెనా? కమలాభాపీత!

తే. ఎఱచి దినువార లేనియు వెమ్ము మెడకు
గట్టుకొందురే? శ్రీవాళ కవివరేణ్య!
సానికూయల తగుల మీశామనకును
బలికితిని నీ స్వభావము బయలుగాను!

తే. అంకముల దీర్ఘ మాడి కదాని గిన్నె
లందు భోజన మొనరించి యందలంబు
లెక్కి తిరిగిన గొప్ప కవీశ్వరుండె
యోమ శ్రీవాళుడు, గుణార్థుడగునా? అలా?

తే. ప్రాలుమారికచే దాళవత్త పుస్త
కాటపుల నర్థపుండెరువాట్లు గొట్టి
కొఱుతాడు నని కుకవిని గౌరవి తిట్టి
పెద్దన యొనర్చినట్టి తప్పదము నదియే.

తే. మారన కథా విధానము జాతిలాడి
కొరి శ్రీవాళు తెరువులు గొల్లగొట్టి
మమచరిత్రం బొనర్చి పెద్దన గడించె
నాంధ్ర కవితా పితామహుడన్న బిరుదు.

అ. మమచరిత్ర మందుకొని రాజా పెద్దన
నల్లకే దన కేల బట్టియెత్తె
నడిగినట్టు లగ్రహారంబు లిడె ముక్కు
తిమ్మవార్యకంటె దిట్టడనియే?

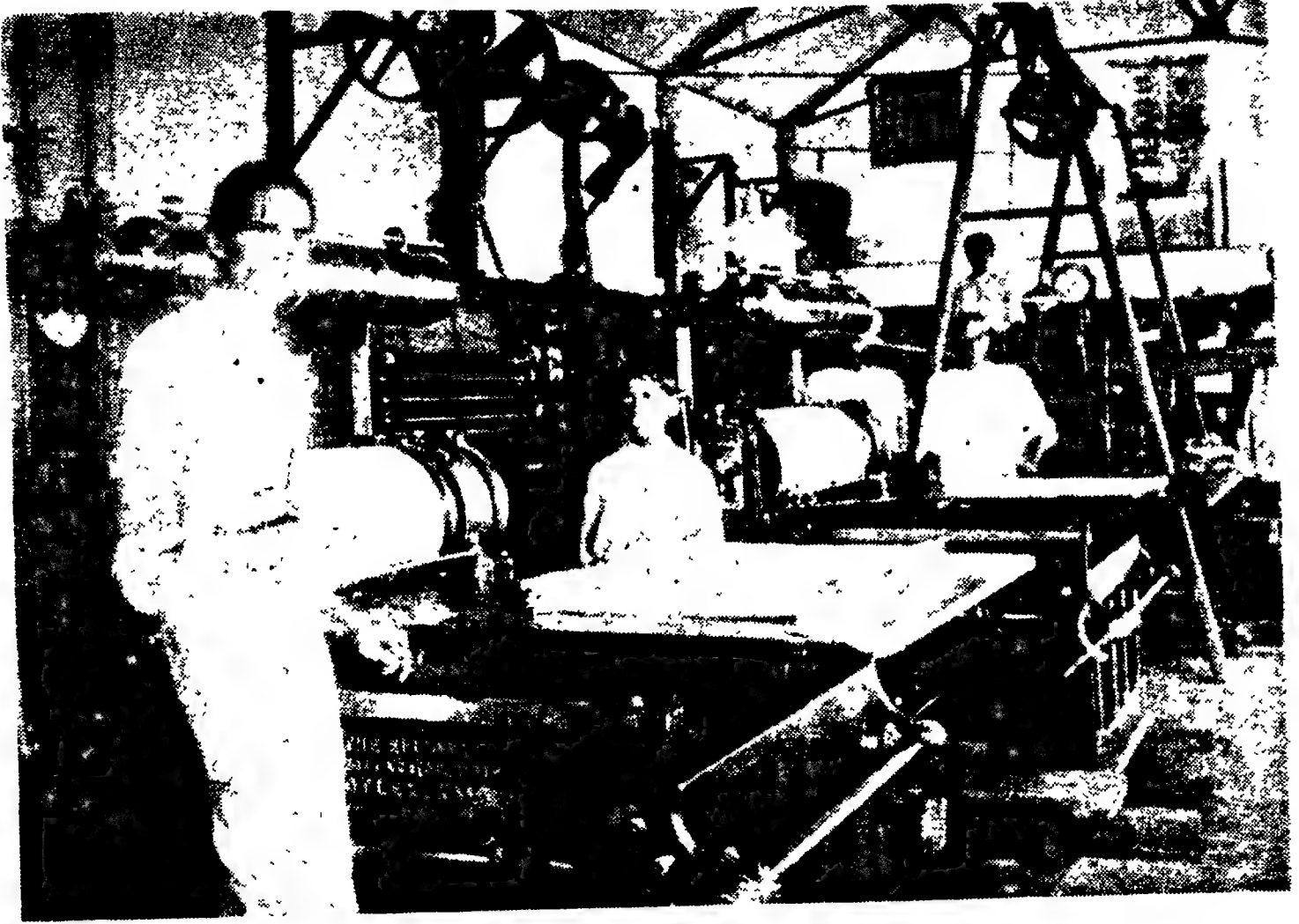
తే. తనకు సంతపురమునకు మమలందు
నెడమడుగు పుట్టముద్దు లొల్పెడు మడులను
దారిజాలాచారణంబు బల్కి మాచ్చి
నట్టి తిమ్మన ఋణము రా బెట్టు తీర్చు?

తే. కృష్ణరాయుడు చేసిన విష్ణుచిత్త
కావ్యమందలి భావము శ్రావ్యమే యగు
వెన్ని మార్లు పఠించిన వెలుకువని
నట్టి పాషాణ పాక మెవ్వండు నడుపు?

తే. శ్రీశ కావ్యంబు జేసి విశేషయశము
గవిన పింగళి మారన గడుమువాడె
కాని, తుభ మన్నని యదేమి? గారుడంబు
దెలుగుల జేసినవాడు వైదికుని పగిది.

కవనధోరణి కల్పనా గౌరవంబు
తట్ట బిష్టమును దెప్ప సంబరంబె;
బోగవుబడంతురా కలాపూర్ణకథకు
వెల్లిన వ్రధాన నాయిక? తెంత తన్ను!

తే. తగని గర్వంబునం జేసి తన్ను దాని
పాగడుకొమరా డటంచు బెప్పుదురుగాక,
నారి పలుకులు రావు తెనాలిరామ
కృష్ణకవి నోట బంగారు గిరికడిట.

ఆంధ్రపత్రికా యంత్రశాల.

[ఈ ఛాయాచిత్రం 1917 పింగళ సంవత్సరాదిక్షింపికలో ప్రచురించినది. సం.]

తే. ఒకడు స్వప్న ప్రకారము నుగ్గడించ
వెల్లవారలకు గలరె తెల్లవార్లు
నవ్వుదు రను తలంపు లే దెవ్వరికివి
పేరుకొన నేమిటికి నట్టి బీద కవుం?

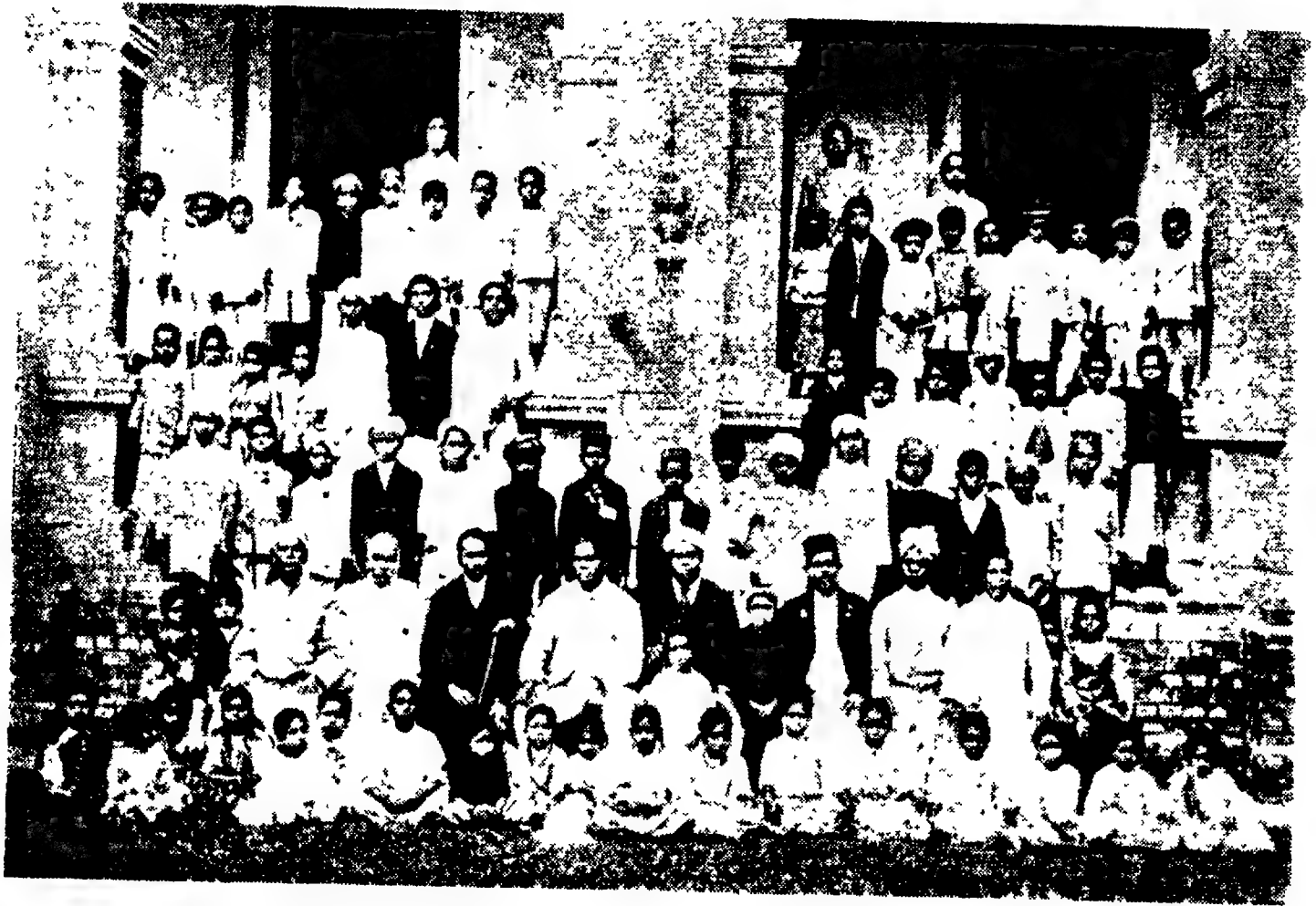
తే. దేవతా ప్రార్థనంబున దేశ వగర
రాజవర్ణనములు కథా రచన యంత
త్రోక్కి విడిచిన వుంతయే దిక్కుమాలి
కవనముం జెప్పందగవ ప్రజ్ఞావిధులకు.

.. గానట బీచట వేలుపు
బాసంబలియించి యాంధ్ర భాషే గ్రంథ

భాసము లేకయే తెలుగులు
జేసెద మనుచుండు బుధులు సిగ్గులుగ రొక్క?

తే. పూర్వకవిరాజులకు విది భూషణంబో
దూషణమే యనుకొనుడు మీ తోచినట్లు
నవ్వుయాదుల వట్ల మాకప్పు గూర్చి
గలుగువారలు లేరు జగమువందు.

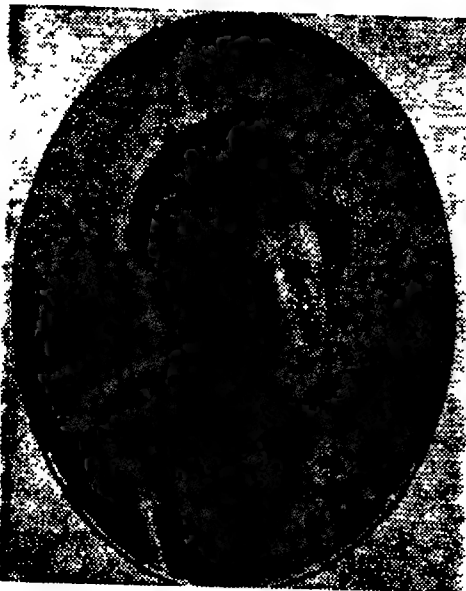
తే. మృదవగంధ విద్యత్సమాజ దత్త
మాత్తు విషయ క్రియా లబ్ధ రత్న విచిత
హేమదిరుదాభిరాములు రామకృష్ణ
రచయితలు పీఠపురయువరాజ గురులు.

[ఆంధ్ర మహాజన సభ—ధర్మపాఠశాల, రంగూను.]

కీర్తిమయియ దివాను బహదూర్ వి. నాగయ్యగారు. — నాగయ్యగారు ఆంధ్ర వియోగి (బ్రాహ్మణులు తిరునల్వేలి జిల్లా యందలి తామ్రపర్తి) వద్ద పీఠమున గల వీరరాఘవపురము వీరి జన్మ సాము వీరు 1850 వ సంవత్సరము డిసెంబరు నెలలో జనన మందిరి ఇరువది సంవత్సరము లయి వసు నిండకప్పుడనే చెప్పపురి పిళ్ళ ద్వాలయపు బి. ఏ పరీక్షలో కృతార్థులయిరి. వీరు కొంతకాలము తిరువామ్మూరు మహారాజాగారి యువ్యత కళాకారి యందు ఆంగ్ల చరిత్ర, గణితశాస్త్రము మొదలగు వానిని బోధించు పండితులుగ పనిచేసి దివాన్ పర్. టి. మాధవరావుగారి కాలములో తహసీలుదారువదవికి వియోగింపఁబడిరి తమ బుద్ధి విశేషముచేతను వ్యవహార శాస్త్రముచేతను కొందికాలములో దివాన్ పేర్కొను దృగ్గమును పొంది అప్పుడప్పు డయిదు వర్షాయ ములు దివానుగ గూడ పనిచేసిరి. వీరికి రాజకీయ వ్యవహారములయందు గల విపులతను బిట్టు ప్రభుత్వమువారు గ్రహించి, దివాను బహదూర్ బిరుదము నొసంగిరి. ఈయన జనాభా లెక్కలు తయారు చేయుటకై వియమింపఁబడి తన పనిని కడు శ్లాఘనీయుముగ నెఱవేర్చెను. అందుకు మరమున ముప్ప చరిత్రకారుల సంఘమువారు వీరిని తమసంఘమునం దొక సభ్యునిగ జేర్చుకొని గౌరవించిరి. మహారాజాగారి యావతీకృత్యము 1904వ సంవత్సరమునం దారంభించి, రెండు సంవత్సరములలో తిరువామ్మూరు దేశ వెంగ్రూ చరిత్ర మమ మూడు సంపుటముల మహా గ్రంథమును ఆంగ్లభాషలో రచించిరి. వీరి పూర్వులు కృష్ణానీర వాసులు, బొప్పూడి గ్రామ వాస్తవ్యులు. వీరు 1916 వ సంవత్సరము జూలై నెలలో అకస్మాత్తుముగ నే రుగ్మతయు లేకుండు మరణించిరి.

పిట్ట త్యాగరాయశెట్టిగారు:— బ్రాహ్మణోత్సవమునకు మూలరూపు

దివాన్ బహదూర్ వి. నాగయ్యగారు బి. ఎ. రావు బహదూరు పిట్ట త్యాగరాయశెట్టిగారు

వారు. జన్మింపు, ఆంధ్రప్రదేశ్, ద్రావిడన్ దైవిక పత్రికంను స్థాపించి బ్రాహ్మణోత్సవమునకు విశేషముగా కృషి చేయుచున్నారు. గొప్ప పరక్షకులు, వాణిజ్య వ్యాపారములయందు వారికున్న అనుభవము అపారము. చెప్పపురి శాసనసభ్యులుగ మండిరి. అనేక సంవత్సరముల మండియు మునిసిపల్ కమిషనరుగా మన్నారు. దక్షిణ ఇండియా వ్యాపార సంఘమున కధ్యక్షులు.

[ఈ ఛాయాచిత్రాలు 1918 కాలయుక్తి సంవత్సరాది నంచి కలెక్టర్ ప్రచురించినవి. సం.]

కొలుముచున్నారు. వీరు తమచేత విశాఖ పట్టణపు అంధ్ర అధ్యక్షులకు తూర్పు అఫ్రికా సంగతులనువ్యాసముగాఁ జెప్పుచుందురు. రెడ్డి నాయుడుగారు యుద్ధరంగమున నిరంతరముఁ బోవక, లేదు వీరికి పీఠబడి యున్నప్పుడు సంఘ సేవకై పాటుపడుచుందురు. చదువురాని యాంధ్ర సైనికుల కుత్తరములు వ్రాసేట్లుగా నాని, చదివి వినిపించుటగాని, యితర రంగముల ముచ్చటలు చెప్పుటగాని చేయుచుందురు. ఈ సంఘసేవకై నాయుడుగారు పని యాంధ్ర నాయకులను రోడ్డుదామని హెచ్చరించుచున్నారు. విశాఖపట్టణమందు ఎన్. రంగ మన్నారుగారు, కాకివాడయందు డి. వి. యన్. ప్రకాశ రావు ఎంతులుగారు, బెజవాడలో ఆ వేంకటరమణయ్య ఎంతులుగారు తమ శక్తికొఁగి పాటుపడుచు జాతసేవ వారాప్రతికలు, కవరులు, కాగితములు మొదలగునై ప్రోత్సహింప తూర్పు అఫ్రికాకు పంపుచున్నారు. నాయుడుగారు పూనికిమై కార్యము పాదించి తిరిగి త్వరలో దేశమునకు వచ్చెదరుగాక!

పార్టీంటు, ఎన్.వి. రెడ్డి నాయుడుగారు, దక్షిణాఫ్రికా దివాన్ బహద్దరు పానుగంటి రామారాయణంగారు పార్టీంటు ఎన్. వి. రెడ్డి నాయుడుగారు :- ఈయన డిప్యూటీ తహశీల్దారుగామండివ సుంకరి అగ్రురుదాసు నాయుడుగారి మూడవ కుమారులు; లేటు సుంకరివెంకటరెడ్డి సుబ్బారావుగారి మమలునై యున్నారు ఈయనవయస్సు 22 సంవత్సరములు. వీరు వివాహమైన కొఁది దినములలోనే ఈమట్ట అఫ్రికాకు సైనికుడుగా పోవ నియ్యకొనిరి. వీరు కలెక్టరేట్ మద్యము చేయుచు డి. ఎన్. రైల్వే సైనికుడుగా చేరి కొఁది దినములలో కార్పొరల్ పదవి వొందిరి. ఆ సంవత్సరము గడచి పిమ్మట పార్టీంటుగాఁ జేయఁజేసి, ఇప్పుడీ పదవియందు దేశమును

పా రామారాయణంగారు:-వీరి ఆంధ్రభాషా పాండిత్యము లెన్న. ఎం. వి పరీక్ష యందు కృతార్థులయిరి. పామర్యా శాసనములో పఠ్యులుగాను, విశాఖపట్టణములో జరిగిన ఆంధ్రమహాజనసభ క్రాగనూరి పతులుగాను మండిరి ఇప్పుడు రాష్ట్రాశోతరోద్యమ వ్యాపమునకు యావచ్చుకొని వినియోగించుచున్నారు పానుగంటి బహిందారులు

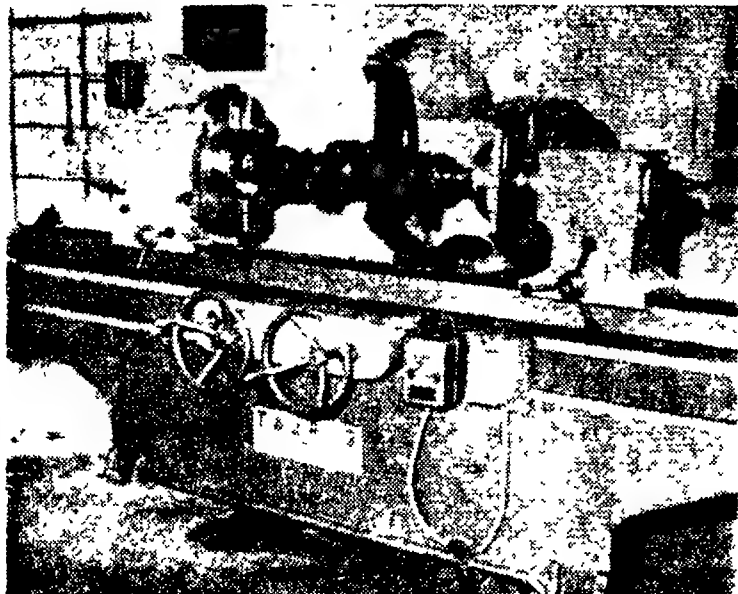
ఆంధ్ర మహాజనసభ—నాటకకళా, రంగమాను.

[ఈ ఛాయాచిత్రాలు 1918 కాలమున సంతకరాది సంచికలో ప్రచురించినవి. సం.]

బి. శేషగిరిరావు అండ్ సన్స్

ఆటో మొబైల్ ఇంజనీర్లు

బందర్ రోడ్ - విజయవాడ.

అన్ని ఉపకరణాలు, సదుపాయము లతో ప్రస్తుతం మేము నడుపు తున్న వర్కు షాప్ లో ఒక శ్రాత్త క్రాంక్ షాఫ్ట్ గ్రైండర్ ప్రాంబించి యున్నామని మా శ్రేయోభిలాషులకు, కాకాదారు లకు నెలుప సంతసిస్తున్నాము. మా సర్వీసులను పొందికోరు తున్నాము.

ఫోన్ నెం: 570 & 2481 టెలిగ్రాం: TAMERBENZ
టాటా మెర్సిడిస్ - బెంజ్ బ్రతుక్కులకు మరియు జన్ చేసిస్లకు అధికారము పొందిన డీలర్లు.

నిరాశ చెందవద్దు
దాంపత్య జీవితంలోని బలహీనత గూర్చి మీరు చింతపడవద్దు

జీవన స్రెషల్

దురియైన ఆగ్నేయ రేఖలను, ఉత్తమగణము గలది. కోల్పో న శక్తిని చేకూర్చి మీ దాంపత్య జీవితాన్ని ఆనందముయందు చేస్తుంది. స్త్రీలు ప్రమాదవంతము "జీవన స్రెషల్" సేవించిన యౌవనులుగా మారుదురు.

ఎక్కువ ఫలితానికి :-

1. వాడలు మంచిది. - కావలసినంత దేహ వ్యాయామము చేయవలెను - గుడ్లు వాడరాదు ముఖ్య గమనిక జీవన స్రెషల్ మీ దేహాన్ని తొందరగా పోషించు శక్తి గలది కాబట్టి మూడు వారములు సేవించి తర్వాత ఒక వారం వరకు మానివేయుట చాలా అవసరం. లేనిచేత రుద్దే పొదురు. లేక దాంపత్య వాంఛ తగ్గిపోవచ్చు. ఆరోగ్యం, బలా చేకూరిన వెంటనే గానివేయవలెను ఆరోగ్యవంతులు, పెరిగినవారు "జీవన స్రెషల్" ఉపయోగించరాదు.

450 గ్రాముల ప్యాకెట్ లో ఉంటును. ధర 10/-

అమృత లేపనం (పురుషులకు మాత్రము)

దాంపత్య జీవితములోని తీవ్రమైన రుద్దే జీవించిన ఎన్ని రకాల బలహీనతలు శక్తి వంతమైన లక్షణము. (స్త్రీ పురుషులకు మాత్రము) 25 M L టీ సీ 1 & ధర రు. 10/-

విశేషం. ఉచిత కరచిత్రములకు ప్రాయశః : 1. పైన అవలంబించి విశేష ధరలు-పాకింగ్ & డిలీవరీ ఛార్జీలు అదనం. 2. రెండు బలములకు పంపు ఆర్డర్లతో రు. 10/- అదనముగా పంపవలెను. ఒక బలమునకు పంపు ఆర్డర్లతో రు. 5/- అదనముగా పంపవలెను. మిగతా పంపు వి. పి. సి. ద్వారా చేర్చించవలెను : మిగతా ఉత్పాదక పురియు నిధిములనుండువారు తమ ఆర్డర్ తోపాటు పూర్తి ముక్తమును చేర్చించవలెను. మరియు రు. 3/- పోస్టల్ ఛార్జీలు అదనముగా చేర్చించవలెను 4. చిత్రములు ఖాళీమార్గ వ్రాయవలెను.

Orders to : THE MANAGER.

Jeevamritham Oushadha Sala, Calicut-1 (S. India)

Chief Physician Dr. K. N. RAMADASS

Phone : 2419 & 3607

దక్షిణాఫ్రికాయందలి యాంధ్ర సిపాయిలు [ఈ ఛాయా చిత్రం 1918 కళయుక్తి సంవత్సరాది సంచికలో ప్రచురించినది సం.]

హైందవ చిత్రలేఖనము

పోడూరి రామచంద్రరావు గారు

[1919 సిద్ధార్థి సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

హైందవ విద్యార్థికులు ప్రాచీన హైందవ చిత్రలేఖనముగూర్చి యత్నపూర్వకమున గుర్తింపజేయుచున్నారు. వారి లలిత కళాతత్వజ్ఞానము ఉత్తమాధముల విభేద మెఱిగించి పూర్వ కళా నైపుణ్యమునుండి ప్రస్తుత కళాభావమును గుర్తింపగలిగి పామర్యమును గల్గినదిగా కున్నది. అట్టివారికి చారిత్రకమైన విమర్శవాత్మకమైన వర్ణనతో గూడిన ఈ వ్యాసము బుద్ధి వికాస కారణముగను నమ్ముచున్నాను. మొప్ప మొప్పటి వఱకు హిందూదేశమునఁ జిత్రలేఖనము కళ యున్నదను మాటయే పశ్చిమ ఖండవాసులు నమ్ముతుండిరి. అట్టి తటి అజంతాలోని మధుసూదనుని చిత్రరూపులు ప్రాచీన హైందవ కళోపై నైపుణ్య ప్రకటనమునకు పాత్రులయ్యెను. అశ్వుతమతులకు పాత్రమును మఱిగని వలెనే భేదమునే మోచియున్నట్టియు, వీనికిఁగల సంబంధమును స్థిరపరచగలదియు నగు నొక మాతృస్మయము గడుదుటయేకాక, దానియందు బద్ధాదరులు గూడ నుంటు తున్నవనిది. శార్దూభర్యము భారతీయ కళావస్తు, విర్మాణమునకు మాతృతః మొనరినదని చెప్పవలసియున్నది.

ఆ భర్యము చరిత్రాత్మకమైనది. దాని యాదిన చరిత్రమంతయు కవులకన్న శిల్పిలకే వర్ణనార్హమై యుండెను. దాని సాంప్రదాయములన్నియు చాలవఱకు సన్నితములు. ఏకాకయములుగల భిన్న దోయలులకు వర్ణ సామాన్యములగు వ్యవహార పాధము

లంపడువారు కళావాక్కి మహిమైన పాధము. క్రీ. శ. 67 వ సంవత్సర ప్రాంతమున కళ్యణమదుంగుండను భారతీయ మతగురువు మింగ్టి చక్రవర్తి కోరికపై మంత్రి చిత్రకళావస్తువులతో గూడ నయనయ్యె పోయెను. ఆకాశమునుండియు హిందూదేశము నుండి పైవా జపాను దేశములకు బుల్లులు పరంపరగఁ బోవుచుండిరి. వారిలోఁ గొందఱు అచటనే వివాహముల నేర్పఱచుకొని శిల్పవృత్తియందే కాలమును గడుపుచుండినట్లు ప్రమాణములు గలవు. 8 వ శతాబ్దాంతమున విర్మింపఁబడినదనుకొను జపానులోని హొరింటి దేవళమునందలి సుప్రసిద్ధ చిత్రములము గూర్చి చెప్పుచు బిలియన్ అను నతఃఁడు ఇది పూర్తిగ భారతీయ క్షణ సమన్వితమనియుఁ బాత్రోచిత్రమునందును, జీవస్ఫురణ మందును, పెరులపై మునిబద్ధమైన యాకార విశేషములందును అజంతా గుహలలోని చిత్రములను స్పృశకుఁ డెచ్చుచున్నదనియు, వ్రాకుచున్నాఁడు. ఏదన తాల్చి మందలి నారయుఁగమునందలి చిత్రములను గూర్చి డిల్లన్ అను నతః డి యర్థిప్రాయమునే ఇచ్చియున్నాఁడు. రిక్టెట్టు అను నతఃఁడు 15 వ శతాబ్దమునందైన తోకా సంబంధపు శిల్పమునందు గూడ నీ సూచనలనే వృన్దముగ వక్కాణించుచున్నాఁడు.

అజంతాలోని చిత్రములు 100—628—వ సంవత్సరములవాటివని చెప్పవచ్చును. ఇందలి కదవటి పటము 626—628 వ సం. ల మధ్యదని పారసీకరాశ్త్రవ

బుద్ధులవద్ద నొద్దనుండి వచ్చిన రాయబారులను భారతీయ వ్యవహారము 2 వ పుట కిది గారించుటయే దృఢముగా దెలుపుచున్నది. ఈ చారిత్రక కథను విడిచిపెట్టి నను, ఈ మందిరములందేమి, ఇతర మందిరములందేమి పారవీర్యముయొక్కయు భారతదేశముయొక్కయు చిత్రకలంకు గల పాద్యమును మించిన లక్షణము లనేకములు గలవి క్రొను చెప్పవచ్చును. 7— వ శతాబ్దమున భారత పరమున కొద్ద భర్తము వశించినప్పటికీ ఈ కళ గూడ అంతరించినట్లు కనబడుచున్నది. తరువాత వేయి సంవత్సరములకు గూడ భారతీయ చిత్రము లెచ్చటను వివరమునకు గాన గానవుచు. కాని భారతీయ కళను గురించి పాశ్చాత్య వాదనలనుబట్టియు దేకుడినను భారత పరివర దేశములందు కళానిరీతియు కొంతవఱకు పాపాద్యకారి గానవును. క్రీస్తు ముందరము తొలి శతాబ్దములో యవన, భారత, పాశ్చాత్య, చీనా వాగులకలకు కూటస్థమగు తూర్పు టర్కీ కోటాలో పాశ్చాత్యమునకల అంతా తిల్పిలో వాని చేరినవియ్యై యుండు సమయము వలము లెప్పుడో స్థితి కాగూల పరితమనే వెళ్ళి డి అయినది.

ఈ విధముగ 10 వ శతాబ్ది పర్యంతము వామనాశ్రమమునకు ఈ కళ భారత అందమున 16 వ శతాబ్ది వు ద్విత్వ భాగమున నచ్చుట చక్రవర్తి కామలో తిరిగి తలయెత్తెను. అతని కుమారుడును పితావ పురుషుడునుగా జవంగులు కామలో నున్నత రకము పొందెను. ఈ మొగలాయి ప్రభుత్వమునందు రసికాగ్రహణమున వారి రాజకామములో పన్నిదియుం శిల్పములను పుద్గి పొందుచున్నెను. లబ్ధి ఫలము నుండు ఈ కాలపు చిత్రకళ వ్యవస్థను గురించి యొకంత ప్రాధమిక సమస్యనుచును సందర్భమున నచ్చుట చక్రవర్తి ఈ శిల్పములందును వారి శిల్పకళా దక్షతయందును గల యాత్మాభివేషమును దెల్పుచున్నాడు ఈచక్రవర్తి యొక్క ఆదర్శభావనేకత్వాగ్, షిరాజ్, టూబిజ్, సమర్కండ్ ప్రాంతములనుండి అనేకుల నీ దేశమున కొల్లెంకెను. రాను రాను ఈ కళ, మొగలాయిలు కాలక్రమమున నీ దేశములో కనిపించినట్లే, భారతీయకళతో నేటిభావము వందెను. విదేశీయ శిల్పాలతోనాటు పైందన చిత్ర కళలను గలసి పని చేయుచుండిరి. రసికాగ్రహణమున చక్రవర్తియను వారల మోక్ష నైపుణ్యమును గూర్చి తగునట్లు వాదనలు గల్గించుచు వచ్చెను. ఉదాహరణము మజ్నా ముందును నీ కేసి వికలమున వీరలు కలసి మెలసి పని చేయుచుండుట వీరల తెగల వారును ఒండొరుల యనుభవజ్ఞులము నునయోగించుకొనుటకు సరిపడ్చునై యుండుట చేతను పర్యవసానమున ఈ స్థితిగతులలో, నీ యుభయ మార్గముల నమ్మిక నమే కళాభివృద్ధికి కారణమై నదనులయు ఈ యానుభవాభివృద్ధిమునందు మొగలుల శిల్పకళా పాంప్రదాయము బుద్ధినించినవియును పాశ్చాత్యుల విస్తృతము కాగలదు.

తంతి : "NANDI" పోస్ నెం. 245
మా కా తా దా ర్ల కు, శ్రే యో భి లా ఘ ల కు
అ భి నం ద న లు.

టెడ్ మోడల్ రిజిస్టర్డ్ 1927/18
* అందమునకు * ఆనందమునకు
అసలుబంగారు కేకుకవరింగ్ చేయబడిన ఆభరణములు
"నంది" ఆభరణములు ధరించి
దబ్బు పొదుపు చేయండి
KANTA HARAM RS 27 75
NO 227 RS 27 75
KASHMIR BEAKLACE
నంది గాళ్లు కవరింగ్ వరుల్లు.
చిలకలపూడి, పాఠాన్ — మచిలీపట్నం పండియన్

పెద్ద క్రొను తన వ్యవస్థములో 'రాజపుత్ర యుగము' అను శిల్పకళా ప్రాసన రాజపుత్ర కళాపాంప్రదాయము ఈ మొగలాయి పాంప్రదాయమునకు సమకాలికమై దానిని వారలకు పోలియుండెను. కాని, క్రొనుగారు రాజపుత్రుల కళాప్రయోగ విషయమున విరుద్ధ భారతీయములనుబట్టి, అంతాలోని పురాణము సమాగమమును వారించుచున్నాడు. వీరియందు రాజపుత్రుల వ్యక్తిత్వమును వాగదళమును ముద్రితములై యున్నట్లు నేటివఱకు లెరుగునగునవియు నీ సందిరామున రాజపుత్రాస్థానములోని పాంప్రదాయ చిత్రకళా పాంప్రదాయమును చెక్కుచెదరకుండు గానీదే దిదియే యవిద్యు జెప్పుచున్నాడు. రాజపుత్రులకును మొగలాయిలకునుగల భిన్నమును ఒక వాగదళమునకల యొకరి నెట్లు ప్రేరించినదియో జూచుచు రాజపుత్రుల చిత్రకళ, కార్పణ పురాణ శిల్పము సమకాలికమైన మొగలాయి శైలిని యనుకరించినట్లు తోచుచున్నది. క్రొను దొంగారు ఈ దేశీయ విద్య మొగలాయి ప్రభుత్వమునందే తిరిగి తలయెత్తుచున్న దియు, సంతకపూర్వము దానినలూపమట్టి దో తనకు లెరుగుదలయు జెప్పుచున్నాడు.

పిమ్మట రాజపుత్రులకు జయపూరు సందేహ నుట పట్టయ్యెను. అనటి నుండియు, రాజపుత్రాస్థానములోని ఇతర శిల్పములనుండియు గను క్రమముగ నీ విద్య మొగలాయి అస్థానమున కేరి 17 వ శతాబ్దమున వొక్కొక్క సమయమున ధీరీ, ఆగ్రా, లాహారు మొదలగు వొక్కొక్క పట్టణమున దత్త దేశ భేదముల నందుచు, మొత్తముమీద రాజపుత్ర కళా లక్షణములతోడనే వెలయుచుండెను. మొగలాయి ప్రభుత్వము క్షీణించుటతోడనే భారతదేశమున నీ విద్యయు క్షీణించినట్లును. మఱియు 1760 సం లో నీ ప్రభుత్వము ముగిసినపు డీ విద్య చాల క్షీణదశయందుండెను. ధీరీ, లక్నో పట్టణములలో కొండలు శిల్ప లింకను నీ పుల్లి వాదముల జేసికొనియుండిరి. కాని వారి కల్పనలు జీర్ణించిన కళయొక్క యువరణములు మాత్రమే యని చెప్పవలయును ఈసమయమున గుంబిర్యయం దభిమానముగల కొండలు శిల్పలు పాటరిపుత్రమునకు వచ్చి క్రొత్త మార్గములం ద్రొక్క మొదలడిరి. కాని వారి పనియందు దించుక గుణముండినను భావరసాత్మక యుండెను.

దక్షిణదేశములో నీ కళ ఉత్తరదేశమునకు వచ్చి మార్గములో పెంపొందెను. 17 వ శతాబ్ది ప్రారంభముననే దక్షిణమున భారతీయ శిల్ప యొకటి యున్నట్లు నది అప్పటికి అప్పుడప్పుడు పాంప్రదాయమునుండి శిల్పం కుటుంబములు వచ్చి చేరుచుండెను. వారి సంతతివారు నేటికిని పైదరాజాడు, నెక్కండలో గానవచ్చుచున్నారు. ఇంకను దక్షిణమునకు పోయినకొందరి ఈ విద్యను లక్షణములు గానవచ్చును. వీనినిబట్టి చూడగా నిది ప్రత్యేకముగ పుట్టి పెరిగినట్లే తోచుచున్నది. కాని ఉత్తర దేశపు విద్యతో పన్నితాత సంబంధము కందనియే పాంప్రదాయములు చెప్పుచున్నారా ఇట్లంటే ఈ విద్యలు రెండు విధములై తంజావూరునందును, మైసూరునందును వెలసెను.

తంజావూరులోని శిల్పలు 18 వ శతాబ్ది ప్రారంభమున దొంగలొల్లి పాంప్రదాయమునుండి వచ్చినవారే వారి సంఖ్య క్రమ క్రమముగ పుద్గి నొందినది తంజావూరి రాజులలో గడుటివాడైన శివాజీ కామన (1833—1855) దంత, దారువుల రెంటియందును సుప్రసిద్ధమైన పనిని జేయు 18 కుటుంబములూరై యుండిరి. శివాజీ పరిణానంతరము ఈ కుటుంబములు చెదరిపోయెను కాని నేటికిని తమ కుంబిర్యము అశ్రయించియున్న కొందరి కుటుంబములవారు మాత్రము "తంజావూరు" మును ప్రాయుచున్నారు.

మైసూరులోని శిల్పసంఘము 19 వ శతాబ్దానంతరమున రాజా కృష్ణరాజ ఉడ యాల్ వారి ప్రభుత్వములో ఉత్తర దశను పొంది 1868 వ సం లో నాయన మరణించినపు డంతటితో వదులగుటెను. ఇట్టి చిత్రకళ అంతకంత కదోగరి జెందుచు పూర్తిగా శిలమగుచుండును కాని పెద్ద క్రొను ఇట్టి కృష్ణరాజ కళయొక్క పునరుద్ధరణకు ప్రతికూలము కాదనియు మాల్పు శక్తి యేది యేది ఉద్బుధించినచో గళాభివృద్ధి మఱు వికసించేయవలెననియు చూపుచున్నాడు. వంగదేశమున విజీవల బాదనాపింది ఈ మాల్పు శక్తియే కదా!

ఈ మాతవోద్యమమును అపరిమితనాథకాకూరు వాయకుడు ఈయన ఇతర విద్యారంగములలో ప్రవృద్ధి గాంచిన యొక విద్యకుటుంబమున జనియించెను. సుఖిరమైన సహజకళా పాండిత్యము గలవాడు. మోహన విగ్రహాలు ఈయన కొండలు శిల్ప యువకులను తన చుట్టు జేర్చికొని పనిని ప్రారంభించెను కొందరి కామనలోనే వీరలక్ష్మి యంతో సాధ్యము నొంది. ఈ యుభయ మందరివారూ చేయుచు నీదో యొక గుడ్డి యనుకరణముగాని అభవా లనేక శైలలపై వాదారదిన యొక కృత్రిమ పుష్టిగాని గాదు అట్లుగాక వారల చిత్రములు మొత్తముమీద పభిమాన సంతకముల కమనైన వ్యక్తియొక్క ఆత్మాకాయముల దృఢముగా దెలువగల స్వతంత్ర్యమును గల్గి యున్నవి. ఈ సంఘమువారు చేయుచువియంతయు పాంప్రదాయ మార్గమునే సముత్తర మనోభావమును చిత్రించుటయందు శిల్పనిజీగల యువకలమైన కుమారామునే లెల్లుచున్నది. ఈ సంఘమును స్థాపించుటలో పాంప్రదాయ కళావ్యాప్తి కామన సేమార్గము ననుసరించే ఆ మార్గమే కొంతవఱకు అవలంబించినది.

ఈ మాతవోద్యమ మిప్పు దభివృద్ధిచెందుచున్నను జను లింకను గుణ గ్రహణ పాటరిపుత్రులగాని విజయగు లాభము నొందజాలదు. క్రొను, భారతీయుల గుణ గ్రహణ శక్తి ఈ విషయమున పరిపక్వము నొందలేదనియు, ఈ జ్ఞానము పరిణతి నొందిననే ఈ కళ గూడ మోతమైన పరిణామము నొందగలదనియు వచ్చి ప్రాయుచున్నాడు. ఈ రెండు శత్రువులు సప్పుడు కలసి పనిచేయుట కారంభించు అప్పుడే భారతీయ కళా పునరుద్ధరణ మాన్పుమై నది తలంచవచ్చును.

నన్నయభట్టు వంశపాకవి- గోపాలుని రామకవి

బారిష్టరు ఉన్నవ పక్షీనారాయణపంతులుగారు

[1919 సిద్ధార్థి సంవత్సరాదిపంచికనుండి]

నేను గుంటూరు కాలేజీలో చదువుకొనుచుండగా ఫిరంగిపుర వాస్తవ్యులగు లేటు చిలరా కృష్ణయ్యపంతులుగారు సప్తయ్యభట్టు మహారాష్ట్రుడని గురుజూడ శ్రీ రామమూర్తిపంతులుగారు వ్రాసినందు అది సరికాదనియు సప్తయ్యభట్టు పంతులువారు గుంటూరుజిల్లా విమర్శించి తాలూకాలో నున్నారనియు చెప్పియుండెను. ఈ కృష్ణయ్యగారి కింగ్లీషు రాకున్నను సంస్కృతాంధ్రములలో దగుపాటి సాహిత్యమును ఆంధ్రదేశపు పూర్వచరిత్రలో జక్కని యభినివేశమును తనరచు పండితులకంటె నెక్కువ విశాలదృష్టియు గలిగియుండెను. దీని విషయమై విచారణ చేయవలయునని కృష్ణయ్యగారి కభిరాష్ట్ర యుండెనుగాని వారి కకస్మాత్తుగా మరణము సంభవించుటచే ఆ విచారణ యంతట నిలిచిపోయెను. కృష్ణయ్యగారి మేనల్లుడు ప్రస్తుతము నరసరావుపేటలో ప్లీడరుగనున్న సడిపర్ల జగన్నాథరావుపంతులుగారు ఈ విషయమై కొంత విచారించి గోపాలుని రామకవిచే రచించబడిన గ్రంథము సొక ప్రతిని సంపాదించియుంచినారు. గోపాలుని వంశమున నితర కవులు గలరనియు చెలియవచ్చినది. జగన్నాథరావుగారు ఈ విషయమున నొకను కృషిచేసి ఈ తాలూకాలో తమకు గల వరసతి సుమయోగింతురని తలంచెదను ప్రస్తుతము రామకవినిగూర్చి తెలియవచ్చినంతవఱకు వ్రాయుచున్నాను.

ఇప్పుడు దొరకిన ప్రతి కొండపిటి కాగితములపై వ్రాయబడి మిక్కిలి శిథిలమై యున్నది. విమర్శించి తాలూకా ముప్పాళ గ్రామములో గోపాలునివారి గృహమునందు మరియొక తాళపత్రప్రతి గలదట. అది దీని కంటె పూర్వపుదని విందును. ఈ కాగితపు ప్రతిలో మూడు గ్రంథములు వ్రాయబడియున్నవి. ప్రతివిరేఖకుడు గోపాలుని కృష్ణయ్య. దీని మూలగ్రంథము ఇప్పటికిని గలదని వింటివి.

1 పారిజాతాపహరణము

ఈ ప్రతిలోని మొదటి గ్రంథము పారిజాతాపహరణమును యక్షగానము. ఇది వీధి వాటకముల పక్క మందును. కృతికర్త కృతిభర్తల పేర్లు లేవు. దీని మొదటి పుటలు పోయినవి.

2. ద్రౌపదీ స్వయంవరము

రెండవ గ్రంథము ద్రౌపదీ స్వయంవరము. ఇది మూడాశ్వాసముల ద్విపద ప్రబంధము. దీనిలోని

“మదనూరి పురవాసు మూర్తినిలాను
సదమలగుణశాలి సత్యసంశీలి
పుట్టనామాత్యసత్పుత్రుండు నీతి
బట్టిన దగ వీరభద్ర సత్కవిని”

అనుదానివలన కవిపేరు వీరభద్రుడని తెలుచున్నది. మరియు, వసుధలోపల సూర్యవంశంబునందు పానగ జన్మించిన పుణ్యపురుషుండు

కరుణావయోనిధి గాంధీర్యమూర్తి
ధరలోన వెన్నగ దగివట్టి ఘనుడు
రమణలో శ్రీ కనకరాజు చెప్పు
క్రమముతోడతల నప్పు గలమర్మి దిలిచి.

అనియు

మేరుధీరుడు బుద్ధి మించినవాడు
సకల పురాణముల్ సకల శాస్త్రములు
సకల విద్యలు నెఱుంగు జాణశేఖరుడు
గండర గండంకగండభేరుండ
దండిబిరుదాంకుడై తనసారావాడు
వరగ నరస్వరీధందారమునకు
ఇరవంద నెఱుగిన యిదికులత్తముడు

అనియు కవి కృతిభర్తను గూర్చి వ్రాసియున్నాడు. కవిని గూర్చియు కృతిభర్తను గూర్చియు ఇంతకంటె విప్పుడు తెలియదు.

3. చిత్రాంగదాపరిణయము

ఇదియొక వద్యరావ్యము. కవి గోపాలుని రామకవి. కావ్యము ఆహూబళ నరసింహస్వామి కంకితము. ఇది కొంచెము ప్రాళముగా నున్నది. ఇప్పుడు దొరకిన ప్రతిలో రెండవ యాశ్వాసము కొంతవఱకే వ్రాయబడి యున్నది. చివర నవ్యము పూర్తిగనయినను వ్రాయబడియుండలేదు. కాలము నిర్ణయించుటకు సరియయిన యాధారములు కనబడవు. గ్రంథములోని విషయములనుబట్టి కవి మిక్కిలి ప్రాచీనుడు కానటు తోచుచున్నది.

కవి యాదియందు త్రిమూర్తులను వారి భార్యలను విష్ణేశ్వరుని హనుమంతుని తార్జ్యుని కుమారస్వామిని కౌమోదకీ ఖడ్గ శాస్త్రములను పూర్వముషులను స్తుతించియున్నాడు. ఇవ్వంతములు గలవు.

గురు డి విధముగా స్తుతించబడియున్నాడు:

క. పాంగును తారకయోగ వి
ధిం గల లక్ష్మీసుభవము దెలుపుచు మహారా
జాంగవిధుని మద్గురు నర
సింగని శివరామపునుని సేవించు మదిన్.

ఈ ఘన డెవ్వరో నున కింకను తెలియవలసియున్నది. కవిమూల

నీ. రామాయణార పూర్ణవివేకి వాల్మీకి
న్ని శుతాశుకవి ప్రవీణ భాణు
విమల పాలంకార విభృతి భవభూతి
మానిత శబ్ద సమాజ భోజ
మూర్తి విత్సన్నతమోరవి భారవి
కవితానదోల్లాసు గాలిదాసు

అధికౌత్సత్తికి సాధనము

అన్నివిధములగు వ్యవసాయములకు

వేరుశనగ పిట్టు-ప్రత్తివిత్తుల పిట్టు

కాయ కూరల పెంపునకును

పశువుల మేతకు ప్రసిద్ధి జెందినవి

అన్నివిధములైన దువ్యములగు భోజనవదార్థములకు

దీప్తపర్యాయ

శోధితమగు

(డబుల్ రిఫైన్డ్)

వేరుశనగ నూనె-ప్రత్తివిత్తుల నూనె

ఆరోగ్యమైనవని, దొంగడబడినవాడిని

మా పరిశ్రమలందు నిపుణులచే

ఉత్పత్తి చేయబడును

టి. జి. లక్ష్మయ్య శెట్టి & సన్సు.

ఆదోని

ఫోన్స్ - డ్రంక్ : 328

328A

లోకల్ : 211

ఫ్యాక్స్ : 383, 266

పహాచోపమాననిస్త్యం దుః జోరకపీం దుః

సుత్రేక్ష్య కవితామయూఖ మూఖ

వా మనంబున దలపోసి నన్నపార్య

సోము భాస్కరభీమాది సుకవిజనుల

బ్రతుతి గావించి శ్రీనాథు రంగనాథు

జోతనార్యుల న్యరియించి పూజజేతు.

పె పద్యమున శ్రీనాథుడును పోతనార్యుడును ముత్యమణి యుండుటచే కవి 15-వ శతాబ్దికి తరువాతి వాడనుట నిశ్చయము. ఏకాలమువాడో నిశ్చయముగ జెప్పవీలలేదు.

చ. అటుజని కాంచె పొందునుతుఁ డభవటీవరకావమాన వి పుటకలషడ్వ గన భవభూరి భయార్తి విలీన గూఢపా త్పటంబు జాపుక్ష కేళి కల ధర్మణ పేతు తరంగ రంగదా ర్మటపటు విష్ణురీవిశద భవ్య విశాలము శీతశైలమున్.

ఈ పె పద్యమును అల్లసాని పెద్దనయొక్క "అటుజని కాంచె భూమిసురుడు....." అను పద్యముతో బోల్చిన యెడల వీరిలో వొకరు రెండవవారి ననుసరించియుండురని చెప్పవచ్చును.

మన కవి పెద్దన ననుకరించిన యెడల పెద్దనకు తరువాతివాడు అనగా 16-వ శతాబ్దిలోనివాడో తరువాతివాడో అయిన క్లృంచవలసి యున్నది. ప్రస్తుతము కవికాల విమర్శనము వింతటితో విరమింతము.

క వి వ ల శ ము

కవి ఆశ్వాసాంతమున నిట్లు వ్రాసియున్నాడు:

గవ్య. ఇది శ్రీ మదహారాజ రక్షింపరసింహ కరుణా కటాక్ష వీక్షణ విచక్షణా క్షీణ మహిమా కలిత రలిత కవితా విలాస మృదు మధుర వచన రచనా విలాస గోపాలయాస్వయాంభోనిధి సంపూర్ణ రోహిణి కళిత మౌర్ధగ్యసగోత్ర పవిత్ర ఆవస్తంబ సూత్ర యోగానందయానా త్య పుత్ర సరససన్నాన రామాభిదాన ప్రణీతంబైన చిత్రాంగదా పరిణయం బను శృంగార కావ్యంబునందు ప్రథమాశ్వాసము సంపూర్ణము.

దేవతాదిస్తుతు లయిన తరువాత ఏ విధముగా నున్నది:

వ మధ్యంశక్రమం బభివర్ణించెద.

మ. వివిధామ్నాయ పురాణాశ్వాస్త పటీమావిత్సమ్నం దద్యాత్మ మార్గవిశేష ప్రతిపాదమానముడు సాంఖ్యస్థైర్య నిష్ఠానుయోగవిన్దానుభవ ప్రమోదుడు తపోగజ్వలి మౌర్ధగ్యమో వివరేణ్యుండు ప్రవాళమందె ధరిణి విజ్ఞానపారిణుడై.

క. ఆ మౌర్ధగ్యసగోత్రం

లాముఁ డనుపాగడ్త గని యిలన్ శబ్దపటి

షా మేయదక శికా

కాముండు సన్నయ జనించె గణనాగణుడై.

సీ. తగ వంధశబ్దచింతామణి వంచవ

రిచ్చేద నియతి విర్మించె మొదల

గణవర్ణకూట లక్షణ శుభాశుభ ఫల

శిక్షా ప్రబంధముల్ చేసె నాది

కవి జనాశికి జమత్కార కల్పనలను

మించి జాడల నేర్పరించె దోలుత

సంస్కృతం బంధ భాషాయుక్తి పాదించి

నిర్మవ్వనామముల్ నిలిపె రూఢి

భారతామ్నాయ పాఠోద్దీపకమే దెలిసి

వేక్క నీడ వపేక్షించి విబుధు లెల్ల

నారా వన్నయభటు విద్యంకు రట్టు

కుకవి వాకట్టు సత్కవి కోటగట్టు.

క. ఆ సన్నపార్య వంశాంభోనిధి సంపూర్ణచంద్రు పోలికను దయా నూనగుణాంకారుడు దీనిది గోపాలు డమిత లేజుడు పుట్టెన్.

సీ. పిన్న యీడున జను లెన్న వ్యాకరణాది శాస్త్ర పరిజ్ఞానచతుః గాంచె నకం వేద పురాణ సంహితాచిత్కార వాచక ప్రజ్ఞాపి వన్న కక్కె

తత్త్వజ్ఞుడై సాంఖ్యతారకవ్యూత రాజవిద్యా ప్రచారములఁ బ్రబలె
లయమొప్పుగా మంత్రలయపాఠాదులనుయోగాభ్యాసరూఢిదేహాబుమఱచె
దీక్ష లొప్పు నహోబల తీర్థమందు
నృపారిసిం గూర్చి పెక్కునా శ్లవారహంబు
తపము గావించి మెప్పించి తగిన వరము
లందె గోపాలు చార్య మహాత్ముడగుచు

క. ఆ వంశమున ననేకులు ప్రావిర్భవ మంది రెండు పారంపర్య
దీపర్యలు గుణధుర్యలు ప్రావీణ్యలు రాజకార్యవరతాగణ్యుల్.

ఉ. లాలిత పాకకుద్ది శుభ లక్షణ లక్ష్మ నమ్మద్ది నమ్మవా
గ్జాలవిధంబులైన రసకల్పిత మాధురి శబ్దధోరణీ
లాంఛనముక్తి సాధకవిలాసము లౌ భళి మెచ్చనచ్చు గో
పాలునివారి యిల్లు నికిపట్టు గదా కవితామతల్లికిన్.

వీ. సకల రాజాస్థాన జనమనోరంజన
ప్రచుర శేఖరులు గోపాల్నివారు
ప్రత్యక్ష బాహుల పాంచాలవట సాధ్య
ప్రచుర శేఖరులు గోపాల్నివారు
హితజనపాలనోచిత కార్య కృత కృపా
పారీణమతులు గోపాల్నివారు

.....

ప్రకటయోగానుభవులు గోపాల్నివారు
అట్టి గోపాల్నివారిలో నంఘు విభవ
దిక్కుభుక్త సహాధి సందీప్త హేళి
రమ్యగుణహేళి సూరపరాజమౌళి.

కా. నానాయుక్తి బల ప్రవీణతల విన్నాణంబుగా రాజసం
సా నామాత్యవిధుల్ రచించి బుధ పౌష్కస్థాప్య సంపాదనా
హీనస్థావన నేర్పణించి వికటించేవారి ముగ్ధ యో
గినందుడు నియోగి నైపుణత లాహి చెప్ప వాశ్చర్యముల్!

.....

చ. (యోగానందునివలన) ఆమెకు రామన వెంకన యన వాత్మ
జాలు సంభవం బంది రందులో రామ కవివర్యుడ నదా హరి సత్కృష్టాకటాక్షి
ప్రలబ్ధ పాతక చమండ.

పె. వద్యములవలన కవి తాను నన్నయ భట్టారకుని వంశమున
జనించినట్లు స్పష్టముగఁ జెప్పియున్నాడు.

విమకొండ తాలూకాలోని ముప్పాళ మొదలగు గ్రామములయం
దును దరికి తాలూకాలోని కొన్ని గ్రామములయందును మౌద్గల్యసగోత్రు
లును అపస్తంబసూత్రులునగు గోపాలునివారు అనేకు లున్నారు.

నన్నపార్వడు అదివర్యములో తన్నుఁ గూర్చి

వీ. తన కుల బ్రాహ్మణు
లోకజ్ఞ సుభయ
.....

అని చెప్పుకొనియున్నాడు. కాశీభట్ల బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు నన్నపార్వడు
“తన కుల బ్రాహ్మణు” అని వ్రాసికొనియుండుటచేతను భట్ట దిరుదాం
కీరుడగుటవలనను నైదికశాఖవాడనియు, గురుజాడ శ్రీ రామమూర్తి
గారు పె. వద్యమున నన్నయ్య “లోకజ్ఞ” అను విశేషణము నుపయో
గించుకొని యుండుటచే నైదిక లౌకికములు రెండునుఁ గలిగియున్నాడని
యు, అందువలన సతయ చాళుక్యులలో వేలెంచిన మహారాష్ట్ర బ్రాహ్మ
ణుడై యుండవచ్చుననియు వాదించియుండిరి. కాని, అని వట్టి యూహ
లు. శ్రీవాధునకును భట్ట అనియు ఆచార్యుడనియు దిరుదములు గ్రంథ
ములవలనను శాసనములవలనను స్పష్టముగా నున్నవి. గోపాలుని వారు ఇప్ప
టికిని నన్నయ సంతతివారమని చెప్పుకొందురు. రామకవియు వట్లే పె.
జెప్పినట్లు వ్రాసియున్నాడు. ఈ గోపాలుని వారు ఆర్యేల నియోగులు.
వీరు పాకవాటికాకు చెందియుందురు.

(పె. వద్యములో లోక ప్రమాదములను పరిచలేదు.)

సాంప్రదాయిక సాందర్యంతో సరికొత్త సమూహాలు

చేనేత పస్త్రాలు
కొత్త పాతల మెలు కలయిక
అధునాతనమైన పద్ధతిలో
రూపొందించిన సాంప్రదాయిక శోభ
మీను, మీ కంటుంచానికి తగిన
అనేక రకాల పస్త్రాలు

సరికొత్త డిజైన్లలో
అద్భుతమైన వస్త్రాలను
హ్యాండ్ లూమ్ హౌస్
9 రత్న బహర్,
మద్రాసు-3.

FDS-HH 006 TE

ది కె. సి. పి. లిమిటెడ్

రిజిస్టర్డ్ అఫీసు : 38, హంట్ రోడ్ మద్రాసు-6.
 లెట్రినేషన్ లిమిటెడ్ అఫీసు తో వర్క్ : పి. డి. నెం. 2278,
 తిరువల్లిచూరు, మద్రాసు-19.
 టెలిఫోన్ 52201 (5 లైన్లు) త.త. : FABRIKATER
 వేవ్ లోన్ బెండ్స్ వి రామకృష్ణ నన్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్.
 ఛార్జ్ శ్రీ వి రామకృష్ణ, I C S. (రిటైర్డ్)

చెల్లించబడిన మూల ధరము : రు. 3,00,00,000
 పలుకుబడి, చెల్లించబడిన మూల ధరము : రు. 1,11,93,840
 ఎడ్యుకేషన్ : రు. 1,97,73,668

సెంట్రల్ వర్క్స్, మద్రాసు-19 నందు తయారగును :

జె. క్యూ. ప్లేట్ లిథో-కెయిన్, పాల్స్, ప్రాప్రెవారి నవాకారముతో
 పంచదార మరియు సిమెంటు పరిశ్రమలకు
 కావలసిన పూర్తి యంత్ర పరికరములు.

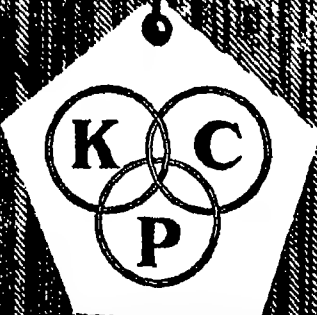
మెక్సన్ ఇంకో కార్పొరేషన్, సాక్స్ లే సీటి, యు.ఎస్.ఎ నారి
 సహకారముతో రోటరీ వాక్యుమ్ ఫిల్టర్లు.

విల్ హెల్మ్స్ బర్గర్ మేక్యూనిక్ ఫేబ్రిక్ హిస్ రిచ్ & సోన్స్, హంబర్గ్
 వారి సహకారముతో ప్లేట్ వర్కింగ్ మెషిన్లను.

సల్యూరిక్ ఆసిడ్ మరియు సూపర్ ఫాస్ ఫేస్
 యంత్ర పరికరములు, ఇతర భారీ పరిశ్రమలకు,
 అన్ని రకములైన స్టీల్ కానింగులకు యంత్రములు.

పుయ్యూరు, కృష్ణా జిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్ నందు తయారగును :
 పంచదార, కన్ ఫెక్షనరీ మరియు దినేవర్క్ స్పిరిట్.

హువర్, గుంటూరు జిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్ నందు తయారగును :
 పోర్ట్ లాండ్ సిమెంటు.

S A

ఏ క లి పి

కొమండూరి శతగోపాచార్యులుగారు, బి. ఎ. (ఆనవు)

[1919 'సెప్టెంబర్' సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

మన భరతఖండమున జనములు సంక్రాంతివంశమున పేరిడిరి. ఇందు గల వైష్ణవక వ్యూహం వైష్ణవీయకాళ జనం జాతి మత భాషాభేదములందు వివిధ భేదములు మనీ యే ఇతర దేశమునందును కానరావని చెప్పవచ్చును. ఇట్టి భేదములన్నియు నేక దేశమునందు కూడియుండుట తారతమ్య వర్ణ వేయబూనుకొను కొండలు విద్యాంశులకు మిక్కిలి యుపయోగకారి యగుట యథార్థము. కాని, వానిలోని కొన్ని వైష్ణవములు మన జాతైశ్వర్యమునకు భంగకరములుగా పరిగణించుచున్నవి ఇతర దేశములలో కూడ వర్ణభేదకొన్ని విషయములందు భేద వైష్ణవము లున్నవి కాని, అన్ని విషయములందును వివిధత యొక వల దేశమున మాత్రమే ముఖాడి జాతైశ్వర్యమునకు వాని కరములగుటకు వరస్థలము సహాయము గావించుచున్నవి వానిలోని కొన్ని సమస్యలు సామ్యర సంబంధము కలగుటవలన వానిని పరిష్కరించుట దుశ్చర్యముగా నున్నది కాని, యొక్కొక్కటి పరిష్కారమున కొందరి ఇతర సమస్యలను పరిష్కరించుట ముంభతర మగును.

కొంతకాలమునుండి ఏక భాషను వ్యాపింపజేయుటకు మన దేశమున ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. వాగం ప్రచారణసభ మొదలగు కొన్ని సంస్థలు హిందీ భాషను సాధ్యమై సంభవమునకు వ్యాప్తికావలసిన భాషగా చేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నవి. ఈ కార్యములందరి కన్న మించినది లోకీగియో యువ్వారా ఈ విషయమున మనదేశము యూరపు ఖండముతో పోల్చబడుచున్నది. కాని యూరపు ఖండమునం దంతటను (ఒకటి రెండు దేశములందు తప్ప) జనసంఖ్య నొక్క లిపి వాచుచున్నందున వారిలోని భాష వింతకరు నేర్చుకొనుట ముంభము. అదిగాక, యూరపు ఖండము ఏకదేశము కాక అనేక దేశములు కూడియున్నందున అచ్చట కొన్ని యంతర్దేశీయ వ్యవహారములకు మాత్రమే యేక భాష కావలసియున్నది. అంతంతకే కావలయుచున్నచో ప్రస్తుతము మనదేశమున సింగ్లీషుభాష ఈ కార్యమును నిర్వహించుచున్నది. భరతఖండ మేక దేశమై నందున మన రాజకీయ సాంఘిక మత సాంస్కృతికవర్ధి కై మన దేశభాష కావలసియున్నది మొదట దేశమున నేక లిపి ఏర్పడినగాని యేక భాషావ్యాసన సాధ్యము కలగదు. ఏకలిపి యున్నచో, అన్ని ప్రాంతములవారసు సామాన్య భాషగాని తమ ప్రాంతములందలి మతీయేక భాషను గాని నేర్చుకొనుట సుభిషాగ్య మగును.

మన దేశమున ప్రస్తుతము ముప్పాతిక ముప్పైరెండు జనం కే లిపి జ్ఞానమును లేదు. జన వాచాన్యములకు తప్పక చదువు వ్రాయుట మేరలు కిప్పుడే ప్రయత్నములారంభించుచున్నది ఇట్టి కరుణముననే యేకలిపి విస్తారించునో వ్యాపింపజేయుటకు తగిన ప్రయత్నములు నిలవలయును.

ప్రస్తుతము హిందూదేశమున మూడు 10 మఱ్యా లిపు యుపయోగములో నున్నవి అందు ఇంగ్లీషుభాషకై యుపయోగించుటకు రోమనలిపి యూరపుఖండపుది అరబ్బీ మొదలగు తుంకూ భాషల లిపియే ఉర్దూ భాషకును ఓగి నేర్పడినది తక్కిన వానిలో ముఖ్యమైనది దేవనాగరి. బంగాళి, గుజరాతీ, తెలుగు మొదలగునన్నియు దీనిని పోలికనే.

ఇందు దేవనాగరి నేకలిపిగా చేయుటకు కొంతకాలమునుండి ప్రయత్నము చేయు బడుచున్నది. కీర్తిక్షేత్రలగు శారదాచరణమొరగారి యధ్యక్షత్వంలోని ఏ యుద్దేశముతో కలకత్తాలో నేకలిపి విస్తార పరచుటకు స్థాపించబడి, అనేక ఘనం ప్రాశ్నాహుతో దేవనాగర్ అను బహుభాష మానవత్రికను ప్రకటించుచుండెను. కాళి, కలకత్తా మొదలగు నగరములందు స్థాపించబడి హిందీ భాష వ్యాప్తికై కృషి చేయుచున్న కథకు దేవనాగరి నేకలిపిగా చేయుట కూడ ముఖ్యోద్దేశమై నందున వానికి వాగం ప్రచారణ సభలని పేరువచ్చెను. దేవనాగరి ఇప్పుడు మనదేశమునం దన్నిటికన్న మెక్కిన విధిగా వ్యాపించియున్నదగుటచే అదియే యేక లిపి యగుటకు పీఠమదా యను విషయమును మన విప్రులు విశ్లేషణింపబడితో విమర్శించవలసి యున్నది. దేవనాగరి హిందీ, మహారాష్ట్ర భాషల లిపి. ఈ జనం మూడు పది కోట్లందురు. (కాని, పీఠో మిక్కిలి స్వల్పసంఖ్యా కులు మాత్రమే లిపిజ్ఞానము కలవారని మనము జ్ఞానీయం దుండుకొనుచున్నది) అదిగాక, సంస్కృతవంశముల యనేక ప్రాచీన గ్రంథములు వాగరిలిపిలోనే యున్న పదియుండుటవలన వాగరి సంస్కృతపు వ్యక్తియలిపిగా సంపాదించుటవలన అది ఏ

తరుముగా వెంపాడి సంస్కృత భాషాజ్ఞా లనేకులచే నేర్చుకొనబడుచున్నది. అందరి యక్షరముల యేర్పాటును వాని వరుసయు శబ్ద కొస్త్ర విహితముగా నున్నవి. కాని, దేవ వాగరిజాతి లిపిలలో, అటు ముఖ్యముగ వాగరిలో, అనేక లోపములు కూడ కలవు. ఈ లిపిని వ్రాయుట కష్ట సాధ్యము శీఘ్రముగ వ్రాయుటకు పీఠమదదు. ఈ లిపిలోని ప్రత్యక్షరము నొక కట్ట గమనల నందును దీనికన్న గుజరాతీ బంగాళీ తెలుగు మొదలగు లిపుల వెప్పుడు ముంభముగ వ్రాయుచున్నది ఈ యన్ని లిపులలోను సంతయులైన క్షరములు కలిపి వ్రాయుచు రతి యుండుటవలన వాని గుణితమును నేర్చుకొనుట కష్టమ. అది ముఖ్యముగ కోమల మనస్కులగు బాలలకు శ్రమను కలిగించును. వాని యచ్చుల పిచ్చమునే కూర్చి ముద్రించుటయు వ్యయ ప్రయాసకరము. ఇందువలననే దేశ భాషలందు పైపురై టింగు యంత్రములు వ్యాపించుట దిగురవయ్యెను ప్రస్తుతకాలము నందు వివిధ వ్యాపారాంశులందును కపటీయందును పైపు యంత్రములు ప్రాచుర్యము పొందుచున్న విషయ మందలిమన తెలిసియున్నది. సాంభ్యమును మాత్రము వివరించినచో వాగరియు వితరము లగు దేశీయలిపుల నేకలిపి యగుట కనర్థముని తోచక మూడు ఉర్దూలిపియు మిక్కిలి క్లిష్టమును గలది యందలిమన పీఠమే. ఇక సాశ్వాత్యలిపియగు రోమనక్షరమును విషయము వివరించవలసియున్నది. లిపివంటి ముఖమును విమర్శించుచున్నది జన సాశ్వాత్యమునే ముఖ్యముగా నెంచుకొని, అర్థీయతావిమోచమును విధించుచున్నది. ఎంత క్లిష్టమైనను సాకర్మ కపాత్యులను మన దేశీయలిపియే మనముండవలయునని తలంచుట తప్ప లిపి యుపయోగి మా. పుల యంత్రప్రాయ కలాపమైన భాషను వరస్థలము పరక్ష మనగూడ తెలియక అమెరికాను కేరళాను ముఖ్యపరగము ఇందు ప్రతీత జాతీయతా సమస్యలు లేవు ఉపకరణములకు అందును గాని పూజ్యత గాని ముఖ్యము గారు. సాకర్మమే ప్రధానము. ప్రస్తుత కాలానికిని లట్టి యుపయోగము తగ్గిన ప్రాంతములకరమును విడిచి నుగముమును సుకరమునునగు మాత్రమేకరమును గ్రహించుట పురోభివృద్ధి కోరు వారితెల్లరకు కర్తవ్యము రోమనలిపి ఇప్పుడు ప్రపంచమునం దప్పు ఖండ ముగోను విశేషముగా వ్యాపించియున్నది వాగరికతగల ఇతర దేశములందు సంచారము చేయుటకును ఉత్తర త్రవ్యతరముగా జరుపుటకు రోమను లిపి యవసరకారి యగుటయేగాక మిక్కిలి యవశ్యముగ కూడ నున్నది. యూరపు ఖండమునం దొకటి రెండు దేశములలో తప్ప తక్కిన యన్ని దేశములలోను రోమను లిపియే స్వల్ప భేదము లతో వ్యవహరింపబడుచున్నది అందు ముఖ్యముగ అభివేక వాగరికతవలన విజ్ఞానము నిలుపని అంధారములని ప్రవర్తి చెందిన ఇంగ్లీషు, ఫ్రాంసు, జర్మనీ చేతయు లి లిపినే వాడుదురు వారి సాశ్వాత్యమంతయు నిండే లిపిబద్ధమై నది నవీన ప్రపంచ మనందు నవగ్రహాంధకరములకు లి లిపియే వ్యాపించియున్నది. అప్రహాంధకరములది ప్రధాన భాగము లో రోమను లిపి ఇతరలిపులను తిరిమిచేయుచున్నది. అప్రేరియో మొదలగు పెద్ద పెద్ద ద్వివచులు కూడ సాశ్వాత్యులను విధి రాజములుగానున్నందున అచ్చటను రోమను లిపియే యుపయోగములో నున్నది నవీన సులభపరగములను గ్రహించి లాక్ష్యములను విడిచి వైష్ణవదేశీయలిపి తత్పరలగు జపానీయులు క్లిష్ట మగు తమ దేశీయ లిపిని విడిచి రోమను లిపిని గ్రహించి విశ్వయంతిరవిద్యు, తమ సాశ్వాత్యలందంతటను వారి 'కే బాలలకు నేర్చుచున్నారనియు తెలియుచున్నది జపాను, చీనా దేశముల లిపి యొక్క పీఠే యగుట వలనను నీవారో కూడా సాశ్వాత్య సంవర్కము వ్యాపించుచుండుటవలనను అచ్చట కూడ రోమనులిపి వేగముగా వ్యాపించుచున్నది అందుచే అచిరకాలముననే చీనవారును రోమను లిపినే గ్రహింతురని తలచవలసియున్నది మనదేశమున కూడ రోమనులిపి ముఖ్యలిపిగా గ్రహింపవలసి యుండుటకు కారణములు కలవు. దేవనాగరి మొదలగు దేశీయ లిపులు చీనా, జపానుల లిపియంత క్లిష్టము కాకపోయినను సులభతరమగు రోమను లిపి మనకు మనీ కేయనగుటకు కారణాంతరములు కలవు. తమ యోగిలిట్ల ప్రజల కొక్కటియే లిపియున్నపు రాము స్వతంత్ర దేశములైనను చీనా, జపానులకు రోమను లిపి గ్రహణమే యుక్త తరమునవచ్చును, మన దేశమున కూడ కాలక్రమమున రోమను లిపియే వ్యాపకలిపి యగుటకు సందేహ ముండదు. 31 కోటి భారతీయులను భిన్న ప్రదేశములం దాయ

లిప్తుల సువయోగించుచున్నారు. ప్రస్తుత మెక్కువ వ్యావసాయం దేవనాగరి తదితరము లగు గుజరాతీ, బంగాళీ మొదలగు సులభతరలిప్తుల స్థానము నాక్రమింపజేయుచు మహమ్మ దీయులు దేవనాగరిని గ్రహించుటకొందెమైన నిష్పక్షపాదు. ఇక మన మదరాసు రాష్ట్రము నున ముఖ్య ద్రావిడభాషలగు తెలుగు, అరవము, కన్నడము, మళయాళము వేర్వేరు లిప్తులు కల్గియున్నవి దట్టిగా కన్నడమున వచారాష్ట్రమున (నాగరియు) గంజాము ప్రాంత మున వోల్, మును కొంతమంది తురకలచే కర్కసి వ్యవహరింపబడుచున్నది. ఇట్టి స్థితి గతులనా కలుగు క్లేశ మనుభవనైకద్యము రాజకీయ స్థితి కూడ విచారించుము. ప్రస్తు తము మన దేశములోని ముఖ్య భాగమంతయు ఆంగ్లేయుల సామ్రాజ్యాధికారములో నున్నది. మన రాజ్యాంగవేత్తలు తమరు ప్రస్తుతము గోచరించినంతవఱకు ఇంగ్లండులో మనకు కొంతవఱకు శాశ్వత సంబంధ ముండక లీరదని నిరూపించుచున్నారు. అందువలన వాం గ్విల వ్రాతలగు రోమనులీ పరిచయమున వ్యాపారక తప్పదు ఇదివఱకే సగరములందలి విద్యార్థులూ మాత్రమేకాక అల్పరిజ్ఞానముకల జానులందఱో వారిమంది రోమనులీని జ్ఞానము కలిగియున్నారు. ఇరువదియొక్కరములు మాత్రమే యగుటవలన ఒక్క దిన ములో సెవెన్ సెను పేరుకొనవచ్చును. అందువలన ముందు ముందు ఈ లిపి ఇంకను వేగ ముగ వ్యాపించుటకు సందేహములేదు.

రోమను లిపిలోని కొన్ని గుణదోషములను మన మిప్పుడ గమనింతుము. రోమను అక్షరములన పంఝుకములనుగా (గుణితముతో) వ్రాయు వస్త్రతి లేనందున మన దేశీయ లిప్తులలో ముఖ్యదోష మందు లేదు అచ్చులుగాని పొల్లులుగాని విడి విడిగానే వ్రాయ జడను. అందువలన అచ్చుకూర్పు టైపుయంతయు సరిభము లగును ఇట్టి సమీప యము లనేకములు కల్గును మన దేశీయభాష లన్నిటిని రోమనులీని వ్యవహారము సామ్యమామై యేక లిపి సిద్ధిచి కల్గించును ముఖ్యము, దేశీయులూ మలదముగ వాంగ్మది పాశ్చాత్య భాషలను నేర్పాటక ను, అటే పాశ్చాత్యులు మన దేశ భాషలను నేర్పుట కను మలదమార వేచ్చుచును ఈ లిపి గ్రహించుటవలన మనకు అపవిత్రతగాని అంగ్ల భూతులగుటచే పరిభ్రమించున తలచుట లేవలదు పారిపాటు. అత్యధాన సవాషగా సువయోగించుటవలన జాతీయతకు కల్గు వాని యన్యధాగ్రహణమున కలుగదు. అందువలన లేనినీ మరెన్నోచదు సుందరమైన మన దేశీయు లి యుద్యమమునకు వెంటనే కడుగులు దేశితకరము.

దేశీయ భాషలకు రోమను లిపి సువయోగించుట కప్పుడప్పుడు స్వల్ప ప్రయ త్నములు చేయబడుచు వచ్చెను అనేక సంస్కృత గ్రంథము లిప్పుడు పాశ్చాత్యుల మం

ముగా చదువుకొనుటకై రోమను లిపిలో ముద్రింపబడియున్నవి. భాషా సంబంధముగ గవర్నమెంటు జవాబు లెక్కలు రాయల్ ఏషియాటిక్ సొసైటీ వారి ప్రచురణములూ మొదలగువానియందా దేశీయ భాషా వాక్యములకు రోమనులీని వాడుబడుచున్నది. ఇన్స్టిట్యూట్ లిబరర్షములుకాని కొన్ని మన దేశ భాషల సంబంధముగ వున్న కములు రోమను లిపి యందే ప్రకటింపబడుచున్నవి. హిందూస్థానీభాషను పేర్కొనుట కువయోగించు కొన్ని వున్న కములు కూడ ఈ లిపిలో కలవు. కాని, ఈ యత్నములు కొన్ని తాత్కాలిక స్వల్ప సాకార్యములకొరకు ముఖ్యముగా నైరోపియనులచే నివరించినవైన ప్రక్రియయే గాని యేకలిపి వ్యవహారము కాదు. స్థిరముగా మనము రోమను లిపిని గ్రహించుచో అందు వలన కొన్ని మార్పులను చేసికొని జవానుమోదకముగ సుండునట్లు వానిని ప్రక టించవలయును. అట్టి యుద్యమము మన దేశీయులచేతనే స్థాపించబడి వ్యాపించజేయు బడవలయును దీనికి పాశ్చాత్యులు కూడ మనకు తోడ్పడెన యెడల వారి సహాయమును మనము గైకొనవచ్చును. కాని, వారి యుంగికారమును వడయుటకై వారి లిపిలో విప్పు దుండు రోమనులను కూడ మనము కొని తెచ్చిపెట్టుకొనగూడదు. ప్రస్తుత హం గ్లది భాషల రోమను లిపియందలి యనేక రోమనులీ పాశ్చాత్యులకు తెలిసియేయున్నవి. ఏమి లోలగించుటకు వారిలోని విద్యాలనులు కొందఱుతమ యావచ్చకీని వివియోగించు చున్నారు కాని, ఈ విషయమున వారికి పరిష్కర మై కముత్యము లేదోపుటవలన తా బ్బములనుండి యానుపూర్వకముగ వచ్చుచున్న ఈ రోమనులను సవరించుట ఇంకను జరుగవలదు కాకన్నది. ప్రస్తుతము మహారా సంబంధముగ సమస్యలందు మగ్గుల్లె యున్న పాశ్చాత్య లిపి యము చర్చించి సవరించుకొనుట తప్పింపదు. ఇప్పుడు పూర్తిగా వారి మహాయము నవేక్షించుటకును పిలువదు. అందలి దోషములను మనమే సవరించ కొని మన దేశీయములగు గుణములనందు జొప్పి స్వీకరించుట కర్హము. ఇప్పుడు ప్రతి సంవత్సరము కూడుచున్న సామాన్య భాషా సమావేశములుగాని ప్రత్యేకవ్యవహారా దేశ సభయందుగాని ఈ సమస్య చర్చింపబడిన బాగుగ నుండును. కాని, యెంత యువ యోగకరములగు వానినైనా మన దేశమున వర్షజనామోదమును బడయును నంగతి మన కనుభవసిద్ధము. యుద్యమము ప్రత్యేక వ్యక్తుల యుత్సాహ కార్యముల వలననే నెఱవేరవచ్చును. వారావ్రతికా విర్యాహులును గ్రంథము ద్రావకులును దేశీయ భాషలకు ప్రాంత మెంత స్వల్ప భాగముననైనను ఈ లిపి సువయోగించి పరిక్షిం చిన జరుగవలదు వచ్చును. ఇంగ్లీషులోని యక్షర విన్యాసము (పెర్లింగు)ను గూర్చిన క్షు ములను ఉచ్చారణయందు కల్గు నైషమములను మనకు సంబంధించినవి కావు. ఈ క్రింద సూచించిన కొన్ని విషయము లాలోచించబడగలవి.

“భారత దేశమునకు పట్టుకొమ్మ గ్రామ సీమలే!”

—బాపూజీ.

- భారతదేశ గ్రామీణ ప్రాంతములోని పేద ప్రజల సుద్ధరించుటయే భాదీ మరియు గ్రామ పరిశ్రమల లక్ష్యం.
- భాదీబోర్డు రు. 134 లక్షల పెట్టుబడితో 150 వేల ప్రజలకు లాభపరమైన వృత్తిని ఏర్పిస్తుంది.
- భాదీ మరియు గ్రామ పరిశ్రమలు తయారు చేసిన వస్తువులను కొని మీ పేద యిరుగు పొరుగులకు సహాయపడండి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ భాదీ మరియు గ్రామ పరిశ్రమల బోర్డు.

కా వి గూ డ — హైదరాబాద్.

1. అక్షరము ఘటముగలది

అంక - ముద్రాపాత్ర - పాత్ర

నోరి ము బహుళ శా. ౧) వారు

ఆకారపు భిద్రయ్యగురు - పేరు ఎలానది పల్లె, యెదురు అంగియ్యలెదురు
శబ్దము శాస్త్రాధ్యక్ష గురూలయి వాస్తవము గురూలయి వాస్తవములు

కోరాడ రామచంద్రశాస్త్రి అనుచు - బీరవంతుని పేరు - బిడ్డ శాస్త్రి
 శాస్త్రి పుత్రులు రామచంద్రుల శ్రీ లక్ష్మణమండలమునకు వెళ్లి - గొప్ప పుస్తకాల
 పాఠశాల ధరిణులు రామచంద్రశాస్త్రి అనుచు అప్పుడును రామచంద్రమూలరామ
 ప్రసాద శ్రీ శిష్య కృష్ణమూల శాస్త్రి అనుచు గోపనాథిరెడ్డియనా పాస్టరుగై యున్నారు
 ఈయన మంచి బంధువు చేరి అచ్చుల దోటు కలెడో పండువు వు సరి
 ప్పించి, నిర్మలాక్షి అంబా శ్రావణధర్మములందు రామచంద్రులు యున్నా సేదీరిన
 ప్రకటించుచు, మృదుమధుర రామనతో నింపగొట్టు మహారు. బాసది గ్రంథములు
 రచించిరి. వీరి స్వగమము తొలుత గోదావరిజిల్లా అమలాపురం తాలూకా కేసంకుట్ల

అందున, ప్రభుత్వమునకు పండితవంశము బంధించునందు స్థిర విధాన మేర్పరచుకొని యొక యొక యొక కేసులకు యొక పంపత్రికమును జాబ్బించి శాస్త్ర విశ్లేషణమున నిరతకగుటకై దీనిని ఉపయోగము చేయుచు ముందోకది (గంభీరముతో) మన వృత్తిని (గంభీరములు ముందోకది) ప్రయోగమున నిర్వహించు

హరి బ్రహ్మకృతాస్తు ర్వాదుః—తెనాలి సంస్కృత కళాశాల వండిత్య
యగి పూర్వపు వ్యాకరణశాస్త్రమున గొప్ప పండితులు. భగవాన్ బాలగంగాధరతీర్థ
గారి శిష్యాబృందము ఆంధ్ర భాషకరించి ఆంధ్ర భాషమునకు గొప్ప సేవ చేయుచున్నారు.

ఈ వాయా చిత్రాలు 1919 సెప్టెంబర్ నెలవరకు సంచలనం సృష్టించినవి. సం.

పెద్దది, చిన్నది రుచు తెందు భేదం + దుష్టరసమందు + రసాంతరం మలం
కలిగి, వ్యాకరణానుసార మంగీకృత భాషయే చిన్నదిగా (చదువుచున్న) మన స్వీకృత
శృంగార యేమియు లేదనదున నానితో తెలియని నెనుము నమనముల్యు అందు చిన్న
దుష్టరము తెలుగున ముందుమ తెలియని నెనుమున అందుచున్న పన్ను ముత్యర
ముందే మన మునయుగించు ననుచు చదువుచు

రోమనులవలననుచు బుద్ధివైరుసను చిత్తానందమునకు బుద్ధివైరుసమునకు పోయి మన
 దేశమునకు రమించుచు బుద్ధి వైరుసమునకు మునుపనుచు బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు
 గల మార్గములు వివరించి చూపించియును బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు
 మనము తెచ్చిపెట్టినను బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు
 పండును నాకావ్యములు ప్రాంతమునకు బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు
 లిపియందును బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు
 ప్రియమును బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు
 ప్రాయములుగాని బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు
 ఈ భూమికి అర్హముల నొకరికొకరు బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు
 ప్రాంతమునకు బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు
 పుష్కలమునకు బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు
 బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు బుద్ధివైరుసమునకు

అందుచేతనే మనము అక్షరముల వరుస నడుమ రచనలను బుద్ధి అచ్చులును వాల్చుటను మిశ్రీభూతము లగుటచేగాక ఉచ్చారణ స్వరమునుబట్టి దేశీయాక్షరములవలె వరుసగా నేర్పరుచుటయున్నది. ఇది యక్షరములను మనము దేశీయాక్షరములవలె కనుపెట్ట వరుసనే యుంచుకొనవచ్చును.

ఈమె వక్షరమున పేర్చు మాడ సరిగి లేదు. వారి హెల్సులు ఇకరముతో చెల్లి యుచ్చరించుచునున్నది మన దేశమున పాదరథముగ వదరముతో కలిపి యుచ్చరించు చుండు సరిగి నూనిన హెల్సులు యుచ్చరణకు అనువుల కలవనక్కఱలేదు ముంథ ముగా మచ్చరించుటకు కలువచుండు ఇది గాక, ఎకాకాచరణగల యక్షరమును 'ఇ' యని చెప్పుటయు గదారమునకు 'జి' యనుటయు కలదు మన మిట్లు చెట్టుకొవక మన వదలిన యుచ్చరణకు తగిల్లు పేరు చెట్టుకొవల మంచిది

౩. యుచ్చారణకు రెండవరము బండులు వర్ణము అట్టివానిలో నొక దానిని
 విడిచియో, మరియొక సంక్షిప్తయో సవరించుకొనుటయును k వలన క తారమును
 * వలన పతారమును ద్వారమునునుబుద్ధులన c కి చక్కవార్చరా కల్గించుట వాం

ముక్తము రు: ఎన్.టి.సి రాయల్ ఏషియాటిక్ సొసైటీస్ రవంబంబి ch వలలో
 ఛార్జ్స్ గుండు చిల్లము ch వలన చక్కరమును సూచించుట ఇది కానందుము

[illegible]

అంకెం విషయమున కూడ వివిధ భాషలవారు మనదేశమున పేరు పొంది గుర్తుంచిన యునియోగించుచున్నారని ఇంగ్లీషు అంకెలు సురభిష్టమైన యుగమునందు వానినే పెట్టుకొనవచ్చును తెలుగున రుపంతో ఈ యంకెలు చాలవఱకు వ్యాపించియున్నవి. (అరబ్బీ యంకెలని పిలువఁగఁడు నివి తెలుఁబ్రాముఁడు హిందూదేశమునకే నుండునని విని)

కావలయు మామ్రులను చేసికొని రోమును అక్షరములను దేశ భాషల కుమయోగించుట మిక్కిలి లాభకారి గనుక ఇది తప్పక పరీక్షించవలసిన విషయము. వారాస్త్రాత్మక నిర్మాణములు తమ పరిధియందును ఎంత వ్యర్థభాగములైన ఇందులకై వినియోగించియు గ్రంథ ప్రచారములు చిన్న చిన్న సర్వస్వయోగి పుస్తకముల నీ రీతియందు ముద్రించియు సహాయము చేసిన విధి క్రిష్టుముగ న్నాపించగలడు ఈ రీతి ననుసర్య పరీక్ష్యులైన వాదాన సంబంధముగ కొన్ని ఇతర సమస్యలు కూడ సులభముగా పరీక్ష్యులైన వీరు కలుగను. ఇందులన పాండి, ఉత్పత్తి, బంగారీ మొదలగు మిక్కిలి సమీప భాషలకు అన్వేష్య సాంబంధము హెచ్చుటయు దేశభాషలందు ఒకటి విధముగ సాంకేతిక పారిభాషిక పదముల నుపయోగించుటయు సులభముగా నుండును

వావిలాల కూచెన్న

ఒంగోలు వేంకటరంగయ్యగారు బి. ఏ. బి. ఎల్.

[1919 సిద్ధాంత సంవత్సరాదినంచితముండి]

ఆంధ్రుల ప్రతిభ అన్ని శాస్త్రములలోను విద్యలలోను కళలలోను మహోన్నత నైపుణ్యము జూపియున్నది. మగధరాజ్యమువలకు సామ్రాజ్యమును సాగించిన పూర్వపు టాంధ్రులు తెలుగువారు కారమువారు తమ సిద్ధాంతమును స్థాపించుకొను భారమును వహించియున్నారు. ఆదికాలము నుండి ప్రసిద్ధముగ నాంధ్ర సారస్వతమునం దెల్ల “ఆంధ్రము”, “తెలుగు” అనునవి పర్యాయ పదములుగ వాడబడుచున్నవి. సన్నియభట్టు కృతిమై, మన కిప్పుడు నిలిచియుండు భారత భాగములు “ఆంధ్ర” శబ్దము “తెలుగు”నకు పర్యాయపదముగ ప్రయోగింపబడినట్లు తోచదు. కాని “ఉభయ కవిమిత్రుడని తిక్కన సుద్దేశించినపుడు సంస్కృతాంధ్రము యని సంప్రదాయానుసారముగ సర్వ కల్పన చేయబడుచుండె. ఆదివర్స ప్రథమ భాగమున నన్నయ ప్రకారం “ఉభయభాషా కావ్య రచనాభిశోభితుడ” డన్న యెడ సంస్కృతాంధ్రములుగాక వేరుభాషలని చెప్పినాడని? నలను కాదు. “ఆంధ్రము” “తెలుగు” పర్యాయపదము అనుటకు “భారతామృతము కర్ణపుటంబుల నారణ్యగౌలి యాంధ్రావళి మోదముం బొరయునట్లుగ” తెనుంగుజాన వినిర్మించిన తిక్కనకర్మ నన్నయభట్టారటని “ఆంధ్ర కవిత్వ విశారదుడ”డని సుప్రసిద్ధియుండుట కంటెను వేఱు ప్రమాణ మక్కఱ లేదు. ఆంధ్రమునకు “తెలుగు” గను పే రెట్లు ఏ కాలమున వచ్చినదో అన్వేషింపవలసి యున్నది.

ఇట్లు ఆంధ్రులలో—తెలుగువారిలో నందము - ఆవస్థంబ కుమారిలభట్టు ప్రభృతి వేదముార్తలను నన్నయ తిక్కనాది కవిప్రమాట్టులను ఇంకను సమధిక నిరతిశయ ప్రజా భాషితులయిన మహాపురుషులను విజా రెణింగియే యున్నారు. నాకు తెలిసినంతవఱకును ఎవ్వరుగాని ప్రస్తావించని మూతన నామముకంటి నేడు స్మరణకు వచ్చుచున్నది. పేరు చెప్పిన నితఁడా యుండురు కాఁబోలు. శ్లోకమున “వావిలాల కూచెన్న” యను గణిత విద్యాపారంగతుని పేరు ఎచ్చట దాగియుండెనో! “అత్యాంబ మూనునం మనో” యని ఒంచుచుండు మనకు, పాశ్చాత్య విద్యార్థులపై “ఫిరా న్యారాయణో దేవ” యని ఉద్వేషించినను విజ్ఞానధర్మానుయయిన స్వరూప బ్రహ్మము కలుగకున్నది.

వావిలాలవారు తెలుగు జిల్లాలయం దంతట నున్నారు. వీరు తెలంగాణపు బ్రాహ్మణులు ఇప్పటి వావిలాలా రెవరును ఈ కూచెన్నగారి పేరును వినినట్లు గనబడదు. 1825 సంవత్సరం ప్రాంతములందు గంజాముజిల్లాలో సైనికదొంగమున నుండిన వారన్ గారు మన శ్లోకము సిద్ధాంతములనెల్ల మన చైవజ్ఞుల వలన నేర్చి లుచ్చిత ప్రజ్ఞా కలుగై “కాల సంకలిత” మను గొప్ప శ్లోకము గంధము నింగీషున వ్రాసియున్నారు. మిలిటరీ అధికారి యెచ్చటవో భారతీయ శ్లోకము శాస్త్ర మెచ్చటవో!! ప్రాయశః ఐరోపియను విద్వాంసులు జీవయాత్రకు విద్యవే గాక అభిమాన విద్యలు వివేద విద్యలని కొన్నిటిని అభ్యసించి వానియం దసార ప్రజ్ఞను సంపాదించియున్నారు. తెలుగు సారస్వత మిట్టిదని కొలదిగనైన దెలిసికొనుటకు ప్రోత్సాహము దిక్కులు యుండెను. కవి జీవితములు ఈవల వెడలినవి. ప్రోత్సాహకర్త చార్లస్ పీల్స్ ప్రోసు జిల్లా జడ్జి. లౌకిక వ్యాయాంజలి యను మూడు సంపుటముల గంధమును కర్నల్ జేకబు అను మఱియొక మిలి

టరీ యుద్యోగి ప్రకటించియున్నాడు. “కరకల్ప మింటులో సుద్యోగిగ నుండిన విల్సను సంస్కృత నాటకముల నన్నిటిని జదివి ఆంగ్లీకరించి యున్నాడు. ఇట్టి యుదాహరణము తెన్నిటినైన జెప్పనగు. జీవయాత్రా వరముగ ఉద్యోగవిద్యగాక అభిమాన విద్య కళల నభ్యసించి వన్నెయు వాసి యు గాంచినవారు మనవారిలో నెందఱుండురు? పూర్వకాలమున మనవారు రాజకీయోద్యోగులయ్యు శాస్త్ర పరిచయము గలిగి కృతిపతులై యుండిరి. సాళువ తమ్మరును (అప్పజి) అగస్త్య భారతమునకు వ్యాఖ్యానము వ్రాసి యున్నాడు. “ప్రబంధరాజ వేంకటేశ్వర విజయ విలాస” కర్త గణపకర్త వేంకటకవి లంజాపూరు రాజగు ముద్దిళగిరి భూపాలునియొద్ద సేనాధిపతిగ నుండెను. ఆంధ్రకవితామహాదగు పెద్దన కృష్ణరాయల సామ్రాజ్యమున నన్నియు రుసండు (దక్షిణ ఆర్కాటజిల్లా) అధికారుడై యుండెను. విద్యారణ్యులవారి చరిత్ర వెలుగనివారు లేరు. అశ్వయ రామరాయల మంత్రి యు గొండవీటికి కొంతకాలము రాజప్రతినిధిగ నుండిన తోడరమెల్ల రామయ్యామాయుడు “స్వరవేళ కళానిధి” యని నొప్పు పంగిత గ్రంథమును రచించెను. రాయన శిల్పకళా నైపుణ్యము గలవాడై తన రాజనకు “రత్నకూట”మను విచిత్ర ప్రాసాదమును కట్టించెను. లంజాపూరు రాజగు రఘునాథరాయలు రామాయణాద్యనేక సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథములను రచించెను. దిగ్విజయముచేసిన కృష్ణదేవరాయలు అమరాత్మమాల్యదను వ్రాసెను. రాజ మంత్రి తంత్ర ప్రసిద్ధుడగు మన తిక్కన ఆంధ్ర భారతీయులకు భారతమునే ఇచ్చెను. ఇంద్రజిత్వర్షి పరింపంగ నన్నయ కేవల కవిమిత్రుడని ప్రోసేవేయఁదగినవాడు కాదు. ఈయన రాజులరేం ద్రుని యాస్థానమునందు శాసన లేఖకుఁడుగ గూడ మండె నట! వారన్ గారి యుపాధ్యాయుడు శ్రీకాకుళము సమాపముననుండు సర్వజనము నివాసి. ౭ రూచెన్నగారి సమాచారము వారన్ గారికిఁ దెప్పి వారి గ్రంథముల నిచ్చెనని వారన్ చెప్పియున్నాడు. ఆ యుపాధ్యాయుని పేరు సరిగఁ దెలియ లేదు. ఇంగ్లీషున “జాస్టా బార్నర్ జోన్” అని యున్నది. ఒకానొక ఈ బార్నర్ ఇల్లము భాగ్యర శబ్దముగ నుండును. రూచెన్నగారు వ్రాసియుంచిన గ్రంథముల పేర్లు తెలియలేదుగాని తెలుగు పంచంగ గుణకమున కనుకూరించు పెదకముల (పేటిల్లు) నాయన గుణించియుండె నట! పీటిని వారన్ ఉపయోగపఱచి శ్లాఘించియున్నాడు. రూచెన్నగారి ప్రకటన విసి గ్రాఫియా ఇండికాలో ప్రాసెసరు జాకోబిగా రొక కొంత చేసినట్లున్నది. 1893 సంవత్సరము రాయల్ ఏషియాటిక్ సొసైటీవారి జర్నలునందు (పుట 751) బర్జనుగారు “నోట్సు అన్ హిందూ ఎస్టానీషియా” అను గొప్ప వ్యాసమును వ్రాసియున్నారు. అందులో రూచెన్నగారి ప్రకటన గలదు.

మాతన సిద్ధాంతరీతిమణియుఁ బ్రకృతమున నెల్లారుకొల్ల కలెక్టరునునగు యల్. డి. స్వామికణ్ణుపిళ్లగారి ప్రకటించిన “సిఫిమరన్” అను క్రీస్తు శకము 1 మొదలు 2000 సంవత్సరములవఱకు తిథివార నక్షత్రయోగకరణాదులను నిర్ణయముగఁ దెలుపు ముద్రగ్రంథమునను కూచెన్నగారి ప్రకటన గలదు. రూచెన్నగారి జీవితాదులను గూర్చి విశేషించములు దెలిసికొనగోరి శ్రీ స్వామికణ్ణుపిళ్లగారిని నందర్శింపంగ పై సంగతులు మూతము కొంతవఱకు వారివలనఁ దెలిసినవి. (94 వ పుట చూడుడు.)

సంగీతము - స్వరప్రభావము

చెలికానిలచ్చారావుగారు

[1919 సిద్ధాంత సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

సంగీతము సామవేదరూపమున భగవద్గీతమునుండి వెలువడినట్లు చెప్పబడుచున్నది. దానిని మన పూర్వ లభిష్ఠివ దేవతగణ భావించి పూజించుచుండిరి సంగీతము పాదవేది తొలివ కొండల యం దంతర్భాగములై యున్న దివ్యశక్తి అను బయలుదేలి జ్ఞానాభివృద్ధికి దోహదం ఇహపర సౌఖ్యపాదవలె మోవలసి యున్నత స్థితికి సాయపడ గలదని చెప్పవలయు పీఠికాది ప్రహ్లాదసత్యము ప్రాకీకోటి తెల్ల నావంద మొనగు నది ఒక్క సంగీతమే! తంకరాదులు సంగీత రసజ్ఞ శిరోమణులు కదా! ఇట్టి సంగీత మధారమును గ్రీకులు మానవులు భగ్యులు గదా! స్వరీయముగ రంజింపజేయుచు గమక స్వరము స్వరము ప్రధానముగ గలది సంగీతము గీతవాద్య స్వర్యంబులచేరి సంగీతమహా బడుచున్నది వేదాది మంత్రములవలె విదియు శాస్త్ర సమ్మతముగ సువ్యభక్తము వేద మంత్రము లుప్యరంబున వర్ణనము లెట్లు లగునో అటులే సంగీత మవస్వరంబున వర్ణన ద మగుచున్నది. మంత్రములనగ దివ్యజ్ఞాన సంపన్నులగు బుద్ధివంత ఘోష నియమాను సారముగను, శక్తియుతముగను కూర్చుండిన అక్షర విశేషములు (words of power). ఆ యక్షరముల మచ్చరించుటవలన గలిగిన ఫలమే మంత్రతత్త్వ ఇందు సాక్షికి తామన ములు గలవు. ఉపాసనావిధులనే మనసకలు శక్తియు ఫలసద్వినిగ బడయవచ్చును. వశిష్ఠుడు సాక్షికి మంత్రోపాసననే భగవదాదులను వశముచేసికొన్నట్లును జపమేడయుడు తామగమంత్రోపాసనవలన సర్వములను దగ్ధము గావించినట్లును పురాణ ప్రసంగంబయ్యె. ఈ మంత్రములుగం త్రుతి, స్మృతి, శ్రుతాద్యులను మానవా రాధ్యాత్మిక శాస్త్రములని పేరిడిరి ఇందు పరమాత్మ జీవాత్మ పూర్వాపాదు లంత్రుదియమేయములును బోధించు బడియుండును మనాసియులు వేదముల కొధారమగునదియు, పూర్వానంద మొనగునదియు వగు పరబ్రహ్మ స్వరూపము వాంఛారమని తలచిరి. ఇదియే ప్రాచీన స్వరూపము (ఓం ఆ ఉ వౌ) ప్రాచీనము అక్షరత్రయంబై, మంత్రత్రయంబై, నాదబిందు కలాత్మికంబై, సృష్టి స్థితి లయ కారణభూతంబై యుండు ఇట్టి గుంభితభావ ప్రభావంబు రాధ్యాత్మిక సిద్ధాంతంబులకు దొప్పు ఇవి ఆత్మానుభవమునుబట్టి నిష్పాదించిన వెంతెంత ఘన కార్యంబులైనను చేయవలయు ఒక్క (ఓంకార) స్వరమునందే ఇంతటి అక్షరా ర్థంబు లిమిడియుండి మహద్భుత శక్తి గలిగించునట్లు ప్రాచీన ప్రతిపాదితములు సాను వేదసారమగునట్లు సంగీతమున తెట్టి మహద్భుతశక్తియుండునో యూహించుడు ఆ యూ వియమాక్షర ద్వన్యాదులనుబట్టి ఆధ్యాత్మిక శాస్త్రంబునందుండు మంత్రాదుల తెట్టి శక్తి గలదో సంగీతమున కట్టి శక్తి కలదని నిరూపించుట ఇంద్ర బ్రహ్మ శాస్త్రమునగల భిన్నము సంతోషాశక్తిని గ్రహించుము. ప్రాచీనాయువు 1 వంతును ప్రతని 4 వంతు లునంతేరి వాయువగుచున్నది ప్రాచీనాయువునందు దీపముంచిన ఋషిలకంటె వణక లేవమున (బ్రహ్మచర్యములు నత్రననియుండు నార్కు స్వభావములు గలదు విడివిడిగ వేద వ వాకదానిని వీర్చిని త్రాగానని యగును రెండును వంతుల సకారము కలిపిన సాధారణాయువై ప్రాధాధారమగుచున్నది కావున వస్తువులు కలిసిన్నట్లుగ గుణ మును వేరియవచ్చు దొక గుణమును కలుగుచున్నది. ఇది సాక్షికి మంత్రము వంటిది. మన్నము, పసపుల కలయిక యుగమంత్రము వంటిది కావున వాంఛించికి సంబంధ మున్నప్పటికి వస్తుగుణము లా యూ కూడికలనుబట్టి మారుచున్నవి గదా అట్టివే మంత్రా దులకును ఆ యూ వియమితాక్షరముల కూడికలను బట్టి శబ్దోచ్చారణబట్టియు నా యూ శక్తు లుదయించుచున్నవి. ఇందుఁ బ్రత్యక్షములగువాటికి ప్రత్యక్షశాస్త్రములనియు నాత్మానుభవమునుబట్టి ఆచరించువాని కొధ్యాత్మికశాస్త్రములనియు పేరులు. కొండలం మొదటి దానిని మాత్రమే విశ్వసించుట మరొకొండలం రెండవదానినే నమ్ముదురు. ఏది యొట్టులైన నుభయంబుల ప్రభావము సంగీతమున గుంభితమై యున్నట్లు మానవ గంము. ఆధ్యాత్మికమునందన్యక్షరివలె సంగీతమున సహిత్రీ (న-రి-గ-మ-ప-ద) కలదు. ఈ సప్త స్వరములకు వృషభ, బుషభ, గాంధార, మధ్యమ, పంచమ, ధైవత, విషా దములని పరులగు పేరులు శయ్య స్థాయి స్వరము మున్నగునవి పరిభాషలు. శాస్త్రము నందు చెప్పిన చొప్పున లక్ష్య లక్ష్య సమన్వితంబుగ వర్ణనంచిన సంగీతము విగలం ప్రతిభ గాంచును. సంగీతమునకు శాస్త్ర మంత యవసరమో కలయు నంటియే యవసరము. శాస్త్రము త్రుతి లయ జ్ఞానాదులతో వదుగు తప్పకుండ దాని నంటియే యుండును. శాస్త్రము వియమునుకొలుపు కళలేవిది కక్తికట్టదు కక్తి గట్టినదే శోధించు.

గుణములును బయలుపడవు కావున సంగీతమున కవస్వరంబు లెవర్ద దాయకములని తెలియు చున్నది శబ్దము, స్వరము, రవము, ధ్వని, మ్రోత, వాదము అను పర్యాయ పదములనే స్వర మొప్పుచున్నది స్వరము మ్రోత రూపముగ గూర్చుడం యనియు నది కలిగివు డెల్ల వొక్కొక్క యాకార విశేష ముదయించుననియుఁ బ్రకృతి శాస్త్రమువలన తెలియ వచ్చుచున్నది మ్రోతవలన పంతరాళమున వొక్కొక్కరూ పుదయించుటచేత మ్రోతం గుంపైన స్వర సముదయుమువల్ల పనేకములగు నాకారములు భిన్న భిన్న రూపములతో మదయించుచుండును మఱియును సంగీత స్వరములను బలుకు యంత్రములనుండి వ్యాపించు నాద ప్రకారమువలన నచ్చపు టింకవేలమీద రేఖాగణితోక్తములగు వివిధ రూప విశేషములు సాదముచుండుటను ప్రత్యక్షముగు జాడగనుచు ప్రకృతి శాస్త్ర జ్ఞులు చెప్పుచున్నారు మన ముచ్చరించు ప్రతి యుక్త రమనందును బయలి వాయువు కదలి దానియం దొక యం పుట్టుచున్నది ఈ యుక్త రమనకు వాయుకాళ మాక్ష్మ తత్వములం దొక చలము పుట్టి యొక రూప మేర్పడును. ఇట్లు శబ్ద సమూహముచే వశరూపము లుదయించుచున్నది వీనికి కాంపియమారులు గూడ గలవు. వంతరాగ మవదిన మందును, మేఘరంజిని మధ్యాహ్న కాలమందును, ప్రాతఃకాలమున భూపాల రాగమును పాదవలెను చెప్పుదురు ఒకడు మేఘరంజినిని పాడి మబ్బు గ్రమ్మించి వర్షమును కురియించినట్లును, మఱియొక్కడు సారంగరాగమును పాడి లేడిని వశము చేసికొన్నట్లును జనశ్రుతియయ్యె. ఏదేని రాగమును పరిగె బాడిన యెడల దాని స్వర సమ్మేళనమువలన వంతరాళమును గలుగు మ్రోతచేత వయ్యె రూపము లుదయించునని సిద్ధాంతము చేయుచున్నట్లు వార్తా ప్రతికరంబు గ్రంథముల వల్లను తెలియుచున్నది. వాల్మీకి పూర్వపు దొరసాని "వాయువ ఆనీ సిగ్గి" అను గ్రంథ మువలన వీ సిద్ధాంతము వివరించి రుజువు చేయుచున్నది. ఈమె ఈడోపో వను యంత్ర మువలన దాను పాడిన సంగీత స్వరమువలన సుదయించు వివిధ రూపములను రోకము నకు జూపించి నేర్చినది కొన్ని కొన్నికాతుల చూర్ణములను నెలసి సంగీత స్వరముల యాకారముల వా చూర్ణ రేఖపులతో గమనదక్షిణముల నక్షత్రములు, ఫలములు, పుష్పములు వర్ణములు మొదలగునవి యాకార విశేషములన్నియు కాంతివంతములై సూక్ష్మా పూర్వము లతోఁ గమడును ఇటు లామె సభ్యులకుఁ గమరచె నట! దీనిబట్టి చూడ స్వర విశేషము రూప విశేషమును పాదమించుననియు నా యూ స్వర సముదయ సమ్మేళనమువలన వా యూ రూపము లుదయించుననియు దద్భిన్నత్యమును వా విశేషము లుదయించవనియుఁ దేలుచుండెను దీనినిబట్టి దృష్టి కగోచరములైన నానికి రూపములను గల్గించి ప్రత్యక్ష ముగ స్పర్శపము జేసికొను శక్తి మంత్రాదులకువలె సంగీతమునకు గూడ మండివల్లు లేయచున్నది మఱియు భావ రాగ తాళంబులఁ గాకాంబేడి వృత్తగీత వాద్యములనే భక్తులు సంకల్పించుకొను రూపమును ప్రత్యక్షముగాఁ జేసికొనునట్లు జెప్పబడుచున్నది సంకల్ప మున రూపములఁ గ్రహించవలయు ఇతరుల సంకల్పములు తెలిసికొనవలయు దేవాలయమున కన్న బుద్ధి మనోబలము శరాళ మెక్కువ. మనోబలము ఇతరుల మనస్సును స్పర్శిన నొలుకుకొనగలదు దీనినే ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞులు విల్ పోర్టు అని యందురు ప్రత్యక్షముగ నిప్పును ప్రాప్తుచేయున మహ్యంకల్పములను ఫోటో గ్రాఫున వెత్తుచున్నారట! దూరమందుండు స్నేహితుని మనస్సునందు సంకల్పించుకొని కూర్చుండ నెదుటివాని రూపము పడక రానిమహస్సునందు తలంచుకొనువాని రూపమే ఏడుమఁ దలు ఇట్టి దానివే మున్ను మనచారు కనిపెట్టి మనస్సునందు ప్రియ సంకల్పము సూక్ష్మా పూర్వములతో బ్రతిబింబ మేర్పడుచున్నదని చెప్పుచుండిరి. ఈ సంకల్పశక్తి ఘన కార్యముల నయినను చేయకదని మనవారి సిద్ధాంతము. సంగీత పాదమున నట్టి మహద్భుత శక్తు లంది వల్లు భక్తులవలె ప్రవలన తెలియుచున్నది గదా! మఱియు గాన కళావతంతులగు వర్తక నారద హనుమదాదుల సంగీతంబున శిలలు పై టము పీరియనట్లును నీళ్లును రాళ్లును గావోవర్చునట్లును వినియున్నాము. సంగీతమున కట్టి శక్తికలదా? ఈమధ్య నమరికాయం దొక గాయకుడు వంతెనమీద కూర్చుండి విరాపార్థము గాన మొనర్చుచుండ నా వంతెన గణగణ వణక నారంభించెను! ఆతడు పాట జూలించిప్పుడు వంతెన కదలకుండ నట. అతఁ దాళుకము నొడి తిరిగి యా స్వరముననే యదే కామున నాపాటనే ఆరం

ESTD . 1946

గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు జిల్లాలకు డిస్ట్రిబ్యూటర్లు :

స్పార్టన్ పెయింట్సు, హార్డ్వేర్ సూపర్ ఫైన శానిటరీ వేర్.

మా వద్ద ఎవరెస్టు కంపెనీ, శిప్ట్ టూంకీలు, సిమెంటు వైపులు, ఫిరోంగ్స్, G.I పైపులు, ఫిటింగులు, బిల్డింగులకు పనికివచ్చు హార్డ్వేర్ రకములు మోజెయిక్ ప్లొరింగు మోజీరియల్స్ స్లయిపుప్ రకములు, టాకుగాను, చిల్లరగాను సరసమయిన ధరలకు సప్లై చేయబడును.

శ్రీ కృష్ణా పెయింట్సు & హార్డ్వేర్ స్టోర్సు

యన్. శ్రీనివాసరావు. (మేనేజింగు పార్టనర్)

H. O. గుంటూరు ; B. O. నెల్లూరు, మాచర్ల

Phone : 274, 1183

443

14, 14 A

Grams

'Spartan'

'Krishna paints'

'Krishna paints'

స్వాతంత్ర్య రథము

దువ్వూరి రామరెడ్డి గారు

[1920 రౌది సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

అందరినీ నమస్కరించి పూరణలు లోలుక
నిండ చావెపున దోరణ మింపు గులుక
గారి మెలుగులు నెల్లెడ గడలుకొనగ
వెడలె స్వాతంత్ర్యరథము విస్ఫోధింతురు.

చ. జలధరమాల చీల్చికోసి స్వందనకాంతి నంభోరణము
జ్వలతమున దేసి యంధతమసంబులు నాడిన మూలనైన
భల ననలెత్తె దేయుమన ప్రభాత విభాకర టండులుట్టు సొం
పిలుచు నడిచి చీవనము వేడ్కగ నింపె సమస్తస్పృహతోన్.

ఉ. ల రథమందు దీప్తి సుయమై కనుపట్టె నిజ ప్రభాతము
ర్యర వ్రేలకూర్చి కడుపండువు నేయుచు, “ధర్మమనా
కారమో! కంటిపండుమో! యకల్మష సత్యనికేలసందో! ఎం
నెరిగెల స్వరూపమో! ప్రజా హృదయంబో!” యని నెలంగుచున్.

మ. ఒకచేతిన్ రుధిరంపున బ్రాతమును వేఱొక్కంటు బీరూషసా
త్రకయుం గైకొని సభ్యతా మిషమునన్ దేశంబులం దెల్ల నిం
రకు ధర్మంబులు గాక నెన్నబడు సన్మాయము రీరాచితో
విరిలందై చనుగక యంచు గరుణావేశము దిసింపగన్.

తే. వచ్చినెత్తురు నమృతంపు. బ్రాతం బోసి దివ్య దుగ్ధంబుగను మూర్చె దేవి మహిమ!
హాలహలగర్భమం దైన నమృతరసము సంభవించు నడం చిలం బాట నేమో?

చ. నిలువదు స్వందనంబు ధరణీపతి పాలన దండభీతివే
నిలువ దనాధ బాష్పములు నిల్చిన వల్లపునేల మోసగిం
పుల మఱవించు క్రించు దనపుం జతురాత్ముల కాగలబో డని
ర్గళ జవ మొప్ప నేగెడిని కన్నులకుం గనరానిచోటికిన్.

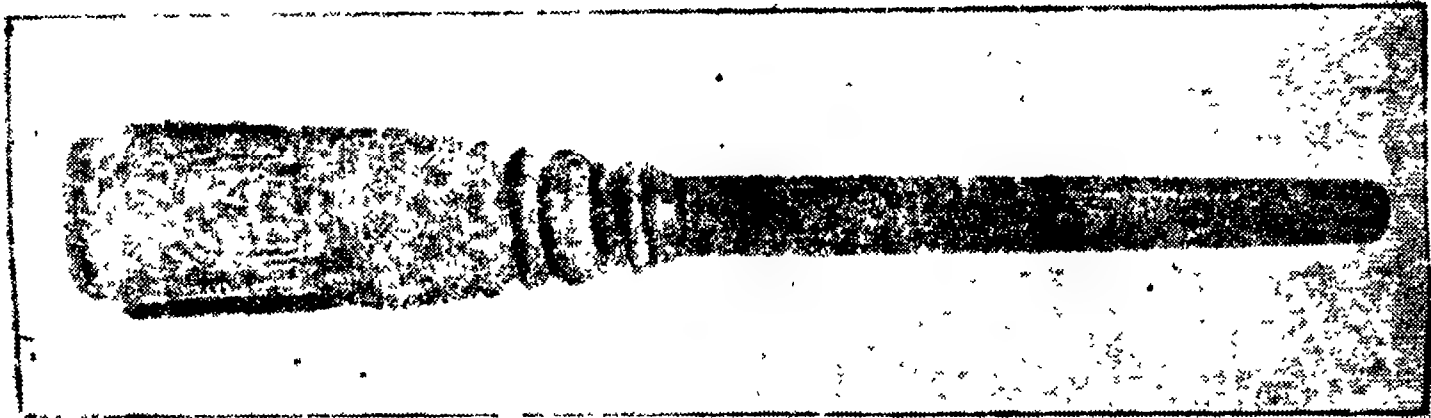
తే. గీ. పూర్వసింహాసనంబులు, ప్రోజ్జ్వలంపు మణిమయ కిరీటములు, భోగమందిరములు,
ఛక్ర సంఘర్షణంబున జదిసిపోయి యవియుపి యసంగరాక రూపమెడు నేడు.

తే. గీ. లేపు దివ్యతురంగముల్; లేపు కరులు
ప్రజలె యాతేరుమోకుల బట్టువారు
వాయుజవమున దారకాధ్యమున నేగు
నంతరాయశతంబుల నైన దాటి.

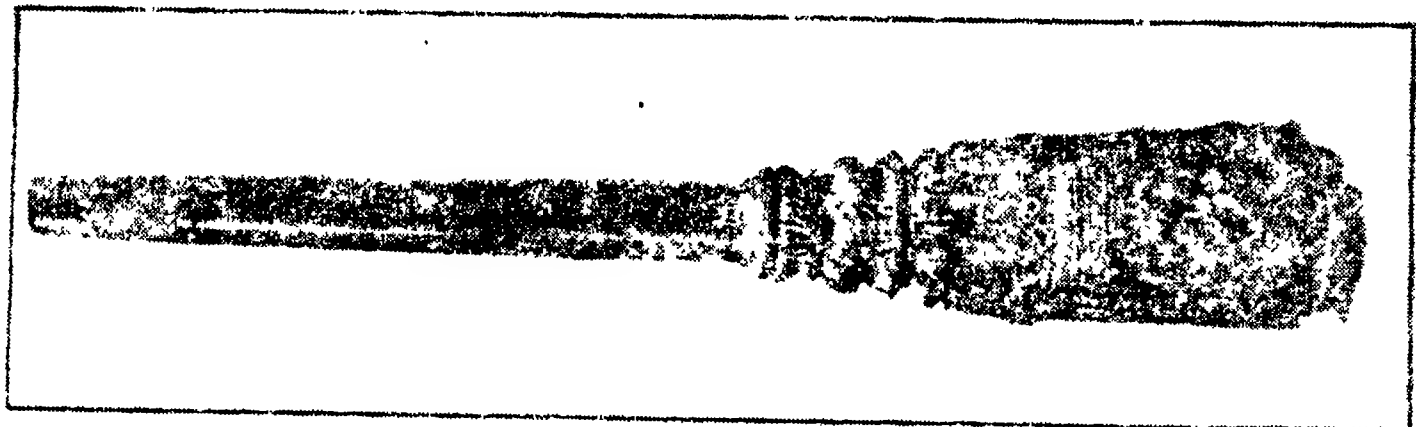
తే. గీ. తేరుజాడల నెత్తురు పాటి పాటి బంగరుంబంటు బండించె, బక్కనేల
జక్రనేములు దాడిన స్థలములెల్ల సస్యలక్ష్మికి గల్యాణశాల లయ్యె.

తే. గీ. స్వందనాసీనయగు దేవి “శాంతి శాంతి”
యనుచు సుంజలగానమ్ము నలరజేసి
నవ్య నక్షత్ర వీణాస్వనంబులందు
మేళించెను జనులు విస్మితులు గాగ.

తిక్కన సోమయాజి ఘంటము ఒకటి

ఒక ఘంటము పైపు

ఒక ఘంటము పైపు

[ఈ చిత్రాన్ని 1920 లో నంద్యాల నంద్యాల ప్రభుత్వం నుండి.]

(91) పుట రెండువాయి

కూడెప్పగారి కాలము క్రీస్తు శకము 1298 ప్రాంతముల నుండి వలయునని శ్రీ స్వామివల్లభాచార్యులు చెప్పినారు. ఆ కాలములో దూర దిర్ఘక యంత్రాదుల సహాయ మేమియులేక తన పూరియంటు గూట్టుండి వలసమీద కోటి వేసికొని ఆచంద్రార్కము ఉపయోగించు జోతిర్నాథ పథకముల నిర్మింపుముగ ఆ బ్రాహ్మణుల డెట్లు గుణింపగల్గెనో యని ఆశ్చర్యముగ నున్నది.

ఆంధ్రుల ప్రాచీన ప్రాశస్త్యమున కునకరించి సూర్య సమీపవర్తి యగు బృహస్పతివలె చిరకాల మౌఢ్యముననున్న ఈ మహామహాని తిరుగ బృహస్పతివలె స్వయం ప్రకాశబింబముగణేయ నాంధ్ర చారిత్రికకోధకులు గడంగవలయును.

15—వ శతాబ్దమున బాలాదిత్యులు అను మణియొక సిద్ధాంతి యుండెనని బర్హనుగారి వ్యాసమునందన దెలియుచున్నది. ఈయన రామే

శ్రీరాక్ష రేఖకు పంచాంగమును గుణించె నట. ఈయన ఆంధ్రుడో, కర్నాటకుడో సందేహముగ నున్నది. ఎవరైనను వీరి చరిత్రమును కమగవ దగును.

(91) పుట తరువాయి

లియ మరల వందల కడల వారంబించె నట! అప్పు డక్కడనున్న జమలెల్లరు వాళ్ళు మన మున్నె వ్రాసుమును రోహమును నందంధ మేదో కంధవి విక్రయించి స్వర మహిమ మన కద్యుత్పాదపాగరని వార్తాప్రతికంవలన వినియుంటిమి. ఒక్క దేవకామిని సంగీత శక్తియే యర్జునుని కావప్రతుల జేసెను. శంకర శ్రీ కృష్ణులు పృథ్విగావంతులకు రోన్నె తాండవ మాడినట్లు పురాణ ప్రసిద్ధము గదా! శంకరుని ధక్కా వాద్యధ్వనులే సంస్కృతాకరములుగ వయ్యెనని చెప్పెదరుగదా! మన రాక శృంగేరికాంతమును కమ గాని దాని వధివృద్ధి పరమువృత్తికి ఎన్నో వేలు సంవత్సరములు పట్టినట్లు తెలియు చున్నది. కాన భారతీయ సాదరులారా! ఇట్టి సంగీత విద్యను భక్తి తాత్పర్యములతో భరణ పరంబున వధివృద్ధిపఱచి తల్లాభంబులు బడయుదురుగాక యని కోరుచున్నామి. ఇగ దీక్షకుల డట్టి పరప్రసాదము మన కనుగొనుచుగాక.

శ్రీ మారభృత్యము

ఆయుర్వేద విశారద చాపలి రామమూర్తిగారు

[1920 శా.డి సంవత్సరాదిసంచిక]

క్రమరూప రక్షణ మనదని యాయుర్వేదాస్త్రంగములలో నొక ముఖ్యమయి
వని శిశువులకు వలయు దివ్యదావ్యర్థియు సంభవించెడు వ్యాధుల విశిష్టయు, నీ
భాగమున విస్తరింపబడినది. ఈ భాగము కేవలము వన యాయుర్వేదము
వనే కాక ఆంగ్ల యూనాని వైద్యము లందును విమర్శించబడినవి కాని ప్రత్యేకము
మనదేకమున కాయుర్వేదము పద్ధతులంతటి యుపకారము లిరవలయు గావని యెల్ల
రేశోంగిన విషయముగలుగు ఈ పద్ధతులు మన దేశమున విశేష వ్యాప్తిలో లేవందునను
జ సామాన్యము వారి గుడ్డములకుఁ గొవలగుచున్నది కావున నీ విషయమును గొంతెము వివ
రించుచున్నామిని

శిశువు జనించినతోడనే సైందవ లక్షణములు గలిపిన తేనె నేయి శరీరమునకు
బాని శరీరము నావరించుచుండు మామిడి తీసివేయవలయును అవంతరము ప్రసవము
వలన గలిగిన ఆయాఁముపోవుటకై బలాత్కలము మున్నగు తైలములచే జక్కగ శరీర
మును తడువవలెను సైందవ లక్షణములు కలిపిన తేనె నేయిని ప్రేరితో శిశువునోటియందు
రాయుటవలన క్షయము మున్నగు దోషములు వారింపరు నేలతో గర్భావస్థమును గలిపి
దానిని కరమపైని ప్రతిపించుతో వేరు వలయును పిదప నాభివాళమును నాలు గండు
ళములకు వై నోవలయునుగట్టి యక్కడ చేదిచి యా వాళలములతో గూడిన మూత్ర
మును శిశువు పెదవతోఁ గట్టవలయును చేదిచిన వాళమును తెంగవత్సపైకి కాచిన
వైలముతో లేవవలయు చేయవలయును

తరువాత పొంగం చెల్ల అకలు ముదలనవేసి కాచినవలయును, మగంధ ద్రవ్య
ములచే కాచినవలయును బంగారు, వెండి, ముదలం రోహములు వేసి కాచినవలయును
విశ్లేశగాని గోరొత్తని విశ్లేశగాని శిశువులకు ఆకాలములయందుండు దోషములకు
దగవట్లు తెంగయూకు మొదలగువాని వేసి కాచిన జలముతోగాని స్నానమును జేయవ
లయును.

స్తన్య పాన శ్రమము

శిశువునకు మొదటి దినమున నంతుగంధిహార ముగ్ధము తేనె నేయి వీనిని గలిపి
మూడుపాలులు వాడవలయును తెండు మూడు దినములందు రద్దెలా యను
మూలకతోఁ దయూరూచేసి నేయి త్రాగించవలయును మూడు దినములంగని నాల్గవ
దినమునగాని తల్లికి స్తన్యము అవిర్యమింపను అప్పుటినుండియుఁ దల్లిపాలు పిల్లల కొవార
ముగా నుపయోగించవలయును మొప్పమొదటికాఁచి చేసిన పాలను మొదలు గొప్పి ధార
లను వైచ పిండిచేయవలయును అట్లు చేయవలెను దిగ్గకుఁ బ్రమాదము వాటిల్లను
తల్లి పాల నిచ్చునయే పిల్లలు క్రమక్రమముగల్గి పొందుటకు ముఖ్యకారణము. ఒకవేళ
తల్లిపాలు లేనియడలఁ కల్గియుండు మిక్కిలి ప్రేమఁగడి మనఁగ, సమానకాలి గడియును
యోగ్యురాలను రోము లేదయు లేనియను యైనను లేదయును జీవ
దృక్పథమును నమ్మిగఁ బాలు గుడిమాననను ప్రేమి శిశువునకు బాలిచ్చుకై
వియమించితిమేని ఆ శిశువునకు నదా ఆరోగ్యము పంపి బలమును గలుగును శిశువులకు
కుద్దమయిన స్తన్యము నపయోగించవలయును కుద్ది స్తన్య లక్షణము వాగ్మమున
నిట్లు వివరింపబడినది పాలను నీటిలో వైచి తోడనే భేదము లేకుండ నీటిలో గులి
పొయిన యెడల పది కుద్దముగు పాలు వార దూషితముగు పాలు నీటిలో చేపితోడనే నీటి
పైని దేయయు, నరుగు గట్టుటయు మొదలగు గొణము లుపడును ఆ పాలను
నేవించినచో మం మూత్రపంధము గలుగును. సైత్యదూషితము స్తన్యము నీటివీరద
నేవన తోడనే ప్పొరం గు గీత లుపడును వానిని నేవించిన సర్వాంగతాము గలుగును.
కనకూషితస్తన్యము నీటివీరద నేవితోడనే పరువుగట్టి నీటిలో మునిగిపొవును.
వాని నపయోగించిన వర్షమాంధ్యము గలుగును.

నీటిలో రెండు దోషము లున్నయెడల ద్వంద్వజమునియు మూడు దోషము
లున్నయెడల సాన్నిపాతిక దూషితము అనియు వేఱంగి కుద్దముగు స్తన్యమునే దిగ్ధం
జనుయోగించవలయును. ఒకవేళ వైచి జేసిన వర్షజములుగల యుపమాత (పాంశ్చి) లభిం

పనియెడల మేకపా లిచ్చుట యుక్తమము అవియు దుర్లభములయినచో వానినిపాన
మేకపాతో సమానములు గలవానిగాజేసి యుపయోగించవలయును. వాగ్మటాచర్యుడు
“అపుపాంశ్ ముద్యాకపాన్య, కోలపన్య వాఁడు వేంములంగ పల్లెరు వీని వేళ్లగాని,
ముద్యాకపాన్య కోలపన్య వేళ్లను మాత్రమేగాని వేని కాచి కొంతెము చక్కర
గలిపినచో వని మేకపాలకుండు లాభపాది ముగములు గలవి యగు”నని చెప్పియున్నాఁడు.
దిగ్ధ కాణుమాసములు గడములము బాలిచ్చుటగాని పోయువారుగాని మిగుల వివేక
ముతో మెలంగవలయును తెలివితేమిది దిగ్ధ యెద్దనపు డెల్లఁ బాల నిచ్చినచో వజ్జము
కలుగును ప్రస్తుతము పాన దేమునందలి శిశు మరణపం 7 డి యొక పేత వనలు
విస్తంశయము కావున నదివలన త్రాగించిన పాలు బాగుగ జీర్ణించునని తాపికిని తిరిగి
పాలిచ్చుచుండవలయును అటు మాసములకు రోగిని శిశువునకు క్షీణింపబడుచును
(పాలు మాత్ర మావారముగాఁ గలనాడు) అటు తరువాత క్షీణింపబడుచును సంతాన
గలవు అరు మాసములు గడచిన పిదప శిశువునకు మామూలారిత పాలను లభింపను
బృంహమున నగు మ్మహును గు డ పిల్లలయింప దంపములు మొందిన పిదప శిశువు
నకు క్రమముగాఁ దల్లిపాలు న. సమీపములను మానసింపబడుచో మిక్కిలి లభు
వును బుష్టి కరమును నగు బ్రహ్మముని పిల్లయోగించుచుండవలయును శిశువునకు దంపము
లంకుండున పిదప (1) పొగవూ, అలెమధారము, తనె, పేలించి, కలంల వీనిని జక్కగ
గలిపి అవిరిపై పుడిచి యుక్కడముగాఁచి యున్న పాలని ప్తే రంగాను (2)
మారేడు పించెలు, పలకల, పేలించి, చక్కెర వీనిని అవిరిచే పిడిచి యుక్కడముగా
నుపయోగించిన జాద్యు చక్కెర పిడిచుటగాని (3) జలెచ్చెర, చక్కెర, పేలించి,
మరియును త్పక్షికలూరల బలంబులునగు నిలక మున్నెలను జల్పి పైరీతి మండ
ములు చేసి యున్నచో వజ్జ వింపములు పెదరొ వని నవ శిశువు క రోగ్యము
నిచ్చును శిశువునకు పడవెడిది మాసములు గడచిన పిదప స్తన్యమును క్రమ క్రమ
ముగా నాపివేయవలెను కొందరు పాలగం తల్లిల లాని దిగ్ధల లయదాంధ్య పచ్చి
వజునకు స్తన్యము నిచ్చునందుల నొక్కొక్కడ కింకలు అది పిల్లలకుఁ బాల లుద్ది
మాంధ్యమును గలుగవలయును కావున ఈ దురభ్యాసము ను నెవడు ఆ వయస్సు
చిన్నపిల్లలు వాగ్యమున నేవేని యుక్తమలగు పలకు చేయవలయు వరి నితరులు
భయ పట్టుటయు గలదు అట్లు భయపడిన శిశువునకు బాలిచ్చుట దిగ్ధము లయిత
దములగు సంభవములు కావున పచ్చి వాడగలమునాండే శిశువును గొవదావలయు
యును మళయుల పిల్లలను మళి జల్లించియు, తెండు రినుండియు, గుడిరె
జేయు నావార విశేషములూడితను ద్గలవలయును గారలము దిగ్ధం వెల్లి
కొని నిలిపినయెడల ఈ విషయమును పొల్ల గమనింపని యెడల గొప్ప అసర్థము
వాటిల్లను ఈవిషయమప వ్యాటాచర్యులు ప్పొన వతా త్కర్యుల్లా ల్పాయే గ్గంపి
తొన్నయో” అని తెలిపియున్నది ఈ పదము కలుగు బాలకును ప్రావృడి ప్పొల
మను పదాది ప్పొయును ఇప్పు చాల లాభము గలుగును ప్రావృడి, ప్పొలము —
మందూకప్రావృ, తెల్లలపాలు, పుష్పపాన, ప్పొలంప పాల, చెగవత్సపై, సైందవ
లక్షణము, పిన్నళ్ళ వీనిని సప భాములుగా తూచ నేన లెడు పీకపాన స్థల మును నీసి
దాని! వాగ్మప భాగము నేయి పలిపి యుధావిధి నేయి మిగుల పట్టు కాచించవలయును
దీని నపయోగించినచో దిగ్ధల వాక్యములను బుద్ధిపాటుము జ్ఞానకర్త అయి
ర్పర్థి గలుగును మళయును పిల్లలను వేద నాకుట గ్రహాదృ డవ్యాచన మున్నగు
పది పశించును

పదవిపులము—మన, లిప్పరీగ, కచ్చరములు, కరకాయలు తెల్ల దొరెప వాళు
విడంగములు, పాలి, ఉత్తరేణి వీనిని పుష్పములుగా గ్రహించి కల్పమునను అపు నేలతో
జేర్చి విధివ్రకము పాముచేసి యున్న శిశువును బలము బుద్ధి జ్ఞానకర్త అయి
ర్పర్థి వాక్యములను గలుగును ఇట్టి సలభములు ముత్తమములుగా జేవరను.
తెన్నియో యాయుర్వేదమున జెప్పబడియుండినను తెలియకపోవుటచే దిగ్ధంను
పాడుచేకొనుచున్నారు. విజ్ఞ రికవై నను శిశురక్షణమున బద్ధదరుగుదురుగక రుని
ప్రార్థించెదను.

గా. శ్రీ ఎం. చెన్నారెడ్డి (రాష్ట్ర అధిక పండి) గారు

రేడియో ఇండస్ట్రీని పరిశీలిస్తున్న దృశ్యం :

మందు నిర్మింపవారు ఇండస్ట్రీ ట్రాప్రైజిట్
శ్రీ టి. వి. రెడ్డి గారు

— నిర్మాత : —

M/s. టి. వి. రెడ్డి : M/s. టి.వి.ఎలక్ట్రానిక్స్

రేడియో &
సాండ్ ఇంజనీర్,
వరంగల్ (ఆం. ప్ర.)

ఇండస్ట్రీయల్ ఎన్జీటు,
వరంగల్ (ఆం. ప్ర.)

అమర్త్యులైన సాంకేతిక నిపుణులచే
వెన్ను జర్మనీ మరియు జపాన్ వారి సాంకేతిక సహకారముతో
వివిధ రకాలలో విర్మించబడు మా రేడియోలు
ఆంధ్రప్రదేశ్, ట్రాన్స్ పార్యర్షకు మరియు స్పేర్ పార్టులకు

M/s. న్యూ సాండ్ రేడియోస్

స్టేషన్ రోడ్ - వరంగల్ (ఆం. ప్ర.)

వారిని పక్షిణ భారత ప్రతినిధులుగా నియమించితిమని
తెలుప సంతోషిస్తున్నాము.

రేడియోల నిర్మాణంలో
సాంకేతిక నిపుణులు

T. H. GANGAPPA & SONS

IMPORTERS, EXPORTERS

PAPER MERCHANTS

Suppliers of Raw Materials to Paper Mills
and Exporters of Jute Baggings to U.S.A.

Administrative office :

11, Broadway, Madras-1

Head office :

71, G. A. Road, Madras-21

హస్తివర్మ ఉర్లాము శాసనము

[1920 తొలి సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

ఈ వ్యాస రచయిత పేరు ఏ కారణంవల్లనో కనిపించడం లేదు. ఈ శాసనం శ్రీ వాగేశ్వరరావు పంతులుగారిద్వారా రావు పా.బి. హెచ్. కృష్ణశాస్త్రిగారికి అంది వట్టి దానిని శ్రీ టెకుమర్స్ రిజర్వేషన్లు "సౌత్ ఇండియన్ రిసెర్చ్", వ్రైటింగ్ 1919 జూలై సంచికలో ప్రచురించి ట్యూ 'ఏసిగ్రాఫియా ఇండికా' 17 వ సంపుటిలో ఈ శాసనం ప్రచురించిన ప్రాసెస్ 4 హార్ట్‌వైట్, పి. హెచ్. డి. తెలిపారు. కనుక ఈ వ్యాసం రావుపాపాబి. హెచ్. కృష్ణశాస్త్రిగారు ప్రాసెస్ 4 హార్ట్‌వైట్ తెలిపిన అంశంతో భాగం ఇక్కడ ఉదాహరిస్తున్నాము. పం.

No 19. Urlam Plates of Hastivarman By Professor E. Hultzsch P. H. D.

"This is a set of three copper plates... The plates were received by Rao Bahadur H. Krishna Sastry from K Nageswara Rao, Editor of the 'Andhra Patrika' who stated that they are the private property of the Rajah of Utlam, Chidacole taluk, Ganjam Dist. Mr T Rajagopala Rao has already published the text of the inscription on them in his Journal 'South Indian Research' for July 1919...."

(Epigraphia Indica Vol XVII P P 330-34.)

క్రీ.పూ. 19వ శతాబ్దమున (1919) జూలై నెంబర్ నా మిత్రులైన శ్రీయుత కాశీ వాధుని వాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఉర్లామురాజుగారివలన తమ కంపెనీనామక తామ్ర శాసనమును పరిశోధనార్థమై నా కొనగిరి. ఈ శాసనము మూడు రాగి శీతలమీద వ్రాయబడినది ఈ శీతలము ఒక యుగమునందలి పరిశోధనానియమము రాజధాని ముందు తామ్రశాసనములకుండు సంగతులమీద రాజముడిక లుండును యాచరము. కాని ఈ శాసనపు టుంగరమునందు ముడిక ఎప్పుడో ఎట్లో కేడినట్లునందున, దీనిపై ఏది ఇప్పుడు కానబడుచున్నది కాబట్టి ముడికవలన తెలియదగిన విషయములను తెలిసికొను పరిశోధనను నాకు గలుగలేదు. ఈ శాసనమునందలి రాగి శీతలములలో మొదటిదానికి ఒక్కొక్కము మాత్రమే అక్షరములు కలవు తక్కిన రెండింటికిని రెండు ప్రక్కలను అక్షరములు కలవు ఇందలి లిపి మిక్కిలి ప్రాచీనమైనది అంధ్రాక్షరములతో వ్రాయబడిన ఈ శాసనము శ్రీ క నాగవ శతాబ్దమునాటిదై యుండవచ్చును. ఇందలి లిపి మిక్కిలి ప్రాచీనమైనదనియు రెంతమాత్రమును సందేహములేదు ఈ శాసనము ఇప్పటి కింకమును పదునాఱు శతాబ్దములముందు వ్రాయబడినట్లు, అక్షరము రెంతమాత్రమును అశీగిరిక, స్ఫుటములై నిచ్చునో వేడో వ్రాయబడినట్లు ఉన్నది ఈ శాసనము ఉర్లాము సంస్థానములో ఏ గ్రామమునందు ఎప్పుడు ఏ ప్రదేశమున ఏ వందలమునందు దొరికినవో శ్రీ వాగేశ్వరరావు పంతులుగారు విచరించి ప్రచురించగలరు. ఇది ఊహతో నిండిన పుట్టి కుండయుండు భాస్వానివై దొరికినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. అందువలన ఇందలి అక్షరములంత స్ఫుటముగా నున్నవి లేనియెడల ఏ శీతలము చిలుమునట్టి మట్టిచే తిన్నది ఎప్పుడో జీర్ణదశకు వచ్చియుండును. ఈ శాసనము శ్రీకళింగమునాంధ్రరాజ్యము మహావృధశయుండునై ప్రాచీన కాలమున నా దేశపు చక్రవర్తియో వాక్కియో హస్తివర్మ మహారాజునై వ్రాయబడినది. ఈతడు గంగవంశజుడు.

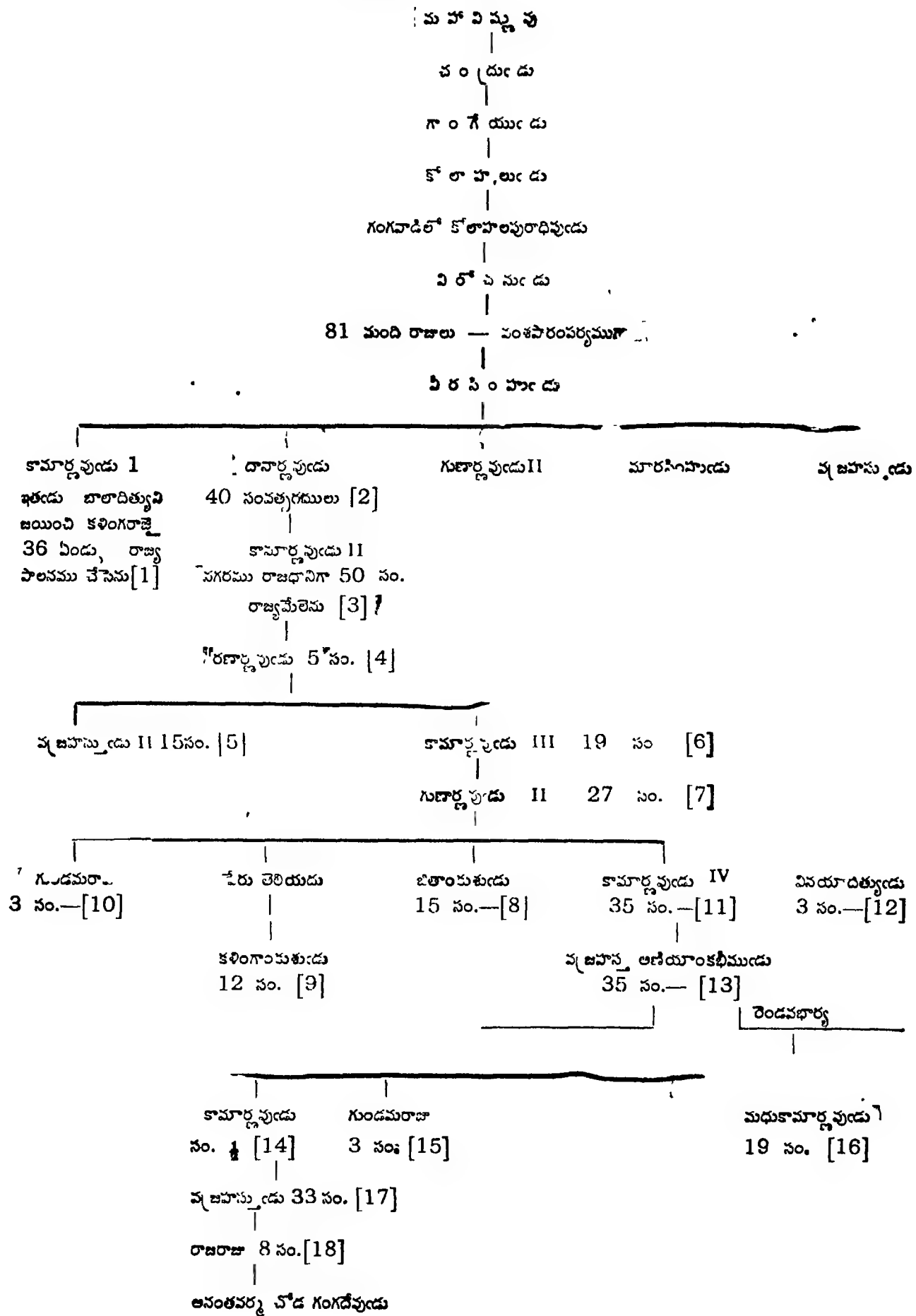
మన మిప్పుడీ శాసనమునకు కాల నిర్ణయము చేయవలయున్నది మహారాజైన హస్తివర్మ ప్రవర్తమాన విజయరాజ్య చక్రవర్తులు 80 అగు కార్తిక కృష్ణశాస్త్రివినిఁ జీ దానము చేసినట్లు మాత్రమే మన కీ శాసనము తెలుపుచున్నది. కాని, ఈ హస్తివర్మ తండ్రి తాతలవ్వనో ఈ ఆశీతి (80) వంశము శాలివాహన శతమునకుగాని, హాణాశకము నకుగాని మార్పులు యిట్లో—మున్నగు విషయములు మనకు తెలియరావు సముద్ర గుప్తునితో యుద్ధముచేసి యోడిపోయిన హస్తివర్మ యొక్కయు కలడుగాని, యాతడు వేంగి దేశాధిపతియై నట్లు గయాక్షేత్రమునందలి స్తంభముపై వ్రాయబడిన శాసనము వలన తెలియవచ్చుచున్నది. కళింగ వ్యతిరేకమైన మన శాసనములోని హస్తివర్మయు వాక్కిరే యనుటకు పరిపతం యాధారము దొరుకునకును, ఆ హస్తివర్మను మన శాసనములోని హస్తివర్మగా నూహించ వలెకలుచున్నది. అందువలన ఏ శాసన కాలమును మనము వేరు పాదనములవలన నిర్ణయించవలసి వచ్చుచున్నది "గంగామలకుం తింకా" అను శాసనములోని సమాసములవలన ఏ హస్తివర్మ గంగవంశపు రాజైనను, కళింగదేశపు చరిత్రమింకను స్పష్టముగా వ్రాయబడకపోవుచేతను, వాక్కిర్య పరిశోధకులు ప్రాచీన కొన్ని విషయములు అవ్యవ్య విరుద్ధములై యుండుటచేతను, గంగ

రాజుల చరిత్రమును నేను శాసన ప్రమాణానుసారముగా నివ్వట ముందు నిర్ణయించి, ఆ వెనుకనే హస్తివర్మ కాల నిర్ణయము చేయవలసియున్నది.

శాసనములవలన తెలియబడిన సంగతుల ననుసరించి, శ్రీకళింగరాజులలో రెండు శాలివాహనిగా మనము విభజించవలసియున్నది అందు రెండు శాలివర్త నాకర దైవ కామార్జ్యపుణ్యము రాజ తర్జియార్జ్య కళింగ వంశపు రాజులను ఒకరినొకరి అంతః పర్య వాడ గంగదేవుని సింధురావులను శాసనములవలన తెలియవచ్చుచున్నది ఈ రెండవ శాలివర్త వంశవృక్షము కొన్ని శాసనముల ననుసరించి ఈ క్రింది వివరించబడినది. ఒక్కొక్కరాజుయొక్కయు రాజ్యపరిపాలన కాలము కూడ దీనివలన తెలియదును. ఈ శాసనమును ఇతర శాసనములతో గూడఁ బోల్చి చూచి, పరిశీలన కళింగరాజుల పట్టికను ఈ వ్యాసారమునందుఁ జేర్చుచున్నాను.

నేను (వక్కాపులలో)తెలిసిన ఈమొదటి వంశావళి యధాము లెప్పయుని ప్రశ్నించవచ్చును "ఏయ రుద్రుని శేంద్రుని గణితేషులకవిత్వము పుణ్యో వాని" అనగా ఈ సంవత్సరములు 1040 యం దొనగబడిన, శ్రీకళింగాధిపతులను అనంతరవర్తి వాడ గంగదేవుని సింధురావుల తామ్రశాసనములలో విశిష్ట వంశావళి తెలిపబడినది. ఈ శాసనమును ఇప్పుడు చెన్నైలోని చిల్రమ్మ ప్రదర్శన శాలయందు చూడవచ్చు ఇది గాక ఈ సంవత్సరములు "అఱిగిరి" అనగా 979 సంవత్సరపు ఫిబ్రవరి 14 దినమున ఆదిత్యమహానాథుని శ్రీకళింగాధిపతులను వజ్రహస్తదేవునితో నొనగబడిన పదము తామ్ర శాసనమునందు గూడ ఏ వంశములోని గుండమరాజు (10 యవరాజు) వంశావళి (పద వేదవరాజు) వజ్రహస్తాని పరిపాలన తెలిపబడినది ఇందలి లెక్కలచేతనే ఈ వంశపు రాజులు పందొమ్మిండును చేరి 432 సంవత్సరములు విలసిల్లుచున్నది.

మీని చెప్పినది రెండవ వంశమునకు సంబంధించిన శ్రీకళింగ రాజుల విషయము. మొదటి వంశమునకు వేరిన కళింగరాజుల చరిత్రమునకు ఇంకను అధారము లంతగా దొరుక లేదు వచ్చిను చాకుక్క చక్రవర్తియగు మంగళేశ రుద్రాచార్యులు వంగం కళింగ చక్రవర్తి మగధ మద్రాకేశర గంగ మూషక పాండ్య ద్రమిళ వాళీలు అనేన వైజయంతి పురా ధీతులను జయించినట్లు బాదామి శాసనమునందును, సత్యాశ్రయపులకేశి కళింగరాజుతో యుద్ధము చేసినట్లు బాదామి శాసనమునందును తెలియుచున్నందున ఈ శాసనముల కాలమునాటి కళింగ రాజ్య చరిత్రము విశదముగుచున్నది వారిలోని మొదటిరాజు రామార్జ్యపుడు బాలాదిత్యుని జయించి కళింగాధిపతియై నట్లు అనంతరవర్తి శాసనమునందు తెలియబడుటచే, ఈ బాలాదిత్యుడెవ్వడో మనకు తెలియవలసియున్నది (1) ఈ సంవత్సరములు 620 ప్రాంతములందు బాలాదిత్యుని కుమారుడైన ప్రహలాదిత్యుడను రాజాక డుండినట్లు కలకత్తా చిత్రము శాలోపపు సారాధ శాసనము వలన తెలియుచున్నది. ఈ శాసనము శిథిలమై యున్నందున ఈ బాలాదిత్యుడే కళింగాధిపతియని నిర్ణయించుట ముంథముకాదు. (2) మగధరాజ్యము వేరిన గుప్తవంశములో ఒక బాలాదిత్యుడు కలడు. అతనినిగూర్చియు మనకుతగా తెలియదు (3) గుప్తాశకము 310 ప్రాంతములలో ద్రుపదేన బాలాదిత్యుడ డొక డుండినట్లు చల్లది శాసనమునందు తెలియవచ్చుచున్నది ఈ శాసనములవలన బాలాదిత్యుడను రాజునకు ధరమింకను కుమారుడు డుండినట్లును, అతనికి శిలాదిత్యుడను, అతనికి కర్తాపూరుడును, అకర్తాపూరునికి ధారసేన బాలాదిత్యులను నిరుపురు కుమారులను గలిగినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

తామర తామర తామర తామర

తామరా?

దురదలు దురదలు

దురదలా?

పానకాలు పానకాలు

కాళ్లు పానకాలు?

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్ హరి
డెర్మల్ ఆయింట్ మెంటు రాష్ట్ర మంచి గుణం ఇస్తుంది

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్, మద్రాసు కొంబాయి - కంకణ - రిఫ్ట్

With the best compliments of

**GANGES PRINTING INK
FACTORY LIMITED**

Calcutta

Bombay

Madras

Delhi

We have pleasure in announcing that this
entire GOLDEN JUBILEE NUMBER
was printed with GANGES INKS.

ముద్రగుప్తాదు క్రీస్తుశకము 326 మొదలుకొని 375 వరకు పరిపాలించి నల్లు చరిత్రమునందఁ తెలియుచున్నది. ఈతడు 320 క్రీ. శ. సంవత్సరములో సింహా ద్వీపరాజుని మేఘవర్మచేత బివాసానాథముల వండినవాడు. ఈతడు 11 రాజ్యము లను జయించినందునను, అందు వేగిరాజ్యము గూడ నుండినందునను, ఇతర రాజ్యముల జయించిన మొత్తనే ఈతడు దక్షిణ రాజ్యములకు వచ్చినందునను వేగిరాజ్యము నితడు జయించిన నాటికాము ఇంచుమించుగ క్రీస్తుశక వర్షములు 350 అయియుండును. అదియే హాస వర్మకాల మగుటచేతను తమిళ వర్ష తటానాథ వే స సంవత్సరములనాటికి

మీ పంటలను అత్యధికం చేయుటకు ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి గాంచిన జెటార్ 35 H.P. (హిందూస్థాన్) డీజల్ ట్రాక్టర్లనే కొనండి

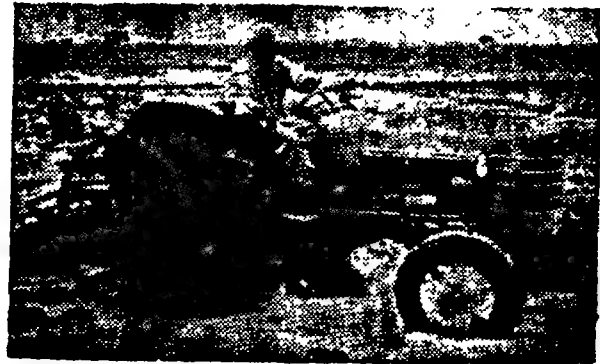
ఈ ట్రాక్టర్లు బాగా నెక్కువలో

దమ్ము చేయుటకు అమర్చబడినవి.

రెడీ స్టారు నుండి రెలివరీ లభించును.

ధర: రు. 12,500/-

[వస్తులు, రెలివరీ ఛార్జీలు అదనం]

హిందూస్థాన్ జెటార్ 50 H.P. డీజల్ ట్రాక్టర్లు

రెడీగా నష్టాలు చేయగలము. అధిక బరువు లాగుటలో ప్రసిద్ధి గాంచినది.

ధర: రు. 17,650/- (వస్తులు, రెలివరీ ఛార్జీలు అదనం)

“ఆల్ప్రిన్” రెఫ్రిజిరేటర్స్

ఆల్ప్రిన్ ఫ్రెస్టికోల్డ్ 6.25 Cft మరియు

ఆల్ప్రిన్ 4.4 Cft రెఫ్రిజరేటర్లు

ఆల్ప్రిన్ రెఫ్రిజరేటర్ 9 Cft రు. 1,850

ఆల్ప్రిన్ ఫ్రెస్టికోల్డ్ 6.25 Cft రు. 1,500

ఆల్ప్రిన్ రెఫ్రిజరేటర్ 4.4 Cft రు. 1,090

(వస్తులు అదనం)

‘రాయల్ ఎన్ ఫిల్డు’

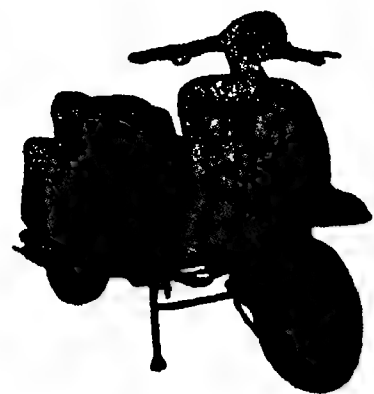
మోటారు సైకిల్లు మరియు స్కూటర్స్

రాయల్ ఎన్ ఫిల్డు మోటారు సైకిల్లు 3.5 H.P. & 1.75 H.P.,

రాయల్ ఎన్ ఫిల్డు ఫెంటాక్లన్ 1.75 H.P. స్కూటర్లు

వెంటనే బుక్ చేసుకొనండి.

అన్ని రకముల స్పెరు పార్సులు మావద్ద దొరకును. సర్వీసు మా ప్రత్యేకత.

: డిస్ట్రిబ్యూటర్స్ :

పద్మజా కమ్మర్షియల్ కార్పొరేషన్

(H.O.) రాజగోపాలాచారి వీధి : : విజయవాడ - 2

Grams: 'TRACTORS'

P.B. No.: 349

Phone No.: 498

ప్రాంతాలు : గుంటూరు, నెల్లూరు, కాకినాడ.

NVCR

ఆంధ్రప్రదేశ్ స్వర్ణోత్సవ సంచిక - 1965

శివుని ప్రణయతాండవము

ప్రతిభాపతి శ్రీ చాళా అంబాదేవిని సన్నిహితం - చాళా.

1928 వేదాంతము - చాళా.

ఆంధ్రా కాఫీ పొడి

ప్రథమశ్రేణి కాఫీవిత్తనములను నేర్పుతో
ఎత్తికేసి, నైపుణ్యంతో గొజరినుమిశ్రమపరచి,
అనుభవజ్ఞానముతో శాస్త్రీయముగా రోస్టుచేసి,
నాణ్యతను సంరక్షించు షాకింగ్ లో
తాజాగా మూకు మార్కెట్టులో దొరుకునట్లు
సరఫరా చేయబడుచున్నది.

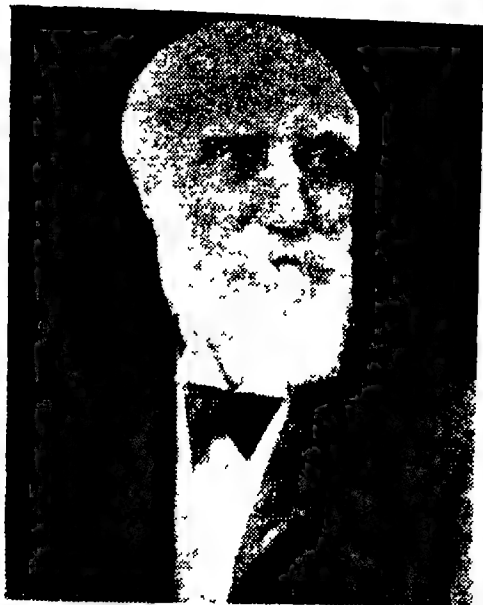
ఆంధ్రా కాఫీ
ఉల్లాసప్రదమైనది!

G V RAO
GNT

ఆంధ్రా కాఫీ యండస్థి

హెడ్డాఫీసు: బ్రాడేపేట 2 లైను, గుంటూరు-2.

బ్రాంచులు: బ్రాడేపేట, పట్నంబజారు (గుంటూరు) బాపట్ల, నగూరుపేట, నత్తెనపల్లి, మోదూరు, చీరాల.
ఎజన్సులు: బందరు, అచినగడ్డ

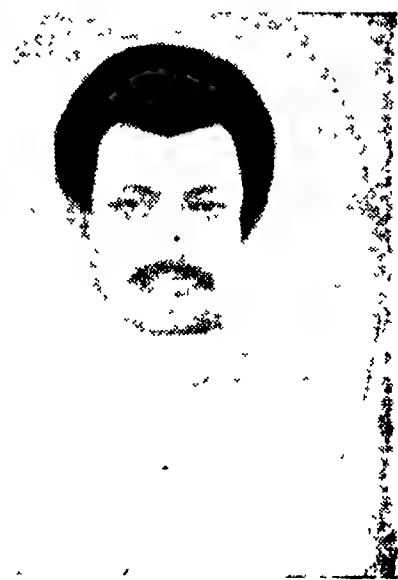

పైలరు దొరగారు, నరసాపురము

[ఈ చిత్రాచిత్రం 1920 వా. ది సంవత్సరాది సంచికలో ప్రచురితమైనది.]

కోవల్లి వాసుమంతరావుగారు.—పీరు ఆంధ్ర
దేశమునందలి జాతీయ విద్యార్థిదానమునకెల్ల వట్టుకొమ్మ
యగు నిఖిల భారత వర్తమున కాదర్శనానుమతిగల
ఆంధ్రజాతీయ కళాకారుడు జన్మదాతలు. పేర్కొనబడుచున్న
ఆంధ్ర జాతి సముద్రము చరి వీరి దేశపాలమునకై
ను వీరి నిర్వహణ సంతకం ధారపోసినవారు మహా
స్వరసకల, శీర్షికలకు ఆంధ్రులు, ఆంధ్రదేశము
ఆంధ్రదేశ జీవితములో ముఖ్యతకలము వీరి పేర్ల
వల్లము రావలయు. పంతులుగారిని వోలెన స్వరస
కలులు, పు ప్రతుల, నిఖిలవిల్లులు, మేరు గింటిలు,
గొల్లవారులు లేక మొక ఎదిమంది పోపున ముఖము
ఆంధ్రదేశ మొక్కటియేగాక సమస్త భారత భండము
గూడ జాతీయ విజ్ఞాన సంపూర్ణమై మహాశక్తియుతో
నిలవలగలదు హృదయంతరాపుగారు వాటిని ఆరమున
సర్వము జెందినను అధ్యాత్మికముగు యశశ్శరీరముతో
వాంఛనీయ స్వరస సమయందు నిత్యశాశ్వతమూర్తి యై
తెలుగులుండటం విక్రము ఇట్టి వీరు ఈ సంచికరము
సర్వస్వమైరి

కోవల్లి వాసుమంతరావుగారు

[ఈ చిత్రాచిత్రం 1922 దుండుతి సంవత్సరాది సంచికలో ప్రచురితం.]

నిష్కరాజు వేంకటాద్రికవి

కొణిదెన బాలకృష్ణయ్యగారు

[1921 దుర్మతి సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

వేంకటాద్రికవికి గుంటూరు మండలమునందలి నర్సారావుపేట
తాలూకాలోని యనమదల గ్రామము నునాన స్థలము. ఈయన వేంకట
కృష్ణమర్రితికిని తిరుమలాంబకుని పౌత్రుడు ఇతనితండ్రి వేంకట రమ
ణప్ప. తల్లి పుల్లమాంబ. విద్యార్థునిపు ఇనగంటి వేంకటజోగి. (శ్రీవత్స
గోత్రము ఆణువేలనియోగి. ఈతని ఇష్టదైవము వేణుగోపాలమూర్తి.
ఈ గోపాలని యనుజ్ఞ పలన దాను “కైవల్య కంద రామాయణమును”
రచించినట్లు లిక్కవి తన గ్రంథమున జెప్పియున్నాడు. ఈ రామాయ
ణము భారతమంత గొప్ప గ్రంథమై యున్నది.

వేంకటాద్రికవియొక్క స్వయంతతివారు నశించిరి. కాని యాతని
జ్ఞాతులు యనమదల గ్రామమున జెక్కురున్నారు. వారు చెప్పుచున్న
వంశక్రమము ననుసరించి చూడ విక్రవి వదునెనిమిదవ శతాబ్ది మధ్య
మున, ననగా క్రీ. శ. 1740-1760 ప్రాంతమున జీవించియుండి
నట్లును, కొంచె మించుమించుగ నాకాలముననే “కైవల్య కంద రామా
యణము” రచింపబడినట్లును తోచుచున్నది. కవి ఈ గ్రంథమున దన
సమకాలికులగు కవులనుగాని తక్కువగల నవాతనాధువాతన కవీశ్వరుల గాని
పేర్కొనక, గీర్వాణ రామాయణ కృతికర్తయగు వాల్మీకిని ప్రార్థించి,
యవ్వల నాంధ్రమున రామాయణముని రచియించిన భాస్కరాదులను
మాత్ర మీ క్రింది వద్యములలో నుదాహరించియున్నాడు.

కం. మన మాదికావ్య మీవలె

దెనుగున భాస్కరుడు జెప్పె దేటుగ జగతిన్

అనువొంద రంగనాథుం

డను నాది కపింద్రు లెల్ల నిధికతి రామా.

కం. వరిపరి విధముల రఘుపతి

చరితంబులు జెప్పి రట్టి చతురులలోవన్

వరమ దయాకర! యుష్మ

ద్వరకవి నే వేంకటాద్రి వరుగ రామా.

ఈతడు శ్రీ రామభక్తి ధురంధరుడై “కైవల్య కంద రామా
యణ” మను నొక గ్రంథమును మాత్రమే రచించినటుల నాతని బంధు
గులు చెప్పుచున్నారు. వారియొద్ద నా రామాయణపు ప్రతి పుత్రిక
యొక్కటి తాటియాకులపై వ్రాయబడియున్నది మాత్రక యేమ
య్యోనో ఇప్పటివారు చెప్పజాలకున్నారు. ఈ తాళిదళ సంపుటములను
నిమ్మరాజు వేంకటదాసు (పెద్ద వెంకయ్య) గారు మిగుల శ్రమ గా గాపా
డుచు బలించుచున్నారు. కొలదికాలము క్రిందట నీ రామాయణ వద్యము
లను వీధిబడులలోని విద్యార్థులకు, అపటి గ్రామమలలోని యుపాధ్య
యులు బోధించుచుండినట్లు గొందరు వృద్ధు లిప్పుడును జెప్పుచున్నారు.
ప్రకృతము మన కలవడిన తాళిదళ సంపుటము గ్రంథకర్త మనుమడును
కీర్తిశ్రీధరుడునుగు నిమ్మరాజు అప్పయ్య స్వహస్తమున లిఖించినటులు దదం
తమున వ్రాయబడియున్నది.

ఈ రామాయణమున నాణుకాండములును, ఎనిమిది యాశ్వాస
ములు గల యుత్తర కాండమును నున్నవి. అన్నియు గందవద్యములు.

ఉత్తరకాండముతో: గలిసి ఇందరి వద్యసంఖ్య 11052. ప్రతివద్యమునకును చివర "రామా" యను మకుటము జేర్చబడినది. కవియన్నియుఁ గంద వద్యములుగ వ్రాసిన తన పామర్థ్యమును గ్రంథాంతమున నిట్లు వ్రాసి కొనియున్నాడు.

కం. కందమునకు ఘనుడందరు
కుందవరము చొడకవిని, గురిగా నున్నున్
ఆందముగ వేంకటాద్రియు
కందములకు ఘనుడె యుండు కపు లిల రామా.

ఈ వద్యము చొడప్ర పద్యమున కనుకరిమేగాని యన్యము గాదు. చొడప్ర కందములకుఁ గల సరళిత వేంకటాద్రికవి కందములతో నొక్క దానియందును గన్పట్టదు. గ్రంథమంతయు రంగవాధరామాయణము ననుసరించి వ్రాయబడినట్లు లందందుఁగల కథల పట్టులు చెప్పకయే చెప్పుచున్నవి. ఇందు చ్యుత సంసార ఛందో వ్యాకరణాదికములగు దోషములు లెక్కలేనన్ని యున్నవి. కొన్ని ప్రక్షిప్తములును లేకపోలేదు. గాని యన్నియు

వట్టివే యన నవకాశములేని ప్రమాదములు పెక్కులు గన్పట్టుచున్నవి. వేంకటాద్రికవికి సంస్కృత భాష పరిచయ మంతగ లేనట్లు లాతని రామాయణమువలన మనము తెలిసికొనవచ్చును. ఇప్పటి గ్రామ్య భాష పోషకులగు నూతన సంస్కర్తల ప్రయోగములకుఁ దగు నిదర్శనము లిం దనేకములుగ నున్నవి. కవిత్వ మంత పరసమై నదిగ నుండలేదు. కాని తనకుఁ గలిగిన భాష పరిచయము నూరక వ్యర్థము చేసికొనక భాషాభిమానమునో, భక్తిపారవశ్యమునో, యింత పెద్ద గ్రంథమును రచించిన వేంకటాద్రి. కవియొక్క సమర్థతయును నోపికయును దలంచినప్పుడు మూతము మనకు ఆమ్మహాత్ముని కవితను గౌరవించక దప్పదు. మఱియు "రామకథ" గావున రంధ్రాన్వేషణమునకుఁ బనిలేదు. రామభక్తుడగు నిక్కని తన గ్రంథమున నీ క్రిందివిధమున గద్యమును వ్రాసియున్నాడు. "గద్యము: ఇది మఱియు వాల్మీకి మహర్షివలన సంస్కృత విరచితంబైన శ్రీ మద్రామాయణ మహా కావ్యం బాంధ్రభాషగా శ్రీ తిరుమల వేంకటాచలపతి కరుణాకటాక్ష వర లబ్ధ కవి నిమ్మరాజు వంశవయఃపారావార రాకాసుధాకర వేంకటరమణప్ప నందన వేంకటాద్రి నామధేయ ప్రణీతంబైన కైవల్య కంద రామాయ ణంబునకు పుత్రీకర్తయైన వైకుంఠపతి శ్రీమన్నారాయణమూర్తి కర్పణంబుగా వ్రాసిన యుద్దకాండము పంపూర్ణము."

ఇక నీ కంద రామాయణమునందలి వద్యముల గొన్ని కైలికై ఈ క్రిందఁ బొందుపఱచెదను.

బాలకాండము.

కం. "అందము గలిగిన మేడల
చందము దినమణి శతంబు చాడ్చున వెలయున్
ఆందరి ప్రితం బెంచగ
కందర్పనియన్న కలవి గాదుగ రామా."
ఆయోధ్యకాండము.

కం. తన నగరుఁ జేరవచ్చుట
విని, సీతాదేవి తాను వెలయులతోడన్
వినయత నెదురుగ వచ్చియుఁ
దనవతి నటుఁ బారజాచి తలకును రామా.
అరణ్యకాండము.

కం. నిను, నా తమ్ముని, నిర్ద
పనిపడి నే విడుతుగాని పలికిన ప్రతిష్ఠ
విను, విడువక నే జరిపెద
నను పతి పలుకులకు నులికి యవనిజ రామా.
కిష్కింధకాండము.

కం. కన ముక్కటికి నిటు దగు నా?
జనకజతోఁ గూడ బుద్ధి జనియెనో నీకున్
మన విరహాగ్నిని గ్రాగితి
నిను ననగా నేమి ఫల మి కియ్యెడ రామా.
సుందరకాండము.

కం. అనయముఁ గొండల దిరుగుచు
నిదుమలఁబడి యున్నయట్టి హినుని పొందున్
విడువక గోరగ నేటికి?
పడలి! నను గోరితేవి భాగ్యము రామా.
యౌవనకాండము.

కం. ఇనకులమున నుదయించిన
ఘనుడే శ్రీరామమూర్తి కారణ పురుషుం
డని యెంత జెప్పినను మఱి
విననేరవు పాప మేమొ? విను మిట రామా.
ఉత్తరకాండము.

కం. తన బల మెదిరి బలంబును
గవనేరక నెవ్వఁడయిన గదిసినయేనిన్
విను మఱియు జయముఁ జెందం
డని పలుకుదు రార్యు లెప్పుడు నతనిని రామా

నెం. 8 సబ్బులు
ఉతుకుటకు నిత్యము
ఉపయోగ పడును
కృష్ణ సాప్ వర్క్స్ - వరంగల్

33
సంవత్సరములుగా
దేశసేవ
చేయిచున్నది
బెంగాల్
నేడు యివే
త్రోవమైనది.
జి.వి. పరమరాం అండ్ కో
30 కి కోడూర్, RB.No.21, త్రొదరా బూడ్ (ఆం.ప)

నాస్తికదర్శనములు

శతావధాని వేలూరి శివరామశాస్త్రిగారు

[1921 దుర్మతి సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

నాస్తిక మతాచార్యులు తమ మతమును గురించి కనిపించిన స్వతంత్ర గ్రంథములు మనకు గావచ్చుటలేదు. శౌర్యులయు, జైమలయు మతములు కొంత ముగిసినను గావచ్చుచున్నవి కాని, చార్యకమత మూలగ్రంథములు స్వల్పముగ నైనను గావచ్చుటలేదు ఈ మతమును ఖండించువారు తమ ఖండమునకు ఉపయోగించునంతవట్టు ప్రతిపాదించిన విషయమే తప్పిత ఎక్కువమంది కథారమగుచుండి 'సర్వదర్శన సారసంగ్రహము'నందు చార్యక మతమును విధివార్యులచేతను ఉపాదించి యున్నారు. ఆ విషయమును గొంత యిట వాంఛించియున్నాము.

చార్యక దర్శనము

"చార్యకుని చేష్టితము దురదృష్టమయినది (పాముబంధమును తఱచుగా—

- గీ. బ్రతుకువట్టును సుఖముగా బ్రహ్మచర్యము మృత్యుముఖమునకు బహిష్కరించు దేవతలు లేదు బూదెవలయుగా పూరిపోయింట్ట కాయపూయిది మఱిం నేగిం, నచ్చు?

అను రోకగథ మువరించును నీతి గామశాస్త్రమసారముగా అర్థకామమునే పురుషార్థములనుగాఁ దలంచుచు బారలొకముగు పర్థము వహించుచును చార్యక మతము నవసరించువారుగానే కానఱుట్టుచున్నారు కావుననే ఆ చార్యక మతమునకు 'రోకాయతము' అను అపర్యయము నామంతము.

నేల నీరు నిప్పు గాలి యను నాలుగు తత్త్వములనుండి పరిణమించిన దేహాకరములను సురాభిషములనుండి మదశక్తివలె జైత్రవ్యము పుట్టుచున్నది ఆ దేహాకరములు పశించగా, ఆ చైత్రవ్యము కూడ పశించును.

విజ్ఞాన పునర్జన్మ ఆ చైత్రవ్యము భూతములనుండి పుట్టి, వానితోపాటు పశించును. దేహముల బాసినచో దానికి సంజ్ఞ (జ్ఞానము) ఉండదు చైత్రవ్యముతోఁ గూడిన దేహమే అత్మ వేణుగా అత్మ లేదు ఉన్న దమటకు బ్రహ్మము లేదు. ప్రత్యక్ష ప్రమాణమే ప్రమాణము అనవమానాదులకు ప్రామాణ్యము లేదు.

ప్రాయశ్చిత్తం కౌశిలంవలన గలుగు సుఖమే ఎక్కువ కష్టము ఇందును దుఃఖముండుటజేసి పురుషార్థము కాదనరాదు. ఏన, అనివార్యమైన దుఃఖమును బరిహరించి సుఖము మాత్రమే అనుభవించగలిగి కదా! దేవులు కావలయునాడు ముల్గా జేదంను, పాలము చేదంను బట్టుకొని, తనను గావలయు సదార్థమునే స్వీకరించును.

(1) భాష్యము వలయునాడు పాల్మతోఁ గూడిన వాని గైకొని యుపయోగమునే గ్రహించును దుఃఖభీతిచే వసుకూల సుఖము నెవడును వీడనాడఁడు ఇంకొప్పులు తివిస్తావుని పరిపైరు నాటకుండురా? బిచ్చాంధ్రు కలరిసి కుండం వండకుండురా? కుష్మమును సుఖము భీషణమడచి వీడుచో వాడు పశువు.

- చ. సరసుం కెప్పుడు వీరు సంగవ జాతఃఖంబు దశం కరమని రోవ వెంచి విడగాఁడు వంట! ముమాధిభావ మా వరులను దెల్ల బియ్యము వసారముగా విడుచుండు వానిని బరువని, పెల్లు పొల్లులకు, బట్టని, ఎవ్వడు పారవోవడు.

ఓయీ! పారలౌకిక సుఖము లేనియెడలఁ జాల దవమునేతను శరీరాయానమునేతను పాద్యమైన అగ్నిహోత్రము మొదలగు కర్మలయందు విద్యావృద్ధు లెటుల ప్రవర్తించు మన్నారన్నచో నదియుఁ బ్రమాణము కాదు. నైదికులమని తలంచు భూర్తజకమునే వొందొండ అవ్యత వ్యాపార పువరుక్త దోషములనే కర్మకాండ ప్రామాణ్యవాదులు జ్ఞానకాండమును, జ్ఞానకాండ ప్రామాణ్యవాదులు కర్మకాండమును, ప్రక్షిప్త మొన ర్ముఖనేతను త్రయ భూర్త ప్రలాప మాత్రముగలనేతను అగ్నిహోత్రము మొదలగునవి బ్రదుకు దెలుపునకు బరమ ప్రయోజనములు. ఇందుకా కారణకము కలదు:

- గీ. అగ్నిహోత్రంబు వేదత్రయంబు మఱియు బూదె లాల్పలు దండంబు పుచ్చిములు

పీకలము బుద్ధియను లేనివారలకును

బ్రదుకుదెలు వని యా బ్రాహ్మణి నిందిత.

కావున ములు పెదవలని వానిలందఁ గలుగు బాధయ నరము. రోకబుద్ధులుగఱా పరమేశ్వరులు. దేహాకము మోక్షము

దేహమే యాత్మ యను సిద్ధాంతమునందే 'నేను క్షుణ్ణుడను నేను వర్ణవాఁ డను' అను నెడల సామాన్యదర్శనము బ్రదుకుచున్నది 'నా శరీరము' అను వ్యవహారము "రాహువుయొక్క తం" అగునటులు బొవరికము అనగా, దేహమే అత్మ కావున (తాడు) గోమ స్త్రంధము అను నెడ అవ్యయము ఏమిగా నుండును. అయితే 'నా తీ అనునది యెటులు' అను, శరీరమే తాను తాను శరీరముకంటె వేణుకాదు శరీరముకంటె దాని వేణుకంటె 'నా శరీరము' అనునది బుద్ధులదన్నచో 'రాహువు యొక్క గల' అను ప్రమాణముగె నొవరించు రాహువు తం ఏమిగా శరీరము వేణుకే యు. అటులు రేపట్టులు తలకంటె వేణుగాఁ గొంత యున్నటులు 'రాహువు యొక్క' అని నామనడుచున్నది అటులే 'నా శరీరము' అనునది బొవరికము. యారయఁగా ఈ విషయమందును నీ ప్రంది శ్లోకములచే సంక్రమింపఁబడినది —

"అగ్ని పచ్చారి భూతా భూమి వా ర్యనలా నిలా

చతుర్వ్యుఖం భూతేష్వ స్త్రైర్య ముపచాయతే

కిన్యాదిప్య న్నపేరేష్వ ద్రవ్యేష మదశక్తివత్

'అనం స్థూలః సౌఖ్యో' తి సామాన్యాభివర్ణితః

దేహస్థాల్లాదియోగాచ్చ స వివాత్మా న వారః

'మమ దేహో'న' విద్యుత్ స్ఫుంధివ దేహచారికీ"

వృత్తివ్యప్తేచో వాయువును నాలుగు భూతములనుండి, సురాభిషములనుండి మదశక్తివలె జైత్రవ్యము పడదును 'నేను స్థూలము క్షుణ్ణుడను' అను ప్రయోగ సామాన్యాభివర్ణితములగు స్థూల్లాదియోగాములనును దేహమే అత్మ మనఁబడుకాదు 'నా దేహము' అనునది బొవరికము.

స్వభావములందే చింత కలుగుచునది.

ఆ. విప్రలడిగను నీరు బరిగిగా

గతి మహిమదాడు గల మ

ఎవడు మీ నల్ల పుట్టించెయిన్నాడు?

వాని యుని' ప్రభవలగు గలుగు.

ఈ విషయము సంతకము బ్రహ్మణి లాటులు వ్యాదించి యున్నాయు—

- గీ. సర్గములు లేవు లే పరిపర్థములును పారలౌకికము నాత్మ వేణు లేదు పర్థములు నాప్రమాదులొ వాని క్రియలు సుంర యెనియి ఎంబును జూపలేవు
- గీ. అగ్నిహోత్రంబు వేదత్రయంబు మఱియు బూదెల్పాణులు దండంబు పుచ్చికోలు, పీకలము బుద్ధియును లేవారలము బ్రదుకు దెలుపునఁ లేది బ్రహ్మగర్.
- క. క్రతువునఁ జంపంబు పశు తతి స్వర్గం బగునుకాడ తప్పనిచో, నా క్రతువుల యజమానులు తమ పీకలల నేలా పధింప విడిచె రార!
- గీ. చచ్చిపోయినవారికి శాస్త్రకర్మ తప్పిని దాను పాతకవృద్ధం, నింక

(1) ఈ యర్థము కల వాక్యములు 'స్వరీతా అంహితాయా మమదాత్తాచరే.' 1—2—38 ఇత్యాది మాత్రభాష్యములందుఁ గావించుచున్నవి. వీని పారాపర్యము విచారింపవలయున్నది.

ask for
PHILIPS

LAMPS and LIGHTING EQUIPMENT
—ensure ultimate economy

PHILIPS

PHILIPS FLUORESCENT 'TL' LAMPS—
give bright,
glare-free light,
last longer

PHILIPS POLYESTER BALLASTS—
provide optimum wattage, ensure
maximum light output, give longest
lamp life

**PHILIPS CLEAR LAMPS
AND PHILIPS 'ARGENTA'**—
there are
none better

A FEW FITTINGS
FROM THE WIDE RANGE
OF PHILIPS

JWTP 1973

For Efficient & Best Servicing Drive into
the Caltex Dealer

A. G. PRAKASAM

132, Royapettah High Road,
Mylapore, MADRAS

&

10, Westcott Road,
Royapettah, MARDAS.

నేడే
చూడండి!

రాజశ్రీ పిక్చర్స్
సమర్పించు

రాజలక్ష్మి పాడక్ష్మిన్

వీరాభిమన్యు

నిర్మాతలు: సుందర్లాల్ నహతా డూండ్రి

దర్శకత్వం: వి.మధుసూదనరావు * కె.వి.మహాదేవన్

హింగీతర్

రాజశ్రీ రిలీజ్

MOULIS.

స్వర్ణోత్సవ సంచిక

స్వర్ణోత్సవ సంచిక

ప్రచురించినది మహా అవసరమైన
అందమైన పుస్తకాలు, పైపులు
మొదలగు వరికరములకు

స్వర్ణోత్సవ ఎంటర్ ప్రైజెస్

విజయవాడ-2.

P. B. No. 342

Phone No. 334

స్వర్ణోత్సవ సంచిక

స్వర్ణోత్సవ సంచిక

చార్యులు కావ వేణుగఁ గావణులైనను. న్యాయముమాంజరి యను గ్రంథము క్షణ భంగవాది యగు కొద్దుని చార్యుఁ డని వాడివది. (వశాకారులు వలులే తప్పను:—

స్వాదే తత్ మా భూ దధ్యక్ష మమమావం వా క్షణకత్వే, తథాపి, వందేహాన్తు వివాహా ఏ సిద్ధం సమీపాతం చార్యకన్యేతి. (1 స్తంభక—192 పా—పా)

వివారింపగాఁ చార్యులువేణు కొద్దులు వేణు. చార్యులు వాస్తవ క్షణ మణి కాని వ్యయముగా వాస్తవ వాద రయితకాదు ఈతడు బృహస్పత్యమయాయి యని కానిపించెడిది.

7 పాషండుడు, పాషండి, పాషండకుడు, పాషండికుడు

పాషండశబ్దము కూడ వాస్తవ వరముగాఁ గవులచే వాడబడినది. (శ్రీ హర్మలు వైషణ్యమున (17—102)

బధాన వరుణః క్రోధా దరుణః కరుణోద్భవః

శీం వ ప్రసందాత్ పాషండపాశా పాశా ద్విభేషః

అని ప్రయోగించినాడు. పాషండాయకులు దీనికి గిట్టముగా వుత్పత్తి నిచ్చి యున్నారు పాషం + పాశ—చూపుతము గలియకతము పాషము కలిగించువాడు శి పృష్ఠాదరాదులతోఁ జెట్టి పాధింపవలయును లేక, పాశి—పా (కృష్) = వేద ధర్మము పండయతి—పాదోపకర్మవాడు కాగా పాషండుడు శి కొంఁజు పాషండ్ శబ్దము సంస్కృతము కాదనియు, వైదేశీకముగాని ప్రాదేశీకము కాని యగుననియు వర్ణిస్తేలు లగుచున్నారు. 10 ఈ శబ్దము న్యాయ కుసుమాక్షరి మొ గ్రంథముల యందుఁ గూడఁ బ్రయోక్తమై యున్నది కొద్దుల యెడ నీ శబ్దము అనర్హదా వృత్తమై యున్నది అర్థముగూడ నీ శబ్దముచే దీర్ఘస్వరము కావచ్చుననియు శింతియకాదు. విరుద్ధాచారముల ప్రసాదము ఈ శబ్దముచే వ్యవదేశంబు బడు చున్నాడు 11 అనుట 12 పాషండి 13 పాషండక 14 పాషండివదము రి స్థావమును (అయోగించబడినది

8. పాషండుడు బౌద్ధజైనుల యుద్దేశము

కొద్దు గ్రంథములలోఁ బాషండ వదమున కెక్కుడు ప్రచారమున్నది ఆ వదముచే కొద్దులు తమకు సంబంధించుకొనక తమకు విరుద్ధములగు వస్తువులను (బ్రయోగింతురు. వారు తొందరయ్యాఁజు వెఱుగులగు పాషండులు కలరని ప్రాసనారు.

కుటీపకాది యథా ద్వింశత్ ద్వానట్టి దిట్టియో

ఇతి పృష్టవతి ఏతే పాషండా సంపానాతా

(అపిధాన వృద్ధిపా—440)

కుటీపకానామములు 34 విగలివని 62 ఈ మతములు బ్రహ్మకాం మాత్రమున వర్ణింపబడ్డవి. అర్హతులు 36 పాషండులను జెప్పిరి.

అపియనయం (18—వం) కిరియాగం అకిరియా చణాపారి

చుంట్ ఈ (84) అప్యగియ పర్తిట్టి వేణయానాచ బర్తిసం (32)—

(మణిభద్రః)

పాషండ్ 'వాస్తవి' శబ్దమును పాధింపుటచేసి యాతనికంటె నీ వాదము ప్రాసన తరము. మహాభారతము రామాయణము మైత్రేయవేదాంత చాందోగ్యము బృహదారణ్యకము కశములందును నీ వాదము కలదు బ్రాహ్మణములందును నీ వాదము కలదు మంత్రభాగములందును నీ వాదము కలదు దేవతల గూర్చి ఋషులు ఆయా యి వస్తువులు బ్రాహ్మింపుట జెప్పిన కొన్ని ఋక్కులలో—నీ విషయము కానిపించెడిది. వివిధముగా వైశము వారి కోర్కె ఫలించునెడ వా మంత్రము మహిమ కందని వారికి తానియెడఁ బ్రమాణబుద్ధి పాడమయిండును. ఇటులు ఆ ప్రామాణ్యముఁ గూడఁ గల్గింపక పోలేదు. అటు పోతువు వారి వస్తువులు ఫలించకుండుటయే. వ్యర్థమహాభయం దావఁ బ్రామాణ్య మెటులు? ఏ దేవులందు విశ్వాసము మితిమీరియుండెన్ ఆ దేవులందే అవిశ్వాసము కూడ నొక పెడఁ జెఱుగుచునే యుండెను కావణుడుచున్నది ఈ క్రింది విషయములు పై విషయమును స్మరికరించును.

15 యుద్ధమును గోరు వోజమలారా! ఇంద్రుడును వెడల మీ రింద్రుని కొఱకు విజయగు స్తావమును భరింపుడు. వేమర్షియగు భాగ్యపుడు ఇంద్రుణ్ణి యొకడు లేడనుచున్నాడు. ఆ ఇంద్రు వెనరు చూచిరి? మే మెవరఁ గొందాడుము?

ఇట్లుచుటచేసి ఇంద్రుడు వాదమాత్రమని తేలుచున్నది

16 ఓస్తా ! నేమగో ! నీ ప్రక్కనున్న వన్నఁ గనుము వర్ష భువనములను మహాత్మ్యముచే దీర్ఘకరించుచున్నాను వత్సవద్యేలగు విద్యాంసులు వన్న స్త్రీలము అనే సంజన పెట్టుచున్నాడు. మణియు దాణాశిలుడనగు నేమ భువనముల దర్దరిల్ల జేయుచున్నాను.

కొండోకలు నిలులు చూపట్టెడివి.

17 జను లెవని మోరుఁ డందురో ఆ ఇంద్రుఁ డెటు మన్నాడు? జనులు ఇంద్రుణ్ణి యొకడు లేడనుదురు. ఆ ఇంద్రుడు భయపెట్టి శత్రువుల డబ్బు పారిం తును. కాక ఇంద్రుని విశ్వసంపుడు. ఇంద్రుడు కలఁడని విశ్వసంపుడు.

ఈ మాక్తమునంద వాకామున వింద్రునియెడ విశయము కందనిలే యను. వైదిక దైవములలో వింద్రున కత్యున్నత వదని కలదు. అటులు విచిత్రియుఁ గలదు. మణికోప్పి వోటుల నాతనియెడఁ బరమ విశ్వాసము కలదు.—

18 యోధుడును వా ఇంద్రుడు గొప్ప బలముచే డమం పాశ్యము కొఱకు యుద్ధము లొనర్చును ఎప్పు డింద్రుడు చలన పాదనమగు వలయుచే మేమమంఁ గొట్టునో అట్లే ప్రవాళమంతుడగు నాతనియెడ విశ్వాసం కలగును

19 మిగుల గొప్పయగు వింద్రుని బలముఁ జూడఁగా ఏలూ నీతిఁ దాపులనీ గుణ్ణిమంతు నోషధులను నీరిని వనములను నంపాదించెన్ అతని బలమునెడ విశ్వా సము చెందుడు

20 ఇటులు పెక్కు బుదాహరింపవలసి. ఈ వర్ణనోపముచే మంత్రకాంక్ష వాటికే దేవతలయెడ సంశయబుద్ధి కలిగవలయును బ్రాహ్మణ సమయమునను, నాత్రకాంక్షమును, ఇట్టి విచిత్రత కలదని సువిస్మృతంబు చేయఁ ? జ్ఞాన మెప్పు దారంభమాయెనో అట్లే ఈ విచిత్రత కారంభము మంత్రములు కొన్ని యనర్థ కములని పలకఁ, రుక్మోద్భవనారు వారి వాదము ఖండింప మహా వంశంభముతోఁ గొండఱు గ్రంథములు రచించినారు అంతయుకాక వారు న్యమలము మనసిందింప గూడఁ బలు గ్రంథము. ప్రాసయుచ్చారు మంత్రము అనర్థకములని ప్రతిపాదించు కొత్తుని వ్యవర్తమునందు దూర్ఘాంక్ష ఖండించినాడు. 21.

9. సంఘరణము

వాస్తవ శబ్ద పరిణామమును లెండవ ప్రసంగమునంద నెఱిగియున్నారము. కాంక్ష గలిగించిన కొందఱి చార్యులుగూ కొద్దులును అర్హతులను వాస్తవ మతము క్రిందిఁ బ్రత్యేకముగా విభజింపఁబరి ఆ మూఱును ఒండొం దభిప్రాయములను ఆ మూఱు కలిగి వాస్తవ మతము అను కీర్తిక క్రిందికి రా వనాశము కలిగియున్నది. బ్రాహ్మణ, మంత్ర, ఓషనిల్, మాత్ర కాలములందు వాస్తవ మతము మనసిందింపు గ్రంథములు కావరావు పురాణకాలమునందు అట్టి మతము అందరి కథలయం దుపపా దింపబడియున్నది పెడఁబడి మాధవాదులు ఖండమున కుపయుక్తములగు వంశ ముల పటనలనుండి యుద్ధరించుకొనినారు పురాణకాలమునందరి వాస్తవ మత కథ నొందు ఓర్పిరించుచున్నాను

22 ధర్మశాస్త్రము మహాకావ్యము వేన మహాకావ్యభరో బ్రహ్మ విహృదరియు వర్ణుడును మహాకావ్యమును సదనన వెండ్రుకలు కలవాడును వంశయందు మొలలియూడంతో గట్టి నీపురుకట్టల దాల్చువాడును దెంకాయ కుండలపు వేణట్టి నవాడును వేది శాస్త్రమును దూషించు మరున్నాస్త్రమును బలింపచాడును అగు నొక పురుషుడు ప్రవేశించెను వేమఁ దా పిసింఁ జూచి— ఇట్టి ఏత్ర రూప మును దాల్చు నీ వెడలుపు? ఏం పచ్చితివి? ఈ వేనము? నీ పేరేమి? నీ ధర్మమేమి? నీ పని యేమి? నీ వేదమేమి? ఆచారమేమి? నీతి యేమి? భావనయేమి? జ్ఞానమేమి? ప్రభావ మేమి? ధర్మ లక్షణమగు సత్యమేమి? అని ప్రశ్నలు వైసగా, పాపిణ్యుల, మడివెను ఇట్టి శంకల వైచుచున్నావు నీవు మహా మూఢుడవు నేమ ధర్మమునకు గుండెకాయను వేనే జ్ఞానమును సమ సత్యమును. బ్రహ్మమును. పెక్కెం? జీవరూపము ధరించిన వేమ సత్యమును.

వేమఁ—నీ ధర్మమేమి? ధర్మనమేమి? ఆచారమేమి?

(8) 3—18 ప—విష్ణు—పు—చూ.(9) పానాపు శ్రయీ ధర్మః పశ్చేక్ష, విగద్యతే తం పండయంతి తే యస్మా త్పాషండా స్తే హవతునా. (10) The great epic of India (Hopkins) P.49 Foot note చూ.

(11) వర్మపురాణము 6.42 ఆ (12) చూ విష్ణుపురాణమ్ (13) చూ. శబ్దరత్నావళి (14) చూ. మణిభద్రకృత వర్మపురాణముపురు టిక.

(15) ప్రసస్తామం భరత వాణయన్త ఇంద్రాయ సత్యం యదీనత్య మస్తే, వేన్వో స్తీతి నేమతిత్య అవా కళంఁ దదర్శ క పరిష్కవాయ. (8—100.) (16) అటు మన్నీ జరితః వ్యక్త మేవా విశ్వా జాతా వ్యభ్యస్తి మవచ్చ, ఋత్య మప్రచిన్ వర్మయన్తా, కర్మిణ భువనా దర్దరిమి

(17) యం ప్నా వృచ్ఛన్తి కుపాపేతిహారే ముతే మాహర్తై మోపీ, త్యేవం పో అర్హ. పుట్టిర్వజ ఇవా మినాతి శ్రద్ధపైధర్త సజనా ఇంద్రః (2—12—5) (18) న ఇ ప్పృవాన సమిధాని మజ్జనా క్షుణ్ణియధ్యక్షిణా చనేభ్యః, అథావన్త శ్రద్ధధతి ఇంద్రాయ వల్రం విధ విహుతే వధం (1—55—5) (19) తదస్యేదం సత్యతా భూతి పుష్టం శ్రీ తింద్రావ్య ధర్త వర్మయాయ, నగా అనిందత్ పో వింద దశ్యాన్ న ఓషధీః పో అపా సననాని (1—103—5.)

(20) చూ— ఋక్ 1—104, 6—6; 6—101; 10—2—2 Max Muller's Lectures on the Religion PP 140, 147-307-10.

(21) అథా నీద మంతరణ మంత్రే వ్యర్థ ప్రత్యయో న విద్యతే ... యతి మంత్రార్థ ప్రత్యయాదు అవర్థకు భవంతి కాత్మః అవర్థకా హ మంత్రా (విరుక్తమ్—చూ— 1—5—1.) (22) భూమి పండు—36 అధ్య—వర్మ పురాణము—చూ

HIGH SPEED AUTOMATIC CYLINDER PRINTING MACHINES 'POLYGRAPH' MODELS OM-I & OM-II

Available from
GERMAN DEMOCRATIC REPUBLIC
to Actual Users

Model :	OM - I	OM - II
Max. Sheet Size :	16½" × 22½"	19-5/8" × 26½"
Min Sheet Size :	6-1/32" × 6-1/32"	8½" × 6-1/32"
Inside Chase :	16½" × 21-9/16"	19" × 25-1/32"
Impressions per hour :	4200	3600
No. of Inking Rollers.	2	3
Power required : approx.	3½ H. P.	6½ H. P.
Net weight about :	2600 kg	3280 kg.
Gross weight about :	3100 kg	3820 kg

We can also supply from German Democratic Republic to Actual Users, a number of machines for book-binding, box making, envelope making, paper converting, paper making, automatic knife grinding machines, screen printing machines, aniline printing machines etc. etc.

Write for full particulars and prices to :

—: SOLE AGENTS :—

INDO-EUROPA TRADING COMPANY

9, Dalal St., Fort, BOMBAY-1. ; 1390, Chandni Chowk, DELHI-6. ; 21, Sunkurama Chetty St. MADRAS-1. ; 2, India Exchange Place, CALCUTTA-1.

పురుషుడు—జై నులు దేవతలు. గ్రంథాభావము గురువు, దయ పరిమ ధర్మము. అదియే మోక్షము అవార మేమనగా, యజ్ఞము యాజ్ఞము వేదధర్మమునను సంత్య తమవు రావడం వాద్యము, కర్మము పితృతర్పణ అ భిక్షాణ, వైశ్యదేవత, కృష్ణ పూజ ఈ వేద వివిధులు లేవు జీవ వ్యవస్థ ముగ్ధము ఇది లైవి ధర్మము.

వేమడు—ఇది యెల్ల వేద విరుద్ధము విక్రము చెప్పుము.

పురుషుడు—సంచల్యములే వృద్ధి నొందిన శరీరమే అత్మ. ఇది వాయు స్వరూపము వేద ప్రాక్రములకు కర్మము దీనితో వేద సంబంధము ఏగిలో బడగ తెలుగు పుట్టుతో అలలే భ తమ పుట్టుకు భ మి రకాః ఐమం మమ దా య మి . శిశువో యం ద దకవః పుట్టు ను వె గుకూడ పట్టే కలద . ఈ వ గూడి ఎని వాయువు కదలించును. పిదప వాకాళ మావరించెను పిదపదీ బుడలు పాటువరించు చున్నది. అనగా జీవులు ఓడక మధ్యమున ఒకానొక గుండ్రు చేచున్న రెప్పపాలు కాంము కమపట్టి వెంటనే యెటు నశించునో, అటులు భూతనాదోగమయి వశించు చుండును. అంత్యకాలమున వాత్మ యై ద్రింటితో గలిసిపోవుచుండును మావపులు మోహ యుక్తులై తిరుగుదురు. అజ్ఞానముచే శ్రాద్ధమును పితృతర్పణమును జేయుచున్నాను. వచ్చినవాఁ డెవల నున్నాడు? ఎటులే తినును? శ్రాద్ధము పెట్టు టెవనికి? ఇది విక్ర మములకు ఎవడు చూచెను? అతిపి ఇంటికి వచ్చునో విందు చేయవలసివదియే. వేద ములం బ్రతిపాదితులకు కర్మ దారణ మయింది. అజ్ఞాపేదమున గుణమును, వాత పేయమున మేళము, రాజమామున వనేక ప్రాణులను, పుండరీకమున వేమలును జలవరిసినదని వేదము చెప్పెడిది. ఇది యేమి కర్మము అల వేమి ధర్మము? ఏమి ఫలము? వేదపండితులకు బలవారము ధర్మమా? ధర్మము నశించినది దయలేని ధర్మ మేమి, ధర్మము? జీవహింసా ధర్మమునా మారణము ధర్మమా? స్వాకారము స్వధాకారము తున్ను, వీవీకేమి? వీవి సన్నిహి వేవుడు బట్టిన వపుడు చేయనలను. దయాహీనము కర్మ నిష్ఠులము దయ వీడునో వేదము వేదములు. దయాదాన వరుడై జీవుల రక్షించులయును అటులు రక్షించు వంధులుడై నను, శూద్రు డైవను, వాడే బ్రాహ్మణుడు విర్రయుడేని బ్రాహ్మణుడు చండాలుడు పాల్కు మాలులను జెప్పునది వేదము కాదు. జ్ఞానము నేది నిర్వచించునో యనియే వేదములు. దయాహీనులగు విప్రులయందును అట్టి వేదములందును నెత్తము లేదు. జీవధర్మము భుక్తిముక్తి ప్రదాయకము బహు పుణ్య దాయకము విషయమును వీకు జెప్పుచున్నాను. తొలుత శాంతిచిత్తముతో దయ నేర్పకొనయును చరాచరభూతములను జీవిని ధ్యనించ వలయును. అతనికి మమస్కారము చేయవలయును తరి దండ్రియై పాదముల కెప్పుడు నొసగరాదు ఇక విరలులకు మ్రక్కలూడని వశే చెప్పనె ?

వేమడు—ఈ విప్రులు గంగాదివలను బుద్ధ్యాతీర్థము లనుచున్నారు. విక్ర మము వా కెఱిగింపుము

పురు—ఓ మహారాజా! మిన్నగునుండి మబ్బులు ఎరించుచున్నవి. గుట్టల మీదును వేరుమీదును వీరువెనును. అది యంతయు సదులగు గదా! వదులు జల ప్రవా హములు చెరువులు నముద్రములు సంతియ కదా! వర్షతములు తాత గుంపులు కావా? ఇవి పుణ్యతీర్థములయియు పుణ్యక్షేత్రము లనియు వెలులు ఒప్పుదం? ఆ పుణ్య తీర్థ ములలో స్నానము చేయునో సిద్ధి కలుగు నెడల వానియం దెల్లపుడుండు చేదలేని సిద్ధిఁ జెందవు? కాన నిది యాతయు నవత్యము. జీవుడే తీర్థము. జీవునియందే ధర్మము కలదు. తపోదానాదికముగు నున్న పుణ్యము జీవునియందే కలదు. జీవుడొకడే సర్వమయుడు. తీర్థాదులన్నియుఁ గల్గితములు. జీవుడే ధ్యేయుడు—ఇటులు బోధించఁ జడి చేయడు పాపి యాయెను."

ఈ కథవలన వాస్తవ మతమున దయ ముఖ్యమని తెలుచున్నది. ఈ యహింసవే ముం సూత్రముగాఁ జేకొనిన వాస్తవమతమును ఒక మతముక్తింద నిలువజెట్టి యుద్వేగులు శుండించుచున్నారు.

ఏ భూతమును జంపరాదు. జన్మమునఁ జతువును జంపవలయును 24 అని వేదము లింతింతముతో శాసించుచున్నది. అయినను వేదమతమునకు అహింసయే మూలము కాదు. అదియే మూలముగనో 25 గీతాదికము విరోధించును. అట్లని హింస చేయునని గీతాధిపాయము కాదు. తవ్యతమున 26 దయకూడ నంతఃపాతియై యున్నది. శ్రాద్ధమతమున అహింసయే పరమధర్మమని మూలసూత్రము. బుద్ధులకు జన్మమునం దేని పశుహింస యెడ వంగికారములేదు. రామానుజులు కూడ వీయెడ బుద్ధుని చౌద యమును నమీపించెను. అస్త్రక్రు లండఱు బుద్ధుని నందువలననే బహిష్కరించుయిం దురు ఆ మతమును గానఁచు విశ్లేషణము కూడ బహిష్కార హేతువై యుండెను

10. నా స్థితి కులవలన లాభములు

పరిశీలించి చూచునో—వేదములు స్మృతులు (పురాతములు) వేటి సంఘ పంక్తిల పరాయణు లెంత సంస్కారములు కావలయునని తలఁచుచున్నారో, యంతకు మిక్కుటముగాఁ గూడ ముచ్చ యున్నట్లున్నది. కలియుగమునందు విసిరించిన ధర్మముల మన్నిచి బరిశీలించునో వీ మ్మయము తేట తెల్లము కాగలదు ఈ మ్మయముల కద్దు డవలెనారు కొద్దులు. వారి ప్రవార వెక్కుకైన కొలఁదిఁ బురాతనాచారముల మార్చ వలసి వచ్చెను. కొద్దులకును బురాతనాచార పరాయణులకు మితిలేని వైరము పొనగెను. కొద్దు లహింసా ధర్మ విబద్ధులు. పురాతనుతో అంతగా గారు. అనగా 'ఒక దడమీద గొట్టునో' రెండవ దడను శాసించువారు' కారు. 'అవకాశి సువకారము నెనుమ్రుక

చేయువారు' కూడ వగుదురు. కాని కోధమును దీర్చివక మామవారు కూడఁ గారు. వారికి విరికిని ప్రబల వైరమున్నటులు 'వాస్తవా తాద్యమానో వ గచ్చే జ్ఞాన మంది రమ' (ఏమగుచో దొక్కించఁబడినము బివాలయమునకుఁ బెడగడు) రోహు వాక్య ములు వేటికిని విద్యాంఘం నాలుకంపైఁ దాండవించుచున్నది.

యాజ్ఞాచక్రస్మృతి, అర్థశాస్త్రము, గౌతమస్మృతి మమస్మృతి మొ. వానియందు వర్ణాంతర కన్యా వివాహము విహిత మయినది అదిత్య పురాణము బృహస్పార దీయుము మొ. ఆ ధర్మమును కలివర్ణ్యము లని ప్రతిపాదించెడివి కావున వీ స్మృతులు ఆ స్మృతులకంటె నిట్టివలె నమలు నిచ్చవలయు శ్రీ శ. 8—వ శతాబ్ది దాక బ్రాహ్మ ణులు వర్ణేతరకన్యా వివాహము మధ్యపానము మాంసాహారము విధవా వివాహము ప్రాథా వివాహము మొదలగు నాచారములు బాటించువా రని నిర్ణయించఁ గొన్ని యుద్ధంథ ములు సాక్ష్యమిచ్చుచున్నవి ఆ కాలమున వర్ణేతర స్త్రీలయందు గలిగిన వంతాము నకు వారు బ్రాహ్మణ్యమును 27 బ్రతిపాదించుచుండిరి. ఇంతియకాక బ్రాహ్మణుల కా యబ్రాహ్మణపుత్రులు దశ వేయాది యజ్ఞ కర్మములందు అర్హ్యమును గూడఁ జేయువారు. ఈ మ్మయమును బ్రాహ్మణ్యబంధును 28 అనన్బంబులును 29 గూడ వక్కాణించియున్నారు. అది యటుండె ఇకఁ గలివర్ణ్యముల వివారింతము.

బృహన్నార దీ య ము న

నముద్రయాన మొచ్చినవానిఁ జేర్చుకొనుట కుండలధారణము వర్ణేతర స్త్రీ వివాహము మతాదివలను బుత్తోత్పత్తి, మధువర్ణము నెడఁ జతువధ, శ్రాద్ధమున మాంసభోజనము, వానప్రస్థము, దత్తాస్త్రీత కన్యకు గొండ్లకవి కిచ్చట, దీర్ఘబ్రహ్మ చర్యము, వరమేధాశ్రమేధములు, మహా ప్రస్థానమునము, గోమేధము, మఖము బ్రాహ్మ

- (23) చార్వాకధర్మమునను. శరీరమునకు భూత చతుష్టయమే కారణమని కలదు. (24)మా హింస్యాత్ సర్వభూతాని యజ్ఞాయ పశు మాంసేత (25) గీతాధిపాయము యుద్ధ మునవక్కులతో దుడుకు బర్హవనవృషులనుబది (26) అహింసా సత్యమక్రొద స్త్రిగళ్యాంతి రస్తే తమో దయా భూతే వ్యూటస్త్యం మార్కవం ప్రీరవాపయో (16—2)(27) గౌతమస్మృతి-4-22-24చూ (2)తే దశ మాత్యుర్వశిత్వా విత్కన్యాత్యాయ ప్రసర్వేయ రాదశమా త్పురుషే దితి వ్యవాయ ద్యబ్రాహ్మణీ మధిక ప్తేయు (బ్రాహ్మణ్యేవాధ్యానం దశ సంపూరయేయుః | అవ్యరంభ్య యతః స్మరేయుః—కౌతమాత్రవో (2)ధర్మచర్యయా జనువ్యో వర్ణః పూర్వం పూర్వం వర్ణ మావధ్యతే జాతివివత్. 5—11—10) అధర్మచర్యయా పూర్వోవర్ణో లన వ్యం జనునం వర్ణ మావధ్యత జా పరివృత్ 5—11—11

With best compliments

from

SRI RAMA VILAS

SERVICE LIMITED

"DINROZE ESTATE"

1/17, MOUNT ROAD, MADRAS—2

Telegram "ROADHAUL"

Telephone: 83836, 83837 and 83838

GRAMS: KOH-I-NOOR

PHONE: 173

KOHINOOR BEEDI FACTORY

Regd. No. 190082

POST BOX NO 38

WARANGAL (A P)

* తెలంగాణ ప్రాంతంలో ప్రసిద్ధిపొందిన బీడి:

* ఒకసారి వాడి హాయిని పొందండి!!

* ఘాటు, సువాసన కలిగి మనస్సుకు

చీకెని ఆనందాన్ని కూర్చునది!!!

కో హి నూ ర్ బీ డీ

నిపుణులైన వనివారలచే, శాస్త్రీయ పద్ధతులపై తయారుచేయబడి

కార్మిక, కర్షకులకు అభిమాన పాత్రమైనది.

జూలై ఇండ్ల తూద్రహకము ఈ మొదలగునవి నిషిద్ధములు

బ్రహ్మపురాణమున

పునర్వహము, ద్వేష్టాంశము, గోవర త్రావృహయ, కమండయపు, వివరకూర బుతుడు పులుటకై పుటాది నియోగించుట, చాలికమగాని అక్షతమోనిని గాని మరొకటి కిచ్చుట, వర్ణతర స్త్రీ వివాహము, అతిథి పత్ని దేవతం కొఱకు గోవర మొదలగునవి నిషిద్ధించుచున్నది

ఈ వర్ణధర్మము లన్నియు బ్రాహ్మణ్యములని సువ్యక్తము. ధర్మము రక్షితములు అగ్ని వైశ్యము యోపవాత్మ్యము విముద్ధములు పార్వత్యము ఈ మొదలగునవి కొవారులు క్షత్రియులయిననును, ఏదే ప్రావ్యాణులయి గోత్రవారులుగా గూడ వలయును విష్ణుపురాణము రెండవ యాంశమున జానకై దీని దీని సంతయు వెలసేచే చూచుచో—వర్ణ వ్యవస్థ వేటివలె బ్రత్యభివృద్ధి కలిగి ఆతంకమునకా మమజన కుండవలయు సర్వస్వాతంత్ర్యమునకు ఊతకొని మున్నగునవి గ్రహించి విలగుచున్నది కొంతకాల పూర్తిచేచోగా గట్టిదిట్టము లే హేతువులేకయో యెక్కుడయినవి ఆ ప్రాచీనాచారముల నెవ్వరో యుద్ధియుందురు ఆ యాతంకములవలన భరతఖండమునందు వనరాదురమలంబొందు భవుడు మన మా ప్రాచీనాచారముల నడ్డవ వానిని గూర్చి విచారించవలసియున్నాము

కలిపురాణమున

మహాభారత యుద్ధాంతరాలమునందు సహాధీపములందును వివాహ సంబంధములందును ఒంటొం డెరర వైత్రీ కం బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్యులలో జాల మంది ప్రాణహింసము కల యుట్టాది క్రియలనుండి విముఖులై బహు భార్య వివాహమువేరక ఏదొక్క వివాహము గూడ విడిచి మాంసమధ్య నిషేధమును బరిత్యజించి నూతనముగా జై నవలయునని నొక పతము గల్గించి జై నులైరి అని కలదు దీనింబట్టి చూడగా ఈ జై నులే పూర్వవారములు బరిత్యజించి పవిత్రాచారముల వెక్కిరియటలు సువిన్నము ఒర్గురి భక్తిపూరిత గూర్చి చెప్పు నవనాన కల్పిత 'వివాహ కామాయతమో' (పెండ్లి కామమున కిల్లు) 'మధ్య మాంస నిషేధమో రాగ మోహ హేతవః' (మధ్య మాంసము రాగ మోహములకు గారణము) 'ధవం రోభ కారణమ్' (ధవము రోభమునకు మూలము) అని పిని నిషేధించినది పరోపకారము మాతా పితృ బ్రాతృగూడ ఎటకేసి అనాధ జన సహాయము చేడకేసి సన్న్యాసము ముఖ్యధర్మము అని ధర్మములను చెప్పుచున్నది ఈ ధర్మములన్నియు జై న శౌర్య నాస్తిక పాదారణములు గతానుగతములుగా వచ్చి ప్రాచీనాచారములం దొంగించు కొని ఈ ధర్మముల వెంకొలుపుచే జై నాది వాస్తవము ప్రాచీనాచార పరాయణ సంఘమునుండి వేటుపడి బాహ్యులయి క్రమముగా వారి మతము జెంపికొనిరి. ప్రతి మతమునకు అభివృద్ధి నొందగ గొంతకాల మావశ్యకముకావలె బెరిగి పెరిగి బుద్ధుని చేతను, జై నునచేతను తుదకు ప్రతిపక్షము లయినవి. వైదిక మాధిక్యము వారం భామునకే బోవుచులు కానినీయెను కావున వైదికులు కూడ దను మతమును సంస్కరించికొనవలసి వచ్చినది. శౌర్య లిచ్చ నాపత్తులు ఇండియ పీఠలెహియెను. వారి ధర్మములు వారికే తప్పగా గానినీయెను హింస విధవావివాహము మద్యపానము మాంస నిషేధముల గూర్చి శౌర్యులు చేసిన దూషణమువలన వారు మేలుకొనిరి. ధర్మ పరీక్ష యను గ్రంథమున అమితగతి యను నొక శౌర్యుడు—

8) మాతా వివాహమానా స్సవరేణ స్వేన పీడితా
వివిధేష్య స్సంబంధం మయా పుష్పా నైశాధనా
అచక్షత న దోషాస్తా వరేణా స్సా వివాహే
ప్రౌవర్యా. పశ్య భర్తరః కష్టస్తే యత్ర పాణ్డవా
జన్యా స్తవ కో రోష స్తత్ర భర్తృధ్యయే సతి
వికరా పరిణీతాపి విషన్వే రైవయోగతః
భర్తృధ్యతయోని స్త్రీ సుసంస్కార మర్హతి
ప్రతిక్షేతా పి వర్షాణి ప్రమాతా మతా సతి
అప్రమాతా త్ర చర్మాని ప్రాప్తితే సతి భర్తరి
పశ్య స్వేషు గృహీతేషు కారణేషు భర్తృషు
న దోషా విద్యతే స్త్రీణాం వ్యాసాదీనా మిదం వరః

(పి తపాధమలా! నా తల్లి ఇంకొకటి బెండ్లియూడుచున్నది. దోషము కలదని తెలుపుడు. దొంగికి పొందపు లైదుగురు భర్తలు. ఇరువురైన యెడల నీ తల్లి కేమి దొంగ? ఒకటూరి పెండ్లియై నను రై విజముగా భర్త చనిపోయినచో అక్షత యోని యగు స్త్రీకి పునర్వహము విహితము. భర్త పరదేశ మేగునో నంటు కల యూడుది యిమిమిదెండ్లును—తేది నాలుగెండ్లును—ఏదురు చూడవలయును కారణ పునర్వహముగా నీ యైదుగురుభర్తలయెడ స్త్రీలకు దోషములేదని వ్యాసదులుచెరికిరి.) అని ప్రాచీనాచారముల నిందించినాడు. ఈసీతిగా బెక్కురు జై నులును దూషించియున్నారు. ఆ కాలమున నీ యాచారములను రోపివారు శౌర్యులుచో, జై నులు గవో మాణిషియిరి. వారు వేదములఁగూడఁ గొన్ని యెడల బహిరేల్పిరి మద్యమాంస నిషేధము మానిరి. అపాపత్ని వివాహము ఏదొక్క వివాహము విధవా వివాహము తుదకు

వివాహమును గూడఁ బోనాడిరి జమల కండఱకు వారి యెడ విశ్వాస ముదయించెను. ప్రాచీను లేమి చేయుదురా? తమ మతమును బరిష్కరించుకొనవలసి వచ్చినది పురాతన దురాచారముల మాని ఆ కాలమునకుఁ దగినటులు వేద శాస్త్రములకు వ్యాఖ్యానములు (వాసి నూతనములగు స్మృతులను బురాణములను రచించుకొని ప్రచ్ఛన్న శౌర్యులయి వ్యాపకమును వేదములను రక్షించుకొనిరి కలివర్ణ్య ధర్మము లన్నియు క్రీ శ 4 లే 5 శతాబ్దిలండి ఆచరణముగోనికీ వచ్చెను ఈ విషయము ముఖముగా సూత్రములందును స్మృతులందును భాష్యములందును జూట్టు చున్నది.

ఈ పర్యావృత్తము మహా దాహమా తోనరించుచున్నది నీలన—వేటికాల మొన అస్తికల బాబునవారు నీ యాచారముల నవస్థించుచున్నారో వానికి వాస్తవము మార్గదర్శకులు ఈ యాస్తికలు తమకు వాస్తవము మార్గదర్శకులని యెప్పు కొందురా? వేటి సంఘ సంస్కర్తలు వాస్తవ లీ యాచారములకు విరోధులని చెప్ప విశ్వసించరా? కాని గ్రంథములం బరిశీలించుచో వాస్తవములే మార్గ దర్శకులని భృశ ప్రమాణములు కానినీయెను విచారించగా వేటి యాస్తికలే పురాతన వేద స్మృతి విరుద్ధ వర్తములు నాచరించుచుండిరనియు, వేటి సంఘ సంస్కర్తలే పురాతన స్మృతి విరుద్ధ వర్తములు నాచరించుచుండిరనియు, వేటి సంఘ సంస్కర్తలే పురాతన విరోధి అది తప్పక యుగాగ గానినీయెను వాస్తవ లీ విధముగా సంఘమునకుఁ బవిత్రతయు తెచ్చుటవారు ఈశ్వర సచ్చిదానంద మగ్రము వారికి గట్టదు.

(1) ఈ దుర్గము కల పద్యములు మేమున్నవి, అంగిధరోకమున వాడుకో నున్నవి.

లికెట్టరు నె 2174 + న్యూఢిలము 1938.
అసలు బంగారు రేకు కవరింగు చేయబడిన.
శ్రీ సుందరి ఆభరణములు
అందమునకు • గౌరవార్థికి షాస్త్రశిక్ష
కరుణానిధి
శ్రీ సుందరి గణలు కవరింగు వర్మ
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని విజయవాడ

లికెట్టరు నె 2174 + న్యూఢిలము 1938.

★★
60 యేండ్లకు వైగా
జమ్మివారి
వివర్కయ్యారో
లికెట్టరు యొక్క లివర్ మరియు స్పీస్
వ్యాధులకు ప్రఖ్యాత డాక్టరు.
జమ్మి వెంకటరమణయ్య & సన్స్, మద్రాస్-4.
ప్రాచీనః
బెంగళూరు-2; కుంబకోణం;
తిరుచిరాపల్లి-2; హైదరాబాద్-20
14/12/58
★★
★★

సూరేష్ పబ్లికేషన్స్

ప్రతిజ్ఞ పాలన

దర్శకత్వం: సి.యస్. రావు, B.A., LIT., నిర్మాత: D. రామనాయుడు

విజయ పబలిటీస్

విజయవాడ, ఆంధ్రప్రదేశ్

శంకరమతమున జగత్తు అసత్యమా?

కావ్య తీర్థులు : బంకుపల్లి మల్లయ్య కాస్తులుగారు

[1921 దుర్మతి సంవత్సరాదినంచికనుండి]

అద్వైతు లేమి, ఇతర మతస్థులేమి, ఈ మతభేదము పాటించని పాశ్చాత్య పండితులేమి “శ్రీ శంకరులవారు బ్రహ్మ సత్యము జగత్తసత్యము అని అన్నారు.” అని అనుకున్నారు. కాని శంకరుని భాష్యము లన్నియుఁ బరిశీలించగా నా బుద్ధి కట్టు తోడలేదు. బ్రహ్మ సత్య మను వంతవరకు నిర్వివాదమే. కాని జగత్తు మాత్రము అసత్యమని చెప్పినట్లు కానరాదు. ఏమన? కొన్నిచోట్ల—జగత్తులో జీవుని విషయమై చెప్పినవి కొన్ని భాగములు, వియదాది ప్రపంచము విషయమై మఱికొన్ని భాగము లును—కావచ్చును. అసత్యములని తోచు భాష్యము లన్నియు జీవ విషయములుగా సమన్వయముచేయుటకే వీలుగా మన్నవి. వియదాది ప్రపంచము విషయమై వ్రాసిన భాష్యము లెంతమాత్రమును అసత్యత్వమును జెప్పవు.

కొన్ని యెడల ‘నిది పరమార్థ విషయము కాదు’ అంటే—అసత్యము అని యర్థము చేసుకొనుటచే నీ భ్రమ వచ్చినట్లున్నది. మరి దీని యర్థము నా మతమున నెట్లంటే? పరమార్థము—మోక్షము. అర్థములు—ధర్మము, కామము, అర్థము, మోక్షమును—అందు సుత్యప్రార్థన మోక్షమును గమక యది పరమార్థము అని. ఇట్లే స నా యాయీ చోట్ల “నిది పరమార్థ విషయము కాదు” అంటే మోక్ష విషయము కాదు అనియే అర్థము చెప్పితే సరిపడును. అంతేగాని దానికి ‘ఇది సత్యము కాదు’ అని అర్థము చేయరాదు. ఇట్లున్నందువల్ల నే భాష్యమును విరోధించదనియే నా నమ్మకము. దృష్టాంతము లన్ననో యుభయ వాదములకును ఆధారములుగా గానుపించును. అయినను స్వప్నాది దృష్టాంతములు జీవవరములుగాను, మృద్బాది దృష్టాంతములు వియదాది ప్రపంచ విషయములుగాను, సమన్వయించుట సులభము. న్యాయము.

అయితే జగత్తు అసత్యము కానప్పుడు అద్వైతసిద్ధి యెట్లుని శంకింపవచ్చును. ఆశంక అనవసరము. అద్వైతమంటే జగత్తులేదని యర్థము భాష్యములో నెక్కడను జెప్పలేదు. మరేమన్నారంటే “ఏక మేవాద్వితీయం” అను శ్రుతికి మరియొక చేతన పదార్థము లేదని యర్థము జెప్పినారు. కాని, అచేతనమైన జగత్తులేదని చెప్పలేదు. జగత్తున్నను బ్రహ్మకు పద్వితీయత్వము రాదని “నచ నభసా పద్వితీయత్వ”మను భాష్య గ్రంథములో స్పష్టముగా వ్రాసిరి.

అలాగు జగత్తునే ఒప్పుకొననప్పుడు అధ్యాన భాష్యమే సమన్వయించదు. ఏమన—రెండు వస్తువులు ఒప్పుకొన్నప్పుడే యధ్యానము. లేకుంటే అధ్యానము సంభవించదు. అది లేనప్పుడు తత్పరిహార ప్రయత్నము విషయము.

అయితే సాంఖ్యాది మతములకు అద్వైతమునకును భేదమేమి అందురా? వలసినంత భేదమున్నది. వారు బ్రహ్మ భిన్నముగా మఱియొక యచేతనమును ఒప్పి, అది స్వతంత్ర మన్నారు. మఱియు సత్యమైన చేత వాంతరమును గూడ ఒప్పుకొన్నారు. అద్వైతు లట్లుకాదు. వీరు చేతవాంతరమును ఒప్పురు సరే కదా, ఈ జగత్తు కూడా బ్రహ్మలోనే యున్నదందురు. అదియును స్వతంత్రము కాదు; బ్రహ్మాదీనము అందురు. కాన పద్వైతమునకు భంగము లేదు. జగత్తు బ్రహ్మలో నొక్కభాగమయితే బ్రహ్మసాయవమా? వికారము చెందునా? అని శంకించినప్పుడు సమాధాన మేమంటే—అవును. వికారమును జెందును. కాని బ్రహ్మమాత్రము విరవయమే. ఏదేది వికారము జెందునో అయ్యది తప్పక సాయవముకాక

తీరదు అనుయుక్తి బ్రహ్మ భిన్న పదార్థమొకే కాని బ్రహ్మ విషయమై చెల్లదు. యుక్తి పెప్పుడును బ్రహ్మను చెప్పలేదు. బ్రహ్మను జెప్పనది యొక్క శ్రుతియే యని భాష్యములోనే శంకరులవారు వ్రాసియున్నారు.

అది ఉపాసనార్థముగాని పారమార్థికము కాదన్నారే అందురేమో! అవును—నా యర్థము నొప్పున గూడ నట్లే. కాని ఉపాసనా విషయమంటే అసత్యమని మాత్రము అర్థము కాదు. అట్లయిన బృహదారణ్యక భాష్యము విరోధించును—దానిలో ప్రాణోపాసనను చెప్పుచు శ్రీ శంకరుడు ఉపాసనార్థమై చెప్పిన విషయము యథార్థమేగాని అయథార్థ మెంత మాత్రమును గాదన్నారు గమక. ఇదిగాక, విజ్ఞానవాదమును శండించుచు నాచార్యులవారు బాహ్య ప్రపంచమైన, స్తంభ, కుడ్య, అదికము—భావ పదార్థమేగాని అభావ పదార్థమని ఎంతమాత్రమును అనరా దన్నారు. అసత్యమై నప్పుడు అభావ పదార్థమనియే వ్రాసియుందురు.

మఱియు, కార్యము ఉత్పత్తికి బూర్వము కూడ సత్తే అని చెప్పుట చేత—ఉత్పత్త్యనంతరము గూడ సత్తే అని స్పష్టముగా సత్కార్య వాదమునే స్థాపించినారు. కార్య మన్నది జగత్తే. శంకరుని మతమున అది సత్తే. అది యెన్నడును అసత్తు గాదు. అసత్యయితే స్వప్న దృష్టాంతమును తీసికొని, ‘స్వప్నమునకు జాగ్రదవస్థలో బాధ కలుగుచున్నది. జాగ్రదవస్థభూతము వున కే యవస్థలోను బాధ లేదు.’ అను “వైధర్మాక్యచ్చ న స్వప్నాదివత్” అనుసూత్ర భాష్యమును సూత్రమును నెట్లు సమర్థన చెట్టగలరు?

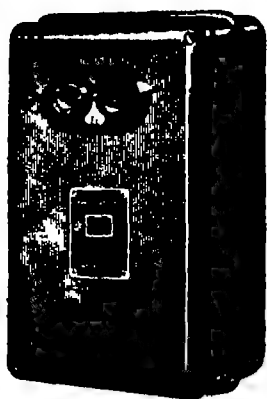
ఇక బ్రహ్మత్వైకత్వజ్ఞానము కలిగేవఱకును, జగత్తు సత్యముగానే కనుబడును అని శంకరులవారంటే కొందఱు, చిగుర్లకు చేపలెక్కించి, తరువాత నసత్యము అని యర్థము చేసి, కాపున, నెప్పుడును అసత్యమే యనుచున్నారు. అది న్యాయము కాదు. ఆయవస్థ మనస్సుకూడా లేని యవస్థ. అప్పుడు ప్రపంచ మిట్టిదని గోచరించు సాధనమైన మనస్సులేనిది ఇద మిత్యమని యెట్లు నిర్ణయించగలరు? కాక జాగ్రదవస్థభూత ప్రపంచ మే యవస్థలోను బాధితము కాదు అని చెప్పుచుండగా—వీరెవరు తరువాత మత్యమనుటకు? అది వీరి మతము కావచ్చును. గాని, శంకరమత మెంత మాత్రమును కాదు. అప్పుడు శంకర మతమున జగత్తుకు అభావమే, సుషుప్తిలో నెట్లొ అట్లు. ఇందుకు “సత్యా చ్చావరన్య” అను సూత్రములో కారణమయిన బ్రహ్మ యేలాగు మూడు కాలములయందును సత్తో, యట్లే జగత్తు కూడ మూడు కాలములలోను సత్తేకాని యసత్తుకాదు అని చెప్పిన భాష్యము మరింత బలకరము.

ఇంకొకటి—జగత్తును అనాదులలో నొప్పి, యధ్యానము అనాది—అనంతము—అని చెప్పుటచేత గూడ స్వాములవారి మతమున జగత్తు నకు ప్రవాహ నిత్యత్వము కూడ అంగీకారమని చెప్పగలము.

మఱొక్కటి—బ్రహ్మలో ‘శక్తి’ అను జగద్బీజము దీపములో వెల్లురువలె నున్నది—అని చెప్పి, అది బ్రహ్మకంటే భిన్నమని అభిన్నమని, సత్తని, యసత్తని, సాయవమని, నిరవయవమని నిర్ణయింపలేము. అది యున్నందువల్ల బ్రహ్మకు దోషము రాదు. బ్రహ్మకు శక్తికినిగల సంబంధము వైశిష్ట్యము కాదు. మిథ్యా సంబంధము అని తమ “సర్వ వేదాన్త సార సంగ్రహ” మను గ్రంథమున వ్రాసియున్నారు. మిథ్యాఅంటే—అనిర్వచనీయ మున్న యర్థమే గాని యసత్యమని విద్వాంసు లెవ్వరును అనరు. కనుక జగత్తు అసత్యమని శ్రీ శంకరులవారి మతము కాదు.

PROTECT

**your expensive equipment with dependable
LT-LK switchgear**

Type MK1 15 Amps.

LT-LK motor starter, type MK 1 guarantees full protection to your motor. How? When overloading occurs or supply voltage is low this starter trips in time, disconnecting supply to prevent your motor from burning out.

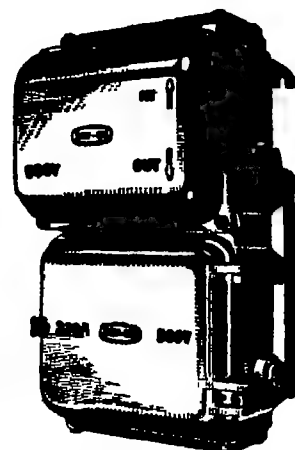
To trip precisely when it should, every overload relay in an LT-LK starter is accurately calibrated and individually tested on an automatic test bench. You can be 100% certain that this starter will give your expensive equipment the protection it needs.

Type MF1 15 Amps.

Protect your refrigerator, air conditioner and other electrical appliances with this reliable starter.

When supply voltage fluctuates, domestic appliances are likely to burn out. The LT-LK starter—type MF 1 can prevent damage to your appliance. This sensitive device disconnects supply to the motor every time supply voltage drops. So, get your electrician to install an LT-LK type MF 1 today.

Switch-fuse Unit

The LT-LK fuse unit has spring loaded contacts which eliminates clumsy bolting. Made of stainless steel, these springs ensure long life and resistance to corrosion. The insertion and removal of a fuse can be done even when the circuit is live by using the insulated fuse handle. Use only the HRC fuse of an LT-LK unit. Easy to replace, it prevents production loss by reducing replacement time.

Switchgear Division

LARSEN & TOUBRO LIMITED

P.O. Box 278, Bombay • P.O. Box 323, New Delhi • P. Bag 5247, Madras • P.O. Box 819, Calcutta.
Also at: Bangalore, Ernakulam, Ahmedabad, Lucknow, Hyderabad, Bhopal, Panjim, Rourkela, Baroda.

SWT 22

కానుగుచెట్టు

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారు

[1921 ధర్మతి సంవత్సరాదినంచికనుండి]

నక్కదోనకాయ యూరుగాయ, గోగుకూరువచ్చి, అట్టె పెరుగు అంతే. అంత కంటే వక్కదే నేమి దోతకును? అనే వచనభక్తి పరమాన్నములు. ఇట్లును దిమ్ము వేళపాళ యనిలేక కొన్నిసార్లు సుఖరాజాగారపు ప్రధాన మాచరించుచుండిరి అప్పుము తొప్పుయన్నము. విస్తరి బొడ్డు మేడియాకు విస్తరి. ఉప్పు తొలియుప్పు పీరు దిగుడు తాని పీరు. ఇప్పటి మాటయా? దాదాపుగా మాతొండ క్రిందటిమాట. ముప్పది సంవత్సరము లిట్లా బ్రాహ్మణుల డప్ప ప్రధాన మొనర్చినారు. మహామహావ్రాహ్మణులు. నిర్గుణులు. నల్లగు మోయడగిన చొప్ప మోపును తానే పాముమండి తంపై జెట్టుకొని తెచ్చి అట్టెలకు వేయును. వాని పాలు పాలికాపులనే దిలికింపక తానే పిడుకును. ఇంట నందఱ కాదు భార్యయే వంట చేయును. వంటలక్కలు కాని పిల్లబ్రాహ్మణులు కాని వారి తెప్పలును లేరు. ఉంచుకొనవలసిన యావళ్ళకలయు వారికి లేదు. తమ ఇంటిపని నొకరినే జేయించుట వారు తప్పగా భావించుచుండెడివారు. పనవాదికృత్యములను బైవారిచే గూలి పెట్టి చేయించిన ఎడం వలికి పూజాఫలము పరిపూర్ణముగ దుమకు పిడ్డించడమో యని వారికి భయము. పాలుమాలిక లేక, యెడలు దాచుకొనక భూత సంతుష్టి చేయుటయే పూజాకార్యమని మమ్మి వారట్లు చేసిరి.

మగిరికి దవకు దప్పడు దియ్యము కుత కుత లాడించుటకే ఈ కాలపు గుంజాంతం కోపిక లేద. దొడ్డిలో దాని పిడిగుమ్మములో పేవకుడు. ఇంటిలో వంటలక్క. ఇంత పైలంక ముప్పగాని యాలుమగిరికంటే నెక్కువలేని ఇద్దల కాపుర మీ దిమ్ము లలో గడవేలకుండ ముప్పది. వంచపాళిలో వారపైచిన బట్ట భటునిపాలు. పెరటిలో బాళ పైచిన తప్పెం దానిపాలు. పడమటింటిలోని వప్పు నేయి పామాను బావనక్కపాలు. అమ్మగారు పడుకటింటిలో నొరంగజేలు వలను బదువును వాపులింతపాలు. అయ్యగారా రోజుదిళ్ళ పై వంతకములతో నప్పులపాలు ఇంతే కదా ఇప్పటి సంపాదముల సౌభాగ్యము! అతిథి పూజ లేదు సరే కదా—పతి విస్తరిలో ఇచ్చడి పెడుకులయిన జేసిపెట్టిన దేది? వంట ప్రాయశ్చయిద్ద గూరుచుండు వెడం మొగము మెలుగు కఱగి పోవున్నప్పుడు మగిరి మొగన నింక మొద్దులేకాని మళియేముప్పది? ప్రాసయతి మంజరి ద్విపదలో మండ వచ్చునో లేదో తెలియుమగాని, ముప్పడికిన తలువాల ముప్పవేయవంయువో—యుడుడు ముందు వేయవంయువో తెలియదు ఉండలు జిల్లెడు గాయలు కాకుండ నల్లెనరువేయ గల యమ్మగార రుప్పూర్ణాదేవిగారు. వంటయింటిలోని ప్రాణాహతులతోను బజారులోని కారపుణానతోను గాపుయు తెక్లొ బరుగుచున్నది బరుగక మామనా? కాంచక్రము వెన రద్దగెలు? ఆయు పుండగా వెనరేమి చేయగలరు? మగం బ్రదుకులే ఇట్లు దిగి వాటుచున్నాడు మఱుంగుల, బావల, యత్తల బ్రదుకు లంకవంయునా?

కాని యాహ! ఏమి దుర్మమ్మ! దూపాటి పీమనుండి వచ్చినవా డొకడు. పల్ల మఱుమండి వచ్చినవా డొకడు. కోనమనుండి వచ్చినవా డొకడు. పెంపాటిపీమనుండి వచ్చినవా డొకడు. ఇట్లెందఱో యతిభులై రాగా, వారి కందఱకు బహు పరిభ్రాతముగా వండి, భర్త కుట్టి సిద్ధపఱచియుంచిన యాకులలో వడ్డించి, వారు సంతుష్టిగ భుజించిన తరువాత దామ భుజించును. ఇట్లొక్కటిమా? ఒక్క మానమా? ఒక్క సంవత్సరమా? అడుదాని పరిపూర్ణ మహాయ్యము లేకుండ బ్రహ్మదేవుణ్ణి వచ్చ ప్రధాన మాచరింప లేడు. అచ్చ ప్రధాన పూజామంయు నంగవదే!

ఇక ఏ యతిభులకు పాయంకామున మూడుగంట లగుటతోడనే—అమృత గాయ దిమ్ములలో తంపటిచిన యనున గుగ్గిళ్లు—లేజొన్న కంకుం దిమ్ములలో మాన దియ్యము—మొక్కచొన్న పాత్తుల కాంములో మొక్కచొన్న పాత్తులు—ఇట్లు ఏ యే కాంములో వేది వచ్చునో—యది యల్పాహారముగ వారి ఎదుటజెట్టి తాను చే గువన మంత గంటము వేళ బుచ్చుకొని, తాటియాకులపై భాగవతమో, హరివంశమో సురేడియో యా సుఖరాజాగారు ప్రాసకొనుచుండును. ఇట్లాతఁ డెన్ని గ్రంథము ముతో ప్రాసినాడు కవిత్వం లాతనికి గన్నులు గట్టిపట్టుండురు. తిక్కన సోమయాజి యాతడుగల పాదపాదాని—గ్రంథముక్క కంపాద—నడుము కట్టులో బాళ కత్తి కంపాదని కాలిన మొక్క జీడివచ్చు రంగువాడని యాతడ యతిభులతో జెప్పు చుండును. చేతిలోనున్న యనుచున్న ముందు గడ్డలోనున్న కాలినముక్క జీడి వచ్చెక్కన రుచించుకుండుటకే గాతల వార మూలంబు గడవకుండెడివారు. తిక్కన సోమయాజిగ

రిట్లుండెను మీకెట్లు తెలిసినదని యాయన నెవ్వరు వడుగలేదు. అడిగిన యెడలు గాతల మాయనకు మాత్ర మేమి తెలియును? అట్లాయనకు దోచుటయే కారణము. పింగళి సూరభృగారికి ముందు దంతములలో నొకటి పాడుగని యొకటి పాట్టియని చెప్పును ఆయనకు అలాగను గవణడుమండగ వెనరు కాదవగలరు? ఒకవాడు తాను తన భార్యయు బండుకొని యుండగా దాను “దుర్గా! పాతరాజాగ రెట్లుండురని నీ యలిపియ?”మని యామె వడిగెను. ఈ ప్రశ్న యామె తెందులకో బోధపడదు. “పాడు గుగమ, నన్నముగాను మందులని వే మమకొందున”ని యామె బదులు చెప్పెను. భర్త యడిగిన నడుగుమగాక! భార్య కి ప్రత్యుత్తర మెందులకో యంతకంటే బోధపడదు. “అలాగను గాదు సుమీ పాట్టిగా మందును తగు మాత్రమైన బొగ్గగలిగి యుండును” అని భర్త బదులు చెప్పెను. ఔను, కాదని, భార్య భర్త రిట్లొక్క నిమునము సంభాషించుకొన్నామీదట భర్త—“నే నన్నమాటయే విడమగువెడం—నదిగో—గోడబల్ల మీఁద జెట్టిన మద్దెం యున్నదే అది గణగణ మ్రోగను” అమెరి కేర్చిన ఎలుక దానిని గడ్డచ్చినో మరేమైన బరిగెనో తెలియదు కాని, మద్దెం గణగణ మ్రోగెను. అంత వాతడు మహావండుముగ లేచి మద్దెలను క్రిందికి దింపి దానికి బూజు లొవర్చి పాతరాజాగారి మద్దెంయని దానికి జేరిడి పాతరాజాగారి గజేంద్ర మోక్షాద్ది గాథలలోని పద్యము బిచ్చయు గీర్వములుగా బాడుకొనును మద్దెం వాయింనుకొనుచుండెను ఇది బరిగి ఇరువదెండ్లు దాటివది. అల్పాహార కాంమునం ది కథ యతిభులకు బ్రదికిమును జెప్పును. అట్లు కొంతసేపు చెప్పి—

క “పరికెడిది భాగవతములు
వలికించెడివాడు రామభద్రుండలు నే
బలికిన భవహరముగువలు
పరికెడ వెళించుగాథ వలుకగ వేరా?”

యను పద్యమును చదివి “అహ! మహామహాపుణు! ఎంత మృదులముగా—వెంత అతి తముగా—వెంత మనోహరముగా—జెప్పినాడోయని కప్పం పీరు బరిబరి రాల్చుచుండును. ఉపనిషత్పుణ బదమనే బోంగలు గార్చుచున్న భుక్తిప్రియులకు బోతరాజాగారి కవిత్వ ముప్పుడు కావలయునా?

ఇట్లు కొంతకాల మత్యున్నయముగా వా సంపాదమునకు దిమ్ములు బరిగివని. కాళ మొక్కరిలింగ గడమనా? వర్షములు వెనుకఁ బెట్టిపని వంటలు తగ్గిపోయిపని క్లామము తంపూపివది. అందువలన పతిభులు మఱింతవచ్చుచున్నారు. అందఱకు సంతుష్టిగ జెట్టుచునే యున్నాడు. అప్పులు చేసినాడు—పాటి పెరళ్ళ పిమ్మివాడు ఇల్లమ్మినాడు. ఇంటిలో బ్రాతసామగ్రి వమ్మినాడు కోటప్పకొండ మొక్కలో వంకం దింభిల తన ఎడమకాలి వెండి కడియ మమ్మినాడు. అమ్మగ మిగిలిన రెండు గేదెల కూడఁ బచ్చిపోయినవి ఇంటిలో వేమియు లేదు మట్టుమధ్యాహ్న మగువరి కిద్ద రతిభులు వచ్చివారు ఇంటిలో నరసాలెదు గింజలు లేవు అప్పుడు భార్యయొద్ద కాతడు పోయి ఇప్పుడు వచ్చిన యతిభులను బూజించు టెట్లు?—అని యడిగెను వచ్చురాచిన దార మును మెడను గట్టుకొని మంగళమాత్ర మిచ్చి “ఇది యమ్మి వారికి గావంయు పాను గ్రివి తెండు అమ్మాయి చల్లి యన్నము తినినది. మన మీ దినము భుజింపవండు వారికి సాయంకాలము కాకుండ భోజనముపెట్టి పిల్లను దీసికొని రాత్రి యెటకైన బోవుద” మని భార్య పలికెను మంగళమాత్రమునకు రెండు వరాలు కాణోలు వచ్చినవి. కొంత వ్యయవరని యా యతిభులకు సంతుష్టిగా భోజనముపెట్టి శిష్టిన్నము కొంత పాయం కాంమునఁ గూతునకుజెట్టి తాము తినక, వార రాత్రి యెవ్వరితోడను జెప్పుకుండ వెడలిపోవ బ్రదుకొంది. కాని, ఈ యూరమన్న యొక సంవత్సర క్రిందమును గల్గొట్టిగా విని యాయనయొద్ద కా రాత్రి వచ్చి “మృరాజాగార! మీకు దుర్నివములు వచ్చినవి. దరిద్రతకంటే దుష్టితి లేదు మిమ్ము నేమి గనిపట్టుదును. మీ రెక్కడికిని బోవం”ని చెప్పును. “ఓ యల్ప! దుష్ట దివములు మాత్రము మమ్మేమి చేయగల వయ్యా? దరిద్రము పాతరాజాగారు వదలేదా? ఆయనకంటే మే మెక్కువవారమా? భర్తలున్నచే నొకరు వా కింత పెట్టుగ నేమి దివవాడను గాను. పాత రాజాగారిని రక్షించిన యెంటిమెట్లు కోరంద రామమూర్తి మమ్మేం రక్షించుకుండును?

అప్పులుబట్టి పోవుదుము వాయనా! పోరాజుగారు "అడవి దొంగ లేని యువకులు వర్షిల్లు రక్షింతుండు మందిరమునఁ బచ్చ"ని చెప్పినారు మమ్ముడు పెట్టుకుము. కాని వా దొక్క కోరిక యున్నది ఎవ్వరైన వరిభులు వచ్చునెడల వీవు వారిని చేతవగువంతము కాదనించుచుండుము. అట్లు చేయునెడలఁ బోరాజుగారు సంతసించురు" అని చెప్పి యాతని వంపివైచి, ఇదివఱకుఁ దాను వ్రాసిన తాటాకు గ్రంథము లన్నియు సటుక మీదఁ బడియున్న దాని, తాను వ్రాసిన పోరాజుగారి భాగవతమును దేవతార్చనపు కెట్టెలోఁ గూడ వంగవస్త్రమునఁజాట్టి తంపైఁ జెట్టుకొని, పోరాజుగారి మద్దెం పీఠపునఁ గట్టుకొని, గంటము మొలలో జెట్టుకొని, కూతురెత్తుకొని, భార్యచేయి పట్టు కొని—

కం శ్రీకంఠ వాసఖండన
పోకరి ప్రముఖ విమత, భండన వింస
త్యాకుర్త్య వంశ మండన
రాకేందు యశో విశాం రామపుత్రా.

యని పశించుకొనుచు వెడలిపోయెను.

2

అది మహమ్మదీయుల రాజ్యము ఆయూరి పే రేదో తెలియదు. బోడుగుట్టాం బండిమీద నబాబుగారు బయలుదేరి—'కాసు' తోలు జాచి తిరుగ వెంటికి. బోపు చున్నారు. ఆ దారిలో నొక బ్రాహ్మణుడు నిలువబడియున్నాడు గుట్టెపుబండి వచ్చు చున్నది. "ఓయబ్బా! ఆవనయ్యా బండి! ఒక్కటే పరుగా?" యని బండివాని కాతడు కేక వైచెను. బండియాదక యాతడు తోలు కొనిపోవుచుండగా నా బ్రాహ్మ ణుడు గుట్టెపు గల్లెములను బట్టుకొని బండి పోవెను. గుట్టెములు బెడరుచున్నవి కాని వానిని గడచుకుండ నాతడు పట్టుకొనియున్నాడు ముందుఁ గొంతదూరము పోయిన తురుఫ్త సూరలు వెనుకకు దిరిగిరి. మరికొందఱు జనులు మూగిరి. నబాబుగారు బండి దిగివారు ఆయనయొద్ద కాతడువెల్లి "మాయబ్బా! నీ వే పలుయ్యా! ఈ పట్టుపట్ట పాలాకంఠము రాజపు? పరేకాని, నాకేమైన భక్త్యమేర్పాటు చేసి, తాటాకు గ్రంథాలు వ్రాయించరాదంటయ్యా! నాకు జరుగుబాటుగను ముందును నీకు శ్వాతిగాను ముందును. సఖముగా గూరుచుండి వ్రాయుదును నీ కచ్చేరీలోనికి వచ్చు రావీయరుని విష్ణు జాచుట నీడకు వచ్చినాను ఎవరేమి చెప్పుకొందురో వివచిస్తును. బండి విష్ణుక ముగాఁ బోలించుకొనరాదయ్యా" యని నబాబుగారిలో వనియెను బ్రదుకు దెరువు

కొఱకుఁ బ్రభుని ప్రభుమమున నందర్పించుచున్నటి సంభాషణ విట్లున్నది. పాపము! భు త్వ మెఱుంగువా? ప్రభుత్వ మెఱుంగువా? మున్నవ యెఱుంగువా? మార్గవ మెఱుంగువా? మర్యాద యెఱుంగువా? మాట తిరెఱుంగువా? అయ్యో! వట్టి జాపదాడు. రూపమున మోట. వస్త్రమున మోట. పలుకున మోట వట్టి విష్కొల్పిషాడు. అమామకు డు. మన మన నొకటి నొకటి నొకటి యున్నదా? తుద నత్యకాంక్షువాడు. ఋషి ఏగ్రహించు. పారి పాళి! ఇప్పటి ఇంద్రజాల మహేంద్రజాల మహామహాపాఠ్యాయులలోని వాడా? ఇప్పటి వారిలోఁ గొండులు నత్యసంభులకుఁ దక్క దఱుమగా వెన్నరినిజాచియు నొసలు వెక్కిరింపు. నోరిగిరింపు. మొగమెదుట ముస్కారములు. వెనుకఁ దిరస్కారములు. పలుక లేనట్లు— ఏడికిరి కోతపట్టు. పెదవిని మందహాసము. పొడయమునఁ జండ్రిదహము! అతఁ డిట్టి వారిలోవాడా? తన కుమకారపుమాట యేదో యెఱుంగుడు ఎదుటివాని కుమకారపు మాట యేదో యెఱుంగుడు. మనసులో నేది పత్యమని తోచునో యది పైకి రావలసివడి. ఆ వచ్చుటలో నొక పాపు లేదు సంతన లేదు. పిలులేదు మాటలేదు. వట్టి క్షాంతి కంకరలతో పాముతో రావలసివడి! అతఁ డనిమూలులు విని నబాబుగారు కొంత నిశ్శీర్షితులై యూరకుండిరి నబాబుగారివంటి వానిని సుబ్బరాజుగారెట్లు చూడ లేదో, సుబ్బరాజుగారివంటివానిని నబాబుగా రట్లు చూడలేదు "మాయబ్బా అదేమి మహాయ్యా!

'కారే రాజులు రాజ్యముల్ గలుగెనే గర్వోన్నతిం జెందరే'
వారే పిరి మూలుకట్టుకొని పోవంజారిరే భూమిపైఁ
జేరై వం గందే శిధిప్రముఖులున్ (బీరి వ్యక్తిస్మిములై
యారే కోర్కెల వారలన్ మఱిచిరే! యిక్కలమున్ భార్యవా'

యని పోరాజుగారు పెంచిచ్చి రయ్యా! అడుగక యెఱువదీయేంద్ కడిగివా శయ్యా! ఏ పిలాలిచ్చియు నాకూళికి యిచ్చినను నా కక్కలలేదు ఏదో కొలుపు చేయించు కోవయ్యా! ఎందులకింత యోజన? నీవిచ్చు భక్త్యము నాకేమియు వక్కలలేదు వింటివా? పూట కొక్క యతికి కన్నముపెట్టి మిగిలిన గంజితో నా కూతురును రక్షించుకొం దును నేను నా భార్యయు బస్తుండెదము కాదేని కాయయో కుసరో తిమచుండును. మా మాటకేమి?" అని బ్రాహ్మణుడు పలికెను. ఇంకను నబాబుగారు నిష్క్రంద్య వైచు కొని చూచుచుండగా "ఏతో నాకేమి పోవయ్యా—రాజ్యవస్తువు పోరాజుగారే రాజుగాని నీ వెక్కడి రాజవయ్యా" యని యాతఁడు పోవోపునరికి నబాబుగారు భటులకుఁ గను పన్నచేసిరో యేమో కాని వెల్పురు భటులు సుబ్బరాజుగారిని పున్నములోని కెముకలేకుండఁ గొట్టిరి. సుబ్బరాజుగారు రామ రామ యనుచు నా బెబ్బలెచ్చియు నే మాత్రము తిరుగు బాటుయిన లేకుండ కప్పయినఁ జిట్టించుకొనకుండ హరించెను. మరియొక భటుఁ డింతలో వచ్చి యాయన బెబ్బలెచ్చుచును బ్రెంచెనోవగ నాతని వెల్లిపై తన గంటము మొదటితో గొట్టెను. వాడు గిలగిలలాడుచుఁ గ్రిందగదిపోయెను అంత సుబ్బరాజుగారు కారాగృహమందువరదెరి నబాబుగారు తమ మహిమకుఁ బోయిరి.

3

స్థానకపు వ్యాధులనే వెషాచి వ్యాధులనే నా మహమ్మదీయ గ్రామమంతయు విడిచియున్నది. జనులు కుప్పతొప్పలుగాఁ బచ్చుచున్నారు. బంధనీంద్రుని శవములను దీసికొని పోవుచున్నారు. సుబ్బరాజుగారి కారాగృహమున కొక్క నలుబది బారం దూరములో నొక కావగు చెలు వున్నది. అది నీధివక్క మున్నది దానికిందనే, దుర్గమ్మ యామె కూతుతో నివసించుచున్నది తనకు, దవభర్త కప్పము లేకపోయినను నీ జిరుగడమో కష్టాండంమో తిని కొండవెము నేయగలరు కాని, అయిదేండ్లపల్లె యట్లు బ్రదుకు గందా? ఆ పిల్లను నందర్పించుట కామె యెచ్చుటవైన దాస్యమున కొప్పుకొని చేయవం యును గదా? ఏక్కడెక్కడఁ దిరిగినను సదుపాయమగు నొకరి దొఱకలేదు. తుద కొక్క యింట వెలొక్కవరా జీతమున కొప్పుకొని యా యింటను స్థానకపు వ్యాధిచే బాధపడు చున్న యొక కాంత కుదయముమండి సాయంకాలమునవల కువరము చేయుట కంగక రించెను మానవేతనముతోఁ దీర్చుకొను పద్ధతిమీద నొక్కమాడ ముందుగా దీసికొని పిల్లదానికిఁ గవలయు సామగ్రిని కుండతోఁ దెల్లవాఱకముందే రుంతవండి, కూతునకు జెట్టి దానిని దండ్రి గారాగృహము గుమ్మము వెలువల విడిచి తాను సేవకుఁ బోవుచుం డును. ఇట్లు పదునైదు దినములు గడవకుండ నామెపిల్లకు జ్వరము వచ్చెను పుచ్చు కొన్న మాడ కింకను రెండు దినముల సేవ బాకీ యున్నది ఋణము తీర్చుకొనకుండ రాదనియు, మనితముగ వెన్నరి సామును దీసికొనగూడదనియు నా జ్వరము తోడనే పిల్లను గారాగృహంగణమున విడిచి సేవకుఁడయి యా బాకీ తీర్చుకొని, యంతటిమంది సేవకు రాజాంపని చెప్పెను. పిల్లకు స్థానకము వచ్చినది. రెండింటాకు లడ్డు కట్టు కొని యా చెట్టుక్రిందనే వాని చాలునఁ దిల్లను జెట్టుకొని కంటికి మంటికొక్కదాగగా వేద్యుచుండును. తండ్రి కారాగృహమందు బిడ్డవస్త్రవరాణమును జడుపుకొనుచుండును. ఇట్లుండుగా జైలు చాలున గుడ్డలలోఁ దిల్లను జెట్టుకొని యొక్కవాఁ డుదయమున దుర్గమ్మ కారాగృహము నొద్దకువచ్చి పిల్లను తండ్రికి జాచి యేడ్చెను. ఉదయ మయిదు గంటలకి యా పిల్ల మరణించెను. మృతిచొందిన తన కూతును రోదమును చేయుచున్న భార్యను గాంచి కుప్పలమండి జారివ ఇందువగించెంతటి రెండు బాధ్యముల వట్టె తోచి వైచి—"ఓయబ్బా! ప్రపంచ మిట్టిదని యెవరెఱుంగు? తొందరపాటు. ఎంటిమిట్టు కోదందరాముఁ డిచ్చినాడు. ఆయనయే తిసికొన్నాడు. ఓయబ్బా! తన పిమ్మల తాను

ఆంధ్రప్రదేశ్ మైనింగ్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్, హైదరాబాద్.

ఇనుప ముతక లోహము, బంకమట్టి, శిష్టమైన
సున్నపురాళ్లు, సున్నపురాళ్లుపాడి, డోలొమైట్,
పామువంటి వంకరలు గల ముక్కలు.
క్వార్ట్జ్ శిలం సప్లయికి
(వ్యాపార పొందిన సంస.)

ప్రైవేట్ నహకారంతో నడుపబడు
సి మెంట్ ఫ్యాక్టరీ
మరియు
కార్మియం పరిశ్రమ

ప్రాథమిక వస్తువుల శరవేగంతో సాగుతున్నది.

ఎ. పి. ఎం. సి. వారి ఆధునిక
రేటోరేటరీలో పరసమైన రేట్లకు నీరు
మరియు లోహముల పరిశోధనలు జరుపబడును.

ఇతర వివరములు :
మేనేజింగ్ డైరెక్టరు డి. వ్రాయం. డి.

**యంగకర్త
జ్ఞాపకార్థం**

కీర్తి శేషులు శ్రీ.జి.కె.మంగరాజు
(1896 - 1964)

వలస చిత్ర పరిశ్రమకు - డిస్ట్రిబ్యూటరుగ, ప్రదర్శకునిగ, నిర్మాతగ మూడు దశాబ్దాలపాటు సేవ చేశారు. మా కంపెనీ - డైరెక్టరు, ప్రెజ్డెంట్, వ్యవస్థాపకులు. కలకత్తా మద్రాసుల మధ్య తొలుత టాక్సీ సెలక్విన్ మహాను భావుడు.

తొలి తెలుగు చిత్రాన్ని నిర్మించడానికి ప్రోత్సహించిన ఉత్సాహి.

వలస చిత్ర పంపినీ దారుగ దారితిసిన తొలి అంధుడు.

అనుభవజ్ఞులు, ప్రజ్ఞావంతులు అయిన పలువురు సాంకేతిక విపులులను, నటులను నిర్మాతలు కావడానికి ప్రోత్సహించారు.

ఆంధ్రాభివృద్ధి భాంబురు అవతరించినప్పుడేమనో ప్రథమ ప్రెజ్డెంట్.

పూర్వాయాత్రా స్పెషల్ రైల్వే నడిపి అశేష ప్రజానీకంపే కీర్తింపబడ్డారు.

ఆయన పలుముఖప్రజ్ఞును, ఉపజ్ఞును యిక్కడ పొందు పరచాలని మాడడం సూర్యునికి దివిలో వట్టుడం లాంటిదే.

ఇట్లు

పూర్ణాపిక్చర్స్ (ప్రై) లిమిటెడ్

డైరెక్టర్లు, సిబ్బంది: విజయవాడ, విశాఖపట్నం, గుంటకల్, సికింద్రాబాద్, మద్రాస్

ములుగు పాపహరార్థములు

ముదిగొండ బసవయ్యకాశ్రిగారు

[1921 దుర్గతి సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

సూ పాండిత్యై భవయుతులును రెండవ లోకమునకు కృష్ణరాయుని యాస్థానముననే వాసిరెడ్డి వేంకటాద్రి ప్రభువర్యుని యాస్థానము కూడ పాపహరార్థాది మహాత్మ్యంతో విందరియింపబడింది. వేంకటాద్రినాయుని యాస్థానముం దున్న దిగ్గజములను యునుండుగురు పండితులు కలరు. మన సుప్రసిద్ధ మహాత్మ పాపహరార్థము కూడ వారిలో నొకఁడు కొందఱు చెప్పెదరు. కాని యది యంత పరియైన దిగాఁ దోపదు. పాపహరార్థము తా నొకవో—

పీ. "వాసిరెడ్డి కులాబ్ధి వనకాతులగు రాజు
సంహరి వన్నిదిఁ జెలిమిఁగాంచి"

అని చెప్పబడవన నీ కవి యున్నదిగ్గజములలోవాడుగాక, వెలిమి యముటవన వా బాల్య మిత్రుఁడని యూహించగలియున్నాడు. ఇంకేమన పాపహరార్థము వాయున కా బాల్య మిత్రుఁడు. పాపహరార్థుఁడు సంస్కృతాంధ్ర భాషా పితరంగుఁడు. పరమ కవితా వికా రదుఁడు. ఈ మహాత్మ పంపూర్ణమునందు వికాదశి మాహాత్మ్యమును చంపూరప్రబంధమును రచియించి వేంకటాద్రి ప్రభువర్యునకు గృతి నొసంగి తదాస్థానమునం దభివస కాళిదాస దిరుదమును వహించెను. ఈ ప్రబంధము పీఠికనుండి యొక్క శ్లోకమును జూపుచున్నాము:

శ్లో. శ్రీ వేంకటాద్రి వృషభే రుద్రరత్నరాశి
రేకాదశి వ్రత విశేష కథా ప్రపంచః
చంపూ ప్రబంధంతో భజతి ప్రతితిం
విద్యవస్తూతా మతిశయోక్తి రురా గరిష్ఠః

ఈ ప్రబంధమునందు వేంకటాద్రినాయుని కథానాయకునిఁజేసి వాయుని ఏకాదశి వ్రత పరాయణత్వమును దాన దాక్షిణ్యాది గుణగణమును రాజ్యపాలనా వైభవమును చక్కగ వర్ణింపబడినాడు. వేంకటాద్రినాయుని లక్ష్మీపురాధీశ్వరుఁడని జెప్పియున్నాడు. కృష్ణాధీశ్వరుని చింతల్లి గ్రామమునకు లక్ష్మీపురమున నామాంతర మున్నట్లు వాడుక గలదు. వాయుని పూర్వులు చింతల్లిని రాజధానిగాఁ జేసుకొనియుండిరి వేంకటాద్రి ప్రభువు శ్రీమత్సము 1765 వ సంవత్సరమునందు జన్మించి, 1786—87 ప్రాంత ముల వఱకుఁ గూడ నీ చింతల్లిలో నుండినట్లును, పిదప విజయనగర సభాత్మునకు నమరా వలిని రాజధానిగా మార్చుకొని యుండు బ్రవేశించి యున్నట్లును, జలియనవస్తున్నది. వారిని చింతల్లిలో నివ్వటినీ కిరితాపస్థ వందయున్న గొప్ప కోట కందు. ఇంతియ కాక వాయుని వంశస్థులలో గూడ గొందఱు పుట్టికీ నాగ్రామముందు నివసించియున్నవారు. పాపహరార్థుని వంశస్థులలో గూడ నొకరు కలరు. దీనిబట్టి వేంకటాద్రినాయునికీ పాపహరార్థునకును చిరతరాధ్యవర్తిత పేరూ మున్నట్లు దృఢపడుచున్నది. వేంకటాద్రి ప్రభువర్యుఁ డమరావలిని రాజధానిగా మార్చుకొనిన పిదప మరావతి యమరావలిని రోలి నున్న వైభవములతో నిండియుండెను. ఆ పట్టమునం దిప్పటికీ యొక ప్రదేశమునకు పండవమని పేరు వాడుకగా మన్నది వేంకటాద్రిప్రభు మరావతిశ్వరుఁడుగల వలన తన యాస్థాన పండితు డు దిగ్గజములనియు దన మహారాజ్యపరమునకు నందవ మనియుఁ దనకోటపుకూటమునకు మధర్మ యనియుఁ దత్ప్రాంతమునంబ్రవహించు కృష్ణా నదికి దివిజగంగయనియు పేరులనుపాటఁ గల్పించుకొని భూలోక దేవేంద్రుడై మహావైభవ ముతో పాజ్యపాలన మొనర్చునట్లు వర్ణనలుచున్నది. వేంకటాద్రిండుడు చక్కని భాషా శాస్త్రము కలిగి యుభయ భాషలపట్ల తాగుత్యుడై యనేక విద్యత్కృత్యుల వాదించి యనేక సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథాధికారులై యభివర్ణనలను పవర్తక దిరుదమును విర్య పొందుకొనియెను. జగత్ప్రసిద్ధుఁడు నీ రాజేంద్రునిగూర్చి చెప్పవలయుననిన పెక్కి మెయములు కలవుగాని గ్రంథ విస్తరభీతిచే వింతట విరమించి ప్రకృత విషయముగల రేఖ పాపహరార్థుని గురించి వివరింపవలెను.

ఈ కవి లింగధారి బ్రాహ్మణుఁడు. కొండవీళ్ళోత్రుఁడు. ఈతని తల్లి భ్రమరాంబ. తండ్రి పితృహర్యుఁడు. గురువు శ్రీ శంభులింగప్పని. ఈతని వివాహము ప్రభుమందు దింతల్లి. పిదప రాజవాసివతియై యమరావతియందు నివసించెను. కవుల చరిత్ర యందు ఈ కవిని గురించి వేమనారాధ్యుల సంగమేశ్వరార్థము అని శీర్షికతో

దించక వ్రాయబడి యున్నది. వేమనారాధ్యుల అమవది మూపురుషుని నామము. ఈ కవికి ములుగుఁ డని గృహవామము సుప్రసిద్ధము. వెంగమేశ్వరార్థము అని ఈ కవికి నామాంతరము కాని పెక్కి గ్రంథములందు పాపహరార్థము అనియే వ్రాసఁ కొనియున్నాడు పర్యమధురమునం దిట్లు గద్య పద్యమును వ్రాసికొనివాడు

క. ఇది యపరంజి సాముపయి నింపుక కెంపులు చెక్కినట్లు తో
ప్రీదముగ మింటిలెక్కరులఁ బెద్దల విద్వరఁ జెప్పు కబ్బమై
మొదపుల పాలెమ్మల నవ ముప్పులంగిల ముల్లు పాపహర
రదు లోవరించు సర్వ మధురంబును దొర్లట విన్నవంబగున్

మఱియు నీ కవి తాను రచించిన గ్రంథములం దొక్కొక్క రీతి గద్యములనా వ్రాసుకొని యున్నాడు పరమ సప్రదయాను రంజనమునం దిట్లున్నది—గద్యము: కది శ్రీ మదుభయ భావరసజ్ఞ రససాగ్ర పృథ్వీస్వాటకాంకర గ్రంథాంధ్ర ప్రబంధ బంధుర కవితా నిబంధన శ్రీ మాచ్యేమనారాధ్యపంశ పయఃపారావార రాజామధాకర పాపహరార్థాశ్రి ధాన విరచితంబగు పరమ సప్రదయాను రంజనమునందు ప్రథమాశ్వాసము వేమనారాధ్య చరిత్రతో :

పీ. పదపదార్థ విజంధ బంధురంబుగ ధరా తల మెల్ల నెరుగ శంతను చరిత్ర
పరమ శృంగారాపషంగముల్ తవణిఁ జావఁగ మహారావధూ పరిణయంబు
ధీమజ్జన సత్వ ధీమజ్జనోన్నేషకరముగా నలరు మూర్ఖర చరిత్ర
లనదలంకార లాలస విశంకటముగాఁ బరగు వింధ్రాత్మజా పరిణయంబు

కీ. శతక పూజాస్తవంబు లఱిసంఖ్య
మీసంకల్ప పుష్ప పాసంగించు పారకావ్య
రచన మాకెల్ల సమ్మూర్తార్థరఁ బోసంగి
నరసరుచిసాంధ్ర సంగమేశ్వర కవీంద్ర

అని ఈ విధముగ వర్ణింపబడవలయును వ్రాసికొనియున్నను ప్రాయశముగా దేవీ భాగవతాది మహా గ్రంథములందు దీ పాపహరార్థాధ్యభిధానమునే జెప్పుకొని యుండటము బట్టి పాపహరార్థునియే ఉదాహరించెనని వీరేశలింగమిగి రీ కవిని గుఱించి ఇంచుక వ్రాసియుండిరిని యుదాహరించెనని కాని వారికి కవుల చరిత్ర వ్రాయునాటి కీ కవి కుల గోత్రములైన సరిగా తెలియవని చెప్పుటకు సాహసించవలసి వచ్చెనని ఇదియు గాక, మఱికోప్పి చరిత్రములు కూడ విరేశలింగముగా రిట్లు వ్రాసియుండిరి. వారి పాపాస్తవ వ్రాత యిం కొకటి కలదు "ఈ కవి కవిత్వము ప్రాప్తించెనని కాని వ్యాకరణ దుష్టములని దానములు కానంబడుచున్నవి" అని వ్రాసియుండిరి. కాని పంతులుగా రెంచెటము ఈ కవి కవిజన పామాన్యము గాక నకం శాస్త్ర పితరంగులై సంస్కృతాంధ్రములయం దనేక ప్రబంధములను రచియించి కవిత్వమునం దభివస కాళిదాసు అను పవర్తక దిరుదము వడివనాడు ఈ కవి విరచిత గ్రంథముల నిట సుదాహరించుచున్నాము. 1 ఏకాదశి మాహాత్మ్యము (చంపూ) : 2 వేంకటాద్రినాయుని కంఠికము 3. కల్యాణ చంపూ 4 వేదాంతపీఠ సంగ్రహము. ఈ మూడును సంస్కృతవలనందు రచియింపబడినవి. ఈ గ్రంథ త్రితయ మతి ప్రాప్తమై విత్కర్మవిమనోరంజకమై కవిపాండిత్య ప్రకర్షమును రెలుపుచున్నది

ఇక వాంధ్ర ప్రబంధములు. 1. నరస సప్రదయానురంజనము 2. శ్రీమతి పరిణయమును నామాంతరముగల సర్వ మధురము. 3 దేవీభాగవతము. 4 వేమనారాధ్యః చారిత్రము 5. అపూర్ణ సంగ్రంధన విలాసము 6 శంతను చరిత్ర 7 మూర్ఖర చరిత్రము 8. ఇంద్రాత్మజా పరిణయము మున్నగునవి వీనిలో సర్వ మధ రము మహాదాశ్వాసముల అప్ర తెలుగు కల్పము. మిగిలినవి మిత్రభేదించి రచియింపబడినవి. మొత్తముమీఁద నీ కవి సంస్కృతమునందును మిత్రభేదించియుండును అప్ర తెలుగునందును గ్రంథములను రచియించి తన కవిత్వమును త్రివిధగలిపి బ్రవర్తించునట్లేను. శతకపూజాస్తవం బసంఖ్య సంఖ్య యునికవియే వాకవియున్నాడు గాన విక వాటికి పరిమితియే గానినందు వీనిలో 1. శంతనుచరిత్ర 2 మూర్ఖరచరిత్ర 3 ఇంద్రాత్మజా పరిణయము—ఈ గ్రంథ త్రితయ మెం దడగియుండెనో కన్నడం గను భాగ్యము కలిపి కారు మఱియు నీ కవి అపూర్ణ గ్రంథ రచనా ధురంధరుఁడగుటయకాక మహా రోజు మాఱుచుండి విద్యార్థులకు

శ్రేష్ఠతకు సువర్ణ సతకములు పొందినవి

మంగుళూరు
పి. వి. యస్.
బీ డీ లు

ఒకసారి త్రాగిన —

మీరు ఎల్లప్పుడూ కోరుదురు

1906 సంవత్సరం నుండి

ప్రత్యాది పొందినవి.
ఖరీదు గల సిగరెట్లతో
సమానమైన ఘాటు,
రుచి, తృప్తి ని
యిచ్చును

పి. వి. యస్.

అవునో కాదో గమనించండి.

బిడి ప్యాకెట్లోమీద పుత్తు వైకుంఠ శేఖర్
ఫోటో గల ప్రేడ్ మార్కును,
నెం. 1427 ఉంటుంది.

పి. వి. యస్. బీ డీ లు
(ప్రై) లిమిటెడ్,

మంగుళూరు - 3.

కృష్ణా, గుంటూరు, వల్లిపూడి గోదావరి జిల్లాలకు డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:

అకుల బలరామయ్య అండ్ సన్స్

(H. O.) హిందూ పేరి, మున్ రోడ్, పట్నం జూరు.
విజయవాడ-1. తాడేపల్లిగూడెం. గుంటూరు.

NVKK

విద్యారావ మొసంగి తామ రచించిన కల్పాని చంపువును వత్త గ్రంథముగఁ జెప్పినటు
లియన భిష్ట ప్రశస్తియనవలసి కృష్ణా గుంటూరు మండలములం దందందు వర్ణింప
జరిగియున్నది. ఈయన ప్రశస్తి లోక కొందఱ తీవ్రపీడిన గణు. వారిచేతన నీ మహావి
యొక్క ప్రతిభా విశేషము లా యా ప్రాంతముల వివరణమందును. కాని వానికన్న
కవివాక్యములే మనకు వరమైనమాములు. మేమారాధ్యవారిత్వమందు సంశయ తా
మున నిట్లున్నది:—

1. కాంతి పాఠ్య వాక్యల దాక్షిణ్య గుణములు మూర్తిగై కొని వనంగ
వారవేతదగ్గ శంఖరవైరి వరుణాచు భరణిబోసం దూపుఁ దాల్చి వనంగ
మర గురుత్వ ముంబి వర గురుత్వము సేయ జగతి కేవల భృహస్పతి యవంగ
తన పురాతన కవిత్వ స్మృత్య మొనగూర్చు దలంచి పుట్టిన కాళిదా వనంగ
2. తగివార లుంచు వద్దరణివతులు
వతు లొవర్చును పూజయ వ్యవస్త
వార ముఖ భూషణదలం వందనాడ
యన వసు ముల్గు సావయారాధ్యు డండు
3. సరస శేఖర తర్క కాల్పిణాలంకార పాపిత్య పాఠ్య పాఠ్య
పంపకైతాంధ్రావే పత్రబంధ నిబంధ బంధుర కల్పన భరితయతుడ
దిన కర్మయత మహా త్రివిధ లింగార్చనా యత్త విత్తాత్మక విశ్వవతుడ
పట్నంజ్ఞానాను సంధాన కరణవర్మరమ విద్యాత్మక వందతుండ
4. మేనారాధ్య వంశాల్ప సాముడమును
జమలు విమలించ వెగడిలి జగములందు
విమల కౌండిన్య గోత్ర వత్త ముల్గు
సావయారాధ్య వామ విభాజితుండ.
5. నమ విద్యజ్ఞన జాం లాలిత వనో వైపున్య మ్మంత గుం
పన దారక కవిత్వ తత్వ కలవా సారంబరి సాదంబ
పన రైవత్త కళా వివక్షణ మనోవాటికుఁ జేరంగ ర
మృని రాచింది వచింపె వంపితవనో మార్మర్మ మేపారగన్.
6. వర పుంభాన వరపురి చతురతా వార్మర్మ వంపాచనా
కర సాతంజల వాగ్వికర్మ కవిలా కల్పారూపి రపాం
కురిత స్మృత్య నిబంధ బంధుర కథాంకూరాంకిత గ్రంథ క
ల్ప రత్నావళి సావయారాధ్య ముఖి ప్రత్యక్ష తోదారీ!

ఈ వర్ణములవలన భావయారాధ్యుని గుణగణ మెల్లరకు తెలియుటయొక్క
జ్యోతిశాస్త్ర సారంగతుడయి మహా వై యాకరణి యునియ సావయారాధ్యుని వాక్యము
లనే విమలచున్నాము విమలయేగాక కవిత్వమువందలి ప్రయోగ శౌత్యము ఈయన
పాండితి వై భవమును జూటుచున్నది. ఇంక నీ కవి శిష్యామణిని గూర్చి చెప్పవలయుననిన
వనకములు కలవు గ్రంథ విస్తరభీతిచే వింతుల విరమించి ఒక్క మొదలుముతో నీ చరి
త్రమును ముగించుచున్నాము. సావయారాధ్యులు వరమ భాగవతోత్తములు. ఈయన
భక్తియంతయు దేవతలపై యున్నది. దేవి భాగవతము వాంఛితులించిన వారిలో నీయ
నయే ప్రాథమికుడు. వేంకటాద్రి ప్రభువు గణించిన పిదప గొంతకాలమునకు తన
వార్మర్మ దశయందు వొక కుమారుడు పంపకైతాంధ్ర భాగవతమును జడుపుచుండఁ దా
వొక జాలిను నామకొని విమలను, వాని రోగణి మరియొక కుమారుడు వాంఛితులమును
జెప్పి వ్రాయించి యాఱు మానములలో సంపూర్తి వాదించెను. ఈయన రచించిన
భాగవతమువలన దెల్లయెడల భక్తిరసము వెల్లివిరిసియుండును. సావయారాధ్యులు లా
వొకవాడు వాముండికేత్యరాయములకుఁ బ్రదీప్త కాముల దర్మవార్మర్మ పాపుమ్మ
టికి వందలి యర్మకుడు తలుపులుమూసి పోయియుండెను. ఆ మమయతుండు భక్త్య
వేషముతో—“ముక్తిద్యాయము తల్ప దీయగదె వాముండా! జగజ్జీవనీ” యనెడు ముఖు
ముతో విరువదేడు వర్ణము లాకురోగణి జెప్పమ్మటి కా జగదీశ్వరికి గరుణ గల్గి
తలుపులు తెఱచెను చెప్పుదురు. ఆ వర్ణములలో వొకటిమాత్రము విలు జాపుచున్నాము.

7. ముక్తాపాండుర పాన వంద్రికలు కెమ్మోపిం గుణానిన మా
ద్యుక్తావత్రయ వివ్వించి పతి శింతోఁ బ్రేమఁ బుట్టించి ప్రా
గుక్తారీ చరణాంగదా రువ మముద్యోతాంగివై వచ్చి నీ
ముక్తి ద్యాయము తల్ప దీయగదె వాముండా! జగజ్జీవనీ!
8. సావయారాధ్యుని గ్రంథములు ముద్రణాది సాధన సంపత్తిలేక ప్రచ్ఛన్నములై
యుండుటమట్టి లోకముంతగా నీతి కుత్సము వెఱిగి యుండదు. కావున నీతి కు
త్సమును గుణించి ఇంచుక ముప్పుటింది విడిచెదను. సావయారాధ్యులు కవిజన సామా
న్యము గాక విరువమాన పాండితి వై భవోపేంద్రుడు. ఈయన కవిత్వమును విమలించి
చూచిన విఠనికి వాంఛ మున వొక లక్ష్మ్యముతో మండిపెట్లు గావుండు.
ఇంతమాత్రమున నీతి యాంధ్ర కవిత్వమున కేమేని కొఱత యుండెనా? కేవల
మాంధ్రుండు గూడ వొక కావ్యమును రచియించెను. కావున మధయభాష కవిత్వ
వికారమందు విమలవాణి కవిత్వ మవర్గక గంగాధారితల విరాఘాలపై లలిత మృదు
పదభూయిష్ట పై సర్వంకారాంకృతమై వరుసఁ జరువఁ జెప్పుట గొప్పను మనోహరమై
యుండును. ఈయన కవిత్వముమండి యుదాహరణార్థము దిక్పాత్రితముగఁ గొప్ప
వర్ణముల విం దుదాహరించయియున్నాము. ఆ వర్ణములను పట్టి శతఁ యమాన
వ్యాఖరణ విద్యామండు వున్నవడక మాకదు.

పూష్పాంజలి - శ్రీ కృష్ణ లీలాశుక కవి

మానవల్లి రామకృష్ణకవిగాడు, ఎమ్. ఏ.

[1922 డిసెంబరు సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

మందార మంజరీ స్వంది మకరంద రసాబ్జయః

కన్య నాహ్లాదనాయాలం కర్ణామృతకవే ర్గిరః - గంగాంబ.

సకలజన నిరంతరాస్వాద్యముగ కృష్ణకర్ణామృతము రచించిన మహాకవి యోవ్యఁడో యరనిశీల మెట్టిదో యేదేశ మరనిగని సాఫల్యము చెందెనో యతని పీఠ్యభావుకళిత పుత్రాడు రెవ్వరో యనునందేహ వరంవరలు వివిధ సమారాధనములందును బుష్పపుబంతులందును వెన్నెల పులగములందును బాణువేటల వనభోజనములందును గృష్ణకర్ణామృతకారుని వాగమృతధారలు గ్రోలినవారు పొందబుండరు అతఁడు చింతామణి యను వేద్యకై తన శీలమును దారవోసి తత్ప్రేమభరముచే జ్ఞానోదయము సెంది శృంగార సర్వస్వ రసాధిదేవతయగు శ్రీకృష్ణుని బరమ ప్రేమమున భజించి యతనితో సాయుజ్యము పొందెనని కథలు చెప్పుదురు అతఁ డాంధ్రుఁడని మన మెల్లరము తలచియున్నారము. కృష్ణ వేగ్లానదీతీరమున నమరేశ్వరము చెంత నొక ముము సతఁడు జీవించి యుండెననియు శ్రీకాకుళ తీతమున సుందరినియు కొందఱును చెప్పుదురు. ఓంధ్రులును పంగదేశీయులును శ్రీ పురుషోత్తముగల బగన్నాధమున నతఁడు నివసించెననియు నతనియంట బిల్వపృథిము మంగళాప్రదముగా నున్నందున నతనికి బిల్వమంగళస్వామి యని పేరు గలదనియు మొదలుగాఁ బెక్కు కథలు గూర్చి భాగవతమునఁ ద్రయోదశ్యంధము రచించి యతని బరమ భాగవతాగ్రగణ్యుఁడుగా నొసర్చి యుద్ధింతురు శ్రీ కృష్ణ పూజా పరమార్థులగు నోఽశ్రులకుఁ గృష్ణుని లీలాశుకం బారాధనీయుం బనుట యేమి వింత?

నేటి కాలమునఁ గవుల చరిత్రము మాత్రము చక్కగాఁ దెలిసికొని యొందు రెండు పద్యములు నోటికి రప్పించుకొనినచో నొక్కొకని కవితా సర్వస్వమంతయు గ్రోలినంత సంతోషము పడుచున్నారము. ఇట్టి మలభ సంతోషులగు మనలఁ గీర్తిశేషులగు కవులు స్వర్గోకమునుండి చూతురేని తప్పక యామోదింతురు. కావున నతని చరిత్రము విని తృప్తిఁ బొందుదము. లీలాశుకం డెవ్వఁడనుట యతని గ్రంథములు మహాకొన్ని లభింపఁగా నిండుక వెలివడుచున్నది. మన యాంధ్రులకును నోఽశ్రులకును మాళవ ఘూర్జరులకును పైత మాళాధంగము కలిగింపఁజాలిన యతని జన్మస్థానము కేరళ దేశమునని చెప్పుటకు సిగ్గు పడుచున్నాఁడను. అతఁడు బాల్యముననే శంకరాచార్యులవలె సన్న్యసింపినందున నతని ప్రియ సర్వస్వముగ "చింతామణి" భక్తజన చింతామణియగు కృష్ణుడేకాని చర్మసుందరియగు వాఁడుది కాదు. తురీయా శనువర్తియై కేరళమున భారత నదీ తీరమునఁ దిరునావా యను నామాంతరముగల శ్వేతారణ్యమున నతఁడు దనకాలమంతయుఁ బుచ్చెను. అతని కృతులఁ జదువఁగా గంగా బృందావన ప్రాంతములఁ గొంతకాల మతఁడు విహరించియుండునని తలచువలసియున్నది. ఇతఁడు మూఁడు వ్యాకరణముల నాచార్యుఁడనందగింత ప్రాంతీత్యము నుపార్జించి సంస్కృత ప్రాకృత వ్యాకరణములకు వ్యాఖ్యలం గూర్చి. దేవప్రణీతముగ దైవవ్యాకరణమునకుఁ బురుషాకారి మనువ్యాఖ్యయు, భోజదేవుని యష్టాధ్యాయకే గృష్ణలీలా వినోదమును

వృత్తియు, వరరుచికృతముగ ప్రాకృత ప్రకాశమున కొక్కొక్క నూతనమున కుదాహరణముగా గోవిందాభిషేకమును ప్రాకృత కావ్యమును మఱి కొన్ని కృతులును లీలాశుకుని శబ్ద శాస్త్ర పరిశ్రమ ముద్దేశించుచుండును. సుబంత తిజంత సామ్రాజ్యములను గ్రంథములు నితనిచే యని నేను సందేహించెదను అవి భోజాని యష్టాధ్యాయ సనుసరించి నీదంత కాముదివలె శబ్ద సిద్ధుర్ని ప్రదర్శించుగ్రంథములు. "బుభుక్షితై ర్వాకరణం న భుజ్యతే" యున్నట్లు భక్తిరసమున కేకటఁ గొనియున్న మన కరని వ్యాకరణ రచనలో బనిలేదు లీలాశుకుఁడు గోవిందాభిషేకమున నెనిమిది సర్గలు రచించి వరరుచి ప్రాకృత వ్యాకరణమునకు మార్గము నూపిన పదవ సతని శిష్యుడు దుర్గాప్రసాదయతి దానికి వ్యాఖ్య రచించి మఱియు నాలుగు సర్గలు త్రివిక్రమ వ్యాకరణ లక్ష్మ్యముగా రచించి ముగించెను. ఇతఁడు లీలాశుకని గూర్చి యేమనియె?

"కోపండుమంగళవచోగదిలే హి ధామ్య
శ్రీ కృష్ణ దర్శనపరః కిల కర్ణధృత్యః,
జాతః క్రమేణ నిరవాంస వదే సి తో స్మిన్
యోంకస్థిత స్త మనోర్య జగమ త్పస్తేవ.
శ్రీ పద్మపాద మునివర్య వినేయసర్గ
శ్రీ భూషణం ముని రసా కవిసార్వభౌమః,
శ్రీకృష్ణ రూప పరమామృత పానశీల
కృతే తదీయ చరితం జనాదా హితాయ."

అని వ్యాఖ్యా ప్రారంభమునను,

"శ్రీకృష్ణ లీలాశుక బద్ధకావ్యం
విప్రుత్య లోకన్య హితాయ పూర్వమ్,
తచ్చేష పూర్తిం చ పున ర్విధాయ
విప్రుణాహే ధోతరథాగ మేతమ్."

అని నవమసర్గ ప్రారంభమునను,

"ముక్తిస్థలాలయ శివావద భక్తిలేశా
ద్దుర్గాప్రసాదయతిరి త్యభిధాం దధానః,
కర్తా స్వయం సుకృతమత్ర ఫలాన్యభీష్టుః
కృష్ణే ర్మయా మృధ విఘడ్డికరా మహంతః"

అని గ్రంథాంతమునను జెప్పుకొనియే నడుమ నొకచో "చాన మంగళ గృహో యతిశ్చరః" అని లీలాశుకుని బేర్కొనియె. పై విషయము లాలోచించి నితని గృహవాసుము విల్వమంగళమనియు (విల్వ యన గేరళ భాషలో వింటి సంబంధ మునుట) నితఁడు పద్మపాదాచార్యుని వంశమున శిష్యునంశమునో పవిత్రీకరించెననియు దోచుచున్నది. ముక్తిస్థలము శ్వేతారణ్యమునకు దక్షిణము ముచ్చుత్తిల యని భగవతీ తీతము పథిమాంబుధికి గొన్ని మైళ్ల దూరమున నుండును నటయో

PRINTING AND BINDING

*Yes... we have through experience
Discovered... Just this thing — A very
simple thing — that in production of
Quality Work the primary thing besides
attention, devotion, talent, etc., is the
Love at every stage in handling the Job.
Yes it is a Love as Great as a Mother's.*

*You can be sure of that devotion to
the job you are pleased to entrust to us.*

SWATANTRA ART PRINTERS
VIJAYAWADA-4 • PHONE 1336

NVCR

రభేదమును వ్యాయమున బిల్వమంగళ శబ్దము జనించి పదవ బిల్వవృక్ష
మును దత్తబంధమును చిలుక కథలును బుట్టియుండువేమో! ఇతనికాల
మెప్పుడని స్పష్టముగా జెప్పుటకు వలనుగాదు. క్రీ. శ. 1050 వఱకు
నుండిన బోజుని యస్త్రాధ్యాయకి నితడు వ్యాఖ్య రచించుటయును బురుష
కారమున హేమచంద్రుని సుదాహరింపుటయు నితని గ్రంథముల విద్యా
రణ్యులు దాతువృత్తిలో భేద్యులుటయును జాడ ముమారు క్రీ. శ. 1250-
1300 ప్రాంతముల సుండెనని యూహించవచ్చును. ఇతడు పెక్కు
కృతులు నానా విషయముల రచించె. అన్నిటిలో శ్రీకృష్ణుని స్తుతియే
ముఖ్య విషయమై యుండును. ఇతడు పురోహిత్య విమర్శాంశల సుత్సా
స్థిపాండితి గడించెనని యితని కేవలనిషిద్ధావ్య వ్యాఖ్యాములవలన దెలి
యును. దాని పేరువలెనే నిక్కముగా నది “శంకర హృదయంగమ”యే.
ఈయ డీశానదేవుడు మహా తాంత్రుని శిష్యుడు గావున గృహ్యపూజా
ఎరముగా గ్రహమదీపిక యను నొక తంత్ర గ్రంథము నిర్మించగలిగెను.

“ఈశాన దేవచరణ భరణేన

దామోదర సిద్ధరయః స్తబ్ధకోర్దమేన

లిలాశుకేన రచితం తవ దేవ కృష్ణ

కర్ణావళిం మహానామకృతాంతరే

అని కృష్ణకర్ణావళిమున జెప్పిన ఇతని గురువని సిద్ధాచార్యుడు తంత్ర
పద్ధతి యను మహాగ్రంథమును రచించిన బుష్పకల్పాను. అతని దాదిత్య
ప్రహ్లాదుడు మహాత్ముని శిష్యుడు.

“అదిత్యప్రజ్ఞ సంజ్ఞం య దాదిత్యా దధికం మహాః

నిర్విరతిః సమదృష్టైర్వై న నిర్వోలం యే మన్మథః

అర్చితై ర్లస్య కుసుమై రారా దాదాధయన్ యయో.”

నిర్వోల్లాడగు న తని సమదృష్టిచేతనే జయింపఁబడి మదమందు సైతము
తన యస్త్రార్థ మేరితెచ్చి కుసుమముల నతని పాదములఁ బూజించిపాపు
నంతటి యాదిత్యప్రహ్లాదుని శిష్యుడు—

“ఈశానదేవ ఇత్యాసీ దీశానో మునితేజసాన్

ఆస్త్వవస్య హి యస్యాసీ దశేష గుణ సంపదాన్

అద్వితీయ ఇతి ఖ్యాతి రాత్మ బుద్ధ్యా న కేవలన్.”

ఈశానదేవుని దాదాత్మకృష్ణచేతని లోకము వారలకును నద్వితీయుడయ్యె.
ఏ రిరువుర న్నాశయించి శిష్యులు—

“తయోరముగ్రహపాంగ సంక్రాంత జ్ఞానసాగరాః

సాగరా ఇవ గంధీరాః సంతి ధన్యా స్సహస్రతః”

అని పెక్కుండు విద్యాసాగులవంటి యులులు కీర్తిస్తంభముల వంటి
కృతులు రచించుట యచ్చెరువేను?

“తయోరేవ కృపాప్రాతం కృష్ణలిలాశుకో మునిః

యదాశ్రమాంగణే నిత్యం రమంతే తంత్ర విస్తారః”

అని లిలాశుకుడు వారి శిష్యుడు. పై కర్ణావళి శ్లోకములోని నీలిదామో
దరులే యితని గన్న తల్లిదండ్రులు—

“లిలకం కులపాలినాం నీలితి నిలయం శ్రీయాన్

యేమళం జనయాంచక్రే యంచ కీర్తిచ శాశ్వతీన్”

వత్సవతా లిలకముగు నీలికి లిలాశుకుడును గీర్తియు నమడలుగా జనించి
దలు మృత్యుభయములేని కీర్తి యను కూతురే యామె సౌభాగ్యమును
శాశ్వతముగా నిలిపెను.

“యస్య దామోదరో నామ పితా సవిత్స సన్నిధిః

అస్యైవ హి యస్యా సన్నధమర్థా మరుద్గణాః”

ఇతని తండ్రియగు దామోదరుడు పావిత్ర్యాగముల నొసంగి దేవతల నన్యుల
పాపులుగాఁ జేసికొనియెనట. ఇతని మిత్రుడు భాగవతాది వ్యాఖ్యాత
యగు రాఘవేశానయతి. ఇతని మనస్సు—

“యస్య దక్షిణ కైలాస లీలా వరిణతం మహాః

చర్మా చందన గంధన సుగంధయతి మానవన్”

అని దక్షిణ కైలాస మను కీర్తికన్న శ్రేతారణ్యమునఁ బ్రసన్నుడగు మృత్యుం
జయస్వామి దర్శనముచే నిత్య వికసితమగుచున్నదని,

స్వర్ణవంశము జరుపుకుంటున్న ఆంధ్రపత్రికకు
శుభాకాంక్షలు అందిస్తూ ఆంధ్రప్రజలకు నాజ్ సిన్ సి కార్పొరేషన్

సమర్పించు తొలికానుక!

VIJAYA...

"కృష్ణ లీలా బుకప్యాస్ కికోర మధిదైతవ్
స్తుతిరత్న మిదం బ్రూతే వేణువాది ముఖేందువా"

శ్రీ కృష్ణుడే మురళీవాద మధురమగు వాక్కున కవి ప్రశంస రచించెనని తన పుట్టపు సింహక ఇమ్మరకవి స్మరించుకొనెను మనము సంశయ విభ్రమములచాలు గానలనెంచును. ఇతని కృతులు పెక్కు లున్నవనియు రచ్యో లభ్యం కావర" అనియు ముఖ్యముగా, గోపదాభిషేకము, గణపతిస్తుతి, కర్కోటస్తుతి, రామచంద్రస్తుతి, లభ్యస్తుతి, కృష్ణ చరితము, కృష్ణాద్యాయము, భృందావరస్తుతి, శృంగారము, ప్రహరీనక, శంకర హృదయంగమము, మోచలగణనియు, వ్యాకరణ గ్రంథములును ముఖ్యములు

కథా నిర్వహణములగు మరొకవల ప్రతిభకూ ముఖ్య కరణి భిషి సారవ్యము "వాచర లోనుగా నొడలి వాచరలం బొడచూపు రిపులం బ్రోడ" అనియు దివ్య కథావ్యాస ప్రవచనము మునింగి అంబు మహామయ నిలువోవక వాచరము కర్తవ్యంబు కవిరచన మహా తనము గలదు ముత్తలవరములగు కావ్యములలో విఖ్యాతులై కృష్ణ మధురమద సంపద్యచిత్రములై పృథ్వీపర్యవహులై యున్న దేవీ స్తుతులు మహావీర స్తుతులును నిగూడాత్ గంభీరములై ప్రాతేత్తి గుంప సంభరములై బహులంబ్రతేత్తలకుగాని యుగ్యులగు నొక మెదల్చు నెడిమియును "భగవద్గుహ విశేషవాచ" విలాసం దగు కావ్యముం దును దీని చర్చ గూర్చి నొసర్చిన దేవీస్తుతియును బా కుల పాండితి దర్శ దళము గావించుచున్నది. గేయ ప్రబంధరత్నమగు గీతగోవిందము పదాంబు ప్రాముఖ్యం మహావీరమై శృంగారరస పరిపరిణంభులమై పామరులగు స్త్రీ, స్త్రీస్థాన శాసన కులవరలగు వేదముల యున్నవని అతి నిష్ఠగా పఠితలగు కందుక గొప్పిచోట్ల గవి కృష్ణుని వెల్లడియై యున్న యిందుకు కృష్ణుని "వాచరకవి" రూపగోప్యత ప్రధానము

లేఖనమున భిషి ప్రవాహపాతముతో శబ్ద లాండవము కలసియాడవోసదు. కృష్ణ లీలాబుకుడు కృష్ణ బాల క్రీడలే తలంచుచు గోప గోపీ జనంబులలోఁ దుష్టాంగులైన పరిపక్వమై యున్నది యున్నట్లు చెప్పణాలు తన సహజ వాగ్ధరణయు నూరకుండమిదే నేమైన వర్ణించుచుండగా దాను "మనుదేవ సుతానరోపరముతో నోలాడు సనకాదిదేవహంసములతో" నొక పాంపయై కావాయనూత్ర రాగియై నిలసిల్లుచుండె. ఇతని కృష్ణస్తుతి మహామయ కల్పావృతమున నెల్ల రెడుంగుదురు. వేఱ కొన్ని యెడలనుండి కొంత యుదాహరించెను. పునరలగ్యుత్తితో—

"దేవీ పరస్వతి స్వైరం సేవాపర కాంక్షిణీ
దేవీని నియం భవ్యా సేవనం దీపకీయతమ్."

"కృష్ణాద్యాయ నిర్వహణము కలుగునో యని యుద్విశులూరు చున్న పద్యములకు యచ్చేయు సేవించి భవ్యుల లగుగాక" యని తెర వెట్ల చూపిన కీర్తనాచారి దీర్ఘ నిమిషము మింగెరెడు కృష్ణభక్తులు చెప్పారె (గౌరవముగారి

పదే పాదానందే చుగ్గ నిర్వహణం శరవో
వైభవంబు సూర్యుల కడగిల్లె కడగిల్లె దీప్తిభవం.
పదే కందర్ప సౌమ్య బృందానందవేదం
బృందై రిందంబాకీణం బందీర్పరి మిత స్తుతః.
అనిపక మనంగుంకులాభి

రవీంద్రాభి ర్విసరాభి రాత్తరానంద
కరుణారాగం కీర రవేషం

పరిపూర్ణ స్వర చిత్త మభ్యుదయం.
మధ్యే మధ్యే కృష్ణ హరికృష్ణ శా
మలా కాపి ద్విభావం సహస్రైః
దితా భోగైర్న గీతాం భక్త్యుదయైః
రీ యా దేవీ దీర్ఘ ముఖాయమాణా.

ఉపాధికారి :
సుఖ దీపిత సేవ
"నిర్దేశిత మహిమ"
నిర్దేశిత సాధన మహిమకు ఉపాధికారి
శ్రీ. డి. కృష్ణమూర్తి ఆచార్య గారి
"మేల్ మూయిల్ మందు"
(Regd.)

దీర్ఘ కాల చర్మ రోగములకు చక్కని నివారిణి

నల్లరగు, ఎర్రరగు పాలు దమ్ములు, కాటు, నల్ల, (పిల్ల సంబంధము) పొలుగు చొట్టలో రిముక్క, నోటిలో పొడిచివచ్చుదు నొప్పి లేకు ము. పిల్లవడి చొట్టల పొట్ట తెలుగు దుగ్గ, మిక్కిలి పొట్ట యముండు వ్యాపి పిల్ల మురకొనినట్లు కలగఁజేయుట, (వర ముల (బాంబు) వేలి వేలి చూడుము ను, పొట్టలుచేయు, ముక్కు సంబంధము పొముండు పిల్ల పుట్టలడ్డల్ల ఏర్పడుట, కాటచేతులు (వేల్పు తులు ముక్కు పొట్ట వేలు, బొడుకు నుగ్గుట్టిండు గములు (పిల్ల సంబంధము) పిల్ల ఉత్తమ నివారిణి.

1 మందలం సూనె, లేహ్యం 8 oz శ్రీ పరమాత్మస్నాన తైలం తపాల ఖద్దులతో రు. 15/-.

—పూర్తి వివరములకు వ్రాయండి:—

సిప్లర్ డార్లర్ K. T. కృష్ణమూర్తి ఆచార్య & సన్స్,
5/22, మేల్ మూయిల్ P. O. (N. A. Dt.)

అని లీలాకుడు చెప్పేలా ద్వైత వ్యాపారాని నవద్రుమణి పూర్తి
దరిగానక యలయుచుండు చులలు మలభముగా గోపిరలు రోటికి గుచ్చ
గలిగిన యా వరతిత్వమే యునిషత్తులు వెచ్చి పోరిన వరతిత్వమని
భక్తిరహితమిత రోకమున కనుగొనింఁడె. లీలాకుని ప్రభావ మంతయు
మదాపారణములతో గ్రంథ రూపముగాఁ ద్వరలోఁ బ్రకటించుటయే
యుత మనునీ దీని నింతటితో విరమించుచున్నాఁడ.

శ్రీ వెంకటేశ్వర మహాత్మ్యం (తెలుగు) *** శ్రీనివాస కళ్యాణం (తమిళం)

భగవాన్ బాలాజీ (హిందీ)

సిరిసంపదలు (తెలుగు) *** మురళీకృష్ణ (తెలుగు)

ప్రేమించి చూడు (తెలుగు)

రొబోబితం

పెళ్ళిడిచూడు

నిత్యనూతనత్వమే మా ధ్యేయం

నిమిత్తం: వి వెంకటేశ్వర్లు *** వడ్డకుడు: సి పుల్లయ్య

ఆది పర్వము

కొంకిపర్తి వీరభద్రాచార్యులుగారు

[1923 దుర్యోధని సంవత్సరాదిసందిశమునది]

పూర్వకమున మనదేశము మోటుజాతులవారితో నిండియుండెనును, క్రమక్రమముగా మధ్య ఆసియానుండి సలువెగలవారు వేరువేరు కాలములందు వచ్చి యున్నట్టి యాదిమహిమలు కొండలకు, గట్టులకు, అడవులకుండుమీసేసి వానియోగములగు మైదానములను దా మోకమించుకొని రసియు చరిత్రకారులచేతను గ్రాయించువారు. ఆర్యులు నట్టివారితో నొకటెవారని వారి యభిప్రాయము ఇందుకు ధృవముగా ఆర్యులు స్థలాంతరమునుండి వచ్చినవారు కానియు, వారెప్పుడు వీరేశముననే వెలసినవారనియు కొందఱు చరిత్రకారులు వక్కాణించుచున్నారు. వీరేమిటనున్నను మహిమ వాలుగువేల వత్సరములక్రిందట ఆర్యులు హిందూదేశపు వాయవ్యభాగమున నుండిరనియు, అప్పుడు వాచోకజాతిగా గలిసి యొకమత్యముతో వెలయుటకు మారుగా దమతోదాము పాదలు ములు సలుపుచు భిన్నభిన్నములగు కూటములుగ నుండిరనియు నందఱు సంగీకరించు చున్నారు.

ఆకాలపు టార్యులు సంపూర్ణమగు సంఘభావము లేనివారయ్యెను, వారిచుట్టును వివేచించుచుండిన యితర సంఘములకంటె సరళ పుష్పాపులను, రై నభక్తియుతులను, పాంపుకవీరియం దమరక్తిగలవారును, పరశ్రేయస్సపాష్కృత కంపారునై యుండిరి. ప్రతికూటుంబమును వేరువేరుగ వివేచించుచుండెను. ఆ కుటుంబమునకు మూలపుర మెదు అనగా తండ్రి నర్హావతి. తక్కినవా రందరును వాని యధికారమునకు తోటడి నడువ నలయును. ఆవులు, ఎడ్డు, గొర్రెలు వారినందఱు. ఈ పశువులకు మేతయును, దమ భావారమును నెక్కడ సులభముగ దొరకెడివో యున్నట్టికై పోవుచుండెడివారు. వారికి స్త్రీరములగు వివాహములు లేవు. వర్తకములందు కొండపాలతోను, తోయల తోను, తలదాచుకోనును వానలు లేనప్పుడు బయల్గొనినాడును, సరస్వతినిరములగుడును ద్రిమ్మరుచుండిరి. ఒక్కచోట తమ మందలకు దొరికిన మేత యొకానె మరొకచోటికి తోవుచుండిరి. ఇట్లు ఎంచారములు చేయుచు నొకకూటుంబ మొదెచ్చుతపార్వమున జేరి యుండ, ఆవర్తతమునకు మరొకవైపున వేరొందు కుటుంబము మేనుచుండవచ్చును. అప్పుడు వారిమందల వీరిమందల నొకానొకట కలిపియెడివి. తగవులు పొనగెడివి. పాదారణముగా శాంతముతోడనే వివాదాలను దీర్చుకొనుచుండెడివారు. వ్యూహతోచి యెవరోయెవరు స్థలాంతరములకు వెడలిపోయెడివారు. కాని క్రొవహరిలులై పారి యొందారు. నిర్బించుకొనుచుండుటయు సులువప్పుడు పొనుచుండుండెడిది.

ఒక్కొక్కమయమున నవార్కలగు మోటుజాతులవారితో యుద్ధములు వాటిల్లు చుండెడివి. ఆర్యులు సామాన్యముగా సరస్వతిభాగమున చెప్పియున్నాము. వీరితో దండెడుచు నడుచు వచ్చిన యవార్కల టులగాక తీవ్రపూర్వమును, గతిసహృదయులనై యుండి వీరిని బాధించు చుండెడివారు. కక్షలబలము ననుసరించి జయనశయములు వాటిల్లు చుండెను. అరుదుగ మైత్రి పొనుటయు గలదు.

ఆ కాలపు ఆర్యులు నిరాదంబరజీవులు. వారి జీవితావశ్యక పదార్థములు కడుం గదు పుల్లములు. శరీరమున ప్రాణములు నిలుపుకొనుట కవసరమగు వాచారము, శీతమునుండి గాచుటకు దగిన దుస్తులును సున్నచో తృప్తి నందెడివారు. పశుసంపదను మించిన సంపద వారికి లేదు. తోహరూపము గల ధనము వారెరుగదు. మిక్కిలముగ అన్ని చూర్చి పెట్టుకొనుట వారికి తెలియదు. ఒండొరుల బాధించుకొని పాదించుకొనుటకు దగిన దుష్టేంద్రాలు వారికి లేవు. ముష్టిరగ్నహముల నిర్మాణమునకు వారు గడంగలేదు. ఎచ్చట వీలుగనున్న వచ్చట కేగెడివారు. వారి నొక్కస్థలమునకు బంధించియుంచు పరి స్థితులును భూస్వాములు. అందుమూలముననే వేరువేరు కుటుంబములకు మైత్రి గల్గించుకొనవలయుననిగాని, యొందొరుల సహాయము చేకూర్చుకొనవలయు ననిగాని, పరస్పర సహభూతితో పెద్ద పెద్ద సంఘముల నిర్మింపవలయు ననిగాని, వారిని ప్రేరే పించు పరిస్థితులు మొదట లేవయ్యెను. ఇందులకు మారుగా వారిని వేరువేరుగా నుంచు పరిస్థితులే మొదట నుండెను. సంఘభావార్కమై నకొంది వారి కొక్కచోటనుండుట యసంభవముల చుండెను అందరికి వాచారము దొరకుటయు, నందరిమందలకును మేత దొరకుటయు గడ్డు మగుచుండెను. పరుల సంపర్కము లేకుండ దమను గాపాడుచుండు యెట్లు ప్రతికూటుంబమువారును దేవుని ప్రార్థించెడివారు. ఋగ్వేదమును బరిశీ లించిన వచ్చట యార్యుల సంఘస్థితియు జీవితాదర్శములను తెల్లము గాగలవు.

తవ్వతి వాచారము సాగినది. జననంశ్య పాచ్చులు రాగా కుటుంబములు పెరు గుచు రాగా వారు ద్రిమ్మరులయు నెక్కువయ్యెను క్రమక్రమముగా విశాలంప్రదేశ ములకు చేరి పెద్ద పెద్ద జిల్లాల చొట్టకు చేరిరి. ప్రవాహితరములకు చేరి అక్కడ ఒక్కొక్క కుటుంబమునకును, వారిమందలకును పనితల అమలుటేగాక రెండుమూడు కుటుంబములు ఒకముగ జీవించుకొని పెద్దములు, స్వర్ణములు లేక మనగడిరి. అతినం చియు పెద్ద తి లేనివారు గాన నొకరు నేకరించి పెట్టుకొని దానిని మరొక రుపహరించుట సంభవించెను అందరినీ జాతినంతయువారలను సులభముగ లభించుచునే వారు వెంటనే స్థలాంతరములకు బోవలసిన యావశ్యకత తొలగింది. చిరకాల మొక్కచోట గలిసివీరినీ యుండు రెండుమూడు కుటుంబములకును మైత్రి యేర్పడింది పరస్ప రానురాగము సిద్ధించినది కొన్నాళ్ళకే రెండుమూడు కుటుంబములు నొక్కశ్రేణిగ గూడుచువచ్చిరి పూర్వ మొక్కొక్కకుటుంబ మితోకూటుంబములయొడ వర్తించినటులు నిప్పుడు ఒకశ్రేణి యితర శ్రేణులయొడ వర్తించుకొను శాంతిమమున శ్రేణుల పెరుగసాగినది ఇదివరలో ప్రవాహమున కూడుచు విడిపోవుచు నుండు పుడకలమోదిరి ఒక్కొక్కరిమనగూడుచు, బొందారులతో బంధములులేక విశ్చింతగా విడిపోవుచు వచ్చిన కుటుంబములు పెద్ద పెద్ద శ్రేణులుగా వేర్పడినవి. అంతమంతభముగా విడిపోకలకుండెను

శ్రేణులలో అనము పాచ్చుగ నుండుటచేతను, వారు సులభముగా విడిపోవోక యొకేస్థలమున జీరకాలము నివసించుచుండుటచేతను, స్థిరతరనివాస్తానము లేర్పడసాగెన న్న మెరియు వారందరి యాచారవిధియుములనై యున్న టులుపులందుండు బ్రభుత్వ సమ్మి యుండుటకు వీలులేదయ్యెను. ఏదార్థముల చేరనిచి పెట్టుకొను వాచారము సాగినది. ఏదార్థముల యుత్పత్తింట్లూర్చి శ్రద్ధవహించుటసహజమై రై. ఇందుకొరకై వారు పంచ భూతముల రూపమున ప్రకృతికృతల ప్రసాదము న్నింపవలసినవారైరి ఎండవానలు గాడ్డులు వీటివారలు వీరిష్ట సుఖములకు మూలాధారములై పూజనీయుములైనవి. వీరియన్నింటికి విలయముగు తమనివాస్తానము నకటప్పితార్థ ప్రదానియై యుత్తమ దేవతయై వెలసినది తల్లి దిద్దకువలె జన్మగ్రామము ప్రదానపోషకురాలగు నుండెను. మరగానంతరము సుఖముల నిప్పు స్వర్గముకంటెను సుత్తమముగ ప్రసాదనయ్యెను. జనీ జన్మభూమిపు పుర్ణాదనీ గరియనీయని వారు గానము చేయుచుండిరి.

ఇప్పటికి కొన్ని స్థిరావాసములును కొంతకొంత స్థిరచరాస్థియు వేర్పడినవి. ఏదిన మున కాదీ మహారావరపార్థములను సంతరించుకొనుటకు మారుగా కూర్చి పెట్టుకొనిన దాని సమభివేచు ములు లేర్పడినవి. మమకారతోభములు పెరుగసాగినవి ఈ గుణములు మల్లరములకు దారిచూపినవి. ఒకరిచూస్తినీ జాని మరొకరు మూర్ఖుర్యమూనుట, తన్మూర్ఖములు సాగినవి. క్రమముగా కుటుంబములకు గుటుంబములకు శ్రేణులకు శ్రేణులకు గలహములు తలచూపినవి. ఇట్లు వీరిలో వీరు గలహించుటేగాక వీరి వివాహ ములకు పరిసరములందు నివసించు నవార్కలదాడులును పెచ్చుపెరిగినవి. స్థిరచరాస్థి శ్రేణులకు గలహములు తలచూపినవి. ఇట్లు వీరిలోవీరు గలహించుటేగాక వీరివివాహము లకు పరిసరములందు నివసించు నవార్కలదాడులును పెచ్చుపెరిగినవి. స్థిరచరాస్థి తోపాటు రణములు, జయనశయములు, కక్షలు, పరస్పరద్వేషములు, ఈ ద్వేషముల సాధించుకొను వివిత్తము వేర్వేరువైగలవారికి మైత్రి చిత్రవిచిత్రములుగ సాగినవి. పూర్వ మున్న సంతృప్తి, శాంతి, యానందము దూరములైనవి. మరియం వానియం దావత్తియు పెరిగినది.

వ్యూహమును జెనుకొని యొందొరుల క్షేమమును బాటించుచు కొన్ని వీరు లను రచించుకొని సంఘనిర్మాణమునకు గడంగిరి సంప్రదాయసామరస్యము గలవారికి ముమ్మందు వ్యూత సమకూరగలదు. కావున వేర్వేరు అర్థశ్రేణులు తా మొకజాతి యని విధియించుకొని తమతో దేశకాలముల ననుసరించి యున్ననములైన భిన్నభిన్నావార సంప్రదాయములయొడ సహస్థితయు, పరస్పరసహభూతియు, గౌరవమునహించ విశ్చయించుకొనిరి. మమయాసుకూలములగు మార్కలను పరదలలను గావించుకొని యార్యసంప్రదాయము నొకదానిని విరూపించుకొనిరి. ఈ మహార్యజాతి నిర్మాణమునకు మూలపురుషుడై, వివిధ శ్రేణుల వ్యూహగూర్చి, యందరి భక్తిగౌరవముల జారకొనిన మహావీయుని చారిత్రము సర్వత్ర పూజనీయుములుకు నందియుముండదు. వీని చరి

శాసన : "FEDERATION"

భాగం నం. 138

ది వెస్టు గోదావరి డిస్ట్రిక్టు కో ఆపరేటివ్ మార్కెటింగ్ ఫెడరేషన్ లి|| నెం. W.G:212

పోస్టు బాక్స్ నెం. 22, ఏలూరు

బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్స్

1. శ్రీ కె. సూర్యనారాయణ	(పెనిడెంట్)
2. శ్రీ వి. పార్థసారథి	వైస్, పెనిడెంట్
3. శ్రీ ఎం. రాఘవేంద్రరావు	(ట్రెజరీర్)
4. శ్రీ డి. జలరామరాజు	డైరెక్టర్
5. శ్రీ ఎన్. విశ్వనాథరాజు	"
6. శ్రీ జె. లక్ష్మయ్యనాయుడు	"
7. శ్రీ కె.వి. రాజు	"
8. శ్రీ ఎం. లక్ష్మణరావు	"
9. శ్రీ డి. సత్యనారాయణమూర్తి	"
10. శ్రీ జి.వి. నాగేశ్వరరావు	"
11. శ్రీ ఎం. సోమేశ్వరరావు	"

ఇచ్చి మి గోదావరి జిల్లాకు రిసాయనిక ఎరువులు (అమ్మోనియం సల్ఫేట్, క్యూరియా, అమ్మోనియం సల్ఫేట్ వైట్, క్యాల్షియం అమ్మోనియం వైట్, టేబ్.)
సమగ్ర హక్కులు గల పంపిణీదారులు

డి. రెడ్డు : మారన్ ఫాన్ ఫేట్, పెన్సిలైడ్స్, యిన్ పెన్సిలైడ్స్, ఫంగిపైడ్స్,
ఇమి మిరియం ఉక్కు (G. C. Sheets, M. S. Flats and M. S. Squares, Rods etc.)

స్థాపకులు: మాడరన్ రైన్ మిల్, తాడేపల్లి.

కంట్రాక్టర్లు:

శ్రీ సత్యనారాయణ రైన్ మిల్, తాడేపల్లి గూడెం

శ్రీ పార్థసారథి రైన్ అండ్ ఆయిల్ మిల్, పెనుగొండ.

మాన్యువల్ కార్మికులు:

9:9:0 "C. M. F." మిశ్రమ ఎరువులు

వి. వి. రాఘవరావు,

రెవ్యూ రిజిస్ట్రారు/బిజినెస్ మేనేజరు

కొమ్మారెడ్డి సూర్యనారాయణ,

(పెనిడెంట్)

తము ముగ్ధమున గావగును. వీనిచే గావించబడిన మహాత్మ్యములు ఐతరేయ బాహ్యమున వర్ణితములై యున్నవి. ఈ మహాపురుషుని నామము భరతుడు. భరత డను నామముగల వీరులు మహాగ్రంథములలో ననేకులు గావించుచున్నారు. వారిలో వీరడు ప్రథముడును మహార్యజాతి నిర్మాణకుండునై యున్నాడు. కావున వీనిని అది భరతు డని ప్రశంసించియుంటిమి.

భరతడు జన్మించునాటికి ఆర్యశ్రేణులు అవేళము సింధుగంగ నదీయాశ్రయముల వచ్చుచున్న స్థిరనివాసముల నెక్కడకొనెడమోడిరి వానియొక డొగలము గొననా మును గుడుర్చుకొనిరి తమ యుత్తరీని గలవలయును నడచు మహాధారములని గ్రహించిరి. ఎవరికివారు తమొక్కొక్క యుల స్వార్థమునకు మిక్కిలి యని గావించు చేయు చుండిరి. వానిని పూజించుచుండిరి. కాని వీరిలచేరిన నన్న భావము గుడురులు సులభ మైనవి కాదు. వీరుండటచోతే కూలమునుండి ప్రభవించినా రైనను తామందరు నొక్కమూలము నుండి యుద్ధమిందితి మను భ్రాతృము వారికి లేదు పూర్వమును మరచి యుండిరి. ఏక సంప్రదాయము కలవారయ్యును కాలానుసరణిని వారి పోవరించుచున్నవరి స్థితులనుబట్టి కర్మ న కించిచ్చేదములను గొండంతలుసేసి సంఘినించుచును కొల్లకుండిరి.

భరతుడు దేశాలునుమనే యాయా యార్యశ్రేణుల పెద్దలతో గడిసి సంభా సించి, వారివారి యాచారవ్యవహారముల విమర్శించి, పైపైన బెరుకొనిన చేటుము లెన్ని యున్నను వానియందుగను బరగు నేకవరత్వమును నిరూపించి ప్రకటించి వివిధ శ్రేణులవారికి నమన్వీభావమును బురికొల్పెను వారిసంప్రదాయమునందలి మూలభావము లెవ్వయో, ప్రధానాశ్రయము లెవ్వయో, అప్రధానాశ్రయము లెవ్వయో విచరించుచు యుండి రున్నవని ప్రధానాశ్రయములపైకి దివ్యుగైను. అప్రధానములను గొప్పించి మార్చియు, గొప్పించి నశరించుచు, గొప్పించి దొంగించుచు నవినాశవంప్రదాయముల నొకదానిని వర్త్యంగముందరముగ బయలుదేరినెను. ఎంతయో కష్టపడెను వాని కష్టము ఫలించి వది. సింధునదీయాశ్రయమును వెళ్ళి గల యార్యశ్రేణుల నెఱవొక్క మహాజాతిగ నమ్మే ళము గావించగలిగాడు.

వేర్వేరు కుటుంబము లెవమై శ్రేణులుగట్టి జీవించుచు వేది యాధారభూత మయ్యెనో ఆజన్మస్మృతాభిమానమున భరతుడు ముఖ్యధారముగ గ్రహించెను, ఆజన్మ భూమియుక్క పామనగ్రామమునె ఘనవరముగ నొనర్చెను అదివరకు మిఁద సంకుచితమై పూర్వతత్వలేని యాచారమున గడచు అవయవమృత్తి గావించి యొక దివ్యమందరవిగ్రహమును నిర్మించి వారియెదుట ప్రతిష్ఠించెను అందరూ నున్నవని పూర్ణాభిమానముతోడను, భక్తిశ్రద్ధలతోడను పరించుట కుపయోగముగ నొల్పెను. ఆ సంపూర్ణమందరవిగ్రహమున కొకనామము కావలెను గదా నామరూపముల సమసింపి చియే జగత్తు వెలయుచున్నది ఇది లేనినాడు జగమే లేదు నామరూపములునుపడి వడి .యుండజాలవు. నామములేనిది రూపముగాని, రూపములేనిది గావించుగాని స్వరణీ యము గజాండు. ఇప్పుడే సంపూర్ణించిన వేర్వేరు శ్రేణులందరిని హితవుగ సుండగల నామ మేది? అంతకు పూర్వము కొన్నికొన్ని శ్రేణులవారు లను నివాసాలములకు జంబూ ద్వీపము, ఆర్యావర్తము, సప్తసింధువు, మొదలుగగల పేరుల చెట్టి వృక్షపరింపచుండిరి. సింధునదీయాశ్రయమంతయు నీ నామముచే గ్రాహ్యమగుచుండెను కాని వీనిలో దేనికి బ్రాముఖ్యము నిచ్చుట యొక్క పుష్క గలుగ నూతనపాదా భయమొంది. కాని అంద రును మహానందముతోడ స్వీకరించిరి "భారతము" అనునదియే యిది! చెల్లా చెదరై యుండి, దుర్బలములై మునుచున్న లఘులను శ్రేణుల నన్నింటిని నమ్మేసినను గావించి యొక్క మహార్యజాతిని నిర్మించి తమనందరిని గణపియులుగ నొనర్చి భరతుని కింతకంటె వారు కృతజ్ఞతను జూపగల యుపాయ మేముండగలదు! అప్పటినుండి యార్య నివాసము లన్నింటిని నమప్పినామము భారతవర్షమై పరిగను భారతవర్ష మనగా భరతుని నాయకత్వముక్రింద నమ్మేళనము గాంచిన ఆర్యశ్రేణులన్నియు వివ సింపు నమప్పిభూభాగము.

భరతుడు మహావీరుడు. పన్నసింధువు నాశ్రయించియున్న యార్యశ్రేణుల నొక్కటిమే వారందరికి నాయకుడై క్షాత్రధర్మమును వెంకొలిపినాడు నాయకుని శ్రీత్వము వానినాయకత్వము నొప్పుకొని వర్తించునందరికిని క్షేమము నమకూర్చుట ననుసరించియుండును అందరి క్షుణ్ణులను దనవిగ భావించి వాని నివాసాల తునవిగ వెంచి యుతడు వర్తించువలసియుండును నాయకుడనగా నందరి పాగిర్తనము, నమ స్కృతులను నందగోరువాడుకాదు అందరి కొఱకు పాటునమువాడు అందఱికి మేల చేయు వాడు సర్వసామ్యుడగు సేనకుడని యర్థము భరతు డట్టి నాయక శ్రేష్ఠుడు వాని నాయకత్వమున జేరినవారి నావరించి యనేకముగ అనాగరక జాతు లుండెను వారివలన వార్యశ్రేణులకు పెక్కు ఇక్కులును మూచుచుండెను ఈయనాచ్యులు వీరి గోవులను, ఎంబ లను,పశువులను,ప్రేలను సయితము దొంగిలించుకొని పోయెడివారు అటుంకవరునెడనెప్పుడు హెరయువ్వును పలిపి క్రూరముగ బాదించెడివారు బుద్ధికుశలతయం దెల్పున్నను పశు జలమున నాకర్యులు బలిపెట్టు లుగ నుండిరి.జీవలము నరక మోడ మున బోయెడి యార్యులను మాయోపాయముల బన్ని భంగపరచుచుండెడివారు వీరినే దుష్కలు, రాక్షసులు, దైత్య లును యార్యులు వ్యవహరించుచు వచ్చిరి వీరితో చంపడి వీరిని నిర్మించుట భరతు డ ప్రధాన విధిగ నేర్పడింది.

కావున భరతుడు కొంత యోధులుగమును సిద్ధపఱచెను రణనీతి ప్రచారము గావించెను. యుద్ధవీరులకు క్షణ బ నమరైన దుష్కలతో సంగ్రామముల నలపెను. విజయముల భగవంతుని కర్పించుచు యాగములు పలిపెను.సిద్ధపరచె షతడు జుంపించిన

కిరాతులు, హూలులు, యవదులు పొందలు మొదలగు ననేకజాతులవారిని అశ్వసంఘ మున జేర్చెను వారిని అనేక విధముల సంస్కరించెను. ఈతని కిక్కణ ధర్మము వ్యాపించి సంతవరకు దేమున కంతటియె అర్యవర్త సమిధు నామ ముమరియి ఆర్యులును వారితో కేరి క్షణము గావించు నీన ప్రప లంఘింతు ఈ దేశభాగమును ప్రపంచము నభిమాన ముతో జూడల్గిరి లంఘి ధృష్టులను ప్రేమ గౌరవ పూరించునై భరతునిమీద వేల దీవెనలించుచు భగవద్వైపు రిలుడును, నిర్గుణ దహగియగును వీరడు అది అర్చించుచును, సర్వధర్మముల నొక్కొక్కటి నొనర్చె నాధారపడి అభిమానము, వేరియు దివ్య బలములను పై ర్మించుచు నాలవలించు పివాస భూమిపై శ్రీరమని పిచ్చివనముల గడచుచు మహాగర్భావల దైమని బ్రక టించెను ఆ రిచ్చిభూమి పెక్కునల సైప్రప్రపంచం దివిచ్చెను అమెదిని రాధనయం దీ నై ప్రప్రపంచము విభాగ ప్పయించెను ఈ పూజా విధమును స్థిరమగుటకు ప్రజా సామర్థ్యమిండు ప్రచరము చేయవలయును కష్టపడె ఆర్యులు తమ నివాస భూమి యెక్కడ దివ్యబలతో పుగ్రహములు అనుగ్రహుగ వారి యెదుట ప్రవర్షించి, దాని నెల్ల ధ్యము చేయుచు విధించె

"గంగ మే గంగే యమునే నగర్వతి
తల ది నైమం నవరా బరు
అట్టియూ పురుషుగ్ధో విభు యోర్జీకీయే
పురు హానుపోమయా"

దీని భావ మేమనగా ఓ గంగ యమునా నద్యుతి కుందిరి పరుషే నా ప్రార్థ నల నై కొనుడు అట్టిపదితో గలియు మరుద్యుధా, ఓ విరిస్తా, సుహామానదితో గలయు లట్టియూ నా ప్రార్థనల వలంపెను" ఈ నైత్రిము వార్యులెల్లరు వసు దుము పంచెడివారు

ఈ నై తిములంటె పుట్టి ఆర్యుల మార్కభూమిని సమగ్రముగ బ్రదర్శించ జాలనదియు నున్నవనిను సులభపాదు వేమె యుండగలదు ఈ నే మాత్ర పోష ణముగ సంస్కరణల తొక్క కుటుంబము కీరంఢికిని భారత వర్షము మార్కభవేశ. పర్వములంటెను గలిపిరాలు దేశాధిపాని మిట్లు పాపవలను దగు మత ధర్మముగ నేర్పడినది

ఇట్లు ఆర్యుల స్వదేశమును చేతగా భావించి ధ్యనించుట కొత్తకాదు. అంతకు పూర్వము 'అభిమతీయోధులమును' అనె యాచార్య వివాసము లేర్పడియున్న స్థలము దానిని "అర్చింబు" పని పిలుచుచు నుచో పూర్ణభూమి తాని పూజించెడివారు ఆ తాలమును దాని అర్చన ప్లంఢి

"అలంబు విహితాచ ల్యుతే యేరామల తథా
అంబు ధో ఎరిన్ద్రుల సందరాశ్చ పహ్నికే"

అది భరతుడు ప్రపంచములోని దెచ్చిన ఈ దేశ మార్కభూమి విధానమే భారత దేశ స్వరూప నిరాకరమును లంఘించుటకా నా రుగ్ధ మంచబడినది ఈ సుహా రుషిని నాయకునియొక్కెండు సన్నపిల్లల సన్మాతమే కాని రిదనలరము విశాల లంఘమును కల్పించుకొని ఆర్యుల ప్రయోగించి ఈ మార్కభూమిని సర్వార్థ సమము గాదాని నొనర్చి దేశ ప్రేమల కాల ఆర్యుల చొప్పుననుడు ఈ దేశ భాగమున గూడ తొల లంఘ గ్రహింపజాలి సంకెద విధము గలదు ఆర్యులు కొత్తగా నాక్రమించు చోడములం దదివరకే నిమించుచున్న ప్రజలను సదా శ్రేతు లను భావించి వలన నాము చేడకాడకు, లమ సంప్రదాయము సంగీకరించినట్లు, వారిని గూడ దమతో కేర్చు సుచు ఎచ్చరి వారి యాచారములను గూడ గారించుచు వచ్చిరి ఇటు లనేక జాతుల వారాధ్యులతో గడిపియి అందరూ వర్త్యముని చేపట్టెను చుండిరి అంధులు అన్యంకుల కీ సూత్రమే ఫలించినది ఇట్లు కొత్తగ జేరినవారి ప్రాముఖ్యమును ఎలువజేట్టుటకు మార్కభూమిని పూర్ణవిధాన కరింముగ నొనర్చి,

"గంగేల యమునే కృష్ణ గోదవరి సువర్ణతి
నర్మదే సింధు కావేరి చల్లెన్ నన్నిధిం కురు"

అపి ఆర్యు లనుడించుచు పశించుచు ముఖ్య నదుల వెళ్ళి నావ్వనించి పూజించు చున్నారు మన కృష్ణ గోదావరి నదుల ప్రపంచం కావేరి నదియు సాత్రిమును జేర్చ బడినవి క్రిమ ప్రపంచముగా, ప్రధానములగు వర్త్యములును, తలాకములును, పగరము లును గూడ ద్వల శ్రేష్ఠములం దిముచ్చుట చేపారినది అకంఠ భారత మాతృ స్వరూ పము నమప్పి సందఱికిని ద్వేయమై వెలుంగుచున్నది దీనికంతముకు మూల పురు షుడు అది భరతుడు అలదే ఈ విశాలవర్ భూభండమున నివసించు న్న జాతులను, జాతి మత వర్ణభేదము లేక యొక్క మహా కుటుంబముగ జేర్చి యొక్క మహామాత నాశ్రయించియుండు దివ్యమార్గము నేర్పరచియున్నాడు ఈ సూత్రము సంగీకరించి అనునక భారతీయులు హిందూదేశము నాశ్రయించియున్న సమస్త జనుమును, హిందూ మహాకృత్తుడు, హిందూ, కైత్తి, వారి మత భేదములకే, జరోహి, యమరికా, బర్మి, శ్రీని, ఇండియా యను భేదములును లేక ఈ దేశమును నివసింపుచు,ఈ దేశమాత వారా ధించుట, ఈ దేశ క్షేమమునై ఆత్మార్థము గావించి ప్రవర్తించుచు నందరను సోదర ప్రజగ భావించి మహాదండమును కిందనగుచు ఇట్లు దంపనీ అది భరతునకు మన ఎంత కృతజ్ఞత జూపవలసియుండునో వాని స్మృతిని మన వెట్లు గారించవలసి యుండునో నా సోదరులెల్లరును యోచించవలయును.

ది ఆంధ్ర బ్యాంక్ లిమిటెడ్

(రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు : మచిలీపట్నం)

సెంట్రల్ ఆఫీసు : హైదరాబాద్

అనుమతి పొందిన మూలధనం -	రూ. 1,00 00,000
జారీ చేయబడిన మూలధనం	రూ. 51,45,700
చందా వేయబడిన మూలధనం	రూ. 50,44,700
చెల్లించిన మూలధనం	రూ. 48,48,060
డిపాజిట్లు	రూ. 26 కోట్లకు విచిత్రం.

ఫి క్యూ డ్ డి పా జి ట్లు

సాలునకు 5% నుండి 7% వరకు వడ్డీ చెల్లించబడును. డిపాజిట్ల కాలపరిమితి ననుసరించి వడ్డీ రేట్లు మారుచుండును.

సేవింగ్స్ బ్యాంక్ డి పా జి ట్లు

వడ్డీ సాలుకు 4% వంతున ప్రతి అర్థ సంవత్సరమునకు చెల్లించబడును. రూ. 5 ల ప్రథమ డిపాజిట్ తో ఖాతా ప్రారంభించవచ్చును 14 నెలలు అంతకు పైన వయస్సుగల మైనర్లు కూడ తమ పేర ఖాతాను ప్రారంభించవచ్చును. వారానికి రూ. 2500/- నిరకు డిబ్బు తీసుకొన అనుమతించబడును. ఉచిత మెయిల్ బ్రాన్సుఫో పోకర్లములు గలవు.

రి క రింగ్ డి పా జి ట్లు

కాతాలు నెలసరి రూ. 5/- గాని అందుకు సరిఅయిన గుణములో గాని 12 నెలల నుంచి 108 నెలల కాలపరిమితులతో ప్రారంభించవచ్చును. సాలుకు సుమారు 5% నుండి 7% వరకు అర్థ సంవత్సరం కాంపౌండు వడ్డీ కాలపరిమితి ననుసరించి చెల్లించబడును.

ఉ చి త క లె క్షన్ వ స తు లు

సేవింగ్స్ బ్యాంక్ మరియు క రెంటు కాతాలు గల వాటి వారీషిప్లతో మా బ్రాంచీలపై యివ్వ బడిన చెక్కులు ఉచితంగా వసూలు చేయబడును.

అన్ని రకాల బ్యాంకింగ్ వ్యాపారములు జరుపబడును

ఇతర వివరములు మా 100 బ్రాంచీలలో మీకు

సమీపములోనున్న ఏ బ్రాంచికైననూ వ్రాసి కనుగొనవచ్చును.

కె. ఎస్. డక్
చైర్మన్

టి. ఆర్. భగవత్
జనరల్ మేనేజరు

దేవాలయములు

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావుగారు

[1924 రక్తాక్ష సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

మహామూల దేవాలయము లేని గ్రామమే లేదు. అట్టి గ్రామమేదైన ముఖ్య యెడల, అక్కడ మంచి తీర్థము కూడ తీసికొనగూడదని పెద్దలు చెప్పుదురు. సాధారణముగా ఈ దేవాలయములకు భూములమీదగా ప్రజలవలనగని పన్ను నరులబడి అర్చకుని జీవనమునకును నిత్య నైవేద్య దీపారాధనలకే వాడు. ఇప్పుడప్పుడు కొన్ని జిల్లాలలో దేవాలయపు భూములు బాగుగా ఫలించుచుండుటచేత అనేక దేవాలయములకు సాలూక వేయి ముదల వదిలే రూపాయలవరకు అదాము. వచ్చుచున్నది కాని, యిదియంతయు పూర్వకాలములోపలేనే, అమే అనుభవించవలయునని అర్చకుని వాదన. ఇది, దేవునిగని అర్చకుని నేర్వను ఈనాములు కావనియు అటులే న ఎడల బోగమువాండ్రు, భజంత్రీలు, వస్త్రవాచకులు మొదలగు స్వామి వాకర్లు పట్టా ల్పై వట్టి వీరికి పట్టాల నిచ్చియుండుటనియు, దేవుని నిత్య నైవేద్య భూపాదీపారాధన ఖర్చులలో అర్చకుని భూతాది ఖర్చులు చేయుచున్నవనియు నిటీవల పైకోర్టువారు తీర్మానించుచున్నారని అప్పుడు లెండి దేవునికి అప్పుయే ఒరుగుదు గాన నెత్తినీ ప్రత్యేకించి నర్తను మాన్యములు ఎక్కడనోగని వేరుగా నీయబడియుండలేదు కాబట్టి అర్చకుని కుటుంబమువారి స్వామివారి అయివజానోమండియ జీవించుటకు కాని ఈ అయివజా ఎంత పుద్గియగుచున్నను, అంతయు తమ కుటుంబములకే వినియోగించి దేవాలయము దుష్ప్రతిరో మంచులయు, డబ్బులయు ముదలగనని సరిగా ఒరిపించక పోవుటయు తట్టింపుటచేత స్వామివారి యావాములలో అర్చకులందరి లాగుకొని వారి భూతాదికి నెం జీతముల నిచ్చుటకు కోర్టువారు, నూతన బ్రహ్మంపు నిర్ణయముచున్నారు. పి. ప్రా. కోడు సె. 92 క్రింద దేవాలయముల మేనేజిమెంటు మొదలైన స్కీములు ఏర్పడుచున్నవి ఇదిగత ఈ యర్జునుల కుటుంబములు తామర తంజరగా పెరిగిపెరుగు స్వామివారి ఈవాసులను విభాగించుకొని, అయివజావంతయు తమ జీవనోపాధికే వినియోగించుటచేత, కోడెల మరమ్మతులు, యావాముల మరమ్మతులు, డబ్బులములు, మొదలగునవి నిలిపివేయుచున్నవి గనుక డబ్బుల సంపాదనగూడదనియు ఒకటి రెండు చిన్న కుటుంబములకు సరిపడునట్లుగానే జీతముల వేర్వారు చేయవలసిందనియు కోర్టులు తీర్పుల నిచ్చుచున్నవి తప్పింపు కుటుంబ మెంతయు ఇతర కోవలలోగని, మరి యొకవోటగాని ఉద్యోగములు సంపాదించుకొనవలెగని, స్వామివారి భూములమీద తలగలవలె ఆంటియుండరాదు. అప్పుడు మంచి సంస్కారాలైనవోండి వీరికి జీతములు పుద్గిచేయబడి, గొప్ప కోవలకు తీసికొనబడుదురు.

తమ పూర్వజులకు, నిప్పటివారికి దైవభక్తి కొనవడుటవలననో, లేక మనలోని ననగారిములకు రూపొసాని రుచింపకపోవుటచేతనో కొందరు అర్చకుల అనుభూతి దుష్ప్రవర్తనలవలననో ఈ దేవాలయములను, ప్రజలు త్రొక్కిచూడుచున్నారు. ఇవి శిథిలములగుచున్నవి తూర్పు భాగమును వహించుచున్నవి డబ్బులముల మొదలగు వాని విరాళముల నొనగలుగ్నాదు కాబట్టి కుడినను అర్చకునికి మ. 20 లు నెం జీతమిచ్చి నిత్య నైవేద్య దీపారాధనలకు వెంతురు. 15 లు ఏర్పరచినయెడల దేవాలయముల మరమ్మతులకును, ఉత్సవములకును సామ్య మిగులకపోదు. ఇట్టి దేవాలయములకు స్కీముల వేర్వారు చేయుచుకొన్నయెడల స్వామివారికి నచ్చు అయివజాను, ఏ యే కార్యములకు నెంతెంత ఉపయోగించవచ్చునో బ్రహ్మద్యారా నిజంధనంపు చేసెదరు. ఈ నిజంధనము, అప్పుటప్పటి నంగరి సాధర్యములనుబట్టి ప్రజలు కోర్టువారిచేత మార్చించుకొనవచ్చును. బ్రహ్మని తీసివేయించవచ్చును. లెక్కలను తనికీ చేసికొనవచ్చును. వానిని ప్రమరించవచ్చును. లెక్క కావలెను ఒడయవచ్చును. ఇట్టి సౌకర్యములు కలుగజేసినను గ్రామములు తమ దేవాలయపు వ్యవహారములను తామే చక్కగా ఒరిపించుకొనజాని యెడల వీరు స్వపరిపాలన తెల్లర్లుల? మమారు మాటయేలది రూపాయలు ఖర్చు పెట్టిన యెడల కాళ్ళరముగా ఒక స్కీము వేర్వారు చేసికొనవచ్చును.

ఈ స్వల్ప మొత్తమును గూడ ఖర్చు పెట్టకాలనియు, జాగరూకతతో బ్రహ్మం నడతను గురించి పై తనికీ చేయరనియు, పీఠ జీవన జ్ఞానము మన పల్లెటూరివారి కింకను పట్టువడలేదని ప్రతి లాలాకాకును, జిల్లాకును కమిటీల వేర్వారు చేయుటకు మన మద్రాసు శాసన నిర్మాణ సభలో ఒక బిల్లును ప్రవేశపెట్టినారు. దీనిలో మరికొన్ని మార్పులుచేసి చక్కని శీర్షికలముతోనే తీసికొని వచ్చెదరు. ఈ బిల్లు స్వాసయిన ఎడల మన స్కీములక్రింద వేర్వడిన బ్రహ్మల కోర్టులకు బదులు ఈ కమిటీల కుత్తర వాడులై యుండుదురు. ఈ కమిటీల కోర్టుల పై తనికీ తోటడి యుండువలెనని కార్య

నిర్వాహక శాఖకు తోటడులు మంచిదికాదని నా యర్థిప్రాయము. కమిటీలకును, బ్రహ్మ కిని, ప్రజలకును మధ్య సంబంధము అగవులు పిట్టనులమీద కోర్టులు వర్తింపించిన యెడల వారి తీర్మానము గ్రహించుటయు అర్థులలో స్వల్ప ఖర్చుతో వ్యాయమును పొందుటయు ఆ యా గ్రామ ప్రజాభిప్రాయమును శీఘ్రముగా కనుగొనుచుండుటయు తట్టింపును బ్రహ్మంమీద పై తనికీ గ్రామ కమిటీల వేర్వారుచుంటు మంచిది శాఖోపశాఖలలో గవర్నమెంటు డిపార్టుమెంటుగా మన దేవస్థానములను మార్పులు వలన నెంతమాత్రము లాభము లేకపోగా ప్రజా స్వపరిపాలనమునకు అటంకము కూడ కలుగవేయును బ్రహ్మద్యోగితులలో వోట్లు ఎన్నికలకంటె గ్రామస్థులు కోర్టుల మూలముననే తమ కమిటీ మెంబర్లను నామినేటు చేయించుకొనుట యుచితము.

పెద్దలిరువతివలెనే ద్వారకా తిరుమల, సింహళము, కోటప్పకొండ, శ్రీకృష్ణము, అంబిద్వేది, కోటిపలి, ద్రాక్షారామము, అకిరిపర్తి, అన్నవరము మొదలగు పెద్ద దేవాలయములకు కూడ స్కీముల వేర్వారు చేయవలెను విజయనగరము, పర్రాపురము, మైలవరము, మాచిడు, చొదిలి, వెంకటగిరి మొదలగు సంతానాదీతులు బ్రహ్మలుగానున్న దేవాలయములకు కూడ స్కీముల వేర్వారు చేయవలెను యెడల వా రేదిదేముగ స్వామివారి అయివజాను పెచ్చించుచున్నారో జనుల తెల్లు తెలియగలదు? పూర్వపు జమీందారుల వద్దను ఈనాముల అయివజాను, భగవల్లేందరివరకులను ప్రతిదినియు జయ్యకామకంపు వీరెల్లు వినియోగించుచున్నారో ప్రజలకు తెలియవలసిందని విధి ఈ జమీందారులు తమ తాతేదారలగుండా కొన్ని దేవాలయములను స్వయముగా మేనేజీ చేయుచున్నారు వీరు తమ బ్రాంధీ యుద్ధ్యోగిస్తుంపిది నమ్మకముంతురు. గాని ప్రజల కమిటీలమీద వీరికి విశ్వాసము తక్కిన కాంట్రీ, ఆ యా వోట్ల ప్రజలు స్వల్పముగా ఖర్చుచేసి ఈ గొప్ప దేవాలయములకు కూడ అర్థులలో స్కీముల వేర్వారు చేసికొనవలెను వీనినిబట్టి పెండ్లదమకము విజ్ఞానము పెంపొందించవచ్చును సాక్షాత్త దేవాలయములవలె మనకు కూడ మంచి సంస్కారాలచేత మేనేజీ చేయబడుట, ప్రజల జీవితామున్నీక సుఖము లకు తోడ్పడగలవు సంగీతము, స్వరవాచకము, పాతికథా కాలక్రీడములు, నాటకములు, వేదాంతభాగ్య, పురాణ పదనము, సంస్కృత పాఠశాల స్థానము మొదలగునవి యెన్నియో మల సంబంధమైన కార్యములకు స్వామివారి అయివజాను ఉపయోగింపవచ్చును. ఈ మొ యములతో ఉదితముగ కొందరు వ్యాయవాదులైనను ప్రజలకు తోడ్పడిన యెడల నిజమైన జాతీయ జీవనమునకు సహకారులగుం డెట్టి సంపాదకులైదు. నానావిధమైన మన పూర్వపు శాస్త్రములు, కలలోని విజ్ఞానములకు ఆధునిక విషయములను జేర్చి పూర్వపు పరిధాన పెడములతో గ్రంథములను రచించిపించి నిజమైన జాతీయ విద్యను వ్యాపింపజేయవచ్చును. మన చిరజీవ ప్రభువులు వారి మత వ్యాసములను సామ్య ఖర్చు చేయుచున్నారు గాని మన మతవ్యాసము ఒక్క డమ్మిడియైనను వారియరు. కాబట్టి ఈ కాలములో, దేవాలయముల అయివజాను, మన మతమునకును జాతీయ విద్యకును ఖర్చు పెట్టుకొనుట శాస్త్ర సమ్మతము వ్యాయమునై యున్నది ప్రస్తుత బిల్లులో తనికీ సందర్భము, మన ప్రతినిధులచేత చేయించి, దేవాలయములను, కుంతలగు అర్చకుల చేతులలోనికిగని, ప్రజాసౌతరయలైనను తక్కిన కార్యముల కుపయోగించుటకు కార్య నిర్వాహక శాఖలో చేతులలోనికిగని పోవీయక మన మత జాతీయ విద్యావ్యాపకత ఖర్చు పనులను చేయుట మన విధి.

దేవస్థానపు స్కీము

1. దాదా దేవాలయమునకును, దాని ఆస్తులకును ఒక్కరే బ్రహ్మగా నుండవలెను కాకున్నట్లైతే మేజిస్ట్రేట్ మనోదార్శనముగల యే మగవాడైనను బ్రహ్మగా నుండవచ్చును అతను, దేవాలయముపు గ్రామములోని కాపురస్తుడుగని దానికి అయిదు మైళ్ళలోపుగానున్న ఇతర గ్రామ నివాసిగ గాని యుండవచ్చును. వెంతు వీరిది రూపాయల అయివజా వచ్చేవాడుగ గాని లేక తన వంతునకు రెండువేల రూపాయలకు తక్కిన కిమ్మలకాని స్థిరాస్తి కలవాడుగనియుండవలెను ఆయన యున్నాడేముగ గాని వీరివాస్తవమైన వేరమునకు శిక్షించబడిన వాడుగ గాని యుండగూడదు.

2. పైన చెప్పిన యోగ్యతలగుం బ్రహ్మ లా వేర్వడిన లేదీ లగాయును మూడు సంవత్సరములవరకు ఆ పదవిలో నుండవచ్చును. ఆ గడువు కాలమైన తరువాత తిరిగి ఆయన వే వోట్లవారు ఏర్పరుచుచుండవచ్చును.

3. బ్రహ్మ చనిపోయినపుడుగాని మరియే ఇతర కారణములచేతగాని బ్రహ్మ

12. සංකල්පනය, (සිතීමේ ක්‍රියාව) 19 වන වගුව

[illegible]

A visit will certainly convince you.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్ వారి గ్రేప్ మిక్స్చర్

తయారీ
అమృతాంజన్ లిమిటెడ్
మద్రాసు - 4

GRAMS. PRINTERS PHONE. 599 & 1 666

CONSULT FOR

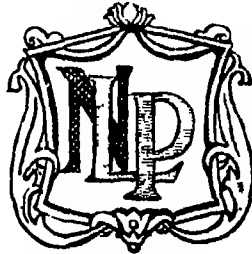
POSTERS

CALENDERS

TABLES

SHOWCARDS

PRINTING
VARNISHING
OUR SPECIALITY

NATIONAL LITHO PRINTERS
LITHO OFFSET PRINTERS
GANDHI NAGAR - VIJAYA WADA. 3.

చైతన్య స్వరూప సిద్ధాంతములు

పాఠనంది జగన్నాథ స్వామిగారు ఎమ్. ఏ.; ఎల్. టి.

[1924 ఏప్రిల్ నవంబరుదినచిక్కునుండి]

మన దేశ సిద్ధాంతములో ఆత్మ మనస్సులు రెండు భిన్న పదార్థములు. పాశ్చాత్యుల శాస్త్రములో వస్తువుల రెండూ ఒకటేకాని, వ్యాపారములవలన భిన్న రీతుల విధారణయము లగుచున్నవని చెప్పవచ్చును. ఈ ప్రపంచమునంతను చేతనా చేతనములుగ విభజించి, చైతన్యమునంతను ఒకే పదార్థముగ నిరూపించి, చైతన్యముయొక్క భిన్నాన్ని న్నలు పరిణామ క్రమములో వ్యక్తమగుచున్నవని లెప్పి మతములు అంగీకరింపక తీరదు. మనుష్యునిలో వ్యక్తమైన చైతన్యస్థితిని రెండు భిన్న పదార్థములుగ పరిగణించుటకంటే ఒకే ముత్తువుగ నిరూపించుట ఎక్కువ శాస్త్రీయముగ తోచుచున్నది. ఆ ముత్తువుయొక్క వివిధ వ్యాపారములకు వివిధ నామము లుంచుట బాగుగానే యున్నదికాని, ఆ నామములను ముత్తువుని భ్రమపడుట వంభించుచుండును. ఈ చైతన్యముయొక్క స్వరూపము వివిధావస్థలు ఈ వ్యాసములో క్లుప్తముగా వివరింతుము.

మనుజుని జాగ్రదవస్థలో వ్యక్తమగుచున్న చైతన్యమే పూర్ణమైన చైతన్యమని తదితర చైతన్యవస్థ మరొకటి లేదనినీ నిద్రలో ఈ చైతన్యము నిర్వాప్తపరమగుననినీ మొన మొన్నటివరకు తలుస్తూ ఉండిరి. ఈ సిద్ధాంతము శాస్త్రములలో మారినా, సామాన్యులలో ఇంకమా వాటి ఉన్నది. నిద్రలో ఇంద్రియములన్ని వ్యాపారము లేనివి అగుటచేత, ఇంద్రియములద్వారానే బాహ్య ప్రపంచ జ్ఞానము కలుగవలెను కాబట్టి, చైతన్యమునకు నిద్రలో స్థితివ్యవహారము లుండవు. ఈ స్థానమును అనుసరించి జాగ్రచ్చైతన్యము, నిద్రాచైతన్యము అని రెండింటికీ చైతన్యమును విభజించుచుండిరి. ఈ సిద్ధాంతమునకు కొంచెము వ్యాయముగా నిద్రాచైతన్యమునకు లీనచైతన్యమని పేరుపెట్టి, నిద్రలో చైతన్యము లీనమై యుండునని చెప్పినారు. వారైనా ఈ లీన చైతన్యమునకు ఏ ప్రత్యేక వ్యాపారమును కల్పించియుండలేదు.

లీన చైతన్యముయొక్క విశేషము స్మృతి, ఏకాగ్రతలలో చక్కగ వ్యక్తమగుచున్నదని త్వరలో చాలామంది గ్రహించినారు. ఇదివరకు కలిగిన అనుభవము జాగ్రచ్చైతన్యమునకు వచ్చినప్పుడు ఆ స్మృతికి స్మృతి అనిపేరు. ఈ వ్యాపారమును చక్కగ విమర్శిస్తే, మూడు అవస్థలు కనబడును. అనుభవ జననము, అనుభవస్మృతి, జననస్మృతి కాలములకు మధ్య ఆ అనుభవముయొక్క స్థితి. ఈ స్థితి లీనచైతన్యము. జననమైన తరువాత ఆ అనుభవము సంస్కార రూపమున లీనమై యుండి, స్మృతి కాలమున తిరిగి జాగ్రదవస్థకు వచ్చుచుండును. ఇది లీనచైతన్యముయొక్క ఒక విధమైన వ్యాపారము.

ఏకాగ్రతను పరీక్షించినచో మరొక విశేషము వ్యక్తమగును. ఏ యొక్క వివిషమందైనను అనేకేంద్రియములు పనిచేస్తూ ఉండును. కాని ఆ పృథ్విలన్నిటిలో దేనియందో ఒక దానియందు ఏకాగ్రత ఉండును. మిగిలినవన్నీ లీనములగును. ఎట్లన, వేసి వ్యాసమును వ్రాయుచున్నప్పుడు నా వ్రేతములు చూచుచుండును; నేను వ్రాయుచుండు అక్షరమేకాక మిగిలిన అక్షరములు, కలముయొక్క రంగు, క్రింద కాగిత

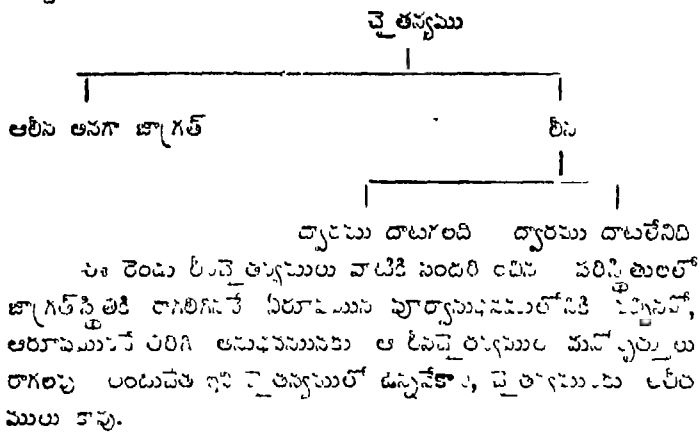
ముపై ఉన్న ఎచ్చ, వ్రాస్తూ ఉన్న బల్ల అకారము, చుట్టు ప్రక్కల ముత్తువుల అకారము, ఇంట్లో కొద్దిగో, గోష్ఠిగో దృగ్గోచరము లగును. ఆ ఇంద్రియ వృత్తులను సంబంధించిన మనోవృత్తులుండి తీరును. ఆ వృత్తులన్నీ నా ఏకాగ్రతలోనికి చేరలేదు అని అందుచేత లీనము లైనవి. ఇట్లు నేలేందియము ఎట్లు లీన చైతన్యమునకు సామగ్రి చేర్చునో అలాగే యులలేంద్రియములు కూడా చేర్చును. లీనచైతన్యమునకు చేరిన ఇంట్లో ఒక్కరిలిగా ఉండవు. వాటి లీనత ఎక్కువ తక్కువగా ఉండును. ఈ ఎక్కువ తక్కువ వాటి ప్రసరించిన మనస్సుయొక్క ఏకాగ్రతను పట్టిఉండును. ఏ పృథ్వులు ఆ కాలమున మనస్సున ఎక్కువగా వాటివనో, ఏవి ఏకాగ్రతలోనున్న వ్యక్తికి సంబంధించినవో, అవి తక్కువ లీనము లగునో అవి స్మృతి కాలములో మరలభముగా జాగ్రదవస్థకు వచ్చును.

ఈ సిద్ధాంతమే చాలాకాలమువరకు సర్వాంగీకృతమై యుండెను. నిద్రావస్థ, లీన, అలీనము లనెడి జాగ్రదవస్థ ఇవి చైతన్యముయొక్క స్వరూపములని మన శాస్త్రజ్ఞు లందరూ సిద్ధాంతీకరించియుండిరి ఇట్లుండగా మనస్సంబంధమైన మాతన సామగ్రి కొంత జీజ్ఞాసక. వచ్చినది. వ్యక్తమైయున్న పంచేంద్రియముల ద్వారానే అనుభవము నంతా సంపాదించగలము ఒకరికి తిరిగి తెలియజేయగలము అనే సూత్రమునకు విరోధముగనుండు సంగతులు అనేకములు సందర్శించినవి. వాటికి పులివనో అని పేరుపెట్టినారు. దూరస్థు లిద్దరు ఉత్తరములు మొదలైన ఏ సాధారణ మార్గమున కాకుండా, బాహ్యేంద్రియముల సహాయము లేకుండా, ఒకరి కొకరు ఒక సంగతిని తెలియబరచుకొనగలరు. ఇప్పుడు బాహ్యచైతన్యము ప్రవర్తించలేదు గదా. అలాగే ఒక వ్యక్తి యొగ నిద్రలో ప్రవేశించి, అతడు జాగ్రచ్చైతన్యములో ఎరుగని సంగతిని చెప్పుట; ఒక వ్యక్తిని అట్టి నిద్రలో ప్రవేశపెట్టగా అట్టి సంగతులను చెప్పుట; జాగ్రదవస్థలో వాటిని గురించి ఎట్టి ప్రశ్నలు చేసినా, ఎంత ప్రయత్నము చేసినా, వాటి అనుభవము ఏమిని లేకుండుట; ఈ విధమైన వాటికి హిస్సాటిజము అని పేరుపెట్టినారు. ఇట్టి సంగతుల పరీక్ష వలన లీన చైతన్య స్వరూప విషయమై సిద్ధాంతము మారవలసి వచ్చినది.

లీన చైతన్యమును రెండు సోపానములుగ విభజించినారు. ఒక రకము మరలభముగ, సాధారణముగ, జాగ్రచ్చైతన్య ప్రయత్నముల వలన జ్ఞప్తికి రాగలిగినది; ఎట్టి ప్రయత్నము చేసినా, జాగ్రచ్చైతన్య ప్రభావము ఉన్నంతసేపూ స్మరణకు రాకున్నది, అసాధారణ పరిస్థితులలో వచ్చుచున్నది రెండోరకము. వీటినిబట్టి చైతన్యమునకు వచ్చుటకు, రాలేకపోవుటకు ఒక ద్వారమును దాటి రాగలిగి యుండవలెనని ఒక రూపకమును కల్పించి శాస్త్రజ్ఞులు వర్ణించుచుండురు. చైతన్య ద్వారమును దాట గలిగి, దాటలేనిది, అని రెండు విధముల అలీన చైతన్య మున్నదని సిద్ధాంతము ఏర్పడినది. ఈ భేదములకు కారణము ఏకాగ్రత తారతమ్యములని శాస్త్రజ్ఞులు చెప్పుచున్నారు. ఎందుచేతననగా అసాధారణ

పరిస్థితులలో వ్యక్తమగుచున్నవి ఒకప్పుడు అనుభవముతోనికి వచ్చి యున్నట్లు ఇతర రుజువులు కనబడుచున్నవి; కాని జాగ్రత్తముతో స్మృతికి, రాజకీయ ఉద్దేశముతో జాగ్రత్తముతో ద్వారము దాటిరాలేక పోవుట, యోగినిద్రలో పడుచుండుటను వట్టి చూడగా, ఈ బాహ్యచైతన్యము కంటే ఆలీనచైతన్యము ఎక్కువ సంపద కలదిగా తోచుచుండును. ఏకాగ్రతలోని సద్గుణములు ఎదుర్కొనుచు, దాని సమయమున లీనచైతన్యమునకు చేరుచు సాగి ఇంక అంత అని చెప్పరము కాదు గదా. ఈ లీనచైతన్యముయొక్క స్వరూపములను ఆత్మజ్ఞాన సాంఘము వారు (Psychic Research Society) పరిశీల్చి, ఈ సిద్ధాంతమును స్థాపించి ఉన్నారు.

ఇంతవరకు చెప్పిందానిని సంగ్రహించినచో చైతన్యముయొక్క భిన్నరూపములను తెలియజేయుటకు ఈ క్రింది పట్టిని తయారు చేయవచ్చు:-

అట్లుండగా మరొకవిధమున చైతన్యమును అంగీకరించక లీనమిది కాదు సర్వాంగీకారము సాధించునట్లు పరిణామములను సమయములు కావు.

With Best Compliments

from

K. V. PRESS

(Props P Moonirathinam Naidu & Sons)

PAPER AND ALLIED PACKAGING PRODUCTS
MANUFACTURERS

VELLORE (N. A. DT.) 10, STRINGER ST;
S INDIA. MADRAS I

DEALERS IN PAPER & BOARDS.

రించి చైతన్యపరిణామమును పరీక్షించుటచేత మనుజుని మనోనిర్మాణములో జంతుసంబంధములైన భావములు, వాంఛలు, మొదలైన మనోవృత్తులు వాసనారూపమున లీనములై యున్నట్లు కనుగొనినారు. ఏవాంఛలు జంతువులు నిరాటంకముగ తీర్చుకొనుచున్నవో, వాటిని మనుజుడు బహిరంగముగ ఆలోచించలేకున్నాడు. అలాగని అని వానిమనస్సు కూర్చునుండి తొలగిపోలేదు. ఏభావములు, చర్యలు అనాగరిక కుటుంబములలో నిర్బుష్టములో, వాటిని నాగరికులు నిర్బూలము చేయలేకున్నా బహిరంగముగ ప్రకటింపలేకున్నారు. ఇట్టివన్నీ వరింపరలో వాసనలుగా పిల్లలలో వ్యక్తమగుచున్నట్లున్ను, వాటిని సాంఘికనియమములచే అణచివేయ యున్నట్లు ఉన్నట్లున్ను శాస్త్రజ్ఞులు కనిపెట్టినారు. ఆ భావములను ఆ వాంఛలను, తెగదీయ నాగరికులు, ముఖ్యముగ నీలిపరులు యత్నించుచున్నారు. వీటి ఉనికి బాలుల మనస్సులపైకొచ్చునో కాకుండా పెద్దవారి మనస్సు కూర్చులోచూడా ఉన్నట్లు మరొకవిధమున ఇటీవల మనశ్శాస్త్రజ్ఞులు కనుగొనుచున్నారు. ఉన్నాదము, అస్థిరత, మతివిభిన్నము, దయ్యము పట్టుట, గ్రహబాధ, ఈ మొదలైన పేర్లతో వ్యసహారములో ఉన్న (Hysteria and Merotic disorder) మనస్సుంధమైన రోగముల సరికొత్త ఇటీవల ఎక్కువైనది. ఆ జబ్బులకు శారీరకచికిత్స ఎంత చేసినా రోగినివ్వలేదు. మనశ్చికిత్స చేయవలెనని ప్రయత్నించుటలో చెప్పనిగ్గు వాంఛలు ఆరోగులను బాధిస్తున్నట్లు స్పష్టమైనది. ఏవో కొన్ని వాంఛలు ఉన్నట్లున్ను, ఆవాంఛల సంగతి సూచించుటకైనా జంతు మున్నట్లున్ను, ఏవో కొన్నికొన్ని చెప్పినా సాక్షాత్తుగా చెప్పక ఏదోవిధముగా ముచ్చట ఉచ్చున్నున్ను, పచ్చిమాట ఉచ్చరించుటకు నాగరికుడు ఎంత సిగ్గుపడవో అంతరకలె ఎక్కువ సిగ్గులో ఉన్నట్లున్ను, ఈ మొదలైన సంగతుల నేటిములు తెలిసినవి. అట్లే వ్యవస్థలను స్వభావమును తెలుసుకొని ప్రయత్నించు పరీక్షకులుకూడా అలాగే చెప్పుచున్నారు ఏవాంఛలు జాగ్రత్త స్థితిలో మనోవాసనలలోనికైనా రాలేదో అని ఒకప్పుడు చూచునోమనలో వ్యవస్థలలోనికి వచ్చి కొంత ప్రకారంబుచేస్తేని సాంధి సామ్యమున వారి సుఖము. ఈ వాంఛలు, ఈ వాసన, బాహ్యచైతన్యములకు ఎన్నడు రాకలగు. అవి చైతన్యరీతములైన లీనచైతన్యములు.

ఈ సరికొత్తలను చైతన్యస్వరూప నిరూపణ మరలలసేవచ్చినది మనకు జాగ్రత్తస్థితిలో వ్యక్తమయ్యే వృత్తులనే కాకుండా జాగ్రత్తస్థితికి సన్నహా రాలేన వాసన రూపపువృత్తులు, మనోవృత్తులున్ను ఇంకా అనేకములు ఉన్నవన్ను, మనస్తత్వజ్ఞులు వాటిపరీక్ష చేయుచు అనేక వ్యాపారముల సృజామును సమస్యలనుచరదనిన్ను తెలిసినది. మనుజుని వ్యాపారమును పరీక్షించినపుడు అనేకవ్యాపారములకు చాలా చిన్నచిన్న వాటికి ఉచితమైన కారణములను నిరూపించలేకున్నామని అందరికీ తెలిసిన విషయమే. ఈ కారణములు లీనచైతన్యములో ఒకచోట ఎక్కడో జన్మపొందుతూ ఉన్నవి. సాధారణ లీనచైతన్యములోనివైనపుడు వాటిని కనుగొన శక్యమగును. అసాధారణ లీనచైతన్యములోని వైనపుడు ఈ బాహ్యవయత్నము చాలకున్నది. అతీతలీనచైతన్య మైనపుడు తెలుసుకొనుటకు ప్రత్యేకసాధనసామగ్రి చక్కని శాస్త్రీయకుశలత కావలసినవస్తువు. ఈచైతన్యమును నిరూపించుటకు ఉద్యుక్తమైయున్న మతమునకు ఇంగ్లీషులో (Psycho Analysis) అనిపేరు. ఈ సూత్రమును సిద్ధాంతముగ అంగీకరించినా, ఈ మతముయొక్క సిద్ధాంతముల విషయమై ఇంకా చర్చ జరుగుచున్నది.

ఈరకము లీనచైతన్యముతో కూడా మూడురకముల లీనచైతన్యము, ఒకరకము జాగ్రత్తచైతన్యము సిద్ధమైనవి.

1. ఈ సంఘము వారి పనిని ఈ టెలిఫోన్, హిస్టోరికము వ్యాపారములు వర్ణననా ఆత్మజ్ఞాన లేక "శరీరము సడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి" అనే పేరుతో మేము వ్రాసిన పుస్తకము ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, కొరకము
2. ఆత్మజ్ఞాన అనుపేరుతో Psychic Research గురించి వ్రాసినట్లు, ఈ Psycho Analysis గురించి ఒక చిట్టచిత్తమును వ్రాయవలెనని కురూపాంతు ఉన్నది

యెంకి పాటలు

పురాణం సూరి శాస్త్రి గారు బి. ఏ.

[1925 క్రోధన సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

మాన ప్రతిస్థానముందు ప్రకటించు ముసవడుచుండును ప్రస్తుత కాలముందు తత్వజ్ఞులు, శాస్త్ర పరిశోధకులు విశిష్టవిద్యులు, కళాసాహిత్యము, చింతించు సమస్యలు మానవ చరిత్రలో బలుమారు తులన, యుద్ధుల మేధావులచే ఎరిగిరింపబడుచు వచ్చింది. మత నైతిక రాజకీయ సాంఘిక సమస్యల సందర్భములం దెలుచో అటులే కళావిషయములందుకూడ కొన్ని సమస్యలే, కొన్ని పరిష్కారములే, యుద్ధ రుతులే, ప్రపంచముం దెల్లడం గోచరించును. కాలవశంబున నొక్కొక్కవిధముగు కళాస్వరూపము, వాణ్ణియ్యగలిగి, గౌరవ ముండుచుండినను మహా మధ్యయుగ కవులు శిల్పకులు, ఆదివరకు వచ్చెకొక్క ప్రస్తుతము వాడగ్గిన వాడ్యులు రూపములను జేకొని వానితో నవ్యభావముల బ్రకటింపచుండుదురు. ఇందుచేత కావ్యరూపములందు సరళ వికాసమునకు బదులు అవర్తకములు లభింపడును ప్రస్తుత శాస్త్రములందును, వీనిపై నాధారపడిన యాధునికము, ఎంటిసియరింగు, సాంకేతిక ప్రయోగ విద్యలు మున్నగు వానియందును, కాంక్షమునను నూత్న పద్ధతు లెక్కడి ప్రాచీన రూపము లంతరించు చుండును. మానవ మానవ ప్రతిష్ఠితములగు మత సాంఘిక రాజకీయ నైతిక కళా విషయములు వాగిరికతా వికాసముతో విస్తరించుచుండినను వేర్వేరు దేశకాలములలో నివి యొక్కొక్క రూపమున జెప్పబడినను, వీని ప్రాచీన రూపములు సంచారముగ నన్న మించవు. ఈనాటి మానవతాకమును బరిశీలించిన యెడల నెరుగుకొన్నప్పటికిని మొదలు నేటివరకును బలవంతించిన వికాససాధనము అన్నిటిని విడర్పించు ప్రతిస్థానం లభింపదును. అధిభుతు లగునందును భావము లగునందును. కావ్య చిత్ర శిల్ప రూపక సంగీతాది లలితకళల వికాస సాధనములన్నియు వీనాదు కూడ నున్న దే. ముఖ్యం వలె విలసిల్లుచుండి, తద్రూప సంగీతరూప మెప్పుడదయును, ప్రజానంద మొనగూర్చుచు, వివేకకరులై, జ్ఞానదాయక ములై యుపకరించుచున్నవి. కళాస్వరూపములు అన్నివిధముల. ఏ వివిధ రకముల మానవ వికాసమును, అభిరుచులను, దెలుపునై వాని ప్రభావమున రూపుదర్శింప. మానవతాకములు బహురూపముగ సభ్యులు, సంప్రదాయములు, అభిరుచులు వ్యక్త మగుచుండును. అందుచే నవ్వరకముల రుచులను, ప్రభుకులను, రంజింపజేయు కళా స్వరూపము లందఱ మానవు.

కళయొక్క యుద్దేశ్యము మనోరంజనము. ప్రయోజనము పరమార్థమున రసానందమును గలిగించుట, లోకకార్యమున సరవోచర పుష్కలము; శీలవర్తనమును సాధించుట. ఇవి సర్వకాల విశ్వధర్మములు మనోరంజనముగ సాందర్భములయు, మానవు లామోదించెడి కళలన్నియు, వీరియందు పరిలక్ష్య పూర్వమే, పరమార్థ మానకమే. కళా స్వరూపము దానిని రచించెడి శిల్పకుల ప్రయోగ కార్యము ననుసరించియు, నాచును నుభయించు సామాజిక సంస్కారమునబట్టియు వేర్వేరు విధముల నుండవచ్చును. దేహమవిశ్వము. నిత్యమైన కావ్యంతస్పృశము పరిత్రోధర వచ్చిన శోభితులై, వెలుగునపుడు దాని వెలుపలి యుద్ధులు తెల్లవై నవేమి? పెద్ద యల్లక లతో విచిత్ర లంఘన చమత్కారముతో, దుష్కర పదజాలముతో, ప్రకటింపదగు సుత్తము భావములను లేవలొడి లేత పలుకులతో నలనముగ ముత్యధరకులగ వచ్చిం గల ధీయుతులుందురే వారిని పెచ్చక తిరునా? యెన్నడు లగు కవి గాయక శిల్పకులు యోగామండై నను, పుష్కలమండై నను, శిలావర్ణ సాహిత్యముననై నను, నమనరూప భావావృత్తి నుద్ధిపించుకొనియున్నారు. శిల్పకుని క్రియా నైపుణ్యము మనునరకము లను, సాధన సాధనములను, అతిక్రమించి పీడ్యులనుకొనుచుండును. దీని నెంగిడు పున పెద్దలు 'క్రియాపీడ్య పుష్ప భవతి మహతాం నాకం' యని చాటియున్నారు.

కళా ప్రపంచ పరిశ్రమను పరిశీలించిన యెడల కావ్య రూపక వృత్త సంగీ తాలు విద్యా సంస్కార విహీనులైన ప్రాకృత శిలముల రసావేష్ట ప్రభావములం దుద్భవించిన ఖగనము. మన దేశ వాఙ్మయమునకు వాఙ్మయ యాదికవియనియు, సాహిత్య కావ్యములు హామరు రచయించు దుదయించెననియు, తెలుగు కవితలు వాగమళముని భారతాంధ్రరూపముతో మొదలిడిననియు, విశ్వసించువారు కలరు. కాని యీ యాదికవుల కావ్యములు అంతకు పూర్వముండిన ప్రాకృత కవిత్వితంబు లగు గేయ మాధుర్య మొప్పుదు గ్రామ్య గీతా టిలములనుండి యుత్పన్నమైనవనుటకు నందియునులేదు. అదికవులు కావరకు అనాటి వాడుక పదములను, పంథావల

రితులను అనుసరించుచు వదిలియించి మహా కవి కృతులందు గ్రామ్య పంథా వైఖరు లనంతయుగ నుండును. రామాయణముతో మిక్కిలి సారలూరముగ దోచు రామం దశరథం విద్వి మాం విద్వి జనకాశ్వుజామీ అయోధ్యా నుండి విద్వి గన్ధతాత యదా నుభవో' అని శ్లోకపూరిత సామాన్య సంభాషణ క్రమముల నంటియున్నది. ప్రాకృత గీతములలో నగునటు వీర దేవతా కథలు, కవములు, వీతి ప్రవృత్తి, రమ్యావస్థాదివర్ణనము, మహాకావ్యములందు విస్తరింపబడినవి ప్రాకృత గీతములు ప్రకృతిని, కందార్ జాని రసావేశముంది యుగా రూపముగ తీతించిన పూదయ నై జాగ్రమును, మహా నైర్మల్యమును, చిత్ర శిల్పిని, రసావేశమును ప్రకటింపచు నుపకవులగు వాఙ్మయము ప్రాకృత గీతా మాపురింకు సత్వాముల క్షృణత్యందరి స్థముల కించి, చమత్కారముగ కీతించి, వీరిని, పరమార్థమును, పరిత్యజులు, భద్రోదార స్వభావములను, విమృశించి బ్రంహించిరి భావ భారములను, రస సమృద్ధిని అనేక సాధనములను, వీరి భంగి కొన్ని తావుల మదర విచిత్ర పదాలంకృత కల్పన సంగీతక వేర్వేరులను వీరు నుండగోచరింపగ, అపాల వాదాన సమరాలించిరికాని, పిమ్మది వాడే సంతాకము నుండు శైలి లంఘనమునందు ఈ రూపా మెరుంగ కరువాలి కవులు అధిక వ్యముల ల'వి అటే గంభీర భాగములనే కావ్యదర్శముగ గైకొని వాని గీతుల ననుంట్లించిరి ప్రాకృత కవులు ప్రకృతినే రసభావముల నుదజానిగనెంచి రసావేశ సమృద్ధితో రసప్రధాన మగు కావ్యములను, గీతములను రచించుచుండిరి ప్రాంతిక కవుల పూర్వ కవి కృతుల నాధార పరచుకొని కావ్య ప్రపంచమున మొదటమండెరి. ప్రాకృత గీతములు రస ప్రధానము; దేశీయ పద సంకలితములు; జాతీయ గీత పితరుల ననుసరించునవి ప్రాంతిక కావ్యములు, భావ ప్రధానములై పితేయ పరిజాలములు, వికాసితవృత్త వైఖరులను సంగీతకల్పనా చమత్కారములను గల్గయున్నవి ఇవి రాజసాక్షియమై నందితాభిమత ములై, గ్రంథస్థములై, దేశమందు నిలచియున్నవి తేట పలుకుల సత్వేటిరుచునీను యాంపాలు దేశ కాలావస్థ సుకూలముగ వెల్లడికప్పుడు నన్న వైఖరుల దాన్ము, అవి సామాన్యమునకు ప్రధాన వ్యాపకాయక సాధనములై నర నమండెను వీరికి లోకీక సహాయ మమగతులను, స్వకీయరస పాటముకై గ్రంథస్థ వాఙ్మయముకన్న నెక్కుడు వ్యాపక ముంది, కర్తాచరిగ ననుండు వ్యాసించుండెను ఇష్టముగ ప్రతివేశమందును రెండు వాఙ్మయ ప్రవాహములు, ప్రభుత్వతోగ్గితమైన లాక్షణిక వాఙ్మయము, ప్రజాభి మతమైన ప్రాకృత వాఙ్మయము, వ్యతంత్రముగ ప్రవహించుచు దెలు ప్రాకృత గీత ములు గ్రంథస్థము కావించిన సంతరించుచుండినవి కాని యొప్పటికప్పుడు కొందరు విద్వాంసులు, అరసులు, వీని ఎటెమును గుర్తించి వీనిని వ్రాసుకొని నిలుపుచు పచ్చరి కొందరు కవులు వీని భరణి ననుసరించి రచించుచుండిరి శ్రీనాథుని పలునాటి వీరచరితము యుట్టి ప్రాకృత గీతకానుకరణ ప్రవృత్తితో, నుడయించెనుటకు నందియుండుండు. కొందరు రసజ్ఞులు, విమర్శకులు, వీని సభిమానించుచుండిరి ఇందుచే నిరంతరము లలిత వాఙ్మయ రూపములనుండి బ్రభవించిన లాక్షణిక కవిత్వ మభిమానించువారికి, ప్రాకృత రసా వ్యగీతా మాధుర్య మభిసందించువారికి, వాఙ్మయదలు ఒరుగునుండెను. కా', ప్రపంచ పరిపాలనము రాజాధీనమునుండి, యధికారభావముల విస్తృ దుచుండున కాలములందు సారస్వత పంద్యములతో గూడ లక్షణాధికర మునుచుండెను ప్రస్తుత పరిస్థితి లలో, పర్వ నేతృత్వము, ప్రజాస్వామ్యము, మానవాదర్శము సంకలనం బునామాన్యముల పెద్దలు గారవిచులుయేకాక వారికి రుచించు కావ్యకళాదులను గూడ నామోదించు చున్నారు. శంతకూ ఈ వివాదమందగి ముఖ్యాంశము, భాషా విలయముకాదు. వృత్త సంబంధికాదు. కావ్యము, రసముయమా? భావ ప్రధానమా? రసభావముల శోభితు నెడ ప్రాకృత కావ్య వ్యభావము లామోదించగూడ? లేక యుదార రసభావ ప్రదీపనలవ తుదారకల్పన వైచిత్ర్యము ననుసరమా? అను సమస్యలే ఎదాననై యున్నవి.

తెలుగుదేశము, ఆధునిక కాంక్షభావము ననుసరించి ప్రజాభీష్టముగు కావ్యదర్శ ముల గ్రహించుచున్నది. కొందరు రసజ్ఞులు ప్రాకృత గీతముల బ్రచురించుచున్నారు. విమర్శకులు, గ్రామ్యపద ప్రయోగమును అభిమానించుచున్నారు. సాహితీ సభ్యులు మున్నగు కవులు, కథకులు, లక్షణ ప్రశంస నంటకయే గ్రామ్యగీతులతో రసవత్కావ్యము లను చిన్ని కథలను గల్గించి నెడలల్లుతున్నారు. లక్షణాభిమానుల కొందరు యెంకి

శ్రీ లక్ష్మీ విలాస్ మాడరన్ కేఫ్

(Regd.)

బోర్డింగ్ అండ్ లాడ్జింగ్
గవర్నరుపేట, విజయవాడ-2
ఫోన్ నెం 2532, 2533, 2534 (PBX)

ఆధునిక పద్ధతులలో అమర్చబడిన
మా వసతి గృహంలో ఈ క్రింది
సౌ కి ర్భ ము లు గ ల వు.

1. ఏయిర్ కండిషన్డ్ ఫోజన్ హాలు
2. ఏయిర్ కండిషన్డ్ లాడ్జింగ్ గదులు
3. చల్లని మరియు వేడి నీళ్ళు అన్ని గదులకు ఎల్లవేళలయందు సరఫరా
4. ఆధునిక సానిటరీ ఫిట్టింగులతో చక్కగా అమర్చబడిన గదులు
5. అనేక గదులలో ఫోన్ వసతులు గలవు
6. టీ, డిన్నర్ పార్టీలకు అన్ని వసతులు, పరికరములు గల టెరస్ గార్డన్
7. గారేజ్ సౌకర్యములు గలవు.

పాటలంటి పంజాగ్నే తలు తెలుగుదానకు ముప్పదెవ్వునని వెరగొందుచున్నాడు. గ్రామ్య గీతము ల్గీల కథా పందర్బముల జీత్రించి యాంధ్రుల పితృత్వముల జెలింతునని కొంద రుమానుడుచున్నారు. మరికొందరు, ప్రజామరణముల పాదస్థల మాడరన్ టీయూయ్యను, విద్యుత్తుపులిట్టి పిన పాదస్థల ముత్తుల్లి జేయజూడనియు, గ్రాంధిక వాఙ్మయంబున, యూపాటం కాస్కార మొనంగజూడనియు, విప్లవించుచున్నారు. వాళ్ళయి ప్రవాహ మపార డాట్ ప్రాంత్యమున రవపుష్పిచే వెల్లివిరిసి దేశముల వాక్ మించుచున్నది.

యూపాటలు పీఠి బాహ్యములనియు, ప్రాంత్య కావ్యములు పీఠి భరితము లనియు, చెప్పకాలము. బాటలు తలపులు తేట వడములతో గూర్చుడివను, దుష్కర నవనాన గర్భితములయ్యును, నింద్యములే యగును. యూపాటలు సులభముగ వర్ణ మగు గాన పీఠిని పినరసాద్ధతి యెక్కువ పాదకరమని వాదించవచ్చును. కాని, కళాస్వరూ పములవలన పితృపీఠులు ఏర్పడునని నమ్ముకాలము. రామానుజము అదివినందున శ్రీరామ సద్గుణము లందడినవారును, రసవిష్ణు వాఙ్మయ సతనంబున పోకిరుల్లైన వారును, వా కునడరు. జనవాంతర సంస్కార ఫలితముగను, యిహలోక సాంగత్య విశిష్టమునను, పుర్రెకు పుట్టెడు బుద్ధులే మానవుల పీఠి పాఠిత్యములకు గారణమగును. మనుష్యుని సాంఘిక మత నైతిక రాజకీయోద్యమముల లేవడలు కళా స్వరూపముల వెలిగించవచ్చును. కాని, యివి ప్రత్యేకముగ కళాంశములుకావు. వీనిని పోషించవలసిన బాధ్యత కావ్యములకులేదు. సాందర్య నిరూపణమందు కళలు లోకీక మర్యాదల నతిక్రమించి నడచినను వానికి భిన్నముగ వర్తించినను లోపములేదు. అయినను, యింకిపాటలు ముప్పగు నవీన శింద కావ్యములలో విశ్వ ప్రణయ సూత్రము లగునడువేకాని పిన శృంగార మాచన లగునడవు.

వ్యతిరేక విమర్శకులు చాలవరకు లా మలవడిన కావ్య కళా సంప్రదాయములతో బాధితై వానినే వరకు ప్రమాణములుగ వెంచుదురు. విద్య వేయి వరీక్షకు రోద్రుడో పాదమై యువవరించవలెనుగాని మనస్సుకౌంత్తమును ద్రుంచు నిర్గుంధ శృంఖలముగ వాచరించకూడదు అహంకారాభిమానముల వర్జించి కళా స్వరూపములను వాని ప్రత్యేక సంప్రదాయములతో పరిశీలించి బాహ్య భేషణ ప్రాకల్పమునకును అంతర్గత పాటమునకును గల భేద మారని విమర్శించవలసియుండును ఇట్టి విశాలాచారోప మేర్పడిన సర్వసములే, రసపీఠిపులే, సాందర్య వివక్షలులే, రసజ్ఞులనిపించుకొందురు. వీరే విమర్శక వ్యాపార మలంబింపదగుదురు.

ప్రాచీన కవులు రసభావ పాటన మేర్పడిన వస్తు నిర్దేశములందు కొన్ని లావుల తల్లి నైచిత్య మునయోగించజేసిరి. రసవాహిని గురియుండు నట్లులో మీరు మిక్కిలి హృదయావేదనను డెలువలసిన సందర్భములందు ప్రసిద్ధకవులందరు గ్రామ్య సంకాశ భాష ప్రయోగము లవలంబించుచుండిరి. నవ్వులుగారు, రాజమాయాద్వార విజయ సందర్భమున వర్ణించిన 'మదమాతంగ తురంగ' వద్యములోని విషయము 'పేలవములునే వదరత్తు విరచితాంకార సాందర్య మేర్పరచి రంజింపజేసెను. పోతన 'కంఠండురు దీమల యెడ', 'మన పాఠశ్రీ మనవచ్చిడు' మున్నగు హృదయ విరాళ రసవత్సందర్భములందు సంభాషణ నైఖరుల రసవాహిక సామర్థ్య మును విదర్శించెను. గ్రామ్య ఫలెతు లోనంగడి ప్రీతిని, ఒలికించెడి జీవజలము గ్రాంధికరీతు లేర్పరచకాలపు. 'మాకోపము తల్లిదండ్రు లదిగో యిదిగోయిది చూచుటయే' యిందుగల సాగము, మర్మ విరాళక స్వదేశ సంస్కృతి, 'నను నిమునంబు గానకయున్న సూర్యై నరయు మళ్ళనకుఁ డెంతడలు వొక్క', యను పెద్దన ప్రయోగమందు గానరాదు. పూర్వకపులేమి, నవీనులేమి, గద్య పద్యముల జీవ ప్రతిష్ఠితతో రచించువారందరు సమకాలిక సంభాషణ నైఖరులే యలంబించుదురు. భాషలు తమంతలు రాము మిన్నరై యవతరించలేదు. దీమంతలు భావపరితోషకము లనే యెలికల బాసలకు పాదస్థల గారన మేర్పడినదికాని పదములకు స్వీకారానికై నైచ్యస్థులు లేవు. యూపాటలు భాష మర్యాదలను అక్షేపించవలసిన కాలాని మగునడదు. వారి కళా పందర్బములు, భావములు, రసమూర్తి నిండార విప్లవించినవో, వానివలన రసానంద మేర్పడి గుండెలు జల్లురచి సాందర్య సాక్షాత్కార మొదవినవో వాని వొక కావ్యరూపముగ వేల యంగీకరింపకూడదో తెలియకున్నాము.

మర్మము విడిచి యంతఃకరణతో మూటాడు సందర్భములందు మన మునయో గించెడి పలుకు తెరపులే మనకు సహజమై నవి. అట్టి పలుకులే వాక్యగతులే వాణివిలాసములే హృదయ మర్మముల దాకి యలరించి, కరగించి విశ్వసనీయముగదోచి యున్నము మత్సరా పరుచును. మన విశ్వ జీవితమునకు సంబంధించి యలంకార చమత్కారము, వ్యాకరణ విశుద్ధత, లాక్షణిక కావ్యఫలెతులు, విచిత్ర రమణీయములై తల్లి నైపుణ్య సూచకములై యపారాధా కల్పన ప్రభావమును జూపవచ్చును. కాని, హృదయ మర్మముల గడలింది రసావేశ మేర్పరచ కాలపు. ప్రాంత్యిక ప్రణయ సంభాషణములలో వొక్కపై నను 'వాట పీట కోడు అయితే మళ్ళెనూ తెప్పమీద తేలిపోయి వదరా' యను గ్రామ గీతికతో నర్త గారమందును, శృంగార మర్యాదలందును, కయ్యూమాళ్లన మండుచు వెచ్చెన వగునడవు. ప్రాంత్యములలోని రసాదంబము గుగ్గిలపు మంటనరే విప్లవంట్టి విప్లవీయు గాల్గవరదు. గ్రామ్యగీతము లంతంత మటుమారవాటి విలాస శోభితములై యాలాం గోపాన మానందించు లలిత సాందర్యమున జెప్పించుచున్నవి. దేశభాషలందు తెలుగు 'రెప్ప'. అందున జనసామాన్య మునయోగించు వాడుక పలుకు లర్హితీయ గీతికా మాధుర్యరాసులై తడియారుచుండును. ప్రాకల్పికాంధ్రుల జనాభానున్న న భాష, భక్తి శృంగార రసములు గేయ కావ్యములందు మిక్కిలి కుదించుచుండును. ప్రాకల్ప

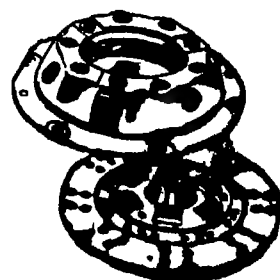
జనంబుల గీతలు జాతీయగాని వైఖరులో గూర్చబడి, తమ భాషయొక్క సంగీత ప్రభావమును సంపూర్ణముగ వెల్లెబ్బవచుచు పీఠిలో వైదుషీ ప్రాకృత్యము, విజాతీయ వంశస్థులను బోధించుచున్నది. అంద్ర వడముల తేలు పాదములు అంద్ర జాతీయ గీతా క్రమముల రేత కాంతంతో, మేళవింది ప్రాకృత జన వైఖరుల విస్తృతములను హృద్ధిలో యాంపాటించు పాక్షాత్కరించును. పీఠ పాదగిరింగి, యువయోగపరింగి, వన్యదార భావ వాచక సామర్థ్యమును గుర్తించి, ప్రశంసనీయుముగ చక్కని గేయకావ్యము లేర్పరచిన వందూరి సుబ్బారావుగారి సహాయ ప్రతిభా విరాజితులుగ శంకరించును. పీఠి 'యెంకి పాట'లోని గొప్పటి నీయడ రసభావ టీకా మమస్వితంబుగ వివరించుచున్నాను.

వంపులాడి, తన చిత్తమంతయు ప్రేయసకు వశపరచుచున్నది. శౌకిక సంపద లను, ఆభరణాది పారితోషికములను ఆకించుచులేదు. 'వరకు లేమి కావాలి సంతసనీల్లా! పిచ్చు మరచు మీడిమి మన సియ్య నాయుడులావా!' ఎంత పవిత్రమైన, అమాయకమైన కోరిక! ప్రేయసి ప్రణయమే యపేక్షించుచున్నది. తన కిట్టి లాభము కలుగుతుండినను ప్రేయిడు, 'నల్లగుండుటయే' వాని యాయురారోగ్య సంపదలనే వాంఛించుచున్నది. 'మచ్చు నల్లగుండు పద్మాక నాయుడులావా' అను వాక్యములలోకన్న 'అయుష్షిన్ భవ, విజయభవ' మున్నగు గీర్వాణార్థాద హక్యములలో గల రస మగువడదు. ఇందు సాన్నితి తక్కు, మరి యే ప్రబంధ వాయికయు, యెంకికి పరిరాధని చెప్పవచ్చును. యెంకివలకులు 'నల్లగుం' డనుటలోనే దాని యపార విశ్వేతుక ప్రేమ స్వరూపమును జూపుచున్నది. దాని కడుపు చలువను తేలుచుచున్నది. 'ఏదేనే పి కాపుర మెల్లరుపిల్లా! పి పిడకోనే మేడ కడలా నాయుడులావా!' మనోవాధుని జీవితమున కితరముగ వెంట పర్చింపనేరదు. వలచిన మగడు వ్యతంత్ర పీరుష ప్రభావ సంపన్నుడగువాడు. యెంకి, వానితో వైశ్య మొందనేరదు! వానితో జేరజాలదు. కాని వాని ననువరించి వాని ప్రభావమున తనకందు వద్దతులతో జీవించగలడు. మరియు పీడ, ముక్తాంతి నేర్పరచునుగాని వాస్తవ స్థితి కలదికాదు. మానవదేహము, జీవితము, పీడవలె చంచలమై, యుచిత్యమై యున్నది. ఇట్టి పీటలుగ్గను లేదెలు పరించి తన మనోవాక్యాయ కర్మముల వశపరచి తదర్పిత జీవనయై పరించుటలో విశ్వ పద్మస్తువును సాధించగల యుత్తమ ప్రణయితృ మనుభూతులగుచున్నది. దైహికమైన, సాంపారికమైన, ప్రణయ ప్రశంసలలో వంపు చేతలలో, పరమార్థ సాధకంబగు భక్తి సాధ సాధము లేర్పడుచున్నది. మేడ కడలా ననుటలో నఖండమైన విశ్వమైన పరమైశ్వర్య మనుభవించునని యర్థము. ఈ యైశ్వర్యము భూతికి అత్యంత సాధనములు వేరొందులేవు. భార్య కౌమార యువన జరావృత్తలలో మనకభిమతముగ వస్తు ప్రసంగమే మనం వాళ్ళింది వెంగ సంపర్క మేర్పరచి, రాగ ద్వేష పూరితుల గావించి, కర్మ విబద్ధులజేయు శౌకిక సంపదర్పములే పరియైన రీతిని వాడ అడిగిన లోటు చూపున జాడబడినవో, విశ్వైశ్వర్య విభూతు లొసంగగలవు. లోక మంతయు పరమేశ్వరుని పీడ. మన మానవ సంకల్పము లిందుననే తెలగుల లాడుచు మనోరథ పరంపరల మాహించి సాధించుకొనుచు, మనోరథ పరంపరల మాహించి సాధించు కొనుచు, దురాశా దుర్మోహ విబద్ధములై శౌకిక సంపదల పరయంగలవు. అటుకాక విప్లంగముగ, నిరపేక్షగ, పర్చించువార లీ లోక విషయములందే పరమైశ్వర్య సాధకం బగు విశుద్ధ ప్రణయితృ వందగలరు. అవత్య విశ్వమగు లోకమే మనం కర్మబద్ధుల గావించుటకును, మోక్ష సిద్ధులం వొనర్చుటకును, ఉపయోగించుచున్నది. యెంకి పరతత్వ సాయుజ్య మపేక్షించు సాధక జీవము. నాయుడులావ విశ్వ పద్మగ సంపద్యుసాతుడగు పరతత్వము. భక్తియోగ రహస్యముల పి పాటయందు వల్లెటి వంపు చూపుతో, నమోయ భావ గాంభీర్యమును, అమాయక ప్రణయాలాపమును బొందువరచి చూపియున్నాడు.

"యెంక జల్మములోన యెవరమో" నంటి,
పిగ్గచ్చి నవ్వంది పిలక-నాయెంకి
.....
"ముందు మన కేజన్మ ముందోలే" యంటి,
తెల తెల్లకోయింది పిల్ల-నాయెంకి
.....
"యెవ్వార్లు మనకోత ఈ మకము" అంటి,
కంట పి రెట్టింది కంట నా యెంకి."

ప్రాకృతవాచా సతీతముగ వతు పట్టి నులాడు లేర్పడుచుండురు. మమస్వయ కార్య కారణ సంబంధ మరయ పాతువాడములో జీవకోటిని అతిశయించుచున్నాడు. ప్రస్తుత మనుభవించెడి పీఠిసంపదలతో, నమకూరి పరిస్థితులతో, యుద్ధవాస్తవ సంతాపములు వెంచి సంతోషంతో, అవి భూత భవిష్యత్తులందు కూడ వెలులుండెనో, ఉండ జోపునో, యను వాలోచనయందు రమించుచుండును. ఈనాటి ప్రేయస్మాన లర్చి చిరంతనముగ తనదై తన వెంట మెప్పటి వచ్చినదను తంపుతో వొక వింత సంతస మొందుచుండును. శౌకిక పద ప్రముఖులగువారు తమ యున్నత పదవికి వంక పీఠం పక్క మేర్పరచుకొనుచుండురు. యెంకి పూర్వ జన్మములో కూడ త న్నడజాయని యర్థాం గిగ మంజుని యామెనే చెప్పించుటయం దీ వాయుకు దుష్టాపియై యుండవచ్చును. తోక, యిప్పటి ప్రణయ ప్రశంసలు కార్య రూపమును దాల్చియుండిన యిడం 'మేమ పి లాళ్ళ' మని చెప్పించు వేడుక యాతని డెండమున డలయితి యుండవచ్చును. ఈతని ప్రశ్నములకు మాటిగ అవారిడక 'పిగ్గచ్చి నవ్వంది పిలక నా యెంకి' యనుటలో వై యర్థమును చూపించుచు వైవాహిక క్రియచలన నదికరకు బట్టబయలుగ

కల్చ స్మింగర్లు కల్చ డిస్కులు

అధునిక యంత్రములపై
రికార్డింగ్
చేయుచున్నాము.

వివరములకు
సరిస్యతీఇండస్ట్రీస్
అటోమోబైల్ క్లబ్ రివిల్డరు
గోపాలరెడ్డి రోడ్
విజయవాడ-2

గ్రామ్స్ : ప్రెసిషన్ ఫోన్ : 1259

దుర్గా డిసెల్ హౌస్

[రిజిస్టర్డు]

అథరైజ్డ్ మైకో బాష్ సర్వీస్ ఏజెంట్స్
గోపాలరెడ్డి రోడ్,

విజయవాడ - 2.

మోటారు బ్రక్కుల, బ్రాక్టర్ల డిసెల్ పంపులు 'పవర్ కేలి ప్రేషన్' అరుగుదల, తక్కువగా ఉన్న పాత నాజిల్స్ రీ కండిషన్, అధునిక యంత్రములపై అనుభవముగల పనివారిచే అటోమోబైల్ ఇంజనీరు పర్యవేక్షణకింద సకాలములో చేయబడును.

మైకో-బాష్ ఎలిమెంటు. నాజిల్స్

భారత స్పేరు సామానులు లభించును.

SWANK

వంశముండిన (నీయురాండ్ర కేర్పడు లజ ను రమ్యముగ నరచుముగ జీతించియున్నాడు. చొక్క మరక వ్యాపార లీలావిధి యుభయలమ్మల వాకింత వెలువరింపుతో గూడి యుండును. వైవాహిక ధర్మమందు ప్రణయ వందర్పములు భక్తి విశ్వనలజ్జ నను వ్యతములై, రసోదేవ మెరుంగని, బాహుళ్యముల మంతరించిన, లేక తలుపులతో నగు వడుచుండును. జననాంతర సంబంధమున పూర్వ తపఃఫలముగ, విచారోక్త మందు యెంకి తన మనోనా వి గూడియుండవచ్చును. భూత స్థితి కార్యకారణ సంబంధ విచారణచే కొంతవరకు నిరూపించవచ్చును కాని, భావి పరిణామ మెటులుండును? ఇం దెవరి సంస్కార మేరితిగ బరిణమించి, భావిజన్మలో వెట్టి రూపము నొనంగును? (ప్రస్తుతానంద సంక్రమిలో పరిచిన కష్టముల మరచి, సుఖ ఫలోపేక్షములుగ భావించి, సమన్వయించుకొనవచ్చును. కాని భావిస్థితిని యారోపించుచున్న డెవ్వని మామమై, గం, డింక కమానదు. భావిస్థితి తెలియనందుననే వైవాహిక దేహ వివర్ణ వాసురూపముగ మరగము దీక్షావా మగుచున్నది. భావి జన్మలో నిర్దిష్ట సిద్ధి కలు మో గలుగదో యను విచారే, యెంకి తెలయ్యెట్లవచ్చు. లేక వాయుకు దీ బహిష్కారముల, దేహసంబంధముల, సంకలనరహస్య వినోదములనుండి యెం? (పాధికారాలు, సంపాద పరివర్తనముతో విసిగి మేరిన జీవుడు సత్కరమోక్షోపగ్రహిని కాంక్షించుచు సంబంధ వివాహ మిచ్చేయించుచు) నాయకు డడిగిన (వశ్యమున కప్పేరువంది వెలవెలబారి యుండవచ్చును స్వస్థిక్రియా నిరతుడగు పరమేశ్వరుడు జీవుల నెల్ల విశ్వ వ్యవహార నిర్వాహక (ప్రవృత్తిలో ముండగోరుచుండును. ముముక్షువులగు పాదకులు సంపాద పరివర్తనములనుండి తప్పించు కొని విశ్వ వ్యాపారములకు దూరముగనుండు నిత్యసంస్థితి నపేక్షించుచుండురు. ఓమా రూపము చెప్పిపట్టుల, జీవవాహిని యనంతముగ భావించు 'అవ్యక్తాదీని భూతాని వ్యక్త మధ్యాని భారతీ అవ్యక్త విధవాద్యేవ' అను సటులు భూత భవిష్యత్తు లగోచరములై సంకలనాపుడములై మమ్మలనినై భాయారూపులై యుండువి. విప్లవ విప్లవం గరచి వను, విజ్ఞాన ప్రపంచమెల్ల కోధించి విచారింపింను, భూత భవిష్యత్తు నిర్వాపముం దెలియజేప్పినవారు, జీవుని భావిగతులందరి తేలువరచినవారు అగువడరు అందుచే రేయిం బవళ్ళు విప్లవయోజనముగ భావిస్థితినిగూర్చి చింతించి, ముగించి, దరిగానక వికపించు కన్న వైవాహిక వర్తమాన పరిస్థితులనే విశ్వముగ నమ్మి, ఇహలోక ఫలములతో నంటు ప్పికెంది, సదానంద భరితులమై, మన జీవిత కాలమును గడుపు టుచితమని పారశీక కవిలంగపు డభిప్రాయపడుచున్నాడు రసోన్మాదమొంది నిత్యనందముతో చీకు చింతలు లేక జీవిత కాలమును గడువలయునని గీ.మారుఖయ్య మనచేరెంచుచున్నాడు. అన విప్రదుర్భేది ప్రపంచములతో నోకు చేమకొనుచుని ఈతని యభిప్రాయము కాదు.

విశ్వానంద వరచతురై, జీవయాత్రలో దావరించెడి మంచి చెడ్డల మన్నిచి ముఖానంద సంధాయకంబులుగ వ్యయించుకొని, యోగియై, విమలవలెవని యీతని తలంపు. కొందరు వేదాంతలు 'అయు ర్భక్తితో వ్యతాం ప్రతిదినం యాతి క్షయం యువ్యమో' మున్నగు భావములతో 'వెంగి వెంగి జ్యోతి మలగిపోయెను' ప్రసిద్ధిలో ఒకమూల చెప్పిపోయినదా' యను తలంపున వైవాహిక సంబంధము లనిత్యమనియు, వైవాహిక సంపాద మొక భాంధియనియు, దీనిలో ముప్పుల ముప్పులుతక్కువేరొందు ముఖమెద్దియు గోచ రించదనియు, 'తప్పాత్ జాగ్రత్ జాగ్రత్' యనుచున్నారు. యెంకి, మొక పంగతి తెలియదు. కాని ప్రస్తుత స్థితినిబట్టి మొక పంగతి యూహించగలదు. భావిగతి యయోమయము. అందుచే ప్రస్తుతస్థితిలోనే వర్తమాన జీవన ప్రపంచమందే తన ప్రణయ పాదము, భక్తి ప్రేమములును, బ్రవర్తించి పరమానంద మొందదలచుచున్నది. కాని, భక్తి పాదవ ప్రవృత్తిలోనున్న జీవుడు విశ్వానంద వరచతురై, ముందు మొకతల మరచి, చిందులందుచున్నను, దేహ సంబంధమున పరిపాస్తమగు ముఖ దుఃఖములకును కష్ట విష్కరములకును, వగవకమానదు. 'యెవ్వాళ్ళ యీ ముఖము' అని యడుగ నిత్య విశ్నిం నుభాసుభవ మీ జగమున దొరకడను మాచవతో ముఖదుఃఖము లీ యుపాధి ధర్మము లను తలంపుతో, 'కంట నిరెట్టింది కంట నా. యెంకి'. ఈ గీతికా రత్నమందు మల్లు రావుగారు అనద్యత రన వైభవంతో వగధ తత్త్వార్థముం దెలిసి, యోమరుఖయ్య మొనగొని యుపదేశములనే బలవరిచియున్నారు. కాని, ఈ భావములను విశ్వము విచారకరముగ వయోమయముగ వెలువరించియుండ, మల్లారావుగారు, మనోహర ముఖ మార విరూపణ మొనగియున్నారు. వీరి యెంకిపాటలతో వెలుగొందు తత్త్వార్థములు విశిష్ట రై వ్యవహరముగ సుస్పష్టములకు సందియుచుండదు. ఇందువనే కాదు, రూపకల్పన మెచ్చుట గలదో తీవాత్మ పరమాత్మల సంబంధము లేయెడ కావ్యరూపమును దాల్చి ఎవో, చిత్ర శిల్పిని విరూపణ మొందినవో, అచటనెల్ల విశిష్ట రై వ్యవ భావన క్రమ ములే యగువడును. అదై వ్యత సిద్ధాంత మొక వాసి కవాదము; విశ్వ సౌందర్యమును మూలంబు జేకలించు, భక్తి నిర్మాణం మొనర్చు శస్త్రవైద్య. భగవద్గీతలు, ఉపని షత్తులు, వేదాంత సూత్రములు, భాష్యములు మున్నగువానిలో సదై వ్యత సిద్ధాంత ములు రాజిల్లుచుండుచుగాని భాగవత రామాయణాది కావ్యములందు జీవుని పాదకుడు గను, వియోగ దుఃఖ మనుభవించెడి వలపుకల్గెగను, పరమేశ్వరుని నిర్దిష్ట వ్యరూపము గను చింతించు విశిష్ట రై వ్యవ మర్యాదలే గోచరించును.

'యెంకివయ్య' మను పాటలో 'చడుకుంటే నా కేటో బ్రతుకుట్టివాడి కడుపుతో నెయ్యెని కలిపేసివాడి'

ఆంధ్ర పత్రిక

స్వర్ణోత్సవ శుభ సమచుమున

మా హృదయ పూర్వక

భు భా కాంక్షలు

శ్రీరాధాకృష్ణ సైకిల్ షాపు

పోస్టు బాక్సు నెం. 118

గ్రాము: CYCLES - ఫోన్ నెం: 642

విజయవాడ - 1.

అని యొక చక్కని స్వప్న వృత్తాంతమును ముచ్చటలను జీతించియున్నారు. 'అనంతల్ల బొమ్మలై, దాల్చల బరిచలై, మక్కలై వాయెంకి, సురిగిపోయిందంట' తిరు పతి యాత్రలో ఏడుకొండులవాని జాడలోయెడి పల్లెటి యాత్రకుం ప్రయాణ నన్నావా మత్సరం విలాస యుక్తముగ వర్ణించబడినది. 'ఆ సామీ మీదెన్నో పూమా లాడు కొంటూ, కొండ మెట్టన్నీ నీ కొంగట్టు కెక్కాలి' యనుటలో 'అడుగు అడుగు దగ్గలం వాదా, అవడ మొక్కులవాదా' అను భావమును జూపించియు యెంకన్న వేయవలసిన మనకార్యము, 'తెలివ వగటేం రెప్పయ్య కెంకీని నల్లంగ మాడమాని సామితో పెచ్చిలి' అనుకుంటున్నాడు మన నాయకుడు. ఇది యెంత స్వభావ సిద్ధముగ నున్నదో చూడండి.

కాని, ఈ ప్రణయ పటత్తము కొల ప్రభావమున వాకింత మల్లు చూపిన ల్లగువడును. 'పాటుమండే యెంకి నలకు రాజేకావ?' యను పాటలో యెంకికి జల్లు వచ్చిన్నాడు తన విచారమును జూపుచు 'రంగులైన చీరకట్టి, బజారంచు రచి తోడిగి, బజారుపాలె తినే రమణి ముద్దులగుమ్మ', 'బందారు రైలు యెందుకూ, గుంటూరు మాకామెందుకూ, రాధారి చీటియెందుకూ, వదిమండి గూడేదెందుకో, అల్లుడా మేనల్లుడా!' మున్నగు జాతికరముగ పాటలతో విలసిల్లికావ్యధరణి యగవడుచున్నది. విరూప వేదవతో తన సంచారి భావముల బ్రకటించిన తెరంగు "అకాలపు యెంకి" అను దానిలో వగవడును.

మన దేశములో జాతియోధ్యమ మారంభించినదెందులకు మప్రసిద్ధముగ జాతీయ గీతికా పద్యాలలో వ్యవ భావముల బ్రకటింపసాగిరి. పార్థివము నమకరించెడి వాజ్ఞ గీతికా క్రమముల నవలంబించి, యాదువారి పాటలు ప్రాసిన మనోహర లాటిత్వమును దప్పియున్నను, మేలుకొలుపు, శోం, లాటిపాటలు, దహర వద్యములు మున్నగు వచ్చ తెనుంగు తెరపుల వనేక రమ్యకావ్యము లుదయించినవి. తరువాత యాలపాటలను మా కోంగ్లు సాహసించి ప్రచురించసాగిరి. నల్లూరు జగన్నాధరావు, ప్రాశస్తాంధ్రగీత క్రమములతో పెక్కు సంపు సంస్కరణ భావోద్ధీపకంబులగు పాటల గల్గించి గ్రామ ఫోను మనోయమున ప్రకాశించజేసియున్నారు. మన దేశములోని యుల్లాసాపంతుల మూల వాస్తవ కొందరు వండితా గేదలు, విద్యత్సవులు, యాలపాటల వరు లావణ్య ముభించించియున్నారు. కొన్న వాళ్ళయము, భాన ప్రధానమై ప్రపంచములోని నానా దేశముల విజ్ఞ లోనంగిన యమభవ సాితోషము నందికొనుచు, సంస్కృ తాంగ్లయాది విదేశ వద భాలముతో, సమర్థించవలసియున్నది. కాని, య ప్రధానముగ కావ్యముల కిట్టి యువ్యాకరము నువవరము. మనవ్యవస్థ, రసానుభవముల గమ్మగ, తీయగ, వెలిగించు ముఖమార మనోహర వదజాల మన్ని జాతులను, జాతీయ భావ లును, స్వాభావికముగ వేర్పడియున్నది. ఇట్టి పలుకు విరూపి స్వతంత్ర విశావమొందిన జాతీయ గీతికా గుమములతో - చక్కని, చల్లని, కై తడంద తల్లవచ్చును. మల్లారావు గారి, మార్గదర్శక స్వాతంత్ర్య ముభించించుచు, చిట్టి తెరపుల వనేక ప్రయత్నములు జరుగదగినవి వేడుచున్నాము.

WHEN YOU SETTLE FOR COMFORT

Dunlopillo COMFORTS MOST

You only need to feel it. Then you fall for it. Because Dunlopillo is soft and resilient — nothing but millions of interlinked cells providing comfort so soothing, so very satisfying.

Dunlopillo mattresses, pillows, cushions and many more items are available in every size and shape to suit requirements in the home and industry. Get incomparable comfort. Get Dunlopillo. Your nearest stockist welcomes your enquiry.

12/11/64

HEAVY STRUCTURAL FABRICATION BY **SPECTRA STRUCTURALS**

For the design and fabrication
of Heavy Steel Structures like
Bridges, Tanks, Towers, Industrial
Structures, Factory Buildings, Pressure
Vessels, Chimneys and similar engineering
items, it will pay you to consult us.
Our well-equipped factory and experienced
Technical personnel are always at
Your service.

**THE SPECTRA STRUCTURALS
PRIVATE LTD.,**

Works :
MOULA ALI (C.Rly.)
SECUNDERABAD-17.
Phone : 71156

Regd. Office :
6-3-853, AMIRPET
HYDERABAD-16.
Phone : 32720

Grams : "SPECTRA"

N.V.K.R.

దక్షిణాది తెలుగు - కొన్ని పాత వృత్తాలు

నేమూరి విశ్వనాథశర్మగారు ఎం. ఏ.; ఎల్. టి.

[1925 కొంన సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

చోటా (తంజావూరు రాజ్యము) ఆంధ్ర నాయకుల పరిపాలన క్రిందనున్న కాలమున తెలుగుభాష యీ రేణువ చాలా ప్రచారంతో ఉండేది రాజులకు మాత్రం భాషలుచేత రాజకీయ వ్యవహారాలు కూడ తెలుగులోనే వడిచేవి ఇతర భాషలు మాట్లాడే రాజులకు తంజావూరి నాయకరాజులు తెలుగులోనే వ్రాసేవారు. వారి ప్రత్యుత్తరాలు కూడ తెలుగులోనే ఉండేవి. ఈ పద్ధతి ఆంగ్లేయుల కంపెనీవారి హయాములో కూడా జరుగుచుండెను. దీనినిబట్టి ఈ దేశంలో తెలుగుభాషకుండిన ప్రాముఖ్యము కొంత వర కూహించుటకు వీలగును.

తెలుగు నాయకుల తరువాత మహారాష్ట్రలు రాజ్యానికి వచ్చిరి. మహారాష్ట్ర రాజులు కూడ నాయకుల పద్ధతినే అవలంబించిరి. ఇతర రాజులకేమి, కంపెనీ దొరల కేమి వీరు వ్రాసిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు తెలుగులోనే ఉండేవి. వీరి కితరులు వ్రాస్తుండిన ఉత్తరాలు కూడ తెలుగులోనే వడిచేవి. తంజావూరి మహారాష్ట్ర రాజులలో ప్రసిద్ధి కెక్కిన తుర్వాడేశ్వరి అతని తమ్ముడు అమరసింహ మహారాజుకున్న వ్రాసిన తెలుగుత్తరాలు వలె వరకు వాకు లభించినవి. ఇందు శృంగేరి స్వాములవారు మొదలుకొని ఆర్కాటు మాలువరకుగల అన్ని జాతులవారు వ్రాసిన ఉత్తరాలు గలవు. మచ్చుకు కొన్ని ఉత్తరాలు యిచ్చుట ప్రచురించుచున్నాను. ఈ ఉత్తరాన్ని రమారమి మాటయేబది సంవత్సరాల నాటిది.

ఈ పుత్తరాలు చదివెమొదలు ఎప్పటి దక్షిణాది తెలుగు వ్యవస్థముగా మండేదని స్పష్టమగును. అదే మాటలే కావరావు. తురకల సంవర్కము సోకిన తరువాత కృష్ణ రాయల నాటికే వారి మాటల ఎన్నెము మన భాషలో జీర్ణించినవి. ఇట్టి వ్యత్యాసముచేత కారణ మేమై యుండును? తెలుగువను అరముచేతును పాల్తు కుదురుట జ్ఞుమని అనుకుంటాను. లాలిభృష్టైన నరక వ్యభాషముగల తెలుగులో పేదరాళ్లవంటి జీటుపు వడములుగల అరవ మాటలకు యిచ్చిడిక కుదురదు. ఇంతకుంటే మరియొక కారణము కావరాదు. అరవంలోమంచి తెలుగు పుట్టిందని భ్రమ వడచివారి వాదముచేత ఈ రెండు భాషలు వొద్దిక లేకుండుటయే ప్రణాళినిబోధము.

అయితే యిచ్చు డిక్కడి తెలుగువారు మాట్లాడే భాషలో ముప్పాతిక వంతు అరవ మాటలే. దీనికి కారణము వేరు. ఇది తెలుగు మరిచిపోవుటవల్ల వట్టివ దురవస్థ. మహారాష్ట్ర రాజుల కాలములో తెలుగు కుండిన రాజకీయ ప్రాముఖ్యము వారి తరువాత పూర్తిగా పోయినది. అందుచేత నిక్కడి యాండ్రులు కూడ తెలుగు మరిచిపోవుట గుఱిచించినది. మన దేశములో కూడ ఇంగ్లీషు వదిలివేసారు తెలుగు మాటలు తోచక యింగ్లీషుతో తెలుగు మాట్లాడుదురు. అట్లే యిక్కడి తెలుగువారు అరవము జరిపి తెలుగు మాట్లాడుదురు. అంతమాత్రముచేత ఈ భాషలకున్న తెలుగుకున్న ఒకదానిలో వొకటి జీర్ణించుటకు అసాధ్య వొద్దిక గలదని చెప్పుటకు వీలువడదు. ఈ సంగతిని భాష పరిజ్ఞాతలు గమనించెదరను తంపుతో ఈ పాత ఉత్తరాను ప్రచురిస్తున్నాను.

1. శృంగేరి స్వాములవారి శ్రీముఖం:

అశీర్వాదసాంకరము :-

"ఈ ధర్మ సంస్థానము అనాది శివమైన శ్రీ తంజూరాచార్య కారణమున పీఠ మనే ట్టువంటి సేతు సామాచల పరియంత్రం ప్రతిభావై ఉండెదానివల్ల ఈ సంస్థాన విషయమందు తాము పూర్వ సాధిమానం వుంచి వడిచివేసెటలు వంటిది. అనేక శ్రీయ నుకు కారణమై ఉండేది వరిగదా కీసంప్రతం శ్రీ సేతు యాత్రార్థం వీధి దిగ్విజయం చేసెందుకు మార్గ సంకల్పాల్వం కుంపిదే వరకారుమంపు కాళ్ళ సాహిత్యం చేయించి యిచ్చి కూడారి దింపువతీలమోచుటగా వ్రాయించి యిచ్చినదానివల్ల వ్యతంబంపు సంస్థాన వహేళంగా వెదలివచ్చి వున్నారము గుఱ వద్య ఆ ప్రాంతామల విజయంబా

యడ మోతూ వున్నది ఆ వివరముల్లా అరుణాచలశాస్త్రి కృతం చేసినదానివల్ల సరి ప్తిరం అంతఃకరణకు విదితమయ్యెను ప్రాకు(పరాకు) శ్రీసేతుయాత్రార్థం అప్పట్నా ర్యవార్యులవారు దయచేసి ఉండినప్పుడు ఆనేక సేవ వత్కారాలు చేశి ఈ ధర్మ సంస్థాన విషయమందు జహితరం సాధిమానం వుంచి వడిచివేసి ధర్మకీర్తి సంపాదన చేసుకొని ఉండిన దానివల్ల యిప్పుడున్నా సంస్థాన మర్యాదామహిరంగా యాత్ర పూర్వే త సై య్య టలుగా వకలాంశముల యందుంమ్నా పూర్వ సాధిమానం వుంచి వడిచివేసి కాశ్యత ధర్మకీర్తి సంపాదించుకోసేటలు చేపించువలెను. నశం ధర్మ మాశ్చ్యములుంమ్నా తెలిసి వడిచివేటి ట్టువంటి ప్రజ్ఞాకారి మహావ్రభూలుకు వత్రికా ముఖాంతం విశేషం వ్రాయించి వంపిచ్చువలెనది యేమి వుంన్దా యింతోదిక సాంప్రమాన్య వైభవాతిశయం కావలెనని శ్రీ కారదా అమ్మవారు శ్రీ సంప్రదమాశీర్వాదస్వామికి ప్రార్థనమే ప్రసాద మంత్రా క్షతలు సంపించి వున్నది. తీసుకొనేటలు చేపించువలెను.

2. ఒక కుట్రలేఖ

"క్రిమిత్రమస్త నర్కుణ సంవంపు అండ్డిత లక్ష్మీ సేవా ప్రసంపు అవ్యతి వరోహకార అనేక ధర్మ పరిపాలక స్నేహిత పరిపూర్ణ వాత్సల్య మహిమేర్పు నమూన ధీరులన్ని మహారాశ్రీ సంబ్లాతే శివరాపు వారికి:-

శ్రీ వైద్యలింగం సాష్టాంగ దండములెట్టి కాయంగల వింపుపాటు. యిచ్చుట అచానెం ౨౦ తేదీవర్కు కుశలం తమ విరంత్తర వశం సంకోష సాంప్రత్యా అతిశయము లకు వ్రాయించి వంపిమ్నా రావలెను. తీ తానెం ౨౪ తేదీ భామవారం దినమందు భమశ్శగ్గుమన విరంత్తేచి తంమ్ముడు శివదేవంబురానికి మిహా ముహూర్తం విశ్మయమై వుంన్దది. గవ్వ తాము కటాక్షించి యింతవరియంత్రం విజయంమే ముహూర్తం వెలవేర్చి యిచ్చివేరిలాగ్గు కాయవలెను. తాము అభిజ్ఞానగవ్వ విశేషించి వ్రాసుకో గంది లేదు గదా. కడమ యిచ్చుట వద్దగు ప్రయోజ్ఞామంలంకమ్నా అచ్చెలి ముఖోదయ ములకుంమ్నా వ్రాయించి వంపిమ్నా రావలెను. యింతే దండములు.

3. అమరసింహుడు శంకరాచార్యులకు

"ఈ ముఖ్య క్షెస్సలైన శ్రీ మదమరసింహా భూపాలకులు అన్నే దండవత్తలా మములుమే కాయంగల విజ్ఞానములు:-ఈ క్రివారు చెప్పవల్ల ప్రదేశాన్ని తల్లి చాలాదినము తాయను. గవ్వ క్రివారి చరణారవింద దర్శనాపేక్ష చాలా ఉన్నది గవ్వ అచ్చెలి ప్రదేశ సంచ్చారం శ్రీమంగ్గా చేసుకొని అషాఢ శుభ పౌర్ణమి యీవరో కుంభ కోట ప్రదేశాన్ని వచ్చి చేరితే చాల సంకోషంగ్గా వుండ్తును. పారిటల్లు డవోళిక అనే బ్రాహ్మణుడికి కొంచుం అవదాదం వచ్చింది. త్మసముఖాన్ని విశదంగ్గా శ్మింపై వుండ్తును గదా. ఆ బ్రాహ్మణుడు ధర్మశాస్త్ర విదాయకుడు గవ్వ వాన్య క్యాది సమస్త మున్న విరిచిపోయి వున్నది. గవ్వ వారి బంధువులు మరిన్ని వుండ్లే బ్రాహ్మణులు వారి వారి వద్దవచ్చి చాలా అర్జు చేశి గవ్వ మనకున్న ఆ బ్రాహ్మణ్ణి సువీతుడు కాయ వెజ్జువ తోచి క్రివారి సముఖాన్ని విజ్ఞానము వ్రాసుకొన్నది. పారిటల్లు చెప్పవల్లలా మలో ఉన్నాడు. అతడు క్రివారి సముఖాన్ని వచ్చును. వాడియండ్డు క్రివారు దయ చేసి ప్రాయశ్చిత్త రూపంగ్గా యమ్మెచా చేయించి వారి పువీతుడుగా కాయతగ్గడి, యీ కార్య విమిత్తం మన వక్త్రీలు త్రియంబక సంభాషిణావారు క్రివారి సెన్సిధాన మందు విజ్ఞానము చేస్తురు. అలాగున దయచేసి కాయతగ్గడి."

4. కంపెనీ దొర వ్రాసినది

"క్రిమిత్రమస్త నర్కుణ సప్తశత్య శిండ్తు శిరోమణి దేవ బ్రాహ్మణ వేదపాలకు లైన క్రిమిజ్ఞంత్తర లక్ష్మీ అంశకులైన రాజమాన్య రాజపూతత మహారాజరాశ్రీ సంతుందార్కి:-

మెన్టరీలియన్ దుకాసి తల్పవల్లి రంగనాయకులు ద్భ్యములెట్టి కాయం గ్గల వింపువములు. మేముంమ్నా విశంభివామి వెం! వంగ్గవనెం ౨ తేదీ ప్తిరవారముల

TANAGAR

మధు పిక్చర్స్

జ్వాలాభిషేక రహస్యం

దర్శకత్వం: B.విద్యలాచార్య నిర్మాత: మల్లిఖార్జునరావు

నవయుగ
REVATHI

ర. ఇంకొక పుతరం

6. విషనరీచారపు తరం

గో. ఒక వేళ్ళ వాని నది

A black and white woodcut illustration of a man in profile, facing right. He wears a tall, pointed hat and a long, flowing robe. He holds a small object in his right hand and a long staff or scepter in his left hand. The background is dark and textured.

[1929 శుక్ల సంవత్సరాది సంచికనుండి]

శ్రీ. పృథ్వీచరి నవామి కామి

మేముంవ్వు ఖదీమీ పుంగ్వాము. మీ బుకాలిహమా హమేక వ్రాయంపు వంపుం
మా రావెను. తో వెలాయలిహాకుం ప్రకారం పుడవేరి వాయరా యా వ్రదేశాను
ప్రానువారి తాలాకాల్కు మంమ్మను గెవనరుదోద ముక్తరకు నో రుగావోవాను
గమ్మ యక్కడ దాళులు అయివాను. పూర్వాపూర్వంనుంట్టి ప్రాను వర్కొచ్చుంపు త్త
వంపువాకుంవ్వు వదుబుకావి మ్మాపుంపు దొన్యైయత్తిపాకు దివెదెన మా దిమ్ముం
యంట్లు అధిక అధివచ్చి కాగంట్లుకు మావల్లవంపు వ్రయత్తుములుచేసి మీ స్వేహం
కంపిందొంపువలెను మా మమ్మను పూర్తిగా పుంపుది. త్త అంతఃకరణహంనుంపు అదే
మేరకు పుంపుదెన అతిఃప్రానుం మాకు ముందుగా పుంపు గెవనరుదొ ఉత్తర ప్రత్య
త్తరాంజెల్లును మాకు తాగ తెలిక అధిక వంపేంకగా పుంపు ముదింయపు అతిప్రాను
ములు శివరాదాయకు బాగు తెలిసింపును గమ్మ. క్కాద వ్రాయగది యేమి పుంపుది.
హమేచి మీ ఇయరాద్యయకు నవారాంకు ఏవకోర పుంపుమా. శాలిల్లు. తేవెరకు

Remarkably reliable

Rashmi★

range of products

CHOKES

- *Longer lamp-life
- *Longer choke-life
- *Positive starting
- *Noiseless operation

STAMPINGS.

We manufacture stampings for radio, electronic transistor and Light Electrical Industries. Standard sizes available from Stock. Others MADE TO ORDER. Save from 10 to 40 percent on your stamping purchases today.

MERCURY VAPOUR BALLASTS:

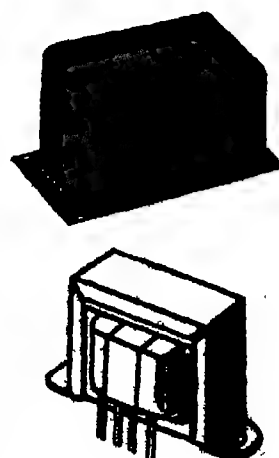
A compact ballast for H. P. M. lamps 80W, 125W, 250W. & 400W.

TRANSFORMERS

Are available for delivery Ex stock and are backed by our return service.

FIXTURES

A wide range of fluorescent fixtures for commercial, industrial & decorative purposes.

Mfd. by:- **AJIT RADIO CORPN., Bombay**Sole Selling Agents :- **AJIT BROS., 34, Vithaldas Road, Bombay-2. Phone : 38717.**

ఆంధ్రపత్రిక - ఉగాది సంచికలు

సత్తెనపల్లి హనుమంతరావుగారు

[1925 క్రోధన సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

తెలుగువాటియందున్నది, అన్నమిది వ్యాప్తియందున్న పత్రిక లన్నిటిలో న్నొక గొప్పది ఆంధ్రపత్రిక. ఆంధ్రపత్రిక కీలకవాస సంవత్సర లాదవడ తు 14 బడవామువాడు బొంబాయి నగరమునం దువదలించినది. పత్రికాధిపతికి పత్రికాధిపతి యితర యోగ్యతలతోపాటు అమృతాంజమును పొయి మొనర్చినది. ఆంధ్రుల రాజీయ, జాతీయ, సాంఘిక సాహసోన్మతుల గొప్పరచిన ఆంధ్రపత్రిక కాదారటూత యగు నమృతాంజము విజముగ వాంధ్రుల యజ్ఞాన ధ్వంసమునకు అమృతాంజమే. ఆంధ్రపత్రిక తత్వమును గ్రహించుటకుగాని, విశదీకరించుటకుగాని వే ననబడు ధైర్యము, ఆంధ్రపత్రిక యధిపతిపై వాకుల యభిలాషయే న ప్పీ పత్రికా చరిత్రను బ్రూణ దృష్టిని వ్రాయు ప్రేరేపించినది. అక్కరితో మేమి? మేము బాహ్యములో మేమి, కొదవమును జూపుటచేతనే, ఆంధ్రపత్రిక వివిధ చదువరుల వారంభముననే యాక స్మించినది. ఆంధ్రపత్రికా వకసముద్రై గ్రాహకు లెక్కువగ మూగుటకు స్వల్పచందా గూడ తోడ్పడినది. ప్రథమమున ఆంధ్ర వారపత్రిక చందా రు. 2—20 లు ఈ స్వల్ప చందాకుతోడు చిత్రము సంకల్పమును, వివిధ వ్యాస విరాజితమును, సర్వాంగ సుంద రమును, అద్భుతమయోగవదమును, అక్షరజీయమును, అమూల్యమునును ఉగాది సంచిక చందాదారులకు ఉచితము ఇంత చౌకగా లభించిన, పత్రికను గొనువారి కేమి లెక్కువ? అప్పటికప్పుడే ఆంధ్రపత్రిక అందరకును పరిచయమైనది. పల్లెటూరి ప్రజలు, పట్టణవాసులు, పండితులు, సామంతులు, రైతులు, సర్కులు, రాజకీయవేత్తలు వీరు వారలవేల వందలకు ఆంధ్రపత్రిక వాడరించినవారే. సామాన్య జన సౌకర్యములకై అల్పముగు చందాను నిర్ణయించుటచేతను, చదువరుల స్పృహమున లరించుటకై విశేష విదేశ వార్తలను విపులముయములను విశదీకరించుటలను, విలువగల ఉగాది సంచిక ముద్రముగ చందాదారుల కొనగుటకు పత్రిక అధిక వ్యయ ప్రయాసలకు లోనుగావలసి వచ్చినది. అధికముగ ఆంధ్రపత్రిక కమృతాంజన మంత యాధారమగుచున్నను, చందాను పత్రికాధిపతులు తమ క్రమముగ పాచుచు చేసెవారు. అప్పటికే కాదు. యిప్పటికై నను పాచుచేసిన చందా యితరాలాద పత్రికల చందా లన్నిటికన్న తక్కువయే!

ఈ స్థితియందే ఆంధ్రాపత్రి సమీపమునకు పత్రికను జేర్చుటకును, స్వీయ ముద్రణాలయమును సంపాదించుటకును పత్రికాధిపతులు కృషి నడిపివారు. వారి కృషి నఫలమై నది. మదరాసు నగర మాండ్లెథర్ ప్రాధాన్యము గలదై నను, ఆంధ్రుల కలి వచ్చినాక సంబంధము గలదు. ఆంధ్రపత్రిక ప్రమాదిన సంవత్సరాంతమున మదరాసు నగరమును వివాస మొనర్చుకొనినది. స్వకీయ ముద్రణాలయమును సంపాదించినది.

ఆంధ్రోద్యమము

తొడిగేములకు వంగ మహారాష్ట్ర మూర్తర ద్రావిడములతో బోల్చుకొనిన మన యాంధ్ర దేశస్థితి వెనుకదియున్నది. ఆంధ్రులు, ఆంధ్రభాష, ఆంధ్రదేశ గౌరవ పోషణములకు మన యాంధ్రపత్రిక చాల సేవ యొనర్చినది. అందులకు ఫలముగ ప్రారంభించబడినది ఆంధ్రోద్యమము. ఆంధ్రోద్యమమున కీపత్రిక యొనర్చిన ప్రబోధ మమూల్యమైనది. ఆంధ్రపత్రికా జనమే, ఆంధ్రపత్రికా కృషియే, ఆంధ్రోద్యమము వారంభించిన దమట అతిశయోక్తిగాదు. ఆంధ్రపత్రికాధిపతుల బోధనలచే నేమి, దోషయుల సంజ్ఞల పరిక్షణలచే నేమి, ఆంధ్రజాత్యము భారత జాతీయ మధుసూదనుగొల్పించినది. ప్రభుత్వ వ్యవహారము క్రియలతో వెనుకాడినను, మూలలో ముచ్చించివారు.

ఆంధ్రుల కనుదినమును అవశ్యక మెదుముల వేగగా మొనర్చుదగు ఆంధ్ర పత్రికా దేశికరతను ఆంధ్రపత్రికాధిపతులు గుర్తించివారు. ఇదివర కెందరో యెత్తించి అరంభించి, విచ్చి పరవర తిక్కినారు. అప్పటి అధికారియందున్న దేశ ముద్దరించు అభిలాష దిగ్భ్రష్టతాచక్రమును గ్రహించినా రెంతకాలమో యుపేక్షింపలేదు. తమ సంకల్పమును దోషయులకు చాటివారు. వారి పాప సంబంధము సేకరించివారు. అనంద నందమూర్తి వైత్ర తు రి నాడు అనంద ప్రథముగ ఆంధ్ర దిన పత్రికా ప్రచురణ మారంభించివారు. అత్యధిక వెలుంగవి ఆంధ్రులకు దిన పత్రికావకసప్రాప్తి కలిగినది. ఆంధ్రుల ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమును వెలువడితది. దైనిక పత్రికా మూలమున వాంధ్రవం దోక మూలము తొలి ముద్రణయందైనది. మతవర్ణము, సాంఘిక వర్ణము, భాషావర్ణము, రాజకీయవర్ణము, గ్రంథాగారవర్ణము, విదేశవార్తలు ప్రభుత్వపు లోతుపాతులు నమస్తమును ఆంధ్రుల కవగాహము నాందినది.

కీయవర్ణము, గ్రంథాగారవర్ణము, విదేశవార్తలు ప్రభుత్వపు లోతుపాతులు నమస్తమును ఆంధ్రుల కవగాహము నాందినది.

ఐరోపా మహాసంగ్రామము

ఈ సమయముననే ప్రపంచ శాంతి నముద్రము నల్ల కర్ణం మొనర్చిన సంగ్రామ యుద్ధామూలము ప్రపంచ తరముగ వీచినది. వీచిటలు మన మదరాసు రాజధానికి గూడ పోకినవి ఈ తరుణమున ఆంధ్ర దినపత్రిక ప్రత్యక్షముగాని తపాలావేరి ఆంధ్ర దేశమున లేదు. తపాల సౌకర్యముగల ప్రతి పత్రికను దినపత్రిక వ్యాపించినది. దిన పత్రికా ప్రతులు వేసవేలు ముద్రించుటతో కార్యాలయము నిమగ్నమై నది. అదివారమున గూడ సంగ్రామ వార్తల ప్రకటించివారు. ప్రత్యేక చందాదారులకేకాక, ఆంధ్రపత్రి కను కొనదలచిన వారికందరికిని రైలు స్టేషనులలోను, అంగళ్లలోను, అంగ్ల పత్రిక లతోపాటు వికలించదగు వేర్పాటు లొనర్చబడినవి యుద్ధక్వామమున చౌకగా పత్రి కను ముద్రించుట దుష్కలమై నది. పాతక లోక తృప్తికొరకు విప్రుల విదేశ విశేషము లను, యుద్ధవార్తలను వ్యయ ప్రయాసలకులకై క్రమముగ ప్రకటించుచు సంపాద కులు పత్రిక చందాను పెచ్చించివారు పెరిగిన చందాను సంజ్ఞముగ భరించి ద్విగుణీ కృత్యాపాముతో గ్రాహకు లెక్కువగ చేరి ఆంధ్రపత్రిక వాడరించిరి. నిత్యమును ఐరోపా రణరంగమును కండ్లయెదుట జీతించినట్లు పల్లించు పత్రికాధిపతుల లేఖి ప్రభావ మంతయు బోగడదగినది ప్రారంభమున ఆంధ్ర దినపత్రిక చందా రు. 12 లు. దైవా సుగ్రహమున యుద్ధాగ్ని చల్లబడినది; అవత్యమయమున ప్రభుత్వమునా లొనర్చిన వాగ్దా మము లుత్సాహముతో వెరవేర్చుటకు మారుగ సంకుచిత మొనర్చి యెత్తించివారు. మరియు నిరంకుశ పరిపాలనాస్రమును ప్రజలపై సంధించబడినవారు

మహాత్మాగాంధీ-సహాయనిరాకరణము

ఆ సమయముననే లోకోత్తర పురుషులగు గాంధీ మహాత్ములు భారత రాజకీయ రంగమున బ్రవేశించివారు. పాకజాతి స్వార్థమును, పాతీతుల అమానుకత్వమును విధ్వంస మొనర్చి సత్యాగ్రహ మంత్రమును జపించివారు. అంతటితో ప్రభుత్వముపై ప్రజలంకుగల వ్యామోహ తీరణముయ్యయు పటాపంచలై నవి. అందుకు ఫలముగ వంశానులో ప్రజలు వెలుబాములకు లోనై ప్రభాతిని గవివారు. తరువాతనే అసహాయవాద ముతరించి నది. ఆత్మావ్రతము నట్టిట్టాగించిన యీయగౌరవ గౌరవ మన్నియి ఆంధ్రదేశ మున కలిపి వముగ వ్యాపించజేసిన దాంధ్రపత్రికయే నుకీ! ఆంధ్ర దినపత్రికా వందర్శన మహా భాగ్యమున అంగ్ల భాషా పరిచయములేని జానమంది ఆంధ్రు లిచ్చుభు భారత రాజకీయముననేమి, ప్రభుత్వ మోసములనేమి, ప్రపంచ స్థితిగతులనేమి, లాము శత్రు పరీక్ష యొనర్చి గ్రహించుటయే కాక ఇతరుల కలి సుబోధముగ బోధించుట కుత్తిర్చులై వారు. అసహాయవాదము వాంధ్రలోకమున వ్యాపించేయుటతో పాటు ఆంధ్రపత్రిక భారత జాతీయ మహా సభా వ్యవహారముల నన్నిటిని పూన గ్రుచ్చిపట్లు విశదీకరించుచున్నది. ప్రత్యేక మొక దిన పత్రికయే ఆంధ్రుల కింతటి విశ్వాసము నమృగించివచ్చుదు వలు పత్రికలు ప్రచారముగల పాశ్చాత్య లెంతటి ధన్యురో? ఆంధ్రుల విశ్వాస కోశమున ఆంధ్రపత్రిక వదాస్తి. చరాస్తి యెంత వెలగలదై నను స్థిరాస్థియు నవనరమే కద. అట్టివే ఉగాది సంచికలు. ఈ సంచిక లాంధ్రుల గ్రంథా గారముల, గృహముల, కలముల సంకరించదగినవి. ఈ సంచిక లన్నిటి వోకే పరి సింహాస లోకన మొనర్చి ఈ వ్యాసమును ముగించుచున్నాను. ఆంధ్ర వారపత్రిక వేటి చందా రు. 4—8—0 లు. దైనిక పత్రిక చందా రు. 24 లు. ఆంధ్రపత్రికతోపాటు దేశాధి ప్తి కమూల్య సేవ నొనర్చు పత్రికల కన్నిటికిని వా కృతజ్ఞతను యిందు మూలముగ వెల్లెచ్చుటకు వ్యాస బాహ్యమున జంకితిని.

1. సాధారణ సంవత్సరాది సంచిక

తెలుగు పత్రికల వ్యక్తమున ప్రచురించబడిన ప్రథమ సంవత్సరాది సంచికయే యిది. ఈ సంచికయందు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాధిపతులు, భారత స్వతంత్ర సంస్థానాధిపతులు, ఆంధ్రదేశ మహారాజులు, రాజులు, రాష్ట్ర గవర్నరులు, ప్రభుత్వవ్యవస్థా దోగ్గులు, భారతదేశ సేనా దురంధరులు, ఆంధ్ర దేశాధిపానులు, కవులు, పండితులు,

యోగద్రవ్యములు మున్నగువారు చిత్రించబడినారు. మేల్పై కవిత్వములపై 125 చిత్రము లి సంచిక నంబరించి తమకు దర్శించువారల తనయుల వాసర్చింది. ఆయు ర్వేదమును గూర్చియు, వాఙ్మయ మత సాంఘికములను గూర్చిన 248 పుటల వివరాల మల వ్యాసములు గలవు.

2. విరోధిక్యన్నాను సంవత్సరాది సంచిక

గత సంచికలో ముద్రించబడిన స్వదేశ సంస్థానాధీశులు, ఆంధ్ర జమీందారులు, భారతదేశ నాయకులు, పుణ్యక్షేత్రములు, దేవాలయములు, గోపురములు మున్నగు 210 చిత్రములును, వివిధ విషయములపై 60 వ్యాసములును గలవు. పెక్కు విద్యార్థుల లి వ్యాసముల రచించి ఆంధ్రావహాద మొనర్చి సాయపడుచున్నారు.

3. పరీధావి సంవత్సరాది సంచిక

ఈ సంచికయందు ఏడవ ఎడ్యర్డు ప్రభువర్ణుని కుటుంబము గలదు. ఢిల్లీ దర్బారు ప్రదర్శన మతి శ్లాఘనీయముగ బ్రదర్శించబడినది. దర్బారు దర్శనాంగతుకు లగు మహారాజుల పటములు పెక్కులు గలవు. ఢిల్లీ పురాతన కట్టడముల చూపబడినవి. మొత్త మీ సంచికలో 172 చిత్రము లున్నవి. శ్రీ వంశమజార్చి సార్వభౌముని రాజ్యాధి పేషవ వర్ణనాదందు గూర్చి యనేక కవితలు పద్యము లిందు గలవు. ఢిల్లీ సగ వర్ణనమును, జార్జి వక్రవర్ణయొక్క ఢిల్లీ పట్టాభిషేకదంతుమును, కొన్ని స్వదేశ సంస్థానాధీశుల చరిత్రములును వ్రాయబడినవి. ఈ సంచికలోని కొన్ని వ్యాసములకు ప్రతివాదిపరులు ఎవరమతి లోనగినారు. మనరాజధానిలోని ముఖ్య పట్టణముల జననంభ్య యును, తెనుగు మండలముల జనాభాయు విందు గలవు. దీనిని దర్బారుసంచిక యన దగును.

4. ప్రమాదీన సంవత్సరాది సంచిక

ఇందులో ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ పట మొకటి వివిధ వర్ణములతో చిత్రించబడి నది. ఆంధ్రదోడ్డును వ్యాప్తి కి పటమే పునాది. ఆంధ్రుల సద్బోధించు దివ్య చిత్రము లెన్నియో కలవు. పుణ్యక్షేత్రముల దేవాలయముల గోపురములము లాంధ్రుల శిల్ప విద్యా నైపుణ్యమును జూపుచున్నవి. వార్షింజ ప్రభువర్ణుని ఢిల్లీ ప్రవేశోత్సవ పట మీ సంచిక ముఖ్య పత్రము నంబరించినది. ఇన్నూరు పటము లి సంచికలో నున్నవి. ఇందులో వ్యాసములు తక్కువైనను రాజకీయ సంబంధములు

10 గలవమున ఆంధ్రుల యభిరుచి మారుట తెలియగలదు. భాషా విషయక వ్యాసము లారు గలవు. మత సాంఘిక సంబంధాధికము లిరువదియారు గలవు.

5. ఆనంద సంవత్సరాది సంచిక

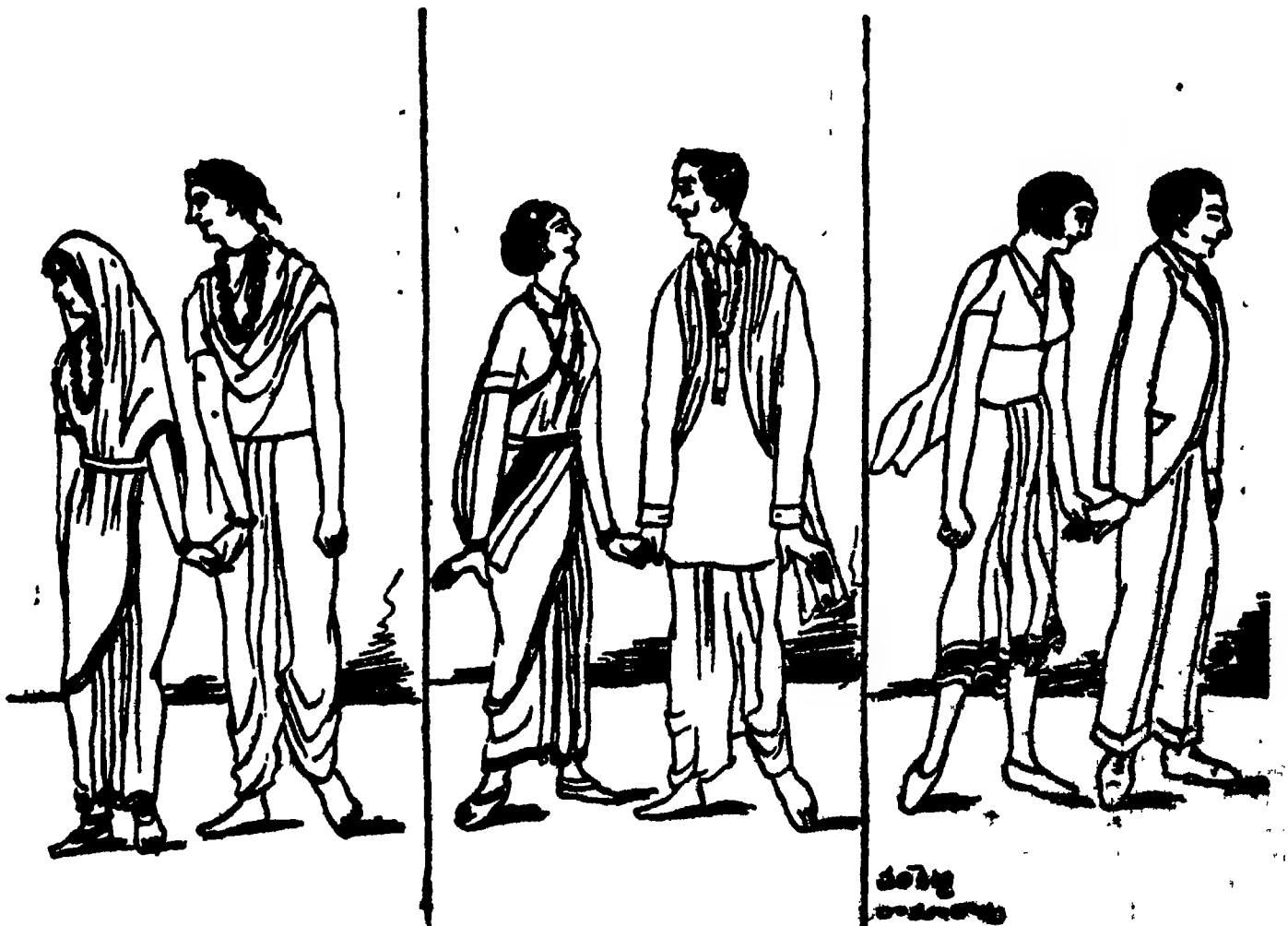
ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ స్వకీయ ముద్రణాలయముక మదళాశులో ముద్రించబడినది. బొంబాయి తత్వ వివేక ముద్రణాలయముయొక్క ముద్రణమున కిది యేమాత్రము తీసిపోవులేదు. వెప్ప సగరమున గల ముఖ్య భవనములును, ప్రభుత్వ మందిరములును, కళాశాలలును, దేవాలయములును, ఇందు ముద్రించబడినవి. మదరాసు రాజధానికి సంబంధించిన చిత్రములే యిందెక్కువగ నున్నవి. బొంబాయి రాజధాని శిల్పారుల వశి యులును విద్యార్థులును వసు వదుగు రక్క పెల్లెండ పటము లిందు గలవు. ఇం దిరు రువురు నైద్యద్యోగములు; ఇరువురు బి. ఏ. లు; ఒక్కరు తనవల్ల విద్యా వికారదత్తమున భరతఖండమునగళ ప్రపంచములకును చిత్రాంతిలో ముందినది. వర్ణము లంద పరిపాక కుల పటములు గలవు. రుపేంద్ర కవిచంద్రుని రంగుల చిత్ర పట మొకటి గలదు. ఆంధ్రో డ్డును వ్యాసములును, మహాపురుషుల చరిత్రములును 16 గలవు. మిగిలినవి మత భాషా సాంఘికములు. వియవగం 250 పుటల వ్యాసము లి సంచిక నంబరుచున్నది.

6. రాక్షస సంవత్సరాది సంచిక

దీనిని సంగ్రామ సంచిక యనవగును. బరోసా మహాసంగ్రామమునకు సంబం దించిన చక్రవర్తుల, సేనానుల సైన్య విమరముల, రణరంగముల, యుద్ధ పరిణత ముల చిత్రము లత్యంత మరీతి చిత్రించబడినవి. రణరంగములందున్న యుద్ధములో దుగుర్కొన్న దేశములును, ఆంధ్రభాషలో కొన్ని గలవు. చిత్రముల సంగ్రహ మత్యధిక వ్యయ ప్రయోగ సాధ్యమేయై నను, స్వీయ దేశీయ జన ప్రబోధమున కాంధ్రప్రతి కాధిపతుల ప్రయత్న మీ రూపమున సాక్షాత్కరించినది. గోపాలకృష్ణ గోళిలే రంగుల చిత్ర పట మిందు గలదు. నానా దేశ పతాకముల రంగుల పటములును గలవు. ఈ సంచిక లోని ప్రథమ వ్యాసములు బరోసా మహా సంగ్రామ చరిత్రాత్మకములు. ఈ వ్యాసము లలో (యుద్ధ కారణములు) ర్యాముల బలా బలములు, మున్నగునవి విమర్శించబడినవి. యుద్ధములో దుగుర్కొన్న కొన్ని రాజ్యముల చరిత్రలు గలవు.

7. నల సంవత్సరాది సంచిక

ఈ సంచికలో భారత జాతీయ సభాభ్యుత్థులు, పెక్కుండ చిత్రము లున్నవి. పారాజిక గళంను, ఆంధ్రుల కళా కౌశలమును దెల్పు పటములు గూడ కొన్ని కల్పించ

ఈ స్వచ్ఛోత్సవ శుభ సమయాన
భద్రతనిచ్చు ఈ అమూల్య సూత్రాలను జ్ఞాపకముంచుకొండి:

ప్రతి ఆధునిక గృహానికి కావలసిన
“రెండు అత్యవసర” పస్తువాల్కు:

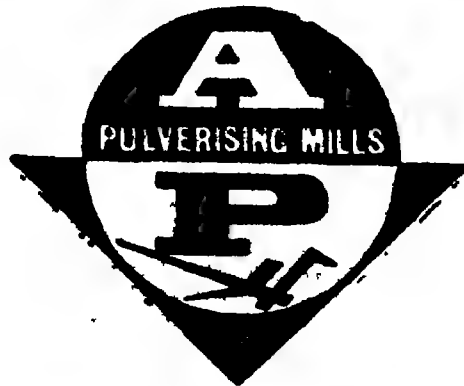
“అప్పరస్” - ఒక క్రాస్త శ్రేష్టమైన ఉతుకు (Washing) సాధనము -
పాదమునుండి శిరస్సు వరకు ధరించు వస్తువులు దుస్తులు -
మీ ఒరిలిన్ మరియు సిల్కులు - ఎల్లప్పుడు శుభ్రంగాను,
కాంతివంతముగాను ఉండుటకు సహాయపడుతుంది.

“మిన్ క్రిక్” - ఈగలు, దోమలు, నల్లులు, బొద్దంకులు మరియు ఇంక్షలో
నివసించు యితిర భుంజులను చంపుచు. మీ గృహాన్ని
శుభ్రముగాను, ఆరోగ్యవంతముగాను ఉంచును.

మీ పసిడిపంటలను రక్షించే: “ఫారాఫాస్” 50

(ఫారాథియాన్ 50% ఎమల్ షన్ కాన్ సెన్ ట్రేట్)

వివిధ ఉపయోగములు గల ఇది వారి “AP” శ్రేణికి త్వరలో చెందబోతోంది.

అన్నపూర్ణ పల్వరైజింగ్ మిల్స్

ఇండస్ట్రియల్ ఎఫ్ ట్. ఏలూరు, పా గో. జిల్లా (ఆం. ప్ర)

ఫోన్ : 811

తెలి : 'Anrup'

WORLDWIDE CARGO SERVICES

OUR SERVICES

JAY

CARGO SERVICES INDIA-AUSTRALIA-FAR EAST-JAPAN/
U.A.R./BLACK SEA/POLAND
U.K.-CONTINENT/U.S.A.

PASSENGER-CUM-CARGO SERVICES INDIA-EAST AFRICA, MALAYSIA, CEYLON.

TANKERS IN COASTAL AND OVERSEAS TRADES COLLIERIES ON INDIAN COAST

The Shipping Corporation Of India Ltd.

(A GOVERNMENT OF INDIA UNDERTAKING)

Head Office: Steelcrete House, Dinshaw Wacha Road, Bombay-1. Phone: 246271 (5 Lines)

Branch Office: Nilhat House, 11, R. N. Mukherjee Road, Calcutta-1. P.O. Box No. 2653

Phone: 239921 (11 Lines)

Grams: "SHIPINDIA"

బడినది. వ్యాయామ ప్రదర్శనములు, మల్లగుడు మావబడిరి. ఐదోసా రాజుల చిత్ర ములు, రంగుల దేవతములు, యుద్ధ సంబంధముల చిత్రములు మొత్తము మున్నగు రున్నవి. ఈ సంచికలోని యేనిది వ్యాసమునకు సగము ఆంధ్రుల ప్రత్యేకతను పురి గొల్పానై యున్నది. యుద్ధ చరిత్రము గూడ యుండుదురని బడినది.

8. పింగళ సంవత్సరాది సంచిక

ఈ సంచికలో ఆంధ్రపత్రికా భవనమును, ముద్రాణయమును, కార్యనిర్వాహకమును అలంకరింపబడినది. బోధిశాస్త్ర సంబంధముగ రంగులపట మొకటి గలదు. రాక్షస సంవత్సరాది సంచికవలెనే యుద్ధ పీఠము, యుద్ధచరిత్రమును, యుద్ధ దేవతములు ఈ సంచికలో గలవు. ఈ మూడు సంచికల పరిచయము ఆంగ్ల విద్యార్థులకు వెరుగని ఆంధ్రులకు దేశ చరిత్ర బోధన మందరవిధి. ఇది మూడు సంవత్సరముల కార్యక్రమములను సరికొనిపెట్టుటకు ఆంధ్రదేశమును ఆంధ్ర దేశావస్థకమును విమర్శక అవతారము కొని ఆంధ్రోత్పత్తికి చిహ్నములును వ్యాసమును బ్రకటించియున్నది.

9. కాళయక్తి సంవత్సరాది సంచిక

జాతీయరక్త ముహూర్తము చెప్పిరి బ్రాహ్మణేతర పక్ష వాయుకుల పటములు మిథు ప్రకటించబడినవి. దేశభిమానముగ వైశ్య కులవలనముల పటములు గూడ కొన్ని గలవు. యుద్ధ సంఘటన చిత్రములందును మావబడినవి. ఆంధ్రోద్భవ స్వరాజ్య శత్రుత్వము లింకెక్కువగ ప్రస్తావించబడినవి శేషించిన యుద్ధ చరిత్రమును విడిచివేయబడినది.

10. సిద్ధాద్రి సంవత్సరాది సంచిక

సంగమ సంధిసంధినిధులును, రాయబారులును, భారత రాజీయ పరిస్థితుల సభాభ్యుత్థమును, సభ్యులును చిత్రపటపాదు. భారతదేశ స్వాతంత్ర్య సంపాదనార్థమున అంగ్లదేశమునకు వెడలిన భారతీయ వివిధ రాజీయ పక్ష వాయుకుల చిత్రములు గలవు. ఆంధ్ర వాఙ్మయ సాంఘిక సంస్కార ప్రయత్నమును, ప్రేరేపకులును, ఆంధ్రదేశ పితామహులును, మూల పురుషులునుగల పితరేలింగము పంతులవారి చిత్రపటము గూడ నున్నది. రాజీయ విషయక వ్యాసములే ఈ సంచికయందు దృశ్యముగ నున్నవి. మాండుపర్వ వేదికమునుగూర్చిన చర్చ విశేషముగ గలదు. భరత ఖండ వైశ్యాభ్యుత్థమును జన సంఖ్యయు సామ్రాజ్య రాష్ట్రీయ శాసనసభ వివరములును, ఆంధ్ర మండలముల రాజీయ జాతీయ స్థానిక సభల వివరములు విందు గలవు. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయమును పట్టిక గూడ గలదు.

11. రౌద్ర సంవత్సరాది సంచిక

దేశపాలనమును స్వర్ణత్యాగులగు కొందరు మహాసాయుల చిత్రములతో నీ సంచిక ముఖవ్రత మలంకరింపబడినది. సప్తమాండ్ర సభలకు సంబంధించిన పటములును, అఖిల భారత గ్రంథాలయ ప్రదర్శన పటములును ప్రభుత్వోద్యోగుల దేశీయ వాయుకుల చిత్రములు విందు గలవు. 1919 వ సంవత్సరమున మదరాసు యూనివర్సిటీ లో పట్ట పరీక్ష యందు పాస్యన యువతీవరాలు చిత్రము లిందున్నవి. వాఙ్మయ రాజీయ వ్యాసములే పెక్కులు గలవు. గత సాళున ముద్రింపబడిన ఆంధ్ర గ్రంథముల వివరణ పట్టికయు విందు గలదు.

12. దుర్మతి సంవత్సరాది సంచిక

బోక కల్పాన సంధానికులగు గాంధీ మహాత్ములును, ఆయన సాధన సామగ్రియుగల పటములు ముగ్గుములు మున్నగునవి ఈ సంచిక ముఖవ్రత చిత్రములు. వెంకటాచల దురంతములు ఈ సంచికలో ముద్రింపబడినవి. స్థానిక రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పక్షపు పటములును గలవు. కీర్తిశీలగు బోకమాన్య జాగంగాధరుని పట మత్యంతాకర్షణీయముగ తీర్చివేయబడినది. ఆయుర్వేదోద్ధారకులగు వండిత. డి. గోపాలాచార్యులవారి పట మిందున్నది. బోకమాన్యని నిర్వాణమును గూర్చిన వలుపురి కవుల విషయ గీతము లిందు గలవు. వివిధ విషయములను గూర్చిన పెక్కు వ్యాసములు విందు గలవు.

13. దుందుభి సంవత్సరాది సంచిక

అపార్థురాజాదుతో జరిగిన జాతీయ మహాసభా సుంజన, భారీ వగరము లిందు చిత్రపటములు. శాంతిసభాసభలగు గాంధీమహాత్ముని శీలము నమరనించిన దేశారాధకుల చిత్రము లిం పెక్కువగ రచించబడినవి. పితరంజను ప్రభుత్వపు జయోత్సవాలు విందులు గుడిచిపెట్టారే నిర్బంధములపై బందిఖానా కేసులపై భారీ మేషములు త్యాగములు భరత వర్ష భారీ భాగ్యోదయమును తుల విన్నాములు. ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల స్థాపకులును పోషకులును కీ. శి. కౌపర్ల వాయుమంతరాగారి పటము గూడ నున్నది. తమ పురుషులతోపాటు దేశ స్వాతంత్ర్య సంపాదనార్థమున దీక్ష మహించిన మహిళావరాలు పటములును గలవు. స్వయం విల్లయ సూత్రముల నుపదేశించినట్టియు, నిరాశరణ వాదోత్సాహ ప్రతిపాదకములై పట్టియు వ్యాసములు గలవు. అపార్థురాజాదు సభలో సవరింపబడిన దేశీయ మహాసభ సభా సంవిధాన మొకటి మిందున్నది.

14. రుధిరోద్ధారి సంవత్సరాది సంచిక

తత్కాల గూఢ మంత్రులపై, శాంత గుహాపీఠులపై స్వాతంత్ర్య పక్ష రక్షణ స్వయంజ్ఞాన అశాతీయ నిరంకుశోద్యోగంబున బదుమున్న శక్తి వరంబు లిందు మున్నగునవి చిత్రపటపాదు. గయాశ్రీతమున జరిగిన జాతీయ మహాసభా భవనములయందు పట్టిక మావబడినది. సురక్షిత అశ్రమపు పరిశ్రమ లిందున్నవి. భారత స్వరాజ్యోద్యోగము కృత్యాన సభలో మహాత్ముని ఉపదేశ స్వరూప కల్పన పటము లత్యంత ముఖ్యములు.

అది మాండ్ర వాయుకుల పటములు కొన్ని యున్నవి. భారతీయుల నాందోళ తరంగాలు నొనర్చు రాజీయమే యిక్కలమును ప్రధానముగ నున్నవి, ఆంధ్ర దేశావతరణ వ్యాస ప్రకటన మీ సంచిక యువరక్షణ. మేధా విధులనే ప్రాయశః గద్య వ్యాసము లేమి, మృదు మధుర భరణగల ఎద్య ప్రపంచములేమి 130 గలవు.

15. రక్తాక్షి సంవత్సరాది సంచిక

భారత స్వరాజ్య సంపాదన దీక్షచే ప్రభుత్వ నిర్బంధములపై నవన విముక్తులైన దేశీయులచే పరివేష్టించబడినట్టియు, మృత్యువ్యాధిమునుండియు, నిరంకుశపాలనా నిర్బంధమునుండియు, వెలువడిన గాంధీ మహాత్ముని కృతించిన ఉత్తేజక భూప మీ సంచిక ముఖవ్రతమును శోభింపజేయుచున్నది సర్వజన కారాగృహ విలసన మూర్తియుగల వాతని మూర్తి వేరొక రంగులపటమును చిత్రపటపాదు. కలియుగ వైకుంఠమునకై ప్రత్యక్షమైన కాకివాడ కాంగ్రెస్ మిరములందు, ఈ సంచికలో చిత్రపటపాది నవి. ఆంధ్రపత్రికా భవనము వేటిలో ధ్యత సంధిగది పదేండ్లనుండి అర్చింపబడుచున్న మహాగౌరవము, దేశీయ మహాసభ కావ్యసం మొగగు మహావ్యాసము ఆంధ్రులక కల్పించి. కమకనే 38 వ దేశీయ మహాసభా దృశ్యమును సన్నిహి వివరముగ ఈ సంచిక చిత్రపటపాది మూర్తిమూర్తి ముగిసిన ద్రిటిష్ ప్రభుత్వోద్యోగు లిందుగలరు. శాఖాదు స్వరాజ్య సభా విజృంభము లిం పెక్కువగ చిత్రములు. అనవాయద విజయ విప్లవములం దిది అతర దృశ్యము. గాంధీమహాత్ముని విమోచన చరిత్రతోపాటు మామూల భరణి కొన్ని ముఖ్య వ్యాసములేగాక 38 దేశీయ మహా సభాదృశ్యం, అవ్యసకర్త ఉపవ్యాసములు, లింగానముల వివరములు విందున్నవి. లింగాన సభావ్యాసములు లింగానములును గలవు. తదితర కాకివాడ సభా పుస్తానములు పర్వనా లితులు.

16. క్రోధన సంవత్సరాది సంచిక

ఇది ఆంధ్రపత్రిక వరుసారన ఉగాది సంచిక. ఇందులోని చిత్ర పటములలో దర్శించియు, వ్యాసములను పఠించియు ఆంధ్రు లిప్పుడిప్పుడె అసందింపజుండుదురు ఈ సంచికయ్యయు, ఆంధ్ర సామ్యతమున, రాజీయమున, చరిత్రమున, సాంఘికమున అవి, యివి యువ వేల ఆంధ్రుల నిరూపణమున జనసర్వైక పటములో అతిశయమతి లేదు. ఇట్టి అవశ్యకతను దీర్చిన ఆంధ్ర దేశారాధకుల, ఆంధ్ర దేశ బాంధవులు, శ్రీ కాళీ వాణుని వాగేశ్వరరావు పంతులవారు దేశోద్ధారకు లనుట నమంజనమే యగును. దేశోద్ధారక బిరుద మిట్టి త్యాగీయని, కార్యకూరుని వాగ్యయంబులచే తుద్ధి పడనవి. ఈ బిరుదము వారి యివ శ్రీ పంతులవారి సునిశితబుద్ధిని, కార్య నిర్వహణ దీక్షను శాంతి స్వభావమును, బిర్యమూర్తిని, సంతత పరిశ్రమమును అదర్శముగ గైకొని ఆంధ్రుల కృతకృత్యులయందరని వా యాశయుము.

ఉపవాసభారత

1929 తుళ్ల సంవత్సరాది సంచికనుండి

Reoplala

గోపేష్ జూజీ సందర్భమున
ఆంధ్రపత్రికకు ముఖ్యాంశాలు

పద్మనాభం సహస్రం
రేఖామూర్తి ఆర్ట్స్

దేవర

అర్చనామయం: K. హేమాంబరదేవర రావు
నర్తకి: B. పురుషోత్తం

వాణి శిఖర

KIRANA PUBLICATIONS

ఆంధ్రప్రదేశ్ స్వర్ణోత్సవ సంచిక - 1965

శ్రీ కృష్ణ లీల

పంప నిర్మల నాటి చిత్రము

[1929 ఖిల్లా పంచత్పరాది పంచాంగముండి]

[1930 ప్రమోదూత సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

గ్రామ్య: గ్రీన్

ఫోన్ నెం. 60, 329

శ్రీరామచాను మోటారు ట్రాన్సుపోర్టు ప్రయివేట్ లి॥

సు థా వ్ రోడ్; పోస్టు థా కు నెం. 42;

కాకినాడ - 1.

మా న్యూ ప్యా క్స్ ర క్స్

క్వా లి టీ SRMT ఆ టో పార్టు

కింగ్ పిన్ యూనిట్లు, కింగ్ పిన్సు, స్ప్రింగ్ బోల్ట్లు & పిన్సు, క్లచ్ & బ్రేక్ పెడల్ షాఫ్టు & బుష్స్, వీలు బోల్ట్లు మొదలగునవి — అన్ని ట్రక్కులకు, బస్సులకు.

క్రాంక్ షాఫ్టు రీయర్ ఎండు ఆయిల్ సీల్సు, ఇంజన్ బెడ్డింగ్ బోల్ట్లు; వాటరు పంపు షాఫ్టు, ఆయిలు పంపు & పంపు డ్రైవ్ షాఫ్టు, బుష్స్ మొదలగునవి — పెర్మిన్సు ఇంజనునకు.

బెల్ క్రాంక్ పిన్సు, యింటరుమీడియట్ షాఫ్టు, షాకిల్ బోల్ట్లు మొదలగునవి — శీపు CJ3B లకు.

యింటరుమీడియట్ షాఫ్టులు — లాండ్ రోవరునకు

దిగుమతి చేయబడిన స్పెషల్ అల్లోయ్ స్టీలుతో—మినిస్ట్రీ ఆఫ్ ఇండస్ట్రీస్, గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా-న్యూఢిల్లీవారు ఇచ్చిన లైసెన్సుతో తయారుచేయబడినవి.

డి స్ట్రీ బ్యూ ట రు :

తాతా మెర్సిడెస్ బెంజ్

వహికల్స్ & స్పెషు పార్టులు

(తూర్పు గోదావరి, విశాఖపట్నం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలకు)

మైకో లైసెన్సు థావ్ ప్రొడక్ట్స్

(శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం, తూర్పు గోదావరి, పశ్చిమ గోదావరి, కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాలకు)

ద్రావీలు :

ఫోన్స్ :

విజయవాడ

1308

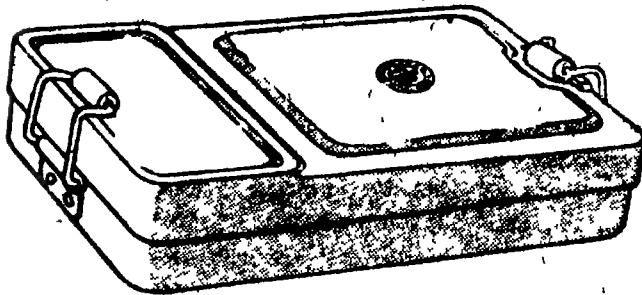
విశాఖపట్నం

548

శ్రీకాకుళం

20

మ రా క అ నో డె జ్ డ్ సా మ గ్రి
జీ వ న్ లా ల్ వా రి
ప న తి యై న ప ల హా ర పె ట్టు

ఈ పనతియైన ఫలహారపెట్టలో మీరు ఫలహారాన్ని తీసుకొనిపోవుటకు అధింపిస్తారు. అనోడైజ్ చేయబడినది. అందమైన లేత రంగులలో లభించును. తేలికైనది. అనునైనది. అందులోని అహారము ఒలకుటకు వీలులేకుండ తయారు చేయబడినది. చాలినంత చోటు గలదు మరియు పలచగా, చిక్కగా యుండు అహారాన్ని ఉంచుటకు ప్రత్యేక రంతైనర్ గలదు. ఈ ఫలహార పెట్ట మందమైన గేడి అల్లుమినియం తో తయారు చేయబడినది. మన్నిక గలది.

గణితకు చిహ్నము

జీవన్ లాల్ (1929) లిమిటెడ్

కలకత్తా, బొంబాయి, మద్రాసు, రాజమండ్రి, ఏడం.

బె జ వా డ మో టార్ ప్రో క్ట్

ప్రొ. డి. ఎం. సూర్యనారాయణ.

హెడ్ క్వార్టర్స్ : కాల్వంట్టు వీధి, విజయవాడ-1.

బ్రాంచి : ప్రకాశం రోడ్డు, విజయవాడ-2.

చార్జ్ { అటు 240
వావి 205 }

కృష్ణా మరియు
పశ్చిమ గోదావరి
జిల్లాలకు
స్టాండర్డు కార్డు
మరియు
విడిభాగములకు
డిలర్లు
★
మైసూరు,
యూ.ఎస్.ఎల్
బేటూరు
డిలర్లు

డా. డి
ప్రొ. డి. ఎం. సూర్యనారాయణ
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని
శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం, తూర్పు గోదావరి,
పశ్చిమ గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు, నెల్లూరు,
కడప, చిత్తూరు, కర్నూలు, మరియు
అనంతపూర్ జిల్లాలకు
అధికారము పొందిన డిలర్లు.

“BEZMOTORS”

కృష్ణా, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలకు
పర్మిట్ డిలర్లు
మరియు
విడిభాగములకు
డిలర్లు
★
అచ్చమైన
మోటార్ & మెకానిక్
విడిభాగములు
మరియు
పరికరములు
వరసమైన ధరలకు
అందించును.

ఎవరిజీయమైన హయర్ పర్మిట్ వద్దతిమిద కాను వసతులు గలవు

మరియు

వచ్చు షాపు పనతులు గలవు

అది మీ రడిగినచో, లక్షణమునందు గల అభిమానముచే జెప్పుచున్నారు గాని రస దృష్టితో గదిస్తే చూస్తే...

అందుకొక విశేషమున్నది. భారతదేశమున పితామహుడు వ్రాసిన పద్యము ప్రాయ పదమిది వేలము. అట్లయితే ముగ్గురు వేల పద్యము ప్రారంభించినాడును. దానిని నవమి వేలమున కిట్టి నామదీ తోచగానే అది ఆ పద్యముకు పరిపాటు యిచ్చు వింశతము. గీతం భారతీయ సర్వకలకల సాంప్రద్యమును భృంస మొనర్చి పద్య మంతయు మార్చి, అట్టి నరసింహ పుత్రముతో వ్రాయుచుంటే కేవల లాక్షణికము తెల్లముగిరి తల్లియే తెల్లమిదా మన. కనుక నానందము భావము వాటిల్లుచున్న దును, పాల్గొనవలసిన భాగమునున్నదను, మరేవేదముగాని యిటు తగ్గునప్పుడు భారతదేశమునకు పాశుండ లక్షణమును ప్రోవాచి రుమును 'కావ్యము' అను విశిష్టముగా కవిత్వ పుట్టెను.

భారతీయులు పండితమాత్రమునకే పాఠము, పరిపాటియుగమునకు వచ్చి, యుద్ధములు చేసి కొంతల లెక్కనకును పండితములు, పుస్తకములు అభివృద్ధి పుట్టెనుగానూ, స్వర్ణమును పర్యవేక్షించు అగ్రాధికారియే లేనప్పుడే కవికి స్వేచ్ఛ మెక్కువవచ్చును. నా తుది ప్రాయము. అప్పుడు, పర్యవేక్షించు అగ్రాధికారియే లేని భారతీయులు, భవ్యమైన యుద్ధమునకు వెళ్లినప్పుడు అగ్రాధికారి లేని పద్యము పండితమునకు అనుచుంటే లేదు. భారతీయులు అట్లే చేసి, పై లక్షణములు జనియ్యవలసి తోచెను. కాని అది కాదు. కేవల భారతీయ ముఖమునకు ఆవశ్యకమైన ముందుకారుల పై అగ్రాధికారి లేనప్పుడు పండితము, పండితమునకు వచ్చును. మరేవేదము మరేవేదము పండితము పండితము. పండితమునకు పండితమునకు పండితమునకు పండితము.

భారతీయులు పండిత మాత్రమునకే పాఠము, పరిపాటియుగమునకు వచ్చి, యుద్ధములు చేసి కొంతల లెక్కనకును పండితములు, పుస్తకములు అభివృద్ధి పుట్టెనుగానూ, స్వర్ణమును పర్యవేక్షించు అగ్రాధికారియే లేనప్పుడే కవికి స్వేచ్ఛ మెక్కువవచ్చును.

దీర్ఘ పాఠ ప్రవాసము

1. ముఖము కాదు పెట్టె ముఖము పిలిచి
కేవల దృష్టికే గీతం కేవలము
పట్టుకొని ప్రాధ్యవాసుని కట్టెమునకు
పిలిచి యుంటే గుండెలు కొట్టుకొని.
2. వారు పని గుర్చి గుర్చి ప్రభుముల మాదు
ప్రభుములు వేరే దోషిగా నిర్భయించి
వారు దీర్ఘపాఠ ప్రవాసము కట్టి
వేరే పనినే నే నెంత మొత్తుకొచ్చి.
3. ఒకసారి లెక్కల హాగించుచుంటే
అంతయు ప్రభుముల పనిగాంచి
ఒక లేవ వాళ్ళ విభావించుకొని
గదా దాటుకొని మేముములు గాంచి
ఒకమా రుంత పాదము వేదించి యా
పిలిగిట్టు చేరు వావలను గాంచి
ఒకసారి యుద్ధం పాటుగొనియే
అంతయు నిర్భయము పనిగాంచి
4. యుద్ధం నిర్భయించు దాని రుంత
నిర్భయముగా అరిచింది నిర్భయము
యిర్భయముగా అరిచింది నిర్భయము
నిర్భయించును నిర్భయము నిర్భయించు.
5. ఇంక నీ జన్మతో వాకు కట్టె పచ్చి
నీ ముఖాంతమును గాంచి యిర్భయించు
మూల ముఖాంతము వాకుకొనియే
భాగ్య మది వాకు పట్టుకొని ప్రవాసముగా

భారతీయ ముఖము దీర్ఘపాఠ ప్రవాసము కట్టి గా దూకించి యుద్ధము కట్టెమునకు
యిర్భయించును అంతయు మొత్తుకొచ్చి.

భారతీయ ముఖము దీర్ఘపాఠ ప్రవాసము కట్టి గా దూకించి యుద్ధము కట్టెమునకు
యిర్భయించును అంతయు మొత్తుకొచ్చి.

భారతీయ ముఖము దీర్ఘపాఠ ప్రవాసము కట్టి గా దూకించి యుద్ధము కట్టెమునకు
యిర్భయించును అంతయు మొత్తుకొచ్చి.

చిత్రా - 1 ('కా' పాఠము)

[1930 ప్రవాసము సందర్భాదినించును]

చిత్రా - 2 ('కా' పాఠము)

[1930 ప్రవాసము సందర్భాదినించును]

ఆంధ్రపత్రిక
స్వర్ణోత్సవ శుభసమయాన
మా

శుభాభినందనలు

ది. బి. ఎన్. కె. ప్రెస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

ఫ్రెస్ ఆర్ట్ కలర్ ప్రింటర్స్

"చందమామ బిల్డింగ్స్"

ర. డి. ప. ల. ని - హైదరాబాద్ - 26.

పన్నీరు పువ్వు

రాయసము వెంకటశివుడు గారు

[1980 ప్రమోదూత సంవత్సరాది సంచికనుండి]

అడవిలోని రాజధానిని తేలికగా, రెండవ జలాలున్న మధ్యమాండ్రరాష్ట్ర మేలుపడెను. ఆ మహమ్మదీయ ప్రభుని రాజ్యమును జను లెవ్వరైనా ముప్పును జనుల బాలుగాక, సరిలేని పాత్ర సందర్భమునునుండిరి. హిందువులు, మహమ్మదీయులు నేను తారతమ్యములేక, ప్రజాసంఘటిని సమభావమున నవాలు పరిపాలించు చుండెను. జలాలున్న మహమ్మదీయ సుఖములు. సుప్రసిద్ధాంతములందలి భక్తి విశ్వాసముల గలిగియుండు వాటికి వానితో దులభముగా హిందూ వేదాంతశాస్త్రము నందును అమిత గౌరవము గలదు. అతని కన్నులకు దీపితులు, పండిత పాదులు నందఱు నొకటియే. జగముంతయు జగదీశుని జీవభయి. ప్రజలెల్లరు బ్రాత్రు వమా నులు. సదమాకునియుండు బుద్ధి విరిసి, జలాలున్న పూర్వకాలపు ప్రభువరులగు జనక, అరీతియును, అశ్వరు మున్నగు మహనీయుల పాదచ్ఛాయనే యడుగు లిడును, దేశ పరిపాలన ధర్మము నిర్వర్తించుచుండెను.

శోభింజము లన్నిటిన్నను జలాలున్న మహా విత్తకాలియే ప్రయతనము. అనేకమాలా లాటికి భూలోక జీవములు, ప్రజాపరిపాలనమును పరి దుర్భరములుగా దోచి, తా నీ జడ్డు భూయిష్టమును సంపాదించుచు, ఏ మోక్ష పుణ్యక్షేత్రమునో, ఏ పిరాణానగ వాటికలో చేరి, అందు పరమేశ్వర ద్యామందును, సుప్రసిద్ధాంతముల గొప్పవి దివ్యములు గడవ గోరెను. ఇవను తమ్ములగు నాదరుషి కొండవీడు ప్రభువై అన్నకు పత్తరా పాయము చేయును, అతని మనము నశాంద వైరాగ్యమునుండి రాజ కార్య నిర్వహణమునకు ద్రిష్టాను, ఉదయగిరి ప్రభుత్వ మతలు పీడకుండునట్లు చేయుచుండెను.

జలాలున్న పాదేక రాజకుటుంబములోని యొక సుందరిని బరియ మయ్యెను. ఆ మకుమారి హిందూస్థానమునకు వచ్చి కొన్ని వర్షములై నను, ఈ దేశపు శిశువృద్ధి తాగును, జానపద వర్ణనలను సర్వాసపదరేడు. ఆ ప్రాంతములెల్ల సుదయగిరి యుద్ధావేషమునంటిది. నడివేయి యిందలు, దేశము నెంత దహించు చున్నది ఉన్నత పర్వత శిఖరమున హిమాలయమునకే జల్లగొనుండు సుదయగిరి శిలా దరికి రాకుండును. ఆ వగ రెంత పిశ్వామముగ నున్నది, జాలియకాంత కుమ రెపు యును దూరపు పిరాణా పుష్కరాటికల మీదను, అందరి పుష్పకాలముమీదను వారి యుండును. మంత్రకాలమున సుదయగిరి తరురామల వాక్రయించు విశాఖ పాదే కార్యముల సుంద గంధు గోయలవంటివిగావె యాతరులే తలంపు! హిందూ దేశముందరి కీతకాలపు తేయంద ఆ రేతుల గ్రహితులమనెరి యున్నామెను మందును ప్రభుత్వ పాత్ర సదుపాయములకేమి కొంత వాటికలగును? ఆ మందరి తెలులై న హిందూ దేశ విధానము మంత్రములతో మేయగోరి, నవాలు పాదేకమునుండి వివిధ పుష్పకాలము మొలకలు లెప్పించి పాలించెను. పీటవేయిల చల్లని యుదయగిరి నీ చెల్లు పుద్గివొందెను. కాని యిచ్చి పాత్రము లుండినను, హిందూదేశ జీవము కార్యసా వనముని జాలియకారలే యనుకొనును, నాదరుషి, గృహిణివచ్చెను. వ్యాకులక పాద యమున జనుమొందె, దేహమున ప్రేమివాణి యా ముత వ్యాధి నే వైద్యమును బరిపాలనలేకుండిరి. ఎట్టి వైద్యులును, వైద్యములు నా మకుమారి శరీరపు వేడిని సుదయగిరివేడియ నొకటండెను, యుదయగిరివేడియ, అయ్యదేదరిగ్గొనులును ఆ రాత్రి కొక కుదయగిరియ రాత్రివేడియలు ఇదేవి గాదు నెవ్వరినై పోయెను. జలాలున్న మకుమారికి విధూలము జన్మించును ప్రయతన శరీరవర్ణన ప్రసంగ కాళునియ్యెను.

అంతటను నొక ప్రత్యేక వైద్యులము గలదు. ఇతనియొక్క ముత్యము ప్రాయముగా ప్రాణములు యుగము దా మున్న వారితో మును ముత్యమున వైద్యము నంగీకరించునట్లు వైద్య విద్యా వైద్యములతోపాటు శతముల క్షుద్ధింక నున్నునె, వైద్యులకలె, మహారాజులము గలిగి, తుల్యములకు వర్ణనతోగల తాద్రపు జానకు సుగు మొలకలతో బలిపించి, ప్రభుతోకలెదరా దోకాకలెదరా జానకులములు. కావున ముత్యముల దిద్దుచు నును, ప్రాణములు అను జనులకు క్షుద్ధివారి వెంటనే జనులకలె నును, వైద్యులమున వేడి గొందెను. వారి జనులకలెదరా తాద్రపు వైద్య విద్యా మహారాజులు శిశు, పిల్లలు ప్రేరే నెవ్వరియనె, అంత రోగ విధానవర్ణన యాతరు డిం బయ్యునె. ఈ వైద్యుని

బుద్ధికుశలము గుణించి మంత్రులవలన విని, నవాలు ఈతని మిగుల పక్కరించి, వైద్యము చేయుచుగోరి, శిల్పా పరివర్ణము నుండెడి కదలికావమునందలి భవము నీటికి విడిచి చేసెను. మహమ్మదీయులలో మహిషవర్ణన యుండుల రోగినిజను. రాజకుటుంబములలో నీమరియద సురింత ప్రాముఖ్యము నహించియుండును. రోగిని జాడ, నాడి పరీక్ష ననునదక, ఇతరులు లెలిపెడి రోగ విద్యాములనుబట్టి వ్యాధి నిర్ధారణ చేయుట ఎట్టి వైద్యునికి దుస్సాధ్యము. అవిద్యాములగు ప్రతిబంధములు గూర్చి యనుకొన వేమి ప్రయోజనము? తాల్పమున శ్రీవాళుడు తండ్రియొక్క వైద్య విద్యాభ్యాసము చేయు దివ్యములలో, రాజాంతఃపుర ప్రీతి వాడి విదాన మెల్లు కమగ్నమనెనని యడిగి, రోగుల వాయా ప్రతిఫల సందర్భమునలన రోగ నిర్ధారణము చేయు విధ మాయనలన గ్రహించెను. ఇప్పుడది శ్రీవాళుడు జ్ఞప్తికి దెచ్చుకొని, నవాలునకు దెలియజులెను. అంత పంతఃపురమున రోగ ముండు దగ్గఱ నొక తెర వేయించిరి. క్రింద మంచిన ముద్దుల తొక్కెలో రాజే ముఖ ప్రతిబింబము పుష్పముగ గానవచ్చెను. ఈ నీడను బరిక్షించి వైద్యుడు వ్యాధి విరూపణము చేయఁ దోయెను. రేతులమునంటి రాజే ముఖబింబము వందులకువలె నగుట, కుమకొన లండు నీలిమ మేర్పడుట, కమలు నీలుచుండుట, శిరము తూలుచుండుటయు రోగము నకు ముఖ్య చిహ్నము లగునట్లు అతడు కనిపెట్టెను. వైద్యుని కోరికవలన నవాలు వేసిన ప్రభువులకు రాజే ప్రత్యక్షరము లొసంగెను. ఆ సంభాషణ మూలమున రోగి కంకణ్ధుని, దోరలే, రునులు, పరిష్కీతులును దేటుదెను. ఇప్పుడమున నా వైద్యుడు పరీక్ష జరిపి, రోగ నిర్ధారణ చేసెను.

3

రోగము విరోధివర్ణ పరిపూరితము! గురువులకు గురువు, వైద్యునికి వైద్యుడు, వర్తకునికి వర్తకుడు శత్రువులుగ నేర్పడుచున్నాడు. ఒకరి నొకరు ద్వేషించి, వలస వదులొ నొకరి నొకరు అటు మృగములవలె కలరించు జానుచుండుట! అంతయ కాని, మిత్రత్వమే వ్యాపార మాత్రముగ జేకొని, ఒందరుల భావానుభవముల పాద య్యమున జనులు తమ విరులమ మతంత బాగుగ నెలవేర్చుట కర్హమని గ్రహించ కున్నాడు. శ్రీవాళుని ప్రకారం యిట్టిది కాదు. రోగ నిర్ధారణమునట్లు వైద్యునికి సర్వశక్తియు పనికిరాదు. రోగి కిదివలె వైద్యము చేసెవారు భిషక్కులొక బయ మిత్రులని యాతని మతము. కావున శ్రీవాళుడు రాజే పూర్వపు చికిత్సకు పరి చయమునె, రోగ విధానమును గూర్చి వారు పరిపిత కృషి వివరము, వ్యాధిని గుణించి వారికిగల యనుభవములను గ్రహించెను. శిలపులకును, రాజావస్థపాలిని వైద్యము చేయుట మిగుల కష్టము. పరదేశ జనితయుగ జాలియకాంతయొక్క తనూతత్వ ముతీమంతు. మహావైద్య వేర్పడిన మహామహమునకు వైద్యులు చేసిన ప్రతి క్రియలై వ్యాధిని మతంత పెంచెను! బంగారు త్రాసువంటి యా సుఖమార తత్వము నకు కలంద నలుకె కళిద్రోమి, మధురీందుని వేదాధిభ్యమును గలుగజేయును! ఈ మను పరిష్కీతులందు మిగుల కష్ట మహించి, తన మేధావైద్యనతయు మనయో గించి, శ్రీవాళు డొక్కేతకు దానదామిత విధ్యయును చేసెను.

4

దైవానుగ్రహమున వైద్యులమారుని మందు రాజే గుణ విద్యునుండెను. విరతము పీఠపు నంటిపెట్టుకొనియుండు జాలియకా యిప్పుడు పరిపాలన పాఠమున లేని మార్పులకి సంబంధించి దొడగెను. పతి యిల్లు క్రమముగ వారోగ్యాధివృద్ధి గాంచుచుండుటకు ప్రభువు మొద మందెను. పుత్రుల యమితానంద భరితయయ్యెను. పరిపాలనకు ప్రత్యేక కుదయములతో జనులు చేరినచుండిరి. శ్రీవాళుడు ప్రాణకాలముననే దేవునికి పూజలు నమర్చించుచుండువాడు. క్షుణ్ణా జానకున వలెను పూర్తి లంకికి బరిండుచుండునొకాడు. పెద్ద కంటె కావల వేర్పడిన పూజల విశిష్టమహాయని యొకాడు వేసిన నవరసితోడు యాతరు మొగ పిల్లి మోడెను. అతని నామము పుష్పంజి అట్లుగా గానవచ్చెను. అందొక మాతర దునిగిల్లు కుమకు ముఖ కుమకు దగ్గెను. ఇతలు కుమకుల కొనుకొని ముకు నూర్చివలెండును బయ్యెను. అప్పుడు వైద్యములకులై తిద్దులయ్యెను, అందెనున దంతంకు నీటి విద్యుడు తోగినికలంక వాని ప్రకమూలకు కింత యిద్దుల భృత్యము

ప్రసాద్ ఆర్ట్ పిక్చర్స్

మనుషులు

మమతలు

నర్తకి రవి ముఖారావు నటించిన ప్రత్యేక గాథ

A

శనిమయ్యగారు. ఇవన్నీ కల మహాసేను మేనోయగమున వొచ్చి వదూరం వల్ల
జుల లా యొకటి పాదరిండ్లలో నడచినప్పి, ఈ నూతన పుష్ప మొకటి కోసి, అరుచి
మందు దాని కెయ్యగు తన కోమల పోతలమును బట్టి పంతుమున వాప్రాణించు
మందెను. ఆ సుందరి చెట్టులు, పెదవులు నరుణాంతుల నలరారుచుండెను. ఆమెగల
మృదులాంగముల విర్జిల రూప్యము రోశమున కేళిగింప గుణాపొముగ ముకరించు
టకే ధాత యీసుకుమార మునుముల స్పటించె యనునటు లుండెను! ఈ లలన
మాటల కుమారీరత్నమగు గుళివారియి!

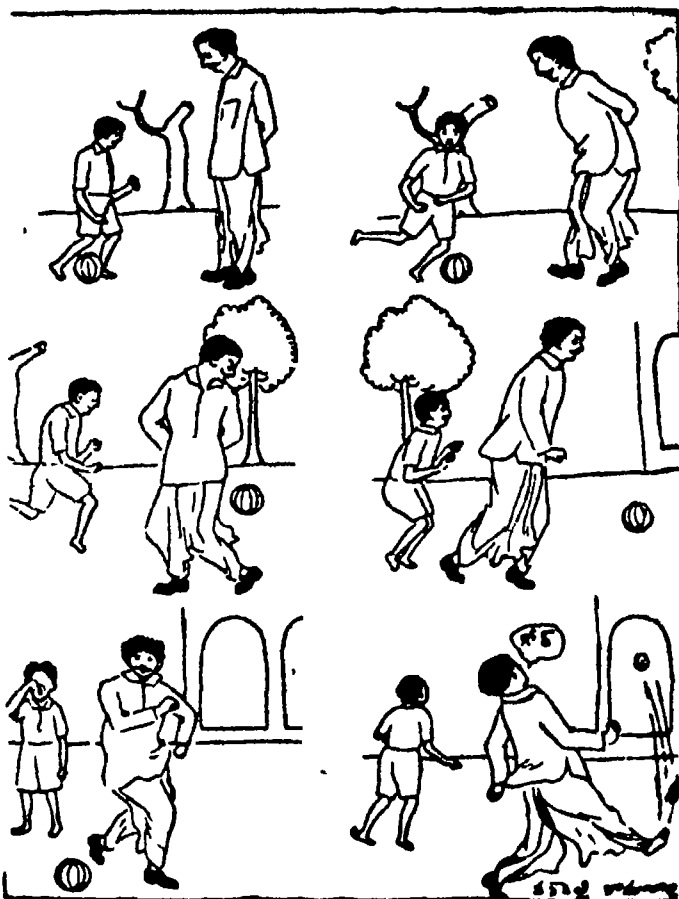
ప్రజామిత్రుడు గుర్రవారిని జాములు కిది మొదటిసారి కాదు. నాడు రాజాంతాపురమున వచ్చియు గవచ్చిన రోగి కొక ప్రక్కగ నిలుచుండి నవీగోడ కానుకొనియుండునొక బాం (ప్రతిదింబు మాతని కనుల కప్పుడు గోచరించెను అట్టి సుకుమార సుందర భావము మానవ భామిములలో ముందుగా తలచిక, అత్యంతగ ముందే తన నయ నముల భ్రమించుజేయుటకు ఏ గంధర్వానియొ సూర్యుని దాల్చి పెచ్చెనని యాయువకుఁ డుపాసించెను! ఆ కమల రీతు, మోహునిరతు, సుందరని ప్రేమ, ముగగురుల కాంతలు నిక్షింపి, ఈ జన్మని దేవాత నంజనితయగు వనితయని యా విప్ర కుమారుడు విశ్రాంతి నొందెను! ఇప్పుడా సుందరతానంద ముతల వాని కన్పించు ప్రవృత్తుగదవుడు, ఈ కామిని మర్త్యలోక వివాసిని గవచ్చునని యొకింత విప్ర పించునను రాణి సన్నిహిత బంధువర్గముతోనికై యుండవచ్చునని యా యువకుడు తలపోసెను. ఏంనో వాని మది గురుతిఃపజాలని మెల్లని లాకునకు గురియయ్యెను. అతి మాత్సర్య రోగంకురుములు నిరహస్యముగ కరింమునకుఁ గావించి యవకృతి గని పెట్టిన దిట్టరి, గుర్రవారినిగూర్చి తలంచుచువుడు, తన హృదయవేమును కొల్లగొని కామరూపిని జాడలు పరికింపవేరకుండెను!

మోసా వైపుడు నోకప్రక్కనే ప్రసరించుచున్న భావింతులు మానవుల వైరికి అడ్డంకిమీదు వైద్యుడు తిల్లాలో గల పెట్టి, ఈ జనని చిత్తుకు జూచిననాటి నుండియు, గుల్వారి యీ యువకులకు నదిధిప్రాయమున నుండెను బ్రహ్మచేత మ్మన నొప్పి యీ పదమునని వదల వచ్చునను అంతఃపురి గ్రామములనుండి యానాటి వలములు వాడుగానియందుండెను బుద్ధి కౌశ్యమునకు నీమజ్జగను నయ నందరయు, ప్రజ్ఞాధికత కెదురుగు నప్పదియెరుకయి ఆ జన్మమున మోసావమ్మని తమ్మి చూలి తిరియుచినట్లుగ గుల్వారికి నయమగవరమయ్యెను! అనుభవకాలం, వయో వృద్ధ్యయనకు సున వైద్యుల చేతులకు జిక్కుని వ్యాధి యీ యువకులకు దెల్లమగునాయని పులుపు రమకున్నను, వీనికి ఈ రోగము గ్రావ్యమగునని వమ్ముచు, వీనికి జయము నమకూర్చుచుని రాజకుమారి యల్లాను ప్రార్థించుచుండుచు ఈ వైద్యుడు నానిని పాన, మమ్మతానప్రమనియు, ఇతర డిప్రెస్డ్ కొవ్వరము నంజీయనియు గుల్వారి తల్లిని బ్రోత్సహించుచు, రోగినివారణమునకు దోహదములగు దైర్ఘ్య చిత్తవనములను రాగి వృద్ధ యమున బాడుకొల్పెను. ఇప్పుడమున శ్రీవాతునియెడ వదిధిప్రాయ వద్యానములు ఆ యంతఃపుర నీమ నల్ల కొనియెను.

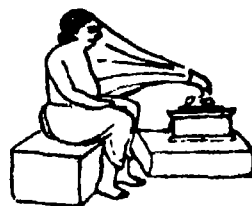
5

ప్రభాతుని పేరితప్పు నంస్థానమునం దెల్లడలను వ్యాసించెను. చిరకాల వ్యాధి
వీడితరుగు జాణియకలగా లోలరివాడను దేవులెలు వూం మోకవరి కలగఁదేవెను.
నవామ ఉత్తరువు ననునలించి యుల్లి పదుపాయెను రీ చిన్న వై ద్యునకు ననుకూరెను.
మార్కొదయముగ నప్పటికి పూజకు వివిధ జాతుల పుష్పములు, పత్రములను రాజ
పుత్రక వ్యయముగ కొలునుండి పంపుడుండును అప్పటినుటె ప్రభాతునికే బ్రయ
ములపూవు పేరులేని యా యొట్టెనుపూవె. ఆ పుష్పమునకు తువ ప్రేయసీయగు గురీ
వారికి ఆ విచక్రమారుడు సామ్యము ౧౬ వ.కావి నగతంచుమందును! ఆ పూవు
పేరు పచ్చీరు పూవని వాచి కిప్పుడు తెలిసెను గురీవారి మోచి, మొక్కల, పదపాళి
తలములు, పచ్చీరు పువ్వును బోలియుండుటచేత, ఆ మందరిని పచ్చీరు పువ్వుని యా
పదముడుతువ మనమున వ్యవహరించి, ముదముండుమందును! దేవుని పూజలకు ప్రభాతుని
కిని పచ్చీరు పూవులే ముఖ్యమయ్యెను. పచ్చీరుపూల నెత్తపుల వాప్రాణించుట వానిని
కెంకో నంకోవ జవకము.ఆచరి కన్యలను సేద దీర్చునది పచ్చీరుపూవు. పచ్చీరుపువ్వును
గురించి యుతడు పగలంతయు దలపోయును, రాత్రులంతయు కలలా గంచును!
పురుషార్థములు, ముక్తి మోక్షములు ప్రభాతునికి పచ్చీరుపూవె! ఆ కుముమె,
కుముమ కోపలియే, ఆ ప్రేయసీకే గజాతరువు. ఆరవికి నగరము, నగరమును పచ్చీరుపూవె!

ఒకాడు శ్రీమతలు స్వయంతు విమర్శన మొకంత నలిమెను. అతఁ డి వందేము నచ్చి కొన్ని మానములై నది. దైవానుగ్రహమువలన, తానె నచ్చిన కార్యమునకునుమారుట నశ్యమ. కాని, యీరులవారుది విచారణ జేయవచ్చిన తానె యుపసార్యమైనవఁడవీరులుడుగులు యింత కోపవీయము! పరదేశముందలి మహ్మదవేత స్వస్థమునను మఱచిడి మందుఁ దెవలనై ను గణదా! తమకు ప్రేమాస్పదముగు ప్రాంతబందుగులను విడి, క్రొత్త చుట్టుములకై పరితపించులు యిట్టి నల్ల! మోహము వివేకము నడంచును. నట్లుం పంజాతుడుగు తానీ యవన జన్మనిమిద వచ్చు గొనులు యిట్టి యుచూహనము! ఎంత యవశ్యము! అన్యజాతి మఱి సంప్రదాయములతో నొచ్చిడి తూ ముచ్చిము రాజకవ్యక నైద్యవృత్తి జీవము గగఁ యొక విదేశ బ్రాహ్మణుని పుత్రులువి బ్రేమించి, యాతని పితృగ్రామ మొనర్చునా ? అందని ప్రాచీనవంశ్య కుటుంబ సోదరు? వచ్చునది మఱింది, బహుమతి నంది, యింటికి తానె కృతార్థుఁడనొనర్చునా?

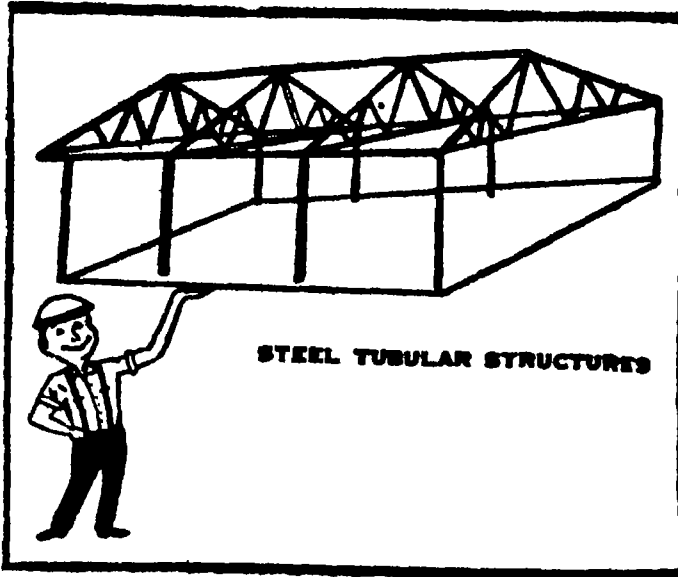
[1930 ప్రమాదూత సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

A Message to Industries...

Construction of Factory Sheds Made easy
Using Pre-fabricated Steel Tubular roof structures.

- Saving in Material
- Saving in cost of Transportation
- Saving in cost of Erection
- Saving in time of Erection
- Saving in cost of Maintenance
- Saving in cost of Dismantling
- No loss of Strength over conventional Structures

Pre fabricated Steel Tubular Roof Structures
for all purposes.

Work shops	Project Camps
Hospitals	Cinema Halls
Offices	Exhibitions
Homes	Churches
Stores	Garages
Tobacco Grinding Halls	Schools
Transit Sheds	etc.

Designed and Manufactured as per
ISS/BSS Specifications

Grams: Structural

Phone: 1326 & 1322 PP

INDUSTRIAL ENGINEERS

Sesh Mahal Road,

VIJAYAWADA-1

— 1 —

Work Shop: Labbipet, VIJAYAWADA-2

Grams: 'INDENCO'

Phone: 2326

INDUSTRIAL ENGINEERING CORPORATION

P.B. No. 126

Sesh Mahal Road

VIJAYAWADA-1

Branches at :

MADRAS & HYDERABAD

SELLING AGENTS
FOR "ANDHRA PRADESH"

"ROCKET ARC"
Welding Transformers

SOLE DISTRIBUTORS
FOR "SOUTH INDIA"

S. A. P. Products

DEALERS IN :

Welding Rods - Accessories etc.
Engineering Tools
Precision Tools
Metal Cutting Tools
Wire Ropes - Chain Pully Blocks
Steel Tubular Structures
Hardware
Non-Ferrous Metals
Alloy Tool Steel
Drills, Taps, Dies
Hose Pipes etc.

క్రితమునకి రొమ్మయి మిది ప్రేమము అత్త విమర్శము, అత్త బోధ మును పొధారణ చిత్తా పాదముల వరికమించిన కలివ వ్యాధిగఁ బరిణమి చెను! నలపు ప్రాణమునే లెక్కపెయ్యవచ్చును, వ్యక్తి లక్షణములగు కులజాత్యధిమాన ములు, అజ్ఞానమోహములను వరిగఁజేయువా? సంపాద బంధములు కోపివై చిన విరాగి వలె నీ ప్రేమియును ఏకాగ్రచిత్తుడై, ప్రేమాధివాధుని కంజలులు వెలుపును, దిన ములు పుచ్చుచుండెను. ఆ వివ్ర పుత్రుని కా ముస్సమురామాన్నరణ మయ్యెను! ఆ మందరి దినదినము ప్రాతస్సమయమున తన మృదుకరములఁ బ్రీతితో గోపి యంపెడి వస్త్రీలు పూవులె యా ప్రేమిని కమూర్తములగు కానుకలు, ఆతని యిష్ట దైవమున కభివృద్ధులగు పూజా ద్రవ్యములును!

6

ఇంక రాజగృహమునందలి గుల్వారిని గూర్చిన సమాచారములు వరికింపవల యును. ఏకైకపుత్రుల యగుటచేతన గుల్వారి జనని జనకుల కమ్మలకు పెన్నిధియై భువనమోహినియగు పుత్రునియందు మాతా పితరుల కమిత వ్యామోహ ముండుట యాశ్చర్యము గాదు. ఆ బాలయందుఁ గావచ్చెడి మగుల పోలికములు వారి ప్రేమ వ్యక్త మునకు దోహదము లయ్యెను. అసహన బుద్ధి వాత్సల్యముతో భాసిల్లెడి యా బాల జనకుని వేదాంత ప్రసంగములందు పాల్గొనుచుండును. గుల్వారి పాదీ మున్నగు పాద పీక కవి పుంగవుల కావ్య రాజములఁ జదివి, అందరి మనోహర భావములను గూర్చి జననితో ముచ్చటించుచు, విరతము యవన కవితా సుధారసము వాస్తవించుచుండును. పాదపీక కవుల వర్ణనలందు గుప్పించిన గులాబి పూవులను ప్రేమ తనయకుఁ జూపిం చుటకై వూలు పాదపీకమునుండి గులాబి యంటులు తెప్పించి, ఉదయగిరిని దాటించెను! ఆ మొక్కల వంశజుల భార మీ మందరిమీఁదనే యుండెను. హిందూదేశీయు లవాదిగ పెరిషియానుండి వచ్చెడి గులాబి పూలపాదముల వస్త్రీలు వాడుచుండెడివారు కాని, ఆ కుటుంబముల దర్శన భాగ్య మిదివలె తెలుగరు! కావుననే యిప్పుడు ఉదయగిరి మీఁద విరివారు నీ క్రొత్త జాతి పూవులను దేశీయులు వస్త్రీలు పూవులని వ్యవహరింపఁ దొడంగిరి. వెల్లూరుపేటవారు నేటివరకును గులాబి పూవులను వస్త్రీలు పూవు లనియే పేర్కొనుచుండురు. ఆ పూజాదలనా ప్రవృత్తములకుఁ జెనుచు చుండిన యారావచ్చెయ్యకు "వస్త్రీరుపువ్వ" అని జనులు పేరిడిరి. గుల్వారి యను పాదపీక వాసుమునకు విదియో యౌర్ధ్వమగుచేత, అన్నివిధముల నా రాజకుమారికి "వస్త్రీరు పువ్వ" పిర్లక వాసు మయ్యెను.

పాదరిండ్ల పాంచుము, పూదీగలు జక్కచేయుచును, సతతము కుసుమము లతోఁ గాము గడపు గుల్వారిని మరులిపాము ముద్దుపేర తండ్రి పిలుచుచుండు వాడు. గుల్వారి విద్యాబుద్ధులం దాలోలేలేన వయస్సుయై నను, తలి దండ్రుల కింకను బాలికయై తాను బాలసమయో యా తరుణియు తలంచుచుండును! కాని, కష్టమి థము, కాముని ప్రబోధమును ఎట్టి శ్రేణిబాధువు వారికిని వయసు గొప్పవచ్చును! ప్రేమమూర్తియగు జనని విరళం వ్యాధి గుల్వారికి వ్యాకులతోపాలు ప్రాయమును జెంచెను. యౌవన వైద్యుని చికిత్సచే తల్లి వ్యసత్త నొందుటకు పుత్రుల యవరిమిత ముగ నంతోషించెను. ఆ యువకు డవమానబుద్ధి ప్రజ్వలతో నొప్పువాడని వానిని జూచివచ్చుడె గుల్వారి గ్రహించెను. ఆతని మూలమునఁ గదా జనని జీవములు దక్కెనని యారావచ్చెయ్య వైద్యుడెడ మిలిచిని కృతజ్ఞత గలిగియుండెను. మగుజాన్మితుడుగు నా మందర పురుషునం దా మదలికిఁ గుదిరిన వద్యావము వట్టి కృతజ్ఞత గాదు. ఆ యువకుని తన పౌదయాధివాధునిగ గుల్వారి భావించెను! ఇమను తన మన మిట్టి తలంపులకు లోనగుట బాల్య లక్షణమని యా తరుణి యొక్కొకతలీ తలపోసి, తనకు గల విద్యా వివేకానుభవముల పాదోర్ధ్వమున వద్రావి-పాసింది విరోధియ యుత్తించెను. కాని, ప్రేమాంకురము తన పౌదయ క్షేత్రముల తల మూడగవై వేరు తప్పి వ్యక్త మగుట కా యువతి విన్నయ మండెను! మాతన ప్రేమ వ్యాజమున విట్లు గుల్వారి వయస్సు యయ్యెను!

కుక్కగిబుద్ధిగల గుల్వారి ఈ మాతన పాతమును ద్రుంపినయ వెన్ని ప్రయత్నములో వేసెను. తనకును, ద్రియునికిని జాలిమత పాపికాచార వ్యయములుగల వ్యత్యాసమును దలచెను. జనని జనకుల యనమ్మతిని గూర్చి యోచించెను. లోకుల వ్యాత్యానము లూహించెను. తన ప్రేమ పాపిల్యమునకు లోకమంతయు నడ్డునడుచుట్టుగ భావించెను. ఇన నీ ప్రతిబంధము లన్నియు దాటి వెడలి, ఆ మదలి పౌదయమందలి ప్రేమ లలిక తల యెత్తి యాకవ మంటునట్లు గానవచ్చెను! మంకునట్లు పట్టిన పసివట్టివలె నా పదలి ప్రేమ శిశువు మాతృపాతృదంపలు పెడనెమిది తెల్పుచుండును! గింజాకొవిన కొందరి కంకము దిగియుండు మరిత్రాటవలె, తొలఁదంపలెనని యుత్తించిన కొందరి ప్రేమపాతము పౌదయమును బంధించుట కావంత వలకుఁజింది, చేయుట శేమియుదోదక, మేల్లు దక్కియుండెను!

చేతములెల్లె వైత్యముగు ప్రేమమునకు పెనుపు వైద్యక లక్షణము. జన కుని యానందే పనుదినము క్రొత్త వైద్యుని పూజలకు పవ్విరుపూవు లంపెడి గుల్వారి, ఒకవారు తన ప్రణయ వృత్తాంతము ప్రేమినికేఁ దెల్పి యాతని మన మెఱుంగు గోరి, తాను ప్రాసిన చిప్ప కమ్మ చుట్టును పూలమర్చి బంతికట్టి, దానిని పూలో నెమిద్ది-పూలగంప వెచ్చటవలె వైద్యుని విడిది కంపెను! పూవుల తెదురుమాచుచుండు క్రివాభుడు, పూలమధ్యనండు పూలంతి చూచి విస్మయమంది, తన గుండియ లాత్ర మునఁ గొట్టుకొనుచుండగా, అది మెల్లన విప్పెను. లోని లోల చూచి వరువు కొనువచ్చుడు ఆ ప్రేమిని పౌదయ మీ లోమున లేదు! ఏ వివిధ ప్రసంగమునో, ఏ కల్పతరువుల

(మద్రాసు నిషేధ సచారము సుప్రసిద్ధించినది)

ఏప్రా-తగాతా! [1930 ప్రమాదాత సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

ఎక్కడైతేమి తల్లుడు మామా కలుసుకున్నారు!

[1930 ప్రమాదాత సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

వీడో, తాను ఏశ్రమించును, మందర పక్షిజాతియు కిరిలా రాములు వినుచుండు నట్లుగా నా యువకునికి రోదెను! లేరా విద్యయు లేదు? ఆ యువ కన్యకామీది మది నిలుపుటచే తనకు లోక మెంత శోభాయమానముగ నున్నదో, తనమగూర్చియే తలంచుచు ప్రార్థిస్తున్నచుండుటచే నా తరుణికి నటులే యుండెను! కదలికావన మున పేదకులు కోపి కోటకుఁ గొనిపోయెడి ఫలవృక్షముల మధ్యమున తన ప్రత్యుత్తరపు ప్రేమలేఖను బొందువలెనని, విప్రకుమారుడు గురివారి కంపెను. ఈ విధ మున నా యువరీ యువకుల ప్రేమానురాగములు పెంపొందుచుండెను!

7

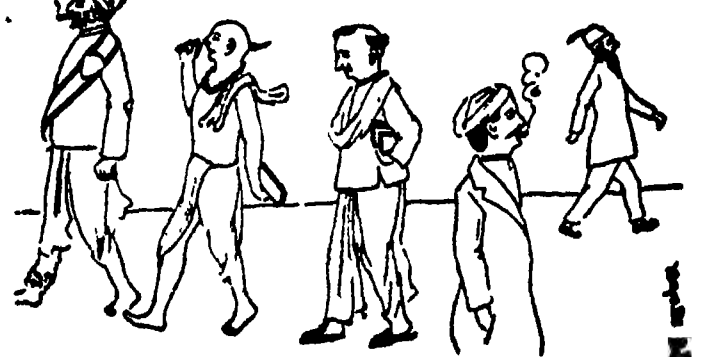
శిష్యునిమును క్షణములై సాగిపోవును. తాను వచ్చిన కార్యము దైవాను గ్రహమున సంతపై రాజీ సంపూర్ణార్థగ్యము గాంచె గావున, రాజాననుమతి యొనచో తాను బోయి వచ్చెనని శ్రీవాణుడు నవాబునకు విప్రవించుకొనెను. మఱివాడు ప్రభువు నిండు కొలుపునండి శ్రీవాణు ముచితానవాసీనులవేసి, అతని వైద్య నైపుణ్యమును బ్రశంసించెను. మంత్రులు వాని వెంట శ్లాపించిరి. వయసున జ్యోతియుండునని, విద్యా ప్రాభవముల వీరడు పెద్ద యునియు, వైద్య రహస్యము లీతనికివలె వింతెవ్వరికి నెఱుఁగ వడననియు, కావున నేటిక యొసంగెడి యంతటి గొప్ప పారిశోషికమును స్వీకరించుట కై న నీ యువకుఁ డర్హుడనియు అస్తాన వైద్యవేత్త యుపన్యసించెను. తండ్రిగారు సుదకు గిరి వారికిఁ గల యపారకరణమే తన జయమునకుఁ గారణముగాని, ఇతర వైద్యులకు లేని ప్రత్యాతిశయము తండ్రిగారు లేదని శ్రీవాణుడు సమయముగని బ్రత్యుత్తర మిచ్చెను. అంతట నవాబు శ్రీవాణునిచేత నొక గులాబిపువ్వును ఇచ్చి, ఒంగరు పెళ్లెత్తమున నుండిన వరహారాజి వాని కొనగదోయెను. తాను సుపర్యము లాడనియు, తండ్రిగారు కొక పన్నీరుపూచె చాలు ననియు నా యువకుడు రాజానకు విప్రవించెను! గొప్ప అపొమతి వలదెడి యిట్టి వెడగు లెందైన సుందరాదాని వలపు రాకృత్యులందరి. అధ్యక్షిమీమ వారు నత్యకాలపురాని కొండలును, బహుమతి వాలదని నవాబునకు వచ్చుజెప్పుటచే ఈ గడువరి యిట్లు చేసెనని మరికొందఱును అనుకొనిరి. అంతటిలో పథి గలసెను. వైద్యయువకుని యుద్దేశము నవాబున కేమియు బోధపడకుండెను అయిన యొకటి విర్హాన చేసికొనెను. ఇంత దైర్ఘ్యముగ మెలగవేర్చినవాడు మిగుల యోగ్యుఁ డైనను, అత్యాశాపీడిత పృథయుడైనను గవలయును! ఫలాపేక్ష విరహాతులగు వేదాంత లకు ధనకాంక్షా విరోధ మెంతటివని? ఒకవేళ వీతని మనసు అధిక ధన సేవకారము నాది మెగ్గువై న దుకొన్నను, ఇంతటి మేలు చేసిన వైద్యుని క్షమ ము ప్రభువు లంచు కొనుట న్యాయమా? కావున నిండుసభకోవిడిగాక, ఈ మా అంతఃపురమునక రప్పించి, యాస్యముగ సత్ప్రాయము గనుగొని, వాని బుజుము దీర్చవైచి, తాను గృతజ్యులక వందనలెదని నవాబు డిద్దేశించెను.

8

ప్రభువాక్కు నెనునరించి శ్రీవాణు డా మఱువాడు సగరన చేతొడెను. రాజీ సానువును కడ్డముగ దెరవేయఁడియుండెను. నవాబు కాంచన పేదకిర్ర గూర్చుండి శ్రీవాణుడు తనకుఁ జేసిన సలామ అందుకొని, కురిచిలో నాతని గూర్చాడుచేట్టెను.

పాట్ల కూతుకి పాటుపడుదున్న ఉద్యోగి గౌరవము పొందుచుండ

ప్రజల భక్తి వాద్యపుణ్ణికి పాటుపడుదున్న భక్తిని చూచుచున్నాడు.

జ్ఞానిని చూచువారు లేరు. [1930 ప్రమాదాత సంవత్సరాదివనికనుండి]

వెనుకటికంటె మెక్కువగ పడి వాణెములు పల్లె రమునఁ దలుకొల్తు యుండెను. అప్పటి విజయించిన యొక పెద్ద గులాబిపూవు సువర్ణరాశిపై సాగిగొందుచుండెను. రాజ్ శ్రీ రాజ పుత్రికలు తెరవెనుక నాపీనల్లె యుండిరి. అదేనుండి తెరలు తెరలుగ పీతెంచు పూల వెల్లుపులను, కాంచన కంజుముల శలవనములను ఆ సుందరు లీ సలా వాక్యశ్రమము నతి కాకుకాయత విశోచనముల విశోకించుచుండిరి! ప్రకటనము చేయుచుండెను! ప్రభుమున ప్రభువు కొన్ని యుపాధ్యాయ వనములు పలికెను. శ్రీవాణుడు తన కుటుంబమున కొనర్చిన మహావకార మారఁ దుగ్గడించి, తన కృతజ్ఞతా సూచక మగు నీ చిన్ని కానుకను గైకొని తనను గెరివింపుమని యా యువకుని వేణెను. శ్రీవాణుడు విండు పూర్వకముగ వినతు లొనర్చి తన పృథియము కాంచన రత్నములు దగిలియుండలేదనియు, దేవరికు సమ్మతమయ్యెనేని తన వంపుల కొలికియగు నొక పన్నీరుపూచె చాలుననియు విప్రవించెను! ఈచిన్ని కోరికకు రాజా, రాజ్ణియు సద్భుతమం దిరి. ఆపృథ్యులమానసులుగానివారు పర్వయు, నాతని కలముల రాజీయగురాజకన్యయును తురపిల్ల ప్రభువు క్షణి, క్షణరాత్రులు విప్రపుత్రికని వలకులకు ఆ మహానియుని మేనమాన లొలకరి మెరుపులె నెల్లొక యోజన స్ఫురించెను! వైద్య పనులనె కూర్చాడుమని చెప్పి, రాజా చట్టసం తెరవోపికియో రాజీతోఁ గొంత ముగ్గురించి, ఏమిట పుత్రికతో ఎంతాపించి, తెరవెలులకు వచ్చి, "యువకుడా! నీ బుట్టుకుతలత పేర్లెందని మున్నె యెళింగిరి! ఇప్పుడు నీ వైద్యము ప్రశంసించుమని తేలింది మఱి యే తేలిని మ్రోగదే! నీసాహాయుట నీ శిరస్ సమాధాన మీయవలసి యుం డెడిది! నా మనస్సును మాత్రము నల్పధిరిమిలె ముగ్గులులుగాని క్షణభంగములగు బాధ్యధివారములు గావు నీ ప్రాణములను నెల్లొక పిల్ల వచ్చెనచో, ప్రేమసత్యములకు పెనుగొప్పయుగ పరమాత్ముడు వి న్నాల్లెర్పించుగదా! నీ కోరిక ఎ మరంతెలిపెదవా?"

"దేవర వారికి నా యం దుబ్రహ్మిణ్యుచో, నాకు పన్నీరుపూవు ప్రసాదియవల యును!" అని శ్రీవాణుని ప్రత్యుత్తరము

రాజా.—"పన్నీరుపూవు మాకు ప్రీయము, పవిత్రము వై నది! అద్దాని పీపు కయన గృహంకరణమునెకాక, దేవతా మందిరమునఁ గూడ గెరివించెదవా? లలిత కలా జన్మభూమియగు పాదసోద్యంములందును, అత్యుత్కృత విద్యా రహస్యములగు సునీ దేవాలయ ప్రాంగణములందును ప్రభవించిన ఈ పూవుల దీగె పవిత్ర వేద భూమియందు పర్తింజలదని అంటుగట్టుట కవధానమున్నది సుమీ!"

వైదిక విప్లవరుడు నా విప్రకుమారుని ప్రేమమున కిది క్షిప్తమగు ననన్య! ఐన దీని కాలం దొనెగు సమాధానమును బట్టియే అతని ప్రేమమునకుఁ గల దైర్ఘ్య స్థైర్యములు తేలుడలంపు ఇపు డతడు అపలయము గొంక "మహాప్రభూ! నత్యసం ధత యుటశ్రమముగ లండెడి భాషధ్వికల వంశ్యుడనని, పన్నీరుపువ్వున తగిల వొప్పున మున్నించి, ఎన్నటిని విన్నవోదాని విధమున గావడలెను!" అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

అంత నవాబు దిగ్గన లేచి, ఒకరో వ్రేలాడు కాంచన ఖడ్గము దీసి, "పృథియము గలిసిన చోటుల ఎవలము లెందుకు?" అని పలికి, తెర నొక్కఁజేటున జీల్చి, "పృథి యెక్కడి! ముఁ ప్రాణమునయగు పుత్రిక పన్నీరుపూవునకు తగిలవలం కి వైద్యకుమా రుడె సుమీ! దేవుడు ప్రీతితోఁ గలిపిన పృథియములు వేలవేయుటకు మనస్క మాత్రము మన పెద్దరము? స్వాంతము నత్యధిర్ములందున్న వచ్చరిత్రులె న్నచ్చ మగు ముఱ్ఱానుల! దిన్నెల్లా! పీరి దాంపత్యముడైన పిమ్మలకు!" అని వక్కాణించెను.

అంత నా యువరీ యువకులు రాజ్ణిరాజులకు ముక్కి, వారి దీవనలతో గృహస్థి శ్రమ స్వీకారము చేసిరి!

9

కందుకూరునీమకో పశ్చిమ దిగ్భాగమున కమలారకు గ్రామము గలదు. అందు క్రొత్తగ నొక బ్రాహ్మణ కుటుంబము వచ్చి కాపురముండెను. ఏ ప్రభువు ప్రాకమునవో వారికి గొప్ప భూవనతి ప్రాప్తించెను. గృహస్థులు వైద్యశాస్త్రజ్ఞులే. గృహిణి అప్పుడవంటి తరీర సొందర్యము వొప్పునది. దేశభాష బాగా రాకుండుట చేత, మరి యే కారణమునవో ఆగర్భ శ్రమంతురాకుల నా యిల్లా లెప్పుడు నిల్పి విడిచియుండునది కాదు. ఇవను, డూవ గులాబిభక్తమున నా కోమలి దేవతా విగ్రహమో పూం ముంకలు పెంచుటయం దాసుందరి కెంతయు వానక్తి. ఆ పడలిపేరు పన్నీరు పువ్వు. వారి సంతతివార. పన్నీరుపూవంటి తరీర సొందర్యమున వొప్పును, భక్తివిర తత్యమునకును, లలితాశం దధిరుచిపి వాసెక్కియువ్వాడు.

10

కమలారు గ్రామమందును, ముట్టుప్రక్కల వైదారు గ్రామములందును ఇప్పటికిని "శ్రీవాణు" అను వింటిపేరుగల గొప్ప భూస్వాము లువ్వాడు. ఇతఁల దృఢేతమం దెవలను శ్రీవాణువారు లేరు. ముట్టుమొదల కొన్ని యువమానముల చేత ఆ వంశికులను తక్కిన బ్రాహ్మణ వంశమువారు, కొంత తక్కువగా జూచిరిలు గని, శ్రీవాణువారి కిప్పు డట్టి భావలు లేవు. సోమయ వారి యిష్టదేవత. ప్రీ పురుషులు లోటమందలి బొట్టుమీద వాచంధ్రత నంకరించుకొందురు. వింత యగు నొక వాంధ్రాయాత్రము వారు జరుపుచుండురు. మహాస్ఫుడియుండుద వీరు అత్యంత సౌదరభావము గలిగియువ్వాడు. ఈ వంశమున వలపురు కపిత్థ భోరణి కిని, లలిత కలాధిరణిని బ్రసిద్ధి తెక్కియువ్వాడు. సమధిక్కుకును, తరీర సొందర్యము నకును శ్రీవాణువారు పేరుపడియువ్వాడు!

(ఈ యె తిహ్యమునందలి ముఖ్యాంశములు స్వేయను బోయులుగ భోపెన్ మేళిగ్ అను హిందూదేశ చరిత్ర సంశోధకుని దినచర్య పుస్తకమునండి గ్రూవణడిమి.)

క్రొత్త మర్చి
సూపర్ టోన్
8 బ్యాండ్లు
మోడెల్ టిఎ 0926

మెయిన్స్ టేబుల్ మోడెల్ టిఎ 0926
ఆర్.వేవ్ • 8 బ్యాండ్ • 7 వార్వ్ (11 ఫంక్షన్స్) • హి-ఫి పవరింగ్
మువకు • రెండు లాండ్ స్పీకర్లు • మూడు విభాగ నొక్కే బొత్తా
ముత్ బాన్ కంట్రోల్ ఏక్స్, బైటి స్పీకరు మరియు టెన్సెన్సార్
డలకు సాకెట్లు • వార్వర్డ్ క్యాబినెట్
రు. 888.30 ఎక్స్ యిజా సుంకముతో మాత్రమే కలిపి
అమ్మకపు వస్తు మరియు యంత్ర స్థావిక వస్తులు కుదనము
కారకదేశములకలా రర (కుహారావ్త కప్ప)

murphy radio

మర్చి రేడియో మీ గ్రహానికి అనువాన్తిస్తుంది!

NAS 100% A

మారాజువు
తస్సమన్ కలక్ చిత్రాలు

N.N. సిద్ధవారి

గుమ్ గామ్

నంబా... మనోజ్ శిమూక్
మెనూమూక్... మోలన్... ప్రాణ్
మ్యూజిక్... శంకర్ శైకిషన్
వత్తపత్తం... రాజా ననాతో

రాజ్ గోస్వామి సింగ్ వారి

అనిత

సాధన... మనోజ్ 15 జోహ్
నిర్మల... రాజ్ గోస్వామి
మ్యూజిక్... లక్ష్మీకాంత స్వామి

MYR

నిజయనంతముగా నడచుచున్న చిత్రాలు
పుసంప చలన చిత్రరంగంలో మొదటిసారిగా ఒకే నటుడు నటించిన
సంపాదన చిత్రం

అజంతా
ఆర్ట్స్

యాదా

రాజ్ పతి
మోస్టాఫా పత్రం
పాండిన చిత్రం

నిర్మాత వత్సకుడు. సునిల్ కుమార్. కథ. పద్మవీరన్. స్క్రీన్ ప్లయ్. వసుంధర

A.R. ప్రొడక్షన్స్

బోదా

నందా మనోజ్ మెనూమూక్ శిమూక్
మ్యూజిక్ రోషన్. క్యూ.కె.ఆర్. బాబు

నటరాజు ప్రొడక్షన్స్

గజల్

మినోషా మాలి సునిల్ కుమార్ పద్మవీరన్
మ్యూజిక్ మనన్ మోహన్

తాను కె.ఎస్. సింగ్

మైహూ అల్లాద్దీన్

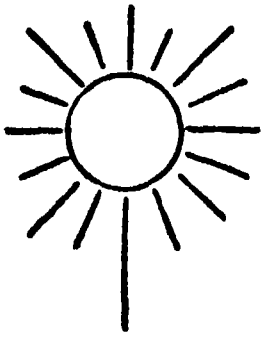
(తస్సమన్ కలక్ చిత్రం)

అజిత్ సయ్యాద్ వాన్ మ్యూజిక్. డి.వి.ఎస్

త్రీ వెంకటరమణ పిక్చర్స్

గంధీనగరం + నిజయనంతము

అన్ని వేళలా ప్రతి నిత్యము సేవించునట్లుగా పానీయము

శాసన్ బ్రాండ్

ఫ్రూటాల్

అధిక శక్తి నిల్చి, మోతాదుగా నిల్చి
కొనబడు ఉత్తమ పానీయము
విదేశీ మార్కెట్లలో కూడా అమ్ముటకు
చున్నది.

తయారు చేయునటు

యండియా క్లౌనింగ్ యిండస్ట్రీస్

(ఫ్రెన్చిస్. కుష్ణా హిల్స్)

విజయవాడ-3. (ఆంధ్ర)

MYR

రెవ్యూ సూత్రములు

శ్రీ వై. కోటిశ్వర దీక్షితులు గారు

[1931 ప్రత్యేక సంతకరాదినందికనుండి]

క్రమశాస్త్రము—నమరవలె యాగ ప్రయోగం అనేనీతి కల్పా' అను పుస్తకమును కల్పశాస్త్రము పేరునకు ముద్రించుచున్నది 'శిక్షా వ్యాకరణ చందా' ఇచ్చిన వేదాంగము లాటిం టో కల్పసూత్రము అను వేదాంగముగా ముద్రించి, అట్టి వేదాంగమును కల్పసూత్ర శాస్త్రముగా గూర్చి యింకొక వ్రాయుచున్నాము.

దీక్షాతులంబులకు లాము విద్యము చేయుచున్న మతాచార విధులందు లా మే వేదములు, సూత్రములు, గోత్రములు చేరియున్నారో, ఆ గోత్రములకు మూల పురుషులైనవో ఈ విషయమును సంస్కరించుచున్నాము:— "వర్ణాశ్రమవిధులకు గోత్రావ్యావృత్తి ఖ్యతం భవతు. కాశ్యప, అపస్తంబ, వైష్ణవ, త్యాగ్నేయ ప్రవరాణుల కాశ్యపగోత్రం, యజుర్గోత్రం, తైత్తిరీయ కాశ్యాగ్నేయ, అవంతాగోత్రం, వారాయణ శర్మా అహం భో: అభివాదయే" అని చెప్పుచున్నారు. గోత్ర ప్రవర కాశా సూత్రములను తమకు సంబంధించినవి చెప్పుకొందురు. కనుక తమ తమ గోత్ర కాశా సూత్రములను గూర్చి తెలిసికొనుట దీక్షాశాస్త్రము అభ్యాసశక్తికి మేలు గొ జెప్పవచ్చునట్లేదు.

భరతశాస్త్రమునందుగల దీక్షాశాస్త్రంబులు ఋగ్వేదాన్ని మాధ్యమమున వాచుట వేదములకు సంబంధించియున్నది. అనగా దీక్షాశాస్త్రము చెప్పబడుచున్నది వేదముల వేదములలో ఏదో ఒక్క వేదమును లోకమునందు ఆదిలో పశవ పాతములతో ప్రవార మునైన మహర్షి యొక్క వంశమునకు సంబంధించినవారిని లాము. ఇటు వంశమును నది మతా పీఠ సంబంధముగా కూడ విడవవచ్చును. అపారములను విద్యానముల మును ఒక్క పురుషు డనగానా మును యశస్యును విషయము వెలిగిన మహర్షులు అపారములను వైదిక విజ్ఞానములయు లోకమునందు పశవ పాత ములతో వ్యాప్తి చెందవలయును నదానాతో కొందఱు ఋగ్వేదాధ్యాయులుగను, కొందఱు యజుర్వేదాధ్యాయులుగను, కొందఱు సామవేదాధ్యాయులుగను, కొందఱు అధర్వ వేదాధ్యాయులుగను అదియగుట వెల్లయించి ఆ యా వేదమును బ్రదుచుననవారి సంకలన చేరినవారిని అదియందు లాము చదువననవ వేదము పూర్తిగ పఠించిన తరువాతనే ఇతర వేదముల పఠించవలయుననియు, తమ వేదమును పఠించక ఇతర వేదముల పఠించి యేదం అతడు కాళారండు అని పిలువబడి నర్మ భర్మ కర్మల యందు అపావృత్తులగుననియు కఠిముగ కానించిరి. ఇట్టి కఠిన కానముల వల్లనే అధికముగ ఇహలోకమున లాభము లేకపోయినను అధికముగ పశవపాతములందు దోషభేదముగాని, భావభేదముగాని లేక భరతశాస్త్రము నందంతుల వాల్చ వేదములకు వ్యాప్తి చేసినట్లు గనబడుచున్నది.

ఒక్కొక్క కాళు పారాంశముగ ఒక్కొక్క కల్పసూత్రము ఏర్పడియున్నట్లు లోకముననున్నది. ఈ కల్పసూత్రములందు స్మారకవిధానము, శ్రావణవిధానము, భర్మవిధానము అని మూడు విధానము లున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. స్మారకవిధానమును గుప్తసూత్రమునయు, శ్రావణవిధానమును శ్రావణసూత్రమునయు, భర్మ విధానమును భర్మసూత్రమునయు వ్యవహారము విడిచియున్నది. వివాచయిన పిదప పట్టి పఠించుట యైన గుప్తసూత్రము కొనసాగి క్రియలను కొన్నిటిని వివాచియుం దువశ్యము చేసి తీరవలయును. గుప్తసూత్రమునందు చెప్పిన క్రియలలో కొన్ని ప్రతిదినము చేయ వలసివచ్చును, కొన్ని అమావాస్యదినములకు ఆ యా తిథులందు చేయవలసివచ్చును గలవు. గుప్తసూత్ర విధానములకు క్రియలన్నియు ఒక్క గుప్తసూత్రముననే చేయ దగినవి కనుక ఆ యగ్నియందు చేయబడిన వైదిక విధులం దుపయోగించవలయున్న మంత్ర మనూహములకు 'వికాగ్నిశాండా' యను పాఠక వాచము ముద్రపెట్టెను.

ఋగ్వేదమునకు 21 కాళము, యజుర్వేదమునకు 101 కాళము, సామ వేదమునకు 1000 కాళము, అధర్వవేదమునకు 9 కాళము గలవి వ్యాకరణ మహా శాస్త్రమున వలంబి వ్రాసియున్నాడు. ఆ ప్రకార మిప్పుడు ఆ యా వేదములయొక్క కాళాన్నియు ప్రవారమునందు జేపు. ప్రవారమునందుగల కాళుకు సంబంధించినంత వఱకు కల్పసూత్రమును గూర్చి యిచ్చుట వివరించుచున్నాడను.

1. ఋగ్వేదకల్ప సూత్రములు : 1. ఆశ్వలాయన కల్పసూత్రము

ఋగ్వేదమునకు చేరిన ఆశ్వలాయన సూత్రము మువ్వరించుచున్న బ్రాహ్మణులు వంశగోత్రాంతంబు వంశ వ్రాదియంతయు అధిక సంఖ్యకులు గలరు. అందఱ బ్రాహ్మ

ణులలో వెలవాడు, మేవాడు, లెంగాణ్యము మున్నగు అంతర్విధానములందున్నా ఋగ్వేదమునకు చేరిన ఆశ్వలాయన సూత్రము మువ్వరించువార లున్నారు. అందఱ బ్రాహ్మణులలో కంఠములు, నందవరీకులు అను లెగలవారు కేవలము ఆశ్వలాయన సూత్రము నకు సంబంధించినవారే. ఈ కల్పసూత్రముయొక్క గుప్తా శ్రావణ విధానములు సూత్రము వాగర్కారములందు వ్యాఖ్యాన సహితముగ ముద్రితములయి యున్నవి. ఆశ్వలాయన ధర్మసూత్రము సూత్రము లభించునట్లేదు. ఉన్నట్లును గూడ ప్రాచీన విబంధన గ్రంథములం దెటును స్మరింపబడియుండలేదు.

ఆశ్వలాయన గుప్తసూత్రమునకు పాఠకల్పావ్యాఖ్యలముగ 'అవాని' యను వ్యాఖ్యయు, గర్గ వారాయణకృతముగు వృత్తియు, శ్రావణ సూత్రమునకు వారాయణ కృత వృత్తియు వాగర్కారములందు ముద్రితము లయియున్నవి. ఇదిగాక ఈ గుప్తా సూత్రమునకు బయంతప్పిమి, అనందరాయవాచపేయి, దేవప్పిమి, విష్ణు గూఢస్థిమి మున్నగువారిచేత వ్రాయబడిన వ్యాఖ్యాన గ్రంథములు గలవు. కుమారిప్పిమి, భము వాఢదీక్షితులు, గోపాలసుధ మున్నగు రోనర్పిన గుప్తా సూత్రకరీలు, తిరుమలయశ్వ వరదాపాఠ్యులు మున్నగువారిచేత వె.కలితములయిన ప్రయోగ గ్రంథములు అనేకములు గలవు. 'ఋషి ఆశ్వలాయనస్మృతి' అను పేరుతో శ్లోక రూపముగనున్న భర్మ శాస్త్ర గ్రంథముకంటే అనంతాశ్రమ గ్రంథమాలికయందు ప్రకటితమయియున్నది. ఇది గాక దాదాపు 2000 శ్లోకములగు 'ఆశ్వలాయన స్మృతి' యను వ్రాతభాషి బొంబాయిలోనివారిచేత వై.బి.బి. గొంబి తెలియవచ్చుచున్నది.

2. కాంభయనగ్రుప్తసూత్రము 2. (కాశీతక గ్రుప్తసూత్రము)

ఈ పేరుతో ఒక గుప్తసూత్ర గ్రంథము, శ్రావణగ్రంథ గ్రంథము ముద్రిత మయి యున్నది. ఈ సూత్రము మువ్వరించు బ్రాహ్మణులు అందఱ బ్రాచీన దేశము లందుగల బ్రాహ్మణ కాళులందు గనబడునట్లేదు. మలయాళ బ్రాహ్మణులందున్నా, ఉత్తరహిందూస్థానమునందున్నా గలరని తెలియవచ్చుచున్నది. ఈ సూత్రమునకే కాశీతక గుప్తసూత్రమునయు వామాంతరము గలదు. శ్రావణగ్రంథమునకు పాంథ్యాయన శ్రావణ సూత్రమునయే ప్రసిద్ధిగాని కాశీతక శ్రావణ సూత్రమును ప్రసిద్ధి లేదు. ఈ గుప్తా సూత్రమునకు బ్రహ్మదత్తకృతభాష్యము, డయాతంకర భువాభ రామచంద్రాదుల చేత రచింపబడిన వ్యాఖ్యలు, కృష్ణాక్ష ద్వీపేకకృత గుప్తసూత్రాంతర్వర్తి మున్నగు గ్రంథ ములు గలవు. ఈ సూత్రము మువ్వరించు బ్రాహ్మణుల అభ్యాసశక్తి గలవారగుటచేత కాశీలు, ఈ గుప్తసూత్రమునకు సంబంధించిన వ్యాఖ్యానాది గ్రంథములలో ఎక్కు టియు ముద్రితము కాలేదు. అనర్హకృత కాంభయన శ్రావణ సూత్ర వ్యాఖ్యసూత్రము ఏషియాటికు. సాస్సేటివారిచేత ముద్రితమయియున్నది. ఋగ్వేద కల్పసూత్రములు సమాప్తము.

2. యజుర్వేద కల్పసూత్రములు

యజుర్వేదము కృష్ణమనియు, ఋక్మనియు ద్వీపేకముగా గలదు. అందు కృష్ణ యజుర్వేద కల్పసూత్రములను గుఱించి ప్రథమమున వ్రాయుచున్నాడను. కృష్ణ యజుర్వేదకాళులలో తైత్తిరీయకాళు, మైత్రాయణీయకాళు, చరకకాళు అను మూడు కాళులు, తత్సూత్రములు సూత్రమే వ్యవహారమునం దున్నట్లు తెలియవచ్చుచుండునచేత ఆ కాళు లకు సంబంధించిన కల్పసూత్రములను క్రమముగ పేర్కొనిచున్నాడను.

2. అ. తైత్తిరీయ కాళా కల్పసూత్రములు :

3. అవంతంబ కల్పసూత్రము-1.

ఈ యావంతంబ కల్పసూత్రము తైత్తిరీయకాళుకు సంబంధించిన అరు సూత్ర ములలో నొకటి. ఈ కల్పసూత్రముయొక్క గుప్తా శ్రావణ విధానములు మూడున్నా నభ్యాసములగు ముద్రితములయి లభించుచున్నవి. భరతశాస్త్రమునందు దప్పివైపుల ఏ సూత్రము మువ్వరించు బ్రాహ్మణులు గలరు. అందఱ బ్రాచీన బ్రాహ్మణులలో అత్యధిక సంఖ్యకులు అవంతంబ సూత్రము మువ్వరించుచున్నాడు. అవంతంబ సూత్రమునకు ఖడ్గి కృతభాష్యము, పాఠకల్ప, రుద్రదత్త, భూర్హప్పిమి, గోపాలయశ్వ మున్నగువార రోనర్పిన వ్యాఖ్యలు, ఖడ్గి, సుదర్శనాచార్యులు మున్నగువార రోనర్పిన కరీకలు, లింగా

కొత్త నటుడు కె.వి.నాగేశ్వరరావును,
కొత్త తరహా భూమికల గోత్రంబల్లిని
పరిచయం చేస్తున్నా

ప్రసాద్
ప్రొడక్షన్స్ వారి
అద్భుత ధృవీకృతమైన చిత్రం

ఇల్లాలు

(కలర్ & బ్లాక్ అండ్ వైట్)

దర్శకత్వం: A. సుబ్రహ్మణ్యం

సంగీతం: K. V. మహదేవన్

రాధా. ముల్లపూడి

సర్వక పబ్లికేషన్

L.V. ప్రసాద్

మూర్తి ఆర్ట్

NVVR

© 1965 K. V. Mahadevan

అట్లు, అప్పనభట్టు మువ్వగువారిని సరికొత్త మొదటి ప్రయోగ గ్రంథములు అక్కడికే పంపిణీయించి లభించుచున్న గ్రంథ ధర్మశాస్త్రములు అంధ్ర, విద్య, వాగ్దత్త రములందు కూడ ముద్రితములయియున్నవి. శ్రాతమాత్రము వారి దేశానికిందట వాగ్దత్తరములందే ముద్రితములయియుండెను. ఇవి ఇప్పుడొక గ్రంథము లభించెను. ఈ గ్రంథమునకు విద్యారణ్య కృతవ్యాఖ్య కూడ మొకటి యున్నది. తెలియవచ్చుచున్నది ఆ గ్రంథ మంతవఱకు వాక లభించదు.

4. సత్యాపన పాఠశాలకేళియ కల్పనాశ్రమములు-2

ఈనాశ్రమము శైలిరీతికొలకు సంబంధించిన కల్పనాశ్రమములలో నొకటి. ఈనాశ్రమము సమనరించు బ్రాహ్మణులు అంధ్రులలో లేరు. ద్రావిడ కేరళ బ్రాహ్మణులలో నీమూత్రము సమనరించు బ్రాహ్మణులు గలరు. ద్రావిడ బ్రాహ్మణులలో నీమూత్రము సమనరించు బ్రాహ్మణులు "కేళియర్లు" అని వ్యవహారము గలదు. ఈనాశ్రమము సమనరించు బ్రాహ్మణులలో నెలువరు సమహాసరమును, తత్సమిహ సమహాస్పదేశము నందును గలరు. వారిలో అధికవంశములు మహాస్పదలు. సమహాస్పదము ఈనాశ్రమము సంబంధించిన గ్రంథ ధర్మశాస్త్రాంతరీక్షాగములు పూర్వలో అనంతాశ్రమ గ్రంథ మాలాదీతము చేత ఇప్పుడే ముద్రితములయి యున్నవి. ఈ ధర్మశాస్త్రమునందు గల గ్రంథములయి అచ్చులచ్చు కొంచెము భేదముతో అప్పనభట్టునాశ్రమమునకు సకలుగా పరిపూర్ణమైనది. ఈనాశ్రమమునందు వివాహయోగ్యులు కన్యక "పక్విక"గా ఉండవలయునని చెప్పబడినది. ముద్రేపడు, వాంఛేళ్ళుడు, గోపాథభట్టు, మాతృదత్తుడు మువ్వగు వారలు చేసిన కల్పనాశ్రమవ్యాఖ్యలు కొంతకంతవఱకు అచ్చులచ్చుల లభించుచున్నవి. ఒక్కరే చేసిన సమగ్రకల్పనాశ్రమ వ్యాఖ్యను లభించునందున అయాభాగములకు లభించినంతవఱకు చేర్చి సమగ్రముగ వ్యాఖ్య పోతముగ పరిపూర్ణ గ్రంథము వాగ్దత్తరములందు ముద్రితమైనది.

4. బోధాయన కల్పనాశ్రమము-3

ఈనాశ్రమముకూడ శైలిరీతికొలకు సంబంధించిన కల్పనాశ్రమములలో నొకటియే. గ్రంథధర్మశాస్త్రాంతరీక్షాగములు మూడున్నవి లభించుచున్నవి. ద్రావిడలోను, కర్ణాటకులలోను ఈనాశ్రమము సమనరించు బ్రాహ్మణులు గలరు. అంధ్రదేశమునందు అది శైలిరీతియి, శివదీక్షాంతరీక్షాగము అచ్చులచ్చుల గలరు. బ్రాహ్మణశాస్త్ర బ్రాహ్మణులలో నెలువరు ఈ నాశ్రమమునకు చెందినవార మని చెప్పుకొనుచున్నారు. అంధ్రదేశమునందుగల ఇతర బ్రాహ్మణశాస్త్రలో నీమూత్రము సమనరించువారు గలరు. వర్మదేశవ్యాఖ్యలును, మహాదీక్షాఖ్యలును అగు శ్రీమత్పాదమహాద్వారాధ్యక్షులు ఈ బోధాయనాశ్రమము లగు బ్రాహ్మణులే. ఈ కల్పనాశ్రమ గ్రంథము ఇతర కల్ప

నాశ్రమగ్రంథములకంటె వారికెక్కువగా లభించుచున్నది. వాగ్దత్తరములందు మైమూరు గెల్చుమెంటువారు గ్రంథధర్మశాస్త్రములు మూలము మాత్రమే ప్రకటించుచున్నారు. శ్రాతమాత్రము విద్యార్థికి పాఠాంతరము ముద్రితమయియున్నది. గోవిందస్వామి, అప్పనభట్టు, శివీ మువ్వగు వారి వ్యాఖ్యలు మాత్రమే వ్యాఖ్యలు, కేళియర్లు, కనకవల్లభుని మువ్వగువారి లోనిన గ్రంథధర్మశాస్త్రములు, ప్రయోగపద్ధతులు మువ్వగువారి కలపకవి అని యిచ్చుము అమృదితములు. అప్పనభట్టు, పాఠశాలకేళియ గ్రంథాశ్రమములందు చెప్పిన మొదలుములకంటె అధికవిద్యము శిష్యాశ్రమమునందు చెప్పబడియున్నది. 'అనుక్త' 'మన్వతోగ్రహ్యం' అను అధ్యనుక్త మునరించి ఆపస్తంబానుక్తముల సమనరించు బ్రాహ్మణులు ఈనాశ్రమములందు చెప్పించి పార్థకర్మము విషయముల బోధాయనాశ్రమమునందు చెప్పబడిన వాని వారింనుచున్నారు. ఉపనయనమునందు వారివ వాడు చేయునట్టి పాఠాంతరీక్షాగములు, వివాహమునందు అయిన వాడు చేయునట్టి 'వాకలి' కర్మమున్ను బోధాయనాశ్రమమునకు సంబంధించినవి. ఇట్లే అంతు రార్యము, మహావాసాంతరీక్షాగము, ముత్తికాస్థానవిధి మువ్వగువారికా బోధాయనాశ్రమ ప్రతిపాదితములే యివి చెడికలు తలంచుచున్నారు. బోధాయనధర్మశాస్త్ర ము 'పేర క్షేత్ర' కలదమయి ధర్మశాస్త్ర గ్రంథముకూడ ఒక్కటి లభించుచున్నది.

6. భారద్వాజ కల్పనాశ్రమము-4

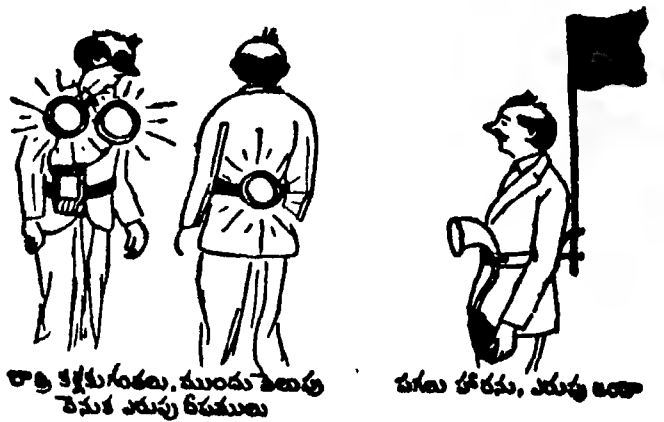
ఈనాశ్రమముకూడ శైలిరీతికొలకు చేరినది. ఈనాశ్రమముయొక్క గ్రంథ విభాగము మూలముమాత్రమే ముద్రితములయియున్నది. శ్రాతమాత్రము ముద్రితము కాదదు. దాదాపు 10 ప్రకరణములు అచ్చులచ్చుల శైలిరీతిలో శ్రాతమాత్రము లభించునందు తెలియవచ్చుచున్నది. ధర్మశాస్త్రము మాత్రము ఇందవఱకు లభించలేదు. ఈనాశ్రమము సమనరించు బ్రాహ్మణులు ద్రావిడబ్రాహ్మణులం దొటి రెండువొట్లు అల్పవంశము లున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఈనాశ్రమమునకు కర్మశాస్త్రము, భాస్కరుడు, పాపాదుడు భాస్కరముల వాసిరియున్నట్లు, బట్టరంగు డమవారిడు ప్రదర్శాస్థితి రిందియున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఇదిగక 'భారద్వాజశాస్త్ర' యను పేరుగల ఒక క్షేత్రకలదమయి ధర్మశాస్త్ర గ్రంథముకూడ గలదని తెలియవచ్చుచున్నది.

7. వైఖానస కల్పనాశ్రమము-5

ఈనాశ్రమముకూడ శైలిరీతికొలకు సంబంధించిన కల్పనాశ్రమములలో నొకటియే. గ్రంథధర్మశాస్త్రాంతరీక్షాగములు మూడున్నవి లభించుచున్నవి. గ్రంథధర్మశాస్త్రాంతరీక్షాగము మాత్రమే ముద్రితములు. శ్రాతమాత్రము అమృదితము. ఈనాశ్రమము సమనరించు బ్రాహ్మణులు వైఖానసవైషణ్యులని యందులు అంధ్రద్రావిడ కర్ణాటక

వరికోడక మహాశయుడు
[1931 ప్రజోత్పత్తి పంచత్పరాది పంచకమండ]

రాత్రి కళ్ళకుగుండు, ముందుపాటు
పేనుక పుచ్చు రీతులు

పాపాదుగుండుకు ప్రమాదముకేరంద
పాపాదుగుండుకు ప్రమాదముకేరంద

పట్టణములలో మోటారు ప్రమాదములు లేకుండుటకు కొన్ని సూచనలు
[1931 ప్రజోత్పత్తి పంచత్పరాది పంచకమండ]

Each for All.

All for Each.

సం : 1045

గ్రాము "CONCOPS"

గుంటూరు పట్టణ వినిమయదారుల సహకార కేంద్ర స్టోర్సు లిమిటెడ్. I. No. 2113

(Sponsored by Govt. of India)

ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి
గౌ॥ కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి
గారిచే 19-10-63 న
ప్రారంభించబడినది.

ప్రజాసేవయే లక్ష్యముగా గలిగి,
సత్యానందర వస్తువును సరసమైన
ధరలకు విక్రయించుచు ప్రజల
అభిమానమును చూరగొన్న
ఏకైక సంస్థ.

: బ్రాంచిలు :

1. బ్రాడీపేట (2 వ లైను) 2. అగిహారం (రామనామ కేశము ఎదురు) 3. అరందల్
పేట (2 వ లైను 2 వ అడ్డరోడ్డు) 4. చాతా (నంగడి గుంట) 5. చిన్నబజారు (పాశ
బసు స్టాండు ఎదురు) 6. బోత్తూరి వారి తోట 7. పాత గుంటూరు 8. సహకార వస్తు
పెత్తెయ్యి కాల (బ్రాడీపేట 4 వ లైను) 9. జాట్ మిల్లు (ఎర్దు) కాంసీలో
10. ఐ.యల్.టి.డి. బ్రాంచి (కన్నావారి తోట) 11. ఉప్పబజారు (తెనాలి) 12. గాంధీ
నగర్ బ్రాంచి (తెనాలి) 13. కొత్తపేట (తెనాలి) 14. విజయనంపాడు (గుంటూరు తాలూకా)
15. అంబిరెడ్డి పాలెం (గుంటూరు తాలూకా) 16. అనంతవరప్పాడు (గుంటూరు తాలూకా)
17. నువ్వలగూడపు 18. యద్దపల్లి (తెనాలి తాలూకా) 19. వలిపేడు (తెనాలి తాలూకా)
20. ముడూరు (తెనాలి తాలూకా)

హెడ్ ఆఫీసు : 2 వ లైను, బ్రాడీపేట, గుంటూరు-2.

సి. కె. రమణయ్య
ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు

తమ్మారంగారెడ్డి
ప్రెసిడెంటు

దేశములందే ఈసూత్రము సమవర్తించువారు గలరు. మహాత్మ్యలందుగాని, ఇంకా దేశములందుగాని ఈసూత్రము సమవర్తించు బ్రహ్మణులు లేరు. స్మార్తబ్రాహ్మణులలో గాని మధ్యబ్రాహ్మణులలోగాని యీసూత్రము సమవర్తించువారు ఆంధ్రద్రావిడ కర్ణాటక టక బ్రాహ్మణులతో కూడ లేరు. ఈ కల్పసూత్రమునకు స్వసింహాకృతి ప్రయోగవర్ణన గ్రంథము గలదు. శ్రీనివాసద్వీతీయవ్యాఖ్యానము కూడ లభించుచున్నది. రి. నై. శా. స. గృహ్యసూత్రమునందు ఇతర సూత్రములకువలె సూత్రాంతర సహాయ మక్కరలేదు. వియు, పకలమెయునును ఈ సూత్రాంతరం చేసేయున్నాడనియు, ఇతర సూత్రముల కంటే ఇదియే ఈసూత్రమునందుగల విశేషము అనియు రియూర్రా ఎరెరులు సాగరం ముగ చెప్పుకొందురు. రి. గృహ్యసూత్రమునకు సంబంధించిన సులత్రము లన్నియు “వైఖానసమంత్రవశ్యపక్షము” అను పేరుతో ఆంధ్రకర్ణాటకలలో ముద్రితమయి యున్నది. ఈ గృహ్యసూత్రమునందు బ్రాహ్మణ ధైవ, ఆర్ష, ప్రాజాపత్య, గాంధర్వ, రాక్షస, ఆసుర, సైశివములను అష్టవిధ వివాహలక్షణములు చెప్పబడినవి. వీరితో బ్రాహ్మణునకు దాసపూర్వకములగు బ్రాహ్మ, ధైవ, ఆర్ష, ప్రాజాపత్యవివాహములే శుభములనియు, గాంధర్వ, రాక్షస, సైశివ, ఆసురములను దారుణ వివాహములు నింద్యములు కావున తగవనియు చెప్పబడియున్నది. బ్రహ్మకర్తయువైఖానసవారు కన్యకయును కన్యకుగాని, గౌరియును కన్యకుగాని పెండ్లాడవలయు సనియు సగ్నికమునగా ౧, ౨, 10 సం॥ వయస్సుగల పిల్లయును, గౌరియును 10 వయసుకొని 1౨ సం॥ తోవల వయస్సుకలిగి యుండువలెనని పిల్లయును పురుషులందరినీ ప్రథమ బురుహ్మనము చేసినవెంటనే మొట్టమొదట భర్తను సంధర్శించవలెనని, ఈగృహ్య సూత్రమునందు ప్రతిపాదించబడియున్నది. ఈ కల్పసూత్రమునకు శ్రీనివాసద్వీతీయ వ్యాఖ్యయు, స్వసింహాకృతమునకును దర్శనము వ్యాఖ్యయు గలవు.

8. వాధూల కల్పసూత్రము-6.

ఇదియు వైత్తరీయకౌఠు సంబంధించిన కల్పసూత్రమే ఈ సూత్రము యొక్క గృహ్య శాస్త్రవిభాగము లన్నింటి లభించినవి. కాని ఆంధ్రకర్ణాటక నానాగండర్గళ ముగా నున్నది. ఈసూత్రము సమవర్తించు బ్రాహ్మణులు కీరళదేశమునందు దేమూలతో జరిపింపబడు గలరల దాని లోపాయనసూత్రముతో వలసెయునుండి సూత్రము పోలియుండునటు ప్రత్యంతరము లభించలేదు “వాధూలస్మృతి” యను వోక్తబద్ధ ధర్మశాస్త్రగ్రంథముకూడ జక్కటి లభించుచున్నది. ఈ యామున వైత్తరీయ శాఖసూత్రమగు.

2. ఆ. మైత్రాయణీయ శాఖసూత్రములు:

9. మానవ కల్పసూత్రము-1.

మైత్రాయణీయకౌఠు సంబంధించిన కల్పసూత్రములలో నీది యొకటి. ఈ కల్పసూత్రముయొక్క గృహ్య శాస్త్రవిభాగములు సూత్ర మిప్పుడు లభించుచున్నవి. ధర్మ విభాగముకూడ ఉండియుండవలయుననియు, ఇప్పుడు వోక్తరూపమున మనకు లభించు చున్న మనుస్మృతికి అమానధర్మసూత్రము మూలముగా నుండియుండుననియు కొందఱు విద్వాంసులు తలచుచున్నారు. ఈ మైత్రాయణీయ శాఖ సహిత ముద్రిత మయి యున్నది. అష్టవిధవ్యాఖ్యా సహితముగ మానవగృహ్యసూత్రము బోధాయందు ముద్రితమయి యున్నది. శాతసూత్రము కూడ మూలముసూత్రము ముద్రితమయి యున్నది. రి. సూత్రము సమవర్తించు బ్రాహ్మణులు బొంబాయి రాజధానిలో నాసికయుండున్న గజరాతుచేశమునందున్న గలరు ఈ గృహ్యసూత్రమునందు “సన్నిక” యగుకన్య వివాహయోగ్యుని చెప్పబడియున్నది. ఈమైత్రాయణీ సహిత ముద్రిత మయి లభించుచున్నది.

10. వారాహ కల్పసూత్రములు-2.

ఇదియు మైత్రాయణీయకౌఠు సంబంధించిన కల్పసూత్రమే గృహ్యవిభాగము సూత్రమే ముద్రితమయియున్నది. శాతవిభాగము కూడ లభించినటులు లోచింపి. ధర్మసూత్రవిభాగము సూత్రము లభించినటులు లోచింపదు. ఈసూత్రము సమవర్తించు బ్రాహ్మణులు ఆంధ్ర ద్రావిడకర్ణాటదేశమునందు దెప్పటను కనబడుటలేదు. బహుశః సూర్యదేశమునందుండవచ్చునని ఊహింపబడుచున్నది. ఈ గృహ్యసూత్రమునందు వివాహయోగ్యులు కన్యక “అసగ్నిక”గా మండవలయునని చెప్పబడినది. ఈ రెండు మైత్రాయణీయ శాఖసూత్రములు.

2. ఇ. చరకశాఖ సూత్రములు: 11. కరక కల్ప సూత్రము-1.

ఇది చరకాధ్యక్షుడయినచో నోటియగు కాకశాఖకు సంబంధించిన కల్ప సూత్రము. దీనినే లోగాక్షీసూత్ర మనియు వచింతురు. ఈ కల్పసూత్రముయొక్క గృహ్యవిభాగము సూర్యుని దయానందగ్రంథమాలికయుండు లాహోరులో ముద్రితమయి యున్నది. శాతవిభాగము లభించవచ్చునని లోచించుచున్నది. కాని యంతవరకు లభించ లేదు. ధర్మసూత్రవిభాగ మున్నది లేనిది తెలియవచ్చుటలేదు. ఈసూత్రము సమవర్తించు బ్రాహ్మణులు కాశ్మీరమునందున్నారు. ఆంధ్రద్రావిడకర్ణాటదేశములందు దెప్పటను గలంబడుటలేదు. ఈసూత్రమునకు దేవతలు, ఆదిత్యదర్శనము, బ్రాహ్మణులు అనువార లొనర్చిన వ్యాఖ్యానములు, గంగాధరుడు సంకలన మొనర్చిన కాశాపీఠము, కాశకగృహ్య పంచిక, కాశకగృహ్యపరిశిష్టము మున్నగు గ్రంథములు గలవు. ఈ కాశకగృహ్యసూత్రము లోగాక్షీకృతమనియు తెలియవచ్చుచున్నది. విజయగ్రంథములందు దప్పటచ్చు లోగాక్షీ

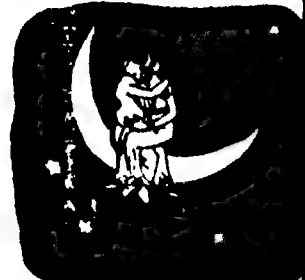
భావము తీరయించుట —

భావము ప్రబలముగలు —

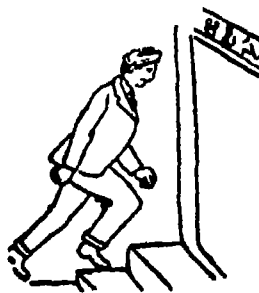

భావము తీరయించుట —

కవి:

[1931 ప్రజోత్పత్తి సంవత్సరాది సంచికనుండి]

మన దినచర్య.

[1931 ప్రజోత్పత్తి సంవత్సరాది సంచికనుండి]

కుటుంబము అంతటాకి ఫోస్‌ఫోమిన్‌వల్ల ఆరోగ్యము కలుగును

ఫోస్‌ఫోమిన్‌లో విటమిన్ B కాంప్లెక్స్ మరియు అనేక గ్లూటామిన్ ఫాస్ఫేట్‌లు గలవు...అవి మీ కుటుంబమును దారుణముగా, వరదాగా, ఆరోగ్యముగా మారును. ఇంట్లో ఫోస్‌ఫోమిన్‌తో, అలసట, ఆయాసము ఇంక ఎంతమాత్రమూ వుండవు. ఫోస్‌ఫోమిన్ శక్తిని విడుదల చేయును. అకలిని అధికము చేయును. సహనశక్తిని పెంపొందించును, మరియు శరీరముయొక్క నిరోధక శక్తిని ఎక్కువ చేయును. కుటుంబములో అంతా ఫోస్‌ఫోమిన్‌తో ఆరోగ్యమును పొందుదురు — అది అశుభవృద్ధి వంతు రుచిగల విటమిన్ టానిక్.

గోకుల్ ఆర్ట్ థియేటర్స్

విశాల వ్యాదయాలు

జైరెక్సన్
బి.యస్.నారాయణ

మ్యూజిక్
టి వి.రాజు

ప్రొడ్యూసర్
డి. కృష్ణమూర్తి

ఆంధ్ర: కృష్ణా పిక్చర్స్
సిడెడ్ - నెజాం : ఆసిండియా

3100-0
K. H. S.

వాసిరెడ్డియము

అమరవాది హనుమచ్ఛాస్త్రిగారు, ఎం. ఏ.

[1932 అంగీకరణ సంవత్సరాదినందికనుండి]

వాసిరెడ్డియ మనునది రెండొక్కనములుగల ఒక అమృతగ్రంథము. దీని రచించిన అమరవాది రామకవి గుంటూరు మండలవాసి. నవై నవల్లి తాబాకాలోని బాళి మఠానికి అగ్రహార మీయన జన్మస్థలము. సుమారు 78 సంవత్సరములు జీవించి, కాలయుక్తి సం. కార్తిక బహుళ పక్షి నాడు (1918 సం) దివంగతుడైనాడు.

ఈ రామకవి రచించిన గ్రంథములలో ముఖ్యమైనవి ద్రౌపదీ పరిణయము, వాసిరెడ్డియము, కార్తిక పురాణము అను గ్రంథములు. వీనిలో మొదటిదగు ద్రౌపదీ పరిణయము విసిమిదాశ్వాసముల ప్రబంధము. భారతములోని ద్రౌపదీ వ్యయంపర కథను విస్తరించి ప్రబంధ రూపముగా రచించినాడు. ఆధునికులచే గృతములుగ ఉత్తమ కావ్యములలో వీరి యొక ముఖ్యమయినది. ఈ రామకవి మిక్కిలి ప్రాధికవి. కవితాధార భారతము, మనోరథముగా స్పృహి కైతిరి గంభీరమైన కవియొక్క కల్పనా వాతవ్యమున కెంతయు సమకూరముగ నున్నది. గ్రంథములోని జాలభాగము వారికే పాకమే. ఈ ద్రౌపదీ పరిణయ ప్రబంధము కృష్ణాభిరమమున ముక్తితాపరమునం దవతరించుచున్న శ్రీ ముక్తిశిష్యుని కంఠము చేయబడినది. తత్పురాదివతియైన శ్రీ రాజా వాసిరెడ్డి భవానీ ముక్తిశ్రవర ప్రసాదనాయుడు బహదూర్ మన్నునల్లూరు జమీందారు ఈ కృతిని భరించినాడు. గ్రంథకర్త గ్రంథారీయందు గృతిభర్త వంశమున వాసిరెడ్డివారి చరిత్రయంతయు జక్కగ వర్ణించియున్నాడు.

ఈ వర్ణనతోఁ దృప్తిపొందక, తమ వంశ చరిత్రయంతయు బ్రత్యేక గ్రంథ ముగ రచింపుమని, పై రాజావారి వంశీయులలో నొకరుగ వాసిరెడ్డి వేంకటాక్షి పిరసినానాయుడు యువారు కోరుటచే వాసిరెడ్డియ మను నీ గ్రంథమును రామకవి రచించి యున్నాడు ఈ సంగతిచే కవి యిట్లు వివరించుచున్నాడు.

“నమ, మత్పూర్వ బుచ్చార్తిరా గణిత మాన్య క్షేత్ర భవ్యాగ్రా రనిరాయన సమగ్రజీవము, సుధీంద్ర శ్లాఘ్యమాన ప్రవ ర్తను, సవ్యామరవాది రామయను, మేధా దక్షిణామూర్తి సాం ద్రవనానుగ్రహితా కృపిత మహిమన్, రప్పించి రా నిట్లమన్.

“కృత వేదాధ్యయనండు, మోక్షత వచాకీర్తుండు, నవ్వు ప్రదా త తమోహరం, డయావకుండు, గిరిత ధ్యానావధానుండు , వి త్రుత శిషి గ్రణి యో భవద్గురు యో! సామేశ్వరాభిషే దీ క్షీతవర్ణుండు, తదాత్మజాండవగు నీశంబు సామాన్యమే!”

“సననాక్రౌఢిమ, ద్రౌపదీ పరిణయ గ్రంథాది, మావంశు ర్ణవముం జేసితివంచు వింటి; మఱియున్ మా ప్రాప్త రాజ్యంబు, మా యనరేంద్రుల్ గయింకొంటు, దానికగు వాచాకరణంబుల్, రయం బున నీ వొక్క ప్రబంధ మాత్రమరు లామోదించె గావించుమా!”

ఇట్లుకోరిన మీఁదట దా నీ ప్రబంధ రచన కంగీకరించితినియును,

“వాసిరెడ్డి చరిత్రమై వజ్రుకథన
వాసిరెడ్డియ మనగ వాచ్యయ”

మొనర్చితి ననియును గవి తెలుపుచున్నాడు.

వాసిరెడ్డివారి వంశావతరంతయు గవి వర్ణించిన దీని విలువ సంగ్రహించుచున్నాము.

మెట్లు సాదోద్భవమయిన నానవ జాతిలోఁ గలిపెయ ప్రజ బుజ మాత్రవర్తమల్లె యుండిరట. వారివిగాంచి, తగు పెద్దలు “మహాభరత వైభవాళి కమ్మ!” అని దీపించిరట. అంతటినుండి యది కమ్మజాతియై వర్ధిల్లెను. ఇట్లు తత్కులో “శ్రుతి విధానమును జమత్కారముగఁ దెల్పి, ఆ కమ్మకులములో వాసిరెడ్డి వారెల్లు ప్రత విందిల్ కవి తెలియఁజేయుచున్నాడు.

రెడ్డిరాజులలో ముఖ్యుడగు అనవేమారెడ్డి పార్వభోముడు రాజ్యమేలుచున్న కాలములోఁ బై కమ్మకులములో నదాశివనాయుడును నొక తూరవర్ణుఁడు యద్భుతించి యుండెను. ఈయన కొర్రాటంఁ గూర్చి విచి, అనవేముఁ దాటించి దిలిపించి, యొక్క తమ బరికీర్తిని, కొంత సేవ కదిరిగి వియపించెను. అటువీమకుల నొక నొక సమాఖ్యమునఁ బుచ్చుచు దోదవకులు రెడ్డి శ్రావ్యులైనఁ దిరుగు బాటొచ్చి తా మీయ నంతయును కృపము వెగనైచిరి. అంత వారిపై అనవేముడు దాడి వడం, వా రొక

రాయజారి ముఖమున వాతని కిట్లు కిబిరంపిరి. “ఇంత సేవ వ్యర్థముగా వశించె నే? మొసగని నొకరి నేర్పజేచితివి. ద్వంద్వ యుద్ధమునేయ వాజ్ఞాపితము. అప్పుడు జయోపజయములు బట్టి మన గెల్వేటముల విరగ్గయింతము.” ఇట్లు వర్త మాన మంచినపుడు, తన సేవయందుఁ దగిన తూరుని వొక్కపిన్ననను గాంచనేరమి, అనవేముఁ జేమియుఁ బాలువొక దిక్కులు సూచుమండ, సదాశివ నాయుడా పనికిఁ దా సంగీకరింతు ననెను.

“అని వేదేగ సదాశివ ప్రభుడు దృష్ట్యుద్ధ వృద్ధుడై తనతో మార్కొనఁ బూనియున్న రిపుయోధాశ్రేష్ఠుల మోచారిం చి, నితాంతాపావ మాచరించి, యతనిన్ సింహంబు ముత్తద్విసం బును బోలెం దునిమెన్ పాతా పాతులకున్ మోదంబుఁ శేదంబుఁగాన్”

ఇట్లు

“పెనఁకున వోర్చి, శాత్రుల దిట్టరిగఁపులఁ జేసి, రాజరా జనియెడి వాసిరెడ్డి కలరాల్పటఁ దా సరి వాసిరెడ్డివాఁ దనరె సదాశివ ప్రభుడు దాత్రి క్రమంబున వాసిరెడ్డివా రనఁగఁ దదియ వంశభవు లందఱు విత్తులి తెప్పి రున్నారన్”

ఈరీతి నైరుల పాతమొనర్చి, తన సేరు ప్రతిష్ఠలు గావడఁ జాలుటచే, మిగుల సంతసించి, అనవేమ పార్వభోముడు సదాశివనాయునికి దక్షిణదేశమం దొక కొంత భాగ మిచ్చి, ‘రాజా’ దిరుద మొనంగి గౌరవించెను. ఇట్లా ప్రభువుచే ననుజ్ఞాతుడై సదాశివనాయుడు రాజ్యమేలుచుండ, నాతని పూర్వపు పెరులు ఒకవొక దాత్రి నాతని బంధుమిత్రయులముగ సహించిరి. దైవపుష్పంబున నెట్టెట్, ఒక బ్రాహ్మణ పురంధ్రు నిరాయ్యమున నా సదాశివ ప్రభుని పుత్రుడు, రెండేడ్ల ప్రాయముగఁ గలిగిమల్లి భార్యన వాయకుడు పెరులచేఁ జిక్కక, విజ మాతామహాస్థానమును జేరఁగల్గెను. ఇతని వంశతియే క్రమేణ శాఖోపశాఖలుగా లయలుదేరి, వృద్ధిజేంది జగమున విసుతి కెక్కినది. సదాశివ నాయునియందు గౌరవాదరములుగల ఆనాటి ఓద్ర కర్ణాట దేశ పాలకుండఱు తమకు గవ్యముకట్టు నేర్పాటుమీఁదఁ గొంత భూమిని శ్రీ గిరి మల్లిభార్య ననాయని వంశతివారికి ‘మిరళిదిభల్’ పఱచిరి.

ఇట్లు వృద్ధిగాంచిన వాసిరెడ్డియులలో వీరవనేడు సుప్రసిద్ధుడయ్యె తనతో నమామలగు వీరులు లే రుపము లితడు ‘మున్ను భాష్టగి’ పేరిటి రాష్ట్రమును బరిపాలించెను. ఇతనికి రాఘవయ్య, చౌదరి రామప్ప, చంద్రమౌళి అను ముప్పురు పుత్రులు గలిగిరి. ఒక్కొక ముగ్గురును గొంత దేశము సంపాదించఁగోరి ధిల్లి సాదుషాసా బోయి చూచిరి.

“కన, యప్పిడుచునాకు విభుమ చమత్కారంబులన్, పార్వ పూ ర్తినిఁ గావించి, తదితమల్ల నల సందిగ్రామ సీమాసవ ర్తన వర్తంబునకున్ స్థిరంబగు ఒమోదారీ మిరళిదిభల్ సున్నప్రమాధ్విరుదాంకముల్ వడన్ వేడ్కన్ వచ్చి, తత్తత్ప్రభుల్”

తమ స్వార్థి తమయిన నందిగ్రామ సీమయంతయు మూడు వంట్లుగా విభా గించుకొనిరి. పెదవాఁడైన రాఘవయ్యకు మాగల్లు వంటును, రెండవవానికి రాఘవపురి యను, తృతీయుడగు చంద్రమౌళికి చింతంపాటివంటును బాలువచ్చినవి.

చింతంపాటివంటున కధిపతియైన చంద్రమౌళి కృష్ణాభిరమవ వంశీయువ్వు ముఖ్యుల రాజధానిగాఁగఁ గొంతకాలము రాజ్యము చేసిన పిమ్మట వాతని పుత్రుడు రాఘవయ్య రాజ్యమును వచ్చి పరిపాలించెను. ఈయనకు రాజమౌళి అచ్చన్నగారెను పుత్రుడయ్యెను గల్గెను. పెద్దవాఁడైన రాజమౌళి పెద్దకాలము ప్రభాకరంజముగ రాజ్యమేలి అమితదానపరుడై ‘పిప్పిను భూదాస చక్రవర్తి’ అని దిరుదము గాంచి నాడు. ఈ రాజమౌళికి శ్రీ చంద్రమౌళియు, వాతనికి రామలింగ పిరవ్వుప్రభులను వారలనుఁ జవించిరి. క్లిష్టముడగు రామలింగకొరి రాజ్యమేలుచుండ పిరవ ప్రభువు సేవాధిపతియై, అన్నను గొలిచియుండె. ఇట్లు పాలించిన రామలింగవృద్ధుని కై యుగళు, రాజమౌళి, శక్తి వంతి, రాఘవయ్య, చంద్రమౌళి, వేంకయ్యప్రభులు అనువాఱు పుత్రులైరి. వీరిలోఁ బెద్దవాఁడైన రాజమౌళి, యంతంతయు తమకు వంతరి

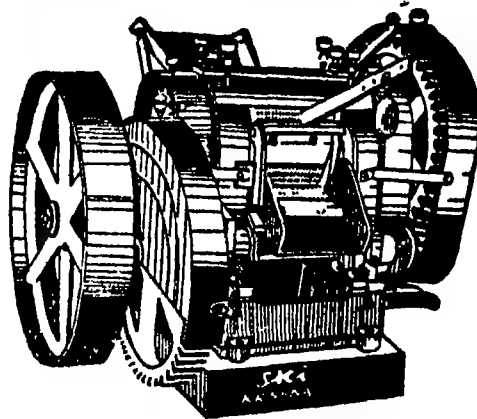
For Quality

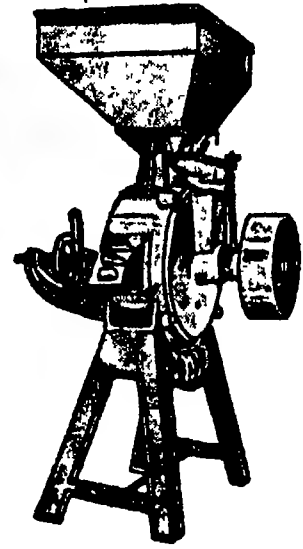
“స్కై అట్లాస్”
SKI ATLAS
Plate Type Flour Mill

ప్లంబర్ బ్లాక్సు
(PLUMBER BLOCKS)

“కృష్ణా” మర చెరకు గానుగ
8 to 10 H.P.
Crushing per hour 0.6 to 0.8 Tons.
Extraction : 60 to 65%

“స్కై ఫ్లూర్”
SKI FLOUR
Stone Type Flour Mill

- EXPELLER GEAR WHEELS
- EXCENTRES
- FAN CENTRES
- BEVEL AND PENION WHEELS
- GRADER BEARINGS
- FLANGES
- C. I. PIPES AND PIPE SPECIALS

HIGH MANGANESE WHITE C. I. AND NI-HARD GRINDING MEDIA ETC.

Specialists in Cast Iron & Ni-Hard Castings upto 1½ Tons

అన్ని వివరములు మీ సమీపములోని మా డింపును సంప్రదించండి లేదా మాకు వ్రాయండి :

శివరామ కృష్ణా ఇండస్ట్రీస్

ప్రొద్దుతి ప్లాంట్స్ :

ఎనికే హిడు,

విజయవాడ - 5.

ఫోన్ : 33 (రామవరప్రొద్దుతి)

ఫోటూల్ :

రాంకృష్ణా మార్కెట్, రిక మునిసిపల్ ఆఫీసు రోడ్,

విజయవాడ - 1.

ఫోన్ నెం : 1324

జేపించి, తన తరువాతి తమ్ముని పింహవాసీమనిం జేసెను. ఇట్లు క్రమానుగతముగ రాజ్యంబు రామలింగు వారిన కొడుకులు చంద్రమౌళిని వరించెను. ఈతని ప్రాథమముగూర్చి ఇది యిట్లు వలయుచున్నాడు :-

"అతని ప్రభుత్వవేళకు నమస్త విదర్శన మహావర్తనం
బతులిత సార్వభౌమ విరుదాంకిత హూద స్పృధాకార సం
గతమయి కాలంగా దదధికారవతుండయి, యాతః దుర్భ స
ద్భుత గతి వేరే దాఁ దవతు ముక్తిపురం బది రాజధానిగాన్."

అ చంద్రమౌళి భూకాంతుడు ముప్రసిద్ధ శివ పూజా దురంధరుడగు చివ వేంకటాద్రిని గెలిచాడు. పిమ్మట పి చివవేంకటాద్రి నాయుడు ముగ్గురు కొడుకులను గెవెను. పెద్దవాడు భవానీ ముక్తిశ్చర ప్రతిదవాడు. చంద్రమౌళి రెండవవాడు. తమ్ములు సదాశివ ప్రసాద ప్రభులు. భవానీ ప్రసాద భూకాంతుడు వారకాంతు రాజతా మనుభవించి, అనేక భూదానము లొనర్చి, రాజ్యము విజయముడగు ఉమా మహేశ్వరుని కైవస మొనర్చి, శివపూజా లగ్న మామమిచ్చి వేళాంతి గైకొనెను. ద్రౌపది పరిణయము నవతముగొనిన దీయనయే యమవంగతి పి క్రింది వర్ణము చాటుచున్నది.-

"అల ద్రౌపది పరిణయము
వెలయ మరుక్తకృతి వొంది స్వీయంబగు చిం
తంపాటి గ్రామమున గు
చ్చంమాన్యము నా కతం దోనగి బహుమతిగాన్"

ఇంతటితో మొదటికామయొక్క చరిత్ర ముగిసినది. ఇదియును, గృతిభర్తయు నమకాలికు లగుటవలన, వాముని చరిత్ర వర్ణించుటకు నీటకావచ్చును.

రెండవ వంతున కథివతియైన చౌదరి రామనక్షత్రవతి రామనపురము ముఖ్య పట్టణముగాఁ జేసికొని రాజ్యమేలినాడు. అక్కలమున పితఁ దనేక ధర్మ శాస్త్రముల నొనర్చెను. ఈ రాజన్యపుట పరవేయి, రాఘవయ్య, చివవర్మనాథరావులు, చంద్ర మౌళి, రామలింగము, వారసంప్రభులు అను వార్యులు పుత్రులు బుడయించిరి. శేష్మఁ డగు పరవేనికి పితశిరోమణియగు సూరయ్యచౌదరి బిచ్చించి, తండ్రి యింజనము రాజ్యాధిపత్య మొందెను. ఈతని రాజ్య పరిమితి యిట్లు వర్ణించబడినది:-

"మగలపిమ్మ నన్యవంతు గడిమివైవశీరుల వోర్చి కాంచు న
త్యగుజవదాన్య శింయగు మాతృదం బగుమంద మున్నుకా
స్వగరును ముమ్మరావ్వగు వాగం మహాభవోభయప్రతి
రురుతరోపవర్తనము రాజ్యము సూరయ్య చౌవ మున్నుకాన్"

సూరయ్యకుఁ గల్గిన యిరువురు కొడుకులలోఁ జీవవరపు పెద్దవాడు. చివ రామలింగం చిన్నవాడు. చివ నరవత్తు రుజువలదేకాక పితకౌచియగు గూడ నై యుండినాడు. ఇతని పేరు పేరు యచీయము చివరామలింగభూవతి ప్రభుత వహించెను.

ఈ చివరామలింగముయొక్క తాతకు ద్వితీయ పోదరుడైన చివవర్మనాథము యొక్క కథ యిట్లు ప్రవంగ వశమున వర్ణించబడుచున్నది. ఈయన కొంతదేము నంపాదియగారి హైదరాబాదు నవాబుగారిని దర్శించి, శ్రీచారి "పెద్దగారి" వయి,

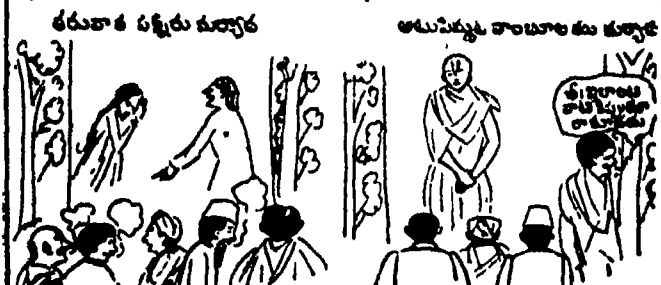
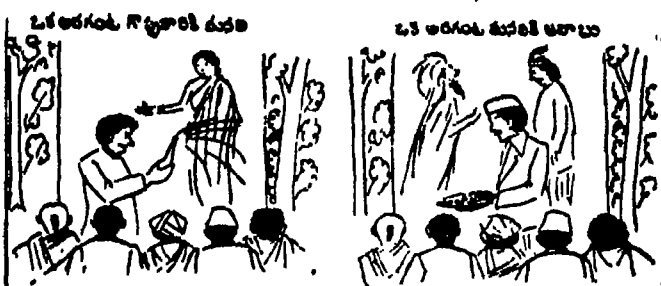
"పాదుషీహి మహారా విట్లు గిల్పొర్చి
చివవర్మనాథుఁ డింపెనయి, జేత
వోలును, పెనుగంపిద్రోలు తోనై న వా
రా పీఠుకు బిమ్మదారి నవదు,
మన్నెవారి నమున్నతి, గడిదుర్గ
వతులనే గొను వర్తరావివదు,
తెల్ల జెండా, పగల్ దివ్వటి, భూచక్ర

గొడుగు 3, వాస్తాగి 3, బావసెంపు 3
అంపు దేములీసరువాతి పటా
పాస్తీతులగది బహుమతు లల వహు
వలన గొనెవచ్చి, వక్రంబు లలవరించి
బ్రాహ్మదావనకారియై ప్రభుత నలిపె."

చివ వర్మనాథము క్షైత్రయాత్ర గావించి, తన విరోధులగు నెంతులను రామ రాజ వంశపు మొదలగువారినిఁ దునుములుగాఁ జారి కొలఁ దుప్పించి, అమొదపు వెదలు వేయించినాడట! వ్యస్తావమునకు వర్తన పిదప పితయ నై 3 దుర్బేధ్యులగు రింతవల్లి కొటము గట్టించినాడు. ఈతనికి "వేదవర్మనాథ" మను పేరువశము కల టది యిది ప్రసిద్ధిచివ విధములు గ్రంథితై యిటులు ముద్రువుచున్నాడు:-

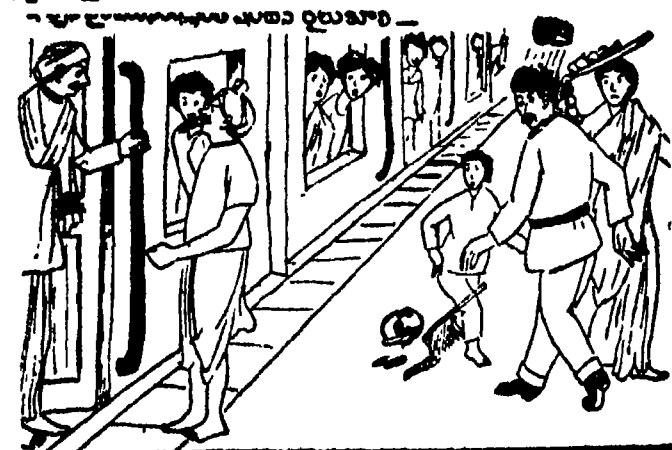
"మొదలదాన్యః దాతయి శరవృతతా మహాప్రతార్థితో
దవములఁ జోయి వాజ్యములు ధావలీయే జరుక్కుగ్గు, వె
ట్టన మి పోరన్ పెంతులన్ పుటియించిరి, వేదవర్మనా
థవన మహారాధ్యయం బలికాడలు లిచ్చెనుమై తొలికిన్"

ఈ చివవర్మనాథగారి సంతతిలేదు, యాతః దార్పించినదెల్ల వయి యన్యగారి బిడ్డయినను, రాఘవపురమున కథివతియనయిన చివరామలింగప్రభువునకు నంశ

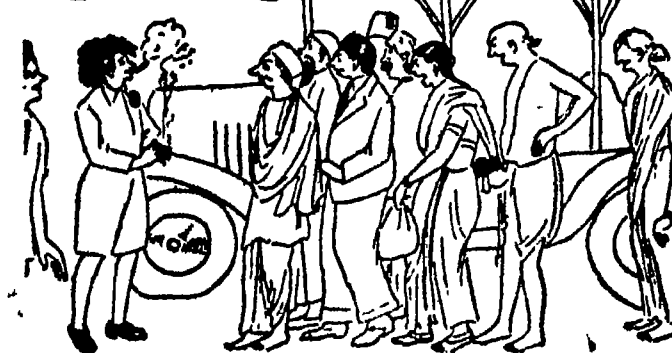

గొప్పవారిని వాటకానికి పిలిచినయెడల
[1932 ఆంగీకరననవత్పరాదిసంచికనుండి]

ఇచ్చిన పై కమునకు సంబంధించినై లుకూలి-

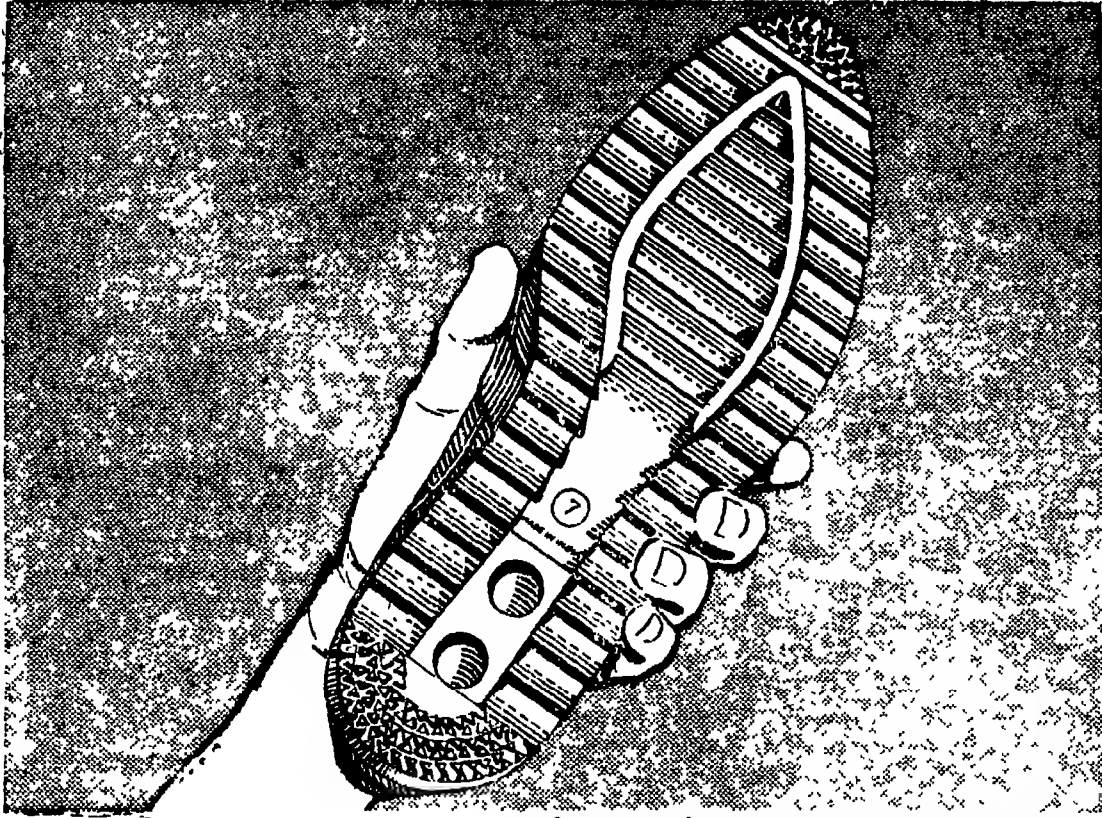
జాగ్రత్తగా బట్టును నడపిన పైతరు

తగిష్ట కాకూలం

జూతతగ్గ వాటా... [1932 ఆంగీకరననవత్పరాదిసంచికనుండి]

1. ఇట్టి ప్రయోగముయొక్క పాఠ్యము చింత్యము.
2. కూలిసెంపు అనగా, మొదలదాన్య విధింబు పరికారము.

ఈ విశిష్టమైన 'పెనిక్' సోల్ వలన మీరు తడి రోడ్ల మీద జారి పడరు

కరోనా షోళ్ళ విశిష్టత

చాలా కాలము మన్నే సోల్...దిట్టమైన నిర్మాణము!

వర్షాకాలములో వాడుకకైన కరోనా షోళ్ళ ఎంతో దిట్టముగా తయారైనవి కనుక ఎన్నో ఏళ్ల పాడయిపోకుండా ఉంటాయి. వీటి పొడవైన రబ్బర్ సోల్స్ పై భాగములకు ప్రత్యేకమైన విధముగా అరికించబడినవి కనుక చాలా కాలము ముప్పుకాదు. అంతే కాకుండా మీరు తడి రోడ్లమీద వరుస్తూ కూడ జారి పడరు.

ఈ షోళ్ళ బోగ్గా ఉంటాయి. ఇవి వివిధ డిజైనులలో, కుటుంబములోని వారందరికీ సరిపోయే వివిధ సైజులవి లభిస్తున్నాయి.

ఈ షోళ్ళ తొడుక్కొని వర్షములో నడవడము సరదాగా ఉంటుంది!

కరోనా సామగ్రి కం. లిమిటెడ్

రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు;

221, బాబాభాయ్ నవరోజ్ రోడ్, బొంబాయి-1

మోహోక్

టెలరినా

1971-09-09

మించెను. అతనికి గూడ సంతతి లేమిదేసి, అది రాజ్యమందును, అలాగే రెండవ వంటయిన రాఘవపురి ఐమి యావత్తును, మూడవ వంటయైన రాఘవయ్యగారి వంటయందుకు జేరిపోయెను.

మూడవ వంటయిన మాగల్లు చేకొని రాఘవయ్యకోప యిల్లు పెట్టింపఁ బడియున్నది. ఈ రాఘవయ్యకుఁ బెదవద్దనాథ నాయుడు పుత్రుఁ డుదయించి సకల జనానుమోదియై, ధర్మకార్య నిరతుఁడనై, అనేక భూదానము లొసంగినాడు. ఈయనకుఁ బెద రాఘవయ్య, చంద్రమౌళి, నాగప్పచౌదరి, రామ్మ, లక్ష్మీవతి, బుచ్చు ప్రభువు అను వార్యులు పుత్రులు గలిగిరి. వీరిలో పెద్దవాడు రాజ్య మేలిన పేదన జ్యేష్ఠ కుష్మ వ్యాయ మనునరించి క్రమేణ నాగప్ప ప్రభువాఁడయెను. అతనికి రామ్మ జగ్గని, నాయుడమ్మగారి అను ముప్పులు నెతు లుదయించిరి. జ్యేష్ఠుడగు రాఘవ ప్రభువు పితృ పాపయాభ్యుదయ పుత్రుఁడనై, నాతనికి రామానాయుడు, రామనాథులు అను కుమారు యుగ్మములు జన్మించె. నాగప్పగారి నాయుడమ్మగారికిఁ బ్రచంద్రమౌళి యను మఱు డుదయించి, యాతఁడు పిమ్మట బద్దనాథ రామ్మగారు, జగన్నాథులు అను విద్యులు పుత్రులఁ గాంచెను.

నాయుడమ్మగారికింబే పెద్దవాడైన జగ్గనినాయుడు సుగుణ శూరియు కాపు టంటేసి, పెక్కు జైత్రయాత్రలు పలిసి, అనేక సేవలఁ దన రాజ్యములోఁ గలిపెకొని నాడు. ఈతని పాలనమునాటికి రెండు పంటలు జమీ కూడ పచ్చి చేరిపోయెను ఈ శ్రీశ్రీలు వెలవార. కవియొక్క జన్మస్థానమయిన బాలేమజ్జిగవలము నొసంగిన దీ ప్రభుత్వముడే.

ఈ జగ్గనాథికి మహానుభావుడయిన శ్రీ వేంకటాద్రినాయుఁ డుదయించినది. ఈ రావంధ్రయెగూర్చి లభిముగాఁ జెప్పవలసిందిలేదు ఏలన,

“అతఁ డంఘ్రివిన్నాసి యగునాడె, రహస్యపు
యశము దిక్కుముం సంకురించె,
అతఁడు విద్యాభ్యాస యగునాడె, తద్గుణ
వల తద్విజ్ఞానవిహస యయ్యె;
అతఁడు ఖరూరిక సదగునాడె తన్న
పాపు విద్విట్పర్య లక్ష్యగించె;
అతఁడు రాజ్యారంభి యగునాడె, తద్రుపు
ప్రజ ముప్పక్రమారంభ యయ్యె;
రాజమాత్రుండే? దర్భవార్తకృత శతన
పానసెప్పినదాద్యగాక సమాధి

త యవనేడ్డత్త మన్నెనుల్లాను బిరుద
ముద్రిత విభుత్వలలి వేంకటాద్రి స్పృహతి”

ఈయన కృష్ణాతీర్థము, గుంటూరు పురమున కుతి డూర్జయ్యమనై వెలసి పరిశ్రమ ప్రసిద్ధమగు నమరావతి పట్టణమున దినకు ముఖ్య పట్టణముగాఁ జేసికొని దరణిఁ బాలించెను ఈ కమ్మకుండునుం దుబ్బవల్లిస రాజ్యములలో నీయన జను యగు నా రెవ్వరు లేరనియే చెప్పవచ్చు. ముస్లిమ్ల కిమ్మాజా ధురంధరుడగు నీ ప్రభువు దేవాలయముల కొనర్చిన సేవ అపారమయినది. జీర్ణోద్ధరములై మిక్కిలి హిందూతియం దున్న పెక్కు దేవాలయముల పుద్దరించి, నానికి భూమిగలిగించి, అస జన్మము పార్థము చేసికొనినాడు. ఇప్పటికిని గప్పుల పండువుగ నీయన విగ్రహము అమరావతియందలి దేవాలయములోని గర్భ గృహమున కెదురుగనుండి, దేవ దర్బమునకు వచ్చువారల వృద్ధయ మాళిగించుచున్నది.

ఈయన ప్రాధన మింతింత యురరాపట్టెద. ఈ ప్రభువు రాంమునాటికి విద్యదేశమంతయు దురుష్కుల చేతమండి దాటి, పాశ్చాత్యులగు హైలు (బ్రిటిషువారు) స్వాధీనమాయెను. వారివలె ‘యిన్స్ మిరాక్’ నొంది, శ్రీ వేంకటాద్రి నాయుడు తన జమీని బరిపాలించినాడు. ఈ వర్ణము గాంచుట:-

“య దుర్గావలీ హంవీర రతినితి
కాశీ గజనుటా పక్రమి
జన్మగల్గెడినట్ల జట్టిమల్లుడు, మన్నె
హంవీర బిరుదు, రాజారిరాజ
బిరుదు, రాజానాదరు మన్నె మల్లారు,
శివకు దేశముల మహాబిరుదు, రెడ్డి
కర్ణాట వువరమామనుండు, గడిదుర్గ
గండర గండడు, కదవ వింతు
వీర శంకర బసవహంవీర మన్నె
రాయ పరరాజభీకర రాజవంధ్ర

3. ఇల్లు, నాయుడు శక్తియునకు అమ్మ అను పదముచేర్చి ‘నీరు పెట్టుకొని నారాము బుద్ధుడు గూడ మహావీరో నున్నది. వానిరెడ్డి వారిలో నిప్పుడును నాయుడు అను ఆయన ఉన్నాడు.

4 ‘నరు’ అనునది ఇంగ్లీషులోని ‘Sir’ అను బిరుదుమునకుఁ దెలుగు రూట్టి

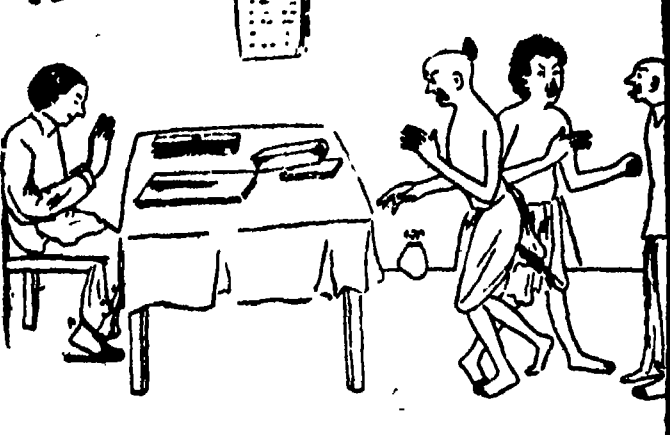
బట్టలు తొంపక తెచ్చిన రాకలి -

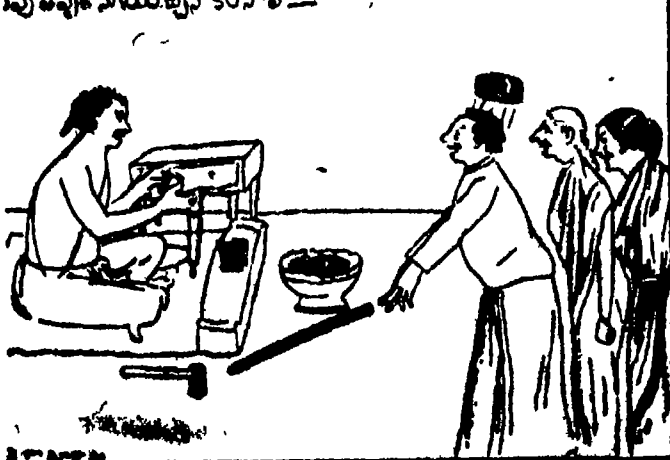
రక్తము రాకుండా పీరముపెసిన మంగళ -

నర్తన పాటలు -

పుత్రపుత్ర మగ్గుచ్చిన కంసారి -

దిరుదుడై వేంకటాద్రి భూమిభుజి డాన్
జమలు జయనెట్టె (బ్రాహ్మరక్షం బొనర్చి).
ఈ పుస్తాక శీలరుం దొనర్చిన రాస భర్తము లనమానములు. "అలిసాం
గ్రామ లక్ష్మి" డుం నిరాణ పాత్తాల్లు "గోరాన న్నరాణ". "ప్రతి చండివాసరాణ
ప్రతాయుత దంపతి పూజై క ధ్యమూర్తి" యును, "అలిం పుణ్యస్థ లాధ్యాస్త్ర వేత్ర
స్థాపి" యునై విసిల్లి వాడియన. ఒకా నొక్క ప్రియమర్త్య పురాణోక్త క్రమం
బున హిరణ్య గర్భపూజముం గాంచి, ఆభర్ణ... ప్రక్కలుచేసి, అర్చులకుఁ బంచియిచ్చి
నాడు. ఈయన యీవి వెంటని కొనియాడగలరు?

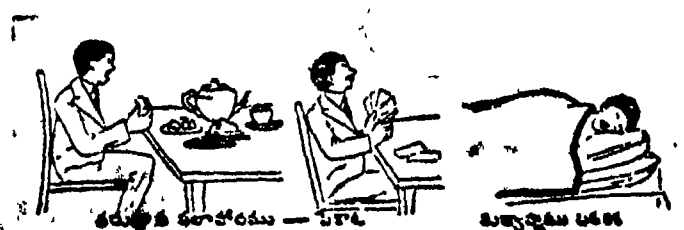
"వరము పాలి జీవము, నంతక మర్త్యం కొంగుముర్చి, భా
ప్యకవిరాజి కుడ్డిమిత వద్దనిదానము, మిత్రపాశిన్
భరిత మహాత్మ్యరంబు, బుధవంక్షిడి విష్ణుట కల్పకంబు పో
స్థిరముగ వేంకటాద్రినరదేవశివానుజీయిచి మాయురే!"

ఈ ప్రభాతముని గుణించి యెంత పరిష్కరించినను దనిది తీరదు. ఇన్ని పలుకు
తే?

"మమవస్తతి మమనో బృం
దము; కాపాది కృషి ; నందము నందన; మ
య్యమరావతి యువరావ ;
అనరేంద్రుడు వేంకటాద్రియై యుతడలరెన్"

ఇట్టి రీతి నతులై కృత్య భోగంబులఁ దులఁ దూఱుచుండిన—ఈ పుస్తక
రున కువత్సవించి యొకటి గాటముగ నంబుకొనినది. కాణట్టి కొంతవడికి హతులగు
తదేజ్జాలతో నాలోచించి, తన పితృపుత్రుల పాత్రలగు జగన్మాతలను రామనాథులను
గారలను వరుసగఁ దన పెద్ద భార్యకును, ద్వితీయ భార్యకును దత్తత నంపించినాడు.
మృదుని గణపములవలె నీ పుత్రద్వయము తమఁ జేరి కొలువఁ జెడ్డకాలము గి ధరణి
వేలి, తుదకు "అస్త్ర చంద్ర ము నద్రవ" పూర్ణ శతాబ్దముండు (1815 ఏ.డి.)
నీయిపాక యాత్రఁ జాలించినాడు.

శ్రీ వేంకటాద్రి నాయని యనంతరము జ్యేష్ఠపుత్రుడగు జగన్మాతలను
నాయుడైయును సింహాసన ముద్దిసి, లోకరంజకముగఁ జాలించసాగెను. ఇంతలో
శ్రీ వాసిరెడ్డి సంస్థాన పితృభాగ్యకామునందు దురదృష్ట మేనుము లంబుకొన వారం
రించినది. రాజగారి సోదరుడగు రామనాథులను పృథ్వీనాథుని పిల్లనలము తగు
లొనఁ జొచ్చినది. అప్పు డమ్మల కిరువురికిని విరోధము పుట్టింపుట కిట్టి తఱి
యిచ్చుదు ప్రాప్తించునా యని జాచికొనియున్న దుర్మార్గు లగు వారం కి యదను పండుగ
మయ మయినది.

భారత క్రమంతుని కాలకృతము [1932 అంగీయ సంవత్సరాదివంపికుమంద]

ఇం జేమున్నది? ఇటునైపు కొందఱు, అటునైపు కొందఱు వేరి పురు తెక్కించి
వారు. క్రొదానలము మెండైనది. ఏక రీతిగఁ జెగిగి తాళన కాలుగా విస్తరిల్లి
యున్న వాసిరెడ్డి వంశ మహా వృక్షమునం దిట్టి మాతృకృమను పురువు ప్రవేశించిన
తర్వాత, ఈ మహాతదపు ప్రతిపాపులతో ఏక ఏమి? అధిమావధముల (శ్రీ రాజా వాసి
రెడ్డి వేంకటాద్రినాయుడగురి దత్తపుత్రు లిరువురు డను తగాదా పరిష్కరింపు
మని అంగ, ప్రభుత్వమువారి యండఁ జేరినారు.

క్రమేణ, వ్యాజ్యపు గంధము చిన్న చిన్న కోట్లలనుండి దాటి పై, మద్రాసు
పైకోట్లదాక నడచినది. ప్రింది వాయుస్థానములలో గెల్వేటుములు నరపుర మలు
నను దుడకుఁ బ్రధాన వాయుస్థానమువారు జగన్మాతలతో జయలక్ష్మి ప్రియ వశవలె
వారు. అంతట మరల సింహాసనాభ్యుదయై జగన్మాతలను విరివారముల (బ్రాహ్మము
నల్లుట కారణించి, తండ్రికిఁ దగిన కొడుకునింపకుని, 1825—న సంవత్సరమున
నాకము సేరియొను.

అప్పు యిట్లు మృతి నొందగానే, అసరిమరానందధరితుడై రామనాథులను
సింహాసన మాక్రమించెను. కాని ఎక్కువకాల మి యానంద మనుభవించుట విధి
పీఠ్యలేకపోయెను. మట్టుమని పదిమాసము 'లాకలు రాజ్యపాలన మాచరించె' లేదో,
"లేలు జగన్మాతలను" గారి జ్యేష్ఠ మహిషి, అన్నప్పగారి రద్దు దగిలి, మరల వ్యాజ్యము
లోనికి దింపెను. ఇట్లు ఏ రిరువురు రచ్చలకెక్కి పోరాడుచుండ, ద్వితీయభార్యయగు
రింగమ్మగారు వివిధి తీ నధఃకరించి, తన దత్తపుత్రుడగు లక్ష్మీ ప్రియనాయునితో రాజ్యము
రావలయునని తాను గూడఁ బోరాడుములోనికి దిగినది. ఈ విధమున ఏరు ముప్పులు
ధన్వయ ముంచేని లెక్క సేయక, నరపురపిఠిషువులై వాదనవాదములు నల్లుచుండిరి.

ఇది యిట్లుండ, ఈ తగాదా పరిష్కరింపఁజరుచుండునంత నంస్థానము ప్రభు
త్వమువారి 'తేజీ' క్రింద ముందడిచినది. ఇందువలన పరిష్కరిన వాఖ్యలులేవు, రాజ్య
మరాజక మాయెను. జగన్మాతలని జీవితాంతమునఱు, 'పెద్దిపీఠి' వొక్క పై న
యైనను కాశీవడవి వాసిరెడ్డి వారి సంస్థాన మా భూకాంతు నంతరము, క్రమేణ
యెల్లగ్రస్తమాయెను. అయిన వారములు ముప్పులు కోర్కులంబట్టి తిరుగుచుండ,
సంస్థాన నియుక్తులను, పై పరామర్శకై నియుక్తులైన ఉద్యోగిగణమును జేరి ఎరి
వేలి కందిన రీతిగా వారు దొచుకొనుటలో వాక్యముమే? ఏయటి కీర్తి అయెను
తెల్లగండి కానందున, ప్రభుత్వము వారికి సంస్థాన మంతయో కాశీవడెను.

"అయ్యద జపాధా చరితం
అయ్య (బ్రాహ్మణులు; కుట్ర లనవలయు మెం
డయ్యన; మాండ్యగ్రస్తం
అయ్యన్ దొరలను; వెలియయ్యన్ తెట్టుక." "అ
వాసిరెడ్డి రాష్ట్రము
వాసి నక్క అనునం నై భవమానం
శై వలె; వార్తలయిని
చే మఁ దీర్చుడు తొంటి సింధువు మార్చిన్."

ఇట్లుండ, మూలగు నక్కపైఠా దాటికాయ పడుచున్నవన, దేశములో దురి స్థితి
ముకటి సంప్రదింపెను. దీనిచే విదర్భ దేశమంతయు గగ్గోలునడి, విలసనము
పోయెను. వివిధ సంస్థాన ప్రభువులు 'జేచిరాకు' నందిరి. ఎల్లయడల వాంగ్ల ప్రభు
త్వమువారికిఁ జెల్లవలసిన 'పెద్దిపీఠి' లెక్క విలువగడిపోయెను.

ఇట్టి విషయ పరిస్థితులలోనే 1831 న సంవత్సరము మార్చి నెలలో పైకోట్ల
వారు వాసిరెడ్డివారి రావాను లిరిగ్నరించి నైచిరి. అప్పుడవమున రామనాథునికి
మఱు ప్రాభవమువల్ల భాగ్య ముగ్ధునది. కాని ఈ పర్యాయ మాతలు రాల్చె ము గాకు
న్నను వోకటియే యయ్యెను. ఏయన ఏకడవ ఏయన సేతువు మూత్రమే రా.
ప్రభుత్వమువారి కాశీ తెల్లగడియగు నధ్యంతము 1200 రూపాయల మాత్రుతి
గై కొనుమ వియవతు ప్రభుత్వమువారి నియుక్తునితో రాజ్యము సేయవలసి వచ్చినది.

ఎల్లయము రాజ్యమునందలి లిరింగదా యని సంకేసింది రాజ్యపాలనము పోగొను
చుండ, పితూరికాం (దూలకుండ దేశపోయిరి. రామనాథునిమీఁద లేచిపో వేరయలు
గల్గించి గుర్తుమెంటున శిలక వలచిరి. దీనిని గాంచి, నకం విషయములు కూలంజీ
ముగ విమర్శించి, యే యే సంస్థాన మెంతవలె తెల్లగవలసియున్నదో అది విష్ణు
యింతులుగదాను, నక్కాదురా లోక విచారణ సంఘమును వార్లర్ ఎలియాట్ (Walter
Elliot) అను నాతని నాయకత్వము క్రింద వేర్పాటుచేసి పంపిరి. అంత నా కుంటి
వచ్చి, విచారించివల్లు విచారించి, 'పెద్దిపీఠి' యేమాత్రము తెల్లగవలసియు, నక్కాది
వారు సంస్థానములను డను క్రిందికిఁ దీసికొనుటయే మేలయి, వాసిరెడ్డి వాఖ్యలుల
అమన కోశ జ్ఞ రూప్యములవలె (Allowance) వేర్పాటు వేయవలయు
ననియు రిపోర్టు చేసినది.

అహ! ఏక సంభవించినది! తన తరములుగ నర్చునందిన వాసిరెడ్డివారి ప్రత
ము, శ్రీ రాజా వాసిరెడ్డి వేంకటాద్రినాయుడు జగన్మాత కృత్యములైన (ప్రభుత్వ
వారు పర్చిన దళిత గ్రామాధిపత్యము తుద క్రిందకాండ మోయుచు, అది ప్రభుత్వముతో
పోయినది. సంస్థానములయల గుర్తుమెంటుతోఁ గలసిపోయి, రామనాథ (వెల్లకులను,
నక్కాది దయానుచితముగ జీవన భృతి యొక్కరినది. వేయునదిలేక, వారి వాత "జా
జా" అ బుచ్చుకొనుచు వాసిరెడ్డి సంభవమువారు కాంక్షము సేయుచుండిరి.

అలాంటి పైకోట్లవారు, తన పుత్రుని దత్తత కట్టినప్పు, రాజ్యము, రాజ్య

అ! శకుంతలేనా? అవును. అది నిజం. రాజేంద్ర పెక్సెటర్స్ వారిచే చేయబడిన నిర్మిత
ఎంతో ముఖంగాను, ఆకర్షణీయంగాను వుంటాయి.
కానీ కాలం వచ్చే సూచ ప్రాకారము, ప్రాంత దీరం, కల్పనా ముద్రానిదిగిరి కోసం కానీగా మన
కాన్ఫిన్ వస్తుండు. రాజేంద్ర పెక్సెటర్స్ కుమారి.

రాజేంద్ర పెక్సెటర్ మిర్చి రిమిటర్
కోణాయి - 12

కోటాక్ గ్రూప్ ఎంటర్ప్రైజ్.

చనున్నాడు!

విజయా వారి

సి.వి.డి.

దర్శకుడు...చాణక్య

నిర్మాతలు

నాగిరెడ్డి · చక్రపాణి

వాగున కిచ్చినందులకై రంగమ్మ, ఊరకుండలేక ప్రీతి తాపియన దిప్పి లోనర్చి నది. అది అచ్చట వనేక వర్షములుగాఁ జడియుండి, తుదకు 1846 వ సంవత్సరమున విచారణకై గ్రహించఁజేసెడిది. 1848 వ సంవత్సరము మార్చి నెలలో బైచారి తీర్మానము భారతదేశమునకు వచ్చి రంగమ్మకు ఇయ్య మొనంగివది రామనాథుడు హుక్కుదారు కాడనియు, జగన్నాథుడైన కనంతర మాతని దత్తపుత్రుడని విశ్వయంబు జేసిన శ్రీ లక్ష్మీవతివారుడే నిజమగు వధికారి యనియు ఎదుర్కొనించిరి.

దీని వసునరించి అంత వర్షంతము రామనాథుడు జెందుచుండిన వేయి రూపాయల జూసభ్యులి, లక్ష్మీవతివారుని కేర్పాటు చేసిరి మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు లక్ష్మీవతివారుడు సంతటితో దృష్టివొందక, తమ నడనైపుము దుండు వచ్చిట్లు చేయవలసినదని పార్లమెంటువారికి విన్నవన మిప్పించి, రెండుము రేపేయిని తిర్యగ నెచ్చట నుండిన వేయియని, సరివారముగ వ్యవేశము విడిచివచ్చి, చోడ మండలాంతర్గత కాంచీపురమునం దేవామనాథుని సన్నిధిని, రాగ దలిర్చుట్లు గౌరవ ప్రదముగఁ గాంచు గడపాగెను. తన రాజ్యము పోయినను, రాచశీలము మాత్రము పోనక, అనేక తాన భర్తాది వత్సాభ్యము లాచరించి, వంశ గౌరవము విలువ జెట్టివారు.

ఈ భూవానికి, లక్ష్మీవతిసంహవారుడు జన్మించి, తండ్రిమించిన కొడుకాయెను. తండ్రిగారివలెనే, ఈయనగూడ వేదామనాథుని కనేక పదములు గైంకన్యఃకు నడచినాడు. ఈయనయే ఈ కృతిభర్త. జనకునివలె భార్యమెంటువారి కీయనయు నొక విప్లవ వర్త మంటివాడు కాని, సరిత మొక్కటియ యై నది. ఈయన కోరిక ప్రకార మీ వాసిరెడ్డియమును రామకు 1891 వ సంవత్సరమున విరచించినాడు.

"విభక్త విధి కరి శశి వ
ద్విత హాగార్థమున వాసిరెడ్డియాశ్రాం
చిత మేతద్వ్యవహార వ
రితము వసంపాదిభు వాక్యః గృతిపేయదగన్."

ప్రభుత్వము వారి వ్యాయ దృష్టి

ఈ గ్రంథములో కవి తత్త్వగ్రంథసూచికముగ వ్రాసినవారిని, వారి ప్రభుత్వమును వేర్వేరు లొగడి, తన రాజభక్తియంతయుఁ జూపియున్నను, మొత్తముమీద నీ వాసిరెడ్డివారి సంస్థానమునకు ప్రభుత్వమువారు వచ్చిన యాచారమును వెల్లడించినవాడు. అనేక లక్షల ఖరీదుపేయి వాసిరెడ్డి సంస్థానము నేతాని వెలకో తీసికొనవలెనని, ఈ ప్రభుత్వమునా రితర దేశాధీశుల నీ వేలకు వెలెట్టుకుండ నాలుక వలెచిరి.

"అందు వాసిరెడ్డి నయన యిట్టేట్లు 'వా
బాది' యయిన పదవ వారము కొ
నంగడలని యిప్పుడు వర్కారున నమూడు
నలుగు మెవరు విలువ పొడవందు."

"అది జట్టికాండ కార్తరు
దవరిచి కృష్ణాభయోరుతుల కనునన
ర్తవము లైదైదువేలకు
గొనరి ఖరీదులు పుటించి కుతలాభ్యుత్ "

ఇక పీరి యమనయము చూడుడు |

"... ఎరకాని పొర్వకార్త రాజ్యము నశించె
గద వేలెతో పని మరి నగవతుఁ
డిక జాతివడు కృష్ణ మెల్లఁ దీరినతోన
మీ పరివ్రజితులయ మీకు నిత్య
కుని 'యిసాయితు వామాత' జనిచి మరల
వారము కీయదలని పర్వారుక్రిందఁ
తేర్చుచువారము లకాయ పెల్లడమక
వెచ్చ రియార్చి వెలెదాడ వెలెదమచు."

"పాలు పెట్టవచ్చిన పుస్తాకులఁ బాలులు పెట్టుకుండ వే
ర్పాటొనరించి, యంత మంత్రకయ మేమవకుండ ముందిడవ్
మాకు కలావొచ్చి వెన మా జవాకోట్ల ఖరీదు పేయి వె
స్టే టొక యైదువేలఁ వెలెజేసి దివాగ మయారె సేకొనెన్."

విచారణ సంఘమునకు నాయకుడుగా వచ్చిన వార్తరు ఇలియాట్ డొర చెప్పిన విధానమైనను అమలునకు రాకపోయెను. ఆయన వాసిరెడ్డివారి వంగడమునకు మొత్తము మీద నొక లక్ష రూపాయలు 'లవణము' నీవచ్చునని అభిప్రాయపడిరి గదా! ఇఁ దలకు అదులుగా గొప్ప వేల రూపాయలు భృతిగా వేర్పడినవి.

ఎట్టి సంస్థానమున కెట్టిదక పట్టినది! అహో! ".....నిదు, లక్షల పై చిల్లర, పేష్కరై, దళిత గ్రామాళికిం బ్రాధనం, జలరారింపిన మేటికీ లవణ పానీ వేయి రూపాయలా?" అని నీవను రామనాథుడు కన్నీరు పెట్టకొన్నాడట.

గ్రంథ రచనా విధానము

ఈ వాసిరెడ్డియములోని కవిత్వమునకును, మిగిలిన పుస్తకములలోని కవితా తీతిన గొంచెము తేడము గలదు. ఈ కృతిలో గూడను బ్రథమాశ్వాసమంతయుఁ

బ్రాంధముం పక్కినే ఉనివదడియొన్న ద్వితీయాశ్వాసము మాత్ర ముట్లుగాదు. సహజముగా రామకవిగారిది కొంచెము శ్రీశ్రీమయన కవిత్వము, కొన్నిచోట్ల వ్యయ కాశీయము గూడ సంభవించుచున్నది.

ప్రథమాశ్వాస మంతయు ఒక్కమొదల గ్రంథిక ఒడ విబద్ధములు అలరుచున్నది. పెక్కుచోట్ల సలంకారములు, కల్పనాచరితము గొప్ప లైచున్నవి. ఇందులోని మొదలు మంతయు పంశాపరిహరచ్చి పెక్కు మేదా, వివిధ పోకడల నిట నిర్వహించుట కళ్ళం తర మేమియు లేవలసింది పెండుగఁ జల్లరాడములు రచించుటయం దీయన జమిరి ప్రీతి ఒక్కొక్క రాజయచ్చి చలప్రము పెట్టించు సందర్భమును బెద్దనాది ముప్రసిద్ధ రాష్ట్రాధీశ కన్నెల వారడం సేనా చాలా ముసరించినవాడు ఈయన కవిత్వముగో వెల్లె యుత్తరమునకు రాద కలెట్ లొట్టులు సందర్భానుసారముగ నే వెల్లె ప్రాసిన వ్యయములే తెలియజేయగలవు

మహాకవిం గ్రంథములందుగల ఒక్కమొదల మొ.ము.ం దుండుకొని, అమాదిరి పద్యముల రచించుట యనిన ఈ కవికి వెల్లెపించుచు నిదర్శనమున కీ వేదాద్యము జూచుడు—

"అగతాలోగ పోగనభవలకున
వేరాజా ప్పారాజా వేడంచు;
వక్రాంత విక్రాంతావ్రీ భుజిత
వేమనం దా మున వెల్లెలాడు;
దృఢ భుజోల్లేటిత తేజః ఎరంపర
వేయిసం దాయుని వేగించు,
సంధామనంధాసంధాభవచ్చక్తి
వేసరుం దా నరు నీవడించు

అ వె. పతాదు అంధురోచ్చరాత్యంత పరిపంథి
గంధ పంధు రామ పంధురారి
వెలయు వాసిరెడ్డి వేంకటలక్ష్మీ పు
సింహ వాయుఁ దగిన శేఖుండు "

ఇట్లు వేకములు మానవచ్చును.

ఈయనకుఁ గల అలంకార ప్రయత్న మొక్కప్పు డతిమాత్రమై అన్యాయ కాశీ వ్యయలోపికి దింపుచున్నది అలంకారములలో గూడ శ్లేష గర్భితమయిన దీయన కెక్కువ నచ్చును ఇది దిక్కొత్తముగ మూచితును ఈ శ్రీకింది పద్యములోని శ్లేషఁ గాంచుడు:

"కరియే యగీర్థ సంగతి? తలదడు డొం
దీయను మాతంగికాన్తి నిదడయ్య
వారయేమి బ్రుత్తమకడలు ? వృద్ధుం డయ్య
వెద భుజంగీగిన్తి వదలడయ్య
పీరియే, అపంక పంచరులు ? ముదుకుం డయ్య
తారదారిక వృత్తిఁ బాయడయ్య
గిరియే యకూటి? దుస్తరవయః క్రముడయ్య
మణి రంకువర్తనో మానడయ్య.
వమమఁ గతి పారి కీరి గిరుంస పాపించి
వృద్ధి, వేడ్క వారణవిలు పోష
బోగి యక్షయ సొకర్పూర్ణుడ దవన
ముద్ర యగు వేంకటాద్రి ప్రభుని వరించె."

ఒక్క పద్యములో వెప్పి యలంకారములు! శ్లేష, విరోధము, క్రమము మొక తెన వచ్చియు పం దిమిడియున్నవి

ఇట్లెప్పియేని గివించుచున్నవి. పారిజాతాపహరణములోని వసంహస్తుతర మగు పద్యమును మనమునం దిడుకొని, ఈ రామకు యెట్లు ప్రతిబింబమును గల్గించి వాడో గమనింపుడు:—

"సాంధ్ర వ్రదోష వంశాతుం డగుటజేసి
పుణ్యోదయ క్రమంబు వెలయింప

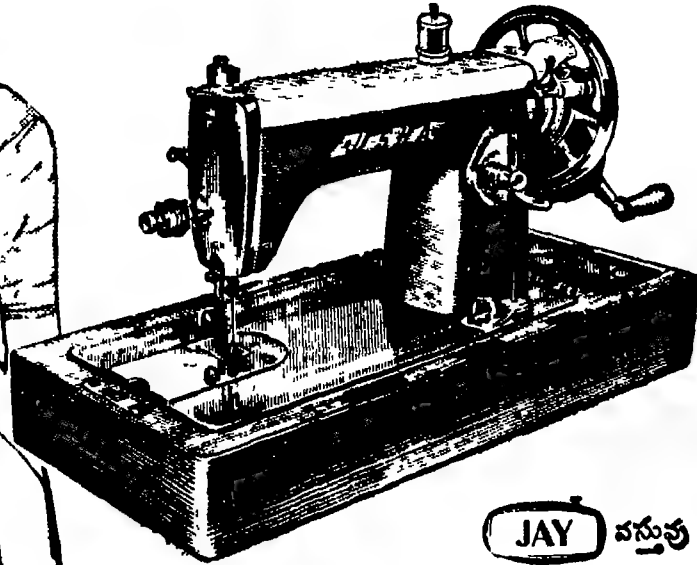
అట్లె పదేక వాళకుడయి పుట్టుట
జన్మభూములకు స్వాస్థ్యంబు వెలెదఁ
జారుషంబు కొఱంతఁగడి ప్రవర్తిల్లుటఁ
జరిపూర్ణ పాపపు సుగం వోడ

శ్రీస్త చాతురి వరిజయ మొందఁజాంచి
శాస్త్ర చాతురి వరిజయము వందఁ

గి. రంకువర్తన—ఇది సంస్కృత సమాసము. రంకు అనుగా వొకవిధముగ ఇర్రె. అట్టి దానియొక్క పంచారము కలిగియుండుట అని యొక అర్థమును, రంకు వర్తన మన వృద్ధిచార మనియు నీరెం డర్థములు కన్పట్టిపేరములుగాఁ బోయుచున్నవి. కాని రెంధన అర్థమున తలపరేమకాని సాధురేమకాని కాదు.

ఉషానే నిర్ణయించండి..

అంతర్జాతీయ ఖ్యాతి పొందిన కుట్టు మీషన్

JAY వస్తువు

66 ఏడాదికి ప్రపంచంలోని 50 దేశాలలో పైగా ఉషా కుట్టు మీషన్లు అమ్ముతున్నవి. విదేశాల మీషన్లలోనే ఇలా అవి విజయవంతంగా పోటీ చేయగలుగుతున్నవంటే అవి చాలా మంచివనడానికి నిదర్శనం. ఇంకేగాక ఉషా కుట్టు మీషన్ ఉత్పత్తిదారులు ఈ పరిశ్రమలో అప్పటినుండి అతి పెద్ద సంస్థ. కాగా దారికి దేశమంతటా పర్యటన కేంద్రాలు కలవు.... అంటే పర్యటన విషయంలో గాని, విడిదాగాల విషయంలో గాని ఎక్కడ వున్నవారైనా ఏమాత్రం ఇబ్బంది కలగజోదన్నమాట. 99

జూలై/1966

మెనర్స్ ఉషా సేల్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్,

19 20 మూర్ లామారు, వీధి, మద్రాస్-1

ఎట్టి ఇంజనీరు లే ఇతర ప్రశ్నలనుమనకు మీ నమివమందిరి ఉషా డిలెగ్టను సంప్రదించండి.

తేలికగా కుట్టండి—

ఉషా

మిషన్తో కుట్టండి

ఉషా ఎంట్రాయిడర్, టెయిలరింగ్ మ్యాషిన్
ఇప్పుడే ఓట్టుపని నేర్చుకోండి:

ది జే ఇంటిరింగ్ వర్క్స్ లిమిటెడ్
కలకత్తా-31

మెనర్స్ ఏ ఎల్ మల్ హోతా,

3/127, హింద్ రోడ్, భాపెండ్ లైట్స్, మద్రాసు-6.

ఆ ప స్తం బు డు

పెండ్యాల వేంకటసుబ్బహ్మణ్య శాస్త్రిగారు

[1932. ఆ.గీరన సంవత్సరాదినంచితనుండి]

శ్రీతి. మమ ఋషీర్థ్య మంత్రకృత్వ మంత్రతపిర్థ్యః.

— తా. మంత్రములం జేసినట్టియు, నంత్రదాయ ప్రవృత్తిచే మంత్రములం దారింతు నట్టియు ఋషుల కొరకు ననుష్ఠింపము.

విశ్వాన ధురంధరులగు మహర్షులకు మన భరతఖండము పుట్టినిల్లు అందు శ్రీరథ వాక్యంబులుగను నాంధ్రజాతిలోని విశ్వాన ధురంధరులలో "ఆపస్తంబుడు" అగ్రగణ్యుడు. కుమారిం ధర్మాచార్యుడు, దిక్పావార్యుడు, వండితరాయుడు, ఆంధ్ర జాతి వండితులలో వచ్చి తెప్పిసవారై యాంధ్రేశ్వర దేవములలోఁ బ్రసిద్ధి పొందిన వాతయ్యు, ఆపస్తంబునివలె మహర్షిత్వము నొందినవారుగారు పాణిని మహర్షిచే మహర్షి ఘనపీఠాధిపతిని పరాశర యాజ్ఞవల్క్య స్మృతులలోఁ జేర్చొనఁగడిసె ధర్మములు గల యాపస్తంబులు గల యాంధ్ర జాతి పాగడఁగిన జాతి యనఁదగును. ఆపస్తంబునితో నమామణుల మహర్షి యాంధ్రులలో మరెవ్వరినైన కలఁదా? అట్టి యాపస్తంబుఁ జెప్పటివాడు? చెప్పటివాడు? అప్పటి యాచార వర్తతు లెట్టివి? వాని విశ్వాన మెట్టిది? ఏనిం గూర్చి వా శక్తి కొలది వ్రాయుచున్నాను.

ఆపస్తంబుని కొలము

ఈకాలమున మన వాఙ్మయములోని శ్రీతి యంతమును పాశ్చాత్యులే ముందుగఁ జరిశిరించి మనకు మార్గదర్శకు లగుచున్నందుల కొక ప్రక్క నంతవేమును, మనవారి బ్రాహ్మణ్యమున కొక వంక సంతాపమును నొందవలసియున్నది. మన వేద చరిత్రయము నాంగీకరించిన "యగ్నిం" వలె, మన ఋగ్వేదమును ముద్రించుటకు సందేహుఁడగు "వ్యాకృ ముల్లరు" వలె, మన యాపస్తంబ ధర్మ సూత్రముల నాంగీకరించు టకు ఇర్ష్యను బాధింపఁడు "బుద్ధులు" దొర కొరకుఁడయి యున్నాడు బుద్ధులుగారు తమ యాంగీకరణ ధర్మ సూత్రపు వీశికలో నాపస్తంబుని కాలములొక్క విపుల ముగఁ జరిగించి యాపస్తంబులు ప్రసిద్ధ వ్యాకరణ శాస్త్రకర్తయగు "పాణిన్యవార్యుని" కింపు కింపు ననుకొనికొనె (క్రీ. పూ. 5 వ శతాబ్దమున) ప్రాత్యక్షమున నిశ్చయించియున్నాడు అనగా పాణిన్యవార్యులను (క్రీ. పూ. 4 వ శతాబ్దమున) యున్నాడు, ఆపస్తంబులు నప్పటివాడేయనియు బుద్ధులుగారి తాత్పర్యమై యున్నది. మఱియు బుద్ధులుగారు ఆపస్తంబులు క్రైస్తవ శకారంభమున నుండునేమో యని కూడ నను జూశించినవారని వారిచ్చిన యాధారములే వారిని బాధించుటచే నాపస్తంబుని (క్రీ. పూ. 500 సంవత్సరములకు వెనుకకు నెట్టికొనిపోయినారు. ఆ నెట్టివేయుటకు గల కారణములు:—

(1) పాణిని వ్యాకరణమున కందుబాటుగాక "ప్రాతిశాఖ్య" (వేదములోని శబ్ద విస్తృతిని జేయు వ్యాకరణము) చేతనే విస్తృతిం జేయగల పదముల నాపస్తంబుఁ డను యోగించుట.

(2) తనవఠ వ్రాసినాఁడు చాందోగ్యోపనిషత్తులలోఁ జేర్చొనఁగడిసె "శ్రీత తేతువు" అను ఋషిని "ఆపరులలో" (విష్ణువారణలో) జేర్చుట—అనుచు ముఖ్యములు.

పై రెండంశముల గూర్చి యింనుక విచారింపము. ఆపస్తంబులు పాణిన్యవార్యుని స్మరింపలేదుగాని పాణిన్యవార్యులు ఆపస్తంబుని మహర్షిగాని యెవరిగి యుండుటచే జూపిన మహర్షి కంటె చాల ప్రాచీనఁ డనవలసి యుండును. చూడుఁడు: అష్టాద్యాయ 4—1—100 (దిదాదిగణము). అందు భరద్వాజాదులతో నాపస్తంబుని గలిపియే శంకోక్తిగాఁ జెప్పియున్నాడు. కాని యా 'దిదాదిగణము' లో ఋషులు కానివారు గూడ చెప్పియుండుటచే గొందఱు నందేహము నొందవచ్చును. పాణినియొక్క యష్టాద్యాయంలోని గణములొక్కటి వర్తకమగు "గణరత్న మహాదధి" యను నిఘంటువును వర్తమాన వండితులు (క్రీ. శ. 1139 వం. కమున రచియించియుండెను. అందు దిదాది గణములోని యాపస్తంబ భరద్వాజులు మహర్షులనియే వ్రాసియున్నాడు. ఈ పాణిని చెప్పిక యాపస్తంబ శబ్దమును బుద్ధులుగారు చూచియుండలేదు. ఇంతమాత్రమే కాదు. పాణిన్యవార్యులు తన యష్టాద్యాయముయొక్క "కృతాశ్వాది" గణములో పరాశర శబ్దమును గణభక్త ప్రకరముగాఁ జెప్పియున్నాడు. ఆ సూత్ర ప్రకరము పరాశరీయమును

(గంధ మర్థ మగును. అది పరా శరస్మృతి యనవచ్చును పరాశర స్మృతిలో ధర్మశాస్త్ర కర్తయగు నాపస్తంబుని ధర్మశాస్త్రము చేర్చొనఁగడెను. చూడుఁడు—

శ్లో. త్రుతా మే మానవా ధర్మా వాసిష్ఠః శాఖ్యపా నైతః,

ఆపస్తంబ పృతా ధర్మాః శంఖస్య లిఖితస్యచ—అచారకాండ, 14 శ్లో.

తా. (వ్యాసుఁ డిట్లు పరాశరునితో నముచున్నాడు.) "ఓ, తండ్రి నేమో, మామన్నో, ఎవ్వనివే, కళ్ళనువే, ఆపస్తంబునిచేఁ జేయఁగడిసె ధర్మములను, శంఖునియొక్క, తిలి తునియొక్క ధర్మములను నినియుంటిని" అని చెప్పియున్నాడు. ఇందువలన పరాశర స్మృతి పుట్టుటకుఁ బార్యమే యాపస్తంబులు ధర్మ సూత్రములను భవిష్యత్తు ముట సెప్పెమగుచున్నది. ఇంతమాత్రమే కాదు. యాజ్ఞవల్క్య స్మృతికి మునున్న తిలో నమామగు గౌరవము దాని ప్రాచీనతచేఁ గలిగియున్నది. ఆ స్మృతిలోఁ గూడ విట్లు గలదు—

శ్లో. మ స్మృతి విష్ణు వారీత యాజ్ఞవల్క్యో షోంగీరాః

యమాపస్తంబ వారీత కాత్యాయన బృహస్పతి

పరాశర వ్యాస శంఖ లిఖితా దక్ష గౌతమాః,

కాతాతపో మసిష్ఠి ధర్మ శాస్త్ర ప్రయోజనః—యాజ్ఞవల్క్య స్మృతికి.

తా మసిష్ఠ, అత్రి, విష్ణుపు, వారీతాడు, యాజ్ఞవల్క్య, డక్ష, షశుడు, అంగీరసుడు, యముడు, ఆపస్తంబుడు, కాత్యాయనుడు, బృహస్పతి, పరాశరుడు, వ్యాసుడు శంఖుడు, లిఖితుడు, దక్షుడు, గౌతముడు, కాతాతపుడు, మసిష్ఠుడు అష్టాచారలు ధర్మశాస్త్రవేత్తలు

ఈ యంతముల వొక యాజ్ఞవల్క్య శిష్యుఁ డెవరితో చెప్పియుండెనని విశ్వానేశ్వర వండితులు తన యాజ్ఞవల్క్య స్మృతి వ్యాఖ్యయగు "మితాక్షరి" లో వ్రాసి యున్నాడు అందువలన నాపస్తంబులు (క్రీ. పూ. 5 వ శతాబ్ద మునకు) తాం పూర్వపు వాడుకల నున్నప్పు యెప్పుడు కాన్పించు పరాశర యాజ్ఞవల్క్య స్మృతులు (క్రీ. పూ. 6 వ శతాబ్ద ములోపున రచింపఁగడియుండునని కొందఱును, అంతకు పూర్వపునే యని మరికొందఱును) తలంపుచున్నారు. కాటియ్యలు (క్రీ. పూ. 320) పరాశరుని ప్రాచీనాచార్యుఁ డనె. శ్రీకృతేతువు సమయంలో జేర్చియుండుటచే శ్రీకృతేతువుకంటె నాపస్తంబులు పెద్దవాడేమోయని బుద్ధులుగా రనుమానించినారు అదియు వాంఛనీయమే యగును. కారణ మేమనగా ఆపస్తంబులు శ్రీకృతేతువు సమయంలో జేర్చలేదు తనకాలమునం రుండిన యువకులలోఁ గొందఱు శ్రీకృతేతువువలె స్వర్ణకాంము బ్రహ్మచర్య నియమముల నాచరించెదరు పూర్వ పుణ్య విశేషముచే వేదర్థులగుచున్నారనివాడు. చూడుఁడు: ఆపస్తంబ ధర్మ సూత్రము, 1—5.

మా. నియమేషు తనశ్శిష్యః.

తా. బ్రహ్మచారి అచార్యాధీనుడై చేయవలసిన నియమముకే తనశ్శిష్యుని వాడఁడును.

మా. తథాత్రక్రమే విద్యాకర్మ నివ్రవతి బ్రహ్మ నవనాత్మా దేహస్మాత్.

తా. అట్టి తనస్సు సత్క్రమించుటచే విద్యాకర్మ వ్యాపించదు దీనివలన బ్రహ్మ విద్యను పిమ్మట తన కుమారుని గూడ బ్రహ్మచారి పొందింపలేడు

మా. గర్తవ్యేషు మనాయుష్యంత.

తా. నియమమును బాటించక విద్యాగ్రహణమును జేసిన యెడల "కృత", మను సరకమునఁ బడును. ఆయుర్దాయము గూడ తగ్గును.

మా. తస్మా ద్భవయో వరేషు న జాయంతే నియమాత్క్రమాత్.

తా. అట్టి నియమమును నయకపోవుటచేతనే యిప్పటివారియందు (కలియుగమున పరించువారియందు లేక తిప్పివారియందు) ఋషులు పుట్టుచుండుటలేదు.

మా. త్రుతర్థ యస్తు భవంతి కేచి త్కర్మఫలకేషేషా పున స్తుంభవే.

తా. కొందఱు కర్మ ఫల శేషముచేత, పునర్జన్మము నొంది యిప్పుడును వేదర్థులై పుట్టుచున్నారు. (అనగా పూర్వ జన్మమున నియమము ననువరించి యశోక్త బ్రహ్మచర్యమును జేసి వేదర్థులై తత్ఫల శేషము ననుభవించుటకుఁ బునర్జన్మము వెల్లి యిప్పు యు బ్రహ్మర్థులగుచున్నారు. దీని కుదాహరణ మేమనగా)

ఆంధ్ర పత్రిక
స్వర్ణోత్సవ సమయాన
మా
శుభాకాంక్షలు

ప్రసాద్ ప్రాసెస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

ఫోటో ఆఫ్ సెట్ ప్రింటర్స్ & బ్లాక్ మేకర్స్

పడపళని, మద్రాసు - 26.

మా. యథా శ్రేయేణ.

తా. శ్రేయ కేతు తెల్ల అల్లు. శ్రేయ కేతువనువాడు "ఉద్ధారక ముప్పిరులు. అతడు పండ్లదేయలు వచ్చినతరువాత విద్యార్థులను జేయక, తండ్రి యల్లుండులు యుక్తముగాదని బోధించి, గురుకులముం జేరి పండ్లదేయలు మాత్రమే నియమములు జేసి పొంగుతున్నదియై ఇరువది వాలుగొండ్లు వచ్చుచుంటే తన యంటికి వచ్చెను. అనిగా ప్రతి వేదమును శాస్త్రము ననుసరించి పదిరెండేయలు వచ్చిన మూడు వేదములు, ముప్పదియారెండు డబ్బునవలసియుండగా శ్రేయకేతు వేదముల నప్పటిని పండ్లదేయ వర్తకములతోన నేర్ప వచ్చుచున్నాడు అట్లే యిప్పటి వారలలో గొందఱు పూర్వ పూర్వ పశుమున పుష్కలముల పొంగవేదవేర్తలై వేదర్థులనుచున్నారని తనకాలపు వృత్తాంతము నానందములు తం ధర్మ సూత్రములతో ప్రానియున్నాడు.

పై సూత్రములలోని శ్రేయకేతువాదము ఇంతకు బూర్వము చెప్పబడిన యవధులకై యూయగుటచే బుద్ధిరుగరు శ్రేయకేతు వానందములకుం బై విస్తారముగా దురుచేతనే యల్లు ప్రానియున్నాడని. కాని పై సూత్రములకు "వారదర్శన వార్యము" తన యుజ్యతా భాష్యమున భాందగ్యములలోని వాక్యముల నుదాహరించియుండుటచే వానందములు భాందగ్యముల జదివి తత్ప్రతిపదితుడగు శ్రేయకేతు పునే తన కాలమున నుండిన కుశాగ్రబుద్ధిగల యొక కుతర్మిం గాంచి శ్రేయకేతువునంటివారి దప్ప దప్పలు పుట్టుచుండునని ప్రానియుండరాదో నే నొక యేవత్పై వ్రతములు మహారాజును మునుస్సన మంచుకొని 'రాజులకు నిష్కర్మి' నంగమాదామము దుర్గధము. కాని శ్రీరామునివంటి వారి దుర్గధము పుట్టుచుండును' అని ప్రానిన యెడల నేను శ్రీరాముని కాలపువాడ నగుదునా? అట్లే యానందములు శ్రేయకేతువు కాలపువాడు కాకుండినను భాందగ్యములలోని "గాంచి శ్రేయకేతువు నేల తనకాలపు కుశాగ్రబుద్ధి యగు కుతర్మి మహారాజునుగా ప్రాయురారు' బుద్ధిరుగని రింకొక యనందర్థపు వ్రాతను ప్రానిని "అనందముల కాలములను వేదముల కాల మెరిపించినది" అని. దీనికి కారణము "అవధులలో వేదములు పుట్టుచుండుట లేదు" అని అనందములు ప్రానినలు ఇదియు నంగవత్పై వ్రాతయే. అనందములకుం బై శ్రేయకేతువు విస్తారము దైవతో యాజ్ఞవల్క్యులను అనందములకుం బై జీవనాడె యగును. యాజ్ఞవల్క్యులు శ్రేయకేతుని తండ్రియగు సుద్ధాంతకునికడ వాననయకాల (కుక్క యజ్ఞ ర్థము) నభ్యసించినటులు బృహదారణ్యకోపనిషత్తు కడనుట కలదు. భాందగ్య బృహదారణ్యకోపనిషత్తులలోని శ్రేయకేతు, యాజ్ఞవల్క్యుల చరిత్రను జూచిన నా కాలమున వేదములు శరవరవరలుగా బుట్టియున్నారని చెప్పవచ్చును. అట్టియెడ వేదముల కేమి కొదువ? కాని బుద్ధిరుగరిచార లోపములు మఱియు నానందములు "గృహస్థుల"దైవము పత్తరములను రెండేసి మానములు నియమములతో గురు కులములజేరి విద్యార్థులము జేయవచ్చు ననుటకు శ్రేయకేతువుయొక్క యుద్ధిప్రాయము నిలులు ప్రానియున్నాడు—

మా. ఏవేళ వుత్తే సంవత్సరే సంవత్సరే దౌ మాపి సమాపితః
ఆచార్యులై వనీ ద్భూయః కులి మిచ్చన్మితీ శ్రేయకేతుః.
ఏవే న వ్యాపాం యోగేన భూయః పూర్వస్య త్కాలా చ్ఛుభత
మకుర్వత.

తప్ప(పై) ర్థ ప్రతిపద్యం— అ. ధ. ప్రశ్న. 13 శంక.

తా. గృహస్థాశ్రమమున (బ్రాహ్మచర్యము కులి విచ్చయించు గృహస్థుడు ప్రతి వత్సరము వాచార్యులమున రెండేసి మానములు సమాపితఃయై యుండి విద్యను నేర్చుకొనవచ్చునని శ్రేయకేతువు చెప్పెను.

ఈ వియమములేనని నేను పూర్వకాలమున కులి నభ్యసించితిని అని కూడ శ్రేయకేతువు చెప్పెను. అల్లు కులి నభ్యసించుట శాస్త్రములచే బ్రతిపదింపఁబడదు అని కూడ శ్రేయకేతువు చెప్పెను.

పై కారణములచే శ్రేయకేతుడు పెద్దవాడై కుష్టులకుఁ బ్రత్యేక మొక విధముగ కుత్సర్యానమార్గముం గవిపెట్టి చెప్పిన పిమ్మటను ఎంతయో కాము గడవిన పిమ్మటనే యానందములు ధర్మసూత్రములను ప్రానియుండవేసికాని, అనందములు తనకుం బై జీవనాడగు శ్రేయకేతుని యుద్ధిప్రాయములను ప్రాని యున్నాడని తలంప నింతుకంతయుఁ బొనగెడు.

మఱియు నానందములు; క్రిందబ్రంహతముగా వీక్షించిన యజ్ఞార్థకాండము. 10 లోని "స్వీద్యాయ బ్రాహ్మణము"న వేదాంగములుగా యాస్మిని నిరుక్తముగాని, అగధుని వేదాంగ బోధిషముగాని చెప్పబడియుండలేదు. యాస్మిండును బుచ్చి కుక్క యజ్ఞ తాళా ప్రవర్తక బుచ్చి వరంపరలోని వాడుగా బృహదారణ్యకోపనిషత్తుయొక్క అధ్యాయ 4; బ్రాహ్మణము (6)న జెప్పబడియున్నాడు. వేదాంగ బోధిషకర్తయగు "అగధుడు" (క్రీ. పూ. 12 వ శతాబ్దపువాడు) యాతని గ్రంథములలోని గణితములచేఁ బరియోగముచున్నట్లు బోధిషాశ్రయములు ప్రానియున్నారు. అట్టి "యాన్య-అగధుం" నిరుక్త బోధిషములు రెండును అనందములచే వేదాంగ విద్యలుగాఁ జెప్పఁబడినవి. చూడుడు: అ. ధ. 2-5-11.

శ్రేయకేతువు పొంద పురహితుడగు దొమ్మని కుష్టులకు సుద్ధాంతకుని పుత్త్రుడు. మఱియొక పొంద ప్రతిపాదకుని జనమేయముచే యజ్ఞముల జేయించి యాజ్ఞవల్క్యులు, వ్యాసవేద్యుండుల నై శంపాయముని కావమునకుఁ బోయిరై శ్రీశ్రీయజుర్వేదిని పై యుద్ధాంతకుని కడ కుక్క యజుర్వేదము నభ్యసించి వాననయ

కాలా ప్రవర్తకుం డయ్యెను. పై యంశములు మత్స్య భాగవత పురాణములు, బృహదారణ్యకోపనిషత్తును జెప్పుచున్నవి. తదనంతర బ్రాహ్మణమున శ్రేయకేతు యాజ్ఞవల్క్యు లిరువురు మిథిలాపురి కేగుచుండిన యంశము చెప్పబడినది. పై కారణములచే శ్రేయకేతు యాజ్ఞవల్క్యులు పొంద ప్రతిపాదకుని జనమేయముని కాలపువారై మహా భారత యుద్ధాంతరము 150 సంవత్సరములనాఁ డుండిరంటి సప్తము మహా భారత యుద్ధము (క్రీ. పూ. 15, 16 శతాబ్దములలో) నై యున్నదిని నా మహాభారత చరిత్రమున పురాణముల ననుసరించి విరూపిందియున్నాను అందువలన శ్రేయకేతు యాజ్ఞవల్క్యులు (క్రీ. పూ. 14 వ శతాబ్దపు ప్రాంతమువారై యుండుట సప్తము. అట్టి శ్రేయకేతు మఱియు సుదాహరించినట్టియు, (క్రీ. పూ. 12 వ శతాబ్దములలో) "అగధుని" వేదాంగ బోధిషము నిర్మించినట్టియు అనందములు శ్రేయకేతు లగధులకుఁ దరువాతను, పోతినచే మహర్షిగారి బెర్మోసాధకులచేఁ బోతినచే బూర్వమునును నుండును. పోతినమహర్షి (క్రీ. పూ. ఆఱు అయిదు శతాబ్దములలో నుండక (క్రీ. పూ. 8 వ శతాబ్దమున నుండి) వి కొందరు తలంతురు. పోతిన "శ్రమణ, లోకాయత" అను బౌద్ధ జైన మత శబ్దముల నుచ్చరించుటచే వారల బోధనక (క్రీ. పూ. 5, 6 వ శతాబ్దములలో నుండిన) నుండవచ్చును. అట్టి పోతిన బుచ్చియైన యానందములు లగధులకుఁ బిమ్మటివాడై (క్రీ. పూ. 1000 సంవత్సరముల ప్రాంతమున నుండును.

మఱియు నానందములు విద్యా ప్రశంసతో పెడంగముల పేరు వెల్లవేగని సాంఖ్య, యోగ, నైశీతిక, వ్యాస, వేదాంత డర్శనముల పేరులం దలపెట్టలేదు పూర్వ విభాషాసాధర్మమును న్యాయదర్శనముగాఁ జెప్పియున్నాడు ఉపనిషత్తులలోఁ గొన్ని యుచ్చరించే బోధించుచున్నది. ఇతరేయ, తదనంతర బ్రాహ్మణములు, బృహదారణ్యకములలోని 3 మొదలు 8 పఠకుం గల బ్రాహ్మణము లన్నిటికీ బుట్టలేదు. అనందము డత్తంత కర్మవాదియైనను అదైగ్రత వరప్రబోధినిననుమనం దతి లావము కలవాడు. అతని కుద్ధాత్మ విద్యా విశేషము, అ. ధ. ప్ర. 1, శం. 22. 23 లోఁ జెప్పబడినది. ఈ రెండు శంకములకు శ్రీ మత్సంకర భగవద్గారులు చేసిన భాష్య మిటీల తిరువాన్మూర్తు మహారాజాచారి పుస్తక భాందగరమునకుఁ జేరినదలు. అనందముని యుద్ధాత్మ సూత్రములకును, బాదరాయణుని బ్రహ్మసూత్రములకుఁ గల తారతమ్యము బరిశీలించవలసియున్నది. పోతినకాలమునకు పెద్దర్థములు పుట్టి నటులం గానించును. అనిగా అనందం పోతినవార్యులయొక్క పెద్దను కాలమునచే పూర్వవిభాషాన కాక తక్కిన దర్శనములు పుట్టియుండును. అదర్శనము రైదును బుచ్చుట కింమచుండు నాల్గువందల సంవత్సరములకాలమైన ననుగూఢ అనందం

1. వేదములలోని యొక వాక్యము దీనికిని వ్యాఖ్యాన ప్రాయముగా సూత్రమును రచించెను. ఈ యుపబ్రంహిత వాక్యముల ప్రవర్తి బ్రహ్మసూత్రములకు గలదు.

పట్టణములలో రోడ్డు దారుల సహకారము
[1932 ఆంగీరస సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

స్వర్ణోత్సవ సందర్భమున. ఆంధ్రపత్రిక

మా
శుభా
కాంక్షలు

విజయ వారి

సి.ఐ.డి

దర్శకత్వం: చాణిక్య

N.A.T. రామకృష్ణ వారి

శ్రీకృష్ణ పాండవీయం

దర్శకత్వం: N.T. రామారావు

విజయ వారి

జానపద చిత్రం

దర్శకత్వం: K.V. రెడ్డి

N.A.T. రామకృష్ణ వారి

అల్లూరి సీతారామరాజు

సురేష్ పాడకృష్ణన్

శ్రీకృష్ణ తులాభారము

(పూర్తి ఈస్ట్ మన్ కలర్ చిత్రం)

ఎక్స్‌లె పాడకృష్ణన్

భార్య

శ్రీ శంభూ ఫిలింస్ వారి

ఆంధ్ర మహావిష్ణువు

దర్శకత్వం: A.K. శేఖర్

వి. శాంతారామ్ వారి

**జల్ బినా మచిలి
నృత్య బినా బజిలి**

M.V. రామన్ వారి

జ్వాల

(బెక్రీ కలర్)

నాట సినీకార్మి రేషన్ వారి

సిండ్ బాద్-అలబాబా-అలాద్దీన్

నాట సినీకార్మి రేషన్ వారి

విజయ పిక్చర్స్

విజయవాడ.

గుంతకల్.

VIJAYA PUBLICATIONS

బుడు క్రీ. పూ. 1000 సంవత్సరముల వాటివాడని తలంపుచు, దాక్షకు బుద్ధులు గారు చెప్పినట్లులు క్రీ. పూ. 500 వాటివాడును, శ్వేతశత్రువువాటివాడై క్రీ. పూ. 14—5 శతాబ్దపువాడును గాఁడు భృగముగాఁ జెప్పఁగలుగుచున్నాను.

చిలువూరి వీరభద్రదరాపుగారు తమ యాంధ్రుల చరిత్ర మొదటి భాగమున బోధాయనావస్థలను క్రీ. పూ. 477, 323 సంవత్సరముల మధ్యకాలపువారని యేకాభిప్రాయమున వ్రాసికొని తెలియఁజున్నది. అది యంతమాత్రము పాపగఁడని నా తలంపు. మఱియు పాణినికాంమున నాయుధ భారము బ్రాహ్మణులకు విషేషముగా లేదనియు, నాయుధ భేవులకు బ్రాహ్మణులు కలసియు అస్త్రధ్యాయముక్క 4—3—91 సూత్రపు ప్రసక్తిచే నూహించఁగలుగుచున్నది. తత్సూత్రమున మండిన "పిరియనుల, పారశికుల" దండయాత్రచే నావద్దర్శముగా బ్రాహ్మణు లాయుధజీవములై యాత్య సంరక్షణమునకుఁ గడంగిరేమా? ఆవస్థలనువివాదు మాత్రము బ్రాహ్మణుల కాయుధ భారము విషద్యమని యాతడు కంశోక్తిగాఁ జెప్పియున్నాడు.

ఆవస్థలందుఁ దాంధ్రులగు

ఆవస్థలను కల్పమాత్రము ననుసరించి కర్మకాలముల నాచరించు ద్వితీయో మాటికి దెబ్బిదిమంది యాంధ్రజాతిలోని కలిగియుండుటచేతను, "చరణ వృద్ధా" మను నొక ప్రాచీన గ్రంథములో 'మహర్షి వ తంత్రము' మండి యెత్తి వ్రాయఁబడిన ఈ క్రింది శ్లోకములచేతను ఆవస్థలందుఁ దాంధ్రులనియు, ఆవస్థలను నితే "మనవ్యంహితమై" యుజర్వేద కాలము, ఆంధ్రపాతము ననుసరించుచుండుట కూడ (కాతక పాతము ద్రావిడుల కొక విధము, నాంధ్రుల కొక విధము గలదు) ఆవ స్థలందుఁ దాంధ్రులైయుని భృగవతమునయు యుక్తి ప్రత్యుక్తులచే బుద్ధులదార గారు వ్రాసినందుల కాంధ్రు లాయనకుఁ గృతజ్ఞులు కావలసియున్నది నా రుదాహ రించిన చరణ వృద్ధా శ్లోకములు:—

శ్లో. పుత్రవ్యా మధ్యరేఖాన సర్వదా పరికిరీతా,
దక్షిణోత్తరయో ర్భాగే శాఖా భేదశ్చ ఓవ్యతే
సర్వదా దక్షిణే భాగే వ్యవస్థాంతాశ్చలాభి,
అంధ్రాదిదక్షిణాంబూ గోదాసాగర (పా) వధి,
యలార్చేదన్తు తైత్తిర్యో వ్యవస్థాంతీ ప్రతిష్ఠితా

పై శ్లోకములలోని స్థలముల నార్చనదృశములను చదువరులు గ్రహించుటగాక

తా. భూమధ్య రేఖయందు సర్వదాది చెప్పుచున్నది. ఆ సరికి దక్షిణోత్తర భాగములలో శాఖాభేదము చెప్పుచున్నది. సర్వదాదిది దక్షిణ భాగమున ఆవస్థలను, అశ్చలాభి న శాఖలు కలవు. ఆంధ్రమున దక్షిణాగ్నేయ దిక్కులలోను, గోదావరి మొదలు సాగరము వఱకును యలార్చేదన్తుయొక్క తైత్తిరీయశాఖ (ఆవస్థలీయము) ప్రతిష్ఠించుచున్నది.

పై శ్లోకముల భావము వాలోచించగా నావస్థలనుకాక మన యాంధ్రదేశమును బ్రవేశింపఁబడుచు కన్పించుచున్న యావస్థలందుఁ దాంధ్రదేశములను కన్పించుదు. అనుగాక! క్రీ. పూ. వేయి సంవత్సరముల వాఁ డియాంధ్రావస్థలో నావస్థలను పంట బ్రహ్మర్షి పుట్టుటకుఁ దగిన బ్రాహ్మణజాతి కలదా? ఎక్కడ రాక్షసావృతమును దండకారణ్యంతర్యామను నాంధ్రదేశము? ఎక్కడ శస్త్రగ్రహము బ్రాహ్మణుల కుండరాదని చెప్పడి యావస్థలను సాత్విక బ్రాహ్మణము? ఇరాసుర యుద్ధానంత రమునుండి చండ్రువస్త్ర చక్రవర్తి పాటలీపురము నేలువఱకుగల యా మహాయుగ కాలములో నాంధ్రదేశపు చరిత్రము అంధభూతముగానే యున్నది. అరణ్యవిగల యాంధ్రావస్థలో చండ్రువస్త్రుల లేదు వందల యేండ్లకుఁ బూర్వమున మండిన యావ స్థలందు ఇపు డాసీవిస్తానుమలోనిదగు గాంధార దేశవాసియును పాణివ్యాచార్యులకుఁ గాని, మిరిరాపురిలోని యాజ్ఞపర్యవ్యవస్థాంతకుగాని, హిహూయవస్త్రమును బదరి క్షాతముమున జేయఁబడిన పరాశర్యవ్యవస్థాంతకుగాని యెట్లు తెలిసియుండును? కాన ఆవస్థలందుఁ దాంధ్రదేశమున అస్థింపలేదు. అర్యావస్త్రమున సర్వదాది కుత్తర భాగమున నెచటో అస్థింపి యచటనే మహర్షియై తన కల్పమాత్రములను రచించి ప్రత్యాతి వొందియుండును. అందువలననే యార్యావస్త్రమున వఱకికి ధర్మమాత్రము లకుఁ బ్రత్యాతి కలిగెను. కాని యతఁ డెటు లాంధ్రుల దెలుచు? ఆంధ్రులనువారి పుట్టి యాంధ్రదేశములేయనియు, యుగాంతరములనుండి యిచటనే వీరు నివసించియున్నా రనియు దలంచరాదు. విశ్వామిత్రుని సంతతివారే తచ్చాపాపాతులే, యాంధ్రులగు నెడల, రామాయణముయొక్క భాగకాండములోని యుజువదియొకటవ సర్గములోని గాథను జదివిన యెడల నయోధ్యకుఁ బశ్చిమ భాగమున విశ్వామిత్రుడు తన తనయులకు తున్నోపుని కారణమున కాప మిచ్చిమలుల గావించెను. ఇతరులు బ్రాహ్మణులను తున్నోపుని కారణముననే విశ్వామిత్రుడు తన కుమారులకు కాపమిచ్చినట్లున్నది. ఆ కాపాపకాంతి వేయి వత్సరముల జరిగిని క్రీ. మద్రామాద్యుగముననే కలదు. చూడుడు:

శ్లో. మనె స్తు వనసం త్రత్యా మధ్యస్థందాదయ మృతా,
తథ మాత్యుసతం పితృ వ్రాయసే న్యసతం విధో.

అత్యు మన వత్సమ కృష్ణమాంబున భోజనే.

తా. (తున్నోపును బదులు నామి కొమరులలో వాని యజ్ఞపత్రపుగాఁజొంది విశ్వామిత్రుఁ డగు) తత్సూతుల మధ్యస్థందాదయ వి — ఓ మునివర్య! ఎట్లు తన కుమారుని విడిచి యున్నవి పుత్రుని గాపాడఁ దలంచితివి? దీనిని భోజనమునందు

కుక్క మాంసమువలె గర్హించుచున్నామని నిరాకరించిరి అన్నది విశ్వామిత్రుడు కొం ముతో నిట్లుచుచున్నాడు:—

శ్లో. శ్వమాంబ భోజన సృజ్యే వాసిష్ఠా నన జాతిషు,
పూర్వం వర్తనవాచనం తు పృథివ్యా మనువత్సృజ్యత.

తా. ఓ పుత్రులారా! మీరు నామూల సంతతిమందిరి గాన పసిష్ఠుని పుత్రుల వలె వేయేండ్లు కుక్కమాంసము దినుచు భూమియందు నివసించుడు (అంతకుఁ బూర్వము వాసిష్ఠులకు కాప మిచ్చియున్నాడు)

పై కారణములచే విశ్వామిత్రుని కాప మాతని పుత్రులగు నాంధ్రులకు (ఇతరులు బ్రాహ్మణము ననుసరించి) వేయేండ్లు మాత్రమే భరణుండవు అగ్నిమ భాగమున నీవత్స మనుభోక్తవ్యమై యుండును. అందువలననే యాకాలమును నిండు మిండు బ్రహ్మవర్త దేశమును రచింపఁబడి. మనుస్మృతిలో వీరులుగా మండి యాంధ్రులను అరణ్య వశుపాంసాలుగాఁ దర్శింపఁబడి చెప్పియున్నాడే కాని యావ స్థలనువివాది కాంధ్రులకు నీవత్సము లేదు. కాపమునకుఁ గలమితి చెప్పఁబడినది. నా రపుడు భరణుండవు పశ్చిమ భాగమున మండిరి. వాటి యాంధ్రుల ప్రాచీనపు భాషా సంప్రదాయము లిప్పుడు (బ్రాహ్మణులు భాషగా) నిండు దేశములో వ్యాప్త వాడఁబడుచున్నదట! (చూడు: 'లింగ్విస్థితే సర్వే ఆపి ఇండియా' అను పుస్తకము.) సర్వదాది తీరమున నిప్పుడు "నాషంగవాదా" మండలమున నాంధ్రమును మఱినిని యాంధ్రులు కలరు. "పారిక్ష్వా శాస్త్రిగా" రను నొక సంస్కృతాంగ్ల భాషా వండి తులు తా మాంధ్రులమనియు, నాంధ్రమును మఱివితిమనియు నాకు వ్రాసియున్నారు. రాజపుత్రస్థానములోని 'కోటా' సంస్థానమున గొందఱ తాంధ్రులు కలరట? ఆవ స్థలందును చరణ వృద్ధా గ్రంథస్థభావముచే నప్పటివాడై కానవచ్చును. అత డొత్తరాపాల యాచారముల గొప్పటిని జేర్చొనియున్నాడు. పాంచాల కాశ్యపాది దేశ ముల యాచారము లాతనికి భిన్నముగాఁ గన్పించుటచే నెటులు వ్రాసియున్నాడు. కన సర్వ విధముల నావస్థలందుఁ దాంధ్రుడై యైయున్నాడు కాని, ప్రస్తుతము మన మేదేశము నాంధ్ర మనుచుంటిమా యట్టి యాంధ్రదేశమున మాత్ర మాతఁ డుండలేదు.

అతని వలమున నీ యాంధ్రావస్థ సాత్విక బుద్ధ్య ప్రవృత్తి ప్రదేశమై కిరాతా వృత్తమై యున్నదని నా తలంపు

ఆవస్థలందుని నాటి యాచారము

ఆవస్థలందునినాటి శ్రోత్ర యాచారము నీనాటి యాంధ్రదేశములోని శ్రోత్రయులఁ తలంచుటచేసిన విషయదని రీతిగాఁ గొప్ప యుద్ధమ

1 శ్రోత్రయులఁ డింటికి వచ్చిన యెడల సేవకులగు విద్యురు శూద్రులచే కుండ లతో వీరు దెప్పించి యాశ్రోత్రయులను స్థానాధికమున కుపయోగించుటలఁజేయవలెనని

2. అర్యాదిష్టిత శూద్రులు వంటచేసి తెచ్చిన వంటకమును "అగ్ని పథిత్య అధి: ప్రాక్ష్య" అని తా నన్నియం దొకమా రుంచి దింపి వీటిని ప్రాక్ష్యించి యభి మంత్రణఁజేసి దేవ పితృ కార్యదుల కుపయోగించుట.

3 అల్పదు, అచార్యుడు, పితర, బుద్ధికు, తం యింటికి వచ్చినపుడు మాంస హారము నిచ్చుట

4. పితృ శ్రాద్ధములలో నేవేదిధములగు మాంసములను భోక్తల కుపయోగించుట. ఇట్టివి వేటికాలమున జేవించుటగాని నుండునుగాని మఱికొన్ని వేటికాలమున కావశ్యకములు, నేవేదిధములు నైయున్నవి అందు ముఖ్యమై పది వివాహ విధి పెండ్లి కుమారులు కన్యారాత యింటికివచ్చి ప్రధాన హోమాంతకార్యమే, కన్యారాత యింటు జరిపింపి, పిమ్మట పెండ్లి కుమార్తెను నావాసముపై నెక్కించియో, బండిపై నెక్కించియో తన గృహమునకుఁ దీసికొనిపోయి ప్రవేశహోమ స్థాపనచవాదికములు తనయింటనే చేసికొనుట.

ఈ యంతము భారతీయులకు, అందు బ్రాహ్మణ సైక్య జాతులవారి కవశ్య కర్తవ్యము. కాస్త్ర విద్యముగాని ఈ సంస్కరణముచే నాడుపిల్లలం గప్పవారు భాగవదుగలరు. పరుని వక్షమువారు కన్యారాతను బీడించి యాతని వేధించు బాధతగును దేశీయులయొక్క దురదృష్టవశముచే కాస్త్రవిద్యమగు పై యాచార మడుగంటినది.

మాంసహారము నే నిచ్చగించునగాని, మాంసము అభిక్షయముగాఁ జరిగఁజింపఁ బడుటచే శూద్రుల వంటకము దిను వద్దతి దూరమై పాంపిర భేదపాతునై జాతి వైషమ్యములకుఁ గరణభూతమైనది. అది రాసు రాసు ద్వితీయోవే, బ్రాహ్మణులలోనె యొకరు చూచిన వంటకము నింకొకరు తినిరాదను స్థితికి వచ్చినది. ఇట్లశ్రోత్రయు లగు నిరువురు భిన్నవాదులుగల బ్రాహ్మణు లొకరియింట నొకరు భుజించుట కిచ్చ గించక పృథక్పృథక్యమములు కలవా రగుచున్నారు విశిష్టా దై వ్యులలో వడలి, తెంగలి భేదములు నామధారణముచేతనే విరోధపాతువు లగుచున్నవి ఇది కలికాలము, దురా చార భూయస్యమయినదని, శ్రోత్రయులు వేటి కాలమును నిందింపుదురే గాని, ప్రాచీ నాచార పద్ధతుల నవలంబించుట కిచ్చగించుచున్నారు

ఇ త ర వి శే ష ము లు

ఆవస్థలందు తన కల్పమాత్రములను 30 ప్రశ్నములుగా రచించెను. అందు శ్రోత మాత్రములు మొదటి 24 ప్రశ్నములు. 25 వది పరిభాష 26, 27 ప్రశ్న ములు గృహ్యమాత్రములు. 28, 29 ప్రశ్నములు ధర్మమాత్రములు. 30వ ప్రశ్నము తల్ప మాత్రములు.

సవంలు	కథలు	నాటకాలు	నాటికలు
విశాలాంధ్ర సంస్థ వెలువరించిన కొత్త ప్రచురణలు			
రంగభూమి ప్రేమచంద్ (సాదా) 13.50	దివోదాసు రాహుల్ (సాదా) 3.00		
చేదుమాత్ర పెద్దిటొట్ల సుబ్బరామయ్య (సాదా) 1.50	1+1=1 మొదలైన		
పాతరోజులు గొల్లపూడి నారాయణ (సాదా) 5.50	రేడియో నాటికలు శ్రీశ్రీ (సాదా) 2.00		
గంగు వట్టికోట అశ్వారూప్య (సాదా) 8.00	అతడు - ఆమె పుష్పలక్ష్మణరావు 8.00		
దివ్యా యశహిల్ (సాదా) 5.00	పుత్రవతి మహాదేవశాస్త్రి శోషి (సాదా) 2.00		
ఎండమావులు హరికిషన్ (సాదా) 4.50	బంగారు పంజరం జగన్నాథ్ (సాదా) 3.00		
సాగర సంగీతం	అల్లూరి సీతారామరాజు (సాదా) 2.00		
బహరి, కాలివాహన (సాదా) 3.00	మూడు యాభయలు శ్రీశ్రీ 1.00		
విన్యత యాత్రీకుడు రాహుల్ (సాదా) 7.00	అరదండాలు (నాటిక) పదాల 0.75		
కథలు పది అదివిష్ణు (సాదా) 3.00	చుక్ గెల్ అన్నదమ్ములు అర్జున్ గెదాక్ 1.25		
విప్లవవాది కిషన్ చందర్ (సాదా) 2.00	బ్రెస్ట్ డుర వీరులు సెగ్గెయ్ స్కిట్ వాన్ 0.80		
పేకముక్కలు కిషన్ చందర్ (సాదా) 5.00	కాసుక వి. సుతేయన్ 0.35		
	అయిలీత అలెక్సేయ్ వోల్ స్ట్రాయ్ 1.45		
	పో హామ్ :		
విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం	విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్		
వీటారు రోడ్, విజయవాడ.	సుల్తాన్ బజారు, హైదరాబాదు.		

శ్రీ గౌరీ శంకర్ ఇండస్ట్రీస్

D-2, ఇండస్ట్రీయల్ ఎస్టేటు

విజయవాడ-7

మోటారు కార్లు, లారీలు, మోటారు సైకిళ్లు, ట్రైటర్లు
విడి సామానులు, ఎలక్ట్రిక్ పేటింగు చేయబడును.

శ్రీ త మూతములలో నావృత్తములకు బాధ్యమున నుండిన బోధయ, నావృత్తములకు నీకునీ నీద మెట్లుండెనో తెలియదుగాని భర్తమూతములలో బోధ యనాదుల మతమును ఏక శబ్దముచే నంగీకార నంగీకారములు జెప్పయున్నాడు. మను, బోధయన, యాశ్చర్యమును లంకించిన "నియోగ" పద్ధతిని, బహుధా లంకించి స్వప్రీతి పాత్రముల గావించిన "బోధాన" మిడినాడు. అందుల కప్పటి దేశాల స్థితిలో కారణమై యుండును. శ్రీతతమునాడు ప్రీతి పురుష సంబంధము నాను మాత్రమై మిహా పద్ధతి నిబంధనానుసారములకు యదృష్టవశాత్తముగా నుండినటుల మహాభారతములోని అదివర్ణము 120 అ. పంపఁ జెలియవలెను. తన తండ్రి దగ్గఱ నుండగా తన తల్లిచే యున్నయ సంతాపము నిమిత్తము కొరివచ్చును ఆ పద్ధతిని శ్రీత తేతుపు గర్భింపునుండఁ, దండ్రి యుద్ధాత్ముఁడని తిప్పివారమీగన నిందించరాదన, శ్రీతతేతు వా యాచారమును మార్చినటులు అందుగలడు. ఉద్ధాత్తులు, ముద్గలుని కుమారులు వాకుడు, కుమార పాత్రులు నమస్కారు, దీర్ఘకాల బహువర్ణము చేసిన వారు, నియమ వ్యతిరేకముగా ప్రీతిం గూడినవారు, తుళ్ల వ్యర్థమున మృతినందు ముందులు, నిర్వృత్తులగుటయు, తోకముతోఁ జూచి ఈ క్రింది రీతిని తోకమునకుఁ జాటిరలు! చూడుడు:—

"ఏతద్దృష్టం నై తద్విద్య సద్దాతః తరుణి రా పైతద్దృష్టం నై త ద్విద్య వ్యాకౌ మోద్దృష్టం అపైత త ద్దృష్టం, కుమార పాత్ర అనా బహు మర్త్య బ్రాహ్మణాయనా నిరింద్రియా విమృశతోహి తోకా త్రయంతి యశ్చ మన్యాగ్ సోమాయ నందరంతీతి, బహువా ఇదగ్గ పప్తవ వా తాగ్రతో వా రేతః స్కన్తి." బృహదారణ్యకేన నైత్, 8—4—4

తా. అరుణుని కుమారుఁ డుద్ధాత్తుడు, ముద్గలుని కుమారుడు వాకుడు, కుమార పాత్రులు నమనా రిట్లు చెప్పుచున్నారు. వారమంది బ్రాహ్మణులు నిరిం ద్రియులు సుకృతహీనులునై మృతినొందుచున్నారు. ఇట్లుగుటకు విద్యా విహీనులై సంభోగముఁ జేయుటయు, తాగితో వృద్ధములయందు రేతస్థంప మగుటయు కారణము అని చెప్పెరి.

(అందులకుఁ గొప్ప ప్రాయశ్చిత్త విధులు చెప్పింపిన పిమ్మట విల్లు చెప్పి బడిను. ఈ చెప్పుచోపు సంశయము నై మువ్వరో పతీయవో తెలియదుగాని ప్రక్రమ ముచే నై మువ్వరే యని తోచును.)

మం. ".....శ్రీశ్మవా ఏషా ప్రీతాం యన్మరోద్వాసా సప్తస్మి స్మరోద్వాసనం యశ్చేనీ మత్రిక నామమంత్రయే."

తా. ప్రీతలో రణస్థలమై ముప్పాతయైన ప్రీతి క్రేష్టికలగున అట్టి ప్రీతి నమీవించి యభిసంధింతుమును జేయవలెను.

అనగా నట్టి యువతీకడ కేగి నాతో సంభోగమునకు రమని రహస్యముగా కోరవలయును

మ. సాచే దన్మై పదద్యా త్కామ మేవా మనక్రీకీయాత్
సాచే దన్మై పదద్యా త్కామ మేవా యన్మై హ
సాచీనానోపహ త్యాత్రికామే దింద్రియేణ
తే యశా యః ఆదర శ్చయతా ఏవ భవతి.

తా. ఆ పురుషుడు కోరిన ప్రీతి సంభోగమున కంగీకరించని యెడల సంకారాది క్షము విచ్చి ప్రేమను కలుగజేయవలెను. అప్పుడును అపై యా పురుషునితో సంభో గమున కంగీకరించుచో వామను కర్రతోగాని, చేతితోగాని కొట్టి స్పృశ్యము చేసి కొని నాయశ్చుచే నీయశ్చును స్పృశించుచున్నావని యామెతోఁ గ్రీడించవలయును. అట్లు బలాత్కరించిన ప్రీతి యపకీర్తికలదే యగుచున్నది. (పిమ్మట బుట్టుచోపు కుమార జేదముం గూర్చి వ్రాయునాడైన నంగతులు గ్రంథ వివరభీతిచే వ్రాయు లేదు.) ఇట్టి యాచార "మద్దాలకుని" కాలమున నుండుచేతనే తన భార్య నొక బ్రాహ్మణుడు సీయందు పుత్రుని కనెడ ననవచ్చుడు శ్రీతతేతుడు తన తల్లి స్మృన్ముడు కవయులు కంగీకరించకుండుటం జూచి యుద్ధాత్తుడు, కుమార! ఇది పత పక్షా దులకులరై మున్నవ్వతోఁ గూడ నుండిన తిప్పివారమే యనినాడు తునక, మార్కలాదుల దాంపత్యమునంటి దాంపత్యమే మనుజులలో నాఁడుండెనో నై యంశము చెప్పుచున్నది. అవసంభావితాయనం ప్రహ్లాద రచనాకాలమున కీ పద్ధతి మారి నది. కన్యావరణము, వరావ్యేషణము, మధ్యవర్తులు సంబంధములు కుదుర్చుట, సక్రమ వివాహపద్ధతి కలిగినది. శ్రీతతేతుడు గొప్ప మేధాళాళి; కేయ, పాంచాల, మిథిల దేశ ముల, పండిత పరిషత్తులతోఁ బనిద్రి నొందినాడు. మతీయు యాశ్చర్యములు అతనికి పతీర్ణ్యుడో, సహృదయుడోయై ఉద్ధాత్తుని కడ తుళ్ల యజ్ఞాశ్శాన వర్ణనీని ప్రత్యేక మా తుళ్ల యజ్ఞాశ్శాన తనవలన పుట్టిన డను కీర్తి ప్రపంచ వ్యాప్తి యగు ఋతు జేయింపుకొని కురు గాంధార పాంచాల దేశములనుండి వచ్చిన మహా పండిత నుండని అనక పథతో నోడించి పండితరాజుల ఇనకునే ఔషధిగాఁ జేసికొననాడు. మతీయు నైతనియనుని ఔషధియై యాతని కెదురొడ్డి ఇనమేలయుని గూడ తనకు ఔషధంగాఁ జేసికొని తుళ్ల యజ్ఞాశ్శాన వృందాయము ననుసరించి ఇనమేలయునిదే దర్శన పూర్ణమోషిద్దుల చేయించినటులు(మత్స్య పురాణము 50 అధ్యాయమున)కలదు. అట్టి నైదిక సంస్కర్త మతము ననుసరించిన వాలనయులు వేరొక గృహ్యసూత్రము నేర్పరచిరి. అదియు వావృత్తం నూత్రమునందువలె వర, కన్యావ్యేషణాదులతోఁ గూడి యున్నది. అనాటి శ్రీతతేతు యాశ్చర్యముల ప్రపంచ ప్రయత్నమే వివా

IT'S A PLEASURE.....

LIFCO'S

'MY BABY'S DIARY'

ALL ABOUT MY LITTLE DARLING WITH CHARMING POEMS FOR TEENY TOTS BY CHARLES & MARY LAMB

Here's a novel diary where you can note down every important activity of your child for eight years — the child's finest years — the birth, naming ceremony, its first words, birthday celebrations, playmates, study reports and so on. There's also provision to record the family tree, the horoscope and to include interesting photographs.

Attractively got up in colour
Price Rs. 4.80 ; By Post Rs. 5.60

AN IDEAL GIFT-BOOK FOR ALL OCCASIONS

LIFCO'S

'THE GOOD-DAY GIFT'

"... it will be no exaggeration if it is said that no ideal family, no husband, no wife, no mother or father can afford to miss a copy of this inestimable volume ..."

— "THE HINDUSTHAN STANDARD", Calcutta.

494 Pages : Profusely illustrated
Price Rs. 7 ; By Post Rs. 8.20

..... PUBLISHERS:

THE LITTLE FLOWER CO.,
MADRAS-17.

Copies can also be had of :

M. Damodaram & Co., Appah Bldgs; Madras-1, Higginbothams (Private) Ltd., Madras-2, Their Branches & Their Ry. Stalls; Venkatrama & Co., Vijayawada & Their Branches, Etc.

M/s. GUPTA BROS. (Books),
(Phone : 196)

Vizia Bldgs., VISAKHAPATNAM-1.

SREERAMA BOOK DEPOT,
(Phone : 73128) Market Street,
[SECUNDERABAD.

NALIN

విజయము చేర్చుకొనుటకు గరబై బోధాయనాదులు గృహస్థాశ్రమము చేయుటకు పోతున్న యుండును. అవస్థలను బోధాయన మహర్షి కల్పనూత్రములను రచించెను. ఆ నూత్రములలోని యనేకముల నావస్థలను తన కల్పనూత్రములకు సంబంధమగుటలను జేసికొనియున్నాడు. కాని, బోధాయన పేరు తన కల్పనూత్రములలో నెవలను జెప్పలేదు. అవస్థలను బోధాయన షిష్యుడని కూడ తోచున వాడుక కలదు. తన గురువు పేరుననే సూచించవలసి గురు ప్రసాదా యా అవస్థలను కాదు. ప్రాచీనాచారములలో షిష్యుడు గురువు పేరును జెప్పరా దనువద్దతి కలదు. అందువలననే యావస్థలను బోధాయన పేరు జెప్పలేదు. బుద్ధిరుగారు, "వియోగ పద్ధతి బోధాయనను చెప్పగా నావస్థలను దానిని ఖండించుచున్నాను" అని వ్రాసియున్నారు. కాస్త చర్చలో గురువు మతమును షిష్యుడు గృహస్థాశ్రమ పీఠముల ఖండింబుల దోషముకాదు. యాజ్ఞవల్క్యుడు అని కృష్ణ యజుర్వేదాధ్యాపకడను వై శంపాయనమతమును నిరసించి యాతనిచేతను కలమేతలమహారాజున కధ్యక్షుడయ్యెను. శుక్ల యజుర్వేదాధ్యాపకడను సుద్ధాంతకు నిలా తనకనుభవో వాదించి యుద్ధాంతకుని నిరూపించి జేసెను. శ్రీతతులుడు తండ్రియగు సుద్ధాంతకుని మతమును విరుద్ధముగా వివాహవిధిని నెలకొల్పెను. అట్లే శంకరాచార్యుల వారు తన గురువగు "పతంజలి" యొక్క యోగదర్శనమునకు విరుద్ధముగా వజ్రైతి సిద్ధాంతమును నెలకొల్పెను. అట్లే యావస్థలను బోధాయనని వియోగ పద్ధతిని ఖండించుచుండును.

మఱికోన్ని విశేషములు

అవస్థలను గృహస్థాశ్రమము వేటి గృహ్యకర్మముల మధ్యమైన ననుగ్రహము గాను అవస్థలకాళియు లావరించు గృహ్యకర్మములలోని 1. గణేష్పూజ 2. పుణ్యవాచనము 3. అంకురారోపణము 4. పాలాశకర్మము (మేధావనము, దానివిల్లియని యువనయస్సు వాగ్దానము చేయు కర్మము) 5. పిల్వమేధము (అని కర్మముగూర్చి యావస్థల గృహస్థాశ్రమములలో ప్రసిద్ధిలేదు ముదటి నాల్గు కర్మములను బోధాయనూత్రముల నుపసరించుట, పదవీ రెండుకర్మములను భారద్వాజనూత్రముల నుపసరించుట ఆంధ్రావస్థలలోని యావస్థల కర్మలొకములు అని నిర్ధారించు కొనుచున్నాడు "పుణ్యవాచనము" నామ మొకటి నావస్థలను (అ. ధ. 1-13-31) స్మరించుచున్నాడు "మేధావనము" "పిల్వమేధము" (అ. ధ. 1-13-31) అని కేవలము చెప్పియున్నాడు. పర్వభాటభరణులకు నారంభమున జేయు "విశ్వేశ్వర పూజ" పుంజుతలంగులుగా "బహ్యున్నతి" స్తుతితో గూడిన "గణానాం స్తోత్ర" మంత్రము యాధారమై యున్నది. బోధాయన అవ గృహస్థాశ్రమములలో ఎక్కొక్క కర్మమునకు (గృహ్యకర్మము) వేర్వేలు దేవతల నిర్దేశములను చెప్పియున్నాడు. అంత కరణమునకు "పితృమధము"ను భారద్వాజ మంత్రములే యాధారమని చెప్పియున్నాడు. అవస్థలను బోధాయన షిష్యుడైనటులు భారద్వాజ

దావస్థలను షిష్యుడనియు, అంత్యకర్మముతో గూడిన యానూత్రములు షిష్యుడగు భారద్వాజుని పేర నావస్థలను రచించెననియు వాంఛించిన వాడుక కలదు. ఇప్పుడు దానిని "తైత్తిరీయకాళి"కు (కృష్ణ యజుర్వేదమునకు) ఖండికకాళియనియు, ఈకాళి (1) ఖండిక్యుడు (2) బోధాయన (3) భారద్వాజు (4) అవస్థలను (5) పితృమేధ, అనుచారల నూత్రములనియు వాడుక కలదు. ఖండిక్యుడు మిథిల దేశపు రాజులలో పితావనునకు నెమిమిదిరములకు బిమ్మలనుండి కర్మలను వాటియై పలులు ముద్దుగావత పురాణములలో వర్ణించబడియుండెను. ఖండిక్యునికాళియనే కృష్ణ యజుర్కాళి యంతులించి యుండును. అవస్థలను కల్పనూత్రములలో గొప్పయెడల తైత్తిరీయ ప్రాచీనములలోని మంత్రములనే నూత్రములుగా గూర్చియుండుననే గొండుల తైత్తిరీయకాళి అవస్థలకాళియే యిది. కాని యావస్థలకాళిలోనే వేద భాగమును గనరాదు. అవస్థలను వేదములు పుట్టుచుండుననియే మృదువుకానితల్లి ముగా సుద్ధవించుచున్నా రనుననే ఐతరేయ, శరణప్రసాదముల నావస్థలను జేసిన ముద్దు లించుమియోగ పితావనునా రై యుండును. బృహదారణ్య కోపిషత్తు యొక్క 3 మొదలు 8 వఱకు ఎగు ప్రాచీనము లావస్థలను తరువాత నావస్థలనించిన నావస్థల వివరమును. కాలాను మనగా బృహదారణ్యములో గురువరంపరం జెప్పునెడల "పరిశ్చిత్తనయ్యుడును ఐతరేయ" యుక్తమేధమున కధ్యక్షుడగు "తురుడు" అనుముషికి పరిరంధవరమునా డగు "పాంజీపుత్రుడు"ను, ఆకాముననే యుండిన యాజ్ఞా పుట్టుకకి 38 వ తరమునాడు "పానిమాషిపుత్రుడు"ను జేర్చింబడుననే పట్లు అలంకరించెను. అవస్థలనునాటికి కొన్ని వేదభాగము లంతరించినటులు (అ. ధ. 1-12-10) జెప్పియున్నాడు. నాజననేయకాళిను తెక్కుసారు లుదాహరించుచున్నాడు. షిష్యులైనరాజాశ్రమముల పురావరించినాడు ఆంధ్రీయ మునునకుములు పేర్కొని యున్నాడు: 1. శ్రీతతులుడు, 2. పారీతులు, 3. మనువు, 4. కుశికులు, 5. కౌత్యులు, 6. వాల్మీకి, 7. కుష్మాండ, 8. పుష్కరపాది. పైధర్మకాస్త్రములలో పారీతుని మతమును తెక్కుసారులు తండ్రియగు జాడ వారితమతమునం దీతని కారము నుండుగా నుండెననే తోచుచున్నది "కుశికుని పితృవేదములు భారతము" జెప్పబడియున్నది. బృహస్పతి పారీతుస్మృతి యుండు ముద్రితములైనవి కంపుగాని, అవి యావస్థలను నాటిని కాక మున్నప్పటిలోనివిగా గావించును అవస్థలను నాటికి కల్పనూత్రములు కల్గినటులు చెప్పుచుండెను. కాని, బోధాయన ఆశ్వలాయనుని కావచ్చును. ఆశ్వలాయను దావస్థలను మామగరవియోగ, భిష్మనూత్రములనా రివ్యోధరంధ్రముల జేసికొనరాదను నియమ ముండినను బుగ్గేదకల్పనూత్రములకు వాక్యలాయనుని కుమారతను కృష్ణ యజుర్వేద కల్పనూత్రములకు నావస్థలను దుద్ధాహుగూడనే వాంఛించి యొక్క జర్మదీయ లివ్యోధ్యము సంబంధములం జేసికొనుచున్నాని పండితు లిదివఱకు జెప్పుచుండిరి. కాని వేదా యాచారము మారింది. యజుర్వేదమువేదములకూడ సుతరసార్థులు లో శిష్యులారవరలే సంబంధముల వనరించుకొనుచున్నారు. మీ రావస్థలను? ఆశ్వలాయను? అనగా రెండును తెలియక మేము "ఆశ్వలావువారి పాఠ్యాలను" అనేది ప్రాచీనపు సామెతయే వేరును ప్రాచీనులలో నాటికికొందరి తొమ్మిదిగురు యెడ స్థిరమై యున్నది. అవస్థలనునాటి రాజకీయ విధానముగూర్చి రెండుమాడు మాటలు మాత్రమే మృత్యువాసము ముగించుచున్నాను.

1. దేశమున క్షామము లేకుండుటకై భోజ్యదార్ద్రములు, అంగారము, మణులు, మొదలగువాని వెనుమతిచేయరాదు. 2. తాము కల్గించిన వస్తువులనే యిటుమతి చేయవలెను. 3. గ్రామమునకు జాబ్బును క్రోశముమేరలోను, పట్టణమునకు జాబ్బును యోజనము మేరలోను చేరులనే వెనదివచ్చుమైన వనపరిసరంబునయెడల వాడవ్వమును రాజద్రవ్యము నుండి పొక్కుకలవానికి బూర్తిగా విప్పింపవలెను. (ఈ గ్రామరక్షణ మొదలునుగూర్చి యొక్కపాదు జిష్టిన్ శంకరాచార్యులుగారు "మాదరవరేవ్య"లో అవస్థలను మతమును జేరనియే విశేషముగా వ్రాసియున్నారు)

మానవాభ్యుదయ కృషి రోగిని పాపాపరాధలను వేదే దభావా ద్యుద్ధిపూర్వకంగా కత్తిత. (అ. ధ. 2-10-11.)

రా. రాజయొక్క పాపమున దేశములో నెవలను దారిద్ర్యముచేగాని బుద్ధి పూర్వకముగాని యెవలను, అవ్యములేకను, రోగముతోడను, చలివేతను, ఎండవేతను బాధపడుచుండరాదు. అనగా పై బాధలు లేకుండగ రాజ పరిశీలనము జేయుచుండవలెను.

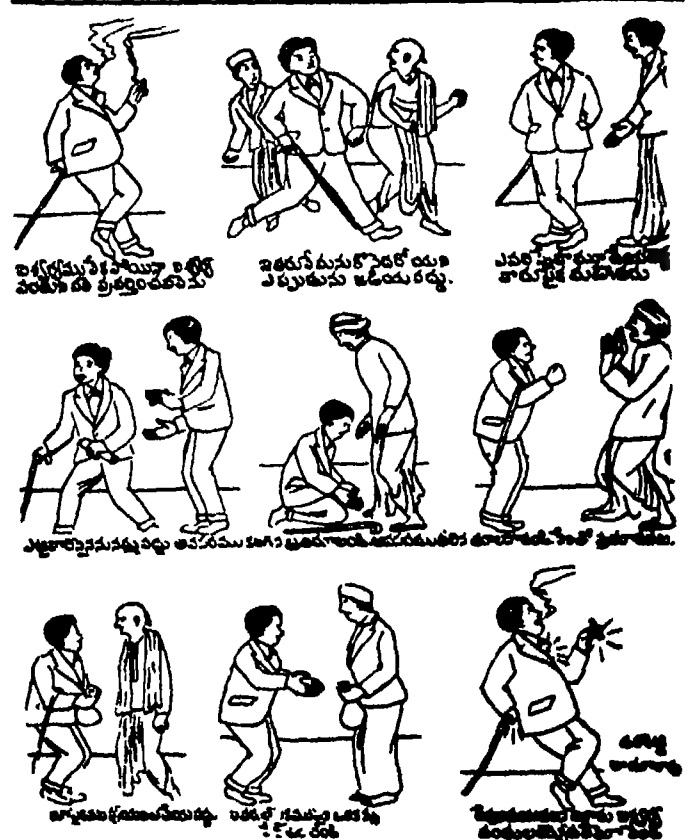
అవస్థలను కల్పనూత్రములలో గడవెట్లను కల్పనూత్రములు రేఖాగణిత సంబంధములైనవి. అందు ప్రాగ్విశ్వ యాదికము గూర్చి చేసిన విషయములు—నూత్న, దర్శిని, దిక్షాని లేకుండా నాటివారు చేసిన యత్నములను అవస్థలను పాదదగ్గియున్నవి. అవస్థలను కల్పనూత్రములపై గల వ్యాఖ్యానములు వారిపేర్లు—

శ్రోతనూత్రములు:—1. రుద్రదత్త—రుద్రదత్తుడు. 2. వారాహ. 3. దధిపూర్ణమాషిధవ్యము—తిమ్మయ్య. 4. అజివల్ల—అంబెళ్ళయ్య.

ధర్మనూత్రములు:—1. శివరాజాశ్రమ—(నారదత్తుడు)

గృహస్థాశ్రమములు:—1. అపామలాపుత్రి—నారదత్తుడు. 2. రాత్యుదధిమము—మదర్మనార్యుడు. 3. సింగాభట్టియము—సింగాభట్టు. 4. అజివల్ల—అంబెళ్ళయ్య. 5. కుర్మిభాష్యము—కుర్మి.

శుక్లనూత్రములు:—1. కుర్మి—కుర్మిస్వామి. 2. ఆరవింద—ఆరవిందస్వామి. 3. మండర.

భాగునదదంచుకొన్న వారికి కొన్ని మానవలు (నాయూహ) (నవనవమున) [1933 (శిష్యుల సంవత్సరాదిసంవికముం)]

అమృతాంజనం

వాడి శీఘ్రంగా నివారణ పొందండి

స్థానికంగా ఉండే వాడను నివారించుకోడానికి తురికే మందులు ఎందుకు పుచ్చు కుంటారు? నెప్పిఉన్న చోటుమీద అమృతాంజనం రాసి అమోమంగా శీఘ్రంగా నివారణను పొందండి. ఏ ఆపాయం లేకుండా తలనొప్పికి, కండరాల నొప్పులకు, బెణుకులకు ఇంకా తీగ నొప్పులకు అమోమంగా గుణమిచ్చే అమృతాంజనం 10 రకాల ఔషధాలు చేరిన మందు. అమృతాంజనం గుండెబలులుకే కాక పాదారణ జలుబులకు కూడా మంచి మందు. కొంచెంకొంచెం ఉపయోగించవలసి ఉంటుంది కాబట్టి ఒక సిసా మీ కుటుంబాని కలకా తరిసి నెలల తరబడి వస్తుంది.

అనవరానికి ఎప్పుడూ అమృతాంజనం ఉంచుకోండి. అమృతాంజనం 70 ఏళ్ల ప్రసిద్ధి పొందిన వమ్మకమైన గృహ ఔషధం.

అమృతాంజనం నొప్పులు జలుబుల నివారణకు 10 రకాల ఔషధాలు చేరినమందు.

అమృతాంజనం లిమిటెడ్

మద్రాసు - బొంబాయి - కలకత్తా - ఢిల్లీ

Head Office :

4/7A, WATERLOO STREET,
CALCUTTA-1.

Branches :

BOMBAY
DELHI

We Manufacture:

- ★ Duplex Slitting and Rewinding Machine to Slit
Cellophane, Polythene, Laminated Materials,
Paper Etc.
- ★ Reel fed Two Colour Felexographic Printing
Machine.
- ★ Rubber Sterio Making Machine.
- ★ Cross Cutting Machine (Sheeter)

Sole Agents For India :

Hirundo Cylinder Machine — Wifag News Paper
Rotaries — Rotogravure — Drust Laborator — Aurelia
Offset Machines — Fischer & Kreche Paper Converting
Machines and Printing Materials.

Please Contact:

Phone : 75563

THE PRINT & PAPER (SALES) P. LTD.

49/2, Royapettah High Road,

MADRAS-4.

ఆంధ్రులు-రాధ

సముద్రాల వేంకటరాఘవాచార్యులుగారు

[1983 శ్రీముఖనామ సంవత్సరాదినంచికనుండి]

ఆంధ్రమున వేదాక క్రొత్తయుగము జరుగుచున్నది. ఈ యుగ పరివర్తనమున వాంఛనీయము అన్నిటిలోను మార్పు రాక తప్పిందికాదు. మాతన పన్ని వేమున గల్గిన ఆంధ్ర మానసిక సంస్కారము భాషలో గూడ దాని క్రొత్త పోకడలను జూపుచున్నది. శిల్పమున గూడ దాని పలుకుబడి చెల్లకపోలేదు. ఆంధ్రులలో విప్లవ చున్న మాతన విజానమునకు గల కారణము లన్నిటియందును వంగ భాష శిల్పములు ప్రధానములు. వానితో గూడ వైతన్య మతము తెలుగు వాటిలో కాలాన గలిగిన పీడన వాంఛల మార్పుల వల్ల వికసించ దొడగినది. వేదాంధ్రమున నేయింట జాచినను వంగీయ చిత్రకళ వైపునకు చేరుదేరిన కృష్ణుని పటములు. ఈ చిత్రకళ కంతటి కీచి మహారాజి రాధాదేవి. అనటినుండి రాధాదేవి నికుంజ పుంజములలోనున్న కృష్ణుని దోడ్కొని యాంధ్ర యువక పౌరయుములలో ప్రవేశించినది. అచ్చట జరుగుచున్న మాతన వృత్తి విరామమే వేదాంధ్ర లలితకళలలో గోచరించున్న మాతనోత్సాహిరాము. వర్తమానములను పరరాతత్వమును ప్రాచీనాంధ్రులెట్లు పంగ్రహించుకొనియుండిరి?

ఆంధ్రులకు రాముడు ప్రాధానిక ప్రదయించు. 'శ్రీరామ' చుట్టుపడి వారి కలము పొగడు. 'సీతా రామ వరప్రసాదే నమః' అనెడి భిక్షకుడు జాతి తెరువదు. చిలుకలకు భాషాభాసము రామనామముతోనే మొదలగుచున్నది. పంజానకముగ మెయము విన్న పుడు 'రామ రామ' యనకుండ వా రూరకవలేరు. రాముని వర్ణించుకుండ రాముని పొగడు. ఆంధ్ర గాయక జిహ్వజీ, కర్ణాటక సంగీత మధానిధియగు త్యాగరాయలు తన గీతము లన్నియు పౌరయుముతో రాముని కర్పించెను. సుప్రసిద్ధాంధ్ర భక్తుడు గోవన్న రామదాసై పోయెను. వేయె తుడుమునుండి దేవతార్చనములకు తెలుగు తీవ్రమంతయు రాముయము. రాముడు పూర్ణముగా నౌత్తరాపాదై నను శైవములమున దాక్షిణ్యవంశిధము గలిగినది. మరియు వా యవనమున రాముడు దండరాజ్యమున-తెలుగు వాటి గుండెలలో పెక్కు సంవత్సరములు బుండెను. అందువలన వాంధ్రులలో రామ తత్వము పూర్తిగా వివిడిపోయినది. అంతమాత్రమున కృష్ణుడు తెలుగువారి కవరి చిలుచుని చెప్పరాదు. ఆంధ్రులు కృష్ణు వెరుంగుదురు. కాని వారి పౌరయుముల గలచిన వాడు గోకుంధారకాకృష్ణుడే కాని రాధాకృష్ణుడు గాదు రలంచుటకు కారణములులేకపోలేదు.

పచ్చయకు పూర్వము వర్త రూపము లుగు వాఙ్మయము కావనములో గచ్చించుచున్నను మహాభారతాంధ్రీకరణమే గ్రంథరూపమున దొరుకొల్పి బచ్చించు చున్నది. అంతవరకు తెలుగువాటిలో కావ్య రచనము ఒక రూపమును దాల్చియున్నట్లు లేదు. అందువలన మృటికి విశేష ప్రచారముతోనుండి జాతి మత ధర్మముల ప్రచార మున కుపయోగించు గ్రంథముల ననువదించుటతో వాంధ్ర వాఙ్మయము రూపు గొన్నది. కావున నీ కాలమును పారాజీక యుగమని చెప్పవచ్చును. పచ్చయ మొదలు కొని అల్లపాచివానివరకు గల కవులెల్ల రా యుగమున పురాణోపాసములను దెలిసిం చిరి. రామకృష్ణ కథలకాక యిప్పియో శైవ పురాణములు తెలిసినవడినవి. కలము లట్లుగలిగిన కవియెల్ల యే పురాణమునో, ఇతిహాసమునో తెలిసినవడి విడువలేదు. ఇంత విచ్చల విడిగా వాయాంధ్రీకరణము కొనపొగవను రాధా చరిత్ర ప్రతిపాదకముగ (బ్రహ్మ నైవర్తముగాని, దేవి భాగవతముగాని తెలిసినవడినది. ఈ తెలిసినవడిన యే గ్రంథము వందును రాధా కృష్ణ సంబంధము గనరాదు. శృంగార రస వరమాధిపి ముట్టిచూపిన ప్రాధానిక కవులు గూడ రస వర్ణనలను చెప్పెదరు నీ రాధా కృష్ణం దేు జాదు కారణము తెలియరాదు. విజయనగర ప్రమాట్టగు కృష్ణరాయల కాలమున వాంధ్ర కవిత్వా పితామహుడు మాతన కావ్య భోరణికి దారిచూపెను. అప్పటినుండి తెలుగు వాఙ్మ యమున వైతక ప్రబోధము, మత రేఖలు నప్పగింజొచ్చి లానవత్వముతో గూడుకొన్న శృంగారము ప్రధానమైయు వాఙ్మయించెను. రాజ లక్ష్మీ కావ్యములను ప్రాశస్త్యించు టనే వానాడును, తరువాతను ప్రబంధములు కుచ్చితములుగా వెలిపివి. అప్పుడు పురాణ ములు కూడ యనువదించబడినవి. కాని వాని గౌరవము వడలిపోయినది. అందువలన పురాణములలోని రామకృష్ణ కథలను సంగ్రహించి మాతన కల్పనలతో కావ్యములు రచించిరి. ఈ కృష్ణరాయల కాలముననే రాధకు తెలుగు వాఙ్మయమున దొరుకొల్పి ప్రియము లరించినది. 'వింశత్యూడి యెల్లవార్యుడు 'రాధా మాధవ' 1 మను కావ్యమును రచించెను. కర్ణాటాధిపుడు గృష్ణరాయల రాధా మాధవ కావ్యమునే మెప్పించి 'రాధామాధవ కవి' యని పేరు గాంచినట్లు తన కావ్యమున యెల్లవార్యుడు చెప్పకొనియున్నాడు. కవితా యాచ్యనీయము, గవియు నై న కృష్ణరాయల దలయాపించిన ఈ కావ్యము పేరు గూడ

వాంధ్రులు వినియున్నట్లు తోవదు. ఇందలి యితీపుత్రము: "లక్ష్మీనారాయణులు నైకుంజమునం దుండగా లక్ష్మీనారాయణులము స్మృతికి వచ్చినది. ఆ దివ్య సంగళ దేహానితో గలిపి, యామె మరల నొక సారి క్రీడించ గోరినవడి మగవితో చెప్పులుక: పిగువడి శివుని స్మరించినది. అత డరుదెంచి కొన్ని పూర్వ వృత్తాంతములను దెలిపి ప్రవంశజమున లక్ష్మీయులలాటమును దెలిపి జగవోహనముగ కృష్ణ వతారమును ధరించబోవు చున్నావు గనుక యా మేషమున లక్ష్మీకి కోర్కె చెల్లించుమని వెడలి పోయెను. విష్ణు ఏమాట సంగీకరించి నభీసమేతముగా లక్ష్మీని గోకులమున వవత రించ గోరెను. ఆమె యట్టి బృందావన సమీపమునం గల యొక వల్లెలో సహావగోవు నకు బుత్రికయై జన్మించెను. ఆమె పేరు రాధ. నభీ జన్మలంబు కృష్ణ సౌందర్య మును రాధయు, నారదుని నంబ రాధా పౌండర్యమును గృష్ణుడును ఏమి పోలిగూడ మున కలిపించుచుండెరి. రహస్యముగా దౌత్యములు సాగించిరి. కాని రాధికకు వ్యయం వరము వాటింపబడియెను. అప్పి దేశములనుండి రాజులరుదెంచిరి. వ్యయంవరములలో రాధ కృష్ణుని వరించెను. కృష్ణుని రాజు లెదిరించి వరాజీతులైరి. రాధికా సోదరుడుగు భద్రుడు కూడా కృష్ణు వెదరించి ఓడిపోయెను. కృష్ణుడు రాధికతో బృందావనమున కరుదెంచి మంజోత్సవములు, జల నివారములు మొదలగు ననునై క్రీడలతో యమువా పులినములను ధవ్య మొనరించెను." ఈ కథములట్టియే యిది రుక్మిణీ కల్పాణాసు కరణముని తలంపవగును. దీనిలోని కవిత్వము రుపంతమై వాటి కవుల కవిత్వమున కెందును దీపిస్తోవులేదు. ఇట్లుండియు దీని కేలనో ప్రచారము గలుగదయ్యెను. ఈ మమయములకు పాతక సంవత్సరములు రమారమి మునుముందు గణపతుల యేలు బడిలో చెత్తుచేపుడు గాడ రోజుమునుండి బయలుదేరి గోదావరి తీరమున కరుదెంచి తన భక్తి నుధ చలు వెల్లన గట్టించెను. ఆ భక్తి మేలుపు రాజధాని వరకు ప్రాకారే దను కొనుటకు పీలులేదు. ప్రాకియుండుట చేతనేమాతనముగ నీ రాధా ప్రస్తావన మా కవి వాంధ్రుడు వాఙ్మయములోనికి దీపికాని రాధలంచెను. కాని, చెత్తుచేపులందానిలో జూను పుటుకు మెమోజాడెని తోచుచున్నది.

విజయనగర రాజ్య వతనానంతరము తెలుగు వాఙ్మయలక్ష్మీ తంజనగరము నకు బయనము కట్టినది. తంజాపురాంధ్ర నాయకులు తెలుగు భాషా సేవలమునకు పూచిరి. వీరు కృతికర్తలును, గృతికర్తలును నై యాంధ్రభాష పులిపిచ్చి జేసిరి. ఈ ప్రభువుల నభలలోనే రాధా వాఙ్మయము తెలుగులో వింశుక కాలాన గలిగినది. రాధాబద్ధము తెలుగు వాటిలో కావ్యముగా వెలకొల్పిన గౌరవము వీరు మూరగొనిరి. వీరి యాధారమున రాధికాసాంత్వనము రచించబడినది. తెలుగు కోడై కాంధ్ర కందర కును కలకండవంటిదైన ఈ గ్రంథమును కొత్తగ పరిచయము చేయన్కర యుండదు. తదగ్రంథకర్త్రీయగు ముద్దునగని మప్రసిద్దు రాలు. ఆమె కవనము గూడ చాల ముద్దు గురియుచుండును. కాని ఈ గ్రంథ రచనమునం దామె యంతగా శ్రద్ధ వహించినట్లు గానరాదు. ప్రాచీన సంస్కృత వాఙ్మయమునం దా ప్రాత్ర యెట్లు సాగించబడినది తెలిపకములు కామె ప్రయత్నించలేదు. పాదరణముగా వామె కాలమునాటికి లోకులు చెప్పుకొనుచున్న కొన్ని జనప్రభులు వాదయముగా నుంచికొని యామె ఈ కావ్యము రచించబానుకొనెను. అది ప్రబంధమగుటచేత దానిలో తా నుపయోగించికొన్న ప్రాత్ర వామయము గురించి విచారించు టామె కవనరములేక పోయెనేమో? ఇక నది శృంగార ప్రబంధమై నపుడు, తన పోషకుడుగు రాజ కుల్లనము కల్పించుట కట్టి కావ్యము ప్రాయుచున్నపుడు ప్రాత్రచిత్త విచారణము మాత్ర మే అవసరపడియుండును? ఈ కావ్య స్పృహలో రాధాప్రాత్రకు సంఘటిల్లిన యధఃపతనము ఇంతింత యుని చెప్పరానిది. భానోప్పతి, కల్పాణకీ, రమన్మూర్తి యున్నంత మాత్రమున దానిని విచ్చల విడిగా నుపయోగించుట విషయ సంగీకరించదు. నమస్త మానవాద్య పురుషుడును, భారతా చార్యుడును వగు శ్రీ కృష్ణునకు ప్రేమపాత్రులగు నాయక చేయదగిన మమలుగా వందలి వర్ణనలు జన్మించములుకంటె విచలు విస్తరించ నొల్లను. మొత్తముమీద వా కావ్య రచనమునాటి దాంధ్రుల కా ప్రాత్రము గురించి అంతియే తెలియును. చెత్తుచేపు దేవు దాంధ్రమునుండి విదంబరముగుండ మధురవరకు తన భక్తి సిద్ధాంతమును వెదకెల్లను లోయినను దానియం దాంధ్రులకు విశ్వాస గౌరవము లుదయించలేదని దీనివలన తెలియుచున్నది.

1. చెప్పెపురి ప్రాచ్యులీత పుస్తక భాండాగారమునందలి అముద్రిత ప్రతి.

మా నవు ని బా ధ....

కుష్టు రోగము

కుష్టుము భయంకరమైన వ్యాధి యని చాలా కాలముగా ప్రపంచమెరిగినది. ఏళ్లు సంబంధ అనుభవమువల్లనే అంటు వ్యాధి అనవచ్చును. అది మెల్లిగా ప్రబలుచున్నది. మంచి యోచనలో చక్కని ఔషధములవల్ల వాటిని ఖండించవచ్చును.

ఈ వ్యాధియొక్క మొదటి ఆనవాలు దేహమందు ముఖ్యముగా చెవులపై ఏర్పడుట. చిన్న చిన్న కురుపులు లేక పొడలు, ఇవి ముక్కునందును, మోచేతియందును, చోడలలోను ఏర్పడును. పిదప దేహమంతయు నల్లకొనును. కురుపులు పెద్ద పుండుగా మారును. కుష్టుము నిరసములను కూడా పీడించును. అందువల్ల సరములు ఆ వ్యాధికిలోనై తన శక్తిని పోగొట్టుకొనును పాదుపు బాధ కూడ ఏర్పడవచ్చును.

చిక్క నింబంధము --దేహముపై ఎర్రని పెద్దముగల పొడలు, దుద్దులు ఏర్పడుట, పొంపు, బాధ, గజ్జి మొదలైనవి. సరముల నింబంధము. పొడలుగల చోట్లలో తమరు కలుగుట, దుర్గంధము నర్థ అయింబులందు వ్యాపించి రక్తమునందు కలిసి మత్తు కలుగ జేయును. నూదితో పొడిచిను బాధ కనబడకుండుట, చేతినేలు ముడుచుకొనుట, ముక్కు బంధనములా మొదలైనవి అన్ని సంబంధము - పొడమునందు పల్లపు పుండు ఏర్పడుట, కాలు, చేతులు, నేళ్లు తగ్గుట, చూచువారికి పిసుగు జెందునట్లు మరియొన్ని బాధలు యుండును.

కుష్టుమునకు అనేక ఔషధములు తయారు చేయడమైనది. ఇంకను తయారు చేయుటకు ప్రయోగ పడుచున్నాము. పూర్వము ననే హిందూదేశమున మూతము సిద్ధ ఆయుర్వేద ధాగమున కుష్టు రోగమునకు ఔషధము కనిపెట్టబడి జయము నొనగొనుట పచ్చుచున్నది. పిల్లలో మాయొక్క 'మేల్ మాయిల్ మందు' మిక్కిలి శ్రేష్టమైన మూతకలు వగైరాంతో సిద్ధ ఆయుర్వేద ధాగము ననుసరించి తయారు చేయబడుచున్నది. ఈ కఠిన వ్యాధి వల్ల బాధపడ మాపులు మా 'మేల్ మాయిల్ మందు'ను సేవించి బాగుపడి భగవత్ కృపకు పాత్రులగుదురుగాక

కే. టి. కృష్ణమూర్తి ఆచార్య గారి
మేల్ మాయిల్ మందు

ప్రపంచములో ప్రఖ్యాతి గాంచిన

మేహ, కుష్టు రోగ నివారిణి

===== వివరములకు వ్రాయండి : =====

కే. టి. కృష్ణమూర్తి ఆచార్య & సన్స్

5/22, మేల్ మాయిల్ (వయా) కాటాడి (N.A. Dt.)

దీనికి బిడప వాంఛలలో ప్రవారముగల గ్రంథము రాధా మాధవ వందాదము. దీనిని వెలిదండ్ల వెంకటవతి రచించెను. ఇతడు క్రీ.శ. 1700 ప్రాంతముల మండియుండు నని తలవబడుచున్నది. ఈ కావ్యము 'ముద్దు పళవి కావ్యమునకు మేలు బంతి' యట. అది నిజమే కాదగియున్నది. రాధికా సాంత్వనమున గన్పించిన కొన్ని మాతవాంఛము లిందు గలవు. పెండ్లి లేని రాధిక కిరడు పెండ్లి చేసినాడు. కాని లోకమునకువలె వాతవికిని వరుని సేరు తెలియదు. సాంత్వనములోని యితాకల్యాణమున కిందు రాధా కృష్ణుల ప్రభుమానురాగము వర్ణింపబడియున్నది. ఈక సందేశము రెండిటియుండును గలదు. శ్రీరామునకు బదులిం దుద్దవుడు సేర్వోపబడినాడు. రాధా కృష్ణ సంచార ముఖ యులు కల్పించిన ముద్దుపళవి కృష్ణుడు రాధికాపాదములపై బడి పాదాహాని ధన్యుడై యుండ, పౌరుష ముద్దుపచ్చినది కాబోలు, వితని కృష్ణుడు పాదరామడ నవిమాత్రము చెప్ప సాపించినాడు. సాంత్వనమువందలి రాధ బృందావనమునందె యుండిపోయిను గాని వందాదములోని రాధ ద్వారకాపురి కి నవతులకు కయ్యమును గల్పించి తాను పవ రించి రుక్మిణీ సమావత్సమును గ్రహింపగల్గినది. ఇందులోని మరొక విశేషము--రాధ కృష్ణుని బెండ్లి యాడినది. ఈ గ్రంథమునం దానాటికి రాధా కృష్ణ సంబంధముగు దురభిప్రాయముల తారద్రోలుటకు కుచాం ప్రయత్నించెను. వాని వరుసల యన నయు, పితృవ్రత్యము వీనియొక్క యువ్యాటము కొరకు గవి చూపించిన యుక్తి వాదము, దృష్టింతములు గమనించినచో వేటి కొందరు నవయువకుల సంస్కార దృష్టి కాతడే మార్గదర్శకుడై నట్లు తెలియగలదు. ఈత డెన్ని గాడ ప్రాణాయామములు చేసి, మనీ బూసీ మారేడూయ జేసినను తన కావ్య ప్రపంచమున రాధను పతివ్రతను, వీరి బద్ధయుగు ప్రియురాలిని కావించ లేకపోయెను. ఏమైనను ఇతడు రాధను కొంతవర కాదర్శప్రాయముగా జేయుటకు ప్రయత్నించెను.

తరువాత రాధామాధవ సమాగము,2 కల్పించుచున్నది. దీనిని విశ్వంక వెంకట వతి రచించెను. ఇందలి కథానాయికయగు రాధ కూడ వందని చెల్లెలే. లేకలేక కలిగిన చిన్ని కుమారుని యుగోద యింటివనులలో నరిగా జాడదని నందుడు రాధను కృష్ణ సోషణమునకు నియోగించెను ఆమెయు నతని నల్లారు ముద్దిగా బెంచి పెద్దవానిని చేసెను. ఇంతలో రాధ బాగుగా వయును వచ్చిన దవుటవలన తగిన బంధువుత్రున కిచ్చి పెండ్లి చేసెను. ఆమె కాపురమున కేగినది. తరువాత క్రమ క్రమముగా గృష్ణుని వయునతో గూడ రాధామరాగము పెరుగజొచ్చినది. ఒకనాడు మనసు పట్టలేక కృష్ణు డొక ముదియవ్వను జేరి రాధకడకు బంపెను. ఆమెయు లోకమునకు బంకు

2. అమృత ప్రతి చెప్పరి ప్రా ర స్పృక భాందారము

నాగరికత
నమూనాల
వస్త్రాల
మన్నిక
ప్లాషన్

వస్త్రములకు

శ్రీ వేంకటేశ వస్త్రాలయము
ఆద్రుల సెలయము
ఉడదు

ఆంధ్రప్రదేశ్ స్వర్ణోత్సవ సంచిక - 1965

బుజ్జగింపు

చిత్రకారుడు : పి. హనుమంతరావుగారు

1934 భావ సంవత్సరాది సంచికనుండి

మప్ప రాధ, కందుకూరి తిలక కొన్ని పరిస్థితులు మేల్కొనడము. అదేమూలు తప్పక రాధ యమునా తీరమున కరుదెంచి కృష్ణుని స్థిరాసుగ్రామమును బ్రాతరానియ్యెను. ఇదియును నైతికాచర్యమున బాధ్యుని గ్రంథములకు దోడబుట్టున కాని దీనిలో నా విచిత్రములు కథ కందు—

(కోతలు "రాధ వేల కృష్ణు డిల్లు" ప్రేమించవలె మన్న"మ కథకుని ప్రశ్నించిరి. మాకు డిల్లు మేల్ దొడంగెను? "మమ్మది మధన కాలమున బిచ్చించిన దివ్య వర్ణములను ఇంద్రోపేంద్రులు మంచుకొనిరి. మేల్పు కౌస్తుభమును, లక్ష్మిని రొమ్ము వెక్కిరించుకొనెను. అప్పుడు వారిలో బుట్టిన యవ్వర కృష్ణులలో "పానిరీ" యను వామను మేల్పును సేవకురాలిగా గ్రహించెను. తరువాత నొకప్పుడు మేగిలో మందర పామవుల శృంగార క్రిడం దేలుచున్న "లక్ష్మి" వారాయునికు వారివారిలో రాక యుభయంతరమును గలిగించెను. దీని కిందిర యావలెక "పిచ్చి మగవారివై టూమించుట్టు" మని పించెను. (అది యాకలమున దేవతలకు విధించు వొక శిక్ష గావోలు.) అమెను ప్రార్థించి తమ్మాలమున గృహమును బడయ నాతడు భూలోకమున మేలు వంద వందములనై వినియింతును గావున పిచ్చును బనింపుమనియు, వచ్చు వా సేవ లభించుమనియు వచ్చుకొనునందున వామె నందుని చెల్లెల్లై పుట్టి యుతుని సేవించి యాతని యనుగ్రహమును పొందుకొనియ్యెను" ఇదియే కృష్ణునికి రాధ మేవత్త యగుటకు కప్పించు మన్న గ్రంథాధారము. దీని నెచుల కు సేవరించెనో తెలియరాదు. ఏదని పేర్కొనదగినది రాధ కృష్ణ, నిరాము. కి ఇది కృష్ణుని కృష్ణుని రామనిన రచించబడినది. ఇది గీత గోవింద రచయితకృతమని గద్యలో జెప్పబడియున్నది.

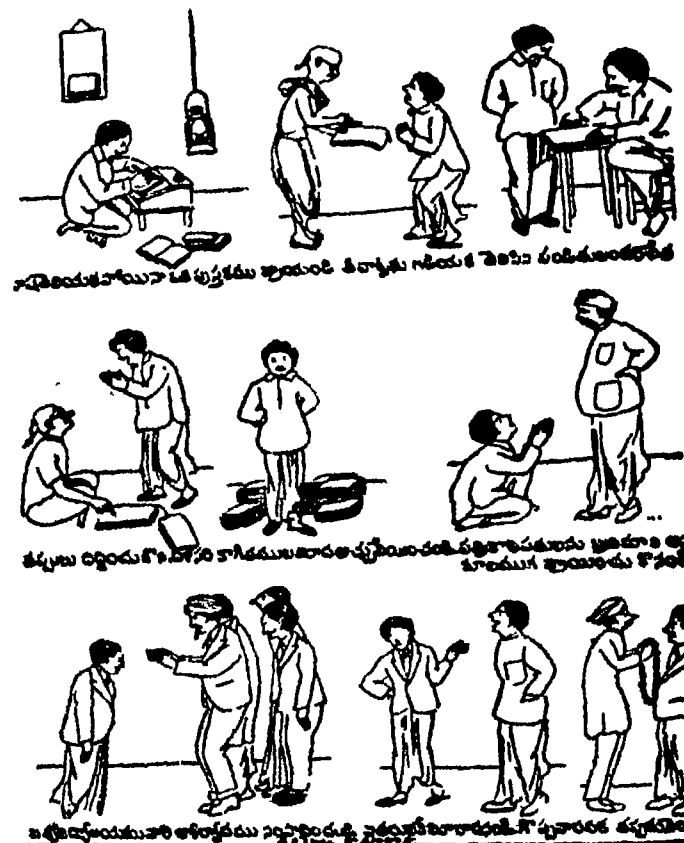
దీనిలోని కథా సంస్కార విధి : "కృష్ణుడు బృందావనము విడిచి ద్వారకలో గావురము వెళ్లెను. వరలం గోకులము మొగము పూడలేదు. గోపిక లోపికలు తోక యుండిరి వారిలో పెద్ద భాగము రాధి. చెలెల్లై వోతున్న వేరదిలిచి ఈ యమ్మను మేల్ కృష్ణుని దోడ్కొని రమ్మని ద్వారక కిరిపించి. అమె నమ్మద్రుమను గూడ రాటి ద్వారక కీగి రుక్మిణీని ఎవేతుడై యున్న కృష్ణుని దర్శించెను కృష్ణుడు గోకులములోని వారందరి క్షేమము లడిగెను. దూతల క్రమముగా జెప్పుచు రాధను దడవి యుమె క్షుములు వెళ్లరాటి రాధ పంపిన వార మొనంగెను. కృష్ణుడు గ్రహించి రథము మెరువ లేదని, భోతక సాధ్య వాంఛం గుములయొక్క వొక దీర్ఘ వ్యాస మునుగ యోశాంఛమున పి కొక వృత్తాంతము జెప్పెదమని రుక్మిణీని మంగిరమున కంపెను. రుక్మిణీయు దూది వింట దోడికొని మందిమున జేగి సుఖానీం గవించి రాధా కృష్ణుల పూర్వ సంబంధము గూర్చి ప్రశ్నించెను. అమె గీత గోవిందానుసారము వర్ణించెను." ఇంతటితో గ్రంథ ముగిసిపోయినది. ఇందుకు "పిచ్చి శృంగారపు" తాళుకుల తోచలేదు గ్రంథ మమగ్ర మవుటనే మేమును మేల్ పిలువెను కాని యిప్పటికిని రాధా చరిత్రమును గురించి విన సంస్కృత వాల్మీయి వామన రాంధ్రులకు చేరవచ్చుమని మేల్వచ్చును.

గోపీవాళుని వెంకటాచలీ తెలిపించిన కృష్ణు జన్మకాలము రాధాచరిత్రమును మాత్రమ యుగమును తెలుగు నాటిలో వెంయించినది. అది బ్రహ్మ వైవర్తములోని యొక భాగము మేల్వచ్చునో వైతన్య దేవుని భక్తి పిద్యంతము వెడల వాంధ్రులకు గలిగిన గౌరవాలు తెలిపినట్లే కాగలదు. దానిలో వేటి రాధాకర్తవ్యపు బువా లప్పియు బుంకేభించియున్నవి. ఇందరి రాధ మానవి గాదు; క్రిమూర్తుల కటికలరాలు; పర్వ పుష్పి సంకలించి; సంకలించి; అమె ముగియక మూపుటమ్మ; ప్రకృతి స్వరూపిణి; కృష్ణునికు గూడ ధ్యేయురాలు. ఇటు లెంతయో గలదు. ఈ తత్వస్యము మేల్వచ్చు ము గావించు కథ తెప్పియో దానిలో గలవు. వాని నన్నింటి తేర్కొనుట కిచుల దాపు లేదు. కాని యొకసారి యధఃపతికయై పివశృంగారపాంపంయై యున్న రాధ దీనివలన కిక్కి న్వరూపిణియు, మహావైకృతియు వై పొయినది. దీనికి ములుగు పాపయారాధ్యుని దేవీభాగవతము వచ్చి దెప్పినది. కాని యది యింకను ముద్రితరూపమున వలె ప్రచురమునకి నకలెదు. కింకపేంద్ర ముంబావనానమ' లి కొరక తోకుండ దేవీభాగవతము తెలిపించి ముద్రించినది. దామవారి దేవీభాగవతము గూడ ఇచుల పురింపబడదగినది. ఏదవలన రాధ స్వరూపము పూర్వోక్త ప్రబంధ స్వరూపమునకన్న ధిష్ణుని యాంధ్రు లెరుగుగలిగిరి. ఈ యెరుకుకు విలకపాటి రామానుజతర్కగారి గోపీ కథా కౌముదియు, బ్రహ్మవైవర్త పురాణపు గద్యానువాదమును సుశ్రేణము కలిపి చదివె వెంకట పార్వతీశ్వర కవులయొక్కయు, పాపాపి సమితి సభ్యులయొక్కయు, మరి కొంద రధువాతన కవుల యొక్కయు ప్రేమ గీతములు, వంగ భాషానువాదములు విద్యాధికులలో పి మాత్రమ తత్వస్యమున కొక రూప మొనంగ జాలినవి. ఏదయన్నిటి కంటెను జన పాశ్చాత్యమునందు రాధయొక్క ప్రాచీనావౌచిత్య క్లాతనమును మిక్కిలి తోడ్పడినది, పాపాంబివారి పరమార్థ రాధా కృష్ణ నాలుకము ఈ క్రొత్త వింతలో వే జెప్పియో గ్రంథములు రాధా చరిత్రమును సంబంధించినవి ప్రచురించబడుచున్నవి. అవి యన్నియు నిచుల పేర్కొన జాలనందులకు తీరిల్లుచున్నాను. ఇంతవరకు ప్రాచీన కాలమున వాంధ్రులు రాధ వెరుంగగదయు, వా తెరుగగలిగిన రాధ ప్రబంధములలో గవించుచున్నదే యదయు కాలక్రమమున సంస్కృత వాల్మీయి పాపాధ్యముతో రాధ యొక్క అధువాతములై వారి లక్ష్యమును చేరువయ్యెననియు వది సంస్కృత వంగ భాషానువాదములతోను, వంగీయ శిల్పమునవలన అంధ్ర వాల్మీయి పరిష్కరముల యం దొక నూతనత్యమును వెంయించుచున్నదనియు తెల్పింది. దీని యాధార్య మును మరొక్కమారు విప్పించెదను. పాకొత్తమా, నెంపు.

3. అమృతము. చెప్పింది ప్రా. లి. పుస్తక. భాండగారవారి.

కాబోయే వక్రీళ్లకు కొన్ని సూచనలు (నాయూహా ప్రవంచమున)
[1933 (క్రిముఖ సంవత్సరాదినంచితముండి]

కాబోయే గ్రంథకర్తలకు కొన్ని సూచనలు (నాయూహా ప్రవంచమున)
[1933 (క్రిముఖ సంవత్సరాదినంచితముండి]

ఆప్రమత్తులైవండండి

పైల్వై లైన్లు జాగ్రత్తగా దాటండి

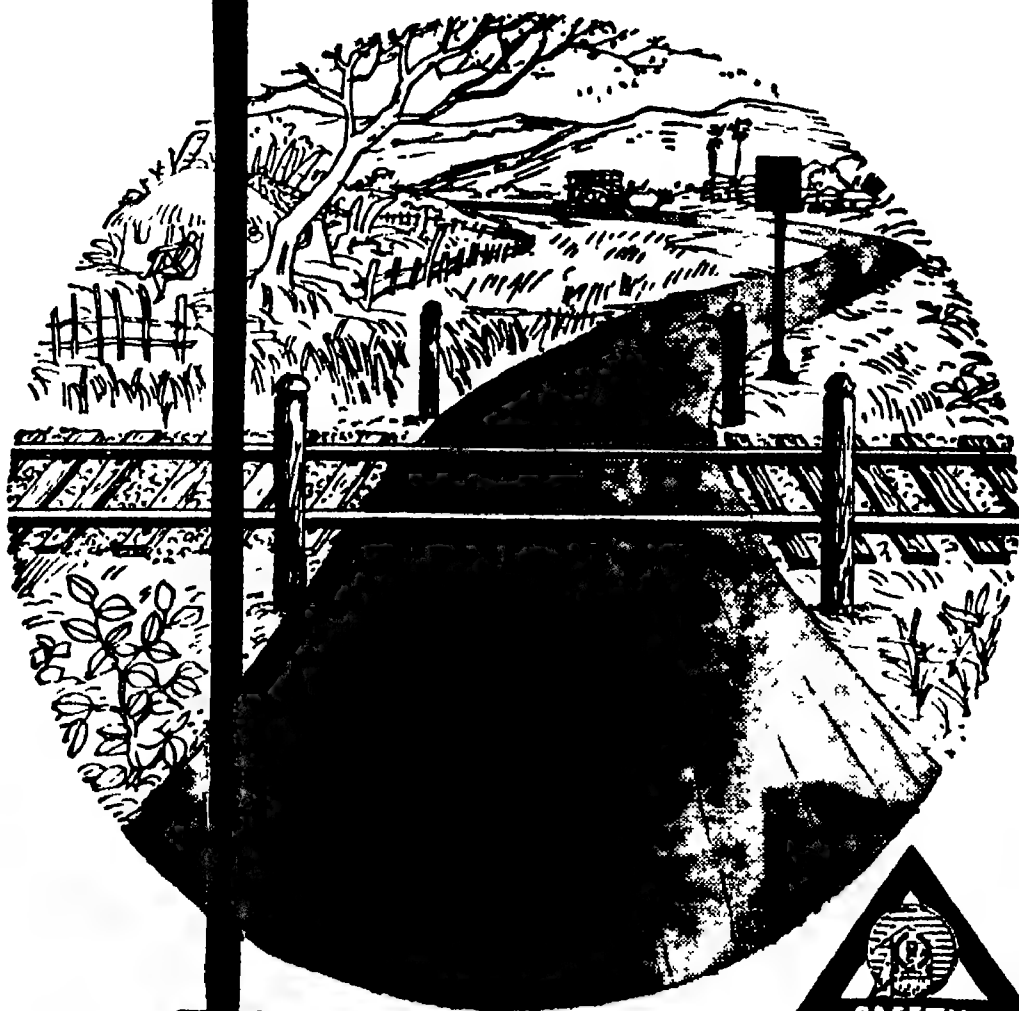
ఇది!

కావలివారులేని

లెవల్ క్రాసింగ్

ఇండియాలో ఇలాంటివి

20,000 క్రాసింగులన్నాయి

రోడ్లను వయోగించేవారి కేసుల్లో, రైల్వే బోర్డుకు చెందిన
అధికారి కాకపోతే ప్రకటించబడింది.

సంవత్సరము 1934

[1934 భావ సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

తెనుగు శైలి

కవికొండల వేంకటరావు

[1934 భావ సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

పురాణములనుండి :

పన్నయ .

అగ్రములు పుట్టింపును మనుచును నమయించును శిరశ్చిర దేవతలు తెల్పుచును వెళ్ళులేదు. నేను గర్భభూమిని అవియించి తర్జునుడనైతి.

తిక్కవ :

ఈ రెండు తెలుగులవారును బంచి కుడిచి ముఖమున వలె యాచనమును ప్రయోగం బగుం గావున నట్లు పేరి యందఱునక దీవణ వడయునట్లు.

ఎత్తానగడ :

ఏ గౌరవంబంతయు వెలింగి కాదె వచ్చి వమానుడైన నా మహామని నారాధించుట నీయందు భారం బెక్కించెద.

ప్రబంధములనుండి :

మనుచరిత్ర :

అను వత్తెలు యక్కఱకరి నలుకుం కురికి కలికలం బాన కుడెం తెలుగు పలుకాడు పరించు విరిదమ్మ గొంతలు.

పారిజాతావహరణము :

భక్తిరంజన పట్నీ చలన్ది సంపాదక స్థానమును, పత్రికాకవనమాయ మాన మహామహిమాతములు నై విరంజిత భిక్ష పరిష్కృతుల నా పత్రికావృద్ధిలను జూచి వేడుక గ్రమ్మితి నొక్కవారు.

శృంగారవైషధము :

ఇట్లుంట్టితుండై రాజమార్గంబున విరగ్గర వేగంబునం జని యా రాజ కుంతర మటామందరంబగు రాజమందిరంబు దాసి.

విజయవిలాసము :

మునుక్కుజన పృథయంగమంబగు త్రివేణి వంగమంబు దానంబులు గావించి, యప్పుట మాధవు వారాధించి, భవరసభవభీరునినుక్రొశంబగు పంచ క్రొశంబు ప్రవేశించి.

ప్రభావతీ ప్రద్యుమ్నము :

దానవేంద్రా, ఏ నలికివట్ల మన మిరుదెగలవారముం గల్గవు పంతానం బగుట జేసి మన యొద్దమీదంబులు నశంక తీర్చ వర్తుండు.

వదములు, కీర్తనములు, కథలునుండి :

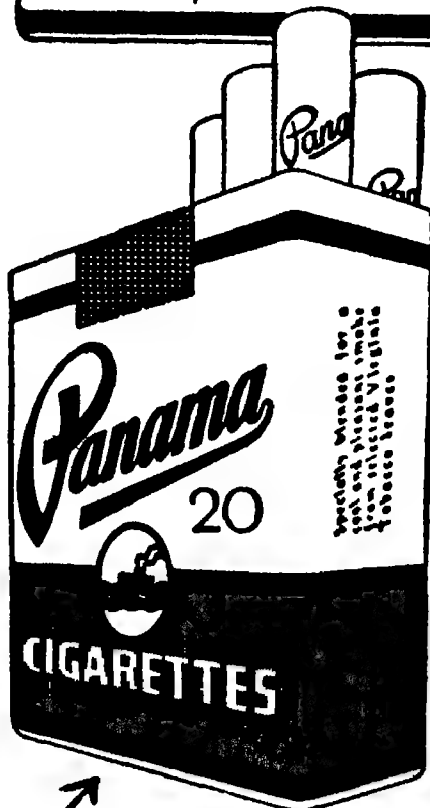
రామదాసుచరిత్ర :

ఓ తద్రాదీశ్వరా! నేను పూర్వజన్మంబున జేసిన కర్మజీమో, ఈ మీ కరుణా పాత్రంబును గావించియో. ఈ దుర్మదులచే గొట్టించుటకు మమ్ము గలిగియో యిచ్చిరంజాగా నమ్మఁ జేయించుట తగునా యని మ్రేతినేయుచున్నాను.

మేరావణచరిత్ర :

ఓ తల్లీ, అవేకొట్ల రాక్షసులు యుద్ధము గౌరి వచ్చుచున్నారు. వారం వంద రిది పేరు బలి యిచ్చబోవుచున్నాను. ఈ రామ నిమిత్తంబు.....

మోకెంట్ ప్రియమైన పనామాకు సంబం- ధించిన సంగతులు

భూమిపానమునకు,
బహుకరించుదును
మంచి ఆహ్లాదకరమైనవి
పనామా

1 హాయినిగొలిపే పొగనిచ్చుటకు
ఏరి కోరి కలిపిన వర్జీనియా
పొగాకుల మిశ్రమమే
మీ పనామా :

2 ఆ తరగతి బ్రాండ్ల అమ్మకంలో
ఆగ్రస్థానం అందుకొని భారత
దేశమందంతటా ప్రజాదరణతో
పేరుపొందినది మీ పనామా.

3 దేశములో ఎక్కువగా
తాం భాగములందు
వారణదేది మీ పనామా.

4 ఈనాడు ప్రాముఖ్యతకు వచ్చిన
20 పిగరెట్లుండే ప్యాకెట్లను ఎన్నో
పెండ్లక్రితమే అమలులోనికి తెచ్చిన
మొట్టమొదటి బ్రాండ్ మీ పనామా.

గోల్డెన్ టాబాకో కంపెనీ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, బొంబాయి - 68

భారతదేశమందు ఇట్టి పరిశ్రమల్లో పెద్ద స్వదేశీయ సంస్థ

GT. (P) 635 A TL Green's Advtg

భారతపాపత్రి:

వెళ్ళుటకైలేవారు తామ్రం దు బరగు. తాయెడ తిరిగి వచ్చి తుదానైన బహుశించుట బుద్ధిమంతులకు సుచితముగారు.

సర్వాయి పాపదు కథ :

వచ్చెందుమంది మేములాతో తునమెల్ల మున్నుంట నాతి యెల్ల ఒక్క వై న చిక్కుతీసి పొప్పబెట్టి శ్రీగంధపు చుక్కలెట్టి పావలామెగ్గల రుకీ తీకు మీద తొడిగింది. కండ్లకు చాటిక వేసి పండ్లకు రాపీవా వేసి తోరమెట్టు మేమకొని తొమ్మంచు చీరెగట్టి పల్లవాణ్ణి చంకపెట్టి కూటిబుట్టు యెత్తుకొని యెదురు గుండ తాను నచ్చి నెళ్ళి పెళ్ళిన తుమ్ముతున్నాది ఆ యెల్లమ్మ.

నేటి యొక నాటకము:

తరువాత నో వ్రతూ, ముమ్మ మూర్ఖిల్లిన మునిబాబుడు తిద్దురమంది లేచి వెళ్ళి లేచ నా సోదరు లిద్దరు విశాంత సంతోషప్రకాశమౌతున్నారై .

నేటి యొక నవల :

ఆ ఎలుపులు నా నూతన పురుషునితో తోన వ్రవేసింది మందిర ద్వారమును మూసినైచిరి. తోన కేమి జరుగునో ఏనుట కామెకు కుతూహల ముదయించెను

నేటి మరికొన్ని విధముల రచనలనుండి .

అంధ పునన్యాసములు

వేర్వేరు సంఘముల వ్రతవిధులతో వంశవరించి అందరికీ మమ్మత మగు మల్లుగా పాంపిక నమస్కమ వరిష్కరించు ఏర్పాటేదియు చేయలేక పాతిమ వ్రత టంచుట కెంతో విచారమును చిచ్చరించును కలుగుచున్నది

వల్లెటూరి కథలు .

కరణం ఎంకురాత్రి పండుగకు అల్లెగట్టి తీమకు రావడానికి వెళ్ళాడు. వడం దగ్గరకు రాలేదనే కోపంతో అల్లెడు పండుగకు రావన్నాడు.

చిత్రాంగి :

కాని మీరు పాడుకొడుతోటే సహజంగా పుట్టాల్సిగా? ఏమమ్మా, మా మామగారు వచ్చారు అందర్నీ యింటగ్లకీ రమ్మంటున్నారు. మాకు రాదని కాలోతన్నాపు ఇదేం చేషం, అయినముందే?

సరిభిమహికావ్రస్తాము

అయిదుశేర్లు పిళ్ళవట్టే కలాయి పాత్రలో వాణుగిళ్ళ పిళ్ళదాని పియ్య మీద కావలెను.

నేటి పత్రికలనుండి :

ఆంధ్రభూమి :

శైలియందు ఒక కథ కలదు ఇనుమీద నొకటియు, రాతిపాద నొకటియు లేందు ఇందు కట్టబడినవి

గృహలక్ష్మి :

దేశరాధకుల 'మనుకోమయస్సవారు' లెప్పగ యోచించి ఈ మహాతరులమందు దేశాభ్యుదయము అట్టి యుమాయికుల యొగ శ్రేమములైన వాధారదయుండు మమనర్థము .

ఆంధ్రపత్రిక

వాయువిమానములనుండి బాంబులను విసిరు వద్దతి హిందూదేశమునందే గాక ఇంగ్లండులో గూడ ఏర్పాట గలిగిందె నమూనూ పందియము లేదు.

ప్రేక్షాపత్రిక :

బర్మా విభజనము. కన్ఫియూ అమారగుచున్నది. బర్మా ప్రజలు విభజనమున కంగీకరింతురో లేదో తెలియక పూర్వమే .

వాడు కమండి :

రైలుమాటలు :

ఎందుకంటే రో వానలు బుడింకరలు కోనుకుమోళ్ళకి వచ్చెం. కొన్ని కట్టెల మీదుంటాయి. కొన్ని రోతకు పీర్తంగా ఉంటాయి. ఊడుపుచేలకు కొంచెం వయసును కోండి. తాటాకు తెగులు వట్టిందంటారు. దాని చ్చావ్త మెరుగు. కందివేలు ఊటెక్కి వస్తాయి

ఒక ఇల్లాలు మాటలు .

పంటపీల్లం పోట్లాటలు ఎందుకంటాం మనం—అవసరం మారిన పుల్లెలు అగ్గిపెట్టి గుల్లలకు అవి యెంతో పనిముట్లు అవి వాళ్ళకు.

ఒక కూలివాని మాటలు .

పొద్దున్నే అబద్ధి మామయింటే నాకేం ముంది? పని చేసేదాళ్ళ వే మంద మాడుకుంటావా?

చాక్లరుగారు మంచము కోడును
మరమ్మమ్మ చేయుట.

కేరమ్ము ఆటాడువారు బిస్కెట్టును తను

తలకెట్ట
రామారావు

• రవాటు - 2

[1934 భావ సంవత్సరాది సంచికముండి]

తలకెట్ట రామారావు
(ప్రభుత్వ పత్రికా కారుడు)

(వజ్రంధనుందరి—పాద్యశ్యమే విజయ నందీ, (బాలకవుల కువయోగ
పదాలుకు చిత్రము) [1934 భావ సంవత్సరాది సంచికముండి]

ప్రాపింగుల గ్యాలరీ—(కొన్ని సూచనలు)

[1934 భావ సంవత్సరాది సంచికముండి]

ఈ ప్రకారముగా యథార్థముగఁ జదివిన పుస్తకమునుండి, మారిన వక్రముండి, విప్లవముననుండి మనము భాషను సేకరించి గమనించి చూచితేమా, ఎంతమంది తెనుగుభాషను వ్రాయుచున్నారో, ఎంతమంది వాడుచున్నారో అన్ని విధముల తెనుగుపట్టుదించు—తెనుగు జాతికిఁ జెందిన రెండవ యుద్ధ 'మేమేమే' అని కొన్ని కొట్టమంది మారుచునున్నట్లు.

కాని తెనుగుజాతిని గురించి తెలివినవలయునన్న మూడుకొట్టమంది తెనుగు వారిని వరుసగా నిలువఁజెట్టి వారి ముఖవర్ణము గమనించుచున్నారా? గమనించగలమా? తెనుగు జాతియని యనుకొనుటలో మేమే కొన్ని లక్షణములు పూర్వాయావలంబము గొనుచున్నవి. ఆ లక్షణము లన్నిట జమల నందఱేవి తెనుగు వారినిగ గుర్తించుచున్నాము. అలాగననే తెనుగు శైలిని గురించి తెలివినవలయును. మనకు తెనుగువా రందఱును మూలాదు, వ్రాయు సమస్తమును సేకరించి విమర్శించుటలు పాఠ్యమా! ఒక్కవారికి గాదు. కాని తెనుగు శైలి యని యనుకొనుటలో మన కేదో యొకవిధముగ మూలం పొందిక, ఏన, నడక, వాలుకొన్న చందంబునందును. విజముగ వా యుద్దేశ్యమం దని విధ్వనించుటనేరది; అనుభవించునది. 'సంచార దీపి' యని యుద్ధ, సంచ దార తిమిలో మనకుఁ దట్టు తిరుందనమని కదా యర్థము. అట్లే తెనుగు శైలి యుద్ధం దెనుగును వాడుటలోఁ దట్టు వాకవాక్ యొక్కరపు టువ్వారని. కావున వా యీ వాస్తవముయొక్క యథిప్రాయములను బూర్తిగ నెఱుంగవలయునని తెనుగున మూలాదును నందరి యుద్ధరీతిను పొందిక యిట్టిదని స్మరణకుఁ దెచ్చుకొన్నారని భోధనము.

తెనుగునకును సంస్కృతమునకును సవిభావ మున్నది. తెనుగునకుఁ దురక మునకు, దెనుగునకు నాంగ్లేయమునకు సంస్కృత మున్నది. తెనుగునకు సరమునకుఁ గన్నడమునకు పైతృ యున్నది. తెనుగు బంగాళీ, తెనుగు హిందీ, తెనుగు మరాఠీ— యిది యుద్దేశ్య వరినయునులేనిది కావు. కానిట్టి కేవలము తెనుగుదృష్టి యునవరకు కొనవలెనన్న, దెనుగు శైలి కనిపెట్టవలెనన్న మనము ఎట్టి దృక్పథమున నిలువ వలెను? సంస్కృత సంబంధములేని, తురకము, అంగ్లేయము, కన్నడము, అరము, మరాఠీ, హిందీ, బంగాళము—ఏది సంస్కృతములేని యొకానొక వైఖరుఁ బోకడఁ బోవు దానిని గ్రహించుకొనవలసియుండును. అట్లేనిది పెక్కుమందికి నంతయును ఒడు వచ్చును.

ఒక యావు పాలును మఱియొక యావుపాలును గలసిపోయియు కలసిపోయి వనే తెనుగు సంస్కృతములు. వానిని విడదీయుటెట్లు? సంచార కాలికీయము పాలు కలసి పోయియు కలసి పోయిననే తెనుగు తురకము అంగ్లేయము. ఏది వాకదాని ముండి యొకదానిని విడదీయుటెట్లు? అది ఈవిధముగ సందఱ క వివరముఁ దెనుగు తెలివినవలయును.

అయిదుపైటిని విడదీయి మాడవలయును. మనము పూర్వభాషను మూలాదును నడుమ విట్టి తెనుగునకు దిగుదుందును. చుక్కన నెన్నెచిట్టుకొన్నట్లు తెనుగు ముక్కలను నొల్పించిని గొనుడు. ఇకాదులందు గుర్తులాట, సరాగం, ఇండ్ల కబ్బి, పిరామిడఁ బిరామిడ, దెనుగు నుడికారము ముయోనితముగ బయల్పడలు న్నట్లు పూర్వ ముండ్రొద్దీపితమై "ఇది తెనుగు" గనిపించును. అది మీ మనం బుల కెక్కించుకొనుడు. దాని నాధారభూతులుగఁ జేసికొని తెనుగు శైలి యేమిటో యని యోచించుడు. అది వా సునది.

అట్లు విమర్శించుచున్నట్లు ముఖ్యముగ నాకు గోచరించునది—"మన కింకను తెనుగుభాష యున్నది. అది పోలేదు. అది యున్నట్లును బయల్పడలి భాషము (ఒకటి) యున్నది." అని. "ఎల్లప్పుడట్లే మూలాది యున్ననే భాషమును (ఒకటి) నందఱ పైతిమా!" అని కూడ మానా పోవులయును గడ్డు. తూమి నే ప్రకారముగ విరంజిత మాండ్ర భూమిగ మండఁ దంపానకామపువ్వులమో మన నాలుక కూడ టిలం తరము తెనుగు నాలుక మంద నాంధులు.

కాని యొకప్పు డాండ్రరాష్ట్ర మనుకొను భాగము ఉత్కళ రాష్ట్రమునఁ గలది పోయినచో నది యాండ్ర రాష్ట్ర మెట్లు కాదో, యొకప్పు డంతయు దెనుగై యున్న మన యీ నాలుక యాశ్చర్యమును జలించి, సంస్కృతమును దేర్చి హిందీ గలది, తెనుగు చుట్టి వరియగుచున్న మంతో యంతో. అయిదుపైటి కుత్కళ రాష్ట్ర సమంత, తెనుగు మనదీని కుర్చి లెటులు మారినామా? అట్లే ఎన్నెన్ని భాషలఁ గలగంపై న్నన్న 'తెనుగు శైలి కలదు' అని స్మరించు మానవు. అది నిర్వృతముగఁ జూడగవలెనన్న వాకటి పాఠము. తెనుగువారిని జూచుట, తెనుగులేకమం దని మామును మార్చుటకు, తెనుగు సృష్టవారితోఁ బడే వలే తెనుగునకమూలాదును, తెనుగు పుస్తకమును విజ్ఞాన జలించును, 'తెనుగు తెనుగు తెనుగు' అని దానిని ప్రార్థనలతోఁ బ్రత్యక్ష మొనరింపజేయునని తెనుగు శైలి యొక్క కర్తవ్యమందు నివరించు.

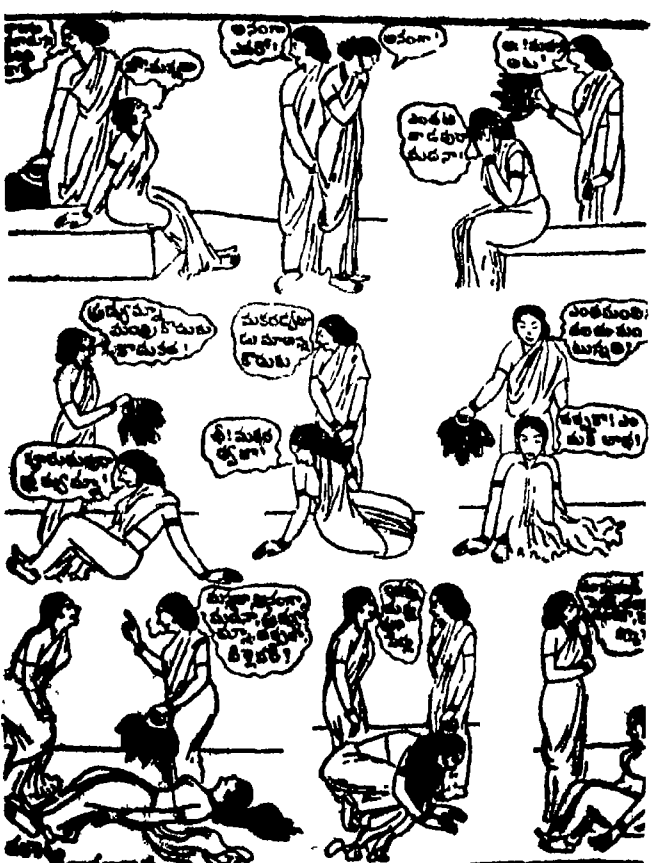
అప్పుడు మీరు ప్రతిపాదించు వారితోపాటు, ప్రార్థనాపాము, కర్తవ్యము అను మూలం, గ్రామ్య గ్రాంధిక విధానములు. అప్పుడు మీకుఁ దట్టుగలవు తెనుగు వారి పురాణ శైలి, తెనుగువాక్కిలైనాశ్చర్యము. తెనుగువాక్కిలైనాశ్చర్యము.

వారికేకపాటున నదియొక తెనుగు మడికారముయొక్క పొందికను మారించు మూలాదు. అది తెనుగు వదములు తక్కువపెట్టి, సంస్కృత సమాసముల వెక్కిరి బోపి, తెనుగువారి కర్తవ్య గాకుండ వ్రాసిన పుస్తకముయొక్క గుణ సంకీర్తన సందర్భమున వెలువడిన వదము. అట్లునే ప్రార్థనాపాక కదలి పాక కర్తవ్యములు. ఆ వద ములు తెనుగువారు పుస్తకములు వ్రాయుటలోగాని, తెనుగు విజయమును మారించు యుటలోగాని యుపకరించవు. సంస్కృతము బాగుగ వచ్చిన తెనుగువానికి వారికేక పాక గ్రంథము లేక గుంజనే యిచ్చి దిగమింగుట కమవుచును. సంస్కృతములా యాంగ్లేయ పెక్కుడు వచ్చిన వానికి 'గురీ' కావచ్చును. ప్రార్థనాపామునట్లే యొకానొక గ్రంథము మఱియుగ వర్ణముగ, కాకపోవుల యనునది తెనుగు శైలిని విధ్వనించవలెను.

శైలియన మూలా పొందిక, వాక్యముల కూర్పు, ఒక మాటకు దొక మానవునికి తన భావమును దీరముగ నెల్లడించుట. తెనుగు శైలియన్న తెనుగు మూలం పొందిక, తెనుగుకూర్పు, తెనుగుచూరము. పురాణ సత్యమందుఁ దెనుగువారి మూలం పొందిక ఏన, నడక వేటు; ప్రబంధపుక్కి వేటు; వదములు పాలు విచ్చుచు వేటు.

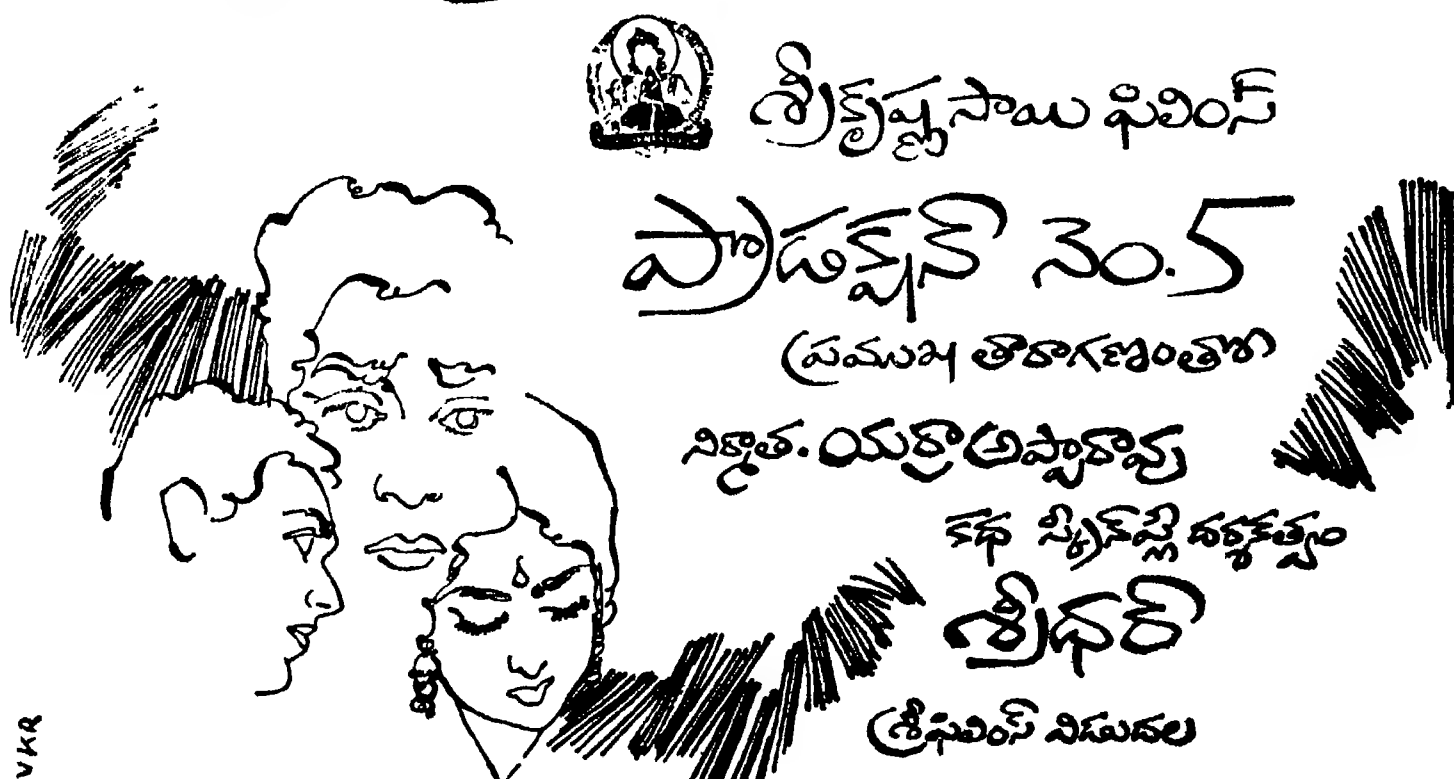
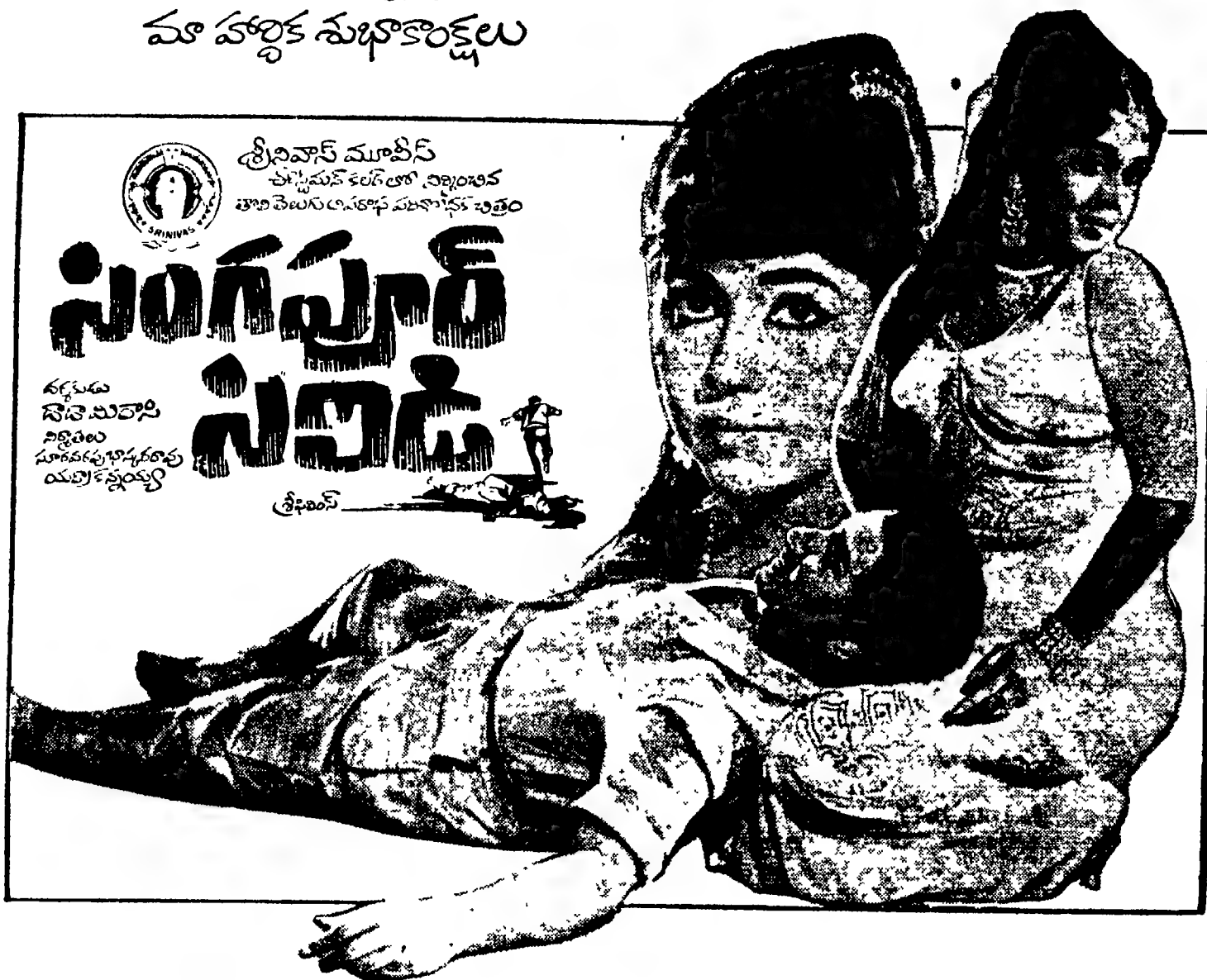
ఎంతటి మార్పు చెందినను వా యీ మూలం తెనుగువారిని విరంజిత మా యా సందర్భములందు వాడఱుచు, "ఇది తెనుగు మడికారము" అని తట్టఁజేయు చుండును కావున ప్రతి తెనుగు వానిని వేమ వేడు పాపురించునది, "ఇందు సంస్కృత ము పాచ్చ, తెనుగు పాచ్చ? ఇందు సంస్కృతము దెనుగు కలంపు లెట్లున్నది? ఏ రితి భాషం దేర్చి వ్రాయుచున్నారా, వేర్వేక వ్రాయుచున్నారా?" అను స్తవ శక్య సరిక్కుటం దిగక, మూల, మూల, వర్జర మర్జరము విడదీసి చదువక వేకముగ గుర్తించి 'ఇది తెనుగు పురాణ శైలియో? ఇది తెనుగు ప్రబంధ శైలియో? ఇది తెనుగు గేయ శైలియో?' అని ప్రశ్నించుకొనుట శ్రేయస్కరము." అని

అందు కర్తవ్య యెవరికిఁ గలదన్న వెద రెన్ని తెనుగు పురాణములను జలించి, యెద రెన్ని తెనుగు ప్రబంధములను జదివి, ఏద రెన్ని తెనుగు గేయములను జాడి యానం దించును ఎం దాయానంద మున్నదో గ్రహించ వలెకొందులో వారికే యీ యర్థం కలదు.

ప్రబంధములలోని విరహము
[1934 భావ సందర్భరూపి సంచికముండి]

ఆంధ్రపత్రిక స్వర్ణోత్సవ సమయాన
మా హాస్యక నుభాకాంక్షలు

యతి ప్రాస మహాసభ

ఇంద్రకంటక హనుమచ్ఛాస్త్రి

[1936-దాత సంవత్సరాదినంచికనుండి]

తెల్లవారి చూపేసరికి పొరంగదరుడి మెట్టుపైర ఒక పెద్ద తాటాకు వందరి, దాని పై నీ-కిందా-చూమిదాకు తోరణాలు, రంగు రంగుల కలంబులు, ఎరుపు, పచ్చ, పింఠం కాగితం గోలుసులూ, బుట్టలూ, లేతగాలికి పూగులూ కుంఠం పండువుగా కనిపిస్తున్నవి. ఆ పందిరికి చుట్టూ చిన్న చిన్న కొత్త తాటాకు పాకలు అందంగా తారులుతీరి ఏరులు ఏరులుగా ఉన్నాయి.

ఉదయం 7 గంటలయింది. బాంబేయుని బంగారు కాంతితో క్షితి రోడ్డు మొదలుకొని మెట్టురాకా 'దయచేయుడు. దయచేయుడు' అన్న అన్నపూర్ణ ట్యాంకు అంటులేదు. వీరభద్రపురంనుంచి వీరేశలింగంకోటకు వీధిపరిమిత పోతున్న మమ్మ చూపి మిత్రులు మార్గవారాయణశాస్త్రిగారూ, వీరాచారిగారూ తొందరగా, "కాస్త్రీ, చప్పున రావాలి. గొప్ప తమాషా జరిగిపోతోంది. పరుగులమీద పోవాలి రో"మ్మ న్నారు. "ఊ. ఏదో రాగిశాపమో, మరణ శాపమో దోకింది కావాలి" అని పచ్చగూ "అగండి. ఏమిటా తొందర?" అన్నాను. "కవిత్వంమే చంపక రద్దు! వస్త్రేగారి దొంగ" అన్నారు. "వదండి" అని బయలుదేరాను.

వీరాచారిగారు ముందు వరుస్తున్నారు. ఎట్టుకేటం మెట్టు పరీక్షించాం. పెద్ద తాటాకు వందరి ఏదో పరాభవంతాగా కనిపిస్తోంది. "కొండవీటి అంధ్ర పాపాత్మ పరిష్కర్త అధిపతి కవులు ఇదీవి ఇక్కడ జరగడం లేదు కదా" అన్న మార్గవారాయణ శాస్త్రిగారితో. "అంతవన్న ఒక మహానవ్వు ఒకా ట్టుడ కేవలకాళియ్య మహాపాతానా" అని తీర్చిన 'అర్చి' ఒకటి చూపించారు. దానిమీద "అభిలాష దయతో పాత మహాపాతానా" అనే కాకి బంగారం అక్షరాలు జగజగమున్నాయి ఒక్కపాటి. వీరాచారి గారు మాతో రహస్యంగా "ఇక్కడ మన మెవరమో ఎవ్వరికీ తెలియకూడదు. తెలిస్తే వీళ్ళ మమమ చంపేస్తారు. కాగడ" అని పాపురించారు.

బారులు తీరిన తాటాకుపాకం మొదటి క్రీడలో వెళ్ళి విలుమన్నాం. విలా వింది వీరాచారిగారు ఒక పాకదగ్గరకు వచ్చారు. మేము వెంటించాం. ఆ పాకం ఒక వైపున 'ఓరుగల్లు (వెలిదురు)' అని వ్రాయబడిన ఒక అల్లు (వేలాడుతున్నది. పాక విందా (వెలిదురు) 'కొండరాములకు క్షి' అని కొరవాలం చేస్తున్నారు. వీరాచారిగారు ఘోషించి మేలు తిప్పుతూ "అదిగో అందులో వారి కంఠానికి వాయువులుగా 'అమృతా లుగి' చేతున్న ఆ దశురే వన్నామని 'అమృత'గారు. ఈయన జమ్మిర తోతరాక గాతకి నయన మేవర్త కొడుకు. అయినవక్కను పరువుచుట్టు కామకుని కూర్చున్నా యన 'అమర'గారు. యీయూ 'అమరం', 'విమరం', 'వ్రతసం' ఒక వేలుబిడిబిడి పెత్తన్న పేరితల్లి దిడ్డలు. వీరి ఎడవక్కను కూర్చున్న కుర్రవాడు 'వెజీ' అతనివక్క వాడు అతని అర్చిబంధువు 'మణి' అని చెప్పి ఈ మూల కూచిరాగాలు తీస్తున్నాయన ఏమరు చెప్పి అని అలోచిస్తున్నదా "ఓవ్ ఈయన 'వరగం' గారంకి" అన్న కొంటెగ. "వై. టో. వదండి ముందు" అన్నారు వీరాచారిగారు.

అది కొండవీటి (వెలిదురు) అన్న. 'మహాపాతానా' అనే కలంబం మూడు దూరాలకి వెళుచుంది. అంతా కుక్తి తీరక వచ్చింది అంత పీకా ఉన్నాడు. ధ్వంసం చేసిన తంతారేమో అన్న భయంతోపాడే వీరగా విలుమన్నాం. వీరాచారిగారు ఎవరకోసమో వెదికి వెదికి ఉండవల్లక పాకతో చూశా "అరుక్క, దూరదేవిగారు రాలేదేమంకి?" అని అడిగారు. పాకంతా గొల్లుపని దొంగ "శంకరా శాస్త్రి కుంఠం మిగిలినా తెలియదు కావాలి. ఈ మహానవ్వు మా దూరదేవిగారి అర్చికతో వచ్చింది. వారు శ్రీహరితో సమాన పరంగా, పృథ్వీశాఖా విధి విధానం లేకుండా అందరులూగా అనేక 9 గంటల వై యమిద మున్నారు. (వచ్చాండాన్ని ఒకటి సార్లు) 'గోదాదేవి క్షిప్రము' కేవలమున్నాడు" అన్నాడు.

"వచ్చి అంతా గోదాదేవి దీగిపోయి. అల్లలబిడ్డల పీడ ముదాపించింది" అన్నారు

వచ్చుగా మార్గవారాయణశాస్త్రిగారు.

మేము కొంటెగా అందులో ఒకాయనకు "అయ్యో, తమపే దెవరంకి?" అన్నాం. అతడు గూఢుడు కెల్లెడు చూపివల్లు చూపి "రాజమండ్రి కుర్రాళ్ళకి తొత్తిగా కళ్ళి కనిపించడంలేదు. ఏవాయా మమల్లి చూస్తేగా" అన్నాడు 'గుస' అయిపోయి. "వీరభు గుసే దొంగి?" అని వీరాచారిగారు నర్చి, "కాస్త్రీ తోటా తెచ్చా! వాళ్ళ వడక్క- రంగం చెబుతుంది. మేము చెబుతా వివండి. ఇదిగో! మిగిలిన మండివడినా దువ్వాడే వాడు 'జెర' గాడు. వాడి వక్కవాడు 'పంది'వాడు. అరుద్రాక్షరావళం తిప్పుతున్నా యన 'ఒరిమ' గారు. అతని కెదురుగుండా ఆ వెర్రి ముహూవాడు 'అర్చి.' ఈ పాతా వడిగా పరిగెత్తేవాడు 'పికం' గారు." అని చెబుతూ ముందుకు వడివారు.

ఇంకొకపాక. అది 'జమిందారీ' పాయా మమమ్మ బండదానంత 'పోదా' గా తయారు చేశారు. ఆ 'రాతిరియుం బవల్ మరపురాని పోయలు' చూస్తే ఒక మహా ప్రిమాణ్యం కంటకు అనుభవిస్తున్న దర్శన గోచరిస్తుంది. వరసిన మల్లు తివాపిమిత ఒక పెద్దమనిషి పాక్కా వీలుస్తూ 'పట్టపాడు' లా ఉన్నాడు. వీరాచారిగారు తీరి చూచి "ఓహో! వీరు విజయనగర ప్రతినిధులంకి. ఆ పాక్కా వీలుస్తున్నాయన 'పాతుపు మొల్లం'గారు. మాంచి పాషరై వాడు. ఇటువెంపు చూస్తున్నాడే అతడు 'అల్లవ'. ఇతడు పెద్దన్నగారి దత్తపుత్రుడు. ఆ పాడుగాటివాడు 'వాసిరి'. ఇతనికి ముద్రాత త్తటాకాగారికి మహాదస్త్రీ. ఆ పాట్టి ద బృకుర్రాడు 'పోడి' ఆ పాడుదట్టి పున్నవాడు 'తంమే'. ఎలాగో వచ్చి పీళ్ళలో పడ్డడు" అన్నారు. "ఆ బుర్రా ఎవరంకి వీరకో ఉన్నాడు" అన్నారు మార్గవారాయణశాస్త్రిగారు. మేము గుర్తించి ఇతడు 'పేక' కవచమాయుడు. అరుగో (స్త్రీ) ప్రతినిధులు-ఈ బక్కనంచని శాశాలానిద 'అంద అయ్యావ.' ఆ నచ్చ వీరాచారి 'భీతపాంకోక్షణ.' ఆ పడును 'తమతేక్షణ.' వారి కెదు రుగా కూర్చుని వెర్రిముహూమే యమిగోచక 'కటాక్షున పంధాయుటలే' వీరిని ట్టు అంటిస్తాన్నవాడు 'కై తవ బమమశరావసుడు.' "అమేరికి మా వారిద్దలూ పొట్టులు మగిట్టు వచ్చుతూ ఈ వై (వెలిదురు)తో కాస్త్రీ ఎల్లాగూ తంటాపెట్టాడు. అవలు మన పని చెబుతుంది అని పరాభవంతోకి లాట్టుపోయారు మమ్మ.

అప్పుడ నంపు సమావేశము జరుగుతున్నది. అధ్యక్షులు 'అగమ్యతం' గారి, శాఖాధ్యక్షు 'మామగ' గారు. త్తన ముగ్గురు సభ్యులు 'పోంగ' 'వెలుక', 'తడ్డ యు' గార్లు. వీర ప్రధానాధి, శాఖ్యకమం గూర్చి మాట్లాడుతుంటున్నారు. ప్రధానాధి టిడ్డ ముందుంది:

- (1) 8 గంటలకు (వచ్చాండాన్ని ఒక మమతో వీరేశలింగముతోటమిరూగా గోదాదేవిగారు వెళ్ళి దూరదేవిగారికి ఘనమగు ప్రిగర పిచ్చులు.
- (2) యావన్నుంది (వెలిదురు)తోను, సభ్యులతోను తిరిగివచ్చి తావన్నుందితోను తయిది మెత్తన తోకవారు లాచరించులు.
- (3) 2 గంటలకు మహానవ్వు పారంభము.
- (4) అధ్యక్ష యెచ్చికోలు
- (5) అప్పుడ వెంకటాద్రికో సభాసము.
- (6) అధ్యక్ష భువనము.
- (7) అందరులతో అగ్రకందము.
- (8) కొత్త (వెలిదురు) కొచ్చి మాటలు.
- (9) అభిశంక తీర్మానములు.
- (10) సమాప్తి.

'అగమ్యతం'గారు తీరి "జీవిత ప్రముఖలారా, శాఖ్య ప్రధానాధి కుంఠంబు తట్టుక జరిగింది. ఎవరిది గంటలై వది. కెందు. మన వంక ప్రతిష్ఠ కంటకు మూం వెలా జూపితీయగు సభ్యులచే మనస్విరమునై జరిగింద" అని గౌరవంగా పరికరించి (వెలిదురు)తోను మాట్లాడుకుని విడిచిపోయి. "దండెడి ఎ.పీ.రమణమణి-పుణ్యమి తిరిగి-క్షి" అని తమ తట్టు శ్లాఘాముం వెళ్ళింది బారులధిరి అభులధిరారు.

80 ఏళ్లకు పైగా ప్రఖ్యాతి గాంచిన

కపిరాజ్ ఎన్. ఎన్. సేన్ & కంపెనీ, కలకత్తా వారి

సమ్యక్తమైన ఆయుర్వేద స్వీయ ఔషధ రాజములు

సిద్ధమకర్త ధ్వజం :- సమస్త వ్యాధులకు, నరముల బలహీనతకు బ్రహ్మత్రము వంటిది.

వసంత కుసుమాకరం :- అతి మూత్రము పోగొట్టి, బలము విచ్ఛిన్నము.

పూర్ణ చంద్రోదయం :- శరీర పుష్టికి, బలహీనతకు దివ్యోషధము.

1. అమృతవల్లి కషాయ (రక్తబద్ధి వేయును)	1. అశోకారిష్ట (స్త్రీల గర్భాశయ రోగములకు)
2. బృహత్ అమృతవల్లి కషాయ (రక్తబద్ధి వేసి, చర్మ వ్యాధులను పోగొట్టును)	2. అశ్వగంధారిష్ట (వాత, రక్త, దోషములకు)
3. అశోకామృత (స్త్రీల విమర్శ వ్యాధులకు)	3. చందనానవ (సమస్త మూత్ర వ్యాధులకు)
4. దశమూల రసాయన (నరముల బలహీనతకు, తీర్థ రోగములకు)	4. దశమూలారిష్ట (కస్తూరి కలిపినది) (నరముల బలహీనతకు, వాత దోషములకు)
5. ద్రాక్ష రసాయన (వ్యామోహము, బ్రంశ్మ టీసు-ఫీల్డయింజాంకు)	5. పార్థివారిష్ట (ప్రాణరోగములకు, విషిరితిత్తులకు)
6. జీరక రసాయన (అజీర్ణ, ఉదర వ్యాధులకు)	6. పునర్వాద్యారిష్ట (తిమ్మిరి, పిరుమ, మొదలగు వ్యాధులకు)
7. కర్పూర రసాయన (కలరా, పిత్త, బలక విరేచనములకు)	7. శారిపాద్యానవ (గజ్జి, తామర, కురి పులు-రక్తదోషక చర్మ వ్యాధులకు)
8. కస్తూరి కల్ప రసాయన (ఉత్తేజము, ఉత్సాహము కలిగించును)	8. కనకానవ (బ్రంశ్మ టీసు - ప్లాంట్స్ - మొదలగు శ్వాస రోగములకు)
9. పంచతిక్త కషాయ ("మలేరియా", చలి, విష జ్వరములకు)	9. జీరకాద్యారిష్ట ("మూ" అజీర్ణ రోగములకు)
10. ప్రసూతి కల్ప రసాయన (నల్ల ప్రసూతి కల్పింపు, చమకాలము వృద్ధి చేయుటకు)	10. అమృతారిష్ట (తీర్థ రోగములకు, జ్వరములకు)
11. రతి వల్లభ రసాయన (నరముల ముత్యములకు, మువోల్లనములకు)	11. లోహానవ (వెండి - పొడి వ్యాధులకు)
12. వాత నిర్వాణ (శీర్ష వాపులు నొంది, సమస్త దోషములకు)	12. పతంగానవ (బలుకు దోషములకు, శూల, సాంధు, ఉదర వ్యాధులకు)

సమస్త దంత దోషములకు : 'దంతదావన చూర్ణం' † కురుల పొందర్యమునకు : 'కేశరంజన్' తలమానె

వివరములకు, ఉచిత వైద్య సలహాలకు :

ఆక్స్ ఫోర్డ్ ఏజన్సీస్

ఆంధ్ర, మైసూరు రాష్ట్రములకు పోస్ట్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు :

పి. వి. నెం. 116, పులిపాటివారి వీధి, విజయవాడ - 1

బ్రాంచి అలీసు :

మెయిన్ రోడ్, కాచిగూడ, హైదరాబాదు.

వ్యరయతులందరూ ఒక బట్టు, వ్యంజన విరామములందరూ ఒక గుంపు. దిండు విశ్రాంతిలు చెట్టా పట్టాచు వెనుక. తరువాత ఏళ్ల విరతులకీ. అందరివెనకా అఖండ యుతిగాడు అప్పకవిని తీట్టుకుంటూ భావకవుల్లో కనిపిస్తామా అని అలోచిస్తూ బయలుదేరాడు. ఇనకనేస్తే రాని యతిమూలంతో రోడ్డు ఉక్కిరి బిక్కిరి అవుతూ ఒక మహావనంధంలా ఉంది.

ఈరంగంపు ఏరేలంగంతోట దగ్గరకు వచ్చేసరికి చటుక్కున ఇంకా కొండదీని వెంటబెట్టుకుని 'క్రందుగ' గారు ప్రాస ప్రముఖులను వెదుక్కుంటూ వచ్చి తిరిగారు. తిన్నగా ఉత్సవం లక్ష్మీ వారపుట దగ్గరనుంచి 'సర్కారు పలుపుల వైద్యశాల' మీదుగా గోదావరి స్నేహం వద్దకు వడిచింది.

మెయిలువచ్చి స్నేహుతో అగింది. ఇప్పుడప్రకారం అక్కరలా ధరలేని కుండే పవేర, కాదికా కంటకీ జై జై కొడుతూ అవ్వమందులవారు అమె ఎక్కిన పెట్టె కోవం బానిసి తోనుకుని పరుగుతుతుండగా, ఒక పెట్టెలోనుంచి తలంతా వెనీ బిచ్చుడు టులలేని వైదవం అనుభవించిన ఒక ముసీలావడ తొంహూనింది.

"అరుగ్ ముంధరాదేవిగారు" అంటూ బసం అంతా అటు వెచ్చ వరిగిస్తారు. అయిదు పలుకుల తప్పిదా నకలంద్ర కుత్తురంగమూ అనివారుబయలుగా తిరిగిన ప్రాథవనూ, ఏ అంధ్రుని అవత్తురోనైనా అద్దపడి కాపాడిన కొద్యమూ ముఖంలో ప్రతిభిస్తూండగా ధరలేని బరభరంతో వణకుతూ దిగింది. అమెవెంట 'లిలా' కుమారి, 'లలి' కన్య స్నేహవ్రాతూ, నంది పట్టుకు దిగారు.

'మానుగ', 'బగవతుల' గార్లు గంధం పరిగెత్తుకు వచ్చి ధరలేని మెడలో కర్పూరపు దండలూ, పూలందలూ చేసి సాష్టాంగంగా మమస్కరించి లేచారు. వచ్చిన ప్రతిభితులందరూ సాష్టాంగమడదామనుకున్నారుగాని ప్లాట్ సారం పట్టదనీ, పసింజిల్లు లొక్కి చంపేస్తారనీ భయపడి బంకి చేతులతోనే 'దండించి' తప్పిస్తారు.

'నెకండ్లొన్ కంపార్టుమెంట్' లోంచి మనాగితులగు ముగ్గురు యువకులు 'పోజ' తిన్నా దిగారు. ఎవరో కొత్త ప్రతిభితులను గోల పుట్టింది. కార్యదర్శి 'మానుగ' గారు తెచ్చికొలువచ్చుతో తేరిమానీ "అయ్యో, దయచేయండి! తమరు గుంటూరుమండలా, తెనాలిమండలా ..యలుదేరారు" అన్నారు. "అవలు మొన్న గుంటూరిలో బయలుదేరి తెనాలి నిప్పు రాగికి పచ్చి ఉడయం తెజవాడలో బయలుదేరాం" అన్నాడు అందులో ఒకాయక "తమ వాడుభయ."

"వా పేరు మధురం—ఈయన నంపుబరుపు. ఆయన 'మమమం.' ఏదో మీ కుటుంబంలో వాళ్ళచే కుక బంధువులనందరినీ చూసిపోదామని వచ్చాం."

"మంచిపని చేశారు. దయచేయండి." "మానుగ" వారిని వెంటబెట్టుకుని మహావనంలోకి వెళ్లాడు. లీలాకుమారి మధు రాన్ని చూసి తన మరుక్కైన కళ్ళను ఓరగా అప్పరించి పరిచయ సూచకంగా వచ్చింది. 'ప్రేమ గుడ్డిది' అనుకున్నాడు 'వంపుబరుపు.' ధరలేని కారు ఎక్కి, ఒకటి నిరాలగా రెండోబండిమీద అమెను ఎక్కించారు. 'లలి' కన్య అమెతో బండిలోనే కూచుంది. లీలాకుమారి, కొత్త ప్రతిభితులూ కారులో ఎక్కిగా కారు బ్రదుమంది.

మూడు గంటలకు ఎక్కిరేకు మహానథ ప్రారబ్ధమయింది.

(ప్రీతి ప్రత్యేక స్థలంలో ప్రీతి ప్రతిభితులు కూర్చున్నారు. 'లిల' వారందరికీ నాయకరాలులాగ కొంచెం ముందుకు కూచుని 'మధురం' మీద ఓ కన్ను పారేసి ఉంచింది. అంతట కార్యదర్శి 'మానుగ' లేచి కప్పులుమూసి, 'శ్రీ వాణీ గిరిజా శ్రీరాయ' అని ధైవ ప్రార్థన చేయగా "ఎవ్వనిచే బనింపు గూడా వదిలి తిరలి. చదవకపోతే లేచి వెళ్లి మే మింకో పథ పెట్టుకుంటా"మని ఓరుగల్లు ప్రతిభితులు తీవ్రగగ్గం చేశారు. ఓ మూలనుంచి రామంద్ర పెద్దవచ్చిలేచి "అయితే 'శ్రీ మద్భాష మహాప్ర' ఒదిలి పెట్టవలసిందేనా?" అని గద్దించాడు. మధురం బెండలా లేచి వక్తు బంగా లీలో "గీతాంబలిలోని వది లైసులు వదిలితేగని మేం బిచ్చుకోం" అన్నాడు. చట్టన 'బగవతుల'గారు లేచి కాంగ్రెసువాది బీకరావంతో,

"నాయనారా! అమ్మలక్క నాయమ్మలారా! బ్రహ్మాండమైన కార్యక్రమము ముందు బెట్టుకొని ధైవ ప్రార్థనవల్ల తగవులాడుట వట్టి అంధ్రభ్రమము. ఆ భారతాత్మాయ గంగా భరీరథునియందు, ఆ వాగముశాసనులందు మీకు గౌరవము లేదా! వెండియు హంప గాతమీ బలకబ హల్లోపాల మదబంధన ముగ్ధులను సుద్దులను ఉద్ధంద మందలేళ్ళుర చంద కాంధాతీకాండ వితురుంబకరంబిత రాజ రాజ సరేంద్ర చంద్రు 'సేరో'గమువంటి ఈ 'ధీరో'గమున' నింత పూచీలేని 'పేచీలు లేవనెత్తుట భావ్యమా? సంతాప్యమా?" అని గద్దించి అడ్డరి నర్తి "ఏ దేవి యాభేయ భావంబుని ప్లావరణగమ ప్రపంచము కాలాని క్రాటుమపుడో, ఏ దయామయస్వంత యనుగ్రహంబున వచ్చి యాది కవులు మేమనాది యోగులు కృత్యాధ్వవృద్ధి దాటి కృతకృష్ణులైరో, ఏ యుధాక ఊ గంటము దించి, ఆట చించి అలోచన తెగత బిచ్చుకొని వచ్చు అంధ్రకపుర కడ్డపడి అనత్తు దాటించెవో అట్టి శ్రీ ముంధరాదేవిగారు దియచేసి అధ్యక్ష పీఠ మలంకరిం తురుగాక." అని ఉరిమి కూర్చున్నారు.

"మనలాళ్ళు అధ్యక్ష పీఠాలు వదులుకుంటేనేగని ఈ దేశం బాగుపడ"దన్నాడు మధురం. వెంటనే ఒగుతుతూ అధ్యక్ష పీఠానికి తడుముతున్న ధరలేని చేయిపట్టు కుని 'లలి'కన్య పీఠం ఎక్కించింది. కార్యక్రమం ప్రకారం అవ్వన వంఘాధ్యక్షులు తమ ఉపన్యాసం ఇట్లా ప్రారంభించారు :

"అయ్యమ్మలారా! అలొంద్ర యతిప్రాస మహావనలారా! ప్రియగము. మన్ని గతము. నేడు ఇప్పుడు ఇక్కడ మనము ఎందుకు సమావేశమైతిమో యందఱకుం దెలిసినయది కాదా? ఒక్కొడు మనమును తులలేని గౌరవమును, వెంలేని కానుకలను నింపుదలకొత్త సంతాపించినవాలమె కామా! మనంజము బివా పులాతమనని యిటీయం దొరికిన కరక్కాయవలన మరణ కావముంబట్టి సువిదితమైనవదికాదా? రాజరాజ సరేంద్రుని మొదలు రమ్యవార రాయలవఱకు మనదాటి తెయిందొడ్డన వా రున్నారా?

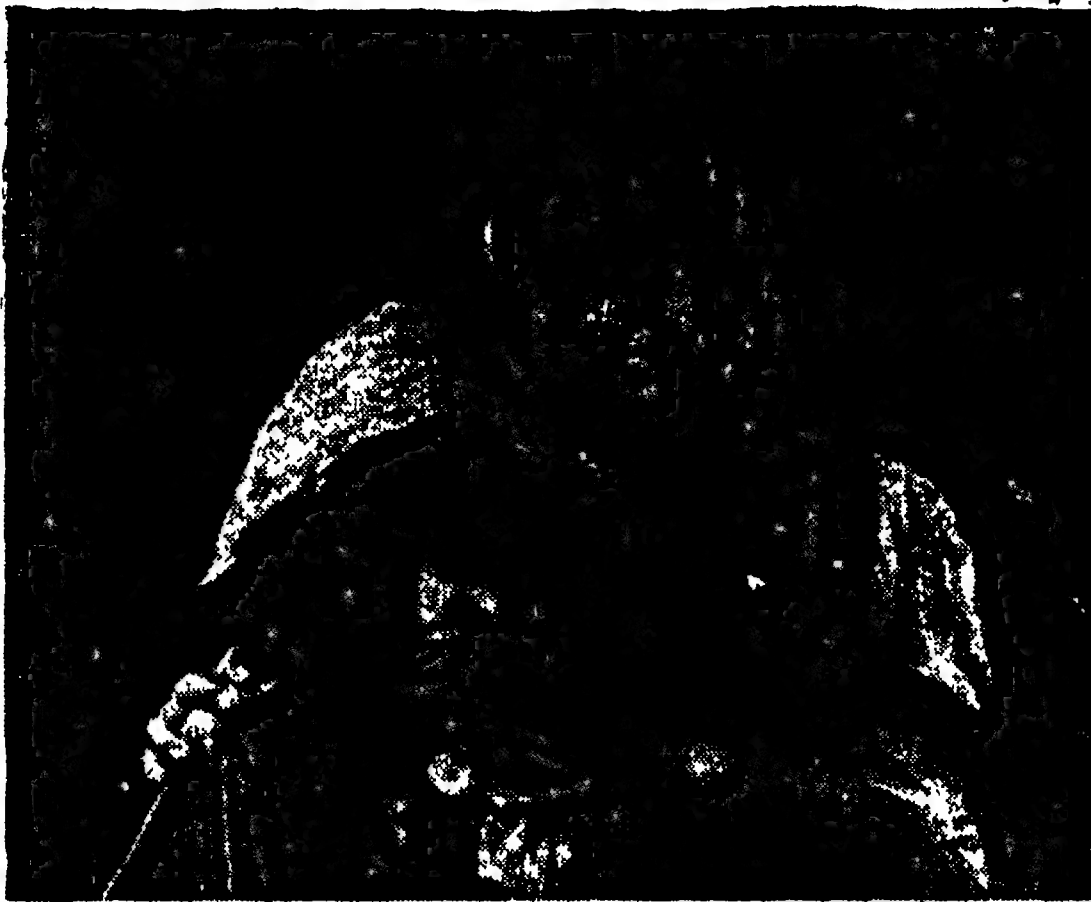
"మృయ మొదలు చివ్వుయదాక మనం గాదని కాల కడపివా రున్నారా? బాలకు పార్వపీఠధి శతకము దగ్గ అనుండి మహావని భారతమువఱకు మనము పెట్టిపది

మే మ దానా దొఖలు చేశా
[1935 యువ వంశవృద్ధినించికముంది]

బుద్ధుడునేడు జీవించియున్నయెడల [1935 యువవంశవృద్ధినించికముంది]
ఇప్పటి మామిడికాయలు మే దిన ద్వింశతికాని ఐ ద్వింశతామని దూషించ బడుకాద .

రేవు వర్షము కురవవచ్చు...

రేవు నీమి జరుగుతుందో ఎవరికి తెలుసు! అదృష్టమో తిరదృష్టమో ... ముఖమో చూడమో. మీరు ప్రయత్నిస్తే వాడు మీ మీద ఆధారపడి వున్నాడు. లేదా మీరు ఒంటరిగా భవిష్యత్తును ఎదుర్కొనవలసి వుండవచ్చు.

దేనినైనా మీరు సంసిద్ధులై వుండవలసివచ్చే. బ్యాంక్ అఫ్ ఇండియా విషయములో మీరు జవాబుదారీగలదు.

నేనింగ్స్ ఎక్స్‌టెంజన్ అరంభించుటకు ఒక చూపాయి కాదును. క్రమవర్ధిల్లి వంక దివ్య మోక్షము మీరు పొందుతే తనకు తల్లి వర్ధిల్లివంక అది పెరుగుతునే వుండును. మీరు నీనికములో మారక విశ్వాసమును కనుగొంటారు.

మీరు అకంభించుటకు కొలా పొందుతే వర్ధములున్నది.

* నేనింగ్స్ ఎక్స్‌టెంజన్

* మైనర్ల స్వంత నేనింగ్స్ ఎక్స్‌టెంజన్

* రికరీంగ్ దీపాబిట్టు ఎక్స్‌టెంజన్

* ఫిశ్చెడ్ దీపాబిట్టు ఎక్స్‌టెంజన్

మీరు దగ్గరగా వున్న బ్యాంక్ అఫ్ ఇండియా మార్గమును కనుగొంటే. అయితే మీ మిత్రులు. ప్రావర్ధముల గురించిగాని మీ వరుష్యం గురించిగాని అయితే దర్శించండి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో మూడు గుంటూరు, హైదరాబాద్, కాకినాడ, పిండిరాబాద్, విజయవాడ, విశాఖపట్నము ల్లా అతి దోర్లలో ప్రాంతీయ కలెక్టర్.

సక్రమంగా అధిచేయండి

ది
బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా
లిమిటెడ్

(స్థాపకము: 1911) హెడ్ అఫీసు : ఇండోర్

మీరు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమును గురించి 'మీ చేనే మా లక్ష్యం' అన్న పుస్తకము కొనుగోలు చేయండి
977-20-2000

భిక్షుకాలో (పాపిష్టి బిక్షు, తుడుకుడు) యిచ్చి క్షర్ణమునున్న వస్తువు తాతగారు తెలియజేసిన తరువాత వస్తు దీనిని యధిపాత పుత్రునిగా భావించి నమస్కరించి తన కొత్త వాడు అయిన వస్తువును యిచ్చి, బిక్షుకు మిచ్చివేసినట్లు. 'కందుగ భావ్యరేఖ మన కంఠమును' అనియున్నది. అయినను గొప్ప నెలగతుల నున్నవేలె విరమించును.

"వేదు కొందరు మన మహాత్మ్య తిచ్చిన (నెలగ రాజముల జదివి భాగవదీశాయి, ఎదురుతిరిగి, పిల్ల వదలమును, పడితల్లురాళ్లు అని మన 'భవ్యము' తియ్యచున్నారు. చెల్లెల్ యిది యంత విశ్వాస పూరితము! అమ్మకన్నె వీరి నమ్మగలిగెదరు. వంశాయ బిక్షువలె వట్టి గీత వడ్డ మిచ్చుటవారి కారాధ్యమైనది. ఇందు యిది సోదరులకు భిక్ష దొరకెను ప్రాస (ముఖము) ప్రాసములు సోపుచున్నది. ఉభయములు గెలిచియు తిరిగి వీరికి లేదా? వేటికాపు దీ! వెమో వడ్డములకు గూడ (ప్రాసదా! (భిక్షంగా) ఆకారా అము లేమి! (గర్వంగా) ఆ మత్తేయులు లేమి! (మృదువుగా) ఆ రంపకమాం లేమి? (సువాసనగా) ఆ ఉతాం మాం లేమి? వాని 'నవండు' ఈ తుక్కు గీతములు, ఏ వాస్తవ గేయము లకు వచ్చునా? మెచ్చు తెచ్చునా? ఇచ్చి యిది తెచ్చునా? (వధో: ఆహా! ఏం కొట్టెనున్నా దయ్య దిచ్చులు. ఇలే! అనే అధిపదనాలు) ఏమయినను సోయినది—సోయినది. ఆంధ్ర కవిత్వ (వత్తి అయినది. సోయినది. గోపాలకృష్ణయ్య ఏమన్నాడు? "కొత్తవారి కని గాళ్ల గురు యోమయ్య" అని నమ్మ వీరిని తెల్ల నెచ్చుచున్నా" అని ఆంధ్రమాత అనే యుగా వివరించలేదా? లేవలేదు? నడుములు దీనినలేదు? కాళ్లెగుర వేయలేదు? అల్ప అము మన మేమి చేయాలి అని యాడుతు. చెప్పలేదా చిన్నయమారి మహావి 'గడ్డి వెంటి గంధ గజమును బంధించు'మి. కావున మన మందరము మన మమనానించిన (కొత్త కవులను తెల్ల తెల్లమనించుట కొక కొంగ్రొత్త మార్గము కనుపట్టి (ప్రధానమునకు ఏ మహాత్మ) వచ్చామను జేపితివి. అది యిట్టిదను—కొత్తకవుల యూహలు విడిచియున్న వాడ వ్యధియ కావలయును. కనుక వారు భాష కొఱుకు (ప్రబంధములు తరువున్నవారు మనకు మూతి దిగించి దిగి దిగివీరిమే యతడు ఎంత తప్పుకొనెను మన యాంశమును తెలిసికొనలేక చివలకు మనకు దాసోహయము చెప్పజ్ఞు నిమిష. ఈ మహాత్మమునకు మీ రంధ రేమెత్తు తోడ్పడినచో కుత్తికవులను పండియలో లొంగిపోయినాను.

"నేను చిరకాల మీ యాంధ గాతము ననుమర్తన ప్పిన మాచరించి, సారంగ భర వర్ణనమున మనకం భారించి ఈ మాయ నిరాకరణోద్భవమును గమింపజేసాను. గాంధీ బా (ప్రియ కన్యకుడు. చెప్ప మరచినాను.

"వత్తిల వండితాదులు మువరత వివర్ణనావికములో మనము వ్యర్థం మని దూషించినను నమరకాసు మనము లేకవు రుద్రాంధులను చెప్పుచుండుటవే వారి వెంతయు మన మధిపదించవలెయున్నది. ఇది మన మన నోర్వలేని ముగ్ధరను తిమ్మయగ వధివలించవలెయున్నది. సోదరులారా! చాల తగ్గినది. నేను మోచించిన ఉత్కృష్ట వడ్డ తి మనరించి వంశ (వత్తి నిలవం తెల్పుడు."

అని జగన్మతంగాలు మహావీరులుగా ఉన్నట్లుగా రోజ తప్పులవలసి

చెప్పుచున్న భరదేవి లేచి, "చిరంజీవులారా! ఎందరో మహామహాపురుషులగా మచ్చు, ఈ మువరి ముత్తై (మును ఆ గ్రామ మెక్కించుట కేవలము తమకున్న స్త్రీ గారవే తుని చెప్పకతప్పదు. ఇంత మహాత్మ్యత వడవికి వేమ తగను. (ప్రాథమిక విరాజులు వామిక విక్రీరణ గారము చూపినట్లే మీరును వ్యర్థులంబు వామిక వింత యాదరము, (ప్రాముఖ్యమునుంచి మిచ్చి) మానము ప్రదర్శించినందులకు చాల కృత మెఱిగిన దాము.

"వా జీవము, జవము వేదాద్ తెనుగు కవులకే దారపిన వేమ ఈ జరాధర మున వేమయు మాటలాడంజాను. అదియునుగాక శ్రీ జగన్మతంగారే చెప్పవలసి ధాతయుం జెప్ప వా భారమును తగ్గించివారు. వారి యమూల్యోప దేశముల ననుసరించి మీరందరు కృత్యకృతులగుదురుగాకమని కోరుచున్నాను" అని చదివె బదగా, చిన్నన అంధయతి లేచి "బ్బా! తిక్క దవలేన కిమ్మనెడి వాడ రూడి పర్వతంగా మీరు నమ్మ దరితరపిక తగిమిక్కోవారు. వామిక అదరం చూపిన కొత్త కవుల వ్యాపారిక భాషలోనే మాట్లాడతాను.

"భారత కవుల న న్నధిమానించినా, అప్పటి వాడి సామ్యంతా పడిపోయినట్లు నమ్మ కాదు అడ్డమైన గడ్డి కరచాడు. వా సోదరుడు రంయతికి విషమే పెట్టాడు. నమ్మ అదరించిన అధిమ కవులను నమ్ముకుని మేదిద్దరం వారితోటే ఉంటాం. మేము మీతో మ్మ టికి కలియం. వాకు మీ సంస్కృతో సంబంధంలేదు." అని దయాంబుని చెప్పకూర్చున్నాడు.

యతి(ముఖము మండిపడి "ఏం చొరంగ నిచ్చితిరి యిటు రకక మనమోరేకి" అన్నట్లు ఉగ్రులై చూశారు. కొత్త (వతివిధులలో 'మధురం' లేచి "జగన్మతంగారి అది (ప్రాయాంత) కొంతవరకూ ఏకిరిపిస్తాం. అట్లే చెప్పవలసింది లేదు" అని కూర్చున్నాడు.

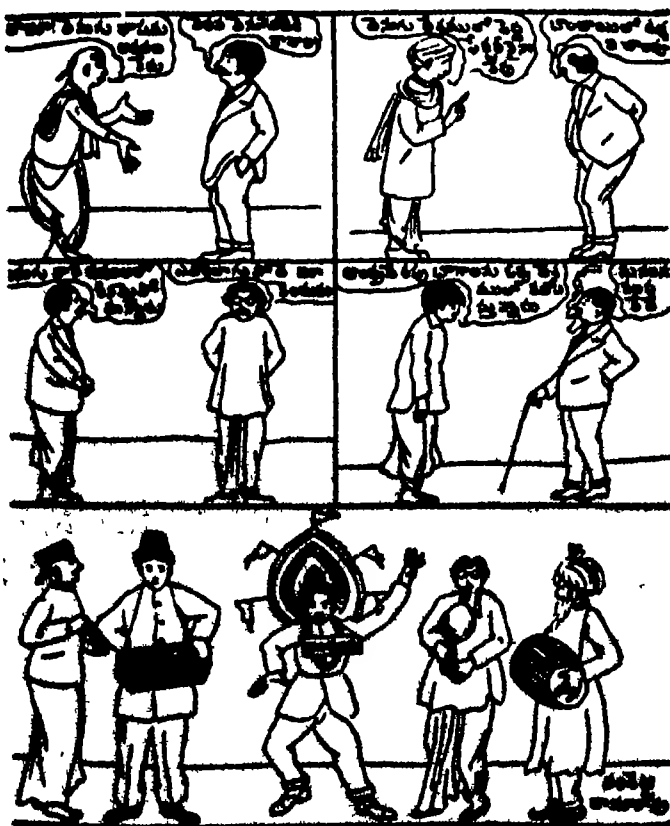
కార్యదర్శి లేచి "మహామహాపురుషుల ముత్తొడ్డరులారా! తవరంజలపాదర భావ నుతో నందండు తోడ్పడి నభ జయప్రదముగా జరిగించినందులకుబడే వేవేలు కృత జ్ఞతాధిపదనము బర్పించుచున్నాను. ఈ తీర్మాములను తామందఱువత్త గించెమ్మతలవ గోరుచున్నాను.

1. ప్రస్తుతము, మన సంఘమును జూపిషిరించి (కొత్త (కోపం (దొక్కు ముచ్చ ఇప్పటి కవుల (ప్రబంధములు బిట్టకొనెనచో వారి కడుగడ్డన వడ్డ తగిరి యిడి పించుటకు ఏ వధవారు తీర్మానించుచున్నారు.

2. య విమర్శనలో మనము వ్యర్థంమని దూషించి (ప్రాసము, నమరకాసు మనల్ని రన ముచ్చతిల్లుమ చెప్పు వంశ వండితాదుల ఏ వధవారు అధిపదించుచున్నారు.

3. మనము వీరికంతాను, వ్రతకంతాను దూషించి యిహపరములు జెడివ వందోదర్శన వీరికావారు వీరావతి, యతి(ప్రాసలై చ్చిములని యుగాది వంచికలో (ప్రాసన సూర్యవారాయణాస్త్రీ, పద్మములలో యతి(ప్రాసలై తోన మనన్త జతికట్టిన హమచచ్చాస్త్రీ గార్లను ఈ వధవారు ఏక్కిరి గడ్డించుచున్నారు."

వ్యర్థంలా "జేష్-బలే-అవును" అని చెప్పుకుట్టి, అల్పసాహసమే తమ ఆమోదమును తెలియజేస్తూ వధలోంచి లేచారు. మే మురమా తెలియకుండా జయల నడలుపుటికి బ్రహ్మాండముంచోయింది.

ఇది అంధకృతమా? [1935 యువ కవితార్పణదినపత్రికనుండి]

ముక్తి కావలసివో? [1935 యువ వంశకృతాదిపదపత్రికనుండి]

అన్ని రంగాలలోనూ

అగ్రతాంబూలం...

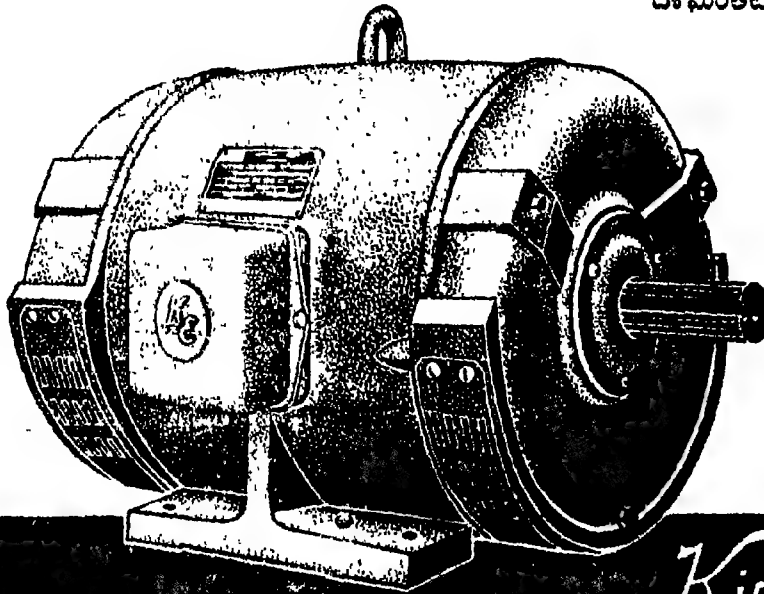
కిర్లోస్కార్

ఎలక్ట్రిక్ మోటార్లకు
మించిన ఎన్నిక,
మన్నిక లేవు!ఇండక్షన్ మోటార్స్
టైప్ యల్. కె.

1 నుంచి 30 పరకు హార్ప్ పవర్

దేశమంతటా లభ్యమవుతున్నాయి!

దేశమంతటా సర్వీసింగ్ కూడా లభిస్తున్నది!!

కిర్లోస్కార్ ఏసియా లిమిటెడ్
వారిచే తయారుచేయబడిన స్ప్లింకింగ్
మరియు స్క్విరల్ కేజ్ స్టెర్లర్లు
60 హెచ్.పి. వరకు అందరి డిస్ట్రిబ్యూషన్
లభించును.

Kirloskar

తయారుచేయువారు:

కిర్లోస్కార్ ఎలక్ట్రిక్ కంపెనీ లిమిటెడ్,
బెంగళూరు

షార్త్ విక్రయదారులు:

పారి & కంపెనీ లిమిటెడ్

మద్రాసు-బొంబాయి-కలకత్తా-ఢిల్లీ

నేస్టిరేజరు

వెంపటి నాగభూషణం, ఎం. ఏ.

[1937 ఈశ్వర సంవత్సరాదినంచితముండి]

అంకితం :

కొత్త పాతడు అంటే భయంలేనివాళ్ళకు.

* * *

అవుర

(శివేశ్వరమునా
సుమనోదయ కోమల కమలా
కోరకపీఠమణి రదనా
భారవి కలహంకిత కుముదా
ధారా జయ వసంత మాధవ—
విజయీ భవ.

(ఓమూలనుంచి విలాసంతో, రెండో వక్రకు పడిపోతుంది. తెర ఎత్తగా)

ఒకటోరంగం

[అశ్రమ ప్రాంత పూజామూలి : విశాలమైన మట్టిపెట్టు మొదలు వేదికమీద వలచు లేదీవర్ణపు రజాయి బాగుగా పరచిఉంటుంది: ఒక వివరగా, అంతా బొమ్మలో చూసే మధుకంఠము, పాపప్రాతము ఉంటుంది: వాటి వక్రన పొక్కు :

కొంచెం దూరంలో జాలువాకులాన్న పెరియేటి అంచున, అవ్వబుద్ధి అంటు రిన్నాన్న బాలకృష్ణాన్ని మునిపంట పొక్కుతో, తిరుగుతూన్న అడలేదీని అనుసరించి బాలకురంగం వెంటప గెంతుతూంది. విశ్వామిత్రుడు వేదికకు మరో అంచున కీచిగా కూర్చుని, అవంత మామూలూడు.

శిష్యుడు (ప్రవేశించి : కొంచెం దిరుగుతూ దూరంగా విలగడి, ముందుకు రెండడుగులువేసి, మల్లా తలపటాయిస్తూ]

శిష్యుడు:—జయము, జయము గురుపాదంకు!

విశ్వామిత్రుడు:—(ఒక నిమిషం తీరుతుంది, తరువాత రవంత శిష్యుడి పైపుకు తిరిగి, చూసి చూడవల్లుగా కొంచెం తల తిప్పుతాడు రాజ దర్బారో.)

శిష్యుడు:—తమకోసం దూర్వాసమునీంద్రులు—

విశ్వామిత్రుడు:—(వరద్యావంగానే, చికాకుతో) ఇప్పుడు పిలువేడు మరోమారు రమ్మను.

శిష్యుడు:—మరి వారు ఇప్పుడే—

విశ్వామిత్రుడు:—పో.

(శిష్యుడు జంతులూ వెళ్ళి వెళ్ళిపోతాడు. రోసం గలవా వివేచకుడు—దూర్వా మడు ముందుకు రావోటాంటే, శిష్యుడు అడ్డుపడి వారిమన్నెట్లు : (కనుంగా కేకలు ధూరమోతవి. తరువాత విశ్రాంతి.)

అ, చింత దుర్భవా పులుసు వావంటూన్నదే? దేవతలందరూ నాకు అడిగి బ్రాహ్మణుని చేశారా? కాని, పుల్ల ఎంతలో మారిపోయినానా? (లేచి అటూ, ఇటూ పాకు చేసినట్లు బుద్ధువును సేపిస్తాడు: నిలుచునే పొక్కుగొట్టం అందుకుంటాడు.)

అవును, మారిపోయాను. మారిపోయాను. వా యధేచ్ఛావివారం.....రీల..... (వచ్చి) వచ్చి వేసి దిక్కుతున్నాను—మేమకోసం.

(మేనక ప్రవేశిస్తుంది. వదనాల్లో బాలికరాలు. మిమమ రాడుతూంది.

కొంచెం వెనుకగా ఒక అవ్వర పొక్కుల్లో పిల్లను ఉంచుకు వస్తుంది. మేనకకు చూసి అనితానేసంతో)

వక్రమూ?

మేనక: (విరుద్ధమతో నవ్విపోచి, అతని భుజాలమీద చేతులువేసి, కళ్ళలోకి చూస్తూ) అదా.

విశ్వామిత్రుడు:—అదే—కావూ?

మేనక:—(అడ్డం కావల్లుగా) ఏమిటి?

విశ్వామిత్రుడు:—ఏమిటా? అంత వక్ర మరచిపోయివావే? చూశావా ఎలా పోగిందో? (అతని వదనాల్లో బాల మోత కనుబులున్న గడ్డం నిమిరుకుంటాడు.)

మేనక:—(అవంతచూచి, వెళ్ళిపో) లేదు.

విశ్వామిత్రుడు:—(ఒరుముతూ) ఎందుచేత ?

మేనక:—మరే—

విశ్వామిత్రుడు:—మరీలేదు—గిరిలేదు? నాకడుదీచేత కురు పంపిను కూడా కాదా ? ఆ వెధవ చెప్పరా? ఇంత మైమరచి ?

మేనక:—(మోకరించి) కోప్పడవద్దు : నేను మరచిపోలేదు. లేక—పట్టుకు రాలేదు. విశ్వామిత్రుడు:—ఏం?

మేనక:—అవు! అలా కవరకుండా నీనండి. మొన్ననే సోమయాజులు గార్ల రీడరూ అప్పరంసు పరించావుని 'లా' అమలులో పెట్టారు: మీకు తెలియదా?

విశ్వామిత్రుడు:—అలాగేం : నేను సనాతన పరామర్శలో కానులే: అందుచేత నాకు స్కూలర్ రాలేదు: ఐతే?

మేనక:—ఏమిరేదు. వచ్చేవారందరికీ ఇప్పటివ్వుటికి అన్ని ఛేడ్లూ అయి పోయినవి. తిరిగి చేయడానికి—విశ్వరూకు ఒంటల్లో బాగుండక అతడు సనికోకి రావడం లేదు.

విశ్వామిత్రుడు:—పోనీ, ఇంద్రుణ్ణి అడిగి అతనిదగ్గర ఏమైనా ఉన్నవేమో అడిగి తీసుకు రాలేకపోయినా?

మేనక:—తాగుంటుందా చెప్పండి, మీరే. ఆయనకు అక్కల్లేదా?

విశ్వామిత్రుడు:—'అలాపురోగవామిలు' జనుక అతనికి గడ్డం మాయ జూడదు. నాటాటి ఏకవర్ణి. ..

మేనక:—(అవవారింపి) అది కాదండి

విశ్వామిత్రుడు:—అవును: అలాటివాడు నాకు రోజు ఎందుకు ఇచ్చాడు మొదలు విపు వన్న గడ్డం తీసేమకోమని ఎందుకు బ్రతిమాలావు? ఇదివరకు నాకు దాని ప్రసక్తి ఏమైనా ఉన్నదా? పిపు వచ్చేటప్పటికి గడ్డం పెంచుకు కూచోవా? కబురు అందగానే పంపిస్తామనుకున్నాను. పోనీ, అలస్యమైనా, పిపు వచ్చేటప్పడైనా తీసుకు వస్తానను కున్నాను. అవును, పిశేం?

మేనక:—ఎందుకూ—ఎందుకడగానే అలా కనురుతారు? (నవ్విపోచి, సవిలా సంగా) మీరు, ఏలా ఉన్నా నాకు బాగానే ఉంటారు.

విశ్వామిత్రుడు:—కాల్లే. నీ మాయవేషాలు కట్టిపెట్టు.

మేనక: (మారు మాటాడకుండా దూరంగాపోయి నిలుచుంటుంది)

విశ్వామిత్రుడు:—ఏం? మాట్లాడవేం?

మేనక (క్రిందికి చూస్తూ, అలాగే ఉండిపోతుంది.)

విశ్వామిత్రుడు:—ఈలా రా: కదలవేం? తీర, రా ఇక్కడికి.

మేనక:—(సపిపిస్తుంది.)

విశ్వామిత్రుడు:—కనుక, పిపూ వాడూ అటోచించుకుని చేపి పని అవుమాటా, ఇది?

మేనక:—.....

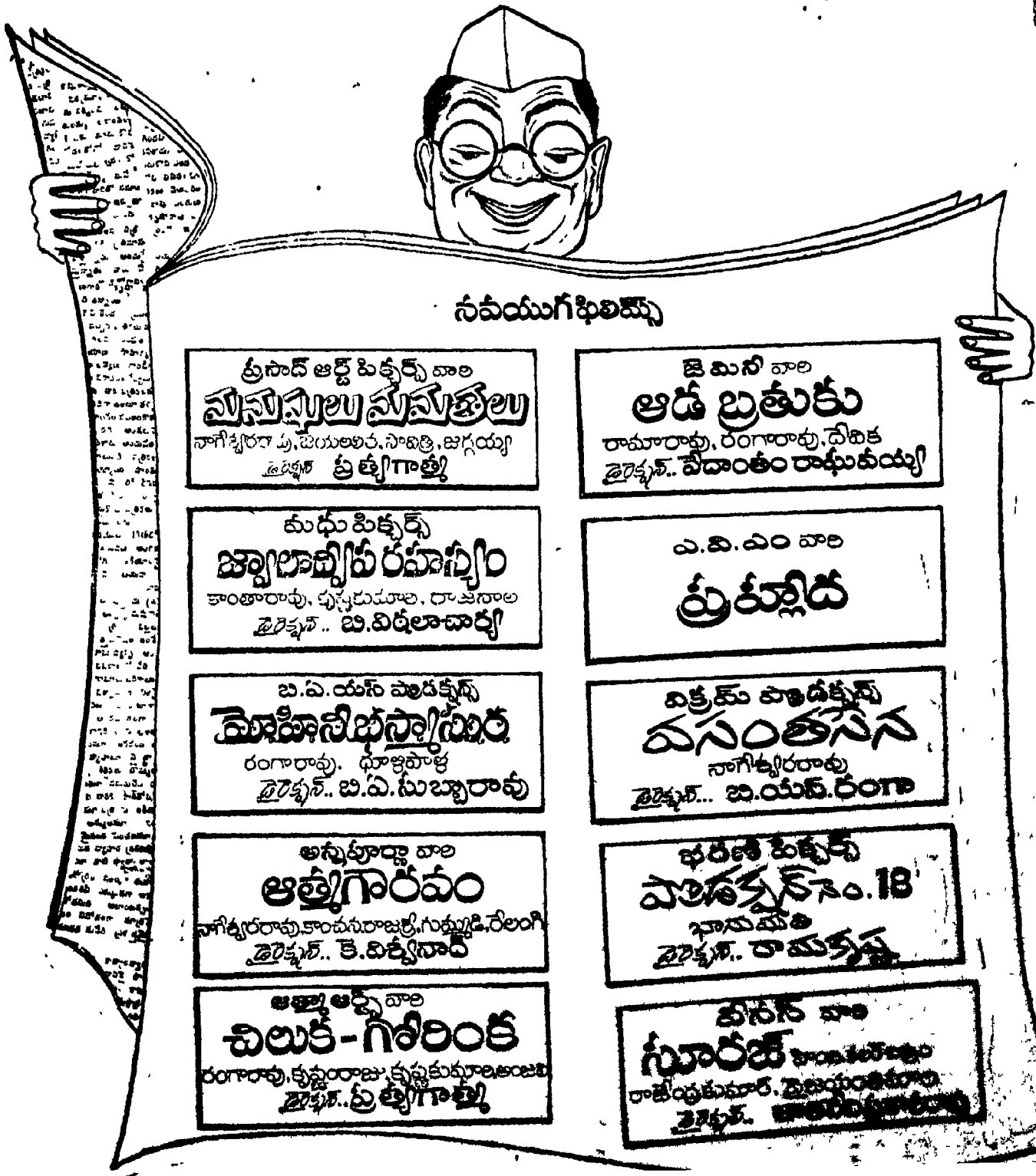
విశ్వామిత్రుడు:—నా తరపు వస్తుం చేయడానికి, నా బిరిగెడ్డం, నా అడిగ్డం అటాకాలం పోయేందుకు, పిపూ ఇంద్రుడూ పచ్చిన వెన్నామా ఇది? మీ తల్లిగ తిరింది కనుక—నేనక ఏలా పోతే మీరేం? నా గెడ్డం మానీ, చేసుకునేందుకు భేదలేక, నేను ఎంత అవ్వ పడుతూంటేమాత్రా పిశే? అమ్మా, ఎంతవాళ్ళు అప్పరలు! మౌన వాంగనలకుండే కుళ్ళిలాల్సిన మీకూ ఉన్నా మీ! (ఏమన్నా మేనక విక్రమమునామోవడం చూచి) కానీ, మీని ఎన్నెచు.....రీప్స్!

శిష్యుడు:—(వింగిపోచి తొలిమానీ, తల తిప్పాడు.)

విశ్వామిత్రుడు:—ఓరి, శంభయ్య! అలా దిక్కులు చూస్తావేం: ముందుకురా: (శిష్యుడు సమీపిస్తాడు) అశ్రమంలోకివెళ్లి వైత్తిరీయం రెండో కట్టవాటున రేణ యన్నా, పాపపంపితలో పాత భేదమన్నా ఉన్నాయి, పట్టుకురా. (శిష్యుడు వెడతాడు.)

ఎంతో అనుకున్నా : పిపు అమ్మాయిని, చిట్టతల్లిని ఎదుకు వచ్చేటప్పటికి, వక్రగా పేస్ చేసుకుని అందంగా ఉండాలి. కానీ, ఇంతమేన తరువార—పిపు నాకు అక్కరలేదు. నామీద మమ తీరగానే నన్ను ఇలా పరాధిస్తావే? వరేలే: నీ రోసకు

రాజకీయ, సాంఘిక, సాంస్కృతిక రంగాలలో
50 సంవత్సరములుగా ఆంధ్రదేశమునకు ప్రాచీన
సేనచేస్తున్న మొట్టమొదటి తెలుగు దినపత్రిక
ఆంధ్రపత్రిక స్వర్ణోత్సవ సమయమున
మామూలుకొంక్షలు

సవయగ్భిక్షు

<p>ప్రసాద్ ఆర్ట్స్ పిక్చర్స్ వారి మనోమూలు మనోజ్ఞలు నాగేశ్వరరావు, బి.యలలిర, సావిత్రి, జగ్గయ్య తెలంగాణ ప్రత్యేక గాత్ర</p>	<p>జె.మనీ వారి ఆడ బ్రతుకు రామారావు, రంగారావు, దేవిక తెలంగాణ.. వేదాంతం రాఘవయ్య</p>
<p>మధు పిక్చర్స్ జ్వాలామ్మి రహస్యం కాంతారావు, చుట్టచూర, రాజనారాయణ తెలంగాణ.. బి.విద్యలాచార్య</p>	<p>ఎ.వి.ఎం వారి ప్రయాణం</p>
<p>బి.ఎ.యస్ పిక్చర్స్ మోహనాభిషేకం రంగారావు, ధూళిపాళ తెలంగాణ.. బి.ఎ. సుబ్బారావు</p>	<p>విక్రమ్ పిక్చర్స్ వసంతసేన నాగేశ్వరరావు తెలంగాణ.. బి.యస్.రంగా</p>
<p>అన్నపూర్ణ వారి ఆత్మగౌరవం నాగేశ్వరరావు, కాంచనరాజు, గుమ్మడి, రేలంగి తెలంగాణ.. కె.విద్యసార</p>	<p>భరణి పిక్చర్స్ పాదక్షిప్తం. 18 భానుమతి తెలంగాణ.. రామకృష్ణ</p>
<p>ఆంజ్ఞు అర్ట్స్ వారి చిలుక - గోరింక రంగారావు, చుట్టచూర, చుట్టచూర, అంజనేయ తెలంగాణ.. ప్రత్యేక గాత్ర</p>	<p>బి.నర్స వారి గూరజ్జీ రాజేంద్రకుమార్, ప్రభాకర్, అంజనేయ తెలంగాణ.. అంజనేయ</p>

విప్రు వట్టుకెళ్లు: ఇంద్రుడి మోక్షాప కోట్లాదిని చెప్పు. ఎవడిక్కావారి: మళ్లు ఏ ఋషి వట్టు చెరుదాని? బలముదేరేటప్పుడు ఉపకరిస్తాయి.

మేనక:—(కంగారుపడతూ రోపిలికి పైగి చెప్పింది దాది పసిపాపలో (వనే శివగా, తా. అందుకునీ, అంగి నమిసింది). బ్రి మృంపింది పేర చేయూని చేయ లేదు. మీకు గెండు పెరుగు వాడుమట్టుకు ముప్పా? పోనీ, నామీద కోప మైతే ఈ పసికందు ఏ, మ. (నోమాయెరుపు చూసినా డిలుకోండి చూడండి, ఏలా చేతులుజాస్తూ ఎత్తుకోవటాం, చంక బుర్రు, ఏమిచోరా?—ఆ సన్నిహిత పొందుగ్గిందా, ఎప్పుడో ఏలా పొట్టుచుంటాం! చూడమో! ఏరే, వాళ్ళకే కోపం వచ్చిందికాని. (పసిక పిల్ల అలసి అడడుపుతోంది.)

విశ్వామిత్రుడు:—(రవివర్మ చోమల్ పోజులో ఓ చేయి వెల్లిమీదలు ఎగజాపి వారిస్తాడు)

మేనక:—(కొంచెం వెనుకకు తగ్గి) ఎంత కఠినుండి.

విశ్వామిత్రుడు:—కఠి న్నా?

మేనక:—అ. తప్పనిశీ. అచర: కఠి: విడుతు మనము కూడా,

విశ్వామిత్రుడు:—అప్పుడు కఠిమైతే—మీ మెచ్చుకు కఠిపోతుంది. ఉండేదే. (శిష్యుడు వచ్చి రేలూ, క్లేద్యం అందిస్తాడు భయపడుతూ) దొర్లగ్గదా ఎక్కడు వెళితే అక్కడే పాటుపిపోతావే? (మేనకపై రేలు విరిచేసి) టినుకుపో, వెళ్లు.

మేనక:—ఇది 'తగునా?

విశ్వామిత్రుడు:—భేషగా.

మేనక:—అవును. మనసు మారిపోయిస్తున్నాడు.....వెనం నామీదనే మే తప్పించు కోవాలి మీ పన్నాగం నాకు తెలుసులేండి. వెల్లిపోతాను

విశ్వామిత్రుడు:—శీఘ్రంగా.

మేనక:—ఉండులెండి మీ పాపను మీరు తినుకోండి.

విశ్వామిత్రుడు:—మీపాప—మాపా! ఇప్పుం లేకపోతే పొరవెయ్య

మేనక:—అలాగే. లేకపోతే, మును పిల్లలు ఎందుకా!

విశ్వామిత్రుడు:—ఎందుకూ! విప్రు చేసిన పనే, పెద్ద రై అదీ చేయడానికి. కానీ ఇది వృధాగా పోదులే. రేజర్వల్ల ఏకా నాకూ ఎడదాపురైసివి కదా ఏ సంతానానికి అదే-కావాలి రేజరే!

ఫీ! మాయకోపడి ఎంత తపఃఫలం వ్యర్థం చేసుకున్నామా!

(వెల్లిపోతాడు. మేనక, అప్పుర అలా నిలవండి, కదలక ఉంటారు.)

రెం డో రంగం

[కులవతి కలుపు తపోవనం.

అవతరంగా ఆశ్రమకుటిరమును కనబడుతూ ఉన్నది

మాధవీ వికుంజము దగ్గర శకుంతల నిలుచుని ఉంటుంది]

శకుంతల:—(చేతిలోఉన్న రేజర్ కనబడేటట్టు వట్టుకుని చూస్తూ)

రేజరులు చగలేవా

మోజా తిరిపోయినా

రేజరా

గడ్డమంటి చెప్పే వంపు

కానీ పిలువనవ మననే.

క్లేదు కరుకు పూములుకుం

వాడి అబ్బ! పైచలేనే!

ఎన్ని మాయలు, ఎన్ని నమ్మకలు, అన్నీ మరచిపోయినాదా! అంతఃపురాంగవం వలతోపడి, నన్ను అన్యాయం చేయడం—

(అనమాయవచ్చి సమీపించి)

అనమాయ:—ఏమి.....చేయడం?

శకుంతల:—.....

అనమాయ:—కదులు. ముహూర్తం దాటిపోతుంది కులవతి, బ్రహ్మలోకానికి వెళుతున్నారు. నిన్ను శార్భంగపుని తోడు తీసుకోవన్నారు.

శకుంతల:—(కోపంగా) వేసు వెళ్ళను. నగు చేరుకోగానే పిలిపించుకుంటానని చెప్పి ఇలా వంచు చేస్తాడా? పోనీ, తన పేరే తలుచుకుంటూ బ్రహ్మచారిణిగా ఆశ్రమం తోనే ఉండిపోతాను. ఆయనకు అంత బెట్టా?

అనమాయ:—కాదమ్మా! రాచకార్యం—

శకుంతల:—రాచకార్యం! అనే వాకన్న ఎక్కువైతే నే నెందుకే? తేరగా దొరికా నని, ఏమీ తెలియనిదానని అంత చుంకనగా చూస్తాడా? (చేతితో బెదరిస్తూ) అమాట నావద్ద ఎంతాపంటే—

అనమాయ:—చినవూ?.....నీమాటం కేమిలే, వేసు చూడటం లేదూ, ఎప్పు టెప్పుడు కాచుకని కూర్చోడం? కొంచెం అలికిడి అయితే పైన్యం మూపున్నది ఎదురు చూచికి లికిపోవడం (రేజరును చూపించి)—అదిగో, వెళ్ళేటప్పుడు నీ దగ్గర పదిలేయ లేదూ శ్వాపకానికి దాన్ని ఒక్కొక్కమైనా ఎడదాస్తున్నావా? నునుపటిలాగ పిలిచింది

(శ్రీ సామగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారి వడ్డీపూర్తి; అధ్యక్షుడు: శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారు.

[1936 ధాత సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

కన్నులేలాగా పెంచుకుంటున్నావా? చాలా బాలకు నవ తృణాంకుర ప్రాశనము చేస్తున్నావా? నిదుర లేచింది మొదలు రేజరును మెరుగుపెట్టడం తలచుకుని నులి యడం, ఎన్ని చేర్చుకున్నావమ్మా!

శకుంతల:—(రేజరును దూరంగా విసిరి) నన్ను మోసంచేసినవాళ్లు—ఇంతే!

అనమాయ:—(పిసి అందియబోతుంది.)

శకుంతల:—అక్కరేదు. నీవు నాతో మాటాడవద్దు

అనమాయ:—మాటాడమి లే ఇక మీ ఊరికిపోయి మురగాణేనైన తరువాత నరే, ఇప్పటినుంచే ఇంత అధికార గర్వమా? కానీలే—

శకుంతల:—నాతో మాటాడవద్దు ఇక్కడనుంచి వెల్లిపోతానా, నేను వెళ్ళనా?

అనమాయ:—మెదకుండా ఉంటావేలే నా కెందుకు, అయినా, మీ దంపతుల సంగతి? మీలో మీకు ఏమేం ఉన్నాయో, ఏం?

శకుంతల:—.....

అనమాయ:—కూర్చో

శకుంతల:—ఉహా

అనమాయ:—పోనీ, నవ్వు.

శకుంతల:—ఉహూ. కూర్చోను, నవ్వును—నీతో—

అనమాయ:—మాటాడవు. అయితే ఏం చేస్తావు?

(దూర్వానుడు పుట్టాడు. శకుంతల, అనమాయ ఎవరెడగా తిరిగి నిలుచుని ఉంటారు.)

దూర్వానుడు:—ఓం శవో అస్తు... ద్వివదే

(ఎవరూ కదలరు.)

శం చతుష్పదే.

(ఏమి, అటు చూడకుండా నవ్వుతారు దూర్వానుడు కొంచెం సకిలిస్తాడు: ప్రయోజనంలేక, రాచకునేట్టుగా సమీపించి)

వేసు వచ్చావరా: (కొంచెం తటవలాయించి వెళ్లి, మాచిగున్న మొదల వేడిక మీద కూర్చుని)

దూర్వానుడు:—అతిధిపూజ—

(శకుంతల, అనమాయ విసురు)

అర్ఘ్యం, పాద్యం—

(వాళ్లు వెనుకటిలాగానే ఉంటారు: ఆడును ధూకుడుగా వాళ్ళమీదకు వెళ్లి)

తెస్తారా లేదా పూజాద్రవ్యం? (వాళ్లు చలించరు) ఖింపనా ఇక తిరుగుకుండా! కాచుకోండి (కొంచెం తమాలుంచి) ఏత్ర ప్రతిమంలాగా కదలరే? మీకు నుతి పోయిందా? దిప్పలుషిని—దర్శనం అనుగ్రహించాను. పూజించండి—తరించండి! ఇప్పు టికి చెప్పున్నాను. చెలిపోకుండా—(ఉరుకుని నిదానంగా) ఏమిటి ఎంత? (దివ్యదృష్టి సారించి) వాం. పదుచుడనుం పిగిడు! శకుంతలా ఈ అవస్థకు ఫలం అనుభవించు. రాజును తలచుకునే కళ్ళతో నువ్వు చూడలేవే? అతనిమీద కోపం నామీద చలాయించామను కున్నావే? చూచుకో—(కాసోదకం, అభిమంత్రితం, విడుస్తూ) నిన్ను దుష్టంతుడు మరచిపోతాడు. (అంగతో దాటిపోతాడు.)

**We manufacture and supply layflat
Polythene Tubings, Bags and Sheetings
in any gauge and sizes at competitive prices**

**For your requirements,
Contact**

R. K. INDUSTRIES

16, Stringers Street, Madras-1.

Phone : Care 23019
23526

**MACHINE MADE PAPER BAGS
OF
ALL KINDS AND SIZES
WITH OR WITHOUT
PRINTING**

Manufacturers :

BAGS & PRINTS

16, Stringers Street,

MADRAS - 1.

Phone: Care 23526

అనూయ:—వందకోపి—కానం—అమోఘం.
 శకుంతల:—కానీ, ఎప్పుడు మరీయో రానీ. వా విధి వాత! (దుఃఖిస్తుంది.)
 అనూయ:—రా. పోయి బ్రతిమాలుకుని ప్రసన్నుని చేసుకుందాం.
 (శకుంతలను బలవంతంగా లాక్కుని వెళుతుంది. స్టేజ్ లోకి వివిషం శరీ.
 అంతలో ఇద్దరూ తిరిగి వస్తారు.)
 శకుంతల:—మాయపై వాడు.
 అనూయ:—(ఈ ఊహిస్తుంది.)
 శకుంతల:—ఏం చేయను? ఎవరిని చేడుకోను? (వెళ్ళికి పిచ్చి కురిసిపోయింది)
 కదా ఈ రానీకి ఇచ్చి అగ్రాహిల్ల! ఏలా బ్రతుకును? ఇందుకు—(కూర్చుంటుంది.)
 అనూయ:—నీ! దైత్యం తెచ్చుకో, అలా విచారించకూడదు! ఎప్పటికీ
 గతి మరదే ఉన్నది. ఆమెకు దయరాల! (కళ్ళలో పెట్టుకుంటుంది.)
 (వారదుడు ప్రవేశం. వెంట గానం)
 వారదుడు:— రోకల నుండరానా—దురా
 రోకల నుండరానా
 వాకరానా—నా
 నా కుమారానా.
 (శకుంతలపైకి ముస్తాదు: మరదేని పిసి) ఎప్పుడూ ఒకటి (మూత! (క్రిందపెట్టి) కుక్కురుముకుంటూ ఊసుకో, వేలానా లెదూ (ట్యూరింగ) వారయూ, వారయూ!
 శకుంతల:—(లేచి విలుమని) నమ్మకరం. దయచేయండి.
 వారదుడు:—కల్లాణి! భర్త నువ్వనామిద్దరమ్మ!
 అనూయ:—చప్పుతూ అయితే పెద్ద పేరీ వస్తుంది!
 వారదుడు:—(ఉరికివడి) ఏం?
 అనూయ:—ఇప్పుడే—దూర్యానానా కానం యిచ్చి వెళ్ళారు!
 వారదుడు:—ఎందుకూ?
 అనూయ:—ఎందుకేమిటి—కానీకి? అయినా అంబాపే కదూ? ఇవార
 మేం కనబడ్దాం!
 వారదుడు:—అయితే మాత్రం?
 అనూయ:—కాలిబద్ద పాము కరక మానుకుందా? ఊరికేవచ్చి, ఒక్క
 కావమైన ఇయ్యకుండా వెంటే పరుపు తక్కువకదూ? అయినా, తెలియక అడుగు
 తాను, మీలో మీరు కూడబుక్కోరా, ఏం, కర్మం? ఒకరు కానం, వారి వెనుక మరొ
 కరు వరం! పేపీలు ఎందుకు పెట్టుకుంటారు? పోనీ, పెద్దవాడు, ఆయనమూ గార
 విద్వాం, మీ ఆశీర్వాదం ఉపసంహరించుకోండి.

వారదుడు:—ఏమిటి! ఉపసంహరించుకోవడమే!—(బ్రహ్మచారి!)
 అనూయ:—మరి, దూర్యానానాను విడిచి?
 వారదుడు:—ఆ పంగతి తరువాత అర్థవింతుకోవచ్చును. అసలు అరిగిన కథ
 ఏమిటో.
 అనూయ:—అం. పాడిందే పాట! నేను చెప్పలేను. మీరు యోగదృష్టితో—
 వారదుడు:—ఉహం. తెలిసింది. మహామంచి పట్టుతో చిక్కాదులే : ముసలాడు
 మరచిపోతాడుకున్నాడు కదూ. అప్పుడు బ్రహ్మచారికేం తెలుసును? కమండలు, లలం
 ఉన్నాయికదా అవి అవక తప్పకు చేయడమే! పోనీ, తెలిసివస్తుంది. నేనే గెలుస్తాను.
 అనూయ:—తిరిగి ఆశీర్వాదిస్తాను. ఇర్మనమాను... ..
 శకుంతల:—అనూయ! చూడు, ఆ కేడిపిల్ల కుంటుందనం. తల్లిదండ్రులనుంచి
 పరిపాల్పానది. పట్టుకుంటాను. (తొందరగా వెళుతుంది)
 అనూయ:—అప్పుడే ఎందుకూ! అంత సిగ్గు! (వారదునితో) పిచ్చిలర్న!
 పంజరం దాచేసుకోవాలని వెళ్ళిపోయింది. రేలరు వెదుకుతూ ఇక్కడే పడవేసింది—
 ఈ పాదలో—అరే! ఏమిందీ? కాస్త మీరు కూడా వెడకండి.
 వారదుడు:—ఏం రేలరు?
 అనూయ:—ముందు వెడకండి.
 వారదుడు:—కాదు, చెప్పింది అం. అక్కర్లేదలే—నా దివ్యదృష్టి ఉన్నదిగా
 తెలుసుకుని ఓహో ఇంకేం? పొడిచాను! శకుంతలను పరచిపోయినా, రేలరు
 చూడగానే దుష్టంతుడు యిల్లాని ఏలుకుంటాడు!—మాడు వాగ్రత్తగా. (ఇద్దరూ
 వెదుకుతారు.)
 అనూయ:—పోయింది.
 వారదుడు:—ఊ! ఇంతలో ఏమవుతుంది?—శకుంతల పట్టుకు వెళ్ళిందేమో?
 అనూయ:—లేదు మనం చూస్తూనే ఉన్నాం కాదూ? ఇదంతా కావమే! మళ్ళా
 మహామూర్ఖుడిలో—
 వారదుడు:—వరవాలేదు, నేను ఉన్నాను కదూ.
 అనూయ:—ఏమై పోయిందంటారు?
 వారదుడు:—అదే చెప్పడానికి పీలు లేకుండా ఉన్నది: విచారిస్తాను. దివ్యదృష్టి
 ఒక—మీయంతో రెండుపార్శ్వకన్న పనిచేయదు. లేకపోతేనా—
 అనూయ:—మీరే రక్తింబాలి ఇప్పుడు పెద్ద దిక్కు ఎవరూ లేరు.
 వారదుడు:—మరేం భయంలేదు. శకుంతలను అర్హునింటికి పంపించివేయ
 వచ్చును. తరువాత భారం వాది.
 అనూయ:—అలాగే.

పరికి తెలుసు, ఇంకపై సంవత్సరములలో నేను

పరికి తెలుసు [1936 ఛాత సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

శిల్పప్రదర్శనమును జూడపెళ్ళిన పైద్యుడు పరధ్యానముక

శిల్పము—3 [1936 ఛాత సంవత్సరాది సంచికనుండి]

నారదుడు—వెళ్ళివస్తాను. (నిష్క్రమిస్తాడు.)
అసూయ—ఇదిగో—ఏమండోయ్ (వీలున్నా వింగీదాకా వెళుతుంది. నారదుడు వస్తాడు)
నారదుడు—ఇప్పుడు వేరేమీ... తిరిగి మళ్ళీ...
అసూయ—అందుకు కాదు, వీరవండి! మీ—మహిమి వదిలివేసి వెళుతున్నారే—ఇందంబి
నారదుడు—(అంటుంటూ, అంశంవేసి, అవలోకిస్తూ) మహిమి కాదు, మనసే మరచిపోయాను. ఇంకా కొంచెం దగ్గరకు వెళుతున్నాడు)
అసూయ—(పొరబెట్టే—(నారదుడు వెళ్ళిపోతూ వేయి అలా చూసి) శకుంతలకు ప్రయోగం చేడనా? కన్ను ఎరుపేసి, ప్రియతా పిలిచాతుంది)
(గానం)

మాంత్రికమదమ
భరణ, సురమోహనా
లోకైక సుందరనా
నారదుడు—(దీనికోసం సంతోషం పడినట్లుగానే ఉన్నది మన పని! (గానం అగి పోతుంది)

(నడచిపోతాడు)

మూడో రంగం

[రాచనగరిలో. విహారమందిరం. స్వర్ణాక్షరం దండం పదిండుగా వైచిత్ర్యం చేసి]
చేటి—(ఎరిక్రమించి) ఏగీ, ఇక్కడ ఎవరూలేరేం? (వదులు ఈచెప్పు వచ్చినా రని కంచుకి చెప్పిస్తే, ముసలితాళకు దృష్టిదోషం తెచ్చిపోతూన్నది కంటికి కనబడ వారందరూ మహారాజులే

(ప్రతివారి ప్రవేశించి, చేటినిచూసి)
ప్రతివారి—మహారాజులే! ఏ వ్యయంవరానికి వేసు చాలానా!
చేటి—(తిరిగిచూసి) వీళ్ళు ఉన్నావు బాబూ, ఇక్కడ—
ప్రతివారి—వీళ్ళు వీళ్ళు నిప్పు చూడకుండా నిమిషం ఉండాలనా? సుదీనం!
ప్రాంతాల కూడా ఉన్నది కదా—అన్నీ కలిపివచ్చిరాయని స్వయంవరమన్నాను—పై (నివారివీచి) ఎంత అందంగా ఉన్నావు?—నిన్ను ఇహ . వదిలిపెట్టలేను! బాబూ రేకలు విచ్చుట్టుగా నీ చివ్చాలి పెడవుంతో—వీగీ . చిరునవ్వు
చేటి. (ప్రత్యూ) బాబూండమా—రవం
గాబులందిమా—బాబూ
ప్రతివారి—(ఎందరూమీ తెలుగు నీడ
అరిసమండమా

చేటి—(ఒరుల కందరాని మోచి తేనె
విందులందమా....)

(ప్రతివారి—అందారాని—ఏ అందమైన సరో స్వయంవరందాకా అగలేను!—
గాంధర్వం—(మల్లుకోనోలాడు)
చేటి. —(చిక్కబుండా జిప్సంమకుని) ఉండు, ఎవరన్నా చూస్తారు!— మహారాజు (దూరంగా వెళ్ళి నిలుచుంటుంది)
(దువ్వంతుడు వస్తాడు: బుడివక్కగా ఉన్న అసంమోద కూర్చుని ఆలోచనతో)
దువ్వంతుడు—కుడి, ఎడమ కూర్చుని వంతులు వేసుకొని అడుగుతూన్నది ధర్మ నిర్వహణతో విస్తృత రోపం చేశానా? మును కూడా కంవరపడుతూన్నదే! (ప్రతివారిని చూసి) పురోహితులు సోమరాతులవారిని—చిలుచుకునిరా
(ప్రతివారి వంగి, సమస్కరించి వెళుతాడు)
చేటి—(ముగ్ధుడువచ్చి) బేనా! మారణే మునుపటిదేని సవిన (వేమోనహారము.
దువ్వంతుడు—(ఉండు మెడలో వేయించుకుంటూ) చేతితో, కానుకకు కను లకు అడుక్కొన్నాని చెప్పు
చేటి—(చేతులు చూడించి, మియంగా) తమ దిక్కున భాగ్యన్ని కలుగజేయమని మునుచేసి రమ్మన్నది దేవేరి
దువ్వంతుడు—మంచిది, అలాగే
(చేటి నిష్క్రమిస్తూండగా, సోమరాతుడు ఎదురు అవుతాడు: అయినకు సమస్కరించి, నైదొగిపోతుంది. పురోహితునికి కొంత దిక్కు ఒక రిద్దరు మునికుమారులు, శార్దూలపుడు—శకుంతల మేలి ముసుగుతో.
వీరిని చూసి దువ్వంతుడు లేచి నిలుచుంటాడు. సోమరాతుడు ముందుకు రెండ దుగులు వేస్తాడు. మహారాజు సమస్కరిస్తాడు.)
సోమరాతుడు—వల్ల! ఆయుస్సీర్ధన! (వచ్చిచూచిని చూపిస్తూ) ఓమ కుల వతి కణ్వుని దగ్గరనుంచి శుభ సందేశము వీసుకుని వచ్చిరు (శ్రోతివెదిచేరి, ఉచిత సత్కారములు చే, వెంటబెట్టుకుని వచ్చా.
దువ్వంతుడు—కావ్య సందేశమా? తిరగనుంకు సమస్కరిములు. ఇలా దయ చేయండి
(ముని కుమారులు కూర్చుంటారు. శార్దూలపుడు అతని వెనుక శకుంతల నిలుచునే ఉండిపోతారు)
పూజ్యులైన కణ్వుకు కుశంమా? మీ తపస్సు నిర్వహణముగా సాగుతూన్నదా?
శార్దూలపుడు—ధర్మ రక్షకులైన మీరు ఉండగా మాకు కొరత ఏమిటి? గురుపాదులు మును పూర్వకంగా ఇలా మురు ఎంచినారు....

ఆంధ్రుని చిత్రవృత్తి

[1936 ఛాత సంవత్సరాది సంచికముండి]

పరిధ్యాసముగా వక్రీలు బాధ్యతో
కలిగి కామముగా నా మాట సమ్మతమోనో ఎరికట్టు రాజులచే

అలవాటు—4

[1936 ఛాత సంవత్సరాది సంచికముండి]

ORWO

ఆర్ వో

రోల్స్ ఫిల్మ్

చ ర లు

బ్లాక్ అండ్ వాయిట్ NP 22

120 620	రు. 2.33
127	2.21
135/36 కానెక్స్	6.01
635/36 రీల్స్	4.40
127 NP 27	2.56

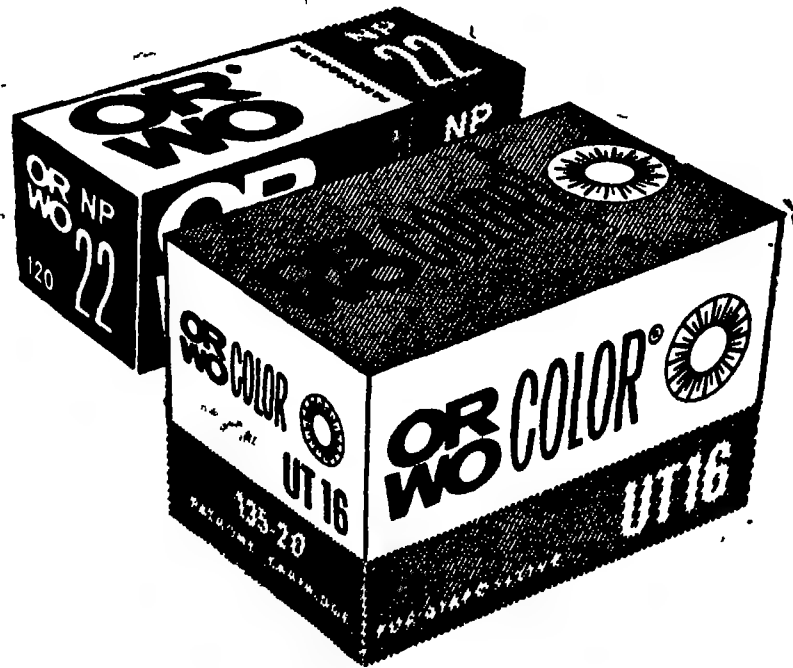
ఆర్ వో కలర్

NT 18 నెగటివ్ ఫిలిం 120	9.03
UT 16 రివర్స్ ఫిలిం 135/20	8.49

అమృతం పన్ను, యితర
స్థానిక పన్నులు అదనము

ప్రోసెస్ చేయుట : బాంబే ఫోటో స్టోర్సు, 33/34, పార్క్ వీధి, కలకత్తా-16.

G. K. వేట్ & కంపెనీ, (NT 18 నెగటివ్ మాత్రం) మాంబ్ రోడ్, మద్రాసు-2.

VEB FILMFABRIK WOLFEN
German Democratic Republic

ఆర్ వో ఫిలింస్ ఈస్టర్న్ యూనిట్

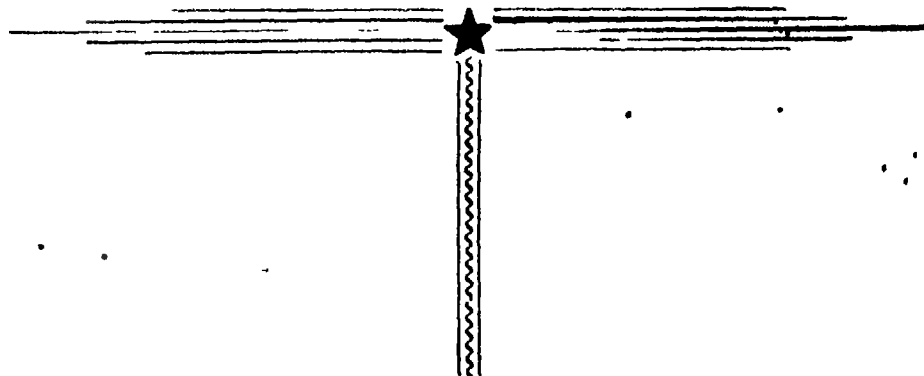
మద్రాసు-2

—:—

కలకత్తా 13

For Printing, Packing, Writing and Wrapping :

USE SIRPUR PAPER

Manufacturers :

THE SIRPUR PAPER MILLS LIMITED,

Sirpur - Kaghaznagar (C. Rly.)

THE SIRSILK LIMITED

Sirpur - Kaghaznagar, (C. Rly.)

Manufacturers of

best quality Acetate Yarn and Fabrics.

దువ్వంతుడు:—ధన్యం. వారి ఆర్థ్య ఏమిటి?
 శార్లె రవుడు:—“వారు! గంధర్వ వా కూతురి వరించడం తెలిసికొని పంపించాడు. వెం మనకి ఈమెను ఏ వెంటనే ఉంచుకోవడం వుంది” అని చెప్పి మన్నాడు.

దువ్వంతుడు:—ఇది ఏం మాటలు?.....(చిరువ్వుతో) పార్శ్వమూర్తులు—
 పరీక్షాపాత్రలు తెలియ చెప్పడమా?

శార్లె రవుడు:—పరీక్షాపాత్రమా?

దువ్వంతుడు:—కాదు, మరి? అయినా, కానియండి. మీరు పూజ్యుని! (శకుంతల అనుమతి) ఈ గర్భవతియేనా కణ్వలు వాకు పంపిన లాభ్య?

శార్లె రవుడు:—ఈమెనే పిల్ల వరించినది.

దువ్వంతుడు:—అబద్ధము!

శార్లె రవుడు:—అం. కానియందుమని ఘటపాత్రులైనా.

దువ్వంతుడు:—లేదు: మహా ప్రాణము! కాని కడుపుతో ఉన్న పిల్లను లాభ్యవరించు పంపినదనే అడేశము—అలా పరీక్షాపాత్ర, కానినీ అడీ?

శార్లె రవుడు:—ఈలా, అమాయకులని పంపినయడం కూడా రాజ భవ్యంలేదా? అలాగే ఉండే మాకు ఏం తెలుస్తుంది? మా పని మేము చేశాం. ఇక వియ్యం. ఏలుకున్నారే, లేక—

(శకుంతలతో) ఏమిటా! మాకానా, ఈయన వారికి! పిల్ల, మానియినా పోయిపోయేదామో, మునుగుతీయి: ఇప్పుడు పిల్ల పడితే ఏలా? (ముఖం చూపిస్తుంది.)

(మహారాజుతో) చూడండి, ఈమె ఎవరో....

దువ్వంతుడు:—ఈమె ఎవరు?

శకుంతల:—వారా!

దువ్వంతుడు:—వారా!—ఇంత మరీతమా? అమ్మాయి పిల్ల పరిచయంగా ఉన్నావు. అప్పుడే ఇన్ని మాయలు ఏలా వేళ్ళుబాపామన్నా?

శకుంతల:—మాయలా! ఎవరివి?

దువ్వంతుడు:—తెలియడలేదా?

శకుంతల:—మర్నా ఆనంది, ఆ మాట.

దువ్వంతుడు:—అంటాను. నాకేమి భయం?

శకుంతల:—అవును ఇంత భవ్యంగానీ, మోసానికీ అడిగివేసిన మీకు (దగ్గరకు వెళ్లి) కోపమా వాదించా? మీరు స్త్రీలు రమ్మంటారా అని కాదుకుని ఉండి ఉండి, స్వతంత్రించి వ్యసించుకు పుట్టించండి.

దువ్వంతుడు:—నాకేమి అర్థం కావడంలేదు.

శకుంతల:—అలాగే? ఏమీ తెలియనివారు నన్ను మాయచేసి, ఏలా వరించి, పన్నిక లిచ్చి.....

దువ్వంతుడు:—ఊం. కథ అల్లు—

శకుంతల:—చారవా! ఇది మీకు తగదు! అప్పుడే మరచిపోయివారా? మన తెలిమికి పాక్షిక సేక్రేటరును, మా తండ్రి, మా అమ్మకు యిచ్చు దానిని మీకు నేను పంపించలేదా? ఆ శ్రమతో ఉత్పంతకాలం మీకు అనుదినమూ నేను అనుచించి యిచ్చి దానికదా? అప్పుడు మీ పుట్టిని తెక్కిళ్ళి ఎంత ముద్దొచ్చి? పోటీ వెలికలైలు నన్ను మానీ ఎంత అమాయపడేవారు! జ్ఞాపకంలేదా, మొదటిసారి మీరు రేచు వెట్టుకోవడం చేతగాక, గంటల్ల పడితే, నేను మందార రేతులు తీసుకువచ్చి అర్థలేదా? ఏం, చూడండి, మీరు సేక్రేటరుకుని అక్కడ నడమీసేతే తీసి దాచేసి, అల్లరిచేస్తే ‘రేచర్ ఒక యెక్కా, వేం ఒక ఎక్కా’ అని మీరు నన్ను ఎంత ప్రతిమాలుకుని, అనితరణ అభ్యమైన ఆ దేవప్రసాదాన్ని నేను నవ్వుతూ యివ్వగా, కళ్ళ నర్మికుని, మీ లాగ్యదేవతను కాగరించుకోలేదా? ముద్దు పెట్టుకుంటామని మీరు ఎంత ఉబలాట పడినా, మూడు రోజులా గడ్డము పెరిగి గరుకుగా ఉన్నాడని నేను తప్పించుకుంటే, వాదించి మక్కువతో మీరు, సాయంకాలమైనప్పటికీ, ఎవరూ చూడకుండా అప్పుడు గడ్డం చేసుకుని, కలకలలాడుతూఉంటే, ఏలువలేక నేనే మీ కాగరిలో వారి పోయినాను కదా? చివరకు, మీరు ఇక్కడకు వచ్చేస్తూ, రేచరు వెంట వెట్టుకునితలా పంటే, మీ పుట్టిని గడ్డం మానీ ఎవరైనా మాయచేసి పంపి మేముంటారని, నేను ఇయ్యకుండా ఉట్టి చేతులతోనే పంపాను కాదా? మామకోండి, ఎంత పెరిగిపోయిందో! అప్పుగా కిరిం పెట్టుకుని, మేం మేలుకున్న ముని కుమారుడలాగా ఉన్నాడు. (దువ్వంతుడు ఉలికిపడి గడ్డం తయిముకుంటాడు) ఏం, గడ్డమంటే అయినా నేను జ్ఞాపకం వచ్చావా? (మీరకు నేను మేస్తంది)

దువ్వంతుడు:—(సంతోషంతో) రేచరు! ఏదీ రేచరు?

శకుంతల:—(దీపంగా) లేదు, పోయింది!

దువ్వంతుడు:—అవును, అలాగే పోయింది. ఎంత మోసం!

శకుంతల:—మమ్మనూ, ఇంకా ఇప్పటికీ నమ్మకా?—విజిలగానే పోయిందంటే.

దువ్వంతుడు:—ఇక వరించు—నీ వేసిలు వచ్చిన తోమను నడు.

శకుంతల:—ఎక్కడికి పోను?—మీ లాభ్యను—

దువ్వంతుడు:—అమాట అంటే ఉరుకోను. లాభ్యవా?

శకుంతల:—కానా?

దువ్వంతుడు:—నీవు ఎవరో నాకు తెలియదు. వెలుతావా, లేదా?

శార్లె రవుడు:—(మొందుకుచ్చి) ఏమిటయ్యా నీ అగడం? మీలో మీరు రాతీ పడరా? (నెలయ కంపాచేమోసం ఉరుకువచ్చి, చూస్తూ. పొగుకుతుతలపం మోని ఏలుకుంటావా నజావుగా, తీరించినా? (చేయి తాస్తాడు))

శకుంతల:—వదు, వద్దు. వా వాధుని ఏమీ చేసువద్దు. నన్ను మానీ అయినా—

శార్లె రవుడు:—ఉహూ. పిల్లేడు. ఎత్తిన చెయ్యి ఉలికి క్రిందకు దించ కూడదు. తీరించి తిరలి! ఏం, రాజా?

(వారదుడు, కుక్కడు ప్రవేశిస్తారు)

వారదుడు:—(శార్లె రవునితో) ఏం, పిల్ల కొంచెమైనా నా కూత ఘనంగానే ఉన్నదే? వదువంతా అయినాయి, కానీ ప్రయోగాలంకా వచ్చినా?

(దువ్వంతునితో) ఏం కానా, క్షేమమా?

దువ్వంతుడు:—(మాటాడకుండా ఉరుకులూ నవ్వుతీస్తాడు.)

శకుంతల:—వాస్తవంగా (కాస్తాని కాగరించుకుంటుంది.)

వారదుడు:—(కాస్తానితో) ఏమిండి, ఉలికుంటారే? చేసిన మనకార్యం పెట్టండి, ముందు మీ అల్లుళ్ళే వెలకరించండి

కణ్వడు:—(శకుంతలతో) ఉరుకో ఎట్టి! నీకేం భయంలేదు అంతా వా పొర తాటు.

దువ్వంతుడు:—పెద్దలు—ఏలుచునే ఉండటం లాభ్యంకాదు. దయచేసి ఇలా—

కణ్వడు:—వారువా! పెద్దల అభివ్యక్తి ములే ఇంతవరకూ తెచ్చింది. వా తప్పి ఉన్నాకుని మీరందరూ క్షమిస్తేనే కాని కూర్చో

దువ్వంతుడు:—దైవములు—మీరు తప్పచేయడం—

కణ్వడు:—విధి విధానం బాగా! అకంఠంతో తీసుకున్నా, అడవిలో పడి ఉండటం మాకు తగిందికాని తగుదుమని వారికిమేం చేస్తే ఉలికి పోతుందా?

దువ్వంతుడు:—మీ మాటలు వింతగా ఉన్నవి.

వారదుడు:—ఏంటి! ఇంతా ఉన్నవి విశేషాలు.

కణ్వడు:—మహావరధం—

సోమరావుడు:—మీరు మాట మాటికీ లలా విందించుకోవడం మహారాజులు చివ్వుతవంగా ఉన్నది.

కణ్వడు:—(శకుంతలతో) అవన్నీ నన్ను వచ్చించవచ్చా?

శకుంతల:—(స్వల్పంతో) అదేమిటండి?

పైలు బిక్కల్లు కొనుక్కు పెళ్ళిపదర్తుకుడు పరిభ్రాతముతో: 'దీక్షను కొంత ఎంత తీసుకున్నాడు'.

ఉత్తమ అభిరుచిని, సంస్కరాన్ని ప్రతిబింబింపే చిత్రాలను
నిరంతరం ప్రాశస్త్యహింబి కళాప్రమాణాలను
పెంపొందిస్తున్న ఆంధ్ర ప్రిక్షక మహాకయులకు
మా హృదయ పూర్వక అభినందనలు

అన్నపూర్ణా పిక్చర్స్ లిమిటెడ్
విజయ పకంపర

దొంగరాముడు * తోడికొడుక్క
మాంగల్యబలం * వెలుగునీడలు
ఇద్దరు మిత్రులు * చదువుకున్న అవ్వాయిలు
డాక్టర్ చక్రవర్తి

కాబోవుచిత్రాలు

అశ్వశౌరవం

దర్శకుడు కె.విశ్వనాథ్ B.Sc

మౌలికంగాడు

దర్శకుడు ఆదుర్తి సుబ్బారావు

సంగీతం రాజేంద్రరావు ధామ సెల్వరాజ్ స్టూడియో శ్రీహరి

నిర్మాత డి.మధుసూదనరావు

అన్నపూర్ణా పిక్చర్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ హైదరాబాద్

కన్యకుడు:—కాకులర్లీ! నీకు యిన్ని కష్టాలు వచ్చింది నా తెలివితప్పకవడం వల్లనే.

వారధుడు:—ఉపోద్ఘాతం చెప్పి పెరిగిపోయింది. ఇకనైనా ఉపక్రమిస్తారా, లేదా, అవలు మ్మయం? మఱా ముం... (పైగిత్ ఏదో జ్ఞాపకం చేసి) వెళ్ళవద్దూ—

కన్యకుడు:—(వచ్చుతూ) యల్లెవోయ్—ఇంక...

వారధుడు:—ఉండండి (జనాంతికంగా) ముందు మీరే వచ్చిందా? కావచ్చు కం పోయి జ్ఞాపకం రావడే మీ మాటలు ఏలా నమ్ముతాడు?

కన్యకుడు:—అవును (రేజరుతోనీ సభ అందరికీ మావించి, విదానంగా మహారాజా కమిషనరీ బల్లమీద పెడుతాడు)

దువ్వంతుడు:—(నిద్రి మేల్కొనిపోయేలాగా సంభ్రమంతో) రేజరు, రేజరు! (కలయజానీ) శకుంతల, నా శకుంతల!

(వారధుడు, కన్యకుడు ఒకరి నొకరు చూసి నివ్వకుంటారు)

శకుంతల:—వాదా! (కొనిపోయిపోతూ ఉభయంగా)

వారధుడు:—(కొంచెంపైలీ ఊరుకుంటే) ఇక, అందరం కూర్చుందామా?

(మహారాజా కూర్చుంటాడు ఆరంభం. వారధుడు శకుంతల—మిల్చి మిగిలి... వారధు ఊరు ఎదురుగా కూర్చుంటారు కన్యకుడు—ముందుకు, దిశ్చాసనం శకుంతలకు అందిచ్చి, నిలుచునే)

కన్యకుడు:—రేజరు నేను తిశా...

శకుంతల:—మీరా?

కన్యకుడు:—అవును!

వారధుడు:—ఎందుకో అడగడం ఎవరూను?

కన్యకుడు:—నేనే చెబుతున్నాను కదూ! (బహుశోకానికి యజ్ఞ సంభాషణ తీసు కునేందుకు వెళుతూ మీ శకుంతలను చూద్దానని, ఇక ఇక్కడకు వచ్చేస్తున్నది కదా ఆమె, మునికుమారికితో కలిసి పూలు కోసకుంటూన్నదని ఆ నైపు వెళ్ళి, కుంజదళితో, ఎటు వెళ్ళిందో అని అలూ, ఇలూ అక్కడే తిరుగుతూండగా, పచ్చికతో తలతళితులుతూ ఈ రేజరు కుంజదళి!

శకుంతల:—నేను మిరివేళాను, కోపంతో. (దువ్వంతుడు ప్రశ్నిస్తూ చూస్తాడు. ఆమె అలానే చెంవలు నిమిరుతుంది లాలిస్తూ.)

కన్యకుడు:—చూడగానే మరచిపోయిందేమో తీసుకువెళ్ళి యిద్దామని తిశాను. కాని, అంతలో ఒక పిచ్చి ఆలోచన పోయింది వెళుతూన్నది (బహుశోకంతో వధకు. అక్కడకు రంభాది దేవ గాయములు అభినయ ప్రదర్శనానికి వస్తారు కదా, చక్కగా గెడ్డం తీసేసుకుంటే బాగుంటుందని—

వారధుడు:—ఓహో!...మీ రూపం తలచుకుంటే వెటికే వచ్చు వస్తూన్నది.

కన్యకుడు:—రేజరును తీసుకు వెళ్ళిపోయాను, వెతుకమంచి ఎవరేతెన్నా నా వంపించవచ్చు కదా అని.

వారధుడు:—ఇంకా నియం నేను కుంజదళితో అలా చేసేవారమకుంటూ? కోరి మూక, మీ కిష్టాలు మిమ్మల్ని బ్రతుకున్నేసారేనా?

(కారణ రత్ననితో) విమ్మకాదు లేనోయ్! పిచ్చి చాలా యోగ్యదపు, నమ్మకైన వాడవు! నేను ఎరుగూ ఏమిటి?

కన్యకుడు:—తీరా, అక్కడ ఏమో ఆట పోటలని వాణీధవుడు కడువిచారుకాదు. ఏలాగూ అవ్వమైందికదా, శకుంతలను చూసిపోదామని మూర్ఖుడగా వారధుడు నంగతి అంతా చెప్పేచచ్చటికీ—

వారధుడు:—మీ యింట్లోగ్గర మిమ్మల్ని చూసేటప్పటికే అర్థమయింది వాకు: మీ అమ్మ అడిగింది కూడాను, మీరు అలా తయారై వారేమని. నేను, తరువాత చెప్పులా మని తప్పించుకున్నాను.

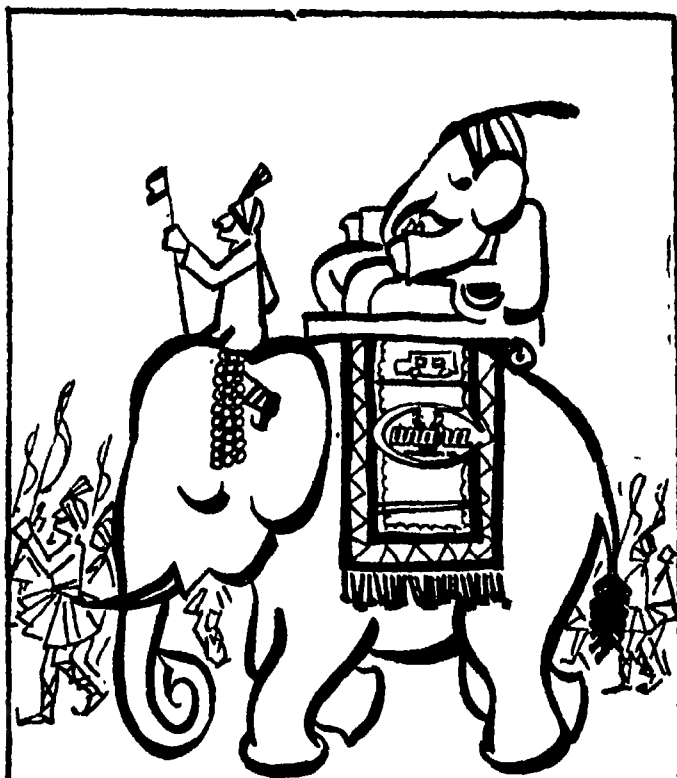
కన్యకుడు:—నాయనా, ఏ బుజ్జం ఎలా తీర్చుకోగలను?

వారధుడు:—తిరిగి గెడ్డం పెరిగిపోయింది: తానుమలకు అందుకో ఉన్నంత అందం (అందరూ నవ్వుతారు.) పోనీ, భార్య గర్భవతి గనుక, ఈ నవమూసలూ మీ అబ్బానికి దానితోఅవసరం లేదు గనుక, వాడి చూస్తానంటారా? ఉహూ, అమో! ఎద్దు తింటి. అది కుంజదళితో అమ్మాయిని మళ్ళా మరచిపోతాడేమో? సరే, నవవస్త్ర వహంగ కాని భవంతు! నేను వెళ్ళి ఈ పట్టున దూర్వాసుడికి చెవులు ఎక్కడియూతి. ఎవరు గతి భాలో

దువ్వంతుడు:—మీ పూజలు అందుకుని—

వారధుడు:—భయం ఏలేదు. భారపోతు ఏలాగూ కష్టం కాదూ? ఉత్సాహ భావం చూడటానికి వెళుతి. మీ మామగారు ఉంటారుగా, నా వంతు గూడా అదు భక్తి. మంచిది, వెళ్ళివస్తాను.

[అందరూ లేచి నిలుచుంటారు. వారధుడు వెళిపోతూండగా—అంత.]

వినుగ సవారి!

నం. కనరా స్ప్రింగులు పగిం

అదిస యెరిల. యిక దాస సవి

సాఫీగా మేనుగ సవారి పతె

సాగిపోతుంది ఇండియా

దేశపు కోరికలు అనుగుణంగా

ఉత్తమ పరిమాణములలో

కనరా స్ప్రింగులు అమూ

రేయితుమే ఇంటకు

కారణం ప్రతి స్ప్రింగు

సరితంగా పరీక్షించుకుంది.

CANARA SPRINGS

ది కనరా పర్మోషన్స్ లిమిటెడ్

కాల్లెరీలు, మంగులూరు, ది వాగపూరు.

విజ్ఞానశాస్త్ర సేవలో ముందంజ

ఆంధ్రా సైంటిఫిక్ కంపెనీ లిమిటెడ్ 37 యేండ్లుగా క్రమాభివృద్ధి చెందుతూ, ఇండియాలో అన్ని రకములైన సున్నితమైన విజ్ఞానశాస్త్ర పరికరముల నుత్పత్తి చేయుటలో తమ ప్రత్యేక విశిష్టతను ధృవపర్చుకొన్నది. అనేక రకములైన థియోడలైట్లు, లెవెల్లు, మైక్రోస్కోపులు, ఆప్టికల్ ఇన్ స్ట్రుమెంటులు, త్రాసులు, తూకపు గుండ్లు మరియు పరిశోధనశాస్త్ర పరికరములే కాకుండా, ఆంధ్రా సైంటిఫిక్ కంపెనీవారు ఇంటర్ ఫెరొ మీటర్లు, స్పెక్ట్రో మీటర్లు, పోలారి మీటర్లు, ఇమ్మర్సిన్ రిఫ్రాక్టో మీటర్లు, హరిజాంటల్ టటర్ రిఫ్రాక్టో మీటర్లు, సెట్టింగ్ ఫోటోమీటర్లు, యూనివర్సల్ వేఫ్ టోమీటర్లు పగైరాలనంది పశ్చిమంగా వాడబడుచున్న అనేక రకములైన ప్రత్యేక తరహా పనిముట్లను తయారు చేసి, వాడుకలోనికి తెచ్చినారు.

—: పూర్తి వివరములు గల పుస్తకమునకు వ్రాయండి :—

ది ఆంధ్ర సైంటిఫిక్ కంపెనీ లి॥

హెడ్ ఆఫీస్ & చర్క్ : మచిలీపట్నం [పశ్చిమ ఇండియా]

: వ్రాంచీలు :

★ మద్రాసు

★ బొంబాయి

★ కలకత్తా

★ న్యూఢిల్లీ

★ హైదరాబాద్

★ రిటర్

అంక : 'ASINSTS'

హెడ్ : 35416

హైదరాబాద్ ఆఫీసు : పి. బి. నెం. 111, అబిడ్ రోడ్.

చేరి రుహాలుతో మొగాు చెనుటతుడుచుకొని పాదంగా నిట్టూర్చి, వెతగడానికి దొరికినాడు రఘువనూ, మంచిసెట్టెనూ కూడా. అక్కడకు ఆరుమైళ్ళ దూరములోనున్న 'బోరిగాం' అనే చిన్న కల్లె రఘువని నివాస గ్రామం. ఆ సంగతి తెలిసికొని ఆ సెట్టెకు సడలి వెళ్ళేడు చెంగల్వరాయడు. ఎండ ఘుచిరి ఒక్క పిటుపట తాడుటాంచి చనిటి నేలవలె ఒడలు చమరిస్తూంది. రాత్రిపండ్లీ అవార మెరుగని ఆ శరీరం భారానికి వాని ఏక్కలు నీకి సడవది పడుకుతున్నాయి కాళ్ళు. వేడి యూర్పులు బుసి కొడుతూ, నాల్గు నవరించి సెదవులు అడసికొంటూ సాడియూరిన గొంతు బిగింపును పడలించుకొంటూ కాలి అకు చెప్పులు తొట్టువది రెండు యామ ములకా 'బోరిగాం' చేరుకున్నాడు చెంగల్వరాయడు డిశి సమీపానికి జాగానే దమ్ముం వడి వివనడుతూంది. ఏదో పందడిలో నున్నట్టున్నారు గ్రామశ్రేణులు. ఊరి వెలువలనున్న ఒక చెట్టు సీదను తాను విధిచి ఆ యూరి పేతనతాడును పిలుచుకొనితప్పించి తనకు సాయంవచ్చును నదల యువకుని పంపేడు గ్రామంలోకి. దూరంగా ఏదో రాతిలో గోడబాగిర్చి కడుతున్నారు కొందరు నదలు.దాని కుండనా కట్టుబాటూ చూస్తే దేవతా గాధంబోను తోచిస్తోంది. ఈ ఘాత నమ్మకం పొందుచి కాదు పిచ్చి, ఇంకా అమ్మవారు—బలులు ఈ విశ్వాసం నానది వలలుభూంది. శ్లాటేపేట

A Passionate Pilgrim...

ధిరామ మెంటుగి ఇండియా, శ్రీమోరాయ్ కళామండలి
విజయవాడలో పాడుతుంది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా
కొలుములు అవారాత్రిలు సేతు గ్రహించుచున్నది. ఎడ
తెగి ప్రవాహంతో, కొత్త పుట్టుకలు, కేళిమండలి
పూర్వోక్తలో, విదేశాల కలహంతో కేళిమండలి, కేళి
కొలుములు. కొత్త విదేశాల కలహంతో కేళిమండలి
కొలుములు. అవికేళిమండలి కేళిమండలి కేళిమండలి
అనుకున్నాయి. అవికేళిమండలి కేళిమండలి కేళిమండలి
విజయవాడలో పాడుతుంది. అవికేళిమండలి కేళిమండలి
విజయవాడలో పాడుతుంది. అవికేళిమండలి కేళిమండలి

"హిందూస్థాన్ ఐడియల్" ఉత్తమ సామాజిక వ్యవస్థయే
ఈ దేశంగా పునఃసృష్టి తీవ్ర ఆశావాది. ఈ కలం
విజయవాడలో పాడుతుంది. అవికేళిమండలి కేళిమండలి
విజయవాడలో పాడుతుంది. అవికేళిమండలి కేళిమండలి
విజయవాడలో పాడుతుంది. అవికేళిమండలి కేళిమండలి
విజయవాడలో పాడుతుంది. అవికేళిమండలి కేళిమండలి

ది హిందూస్థాన్ ఐడియల్
ఇస్కూలెస్సు కంపెనీ లిమిటెడ్
అంధ్రప్రదేశ్ విభాగం. మద్రాస్ లో.
హిందూస్థాన్ నెం. 144, హిందూస్థాన్ - ఎడి.
అంధ్రప్రదేశ్ విభాగం. మద్రాస్ లో.

ఎన్. రామారావు,
మేనేజింగ్ డైరెక్టర్.

పరిశ్రమలకు ఆధారం - నేలబొడ్డు

నాణ్యతకు మరియు నేపథ్యం

ది సింగరేణి కోల్ ఫీల్డ్స్ లిమిటెడ్ కలెక్టర్స్

'మేహర్ మాంజిల్', రెడ్ హిల్స్, హైదరాబాద్ (A.P.)

శాఖ - 'COALMINES'

ఫోన్ : 32766, 32271, 34775 & 32842

త్యాగరాజయ్య సాహిత్యము:

సాహిత్యమును వెనుకకు నెట్టి నూతన సృష్టి చేసిన త్యాగరాయ్య గానప్రతిది

శ్రీ రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ

[1940 విక్రమ సంవత్సరాదినంచితముండి]

అనితర సాధారణమైన కావ్యకళను త్యాగరాయ్య
అబ్బురముగా అభివృద్ధిచేయుచున్నాడు.

త్యాగరాయ్యగారి సాహిత్యము ఆయన సంగీతమువలె విశాలము, వివిధము, ఉన్నతము, అపూర్వమునైన కళ. సర్వస్వతల్లి యిరు సక్కిలవనుబాలను ఇంత సమానముగా కడుపునిండ త్రాగి పెరిగిన బిడ్డడు తెలుగువారిలోనే కాదు - నేనెఱిగినంతవఱకు ఎక్కడను ఇంకొక్కఁడులేడు. ఇతని సమకాలికులై కర్ణాటకసంగీతరక్షామణులనందగిన ముత్తుస్వామిదీక్షితులు, శ్యామాశాస్త్రిలు, కులశేఖరమహారాజు-పీరిలో నే యెవరికిని కావ్యకళ ఇంత చక్కనిది, ఇంత తేజోవంతమైనది అబ్బలేదు. దీక్షితుల భాష మంత్ర తంత్ర పరిభాషలతో, సంగీతపు నాలు కకు సామాన్యముగా మెదగని సమానములతో, శబ్దములతో ముక్తాయ మయినది. శ్యామాశాస్త్రిల భాష ప్రవాహము కామాక్షమ్మను తలుచు కొని 'అమ్మా! ననుఁ బ్రోవ' యని వాయి విడిచి వేడుటతో పరవశమై స్తంభించుచున్నది. కులశేఖరుల సంస్కృత రచన ముద్దుల మూటయై నను నట్టి మూర్తివర్ణనముతో మొదలై 'మాం పాపి'తో ముగియునేకాని తీవ్రభావముల లోటుకు దిగలేదు. ఇల్లుగుటకు కారణము పై ముగ్గురిది హృదయమందు వేదనగాని, ఆందోళనగాని లేని యుపాసన. ముగ్గు రును పరమభక్తులే; కావ్యావేశము కలవారే. కాని తాము భజించు దేవత తమ్ము తప్పక కాపాడి మోక్ష మిచ్చునను గట్టి నమ్మికతో సంప్రదాయము ప్రకారము ఉపాసన చేసినవారు. కనుక వారికి ముక్తి లభించియుండ వచ్చునగాని మనకు వారివలన కావ్యకళ లభింపలేదు.

శాస్త్రచోదితములైన నిత్యనైమిత్తిక కర్మములు 'కల్లలని' వానిని వదలివేసిన పరమభాగవతోత్తములు.

త్యాగరాయ్య భక్తిజీవిత మట్టిది కాదు. చిన్నతనమున నుండియు బానాదేవతోపాసనకు వాడుకనడియున్నను, వేదశాస్త్ర పురాణములందు విధించఁబడిన నిత్య నైమిత్తిక కర్మములు చేయు సంప్రదాయమునకు లోఁగియున్నను, అసన్నియు 'కల్ల' లని వదలి శ్రీరామమూర్తిని 'వాణేరా దైవ'మని నమ్మి 'నీవే రా కులధనము సంతతము నీవే రా జీవనము' అని శరణు వొచ్చినవాడు. అతని ఆశ అపారమైనది. విరాళ యగునేమో యను ఆందోళన అంతులేనిది. శ్రీరాముని ఈ జన్మమందే, ఈ లోలు కష్టాలతోనే దర్శించి తీరవలయునని కష్టపట్టినవాడు. అందుకని జన ములుచేసి, ప్రార్థించి, పూజించి, నిందించి, తన్ను నిందించుకొని, వేటు వడి, విసుగుకొని, ఏడ్చి, తప్పియెనని క్షమాపణ వేడుకొని, ఎన్నో తంటాల పడెవాడు. తన కోర్కె పరిపూర్ణమయినప్పుడు తన కీ మార్గ ముపదేశించిన 'శ్రద్ధల ఘోషలు నేడెడవోనా!' యని భయపడివాడు. నైదిక మార్గ నిష్ఠులగు పార్థ శ్రావ్యాదుల కులముందు పుట్టి ఆ సంఘమందే పెరిగి యున్నానని వేద శాస్త్ర పురాణ విద్యలనే శ్రద్ధవాదులు తీరక వారంద

ఱును 'బ్రహ్మసేవా' రనియు, 'యజ్ఞాదులు ముఖమనువారు' 'అజ్ఞాను' లనియు, 'అనురచిత్తు'లనియు ఎదురు తిరిగి తిరస్కరించి తిట్టినవాడు. మనము కల్ల అనుకొన్నను, కలవరింపు అనుకొన్నను, భ్రాంతి అనుకొన్నను సరే, అతఁడు శ్రీరామచంద్రమూర్తిని పలుమా రీ జన్మమందే తాను దర్శించినట్లు అనుభవించి అతనితో సాక్షాత్తుగా ఆడి పాడి వేడి అనంది లీనుడైనవాడు. ఇతరులు భుక్తి, ముక్తి రెండును గాలెసని కోరగా, అతఁడు 'రామా! నీ భక్తి నాకు భోగానుభవంబులందు బాగుగ బుద్ధి పొందు' అని విరక్తికి పరవశుడైనవాడు. కావుననే చొరలకు, వా రిచ్చు గౌరవములను మన్నింపక రిక్కురించి తిరిగి పరమ స్వతంత్రుఁడు. కాణట్టి త్యాగరాయ్య భక్తి పట్టి దృఢమైన ముగిసమ్మిక, జడ్రోద్ధ కాదు; నిమిషమైనను ఊరకుండనియక దేవా మనస్సుల ప్రసాదాని కడలించి మీఱి ఊగించి ఆడించునట్టి అమేయమైన విద్యుచ్ఛక్తి. అది ఆడించిన ఆటలలో మన పానికి ముఖ్యమైనవి అతని పాటలు.

కాణట్టి త్యాగరాయ్యకృతులలో ఒక దానివలె మరొక్కటియుండదు. క్రొత్తభావమో, క్రొత్తమడికారమో తప్పకయుండును. మనఃపూర్వకముగా తీవ్రముగా వెడలని భావ మేదియు కానరాదు. మణియు మనస్సులో పుట్టిన భావము కావ్య రూపముగా బైలుపడు వేగమునకు అడ్డపడున దేదియు నుండదు.

గేయకల్పనలో అపూర్వశక్తి, అసాధారణ ప్రతిభలుగల ధీశాలి.

కాని ఒకటితప్ప. ఏడుసుగా అతని గేయ రచన. మాటలలో ఎంత ఎంత క్రొత్తదనము, వేగము, అందము కలదో అంతకన్న ఎక్కువగ వానిని పాటలందు చూపగల అపూర్వ గేయకల్పనాశక్తి అతనిది. ఒక శంకరాభరణ రాగమందు ముప్పది వర్ణ మెట్లుల వెల్లి, అన్నిటిని అన్ని ముఖ ములుగా ఆద్యంతము నిర్వహింపగల అసాధారణ ప్రతిభ అతని సామ్యు. ఇతరు లెత్తిన మెట్లకు తన మాటలను జోడించు దేబతనిము నతఁ డెప్పు డును చేసినట్లే కానరాదు. కాణట్టి మనసులో మాట తోచిన వెంటనే దాని నేదైన క్రొత్త నడక గల పాటగానే కూర్చనలయునను ఉత్సాహము అతనికి ఉగ్రపాలతో వచ్చినది. ఇల్లయి మాట పాటకు లోఁగి నిలు చును. ఎన్నియో పాటలలో అతని మాటలు స్వేచ్ఛా ప్రవారములు లేక మంత్రమునకు కట్టుపడిన నాగుఁ బామువలె ఎగరోజును ఆఱగియుండును.

అతఁడు పాటను నేర్పినంత శ్రద్ధతో మాటను నేర్పలేదు. సంగీత భావము ముందట సాహిత్యభావము గౌణముగానే నడచును.

ఇల్లుగుటకు కారణము త్యాగరాయ్యకుఁ గల అపారమైన గానవిద్యా పాండిత్యమే. నాకుఁ జాడగా పాటను నేర్పినంత శ్రద్ధతో అతఁడు మాటను నేర్పలేదు. మాటయం దతనిది ఇంచు మించు పోతన్నవంటి నవాజ పాండి త్యము. పాటలో నట్లుగాదు. మృదనీద్దులగు సొంటివారి యింటి శిష్యుఁడు; మీఱు విక్రమి వారదమహర్షి యనుగ్రహమునకు పోతుఁడు. 'రణత గిరి తులు పగలుకు రెల్పు స్వర్గాన మర్మములు విజయముగల త్యాగరాజ

★
ఆంధ్రపత్రిక
విజయవంతముగా అభివృద్ధి పొందచూ,
స్వరోత్సవము జరుపుకొను చు శతనమమన
మూ శుభాకాంక్షలు

ఈ బిల్డింగ్ మయంలో

ధీరణి పిక్చర్స్ వారు

భానుమతి తదితరులు నటించు సాంఘిక చిత్రం

ప్రాడక్షన్ నెం. 18

త్వరలో సమర్పించనున్నారని తెలుప నంతునించుచున్నారు.

టై రెక్షన్ : రామ కృష్ణ

ధీరణి స్టూడియోస్, మద్రాసు - 26.

NVRR

సౌందర్యాధిక్యతకు ఉత్తమ సాధనము!

మనోహరమైన రంగులలో

భారతీయ కళానైపుణ్యతకు పేరాందిన

బెనారస్

పట్టుచీరలకు

లక్నో జనరల్ స్టోర్స్, జసింట్ రోడ్డు

శిష్యా లక్ష్మీ పతిశాస్త్రి, కాంగ్రెసు భవనం

శిల్ప శాలోన్ మల్టీమీడియా, గవర్నరు పేట, విజయవాడ-2

తెలుకే అను గొప్ప ఆత్మవ్రత్యము గల క్రొవ్వి న పండితుడు. కనుకనే అతని సాహిత్యము మూడు పాళు సంగీతము వాక్యముంచి ఆకుమణులు పిండివలె మున్నది. సంగీతభావము ముందట సాహిత్య భావము గోణముగానే నడచును. ఉదాహరణముగా అతని వంచరత్నములలో ఒక రత్నముగు 'సాధించెనే ఓ మనసా' అను ఆరభి పాటను గ్రహించవచ్చును. 'శ్రీరాముడు తుట్టుతుడకు తన్ను మోసగించెనే' అని ఇందులో త్యాగయ్య అంగలార్చుచున్నాడు. శ్రీరాముడు 'సమయానికి తగుమాట లాడెనే; నే నిచ్చిన వూజు లన్ని కైకొనెనే; అలుగవద్దనెనే; విముఖులతో చేరబో కనెనే; వెత కల్గిన తాళుకొమ్మనెనే; ఇట్లాడిన మాట లన్ని బొంతుచేసి తుదకు వెంత రాకనే తా బట్టిన పట్టు సాధించెనే' యని—యింకెవరితో చెప్పుకొనగలడు?— తన మనస్సుతో త్యాగయ్య మొఱ పట్టుచున్న పాట యిది. ఈ భావమును, భావను అడచి పట్టుకొన్న రాగము ఆరభి. అది ఉత్పాన ప్రధానముగు మన రాగము. స్వరముల నడక జంటలు జంటలుగా వందెపు గుట్టుపు నడకవలె, నాభినాదముతో గంభీరముగా, దైర్యముగా, నిర్లక్ష్యముగా జరుగవలసి యుండును. కాబట్టి విలంబి కాలముకుంటే మధ్యను ద్రుతకాలములు ఈ రాగ స్వరూపమున కెక్కున చేరిక గలవి. ఈ రాగము దీ పాటను పాడుచు పి. నిరాక భావమును, దైర్యమును స్ఫురించునట్లు చేయుట నాకు జాడగా ఆసాద్యము. ఆరభి రాగమును లయమును బిగువు చెడును. కీర్తి శేషులొంగు విభావము దీనిని పూర్ణ ప్రధానముగా పాడినప్పుడు విన్న వారి కిదే భావము కలిగవది.

సాహిత్యమును వెనుకకునెట్టి నూతనసృష్టి చేసిన త్యాగయ్యగనప్రతిభ త్యాగయ్యగారి గాన ప్రతిభను మొదలు నూతన సృష్టిచేసే సాహిత్యమును వెనుకకు త్రోసినది. వల్లవి విస్తరింపులను తిప్పులు చిన్ననాటి నుండి నేర్వవలయునను ఉద్దేశముతో గాబోలును త్యాగయ్య తన పాటలకు పిలుపుచోట వెల్ల కొన్ని సంగతులకనేర్పఱచి అవి తప్పక పాడవలయునని కట్టుపాటు చేసినాడు. ఈ వదలి అదివఱకు లేనిది. ఆ సంగతులన్నియు రాగ తాళ భావముల జాపుట కెంతో అనుకూలముగానున్నను సాహిత్య భావములతో ఏకీభవించుట కష్టము. తన ప్రయత్నము శ్రీరాముని అపూర్వ మధరముగా

“నా జీవనాదరా, నా నోము ఫలమా

రాజేవరోచనా, రాజ రాజ శిరోమణి

నా మాపు ప్రకాశమా, నా నాసికాపరిమళమా

నాజవర్ణరూపమా, నాదు పూజానుమమా త్యాగరాజనుతా”

అని మహా ప్రేమతో సంబోధించు కృతికి త్యాగయ్య బిలహారి రాగములో నిర్పఱచిన మెట్టును సంగతులన్నియు చేసి సంప్రదాయముగా పాడబోయినప్పుడు అక్కరములన్నియు తనుకులాడి ఎక్కడవో అనిరియ్యి అంతర్దానిమెగును! సంగీతమం దున్నంత పాండిత్యము లేకున్నను ఇదే చిత్రవృత్తి అతని కొన్ని సాహిత్య కల్పనలందును చూడవచ్చును. అష్ట ప్రాసములను నిర్వహించుచు అక్షర రచించిన కొన్ని కీర్తనముల భాష భావతూన్యమే. రాగలయములను గూడ త్రోసి నడచును. 'తరాన దొర కని పరాకు నా యెడను రామ చేసితే సురాసురులు మెత్తు, రా యిప్పుడు ఈ పారామితవ మేలరా భక్తత్యాగరాజనుత' ఇత్యాదు లుదాహరింపవచ్చును. సాహిత్య పాండిత్యము దుర్బలము కావుననే ఇట్టి చిత్ర రచనల కథ జెక్కునగా చేయి వేయలేదు.

వట్టి పాండిత్యపు పాగుతో ఆతడు తృప్తి పడలేదు. అతనికి చాలి లోకుకు దిగి చూచు ఆధ్యాత్మిక దృష్టి కలదు.

అవగా త్యాగయ్య కృతులన్నియు నిట్లున్నవి కాదు. అయినప్పటి లో అటు జరుగుట అపార్థము. అతనిది చాలి సుకుమారచిత్రము. నిర్మాణశక్తి సులభమై మెరియునట్టిది. భావములు లేజమయములై అడచియు అడగవిడి కాబట్టి అతడు వట్టి పాండిత్యపు పాగుతో తృప్తి పడజాలడు. చాలి లోకుకు దిగి చూచు ఆధ్యాత్మికదృష్టి గల నాడు కావున వై దంభము లక్షణమే. చాలిపు. మఱియు సంగీత సాహిత్యములకు తనది భావమున అనందించు శక్తియు, విర్చించు శక్తియు

కలవాడు కావున, అతని రచనలలో కొన్నిటియందు ఒక దాని కొకటి అడగియున్నను, అనేక కృతులలో రెండును చేయి చేయి పట్టుకొని అపూర్వ సౌహార్దముతో ఏకాగ్రముగా రూపుగొన్న అద్భుత దృశ్యమును మనకు త్యాగయ్య ఎత్తి చూపగలిగినాడు. 'పలుకు పలుకులకు లెనె లోలుకు' కృతులు అతని మెప్ప కలపు. ఆ తేనెలు మాటలవో, పిట వో చెప్పలేము. ఎందుకనగా అవి రెండును మేళగించి దింపిన రసాయనములు. 'దొరకునా ఇటువంటి సేవ', 'పక్కల నిలువడి', 'పి దయచే రామ' మొదలగు ఎన్నో కృతుల భావ మాట మాధుర్యమును, భావగంభీర్యమును ఎవరు వర్ణింపగలరు?

కాని మొత్తముమీద నాద విద్యామర్మములను గమనించినంత

మెలకువతో శబ్దరచనా రహస్యములను గమనింపలేదు.

కాని మొత్తముమీద త్యాగయ్య 'నాద విద్యా మర్మములను' గమనించినంత మెలకువతో శబ్ద రచనా రహస్యములను గమనింపలేదనుట మనము కనుగొనగలము. భావముల గొప్పతనమునకు పరిరాలక ఎన్నో చోట్ల అతని భాష తంటాలుపడుచున్నది. వ్యాపారిక రూపములను ఉదా సీనముతో దూర్చినాడేకాని అందుగూడ కేత్రయ్యవలె నయము నజ్ఞాకును తలపెట్టలేదు. సంగీత సాహిత్యములు రెంటికిని సమాన గౌరవము గల రచన దైవ శక్తితో రావలసినదేకాని దానికే ప్రయోగపడే ఫలము లేదని త్యాగయ్యకులూడ అర్థమాయెనేమో! భావములతోని మెట్టు స్ఫురించి వప్పుడు దానికి తగిన భాష భారాకారముగా రాదేని అది దాని తప్పే కాని వాది కాదను ఉదాసీనము అతని కుండెనవి అనేక కృతులు చటచున్నవి. పాటలు రచించువారికందఱికిని ఇది తెగని చిక్కు. తెలుగు పెద కవులలో ఈ చిక్కును కొని చోట్లనైన తెంచుకొన గల్గిన మహానుభావుడు ఒక్క త్యాగరాజే.

ఇట్లు సాహిత్యమును అరగంటితో చూచు చిత్రవృత్తి త్యాగయ్య గారియందే బీజ రూపముగా నుండి, గురు భక్తికి పెరుపొయి అతని తిష్ట ప్రతిష్ట పరంపరలో మొంచి పెరిగి పెద్దదైనది. అయిన సంగీతమున పదిలపఱచుటకు భగీరథ ప్రయత్నము చేసినవారు, చేయుచున్నవారు ఎందఱో కలరు. కాని ఆ సాహిత్యము స్ఫురించునట్లు పాడగలవారుకాని, దానిని భాష దృష్టితో కాపాడినవారుగాని అరుదు. ఒకటికను ఎక్కువ చరణములు గల అతని కృతి యేది పాడినను, ఎవరు పాడినను, రెండవ చరణమైనను తాళగోరు పుణ్యాత్ములు వేటి గాయకులలో అపురూపమైనారు. వలమందికి వేఱు చరణములు కలవని కూడ తెలియదు. డెబ్బదియేండ్ల గొప్ప విద్వాంసు డాక్టరు, సంస్కృత సాహిత్యమును చక్కగా చదివినవాడు 'సాధించెనే' అను కీర్తనము 'సమయానికి తగు మాటలాడెనే' అను పాదముతోనే ముగిసినదని, మొన్న నేను చెప్పునఱుకును భావించియుండెను! నిజముగా ఆపాటలోని జీవనమంతయు తరువాతి సంక్తులలోనేయున్నది. కాని ఆరభిరాగము నేర్చుటకే పడిన శ్రమమంతయు సార్థకపఱచి, వల్లవి, ప్రసారముచేసి, స్వరరచనలతో వందిలిగట్టుటకు 'సమయానికి' అను అవర్తము మిక్కిలి కలియున్నది. ఆ పని చేయుటతో పాటకునికిని, వినువారికిని తృప్తియగును. ఇక తక్కిన సాహిత్య భాగ మెవరికి గవలయును? మఱియు పాడినంతలో నైనను శబ్దార్థములను గమనించు గాయకుడు దొరకుట నేటి మన గొప్ప భాగ్య ఫలము. ఇది ఒక త్యాగయ్య తెలుగు కీర్తనలకేకాక సామాన్యముగా అన్ని భాషల పాటలకును అంటిన విద. తులి తాళ లయములను చక్కగా నిర్వహించు ప్రయత్నముతో నమలి మ్రొంగవలసినది ఏ శబ్దమైనవేమి, ఏ యర్థమైన నేమి?

త్యాగయ్య తెలుగుసాహిత్యమునకు వట్టిన దురవస్థ.

సామాన్యముగ సంగీత విద్వాంసులు నేడు సాహిత్య పరిశ్రమగాని పంపీకరముగాని లేనివారగుటచేత సంగీత విద్య ఇన్నాళ్లనెలాగాక ఇప్పుడు సాహిత్యపు సంకెళ్లకు లోపడక స్వతంత్రముగా నిలుచుటకు ప్రయత్నించుచుండుటచేత, త్యాగయ్య తెలుగు దేశములో పుట్టి పెరుగకపోవుటచేత, ఇతని తిష్టలంఛనము అజనాల్లే యగుటచేత, తెలుగు దేశమునందు శిల్పముగ సంగీతమునకు వచ్చి రాను రాను కీ జించుచుండుటచేత

ఉత్తమ హిందీ చిత్రాలను ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు అందించుటే
మా లక్ష్యం! రాబోవు చిత్రాలు!

సాజ్‌జాత్‌ఆవాజ్

ఈస్ట్‌మన్ కలర్

సైరాబాను... జాయ్ ముఖర్జీ

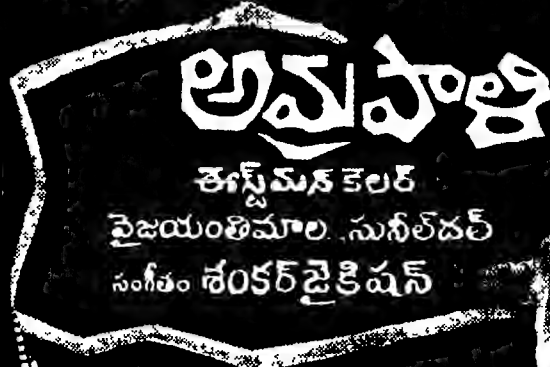
సంగీతం
నాషాద్

ఆశాపరేష్... ఉత్తమ్ కుమార్

నటించిన చిత్రం

యుంకార్

సంగీతం రాఘవన్

అమృతా

ఈస్ట్‌మన్ కలర్

పైజయంతిమాల... సునీల్ దత్

సంగీతం శంకర్ జైకిషన్

ఈస్ట్‌మన్ కలర్ చిత్రం

తీన్ మంజిల్

షమ్మికపూర్ * ఆశాపరేష్

సంగీతం R.D. బిర్మన్

శ్రీమత్ ఫంట్ షి

శివాజీ కుమార్... కుంకుం

సంగీతం లక్ష్మీకాంతప్పరెడ్డి

గాగారి

ఆజుద్
తబ్ సమ్

ఇన్ సాఫ్

బాబా సింగ్
సంగీతం డబ్బా భస్మ

లవ్ లిండ్ మర్డర్

సంగీతం
లక్ష్మీకాంతప్పరెడ్డి

రామకృష్ణా ఫిలిమ్స్

విజయవాడ-3. ✽ గుంతకల్

మారు చూడండి

రాకా

సంగీతం

లక్ష్మీకాంతప్పరెడ్డి

VILASA

ఉన్న కొందఱు తెలుగు గావద్దాములు తెలుగు పాటలు పాడినను అంజు వారి వద్దకు వారికి చాలావఱకు అదర్శముగా మండుటచేత త్యాగయ్య తెలుగు సాహిత్యము ఈ యవస్థకు వచ్చినది.

ఇది అంజువారి దూషణ కాదు. త్యాగయ్యపై విజయైన భక్తిగల యెవరైనను అంజువారి గాయకులను, రసకులను కృతజ్ఞులతో నమస్కరింపక తీరదు. వాటికిని నేటికిని త్యాగదాజ కీర్తనలు వారు పెట్టవలసిన తిచ్చమే. త్యాగయ్య, క్షేత్రయ్య మొదలగువారి రచనల ననుభవించుకొను ఎందఱో ద్రావిడులు తెలుగుభాష నలక్షణముగా నేర్చుకొన్నారు. వారి రచనలను నేడములవలె భక్తితో కాపాడివారు. అచేమాదిరిగా తెలుగులో ఎందఱో కృతులు రచింపఁ బ్రయత్నించినారు. వానిని అర్థ తాత్పర్యములతో తెలుగులోను, అంజుముఠోకు ప్రకటించినారు; ప్రచించుచున్నారు. కాని యంత భక్తి శ్రద్ధలతో నేర్పినను తెలుగు వారికి స్వభాష కాదు కావున వారికి పారదాట్లు తప్పవు. తక్కిన వారి మాట అట్లుండ విందు: మహా ప్రతిభగల వండితుఁడు కీర్తిశేషుఁడు సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగార్లవంటివాడే ప్రచురించిన త్యాగయ్య కీర్తనములందు, తెలుగు రచన యందలి జీవజ్వలవంటి యతి ప్రాసములను గమనింపక వర్ణ

మెట్లలో నడచివ్యాసముచేసెను. సాహిత్యపు నడక నృత్యముగా చతురశగతిలో నుండగా 'సిగ్గుమాలి నావలె ధర నెవరు తిరుగఁజాలరయ్య' అను కీర్తనను మిత్రచాపు తాళమున కమర్చి అవక తనకగా ప్రచురించిరి. ఇంక కే. వి. శ్రీనివాసయ్యంగార్లు తెలుగు వ్యాకరణ మందలి జడశబ్దచే త్యాగయ్య రచనలను నానాముఖముగా తిద్దిపెట్టిన తిప్పటలకు తుది మొదలులేదు. ఇది నపాటము. తెలుగువారు అంజు సాహిత్యమునకు చేయవేసినచో ఇంతకంటె మేలుగా పని చేయుగలరని నమ్ముట కవకాశములేదు. మనముబుద్ధిమంతులమై ఊరకున్నాము గనుక బ్రతికినాము!

తెలుగు వారికి మిగిలిన కర్తవ్యము.

కాబట్టి ఇదివఱకును తమిళులు చేసిన ఉపకారమునకు వారికి కృతజ్ఞులై, ఇప్పటికైన తెలుగువారు తెలుగు దృష్టితో త్యాగయ్య సాహిత్యమును నమకూర్చి శోధించి పెట్టుకొని దేశములో వ్యాప్తికి తేవలసి యున్నారు. ఇప్పుడు స్వభాషాధిమానము అను పేరితో పర భాషా తిరస్కారము చీడ పురుగువలె అన్ని దేశములందును వ్యాపించుచు భారతీయ విజ్ఞానమును తునకలు తునకలుగా చేయుచున్నది. తెలుగు కీర్తనలు పాడఁగూడదను భావము అంజు దేశములో అందఁడు తల చూపుచున్నది. అది ముదురుటకు ముందే ఆంధ్రులు మేలుకొనుట మేలు.

With Compliments from:

INTERSTATE TRANSPORTS PVT. LTD.

Admn. Office:

130-A, Ali Umer St.,
Pydhonie,
Bombay-3.
Tele: 333571

Booking Office:

69, Banian Street,
Phdhonie,
Bombay-3.
Tele: 332677
Telegram: INTERLORRY

Delivery Godown:

12/14, Mapilla House,
Dontad Street,
Bombay-9.
Tele: 331308

HEAD OFFICE:

Interstate Transports P. Limited,
31, J. C. W. Road,
Bangalore-2.
Tele: 71660.
Tele: INTERSTATE (C)

BRANCH:

Interstate Transports P. Ltd.,
42, Pariah Venkatachala Iyer Street,
Madras-1.
Tele: 25085
Tele: INTERLORRY (G)

దుర్గా బ్రాండు
పోర్ట్ లాండ్ సిమెంటు

బలమునకు, వటుత్వమునకు ప్రఖ్యాతి పొందినది
కయారు చేయువారు:

ది ఆంధ్రా సిమెంటు కంపెనీ లిమిటెడ్

ప్రొక్టర్ ఆఫీసు:

కం. 1: CEMENTS హా. 5: 557

పోస్టు బాక్సు నెం. 501, గాంధీనగర్ P.O.

విజయవాడ - 3.

రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు:

కం. 1: ANDHRACEM హా. 5: 86856

పోస్టు బాక్సు నెం. 1896, మాంట్ రోడ్,

మద్రాసు - 6.

NVKR

అధికారోత్పత్తి

కృష్ణా బ్రాండ్

సూపర్ ఫాస్ఫేట్

కృష్ణా ఇండస్ట్రీయల్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్

రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు

38, మాంటు రోడ్డు

మద్రాసు - 6

ప్రొక్టర్

నికడవోలు

(వారి గోదావరి కిల్లో)

న్యాయశాస్త్ర చరిత్రము

శ్రీ పేరిలక్ష్మీ సారాయణ శాస్త్రి

[1941 వృష సంవత్సరాదినంచికనుండి]

[దీని చరిత్రకుబట్టిచూడగా నీ శాస్త్రము రెండువిధములుగా నభివృద్ధి చెందినట్లు తెలియగలదు. మొదటినుండి 12-వ శతాబ్దము వరకును స్మృత గ్రంథముల నాధారము చేసికొని ఈ శాస్త్రము వృద్ధి నందినది. అప్పటినుండి స్మృతముల పక్కిని విడిచి తత్వ చింతామణి నాధారముగా జేసికొని ఇది వ్యాప్తి జెందినది. ఈ భేదమును బట్టియే మొదటిదానికి ప్రాచీన న్యాయమనియు, రెండవ దానికి పవీన న్యాయమనియు, వ్యవహారము గలిగినది. కాలభేదమున నీటి తైలీలో గూడ భేదము గలదు.]

హిందూ మతమున కధారభూతముగ వేద మహిమయును, స్వతఃప్రమాణము వని పార్శ్వజీవముగా వాడుబడుచున్నది. పర్వశ్లాఘన విశ్వరూపే ప్రకృతమనియుఁ బ్రకృతము గలదు. వేదము శబ్దసముదాయరూప మగుటవలన దీనికి ప్రామాణ్య మంగీకరించిన దర్శనముల కాస్తిక దర్శనములని పేరు. పూర్వమిహాంసోత్తర మిహాంసా పాంశ్య యోగ న్యాయ వైశేషిక రూపమున దర్శనము లారు విధములు. వీనిని రచించినవారు క్రమముగా జైమిని, వ్యాసుడు, కపిలాచార్యుడు, పతంజలి, అక్షపాదుడను గౌరముడు, కౌలుక్యుడు నామాంతరము గల వైశేషికుడనై యున్నారు.

ఈ దర్శనములలో వేద విచారణ జేయునది పూర్వోత్తర మిహాంసలు. మిగిలినవి వేదవాక్యములను విషయ వాక్యములనుగా దీసికొనకపోయినను వేదార్థ విచారణ యందు యుపయోగించుటవలన వివిధ కూడ అస్తిక దర్శనములుగాఁ బరిగణింపబడినవి.

సప్తపదార్థములను బోధించు వైశేషికశాస్త్రము న్యాయదర్శనమునకుంటే ప్రాచీనమైనట్లు తెలియవచ్చును.

వాస్తవములనును ఖండించి ఈశ్వరస్థావర జేయుచుఁ బ్రమాణ చట్టము మును స్థాపించినది, న్యాయదర్శనము.

పతంజలి మహాభాష్యముందు న్యాయదర్శనమునున్న విషయము కొంత విచారణ చేయుటవలన విది మిక్కిలి ప్రాచీనమైనట్లు తెలియుచున్నది. దీనినిబట్టి క్రిస్తు జన్మించుటకు పూర్వము మూడవ శతాబ్దికంటే పవీనము కాదని చెప్పవచ్చును.

న్యాయ వైశేషిక పదములు భిన్న విధముగా నిర్వచింపబడినవి.

ఇతరుల కర్తవ్యతెలిసి గలుగజేయు పరామర్శ ప్రయోజకముగ ప్రతిజ్ఞాది పంచావయవ సముదాయము న్యాయమని చెప్పబడును. ఇట్టి న్యాయమును విమర్శించిన శాస్త్రము కాణిష్ఠ దీనికి న్యాయశాస్త్రమని వ్యవహారము గలిగియుండునట్లును. భాష్య మనగా సుదూరజనులకూడ నగుటచే సుదూరజను ముఖ్యవస్తువుముగా గల యను మానమును గురించి విచారించుటచే నీ శాస్త్రమునకు న్యాయశాస్త్ర మను వ్యవహారము గల్గెనని మరికొందరు చెప్పుచున్నారు.

విశేష మను పదార్థాంతరము నంగీకరించునది వైశేషికమని మనవారు చెప్పుచున్నారు.

న్యాయమూత్రములకు భాష్యమును ప్రాసిన వాక్యాయమని కాలము క్రీ. శ. 350 ప్రాంతమై యుండును.

వైశేషిక మూత్రములకు ప్రజ్ఞాపాదుడు పదార్థవంగ్రహ మను భాష్యమును ప్రాసెను. ఈతడు ఉద్యోజకరునికంటే ప్రాచీనుఁ డగుటచే 5 వ శతాబ్దమువాఁడు కావచ్చును.

న్యాయ వైశేషిక భాష్యములకుఁ గొంత భేదము గలదు. వైశేషిక భాష్యమున మూత్రములు యథాక్రమమున వ్యాఖ్యానములు కాలేదు. అన్ని మూత్రములకు వ్యాఖ్యాన మగుటకడను. న్యాయభాష్యమున యథాక్రమముగా వచ్చి మూత్రములు వివరింపబడియున్నవి. 10-వ శతాబ్దము నువర సుద్యోజకరుడు న్యాయభాష్యమునకు న్యాయవార్తాక్రమము న్యాయములను రచించెను. కొద్దవై యాయుకుల పిద్ధాంతములను ఖండించి హైందవ న్యాయశాస్త్రమును స్థిరముగ జేయుటచే విరచి న్యాయశాస్త్రమునకు గొప్ప యువ కాము చేసిన వాడయ్యువాఁడు.

ఉద్యోజకరుని తరువాత వాచస్పతి మిత్రుడు, భావర్యుడు, ఉదయనాదు మొదలగువారు కొద్ద వాదములను ఖండించి హైందవ పిద్ధాంతములను స్థిరపరచిరి.

ఉద్యోజకరుని తరువాత మహారు 2 శతాబ్దములు న్యాయశాస్త్రములో ముద్గం భము జేయుటకు ప్రాయోజించెట్లు తోచును. 3 వ శతాబ్దపు సుర్య కాలమున వాత వ్యతి, మిత్రులు, జీవితోపనిషత్తు, న్యాయసూత్ర వివరించినవారు. శా. తా గ్రంథములు

841వ సంవత్సరమున ప్రాసెనట్లు చెప్పెనువాడు. అని న్యాయవార్తక తాత్పర్య టీక యంతకంటేను ముఖ్యమైన గ్రంథము. ఇది యుద్యోజకరుని న్యాయవార్తకమునకు వ్యాఖ్యానరూపముగ గ్రంథము. ఇం దీతడు న్యాయవార్తకములోని విషయములచేకాక న్యాయభాష్యములోని యనేక విషయములను గూడ విశదపరచెను. ఈ గ్రంథమువలన విరచిత తాత్పర్యవార్తకుని పేరు వచ్చెను. ఇతడు న్యాయశాస్త్ర మండేశిక పాంశ్య యోగ వేదాంత మిహాంసాశాస్త్రములలో గూడ సుద్గ్రంథములను రచించెను.

10 వ శతాబ్దమున భావర్యుడు న్యాయపిత మను గ్రంథమును రచించెను. ఇది రెండవ్యాయముల గ్రంథము ఇం దీతడు క్రొత్త రీతి నవలంబించెను న్యాయ మూత్రములు, వాని వ్యాఖ్యానములవలె పదార్థ విచారముతో గ్రంథమును ప్రారంభించక ప్రత్యక్షానుమాన శబ్ద రూపములగు ప్రమాణ విచారముతో వారంభించి సవ్య న్యాయ ప్రవర్తకులకు మార్గదర్శకుఁ డాయెను. ఉపమాన ప్రమాణమును విడుచుట ఈ గ్రంథ మునందు మరియొక విశేషము.

స్మృత భాష్యముల మార్గన ను వడిచి స్వతంత్ర గ్రంథములను రచించిన వారిలో సుదయనాచార్యుడు ముఖ్యుడు. ఇతడు, ప్రజ్ఞాపాద భాష్యమునకు కిరణా పరియను వ్యాఖ్యానమును, వాచస్పతి మిత్రుని న్యాయవార్తక తాత్పర్య టీకకు న్యాయ వార్తక తాత్పర్య పరిశుద్ధి యను వ్యాఖ్యానమును, న్యాయ పరిశుద్ధి మను నామాంతరము గల ప్రబోధనీయ, బౌద్ధధిక్కారమును నామాంతరముగల యాత్మతత్త్వనివేక మును, న్యాయకుమహాంజలియు నను మూడు స్వతంత్ర గ్రంథములను రచించెను. న్యాయపరిశుద్ధి మను జాతినిగ్రహ స్థావరము విచారము గలదు.

అత్యంత వివేకమున జూహ్వలాపాద క్షణికవాద ఖండన పురస్కరముగా వాత్స వ్యరూప నివేదనము గలదు. వీనికింటే ముఖ్యముగ గ్రంథము న్యాయకుమహాంజలి. ఇందు మిహాంసక-పాంశ్య-బౌద్ధ-జైన- చార్వాకుల నిరీక్షర వాదములను ఖండించి యుక్తి మూలమున విశ్వర స్థావరము చేయబడియున్నది.

ఈశ్వర స్థావరము చేసి వాస్తవిక మతముల నంగీకరింప వారిలో ముఖ్యుఁ డుదయనాచార్యుడు. ఇట్టి గ్రంథమును రచించుటచే నులయముడు న్యాయాచార్యు డనిపించుకొనియున్నాడు. ఇతడు తన లక్షణావళి 984-వ సంవత్సరమున రచించి నట్లు ప్రాసెకొనియున్నాడు. అందుచే విరచి 10-వ శతాబ్దమున జీవించియుం డెను. ప్రాచీన నై యాయుకులలో సుదయనాచార్యుడు కడపటివాఁడని చెప్పవచ్చును.

ఉదయనాచార్యుని తరువాత లెక్కించదగిన నై యాయుకుడు తత్త్వ చింతా మణి కర్తయుగ గంగోపాధ్యాయుడు. ఇతడు గ్రహిల్పనికంటే పవీనయును, చింతా మణి న్యాయాలయగు జయదేవునికంటే ప్రాచీనుడను నగుటచే 12-వ శతాబ్దము వాఁడు కావచ్చును.

సామాన్యముగా చింతామణి యని వ్యవహరింపబడు తత్త్వచింతామణి ధర్మవేది విధముల ప్రాముఖ్యము వహించినది. ప్రాచీన న్యాయ గ్రంథముల రీతిని విడిచి క్రిమూలా నిరూపణమున కిందు ముఖ్య స్థాన మియ్యబడినది. అందుచే తత్త్వచింతామణి పదార్థ విచార ప్రధాన శాస్త్రముగా మండిన న్యాయమును ప్రమాణ విచార ప్రధాన శాస్త్ర ముగా మార్చినది చెప్పవచ్చును. ఇటీవల రచింపబడిన ముఖ్యములగు న్యాయ గ్రంథము లన్నియుఁ జింతామణి నాధారముగా జేసికొనియే వ్రాయబడినవి. ప్రత్యక్షానుమాన మాన శబ్ద రూపముల చింతామణి వారుగ ఖండములుగా మున్నవి. చింతామణి మొద లగు సమీన గ్రంథములలోని విశేష మేమనగా అతి మౌఖ్య దృష్టితో లక్షణముల పరి ప్కారము చేయబడియున్నది. ఇందుకొరకై యవచ్చేవ్యావచ్చేయ విరుద్ధ నిరూపక ప్రతియోగ్యకుయోగ్యుని పరిభాషిక పదములు పరిష్కరింపబడినవి. వీని యువ యోగ్యునివలన వచ్చిన న్యాయమున కార్య కారణ భావ ప్రతిబద్ధ ప్రతిబంధక భావారితము

విప్లవదేహముగా నిరూపించుట కవకాశము కల్గినది.

గంగోత్రిపాత్యయుని చింతామణి వర్ణోత్కృష్టమును గ్రంథముగలుచే తరువాతి వై యాయుకులు మూతన గ్రంథములను వ్రాయుటానికి దానికి వ్యాఖ్యానములు వ్రాయుట యందే ప్రవృత్తులైరి.

గంగోత్రిని కుమారుడుగు వర్ణమావోపాధ్యాయుడు తన తండ్రిగారి గ్రంథము నకును, ఉదయనాచార్యుని గ్రంథములకును వ్యాఖ్యానములను వ్రాసెను ఇవన్నియు ప్రకాశిత పేరున వెలువడినవి. ఇందు వాటివలనముగల ఎక ప్రతిమొదలు చింతామణికి ఆలోక మిది వ్యాఖ్యానమును వ్రాసెను ఈ జములేని 17-వ వర్ణమామని కుమనాంబరి ప్రకాశమును మొదలుపెట్టెను. వ్యాఖ్యానమును వ్రాసెను

16-వ శతాబ్దమున విద్యనీలమున వ్యాఖ్యాతప్ర ప్రవారము చేసిన వాను దేవ సాధ్యోముని శిష్యుడు రఘునాథుడును తార్కిక శిరోమణి గంగోత్రి తరువాతి విరచిత యెప్పుడగునై యాయుకులు ఇందు గంగోత్రిని చింతామణికి దీధిలియును వ్యాఖ్యానము వ్రాసెను చింతామణిలోని రెండుఖంఁములకే దీధిలి యగువడుచున్నది. యు వాడును వైశిష్టిక మత ఖండనముగు విదార్థఖండనము మొదలగు మరికొన్ని గ్రంథములను గూడ రచించెను.

ఇది శిష్యుడు మధురావాసుడు. ఈతడు చింతామణికిని, దీధిలికిని గూడ వ్యాఖ్యానములు వ్రాసెను. ఇతడును, జగదీశుడును సమకాలికులు. జగదీశుడు దీధిలికి వ్యాఖ్యానమును వ్రాసెను. ఇది జగదీశి యను పేరున వెలువడుచున్నది. ఈతడు శబ్ద త్తప్రకాశిక యను వార్ధికగ్రంథమును, బాష్యసూక్తి యను ప్రశస్తపాదభాష్య వ్యాఖ్యానమును, తర్కామృత మను చిప్ప ప్రకరణమును గూడ రచించెను.

మధురావాస జగదీశులకు సమకాలికుడగు పారిరామ తర్కాంగారాచుని శిష్యుడు గదాధరుడు. అందుచే విరచిత 17-వ శతాబ్దమువాడు కావచ్చును. ఈతడు కూడ దీధిలికి వ్యాఖ్యానమును వ్రాసెను ఇయ్యది గదాధరి యని ప్రార్థి చెందినది. మరియి విరచి చింతామణి కాములకుగూడ వ్యాఖ్యానము వ్రాసెను. ఇదియే మూల గదాధరి యని వ్యవహరింపబడుచున్నది. ఇవిగాక పుష్కల్పివారు—శక్తివాదములను వార్ధిక గ్రంథములను, సుందరుచార్యుని యాత్మీతత్వ ప్రవేశమును వ్యాఖ్యానము మొదలగు వనే గ్రంథములను ఈతడు రచించెను

17-వ శతాబ్దమున రఘుదేవుని శిష్యుడు శంకరమిత్రుడు దీధిలి కొక వ్యాఖ్యానమును వ్రాసెను. ఇతడే వైశిష్టిక మూత్రముల ముప్పాడ మను వాక పుత్రిని వ్రాసెను. ప్రశస్తపాదభాష్యము సర్వజన సాంధ్యము గాకుండుచేత శంకర మిత్ర కృతముగు సువస్థాగరూప పుత్రినే యాధారముగా చేసికొని వైశిష్టిక బుద్ధులను వాక

పాకములలో నున్నది.

16-వ శతాబ్దముననే విశ్వనాథ వేదాననుడు వ్యాయదత్తములకు పూర్తిగా వాక పుత్రిని వ్రాసియున్నాడు. అతడే వ్యవ వ్యాయవద్ధలి నవలందించి కాలికావని, దానికి ముఖ్యపరి యను వ్యాఖ్యాన రచించెను. అది వైశిష్టికబుద్ధులను ననువరించియే వ్రాసినట్లు గానవచ్చుచున్నది. వ్యాయనూత్రములలో జెప్పిన దీనిని కొంత యనువరించి మను వాద జల్ప విరంధములను జాలి విగ్రహ స్థానములను జెప్పజోయినందున వ్యాయ నూత్రములను వ్రాసినా నగునరించిట్లు కా. రాదు. వైశిష్టిక మూత్రములలో జెప్పిన ప్రత్యక్షానుమానములకే ప్రామాణ్యమును విడనాడి వ్యాయనూత్రములలో జెప్పిన ప్రమాణ చతుష్టయము నవలంబించుటవలన వైశిష్టిక మతమును కొన్నిచోట్ల విడిచి నట్లు గూడ కావచ్చుచున్నది. ఈ గ్రంథమునకు దినకరభట్టు దినకరియను వ్యాఖ్యానము వ్రాసెను.

ఈ దినకరికి రామరద్రుడును నాంద్ర దేశియుడు రామరద్రీయ మను వ్యాఖ్యానము వ్రాసెను. ప్రస్తుత మది వాలుగు ఖంధములకు మాత్రమే లభ్యమైనది. ఇతడు దీనికి కాక గదాధరపుత్రములకు పుష్కల్పివాద, శక్తి వాదములకుగూడ వ్యాఖ్యానమును వ్రాసెను.

ఇటీవల ప్రాచీన ప్రకరణముల పంగతులను విడనాడి అన్వంభట్టు నవ్వరిలి ననువరించి తర్క పంగమామను స్వతంత్ర గ్రంథమును వ్రాసెను. దాని కలడే దీపిక యను వ్యాఖ్యానము వ్రాసెను.

దీపికాధిప్రాయములను పూర్తిగా తెలియజేయుటకు పిలకంతుడు పిలకంఠీయ మను వ్యాఖ్యానము వ్రాసెను. సై వానికి ప్రకరణము లవిసేరు.

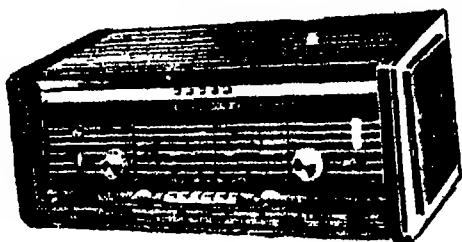
సై వ్యాయకప్ర చరిత్రమునుబట్టి ఈ కౌప్రము రెండు విధములుగా వరి పుద్ధి చెందినట్లు తెలియగలదు. మొదటినుండి 12 వ శతాబ్దమువరకు మాత్ర గ్రంథముల వాదారము చేసికొని ఈ కౌప్రము వికాసము బొందినది. అప్పటినుండి నూత్రముల ఫక్కిని విడచి తత్ప్రచింతామణి వాదారముగాఁ జేసికొని వ్యాప్తిని జెంది నది. ఈ వేదమును బట్టియే మొదటి దానికి ప్రాచీనవ్యాయమనియు, రెండవ దానికి సమీప వ్యాయమనియు వ్యవహారము గలిగినది. కాంధేదమున పిటి ప్రతిలో గూడ భేదము గలదు.

గదాధరి మొదలగు మద్ర్గంథములు సంప్రదాయముగా చదివినను దర్శనములం దున్న యన్ని విషయములను తెలియనందున ప్రకరణజ్ఞాన మావశ్యకము. ప్రకరణ జ్ఞాన మితర కౌప్రముల కుపయోగించినట్లు ఉద్భంధ పతన మంత యునయో గించదు కాన కౌప్ర మభ్యసించువారు ప్రకరణముల వభ్యసించుట యుక్తమని వా యోయుము.

ఫిలిప్స్ రేడియోలు

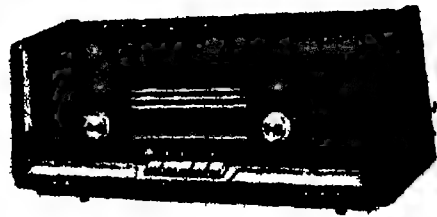
మాస్ట్రో

ట్రాన్సిస్టర్ విన్

No. B5CA49T

6 బాంబు, 7 వాలు, 2 ప్లగ్లు, (సెట్టి పొందిన) శ్చయోగి, పిన్ కో ప్లగ్లు, మాత్రం బాండ్ స్పైక్ ముగిసిన ప్లగ్లు లు కలిగినది. ధర రు. 898/-పన్నులు అదనం.

B3CA37A

4 బాంబు, ఆర్ (ఎస్) ట్రిక్ ఫీల్డ్ మాన్యువల్, ఎస్ ట్రాన్సిస్టర్ రేడియోలో అభ్యుత్పన్నమైంది. (కాపాడు పెట్టింది) చేయ. ధర రు. 698/-పన్నులు అదనం.

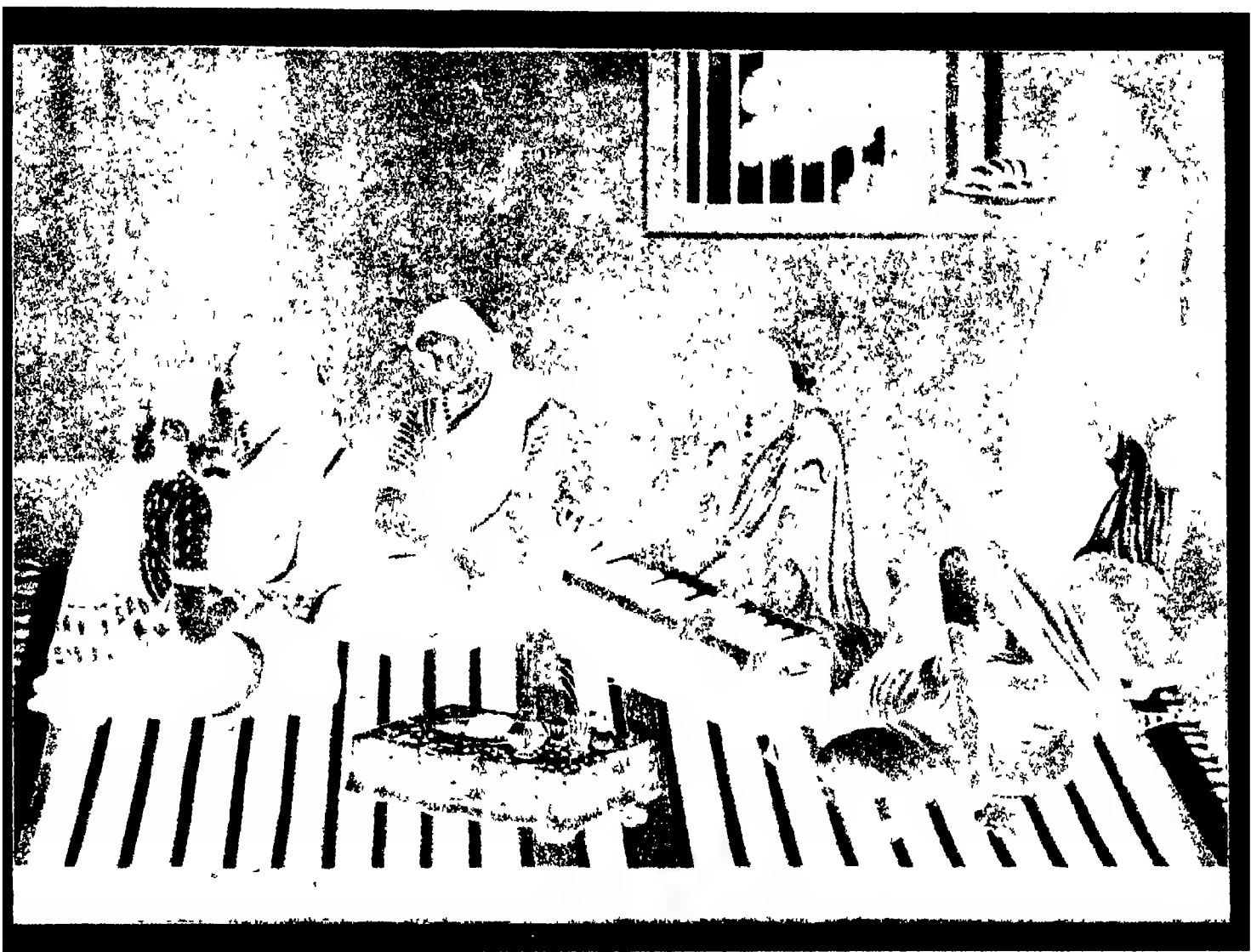
మోడరన్ ఆటో స్టోర్స్

ఆంధ్రైక్ల పరిశ్రమ కేంద్ర

కాన్వెంటు పీది
ఫోన్ నెం. 111
చింతామణి-1.

నకాశం కోడ్
ఫోన్ నెం. 307
చింతామణి-2.

జూని
గుడివాడ

హైదరాబాదు రాష్ట్ర విద్యాసమస్యలు

శ్రీ సురవరము ప్రతాపరెడ్డి

[1941 వ్యవసాయ సంవత్సరాదినంచితముండి]

[1881 నుండి జరుగుచు వచ్చుచున్న విద్యావ్యాప్తి క్రమము—హిందువులకన్న ముసల్మానులలో మూడింతల హెచ్చు విద్యా వ్యాప్తి—నీటి విద్య అధ్యస్తపు స్థితి—విద్యా వ్యాప్తికి నిజము ప్రభుత్వమువారు తీసుకొనుచున్న శ్రద్ధ తగినంతగా ఫలించక పోవుటకు కారణములు—హిందువులలో విద్యావ్యాప్తి బాగా లేకపోవుటకు కారణములు—ఉర్దూ మాతృభాషగా కలవారికి మాత్రమే లాభకరమును, ఇతరులకు కష్ట వృద్ధములకు కారణమును అయిన ప్రభుత్వ విద్యా విధానము—హిందీకి ఉర్దూ ప్రత్యామ్నాయమా? ఉర్దూ వలన కలిగిన అపార వృద్ధము—బాన్స్ బళ్లపై నిర్బంధము—జాగీర్లలో విద్య వెనుకపాటు—మత విద్యా ప్రాధాన్యము, తత్సరితములు—ఆకాభంగమును కలిగించిన మెకంజీ విధానము—దేశ భాషలకు ప్రోత్సాహము కలిగించిన కొందఱు మొగలాయి రాజులు.]

హైదరాబాదు రాష్ట్రములోని విద్యా సమస్యలను గురించి బ్రిటిండియో లోని ఆంధ్రులు సరిగా తెలుసుకొనినవారువారని తోలుచున్నది ఎన్నియో మారులు అచ్చుల ప్రకటించుచు విమర్శల జూచిన వారి కీ సమస్యలు ఎరిగి తెలియలేదని చెప్పవచ్చును. అందుచేత ఈ వ్యాసమును చేసి జరిగిన పరిస్థితులను నిరూపించుచు వర్త వేయుటకు ప్రయత్నింతును.

కొన్ని అంకెలు

హైదరాబాదు రాష్ట్ర విద్యావ్యాప్తి ప్రమాణములు ముందు ఈ క్రింది అంకెలను దృష్టిలో నుంచుకొనెదము.

రాష్ట్రజనసంఖ్య	1,44,36,148
అందు హిందువులు	1,21,76,727
ముసల్మానులు	15,34,666
భాష విభజన ప్రకారము చూచి—	
ఆంధ్రులు	69,72,534
మహారాష్ట్రులు	37,96,838
కర్ణాటకులు	16,20,094
ఉర్దూ హిందీ మాట్లాడువారు	15,07,277
రాష్ట్రదాయము (1938 లో)	9,15,46,000 రూ.
విద్యపై వ్యయము	1,24,19,072 రూ.
విద్య వచ్చినవారి సంఖ్య (1931 జనాభా ప్రకారము)	
హిందువులలో	నూటికి 33
ముసల్మానులలో	" 10.3
మొత్తమున	" 48

1881—చ సంవత్సరమునుండి విద్యావ్యాప్తి యే విధముగా జరుగుచు వచ్చి వద్ద ఈ క్రింది అంకెలు విశదముగా తెలుపుచున్నవి.

సంవత్సరము	నూటికి విద్య వచ్చిన వారు	హిందువులలో నూటికి విద్య వచ్చినవారు	ముస్లిములలో నూటికి విద్య వచ్చినవారు	వ్యయము రూపాయలు
1881	3.7	2.98	4.9	2,29,220
1891	4.7	3.37	6.6	3,03,292
1901	3.4	2.5	6.5	7,48,665
1911	3.2	2.3	5.9	10,19,787
1921	3.3	2.6	8.9	68,29,907
1931	4.8	3.3	12.4	90,77,063

ఇందులో ఒక చిత్రమును గమనించవలెను. 1891 లో అనగా 40 ఏండ్ల క్రిందట 3 లక్షల చిల్లర రూపాయలు మాత్రమే విద్యపై వ్యయము చేయగా నూటికి 4.7 (ఈ 1000 కి 47) మంది విద్య వచ్చిన వారుండిరి. 40 ఏండ్ల తర్వాత 90 లక్షల

చిల్లర రూపాయలు వ్యయము చేసివచ్చుటకిది విద్యవ్యాప్తిని సంఖ్య ఇంచుమించు అంతే పెరిగియున్నది ఈ 40 ఏండ్లనుండిచేసిన ప్రభుత్వమంతయు (క్రీ.శ 1891లో నీటి విద్యనుకాక) అది అనిపించును ఇందుకొక విశేష మేమనగా ముసల్మానులలో విద్య హిందువులకన్న ఇంచుమించు మూడింతలు హెచ్చుగా వ్యాపించి డి. స్ట్రీం విద్యను చూచిన లభి మరి అధ్యయనముగా ఉన్నది ఎటువూ, క్రీ.శ 1921 లో— హిందూలలో విద్యవ్యాప్తి (స్ట్రీం సంఖ్య మొత్తము) 17,316 ముసల్మానులలో " 19,599 (క్రీ.శ 1931 లో— హిందువులలో విద్యవ్యాప్తి (స్ట్రీం సంఖ్య మొత్తము) 15,502 ముసల్మానులలో " 26,847 హైదరాబాదు రాష్ట్రములో మొత్తం గ్రామీణ సంఖ్య 21,830 క్రీ.శ. 1938 లో రాష్ట్రములో మొత్తం విద్యల సంఖ్య 6,189 పీటపై ప్రభుత్వమువారు 1,24,19,072 రూ వ్యయము చేసినారు.

ప్రభుత్వము వారి ప్రయత్నాలు

విజాంప్రభుత్వమువారు విద్యావ్యాప్తికై ఎన్నికైన కర్తవ్యమును నిర్వహించుచున్నారు. ప్రాథమికవిద్య, అనగా ప్రైవేటుస్కూలు విద్య ఉచితముగా చేయించుటచేసింది లోక లభించు ప్రాథమిక పాఠశాలలలోను, పక్కా పాఠశాలలలోను చాల చాల కలసియుండి జీతములు తీసుకొనరు చిల్లర సంఖ్య కూడా చాల పెట్టింది 20 ఏండ్లక్రిందట ఎంత వ్యయము చేయుచుండిరో అంతకు రెండింతలు ఇప్పుడు వ్యయము చేయుచున్నారు. నయోజన విద్యకై రాత్రి పాఠశాలలను కూడా అప్పులుప్పులు ప్రారంభించినారు ఈవిధముగా ప్రభుత్వములు చేయుచున్నవి విద్యా వ్యాపకము తగిలుటకా కాకపోవుట యేల యని యాశ్చర్యము కలుగపెట్టును మరియొ హిందువులలో విద్యావ్యాపకము బాగా కనిపించులేదు. దీనికి కారణము తెప్పియో తెలుసుకొనవలసియుండును.

విద్యావ్యాప్తి కాలంకములు

విజాంరాష్ట్రములో విద్యావ్యాప్తి కాలంకములకు ముఖ్యకారణములను ప్రజా వాయకులు నలుమారు చూపించియున్నారు. హైదరాబాదు ప్రజా విద్యాసమస్య అను పేరుతో ఇంతవరకు మూడు మహాసభలు జరిగినవి అందరి తీర్మానములను గమనించిన ప్రజా వాయకుల దృష్టిలో విద్యావ్యాప్తి కాలంకము తెప్పియో విశద మగును. ఇటు ఆ తీర్మానముల సారాంశమును మాత్రము వ్రాయుచున్నాను.

1. రాష్ట్రములో విద్యా వ్యాపకము కావలెనని ఈ క్రింది విధములను ప్రభుత్వమువారు చేయవలెను:—
- (అ) ప్రైవేటు చిల్లరపై పెట్టిన నిర్బంధములను తొలగించవలెను
- (ఇ) గ్రాంథాయములపై సదు, ప్రైవేటు చిల్లరపై సదు పాఠమువారు ఒక దృష్టి ఉంచవలెనని (క్రీ.శ 1911 లో ప్రభుత్వమువారు కావించిన అక్షాను తీసినవలెను.
- (ఉ) విద్యా సంబంధపు వధలపై కల నిర్బంధములను తీసినవలెను.
- (ఁ) నర్సేజులోను, సంస్థానాలలోను, జాగీర్లలోను విద్యావ్యాపకము చేయవలెను.

INTRODUCING
Long awaited
ESPRESSO COFFEE

SHORTLY AT
WELCOME. HOTEL
&
ESKIMO
AIR CONDITIONED RESTAURANT
VIJAYAWADA - 3

సర్దుకుల రక్షణ. ఆకిర్షణకు

“సర్వైన్” బ్రాండ్

పోలిథిన్ ప్లాస్టిక్

సంచలనే వాడ్చి.

వివరములు :

సర్వైన్ ఇండస్ట్రీస్

గాంధీనగర్ - విజయవాడ. 3

NVCR

పండిత నోరి రాఘవాస్త్వర్లవారి సుప్రసిద్ధ ఆయుర్వేద ఔషధములు

*** జీవనవతి ***

ధాతుప్రస్థితి, సరముల పటుత్వమునకు ప్రసిద్ధిగాంచినది. మిక్కిలి నిరసపడి యుండువారలకు సరముల ఉద్రేకము, ఎలక్రినత, అలంట త్వరలో గలుగుట, నిద్రలేకపోవుట, గుండెవడ, మొదలగువాటికి, జీవనవతి సహాయుధము. ఖర్చునష్టము, శీఘ్రస్థూలము, సమంతకత్తను మొదలగు వ్యాధులచే వీడింపబడు వృద్ధులకు సహితము యౌవనత్వమును ప్రసాదించును.

వెల 30 మాత్రలు రు. 6-00

*** త్రిరవర్ధని ***

చనుబాంను పృథ్విచేయు తీయని రసాయనము. పనుబాలు తగ్గిన లేక దూష్యమైన తల్లులు దీనిని వాడుటవలన, చనుబాలు స్వచ్ఛమై సమృద్ధిగా పసిపాలకు సరిపోవు నటుగా చేసి, తల్లి పిల్లల యారోగ్యమును కాపాడును.

వెల 100 ml. బా. 3-00

„ 200 ml బా. 5-00

మావద్ద సమస్త ఆయుర్వేద ఔషధములు దొరుకును.
అన్ని వ్యాధులకు మాచే పోష్టద్వారాగూడా సలహాలిచ్చి ప్రత్యేక చికిత్స చేయబడును.

డాక్టరు నోరి వేంకటేశ్వరశాస్త్రి, A.V.A.C., A.L.I.M.

ప్రాసయిటరు: ఆయుర్వేదనిలయం,

పో. రు. కు. నెం. 32. విజయవాడ - 1. (ఆంధ్రప్రదేశ్)

NVCR

(నెల్లెటాను అనిగా మహా ముసత వహించిన విద్యము ప్రభుత్వం సంతక వ్యయమునకై ఒక తిర్మానము, మరికొన్ని రాలాకాయలు ప్రత్యేక బడిపట్టి భాగము.)

3. పయోజన పర్యంత విద్యలు చేయవలెను.
4. నిర్బంధ ప్రారంభవిద్య ఉపయోగము చేయుచు చెప్పాల్సిన చేయవలెను.
5. మాధ్యమిక పాఠశాలలోను, ఉన్నత పాఠశాలలోను ఉన్నాలో విద్య చెప్పించుచున్నారని అట్లుగాక ఏ తిర్మానో ఏ భాష ప్రధాన భాషగా ఉండవలెనో దానిలోనే విద్య చెప్పించవలెను.

విజాం రాష్ట్రములో కొన్ని సంవత్సరములనుండి అంధ్ర మహాసభ ఏర్పడి ప్రజాభ్యుదయమునకై బాగుగా పనిచేయుచున్నది ఇంతవరకు ఏడు మహాసభలు ఉత్పన్నమయ్యి, ఈ సభలలోను పై తిర్మానములు కావలసి ఐదుటయ్యెను ఈ ప్రతిపక్ష తిర్మానములు కావించబడెను వాటి సారాంశ మిట్లు:-

1. అంధ్ర ప్రదేశ్ లోని అంధ్రభాషాసామాన్యము విద్య చెప్పించునకై కళాశాలలను స్థాపించవలెను.
2. ఉన్నత విద్య జలం మాత్రమేనానో ఉండవలెను.

ఇదేవిధముగా హైదరాబాదు రాష్ట్రములోను మహాసభలు, కర్షణము, పాప రాష్ట్ర సభలును, చిల్లల సభలును ఉన్నాయి చేయుచున్న ఉపవిధముగా ప్రతి మహాసభలోను, అంధ్రులు, మహారాష్ట్రీలు, కర్ణాటకులు ఉన్నాయి చేయుచు ఉంటుంది తెలుసుకొని ఘోషము వ్యవహరించుట.

ప్రభుత్వ విధానము

హైదరాబాదు రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు అదలించిరి. విద్యా విధానము లేనిందు ఉర్దూ మాత్రమేనానో కలవారే తాదానా ఉన్నది ఇతరులకు నష్టములు కలిగించుచున్నది. ఈ ప్రాంతములో పూర్వము ఉర్దూకు ప్రాధాన్యము లేకుండెను 80 సంవత్సరములముందు ఇప్పుడు పాఠ్య పాఠశాలలోనూ ఉండెను. కాని, చిల్లల కన్వెంట్ లోను, పాఠశాలలోను చిల్లల కన్వెంట్ ప్రాధాన్యము నెప్పుడొందిరి (క్రీ.శ. 1834 లో మొదలయినది) హైదరాబాదు నగరములోను ఇంకొకటి వాఠాసా స్థాపించిరి (క్రీ.శ. 1859 లో) ప్రతి తాదానానానా తెలుగు పాఠశాలలు స్థాపించుచున్నది, పాఠ్య పాఠశాల, ముల్కీ భాషకు (అనుగ్రహించు) ఉపయోగమును స్థాపించుచున్నది ప్రతి తరువాత రాష్ట్రాపించిరి (క్రీ.శ. 1881 లో) 'దేవాక్షర' పాఠశాలను విదారించుకొనుటకు ఒక విద్యార్థి కలిగి నున్నాడు కేసిరి (క్రీ.శ. 1884 లో) చిల్లలలో మొత్తము 125 ముల్కీ భాషల పాఠశాలలు వెలువట్టుచుండిరి.

ఉస్మానియా విద్యాసంస్థాపన

అటు తర్వాత మొదలయిన ఉర్దూ ప్రారంభముయ్యెను కాని 1917-18 సంవత్సరమువరకు దాని ప్రాధాన్యము లేకుండెను (క్రీ.శ. 1917 లో) అక్కర్ హైదర్ గారు హైదరాబాదు రాష్ట్ర విద్యావిధానములో మార్పు కావించునకై ప్రభుత్వమువారికిని, ముఖ్య శ్రీ నైతాం ప్రభుత్వమువారికిని ఒక జ్ఞాపిక (Memorandum) సంపాదించిరి. అం దిట్లు సందర్భించిరి.

"సరభాషలోని భద్రతలను చాలా దోషములు కలిగియున్నవి విద్యార్థుల మెదడుపై అధికము నట్టియు, అనుసరించునట్టియు భారము కలిగియున్నది అందుచేత విద్య చెప్పించిన బాలకులు విషయగ్రహణశక్తులుగా నుండుట సరభాషలోని వికృతములను స్వీకరించుచున్నారని వారి స్వతంత్రమునకు స్పష్టమయ్యెను. ఉర్దూలో విద్య చేర్చి, రెండు ఆశ్చర్యములు కలుగవచ్చును రాష్ట్రములో ప్రజా భాషాభ్యుదయము ఇతరు భాషలను మాత్రము ఉర్దూలో పాఠ్య గ్రంథాలు లేవు మొదటిదాని సహజము. మేము ఉర్దూ మాత్రము భాషగా కలవారు అత్యంతభావములను నిజమే అయియున్నది ఉర్దూభాష రాష్ట్రముయొక్క విజ్ఞాన సంబంధము కల భాష, మరియు కచ్చేరీ భాషయు అయియున్నది ఇంతవరకు ఉర్దూభాష జ్ఞాపికల భాషయు అయియున్నది"

(Although it is true that those whose mother-tongue is Urdu, are in a minority yet Urdu is the cultural and official language of the state and of polite Society.)

పర్ హైదర్ గారి అభిప్రాయము ప్రకారము (క్రీ.శ. 1918లో) ఉస్మానియా విద్యా సీకము సా పించుకొని, దానిస్థానంలో మాధ్యమిక పాఠశాలలోను, కళాశాలలోను ఉర్దూలోనే విద్య చెప్పించుట మొదలయ్యెను. ప్రైవేటు తరగతులలోను మూడవ తరగతినుండియు ఉర్దూ బోధ మొదలయ్యెను. ముల్కీ భాషలకు స్థానము లేకుండెను. ఉర్దూ ద్వారా విద్య చెప్పించుటకు పాఠ్య గ్రంథాలను అందుచేత ఒక తరువాత కచ్చేరీ విద్యలు చేసిరి. దానిలో 20 ఏండ్లు క్షుద్రులకి 20 అక్షరల అర్హులకై 200 తరువాత గ్రంథాలను అచ్చుకొట్టిరి. కొత్త శిక్షణాసాధనములను పుష్టిచేయునకై కొందరు విద్యార్థులు వియ్యుక్తులైరి. వారు ఏకేకా సుమారు 5000 నుండి 10,000 వరకు ఇంకొకటి వరకు కొత్త ఉర్దూ సాంకేతిక పదములను, ఇతర పదములను పుష్టి చేసిరి. ఈవిధముగా ఉర్దూ వాఙ్మయము అభివృద్ధి అయ్యెను ముల్కీ భాషలో ఒక గ్రంథమును అచ్చు కొలేదు. ఒక కొత్త పదమును పుష్టి కొలేదు ఈ కారణముచేత ఉర్దూ మాత్రము భాషానివారి విద్య పూర్తిగా వెనుకబడినది.

న్యాయమూర్తి నాయకుగారి విమర్శ

ఇట్లు విద్యా విధానములను పొందుకొని తెల్ల న్యాయ విమర్శ, దానిని గురించి బ్యూరీయర్ రావ చంద్రనాయక్ గారు (ఇప్పుడు వీరు హైదరాబాదు ప్రభుత్వము పైకోర్టులో న్యాయమూర్తి (జడ్జి)గా ఉన్నాడు) చేయుచున్నారు. (క్రీ.శ. 1931 లో హైదరాబాదులో రాజకీయసభ చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు. పెండియన్లను దీరారుగానో అక్కర్ అను అల్లములలో ఉండిన హైదరాబాదు నగరము, ఉత్తరము మహాసభకు అధ్యక్షత వహించి తమ ప్రారంభవిద్యాసమితిలో సభిధముగా నున్న అభిప్రాయమును ప్రకటించిరి.

"ప్రభుత్వమువారు ఏటకు 7 గ అక్షరల భాషాసాధనము విద్యకై వ్యయము చేసిరి (ఇది 1931 వాటి మాటలు), విద్య చెప్పించుట నేలంటికి కలిగి వచ్చింది. అత్యధిక సంఖ్యలో ప్రజల భాష ఉర్దూ కావలసి ఉర్దూ ద్వారా ఉస్మానియా విద్యా సీకములో విద్య చెప్పించుటలో ఎక్కువ ప్రశ్నము కలదు. అందుచేత పెద్ద పెద్ద తరగతులు, బంగ్లాలు అద్దెలకు, గ్రంథాల భర్తీమాలకు ముఖ్యముగా విద్య చెప్పించుటకు, దీనికన్న భిక్షకుల పట్ల ఒక ఉపకార వేతనాలు ఎక్కువగా ఇచ్చుచున్నారు విదేశాలలో బ్యూరీయర్ లను ముప్పానువారు నిర్వహించుచుండిరి, ద్రవ్యము ఎక్కువగా ఇచ్చుచున్నారు. ప్రభుత్వ పాఠశాలలో మాత్రమేనానో కలిగి విద్య చెప్పించుట. ఇది యిట్లు ఉండగా ప్రభుత్వ ప్రైవేటు భాషను స్థాపించుకొని వాటికి అంక్షలు, నిర్బంధాలు పెట్టి విద్యవ్యాప్తి కలుపించుట కలిగించుచున్నారు ఉర్దూకు గౌరవము రాష్ట్రములో ఒకటి అక్షర పాఠశాలయ్యెను లేదు తాత్కాలికముగా ప్రైవేటుగాను 'విద్యను ప్రజల లంబించి' యుగోగారిగా ఉండుటకు చేయవలెను' అని చెప్పించిరి కాని, యంత వరకు ప్రభుత్వమునా లేదు చేయవలెను"

బ్యూరీయర్ లును, జాగ్రూర్ లును, ఉదాహరణగా, ప్రజానాయకులలో సంఖ్యలుగా నుండి ట్టివారును, ఇప్పుడు ఉన్నత న్యాయస్థాన న్యాయమూర్తులు అయి ప్రైవేటు తరగతులను ఉదాహరణగా రిస్క్ ప్రైవేటు పాఠశాలను అభిప్రాయమున ప్రతిపాదించు నాయకులు ప్రజలను విద్యనానా హాటి 10 మంది మాత్రమేనానో ఉర్దూభాషను దాని వెనుక ట్టి హాటి 90 మందినా మాత్రమేనానో విద్య చెప్పించుచున్నది. విద్య చెప్పించుట, తరగతులు కలిగించుట.

కాంగ్రెసు వాదము

ప్రజాసభ ఇండియాలో గాంగ్రెసువారు హిందీ ప్రాంతములను ఇచ్చుచున్నారు కాని, మరల హైదరాబాదు రాష్ట్రములోను హిందీ ప్రాంతమునకు ఉర్దూను ప్రవేశపెట్టెనేను యాదే పించుకొని అని వాదించు తరగతులను.

కాంగ్రెసువారు హిందీ సులభభాషగా నుండు అదర్భాష ఇచ్చుట ఉర్దూలో పాఠ్య, అరబ్బీ పదములను హిందీ 75 కన్న ఎక్కువగా నుండి అల కలిగియున్నది. అది తీసి కూడ వాడుకను కలుపు అది పాఠ్యపెట్టెను. హిందీ పదములను, వాగ రిపేరింగు సాహిత్య సంబంధము నుండి ఉర్దూ లోని పేర్లును మరల నాగరికీ పేర్లుతో వలసి ఇచ్చుకొని కాంగ్రెసువారు పాఠశాలలో మాత్రమేనానో స్థానములో హిందీని పెట్టి మాత్రమేనానో ద్వితీయ ద్వితీయ స్థానము, లేదు అదర్భాషా విద్యలు చేయుచున్నది ప్రచారము చేయలేదు ప్రాచీన పాఠశాలలో రెండు అంగుళా ప్రాతియనుపరకు మాత్రమేనానో పదివే, మూడవ తరగతిలో ఉర్దూ మొదలయ్యెనే, అను ఉర్దూ పేర్లు మరల 'అరబ్బీ' అంగుళా నుండి ప్రారంభించి తర్వాత అంగుళా ఉర్దూలోనే నున్నది. అది కాంగ్రెసువారు ప్రచారము చేయలేదు. హిందీ వారి మాటలు వివరములు వివర హిందీ పేర్లును ద్వితీయ భాషగాను, అదియు ఉర్దూ పాఠశాలలోను అదే అరబ్బీ పేర్లు లేకుండుటకుగాను ముద్రాను రాజధానిలో కాంగ్రెసు ముద్రాను ప్రవేశపెట్టుకొని దానికై అందోళనము కలిగించి హిందీ పేర్లును ఉర్దూ పేర్లును రెండుభాషలను కలిగించు అయితే హైదరాబాదులోని నాయకులు ఉర్దూను పూర్తిగా విత్తి చేయునకై అందోళనము చేయుచుండిరి ఉర్దూను ఉన్నత పాఠశాలలో నిర్బంధ ద్వితీయ భాషగా విద్యలు చేయుట కలిగించుట అల్లంకరించుచు ముల్కీ భాషలకు స్థానము చేయుట లభించుచుండు. అంధ్ర, మహారాష్ట్ర, కర్ణాటకల భాష సంస్కృతము, మరల సంస్కృత తియు, విజ్ఞాన సంపదయు, దైనిందిన కై న్యాయము సాంకేతికముగా నా వాడుకలు అభిప్రాయము చేయుచుంది

స్త్రీ విద్య

ఇదివరలో చూపిన అంశములన్న ఉర్దూ మాత్రమేనానో (స్త్రీలో) చదువు వచ్చినవారు 26 వేలకున్నది ఉండుటయు, అంధ్ర, మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక (స్త్రీలో) 15 వేల (స్త్రీలయందుటయు చూచినచో ఈ ఉర్దూ విద్యా విధానములను హిందూ (స్త్రీల కంటే) తరగతి సమస్యము కలిగిందో తెలియగలదు ముస్లిం (స్త్రీలకు) హిందూ (స్త్రీల సంఖ్య ఇంచుమించు పడంతలై నను, హిందూ (స్త్రీలో) విద్యా వ్యాప్తియు ముస్లిం (స్త్రీలకు) తక్కువగానే చేయుచుండి రావచంద్రనాయకుగా రిచ్చుటగా మొత్తము రాష్ట్రములో ముల్కీ భాషలో ఒక ఉన్నత పాఠశాలయ్యెను ప్రభుత్వం వారు స్థాపించక పోయిరి.

హిందూ (స్త్రీలకు) ప్రాథమిక, మాధ్యమిక తరగతులలో ఉర్దూ బోధనా అవసరములేదు. వారికి హిందీ ద్వితీయ ద్వితీయ భాషగా ఉన్నత తరగతులలో వేర్వేల వేర్వేలము కాని అందోళనము చేయగ లేదుగా ఇప్పుడు హైదరాబాదు ప్రభు

Grams : 'STONEWEAR'

Phone No. : 785 - (Office)
785 A - Residence

శ్రీ హిందూరంగా యింజనీరింగు కంపెనీ,

గాంధీనగరం - విజయవాడ - 3

(Post Box No. 535)

నవీన పద్ధతులతో కట్టు బిల్డింగులకు, ఆనువృతలకు, హోటలుకు, షో రూములకు, ఆఫీసులకు, కాలేజీలకు ఉపయోగించు అన్నిరకముల పరికరములు గలవు. హోటలుకు వీంగాజీ బేనీసు, మరుగుదొడ్లకు పనికివచ్చు క్లాజెట్లు, స్టోనువేరు పైపులు, యవరెస్టు యాన్ బేష్టాను పైపులు, రేకులు, సి. ఐ. మాన్ బోలు కవర్లు, ఆనువృతలకు, కాలేజీలకు పనికివచ్చు లేబరేటరీ సింక్లు, వాటి పరికరములు, షో రూములకు, ఆఫీసు పగైరాలకు పనికివచ్చు టేబుల్ పైపుడ్, ఆర్డినరీ పైపుడ్, హార్డు బోర్డులు, ఫ్లష్ డోర్లు, టేబుల్స్ పనికివచ్చు పై రేకులు మొదలగునవి, ఇంకా అనేక రకముల సామానులు దొరుకును.

జి. ఐ. పైపులు, జి. యం. ఫిట్టింగులు, సి. ఐ. పైపులు, చివు వర్కుకు కావలసిన చివు, రంగులు, మార్బుల్ పొడదు వగైరా, స్పోకింగ్, నిమెంటు రంగులు—కల్పరుకు కావలసిన ఆర్. సి. సి. స్పన్ పైపులు, డబ్బు బిన్నులు, వగైరాలు అన్నిరకములు దొరుకును.

దయచేసి మమ్ములను సంప్రదించ కోరెదము.

Grams : "CONTRYWOOD"

Phone No. : 2047

కొల్లిపర శ్రీ రాములు,

చింతలపూడి బాపయ్య అండ్ కంపెనీ,

టింబర్ అండ్ ట్రైలు మర్చంటు,

న్యూ టింబరు మార్కెట్ - ఏలూరు రోడ్ - విజయవాడ-4.

మావద్ద బలాద్దా, నైజాం, ఖస్తరు టేకు పలకలు, రౌనులు సైజులున్నా, బండారు, మద్ది, యేసి, యేగిన పల్కలున్నా, టేకు, మారుకాతి, నర్సిబాజులు, అన్ని రకముల బొంగులున్నా సరసముగా దొరకును. వివాహాది కుళకార్యములకు, డిల్లింగ్స్ స్టాబ్స్ కు కలప అద్దెకు యివ్వబడును.

త్వనవారు మాధ్యమిక తరగతులలో స్త్రీలకు మాతృభాషలో చదువు చెప్పించుటకు ఒక డిక్టే పెరివిచ్చును, ఇంకొక డిక్టే వారికి ఉర్దూను నిర్బంధ ద్వితీయ భాషగా నేర్పవలెనని శాసించినారు. అటుతర్వాత పై తరగతులలో అంతయు ఉర్దూలోనే విద్య చెప్పించుచున్నారు. వీరికి కలిగిన నిర్బంధ ద్వితీయభాష పాండిత్యముతో పై ఉన్నత తరగతులలో సంపూర్ణ ఉర్దూబోధను ఏలేమి గ్రహించుకొనగలరే ఊహించ శక్యముకాదు.

భాష బిళ్లు

సాంకేతికము, లేక పైవేలుబిళ్లనే భాష బిళ్లు అనియుండును. ఇంతవరకు ఉర్దూవలన కలిగిన అపారవృద్ధి మునుగురించి చర్చించబడెను ఇక భాష బిళ్ల ముచ్చటను తెలిసికొనవలెను. 1334 ఫసలీలో, అనగా 16వందల క్రిందట విద్యాభాషా రొక విచిత్రముగు అక్షరము ప్రకటించిరి అంతరి ముఖ్య విశేషము లేవనగా—

1. విద్యార్థివారు పెంపులేనిది ఇమిం దెస్సరును భాష బిళ్లకు స్థాపించగూడదు
2. సాంకేతికముగా స్థాపించుకొన్న భాష బిళ్లలో అన్ని కులాని వారియొక్కయు, అన్ని మతాని వారియొక్కయు పిల్లల కొలుకము లేకుండ ప్రవేశమునకు అధికార ముండును.
3. అధికారుల పెంపు లేక సాంకేతికముగా స్థాపించినట్లైన కలెక్టరుగాని, లేక సోలీసుకమిషనరుగాని, వాటిని మూసినేయించ గలరు

ఇట్టి అక్షరముల ఏమి ఫలితము లేరనడనగా—1333 ఫసలీలో, అనగా యాభాష బిళ్ల అనుష్ఠానముల కొక సంవత్సరము ముందుండినట్టి అక్షరమును తొమ్మిదేండ్ల తర్వాత ఎట్లు పరిణమించెనో యీ క్రింది అంకెలే అమె కథను వెల్లడించుచున్నది.

1333 ఫసలీలో నిర్బంధాక్షర కొక సంవత్సరము పూర్వము	భాష బిళ్లసంఖ్య	విద్యార్థుల సంఖ్య
1342 ఫసలీలో 9 ఏండ్లతర్వాత	4053	76,654
	776	27,506

ఈవిధముగా విద్యావ్యాపకముపై గొప్ప విరోధము కలుగనిది నిర్బంధాక్షర అయిన వాటినుండియు వేటివరకును (వజ్రము, వాయుకులును, అందోళము చేయుచున్నట్లును దాని నింతవరకు ఉపసంహరించుకొనక పోయిరి

జాగీర్లలో విద్య

హైదరాబాదు రాష్ట్రములో మొత్తం 42 పాళ్ల భూభాగము జాగీరులు, పాయిగాలు, సంస్థానములు అనునానీ నెండియున్నది ఈ భాగములలో విద్యార్థుల అత్యంత పోరముగా ఉన్నది. పాయిగాలు అనగా మిలిటరీ (సైన్య) భృతికై ప్రత్యేకించబడి పూర్వపు నిజాం ప్రభువుల బంధువుల కియ్యబడిన సంస్థానములు. పాయిగాలును, సంస్థానములును జాగీరు వర్గంలో చేరును జాగీర్దారులు తమ ఇరాఖాలలో వస్తులను నిజాం యిరాఖాలలోని ఎన్నల కన్న పాచ్చగా విధించి వసూలు చేయుచుండును. అనేక జాగీర్లలో అక్షరముల పన్నులు కూడా వసూలు చేయబడుచున్నవి ఈవిధముగా ఆదాయముతో ఏమార్తమును రోజుము లేకున్నను వ్యయముతో మార్తము జాగీర్దారులలో ఉదారత ఏమియు కానరాదు.

పాయిగాలలో ఎప్పుడు ఒక ఉన్నత పాఠశాల లేదు కొన్ని ప్రాథమిక పాఠశాలలు మాత్రమున్నవి. ఉపాధ్యాయులకు చాలామందికి వెంట మూడు రూపాయల జీరము లభించును. ఖర్చుద్దాపా పాయిగాలో 387 గ్రామాలు కలవు. దాని సంవత్సరదాయము 21 లక్షల రూపాయల కన్న పాచ్చు. అప్పటివిద్యాయా లన్నింటికిని ఏటా కన్నపడి 360 రూపాయలు వ్యయము చేయుచున్నారు. ఈమొత్తము కూడా పాయిగాలోకొక హైదరాబాదులోని ఒక పాఠశాల కీర్తుచున్నారు. ఈ పాయిగాలో రోజులందు పేర 92వేలకు పైగా పసూలు చేయుచున్నారు. కాని విద్యకై అందులో నుండి 14 వేల వ్యయము చేయుచున్నారు.

విజాపూర్ ఉపాధ్యాయులు అనున దింకోకటి కలదు. అందును 387 గ్రామాలు కలవు. దాని సంవత్సరదాయము 22 లక్షలు. రోజులందు పేర 77 వేల పసూలు చేయు చున్నారు. వస్తుల ఆదాయమునుండి విద్యకై ఒక దమ్మిడికూడా ఇచ్చుటలేదు రోజులందు నుండి మార్తము 13వేల ఇచ్చుచున్నారు.

అహ్మద్ నవాబ్ అనునది మూడవ పాయిగా. అందు 395 గ్రామాలు కలవు. సంవత్సరదాయము ఇంచుమించు తక్కిన రెండు పాయిగాలంత కలదు. ఇచ్చట 1 లక్షకు మించిన రోజులందు నుండి 23 వేల మార్తమే విద్యకై వ్యయము చేయుచున్నారు.

గద్దాలసంస్థానములో ఇప్పుడొక ఉన్నత పాఠశాల కలదు. అచ్చట సంవత్సరానికి ఇంచుమించు 10 వేల రూపాయలు విద్యకై వ్యయము చేయుచున్నారు.

నవరత్తి సంస్థానములోను ఇప్పుడొక ఉన్నతపాఠశాల కలదు. అచ్చట ఇంచుమించు 20వేల వరకు సంవత్సరము విద్యకై వ్యయము చేయుచున్నారు.

ఈరాష్ట్రములో చిన్నది పెద్దది కలసి 1500 వరకు జాగీరులు కలవు. అనేక జాగీర్లలో జాగీర్దార్లకే నడిపించబడు పాఠశాలలు లేవు. ఇట్టి జాగీర్లలోని పదివేలకు మించున, మొత్తము రాష్ట్రములో విద్యావ్యాపకముయొక్క లెక్కలను గురించు వస్తువు విద్యావ్యాపక తక్కువగా కనబడుచుండుటచే, రాష్ట్రమున కంతకును అపకీర్తి కలుగు చుండును. ఈ యభిప్రాయమును ప్రభుత్వపు విద్యాశాఖారే తమవివేదికలో వెల్లడించుచున్నారు.

మత విద్య

ఉస్మానియావిద్యార్థులకు గొప్పది. ద్వారా మసల్మానులలో నున్న అటు ఇస్లామిక్ విద్య నిర్వహించుటను, పేరులను, హిందువులను, ఇతర మతస్థులను సేతులది చెప్పించుటను నిర్వహించెరి.

హిందూవిద్యార్థులలో టుపై అసమ్మతి యుండినట్లు కనపించుచున్నది. అందుచేతనే రెండేండ్లక్రిందట ఎండోమెంటరం గా మును ఉస్మానియా విద్యాలలోని హిందూ విద్యార్థులు తమకై ప్రత్యేకించిన హాల్లో పాఠశాలగా ప్రభుత్వమువారు దానిని విషేధించుటచేత హిందూవిద్యార్థులు పన్నెకట్టిరి అసందర్భములో వారు తమ హిందు యిబ్రందుల నిట్లు ప్రకటించిరి.

1. కళాశాలయొక్క హాల్లలో (హాల్స్ హాల్స్) హిందూవిద్యార్థులు పేర్కొని లాగులతో భుజించవలె ననుట.
2. కళాశాలలో హిందూ విద్యార్థులను యూనిఫారంపేర లాగు వచ్చుపేర్కొని ధరించవలె ననుట.
3. హిందూవిద్యార్థుల మతవిద్య చెప్పించు ఏర్పాట్లు లేకపోవుట
4. ఉర్దూ నిర్బంధము ఎక్కువైతమ మాతృభాషలకు స్థానము లేకపోవుట.

ఈమొదలగువిధాల వారు అందోళనముచేసి, నాగపూరు విద్యార్థి కళాశాలలో చానుమిది చేరిరి. అదకు ఏదో పరిష్కారము చేయుదుమని ప్రభుత్వమువారు సచ్చెప్పిరి. కాని యంతవరకు 3, 4 విషయములలో మార్పులేమియు చేయలేదు. ఉపాధ్యాయవిద్యా పీఠములో ఇస్లామిక్మునకై టుపై, ఎం. ఏ. డిగ్రీలను ప్రత్యేకముగా ఏర్పాటుచేసారు. దీనినే వారు (Faculty of Theology) అనియుండురు ఉస్మానియా విద్యాపీఠములో మతవిద్యప్రాధాన్యము ఏర్పట మంటిపరిణామమును కలిగించదని తోచుచున్నది. హిందూముస్లిముల చరమత్యములకు మారుగా వారిలో విభేదాంకు లాచిచ్చును

ఈ హాల్లలో ఇంకొక విశేషమునగా, విద్యార్థుల కేర్పాటుచేయు గ్రంథములలో ఇస్లామిక్మునకు నిరుద్ధమగునంతము లేనియు లేవు కదా అని పరిశోధించుటకై ముస్లిము సభ్యులకల ఒక వర్గము (బోర్డు) ఏర్పాటుచేయబడుచున్నది హిందూమత నిరుద్ధముగా ఏమియులేదుకదా అనిపరిశోధించుటకే హిందూబోర్డును ఏర్పాటుచేయలేదు

మెకంజీ విధానము

అరునవత్సరముల క్రిందట హైదరాబాదు రాష్ట్రవిద్యా వ్యవస్థలో మార్పులు చేయుటకై డాక్టర్ మెకంజీ అను ఇంగ్లీషు పండితులు నియమించబడిరి వారికి కమిటీని ఏర్పాటు చేసి హిందూముస్లిం ప్రజాప్రముఖుల అభిప్రాయాలను, సాక్ష్యములను కై కొనిరి. అసందర్భములో వారు కొన్ని బహిరంగవ్యాసము లిచ్చిరి అందోళనమునముతో విద్యార్థులకు తమతమ మాతృ భాషలో (మతాక్షరంలో) విద్య చెప్పించవలెనని వారలి ప్రాయచిచ్చిరి.

ఈయభిప్రాయములను వినివెంటనే హిందువులలో ఒక గొప్ప సంఘము కలిగెను. మెకంజీ దొరవారు చేయుచున్న మార్పులో ఇదొక ముఖ్యమైన మార్పుగా ఉండు ననియు, ఇకముందు హిందువులకును విద్యారాధమును పొందుటకు మంచి అవకాశములు కలుగ నున్నవనియు, విద్యాసంబంధమునకల అటంకము లన్నియు తొలగిపోవనియు హిందువు లభిప్రాయపడిరి

మెకంజీ కమిటీ ఏవరకు పూర్తియయ్యెను ఆ నివేదిక పూర్తిగా అకాథంగమును కలిగించెను. జనరల మాతృభాషలకు పూర్వముండిన స్థితిలో మార్పుమియు కలుగక పోయెను. గత సంవత్సరము నుండియు మెకంజీ (స్క్రిమును) విధానమును రాష్ట్రములో ప్రవేశపెట్టుచున్నారు. వల్లెటూరిలక్క, పల్లెటూరునుములకు, అం. భేముల తప్ప ఏరే విద్య లేయును ఇందు కానరాదు. ముల్కీభాషలో ఉన్నతవిద్య చెప్పించుటకై ప్రత్యేకముగా బళ్లవోలు చేయుటకు ప్రభుత్వోద్యమలో ద్రవ్యము లేదని, అవిధానమును నిరాక రించిరి మెకంజీ విధానమును గురించి ప్రత్యేకముగా చర్చించ వలసి యుండును అందుచేత ఇప్పుడు మూడవ మార్తము చేయబడినది

నిజాము కాలేజీ

హైదరాబాదు నగరములో నిజాము కాలేజీ అనునది కలదు. అది ఉస్మానియా విద్యాపీఠము ఏర్పడిన కాలమునకన్న పూర్వము బహుకాలమునుండి మనిచేయుచున్నది. అది మద్రాసువిద్యాపీఠముతో సంబంధముకలిగి, అప్పటి విద్యావ్యవస్థ మునించు చున్నది. దానిని తీసివేయువలెనని మెకంజీవిధానము ఏర్పడు కాలములో కొన్ని ఆలోచనలు జరిగెను. అసందర్భములో పెక్కుమంది దానిని తీసివేయకూడదని అభిప్రాయ మిచ్చిరి. ఎట్లైతేమి అది తీసివేయబడ లేదు. ఈనిజాము కాలేజీ పరిస్థితులనుండి కొన్నివిశేషములు తెలుసుకొనవచ్చును. జనవరి 1941లో దాని వార్షికోత్సవ సందర్భములో ప్రెసిడెంటుగారు కొన్ని అంశాలను వెల్లడించిరి.

అందివుడు మొత్తము 380 మంది విద్యార్థులు ఉన్నారు. వారిలో హిందువులు 203 మందియును, ముసల్మానులు 132 మందియును, ఇతరులు 45 మందియును ఉన్నారు. ఉస్మానియా విద్యాపీఠములోని కళాశాలలో ముసల్మాను విద్యార్థు లెక్కువగాను, హిందూ విద్యార్థులు తక్కువగాను ఉన్నారు కాని నిజాముకాలేజీలో హిందూ విద్యార్థుల

మా శ్రేయోభిలాషులకు ఖాతాదార్లకు
ఆంధ్రపత్రిక స్వర్ణోత్సవ సందర్భమున

శుభాకాంక్షలు

- నెరోలాక్ సింథటిక్ ఎనామిల్సు
- నెరోలాక్ ప్లాస్టిక్ ఎమల్షన్స్
- సోల్టెక్ బా.డు అయిల్ బొండ్ డిస్టెంపర్సు
- గుడ్లాస్ పైటు జింక్సు
- బాడీ విల్డింగ్ బోల్ట్సు అండ్ నట్సు
- విల్డింగ్ హార్డువేర్ ఫిట్టింగ్సు
- ఫ్లెయివుడ్స్ హార్డువోర్డు అండ్
- కార్పెంటరీ టూల్సు వగైరాలకు

శ్రీ కనకదుర్గా అయిర్స్ & హార్డువేర్ స్టోర్సు

బికెంటు రోడ్డు

విజయవాడ-2

ఫోన్. నెం. 782

STOCKISTS -

GOODLASS NEROLAC PAINTS (P) (Ltd.) BOMBAY

శ్రీ కనకదుర్గా అయిర్స్ కంపెనీ

మా వద్ద అన్నిరకముల చువ్వలు, యాంగ్లెర్సు సరసమైన ఉర్రులు
లభించును.

కాశ్యపరావు రోడ్డు : : విజయవాడ-2

ఫోన్ నెం. P. P. 782.

ఆలయ ఫిలిమ్స్

మాటలు

పనితెట్టే

సంగీతం

అశ్వత్థామ

పాటలు

సి.నారాయణరెడ్డి, దాశరథి, కొనరాజు

ఫౌజ్‌గ్రాఫీ

యం.జి.సింగ్

ఆర్థు

రాజేంద్రకుమార్, B.A.,

ఎడిటింగ్

అంకిరెడ్డి

సృశ్రం

చిన్నీ, సెంపత్

దర్శకత్వం

K.హేమాంబరధర రావు

నర్తాపలు

M.K.రెడ్డి, T.V.రెడ్డి

ఆంధ్ర

గౌతమ పిక్చర్స్

సీడెడ్

జయలక్ష్మి పిక్చర్స్

నైజాం

వాణి టవర్స్

విలునామా

విలునామా

విలునామా

విలునామా

విలునామా

ఆంధ్రపత్రిక స్వర్ణోత్సవ సంచిక - 1965

వైదికుల పరిభాషలు

శ్రీ జలసూత్రం రుక్మిణీనాథశాస్త్రి

[1941 వృష సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

ఉత్సాహం శ్రావణ (సన్మానం). పురుషోదానికి బయలుదేరిన వేదముగారు తరువాత కూడా సంవారంవేది, ఆశ్వినమాసాంతం తిరిగి తిరిగి యిల్లకు ముగ్ధులగు నువ్వుగా గవ్య మెఱుగు పెట్టిన ముండిత మస్తకమూ, బ్రహ్మ కేదమ్మటడే ఫలమూ, చెవులకు మఱకుండలాలూ, బుజంమీద కాలువూ, చేతికి వీరహతలాటం ముగులూ, చంకను మడివంచి, వీరుకాచి దోవతులూ కలిగి, వేదమనబు, చెప్పుకుంటూ, తమ్ము సన్మానించిన చోటల్లా వేద వివాదాలు చేస్తూవుంటారు వేదమర్ల చదివినవారు. పరస్పరీ దేవి పుంమూర్తులు వారు. అరణ్యోల్ల కూచుని ఉపనిషత్తుల్ని చూచినవారికి వాటలు వారు. నాటి సంప్రదాయము దెబ్బతింటున్న ఈ వాలు కూడా వారు ఇలా ఉన్నారే, ఆవాలు వారు ఎలా ఉండేవారో! నాడేమా గాని, వేదం వారూ అంతో యంతో పలుకైన మాట వాస్తవం.

ఒక క్రొత్త యుగ సంప్రదాయము వచ్చి, పాత వాటిమీద సంచిగానో, చెడ్డగానో తన ప్రభుత్వము వేరుచున్న దివాల ఇవి నేటి కాం వాచీసర్ ప్రతివారును అంతో యంతో మునుకలు వేసినవారే, వేసేవారే చూపు బలియై వచ్చింది పాత వాటి మీదల వైమవ్యం పెరిగింది. ఆ వేదమూ, అది విధించి కర్మకలామూ బలవంతముగానో, భయమువల్లనో జరుపబడుచున్నదేగాని విషయ విధేయతతో గదు, తిక్కలకుద్దితోగాదు. యజ్ఞ యాజ్ఞములు మోంబడివి కొండొక్కచో నెప్పని, అవి విడంబనకును, సంపాదనకును మారివి. హిందూలలో నన్నవదికి గౌరవం ఏర్పట్టం, అది ఒక అవసరంగా ఉండటంవల్ల వివాహాదికం సమంత్రంగా జరుపుతున్నాము. (1930 తరువాత జరిగే పెళ్ళిల్లో వివాహ మంగళం ఎంతో దెబ్బతిన్నది. కాని అవలు మూర్తి గొంతు కాలేదు.) మర్యాదకు ఉపయోగపాదులు చేస్తున్నాము తలదండ్రులకు ముట్టిచప్పాయా అని అనుమానిస్తూనే—పెట్టుకపోలే ఏ అర్హము చుట్టుకుంటుందో అనే భయం తద్దినాలు పెడుతున్నాము. (పెళ్ళివారకూడా తట్టడం మంత్రం వేటవెల్లంగా తెలుగు అయితే ఈగుంజాటని పోతుందిగాని, అట్టి పని జరిగలేదు.) ఈ మార్పు, ఈ భావ సంఘర్షణ ఒక్కనాడు ఎప్పిచదికాదు. ఎవ్వళ్ళనుంచో వస్తున్నది. ముఖ్యంగా జీవిత ఒక పర్యవసానం అయ్యారేనది. ఎక్కడ పట్టిచూచినా వైదికుల జీవిత మరీ అర్థావస్థయిందని. వారి జీవితవర్తకానికి పెట్టుబడిలేదు. ఇంత లాభం అవి నిర్ణయం లేదు. వేరం ఉన్నా రక్క లేదు. దయా ధర్మ దివ్యం అయినది. వినాటినుంచి వస్తోందో ఇది. ఈ పతనము (అనుకుంటే....) కొద్దిగావాటిదో, తరువాతిదోకాని మొత్తంమీద వైదికధర్మములమీద నిరాసంబంధం ప్రబలింది. మలే మలే రాసు రాసు ఆ నిరాసంబంధం పెచ్చు పెరిగిందని. వేద శాస్త్రాదుల యెడలా, వాటిలో సంవర్తనం పెంచుకున్న క్రొత్తపార్శ్వ క్రియా కలాపాదుల యెడలా వైమవ్యం ఎక్కువ అయిన తరువాత అవి మలే పర్యవసానం తయారైనవి ఇట్టివి చేయించేవానికి అనాటి మన్న భోమ్యుల మర్యాద ప్రవృత్తులు కలగలేనవి దంబమూ, పటాటోమూ కావని వచ్చినవి. కొంత మఱుగు తప్పనిసరి అయినది.

విషయం అంటూఉంటే మూలంకు కొదవా? “ఇష్టా మ్రాతం ప్రభోః సృష్టిః.” మూలం పాంకతికములై వెలసినవి. వాడుకలోకి వచ్చినవి. చెలామణి అగుచున్నవి. ఇంకను ఇట్టివి పుట్టుటకు అక్కర కలుగుచో అట్టివి తయారగుటకు వీలును కూడ జల్పించుకొన్నవి. ఇట్లు ఇప్పటికి తయారైన వదములు కేవలం వైదికుల కడ మాత్రమే చలామణికాక, ఇతరత్ర కూడ చలామణి అయినవి. కవుల ప్రయోగములలోనికి గూడ కొన్ని ఎక్కినవి (ప్రయోగములుపు వాటికి అట సుదాహరణముల విక్తును). వైదికులు వరప్రాయము మూలాలకునుమాటలను చూచి, ఆ పంకతము ఎటు పుట్టిందో క్రమముగా విచూపించును.

* * *
“ఏమోయ్ కామాధామ్న ‘వయం దేవ్య’ ఎక్కడ?”
“దేవాదేవో.”

మొదటి బ్రాహ్మణు ‘భోజనం ఎక్కడ’ అని అడిగినందుకు, ‘సత్రమున’ అని జవాబు.

అరచుగా వైదికులు ఎక్కన్న మూలం ఈవల మూలకు పంకతము చేయుదురు అంటూ తయారైనదే ‘వయం దేవ్య’ క్రితీలో ‘వయం దేవ్య భోజనం’ అని గండు.

అట్టిదే ‘దేవాదే’ “దేవాదే సత్ర మానం” అని క్రుతి

* * *
“‘తేజోవా’ ఏమన్నా ఉంటుందా?”
“ప్రకాశం” కాదు. ఓ, ‘యదప్యమేదం!’”

మొదటి బ్రాహ్మణు ‘నెయ్యి యేమైనా పిస్తారా’ అని అడిగాడు కడుపు నిండుతుందా, లేక తూష్యం (జీలికే) ఏదో పెట్టామంటే పెట్టాము అనేదేనా అని అడిగి వాని ఉద్దేశము ‘తద్దినము గనుక సమ్మర్చిగ వస్తారా, రవెయ్యో’ అని రెండవ వాని జవాబు

ఇందాక మన మనకొప్పదాని చొప్పున ఎక్కడ వేదమును వెలుకుచో కిలక తెలియదంటు “తేజోవా ఆల్యం” అని వేదము

“ప్రకాశం శ్రాద్ధకర్మ కరిష్యే” అని అర్చనం మంత్రము నేయి సమ్మర్చణకరముకే ప్రవాహాత్మక భావించబడింది. వైదికులకు నేయి అనగా పిక్కిలి ముక్కున ఈ వైదికుల పరిభాషలో వేరికి రెండు మాటలు కలపు మఱొకటి ‘తేజోవై’ “తేజో వై పుత్రం” అని మంత్రము.

* * *
“ఏదిమోయ్, అంత ‘దేవా దేవ్య’ అరిగింది.”
“అం, పొందెదరూ ఇద్దరూ ‘నెయ్యి’ గ కళ్ళ ఏదో, మన తెందుకు?”
“ఏవిటోయ్ అంత పొట్లంటు అరిగింది” అని ప్రశ్న. ‘ఇద్దరూ దొంగలే మన తెందుకు’ అని జవాబు.

‘దేవా దేవ్య’ అనగా పొట్లంటు. దెబ్బతల ‘నెయ్యి’ అంటే దొంగ రుద్రమున “నెయ్యిగా యుషధిమతే తస్మిన్దాదాం పతదో మోనమః” అని కలదు విలుకాదను అర్థముపోయి, దొంగ అను అర్థము వీరి పరిభాషలో పుట్టిందని.

ఇట్లు ఒక విషయము సక్కుమన్న మూల కాక కప్పగంతుచై ఆ వక్కులనున్న మూల అర్థము మొదటి దానికి వచ్చినది. ఇట్టివి మరికొన్ని గలవు.

‘దేవా దేవ్య’ అను పదములకు కథ యొకటి ఉన్నది అది వెనక ‘భారతి’లో అచ్చెనది గూడ (పిట్ట కథలో). కృష్ణముగా ఆ కథ యిది—విష్ణుల్లుడు అత్తవారింటికి చోయినాడు. పెద్దల్లుడును వచ్చినాడు. పెద్దల్లుడు వేదమూర్తి; చిన్నాయన శాస్త్రము చదువుతూన్నవాడు; పండితుడు. చిన్నవాడు గమకం, క్రొత్త గమకం అతనికి గదిలో మంచము వైచినారు. పెద్దల్లుడు పాఠశాలకుయూ, అరచుకల పోవుటయుగల్గి, బయట పాచిట్లోనే పన్నుండినాడు. చిన్నాయన శాస్త్రజ్ఞుడనను గద్యమున గది తవది కాపుటను పాంకోళ్లు అకక రాడించుచు రాత్రియంతయు గది నుండి బయటకు, బయటనుండి గదికి పోవువాడు. చిన్నాయన విద్రమై కమున విద్రించుచున్న పద్ధతునికి పాంకోడు దెబ్బలు. దెబ్బతిని తోటిల్లుల్లుడు వచ్చుకొనుటగా పండితుడు ‘క్షమద్దం’ (Excuse me) అని అడు తడవకు అనుచాడు ఇటుల చాలా తడవలు గడిచినవి. విద్ర భోషలుడుగా నొప్పి, ఇతడు ‘క్షమద్దం’ అనుటయు పెద్దాయనకు విశేషించి జాడించినది. అక్కడను సహించుచు ఎచ్చినాడు. చిన్నాయన మరలచ్చి పాంకోళ్తో (చొక్కీ, ‘క్షమద్దం’ అని దొడ్లోకి పోయినాడు. పెద్దాయన యింకా భరించలేక, వెంటయి పిలక వెట్టుకుని ‘క్షమద్దం’ అను మాట వంటి మాట (ధ్వజిలో) గం “దేవాదేవ్య ప్రకాశం, ప్రకాశా ద్విర్యయేషా శ్రయద్ధం” అని పచ్చమును స్పృశు, ‘ధ్వం’ వచ్చిప్పుడల్లా ఒక్కటి చొప్పున దెబ్బలొక్కటి నాడు అల్లరికి నలుగురూ లేచి అడుగులు పెడుచుచున్నా చెప్పినాడు చిన్నాయన పిక్కిలినాడు. ఈ కథలో ‘దేవా దేవ్య’తో దెబ్బలు ప్రారంభమై నవి గనుక ‘దేవాదేవ్య’ అనగా

అన్ని చోట్లకు ఆప్రమత్తతతో రవాణా చేయబడును

మీ సరుకులను

మా సురక్షణకు ఒప్పగించండి ...

సిజిటి తమ నవరథాలతో పనిచేయు గొప్ప లారీల సముదాయముతో మీ సరుకులను
తద్రమముగా మరియు శీఘ్రముగా గమ్యస్థానమునకు చేర్చగలరు.

సిజిటి నిపుణులయిన తమ ఉద్యోగులచే మీ సరుకులు అతి జాగ్రత్తతో నిర్వహించబడును.

క మ ర్షి యల్ గూడ్స్ ట్రాన్స్ పోర్ట్స్ (Regd.)
(హెడ్ క్వార్టర్స్ : గుంటూరు)

అధ్యక్షాధిపతి ఆఫీసు : 107, తంజుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.-1. ఫోన్ నెం. 24485

బొంబాయి ఆఫీసు : 22, రస్సల్ స్ట్రీట్, దానా బందర్, బొంబాయి-9. ఫోన్ . 324980 & 326493

ఆంధ్రప్రదేశ్, మద్రాసు, మైసూరు, ఒరిస్సా, మహారాష్ట్ర మరియు కేరళ రాష్ట్రములయందు
ముఖ్యమైన 37 సెంటర్లలో బ్రాంచీలు గలవు.

సరుకుల రవాణాలో సుప్రసిద్ధ సంస్థ

—: బ్రాంచీలు :—

అదోని : 69, ము మిల్ రోడ్.

బెంగళూరు : నెం. 9, 1 క్రాస్, మ్యా కం
పాతం . క్లౌడెన్ రోడ్. ఫోన్ : 73785

బర్హంపూర్ : మైలాపేట రోడ్ (గంజాపేట)

బొంబాయి-9 : 22, రస్సల్ స్ట్రీట్, దానా
బందర్, ఫోన్ : 324980, 326493

చీరాల : వెయిన్ రోడ్.

కోయంబూరు : 150, సుతూర పేట

గుంటూరు : 24-3-51, చిన్నం బాగు.

ఫోన్ : 912

హైదరాబాద్ : హుస్సేన్ గంజ్, వీడ్లంబాద్
బాగు సమీపము ఫోన్ : 41904

కాకినాడ : కుర్చీయర్ వీధి.

కరీంనగర్ : టాకర్ రోడ్.

కర్నూలు : బ్యూట్ వీధి.

మచిలీపట్నం : కొత్తపేట, ముగ్రావ్ రోడ్

మద్రాసు-1 : 304, తంజుకెట్టి వీధి.

మద్రాసు-2 : 11-బి, అల్లవలూర్ వీధి,
ఫోన్ : 88594

మద్రాసు-16 : ఇండస్ట్రియల్ ఎస్టేట్
ఎదురు, గండి ఫోన్ : 80069

నెల్లూరు : 17/63, ట్రంకు రోడ్.

విజాపూర్ : పిక్చర్ ప్యాలెస్ ఎదురు.

ఒంగోలు : నవ్వుల బాగు.

పాలకోట్ : పాపాబాగుపేట.

రాజమండ్రి : 15/321, కె.ఎల్.ఎల్. స్టాండ్
రోడ్ ఫోన్ : 526.

సికిందరాబాద్ : గవ్వపేట, ఫోన్ 73591

మార్కాపేట : గ్రాండ్ రోడ్.

పనత్ నగర్ : పింకర్ మార్.

తెనాలి : గంగామర్కాపేట.

తిరుపూర్ (నార్త్) : 14, అవిని రోడ్.

తిరుచి-8 : 36, ఈశ్వర వార్డ్ రోడ్.

విశాఖపట్నం : 27-21-8, వాడారోడ్.
ఫోన్ : 3269

విజయనగరం : తాతా గార్డెన్స్, ఫోన్ : 366

విజయవాడ-1 : 10/103, భావారాయ
వీధి. ఫోన్ : 2179

విజయవాడ-2 : రాజగోపాలాచారి రోడ్, కామ
శ్రీల అండ్ కం. లిమిటెడ్.

వరంగల్ : 8/267, పాత పిల్ రోడ్.

ఈరోడ్ : 265, నేల రోడ్. ఫోన్ : 462

ఎర్నాకులం : ముస్లిం వీధి. ఫోన్ : 3085

మధురై : 73, మంచుకాపేట. ఫోన్ : 5083

పేలం-2 : అయ్యప్పస్వామి రోడ్, పెనాపేట్.
ఫోన్ : 2663

దేవులను అను అర్చము సంకేతించినారు వైదికులు. మంత్రమునుబట్టికాక కథను అర్చి సంకేత మిది.

“సదస్యంబు, రావటయ్య నుబ్బావహుమ్మ!”

“‘వాయువ్యం’ ఏమైనా ఇస్తారా?”

“ఇవ్వచ్చు. ‘వతి క్రతుత్కాయ’కు ఇచ్చుండదు.”

“‘యువాసు’?”

“ఇంకా నయం! మొత్తమొకట పోవచ్చు కావు.”

సదస్యినికి రమ్మనగా ‘రూపాయి ఇస్తారా’ అని అడుగుతాడు. అర్చరూపాయకు తప్పందదనగా, ‘బట్టలు ఏమైనా ఉన్నాయా’ అని శంక. మొదట పిలిచినవాడు కుంటుంటాడు.

“వాయువ్యగః శ్రీత మారేత” అని మంత్రము. వక్కనువ్వుమంటు అర్చము పూర్వపుమంటుకు రాగా ‘వాయువ్యం’ అనగా ‘శ్రీతం’ అయింది. శ్రీతం అనగా రూపాయికి వైదికులు పెట్టుకున్న ఒక గుర్తు. రూపాయి తెల్లగా ఉంటుందే ఆకారపుబట్టి పెట్టుకున్నది అది. ‘వాయువ్యగః’ అంటే రూపాయి అని అక్షరప్రతిపత్తికి గూడ కొట్టిన పిండి.

“‘వతి క్రతుత్కాయ’ అంటే ‘యారతులం’” అని సువ్వాం వచ్చును. తులం రూపాయకు వర్తయముగా రోక వ్యవహారంలో కంటే కావున అరతులం అనుమాటకు ముందున్న ‘వతి క్రతుత్కాయ’ అనుమాటను ఇట్లు సంకేతించినారు. ఇట్టిదే ‘కృష్ణాయ.’ “‘కృష్ణాయులం’” అని వేదమున కంటే గుఱక అరతులం అర్చులం అని, అర్చులమును ‘కృష్ణాయ’కు అంటుంటే, ‘కృష్ణాయ’ అనగా అర్చరూపాయ చేసినారు.

“యువాసు” అనగా బట్ట. పిరిక్లెను బట్టలు చెడిపోయినప్పుడు ఈ మంత్రమును జెప్పుదురు. “యువాసు వాసా! పరివీత జగా.....” అని మొదలు కంటి అది. ఆ మంత్రము బట్ట తక్కువ కలిగినప్పుడల్లా వాడతాడు అనవ ఆ మంత్రపు మొదటి తువక బట్టకుగా సంకేతించబడింది.

“ఏమిచ్చారు, అక్కడ?”

“కోటిక్కస్తాయ”

‘ఇద్దరికీ అర్చ రూపాయ ఇచ్చారు’ అంటున్నాడు. సుదీనికి పావలా యిచ్చాడు విడతీసి చెప్పనలసినప్పుడు ‘అకో యత్కర్ణం’ అని. “యత్కర్ణం వక్షత్రం తద్భట్టు ర్విరోవృద్ధం” అని క్రతు. ఆకారపావ్యమునుబట్టి పావలాను వక్షత్రముగా చేసినారు. వక్షత్ర వదమునకు ముందుంటున్నట్టి ‘యత్కర్ణం’ అనగా పావలా. ఇక్కడ మాలలేకాక అర్చమును ముందుకప్పుతీ (కప్పుగంట)వైచింది.

“మన శేమయినా ఉందివయ్యా?”

“రిమ్మన్నాడు, ‘ఏతత్పాపగాయనం’ చెప్పారు.”

‘లేదన్నాడు’ అనురానికి ‘ఏతత్పాప గాయనం చెప్పారు’ అని. “‘ఏతత్పాపగాయనం వాసీ’” అని క్రతు. ‘వాసీ’ అనవ అందరకు తెలియును గుఱక చాటుదలమునై ‘ఏతత్పాపగాయనం’ అనురానికి ఈ సంకేతపు బరువు వెల్లినది.

“ఇంటో తేట్టు.”

“లేకేం, ‘మఖం వ మే’ కావచ్చు.”

‘ఇంటో’ లేకేం చెప్పిన దానికి వక్కనువ్వుతాడు చేయు అనుమానము: ‘ఇంటు లేకేమి, నిద్రించునువ్వుదేమా’ అని. యువమున “మఖం వ మే తయనం వే” అనిఉన్నది. ‘తయనం’ అన వెల్లడి యగును. గుట్టుకు ‘మఖం వ మే.’

“ఏమి ఒక్కడ కీమలాడుకుంటున్నాడు?”

“‘యద్దేవా’ చెయ్యిస్తే, ఎమిటారుకుంటాడు!”

ఈ ‘యద్దేవా’ అనుపది వైదికుల కడమాత్రమే విలువలేదు. రాక్షసులకడ మోలినది. తన గుట్టును రట్టుచేసి వైదికులను మోసపుచ్చినది. వేడు ‘యద్దేవ’ అనగా పోతన అని తెలుగు వాట చాలామందికి విదితవరము.

“‘యద్దేవా దేవపాశవం’” అని క్రతు. ‘యద్దేవా—పాశవం’ అను మాటల వడుకు ‘దేవ’ అనుపది అర్చమువ్వును కప్పగంటవైచి దీ పాశవము.

దేవులన్నీ వెంటు సుబ్రాహ్మణ్యకామ్రైవారి మహేంద్రవైతమున—

“అంతుతత్పాశవార్థంను తత్త్వం బదే

తత్త్వమగాయమో తరుణయత్త్వ

పాశంగి వదనంబు పాశంగి లాంఛను

యద్దేవ చేయువో యాయతాక

మంద్రమేకత వాళివంద మింద్రదీపం

వ్యవహారమో పాపిర్యావర్య

యద్దేవద గృహంబువందే కదా యా క్రతి

యాకు మఖం వ మే యాపాశాగ్ని

యమను మందాదీ తీర్థమును తన

మున జన్మకాలమున గూడికొనవ క్రొత్త

నామయాతలు ప్తిరితత్ క్రమికోమను

వాళ్ళ వరిభాష భాషించు రులు నెవుదు” (3 వ అశ్వాసం 14 వ పద్యం)

ఈ పద్యమున కొంతవఱకు మూడు వైదికుల పరిభాషలు వాడతము లేదు: బడివి.

(‘యాయతాకడు’మూటి మాటికి యజనము చేయువాడు. అన్యవద్యహం = ఏంగారుఇల్లు.)

“ఏతత్పాప గాయనం” అనగా ‘లేదు’ అని. అట్టిదే ‘అకోక్తే చార్దణం’. అకోక్తే చార్దణం అనవము జేదవియే. “అకోక్తే చార్దణం వాసీ” అని క్రతు. బట్టకు ‘మవాసు’. అట్టిదే ‘వ్యదేవర్ణం వై వాసా’ అని క్రతు.

“‘వాదేకేం రా, ‘అమాయంతు’గాడు”

‘(బహువారి, వాదేకేం’ అని ఆ మాట తాత్పర్యము. “అమాయంతు (బహువారి: వస్త్రం” యని హామయంత్రం. ‘అమాయంత’ అనియే సంకేతము.

‘యోగశ్చ’ అనగా కరణం. ఏదైనా కార్యము కలిగించి, వియోగుల ఇండ్లలో జరిగిన యెడలను, సామాన్యముగానున్న వియోగులను చెప్పవలసి వచ్చుచో ‘యోగశ్చ’ అని అందురు. దీనికి మూలము తద్దినం మంత్రమున: గలదు “యోగశ్చ కరణం వై వస్త్రం వేష్యమయం జగత్” అని.

‘మరుద్వ్యం’ అనగా కోమట్లు. సువ్వాంవచ్చుమున “మరుద్వ్యం వై శ్శం” అని ఉన్నది.

‘ఇంద్రాణి’ అనగా విధన. విశంతువు. రోకపాపావ్యమున వెదన అనుపది ఎంత వివిధగా యధేచ్ఛముగా తిట్టరో వాడక యగునున్నదో అటులే యిక్కడ గూడ. దీనికి అతిరవైన మంత్రమును వా కొవ్వరును చెప్పలేరు. ‘ఇంద్రాణి విధవా’ యని ఎవ్వలను కడలెను. పి. పి. శ్రావణదేవగారు తమ విషంబువున ఇటుల వ్రాసినది: “ఇంద్రాణి Name of the wife of Indra. A sort of bracelet Og, ‘Dowager,’ a brahmin widow. Enugala 28, July 1830.” అని. శ్రావణ దేవకు వండితులు చెప్పినది తెలియును గదా. అవారిలో వండిత వ్యవహారమున ‘ఇంద్రాణి’కి ఈ యుక్తి ము రూఢమై యుండవలయును. ఈ అర్థము ఎటులు కలిగిందో తెలియును (వయోగములు లేవు. శబ్దరత్నాకరాలు కిది ఎక్కలేదు).

వెదన అనుపది ఇంద్రాణికి పిర్చించినది. దీనిపైని వైదికులు ఇంకొక యుక్తాకరమును చేసిరి. మగ్రావూతలో ఉక్రగ్రావూతను అర్చించువ్వుడు అధిదేవతగా ఇంద్రాణికి అర్చించురు. కావున ఉక్రగ్రావూత దేవత యన ఇంద్రాణి గూడ, ఇంద్రాణి విధన గూడ, వెదనను చెప్పవలయునద ఉక్రగ్రావూతదేవత అనియు నందురు. “అమ్మో, ఉక్రగ్రావూత దేవత ఉంది, జాగ్రత్!” అని యొక వైదికిని వాక్యము. దీని సుర్యము వియోగిట్టుకుకు వా కొక రోజుంకయు పట్టినది. మెయమునుబట్టి వచ్చింది కొన్ని పరి భాషలు కలవు. కాని, విషయమును గూడ విషయముగా: జేసినవి యిట్టివి యెన్ని తనో (‘యత్కర్ణం’ యిట్టిదే) కాని, ఎక్కువగా తెలియరాలేదు.

“అల్లు, పొవ్వాడ వాడో ‘అవహా’!”

‘అవహా’ అమోగ ఏకాచి. కంద్యావండుమయము వచ్చు మంత్రమునం దిట్లు జరిగెను: “అవహా అమో రద్ధగోదీ ఏకాచా” అని. అమోత అనురానికి ఈ అర్థము వక్కనున్న ‘అమో’వల్ల వచ్చినదో, మరికొంత వక్కనున్న ‘ఏకాచా’ వల్ల వచ్చినదో తెలియదు. వాకు చెప్పిన అయ్యవారు ‘ఏకాచా’ అను దామయికి వచ్చిన దువ్వాడు. ‘అమో’ వల్ల కావూడదా అనగా, ‘అవును, అదీ విజమే’ అన్నాడు. కాని, ఇది ఇట్లాగు అని తెలుపు లేదు.

‘అధర్వాయ’ అనగా చెప్పివారు.

“వాడో ‘అధర్వాయ’, వాడేకోవా మివ్వనం.”

చెప్పివారి కన్నకరణము. మాట వాడబడినది వాని పై తమ చెప్పివారు కుదిరా అనుటకు ఈ చాటు. చెప్పివారు మాయకొనరు గదా. అందుకు ఇది. కువ్వాం వచ్చుమున “అధర్వాయ బధిరం” అని.

అట్టివాడే ‘సప్తాయ.’ ఇతడు గుడ్డివాడు. తనకాకు తప్ప పండిత ప్రవరులన్న వేదమూర్తులను మోడలేడు. వారియ్యమునైనను పరికించలేడు. సామము పుట్టికెక్కి! మున్నావచ్చుముననే ఉన్న “సప్తాయాంధం” అనుపది దీనికి మూలము. ‘అంధం’ అన తెలియని జెప్పరికి? కాన ఈ మఱంగు.

‘కం’ అని పదియొకడు. ఇతగాడు, సామము, ఏమి పాపము చేశావో గాని పశువైనాడు.

“వా: దుత్త ‘కం’ గాయ. వాడేకో ఏ తెలుసుకదా?”

మెచ్చుకోదగిన

సౌందర్యం

ఆఫ్ ఘన్ కీం కేక్

ఒక సంపూర్ణ మేకప్

పొటినం, ఇందు శ్రీం మరియు

పొడరు ఒకటిగా మిశ్రమం

చేయబడి యుండుటచే

క్షణంలో అకర్షణీయమైన

ముఖ విలాపాన్ని యిస్తుంది.

అనువైన చిన్న పెట్టెలోని

యా కంప్లెట్ పొడరు ప్రతి

పనితీరు, ముఖ్యంగా, పనిచేయు

పనితీరు అవశ్యమైనది.

పప్పులో తీసుకొనిపోవుటకు

అనుకూలమైనది. వాడటం

అతి సులభం.

ఆఫ్ ఘన్ సోక్స్

సౌందర్య సాధనములు

ఇ. ఎన్. పటన్ వారి, బొంబాయి - 77.

అని ఇప్పుడను కూకలు పెట్టుదురు. ఈ కూకలు పెట్టుట వరుని. ఇతరుని వశమని తిట్టుచో వాడూరకొనునా? కనుకనే కొంత గూఢకర. "ఇంకో అమ్మ ద్వివదే అం చతుష్టయే" అని బ్రతి. ద్విపాల్కలుపు అంటుంటే "ఇంకో" అనిన. ఈ 'ఇంకో' అనునది బూధికిక్క ప్రయోదాదులతోని క్రిక్కిరేమో తెలియదు.

* * *

"ఈఇంకోకు చాలా 'అగ్ని ర్థిమవ్య' కండు అమ్మో ఎంత వాడనుకొన్నాడు మరి? "ఎంతమకుంటున్నావు, అమ్మో, 'అగ్ని ర్థిమవ్య' కేం లోటూ?"

క్రి. 'అగ్ని ర్థిమవ్య' అనగా భేషము. వైద్యునకు పటాటోను, దంబముల అన వర మెక్కుడు. తిరిగిముఠం సామగ్రితోను, కూరలలో వాడు అల్లము తెల్లముల తోను చేయు గారడీ వైద్యున కెక్కుడు (తెలుగు వైద్యుల మాట. ఇంగ్లీషు వైద్యము మన దేశాన కాలుపెట్టువాటికే ఈ పదము రూప మై పోయినది). అట్టిది కాన భేష మనుమాట పటాటోనుకు వర్తయమైనది. 'ఆ భేషము అండరకు తెలియుటనే వైదికులు 'అగ్ని ర్థిమవ్య' అనడానిని ఆ అర్థము" సంకేతముకొనిరి. "అగ్ని ర్థిమవ్య భేషం భూమి రావనం మహతో" అని వేదము

* * *

ఇట్టివాడే మరియొక్కడు 'త్వాన్తము.' ఇదియు నెలగురికీ తెలిసిపోయిన మాట. మరి ప్రసిద్ధి కెక్కినమాట. వాడు ఇసుమింతేనియు లేనిమాట. కన్యాశుల్క మున కరటకకాస్తుర్ని అగ్నిహోత్రపదాన్ని త్వాన్తమనును. "త్వాన్తాః పశవ ఉచ్యతే" అని యొక వాక్యము. ఇది నేడములోనది కాదని నా అనుమానము. స్వర ముగా చేసు వినలేదు. వాక్య విన్యాసమునట్టి కూడా ఇది నేడమునందరినీ అనుకొనును. కాని యిదియే మూలముగా వైదికులు చెప్పిరి

* * *

మరియొకడు 'యంబ్రహ్మ.' ఈ యంబ్రహ్మయు తెలుగు దేశాన ప్రసిద్ధుడు. స్పష్టికర్తకు ప్రతిగా తరూరై నవాడు కాండీతకు కంబ్రహ్మంకు ప్రతిగా మున్న కవి యంబ్రహ్మకాడు. 'యం బ్రహ్మ వేదాంతమిదో పరంతః."

వేదాంతవేత్తలు తమప్రధానము. ప్రవృత్తి మార్గమును వదిలి, నివృత్తి మార్గ మునకు బదువారు. పదకపోయినను, నివృత్తి మార్గమును కొందావారు. వారిని హేళన చేయుటకు వారు స్పష్టమిదియు చరిమిడి సుదృఢమిదియు, చేతనానివారనియు అందురు. వేదాంతవేత్త పక్కనున్న కారణం 'యంబ్రహ్మ'ను స్పష్టమిది మొదలగునది సంకేతమునందే దక్కినది. శ్లోకమునందే నిదివచ్చుట యిటు చేసేము ఇట్లు సంకేతపరమిద్ద యంబ్రహ్మ తన ప్రఖ్యాతికై ప్రాయశాఢి సంకేతముల ప్రయోజనమును చెరిచినాడు. నేడు యంబ్రహ్మను తెలియవారు లేరు గదా

* * *

ఈ ప్రభువుకు చేయు మర్యాదలలో 'ఉద్వాసన' యొకటి. ఇదియు ప్రఖ్యాతిని బడచినదే. 'ఉద్వాసన చెప్పినారు' అనగా వెడలగొట్టారు అని. అవమానము విచ్చి తము ఉద్దేశించిన ఉద్దేశించుచున్నామని, ముక్తిలేదు. దేవతలను అవాహనవేద్య పూజలయిన తరువాత వారిని సంకేతములు ఉద్వాసన. ఇది వైదికులు కల్పించినదయు, చెప్పి వలయును పడుటవల్ల, ప్రత్యక్షముగా పెక్కు తడవల చూచుటవల్ల ఉద్వాసన తేలుతెల్లమయినది.

"ఆ సరసీరుహాక్షి నయ నానం నా సరివారు నవ్వ ను
ద్వాసిత రైర్వరన్ విసి వాననంబివతరునమ్ములన్
గసీలుచున్నవాడ నను గద్దవదేప విధాత యయ్యయో
దోనము కొదో తనకు తోయ్యలి నీయక యిట్లు లేములన్."

—అపూర్ణ సంక్రందనం, 2— వ. 83 మ.

'రైర్వరము పోయింది' అని చెప్పటానికి ముఖం వేంకటకృష్ణస్వామయకుడు 'రైర్వరం ఉద్వాసితమైంది' అని అన్నాడు.

* * *

మరియొక ప్రబుద్ధుడున్నాడు. అతడు 'ద్రాపి.' ఇతగాడు ద్రాప గమా, దేజిగమా మారినాడు. అగ్ని శిఖింటువున "ద్రాప: 1. Mud, Mire 2. Heaven, sky 3. A Fool, an Idiot 4. An epithet of Siva 5. A small shell" అని. కన్నడ విమలపున "ద్రాప—Adj. Aukword or useless" అని. క్రాన్ విమలపున (ద్రాప—1. A block head, A fool. అనుక్రమాల్వ 4—262 adj. Silly, worthless, base, trashy. ద్రాప పొమ్ము 11. S. Trash, Stuff, Rubbish" అని

ద్రాపి అతి ప్రసిద్ధమై పలు వికారములతోనై వాడుకలోకి ఎక్కి. ప్రయో గములోనికిని ఎక్కినది. శబ్దరత్నాకరమున "ద్రాప. దే. విక. అపారము. అసారము." అనీ, "దుష్కృతికలు ఇట్లంటిరుగడానక ద్రాపం గూర్చి అల్లము" (కవి. 1 అ.) అనినీ, అధముడు, అధముడు అనినీ, "గూడనే విట్లయితిమి (దానిపై"

(వంశ : వా. 2. అ) అనినీ ఉన్నది. (ద్రాపి అనగా దరిద్రము, దరిద్రుడు. నిర్మనుషు కాదు. (దరిద్రాధాతువునకు దుర్గతి అర్థము) అన్ని విధాలా దరిద్రుడని వైదికుల చేసిన సంకేతము. "ద్రాపి—అంధమవుతే దరిద్రం వీలకొరక; విషం పురుషిగాం విషం వటానాం మాభే ర్కారో విషం కించివా మహత్" అని మమకము (రుద్రము.)

'వీడు పట్టి దరిద్రుడు' అని మట్టాల్లా తివటం యివ్వంలేక, తమ అల వాటు చొప్పున దరిద్రం అనే మాటకు ముందు ఉన్న 'ద్రాపి' అనువానికి ధర్మం వన దరిద్రాన్ని ధర్మిగా వాడి, 'ద్రాపి' అనువానికి 'దరిద్రుడు' అను అర్థమును సంకేతముకొని వారు. ఇది లోకమున పడినది. నలుగురూ వాడణొచ్చినారు. వాడుకలోని క్రిక్కినది. అనేక వికారములకు పాఠయినది. అనుక్రమాల్వదాటికే—

"ద్రవిణము నొప్పగించి, నొక ద్రాపిలో నిడుచుంటు, భూమిగొం తవరకీ నిచ్చుచుంటు, ప్రథమాన్నక చూడక ఇంకముంటు, లో తోవయు పుష్పాలకై యథయును వ్యజిభూషలు గుప్తి బంపి, భూ ధర్మం దరియం దిరుందగు భదం దనయం దివి మామృకోదగన్."

—యామునప్రభు రావవీరి. 4 అ. 248 వ.

ద్రాపం కావ్యమున కెక్కినది పెరిగింది రాయలసీమలో ద్రాపి అని అంటారు అని మిత్రులు క్రిమాన్ తిరుమల రంగవార్డులుగారు అన్నారు.

క్రి. గంటూరు మండలంలో దేవ అని వాడుక. ద్రాప అన్నా, దేవ అన్నా, ద్రాపి అన్నా మూలం బుద్ధుడనే చేటి రిట్లో పైతము అంతర్వాహికగా దరిద్రుడనియే వివరించారు.

కైరానాసి శ్రీ మంట్ల పాఠ్యశాలకాన్రెగరు వెనక ఆంధ్రవారపత్రిక (1937) దురా సంకేత (వాసన 'వైదికభాష—ఆంధ్ర భాష' అను వ్యాసములో 'ద్రాపి'ని గురించియు కొంద ముచ్చటించెవారు వారు ఈ ఎడమ వైదిక భాషకు చెంది నదే అని అంగీకరించినారు. ఇట్టివియే ఉప్పుకొన్నారు అగ్నివివరణము మాత్రము ఇంకొక విధముగా చేసినారు వారి మాటలు—

"తెలుగులకి రిట్లో ద్రాపి అనేది చాలా తరుచుగా ఉపయోగిస్తూ ఉన్నది. మమకముగము మాత్రము కుపిస్తూ, మమకముకు కావలసిన తెలివి తేలుట లేనివాళ్ళే 'ద్రాపి' అంటారు ఈ క్రింది మంత్రము చూడండి—

ప్రథ ద్రాపిం పారగ్మయం
చరణా వస్త్ర ధర్మం
పారగ్మయం సువర్ణమయం, ద్రాపిం కుమరం, క్షిప్రతే ధరితాన్.

ఇందు ద్రాపి యుగా వివల మర్థము. కవచము వివర్ణకలము కందగని మమ క్షిప్రము ఉండే తెలివి తేలుట ఉండవు. కాబట్టి మన స్వర చెల్లి తెలివి తేలుట లేని నా ద్రాపి అని అర్థమిది. మూలం ఈ ద్రాపి ద్రాపా మారి గ్రంథంలోకి ఎక్కింటి కాబట్టి, పాఠ్యశాలలో ద్రాపి, వైదికభాషలో ద్రాపి ఎక్కడ అని చెప్పంగితి అభ్యంతరం ఉండకూడదు"

అని వ్రాసారు వారు ద్రాపిందలా చేసు అంగీకరిస్తూ అర్థ వివరణలోనే వచ్చింది అభిప్రాయభేదం ఆకాడే ఈ అభిప్రాయభేదం ప్రచురించేవాడని కాని మిత్రుడు మల్లాది రామకృష్ణ శాస్త్రి వైదిక వాద్యయం యింకా గలించి చూడగా అని అనాడు. తాను గలించాడు. మరకంలోనే ససిగా ఉండు తరువాత చెప్పాడు చేలారి కిరణమశాస్త్రి అలాగే కుచ్చున్నాను ఈ అభిప్రాయభేదం చెప్పిన వారున్నా 'అ ల. అలాగే' అన్నారు సమకమున రుద్రునికి "ద్రాపి, అంధమవుతే, వీలకొరక" అని సంబోధనలు కలవు గదా. ఈ మంత్రమునకు నీయక భాషమున, పిల్లగిరికి సోమ నాథుని రుద్రభాషమును ఒక పరి చూడగ్గి. ఎది చూచి, నా అభిప్రాయము రిప్పై నవో చేసే మార్పుకొందును. 'ద్రాపి' కి ఈ వైదికుల సంకేతమువల్లనే తిట్టుమోతు గనము అట్టినదిగాన, కుమము అను అర్థమువల్ల వచ్చినది కాదని తలంపును కుమము బుద్ధి హీనము గనుక, బుద్ధి హీనుడికి ద్రాపి అని అంటారనే దానిలో దొంక గురుడు మొదలునుండి వాకు కనబడుచున్నది. ఒక తెలితి కనబడుట నా చిప్పిదను కావచ్చునుగాని, నా తెండుకో వచ్చుట లేదు.

* * *

సాయంత్రము 5 గంటల కొట్టివారు. భారతి అసీనుని శ్రీ గన్నవరపు సుబ్బ రామయ్యగారును, నేనును మాటలాడుచున్నాము. గంట చెంబడుటతోనే ఆయన "యత్తే అగ్ని చెందాం" అన్నారు. ఇది 1938 మేనెలలో. వాకు తెలియలేదు. వాతే 'యత్తే అగ్ని' అంటే ఏమిటో తెలివడి చేసినాడు

"యత్తే అగ్ని" అనగా ఉద్వాసన. దేవతను ఆహ్వానించి పూజాక్రమము వర వేర్చిన పిదప ఉద్వాసన చెప్పు మంత్రము ఇది. "యత్తే అగ్ని తేజ స్తేనాపాం తేజస్వీ భూయానం, యత్తే అగ్ని వర్ష స్తేనాపాం వర్షస్వీ భూయానం, యత్తే అగ్ని వార స్తే

వాచాం హరిష్టి భూయావం." అని. ఈ 'యత్తే అగ్నే' అనునది కూడా కొంత ప్రచారము నందుకొన్నదే!

యదగ్నే=కానీ (కాలా)

"ఏమిచ్చా రక్కడ?"

"యదగ్నే."

ఎంతో సంభావన యిప్పిరని చెల్లగా, అక్కడ కానీ మాత్రమే ఇచ్చిరట. దానిది పై సంభాషణ.

*

*

*

షష్ట్యారాలు=చీవాట్లు.

క్రొవ్ట్, బ్లెవ్ట్ అను ప్రత్యయములకు దుర్బలము లేదు. షష్ట్ అనునది దేవతలకు గౌరవార్థమున ప్రయోగించబడునది. ఆ ప్తే విమంతులైన "షష్ట్—An exclamation used on making an oblation to a deity, (with dat of the deity) ఇంద్రాయ షష్ట్. పూష్ణే షష్ట్. షష్ట్యారః the formula or exclamation షష్ట్" అని యున్నది.

కానీ, పై దిక్కులు షష్ట్యారాలు అని చీవాట్లను గురించి వాడుదురు. ఏం వాడుదురో తెలిసినదికాదు. బహుశః వ్యతిరేక లక్షణవేత, బుద్ధి ఎద్దు మొద్దు ప్రభావములు "బ్రహ్మస్మి" అని వ్యవహరించినట్లునూ, అమంగళవారమును (కుజాదు యుద్ధాది దేవత కాన) మంగళవారము అనీ, బయవారము అనీ శ్ఛవహరించి నటులను చీవాట్లను షష్ట్యారము లనిరేమో అని అనుమానము. పై దిక్కుల వడిగి చూచితిని కానీ వారు ఇదమిత్యను తేల్చి చెప్పలేదు.

*

*

*

"ఏమైందీ అక్కడ.....?"

"అయం పై—"

'నే నిక్కడ ఉన్నాను. ఆ సభలో ఏమైనదని అడుగుగా, బాబులు 'అయం పై' అనివాడు. 'అయంపై' అనగా క్షవరము. 'ఏ ముందీ అక్కడ, క్షవరం అయిందని బాబులు. "అయంపై రోక ఆవనం మహాత్" అని శ్రుతి.

*

*

*

అనురఘ్నం—నగం

"ఏమిచ్చారట"

"ఇచ్చిందే కొద్ది. ఆడైనా అనురఘ్నం వచ్చింది".

ఒకడు పని చేయించి తెచ్చుకొనగా వాటాదారు నగంపంపిణీకి వచ్చాడు. తనకు మిగిలినది సగమే. అది వెల్లిడించుచున్నాడు.

*

*

*

"అనురఘ్న మింద్రావం నమస్కృ" అని మంత్రము. 'ఇంద్రావం' అనుదానిలో 'నఖం' ఉండుటనుబట్టి తెలుగున నగము అనుదానికి పైదికపు ఒత్తులతో 'నఖం' అనుటయు శ్రుతిగోచరము కావున నగము అనుదానికి చాలుగా 'అనురఘ్నం' అను పదము సంకేతించబడుచున్నది.

*

*

*

'అక్కా చ మే' అనగా మట్టి.

"ఏం మిగిలినది అక్కడ?"

"అక్కా చ మే, ఏం మిగులుతుందోయ్!"

చమమున "అక్కాచ మే మృత్తికా చ మే" అని కలదు. కావున ఇటుల "అక్కాచమే" అనునది సంకేతించబడినది. 'అక్కా' అనుదానికి 'రాళ్లు' అనునది అనలు అర్థము.

*

*

*

దమ్మిడికి 'గర్భం ధత్తే' అని. "గర్భం ధత్తే పయసా" అని శ్రుతి. 'పయస్సుచే (వీరూ—పాలా) గర్భము ధరించినది' అని అనలు అర్థము.

*

*

*

"వాఁ డిప్పు డేం చేస్తున్నాడు?"

"హినగి ఆగ్నేయంతి చేస్తున్నాడు."

ప్రశ్నకు 'హినం, ముష్టితు కుంటున్నా' డని బాబులు. ఈ అర్థముతో ఆగ్నేయంతిని ప్రయోగించినవారు శ్రీ చెల్లపిళ్ల వేంకటామ్రయారు వాక్యనివించారు. వారు ప్రయోగించిన వ్యాసం, గుర్తులేదుగాని అది కృషి పత్రికలో అచ్చయినది. "ఆగ్నేయంతి ద్రివిణం భిక్షుమారా:" అని శ్రుతి.

*

*

*

"ఏడయ్యా రామయ్యా ఏం చేస్తున్నట్టు?"

"హూ, రుద్ర యాతామినే."

ఉపాసాలు చేస్తున్నాడనదానికి శ్లేత్రాలు చెయ్యడమని వాడుక. అది ఎట్టుం వచ్చిందో తెలియదుగాని వాడుటం ఎఱుగుదుము. శ్రీ బసవంబి కామేశ్వరరావు తల్లి "ఏమండీ రాత్రి శ్లేత్రమా?" అని అడిగియున్నది మల్లవరపు విశ్వేశ్వరరావు, నేనూ విన్నానాయాము. శ్లేత్రం అంటే తెలియక అతనూ, ఉపాసాం అని తెలిసి, ఈమె

ఎల్లా అన్నారా అని నేనూను. ఏ కాలదాన శ్లేత్రానికి ఉపాసాం అర్థం వచ్చిందో తెలిసింది కాదు.

(కానీ విమంతులైన శ్లేత్రమునకు మామూలుగా గల అర్థముల నిచ్చి, అదిని "(Starvation) (The meaning is peculiar to Telugu)" అనివారు. ఉదాహరణముగా "నిశ్చ కటిక శ్లేత్రముగా ఉండివాడు. (He was starving all yesterday)" అనివారు. వారికిన్నీ ఇది వింతగా తోచినది. నమస్కరమునున్న పండితులు గూడ తెలియదన్నారు కాదోయ్. పై దిక్కులు ఉపాసానికి 'రుద్రా యాత తామినే' అంటారు. "రుద్రా యాతతామినే శ్లేత్రాణాం పతయే నమో మమః" అని వేదము. శ్లేత్రము అనునది ప్రత్యాభిప్రాయ వదుల గాని అర్థమును ముందు మాటకు వాడివారు.

*

*

"ఘా ర్భవే మృవరం అన్నారట్రా?"

అని తోటి భోక్తను అడుగుతున్నాడు ఒకడు. 'ఇంకా పియ్యులో విప్పు వేకారా' అని దాని కర్తము. అప్పి ప్రతిష్ఠించిన 'ఘా ర్భవ మృవరం' అని చేస్తారు గనుక షష్ట్యార్థి బట్టి మాటను సంక్షిప్తగా చేసుకోదము ఇది.

*

*

*

"పింతు ఎంత?"

"ఏముందీ అక్కడ, యాత్రమవ్వ—"

'దక్షిణ ఎంత' అని ప్రశ్న వేకాడు ఒకడు. "దక్షిణా పింతు పింతు దక్షిణా" అని పృథ్వి కలాప వాక్యముండుటనుబట్టి 'పింతు' అనుదానికి దక్షిణ అను అర్థము సినగించబడినది.

ఈపై ఏ కొంచెం ముతకమాలలు. తెలిసినను ఉన్న విషయముగాన విశ్లేషణక మ్మదువుగా చెప్పదము. కామ క్రోధాది విషయాలు, రాజవలామసాలా అన్నీ ప్రియధాని తాలూ, సూతాలూ గమనా, అందరిలోనూ మృగ వానరలు అంతో యింతో గోండ్ల, మనుచుండును గమకా వీరలు బూతులు కూడ వాడెదరు. విర్భృతిగా, తాము విర్భించు కున్న కవనము చాలున విచ్చందడిగా బూతులను వాడెదరు. పై వారి కేమి తెలియును! దక్షిణ ఎంత ఇచ్చారని అన్న పైదానికి చెప్పిన బాబులు "ఏముందీ అక్కడ, యాత్ర మవ్వ" అని గదా. "యాత్రమవ్వ పశవ మృణంభం" అని మంత్రము.

ఇట్టిదే ఇంకొకటి. 'పద్మ్యముదరణ' "పద్మ్య ముదరణ తిక్తా" అని సంధ్యా వందనంలోని మంత్రము.

*

*

*

దారివివోపు తరుణిని, జరహను, సామాన్యముగాని అలతో వర్ణించుకొనుట వీరికి గలదు. సంకేతమని తెలియని సంకేతాలతో వ్యవహరించుకోవాలి మరి. వీరూ స్పష్టించు కున్నారా కొన్ని మాటలను. అవి: ఆక్రంద, ఏతేవా ఇదాలు. "ఆక్రంద దగ్గి వైవయన్తి వద్యా" అని మంత్రము. "ఏతేవా ఇదా వైవా" అనియు మంత్రము.

*

*

*

అరహోరు—మైదుము.

గర్భాదానఖండంలో మొదలు, "అరహోరు మువలర్థవ్వ బాహం" అని.

*

*

*

బయలు తువ్వర పడుచో వీరు 'యాకుండేందు' అందురు. "యాకుండేందు తువ్వర పళ ధవరా" అని సరస్వతీ స్తోత్రము.

*

*

*

'అరి ఏ ఏడం పిల్లలకు పెట్టా' అనునది మోటు తిట్టు.

ఏడం అనుదానికి వీరి పరిభాషలో "తేభ్య క్షాయం" అని. "తేభ్య క్షాయం ఏడః తస్మై తే వృధా నమో గయాయాం దత్తమస్తు" అని తద్వివేక మంత్రము. దీనిలోని ముక్క 'తేభ్యం.'

విడివిడిగానైన కొన్ని పరిభాషలు: టా కా రా థా—అలాకు. గంగిగోపు—నకు ప్రాయుడు. రక్కీ—నంపాదన, లాభం. వికీరపేడం—కాకి ఇర్వాయలు.

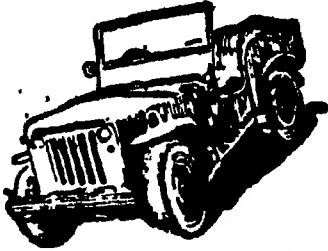
వీరు వాడుక చేసిన మాటలలో అనతి మాట అర్థాన్ని ఇనతి మాటకు వాడుక చేయదము, ఒకటి రెండు మాటలు దాటిగా అనతంపుండి పద అర్థాన్ని మొదటిమాటకు సంకేతం చేయడం, అర్థాన్నిబట్టి ప్రయోగించడమూ, విషయాన్నిబట్టి ప్రయోగించడమూ, పర్యాయంగా వాడుటం, కొండ గుర్తుగా వాడుటం, వ్యతిరేక లక్షణగా వాడుటం ఇవి కనిపిస్తూ ఉంటాయి. ఈ పరిభాషలలో సంపూర్ణంగా వాక్యాల విర్భించి ప్రవేగం అంతా యిట్టి మాటలతో చేస్తారు. వాళ్లు అభించు చేస్తూ ఉన్నాయో నువ్వీ ఉన్నవాటికీ ప్రయోగాలు కావ్య పరంపరలో ఉన్నాయో తదో నువ్వీ తెలియదు.

నమ్మకమైన స్టోరు

అన్ని రకముల
• జీపులు
• మిలిటరీ,
సివిల్
ప్రైవేట్ వాగన్
మరియు
* ల్యాండ్ రోవర్
అన్ని మోడల్
స్పేర్ పార్ట్స్ లకు
స్పెషలిస్టులు
ఫోన్ : 1111
శంశి EVERGREEN
హిస్టారికల్ రోడ్ 302

బి పి

మ రి యు
ల్యాండ్ రోవర్లు
విడిభాగములకు

రాజు మోటార్స్ స్టోరు

గ వ ర్న రు పే ట,

వి జ య వా డ - 2

ఆంధ్రపత్రికలకు

మోతాబు

ఆంధ్రపత్రిక

అభివృద్ధి కమిటీ

సూత్ర మోతాబు

నానా

బిస్కట్లు

రుచికి సాటిలేనివి!

కూనలమ్మ పదాలు - ఆదవు	కు పై
నోను బూటన అమెరికా	1-00
అక్కినని నాగేశ్వరరావు	2-50
మేలుపురి	3-50
రమణరావు కథలు	
అని రమణరావు	2-50
రమణరావు నాటికలు	1-50
రమణరావు కథలు, నాటికలు	5-00
80 కాబుల్ గూపుదక్కిని	
ముళ్ళపూరి వెంకటరమణ	5-00
మేలుపురి	6-00
రమణరావు మనోభావము	1-00

2 జ్యోతి 2 బికింగ్ పేలు 2 నియమం 2

MADRAS MOTOR & GENERAL INSURANCE COMPANY LIMITED

*built on prompt
and personalised service*

1964	Rupees in lakhs
Paid-up Capital	50.00
Gross Premium written	129.08
Reserves	30.57
Insurance funds	56.21
Total assets	210.17

MADRAS MOTOR & GENERAL
INSURANCE COMPANY LIMITED
52, Peters Road, Madras 14

Branches: Nellore - Secunderabad - Vijayawada - Visakhapatnam -
Bangalore - Bellary - Bombay - Calcutta - Cochin - Coimbatore -
Cuddalore - Davangere - Goa - Hubli - Madurai - Mangalore -
Salem - Tiruchi - Tirunelveli - Trivandrum - Vellore

నా ద బ్రహ్మ ము

శ్రీ శౌంధి వెంకటరామమూర్తి

[1942 చిత్రభాను సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

1

మొదటి సంవత్సరముల క్రిందు, నేను ఇంగ్లాండులో బి. సి. ఎస్. పాఠశాలలో నుండగ, ఆంధ్ర పునరభ్యుదయముకొనుటకు పాటు పడిన వారిలో సగణ్యులైన కీర్తిశేషులు కాశీనాథుని వాగ్దేవరావు పంతులుగారు ఆంధ్రవైదిక వ్రధమ ఉగాది సంచికకు సన్నాహ వ్యాసము వ్రాయుగోరిరి. నేడు, వారి అల్లుడు-- ఇప్పటి వైదికా సంపాదకులు ఈ సంచికకు ఒక వ్యాసము వ్రాసి పంపగోరినారు. నే నందుకు సంతోషముతో సంగీకరించిని. వారు నాకు నిర్ణయించిన నిషయము 'నాదబ్రహ్మము.'

2

బ్రహ్మము సత్తు అగును అనెత్తు కూడ సగును. బ్రహ్మము నిడుముగ తిరూపాత్మకము-- సత్తు, అసత్తు, ఈ రెంటిని అంగీభూతము చేసుకొని పరమ తత్వము. అట్లే తిరుణాత్మకము కూడ--సత్త్వరజస్తమములనెదు గుణములు గంది. ఈ తత్వము నీ కింది విధముగగూడ నూచించవచ్చును: అస్తిత్వము (Existence), స్పందనము (Vibration), విస్తృతి (Extension); లేదా, జడము (Matter), శక్తి (Energy), ఆకాశము (Ether). బ్రహ్మముయొక్క స్వరూపము అణు రూపాత్మకము (Atomic). అణువులు అంతరిక్షములో ఆవాసస్థాన మేర్పరచుకొన్నవి. అణువుల సంయోగ వియోగము లీ అంతరిక్షముగుండ జరుగుచుండుట వలన అంతరిక్షము గూడ అణువుల స్వభావమున బాల్గొనుచున్నదని చెప్పవచ్చును. శక్తిపరిమాణరూపతః (Quantam) అణురూపాత్మకము, జడము (Matter), దేశము (Space) అణువుల, ఎల్లెకానుల చురు మైనట్లే.

3

తిరూపాత్మకమైన బ్రహ్మము అనేక భూమికలలో (levels) అభివ్యక్త మగుచున్నది. జడప్రపంచము మనకు మలభముగ బ్రత్యక్ష మగుచున్న భూమిక. జడము అనెత్తు. దీని దిక్కు మనకు దేశము (Space), లేక విస్తృతిగ (Extension) గోచరమగుచున్నది. కాలము ఈ రెంటిని అనుబంధములుగ గూర్చుచున్నది. జడ, దేశ, కాలములు మూడును జీరి బాహ్యములుగ గన్పట్టుచున్నను, విజముగ మనోమయ జగత్తునందు బ్రతిపి తములై యున్నవి. అన్నమయ (Matter.Space.Time), మనోమయములను, అంతర బహిరములను విషయ విషయములను (Subject and Object) అంతర్భుక్తము చేసుకొనునది విజముగ అత్యంతము.

బ్రహ్మము ఈ నడనయ్యల భూమికల సన్నిటిని మూచించుచుండుటచేత ఇనన్నియు అత్యయొక్క భిన్న లోకములే అని తెలియవగును.

4

జడము దేశములో (Space) విహన మేర్పరచుకొని ఉన్నది. సంచలనము (Motion) ఈ రెంటిని అనుబంధములుగ జేర్చుకొని బ్రహ్మమున కొక భూమిక అగుచున్నది. జడములో సంచలనము కలిగినాద ప్రపంచ మేర్పడుచున్నది. ఇది మరియొక భూమిక. ఆకాశమునందలి సంచలనము పెళ్ల ప్రపంచమును గల్పించుచున్నది. ఇవన్నియు బ్రహ్మముయొక్క భిన్న భూమికలు. సంఖ్యా రూపము మరియొక భూమిక. అందు మన జ్ఞానము గడ్డ కటు కొనుచు, తిరిగి కరిగిపోవుచు సంఖ్యా ప్రపంచము నేర్పరచుకొనుచున్నది.

ఈవిధముగా బ్రహ్మము అణురూపము సంఖ్యా ప్రపంచముగ రూపొందుచున్నది.

5

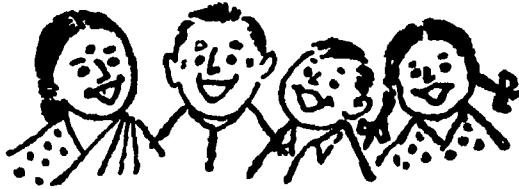
నాదము అణురూపాత్మకము. సంగీతమున అణువుల స్పందనము కమానుగతములైన తరంగ వేగములవలన ఆరోపణావరోపణము లేర్పడుచున్నది. ఒక తరంగ వేగమును ప్రమాణముగ (unit) 'స' స్వరము నిరూపితమైన ఎడల తక్కిన తరంగ వేగ ప్రమాణములు 12 $\frac{1}{4}$ నుండి 12 మెట్లమీద జైకి పోవునప్పుడు రెండై తిరిగి 'స' స్వర మేర్పడును. ఈ స్పందిన క్రమమే మన చెవులకు ఇంపును గూర్చును. మనకంటే భిన్నులైన జీవు లుండులేని, నాదపు అణువుల వేరు కూర్పు వారికి శ్రావ్యతను గల్పించవచ్చును. ప్రధాన స్వరముల మధ్యనుండు అంతరములు కూడ నాదపు అణువులతో నిండియుండును. సంఖ్యకు సంఖ్యకు మధ్యనుండు అంతరములు కూడ సంఖ్యామయము లైనట్లు. మన చెవికి సోకని నాద ప్రపంచ మెంతయో కలదు. మనకు శ్రవణ గోచరమైన నాదము ఆ శ్రవణాతీతమైన నాద ప్రపంచమున బ్రతిపి తమైయున్న దనుట విశ్మయము. మనకు శ్రవణాతీతమైన నాదము మనకు అశబ్దముగ లోపవచ్చును; లేదా మన చెవులకు కలువైన శబ్దముగను లోపవచ్చును. మనకు శ్రుతిరంజకమైన నాదము ఆ మనోనాదములోని ఒక అంశమాత్రము.

6

బ్రహ్మమెంత గంభీరమో, ఎంత విశాలమో, ఎంత పూర్ణమో బ్రహ్మభూమికలలో నొకటియగు నాదము కూడ అంత గంభీరము, అంత విశాలము, అంత పూర్ణము అని గ్రహించవగును. అందుకనియే నాదము పరబ్రహ్మ స్వరూపమని మన ఋషులు కీర్తించిరి.

జానపదముంచుకోండి

చిన్న కుటుంబమే
చింతలు లేని కుటుంబము

పిల్లలకి చదువు, మంచి ఆహారము, ఆరోగ్యకరమైన వాతావరణం కావాలి. అందుకే విజ్ఞులయిన తల్లిదండ్రులు తాము చక్కగా పెంచుకోగలిగేంతమంది పిల్లలతోనే తృప్తిపడుతారు.

కుటుంబాన్ని నియంత్రించడానికి చాల వద్దకున్నావి. వానిలో మూతన మయినది, ఉత్తమమయినది లాప్. ఇది చాలం గడిచినాకొద్దీ సౌకర్యాన్ని, సంపూర్ణ సురక్షాని కల్పిస్తుంది. ఇది ఉచితంగా వరసగా చేయబడును.

సుశిక్షితుడయిన డాక్టరునుంచి లాప్ గురించి పూర్తిచారము, పరిహార పొందడానికి

కుటుంబ సంక్షేమ నియంత్రణ కేంద్రాన్ని సందర్శించండి

విమర్శ ప్రమాణము

శ్రీ నో రి స ర సి ం హ శా త్రి

[1944 తారణ సంవత్సరాది సంవిసుండి]

సృష్ట్యాదిమండి ఇప్పటివరకూ కృత్యంబుండి పుట్టివారో చెప్పలేము. కాని వారితో మన విషయకీ న్యూరించేవారు కొద్దిమందే ఉన్నారు. అయితే ముమ్మల మరచిపోయినంత మాత్రముచేత మన ధృష్టిలో లేనివారు కృత్యం కాకపోయినా మనకు జ్ఞాపక మున్నంత మాత్రముచేతనే వారంతా మంచి కృత్యం అవడానికి వీలులేదు. ఇక మన మరచిపోయిన విమర్శకులు ఎంతమంది ఉండేవారో చెప్పలేము గదా

అందరూ విమర్శకులే

ఇప్పుడున్న కృత్యం సంఖ్య స్థూలంగా చూస్తే సృష్ట్యాదిమంచి ఇప్పటిదాకా ఉన్న కృత్యం సంఖ్యకు సరిపోతుందా అనిపిస్తుంది. ఇక ఇప్పుడు విమర్శకుడు కావడాడే లేదు. డ్రామా కేవల రోజులు గడువక కవిత్వమూ, దాని విమర్శా సర్వసాధారణము కావడము వ్యాయమే. వా తెందుకు, నేను పది పన్నెండేళ్ళు చచ్చిపచ్చిటిమంచి కవిత్వమూ, కవితా విమర్శా మొదలు పెట్టివాను ఎప్పటికప్పుడు నేను చెప్పే కవిత్వమువలననే వా విమర్శ కూడా నాకుమాత్రము జాగుండేది అయితే ఎప్పటి కప్పుడే కాని ఆ తృప్తి, వెనకటి కాలంలో దానిన్న కవిత్వము కాని, విమర్శకాని ఇప్పుడు నాకే వచ్చడములేదు.

కే ఒక ప్రశ్న

అందువల్ల కమర్ష కొంతకాలముమంచి నన్ను ఒక ప్రశ్న పట్టి బాధిస్తున్నది బంగారము మంచిదో, చెడ్డదో వివరణ చేయవలెనంటే మూలంగా గుర్రాయిపల్ల చెప్పవచ్చును. ఇంకా మూళ్ళ పైపై సాధనావల్ల కొంతమే ఇంత బంగారము, ఇంత రాగి, ఇంతమట్టి అని చెప్పే వీలున్నది. అట్లాగే ఇకల విషయాల కూడా మంచిచెడ్డల వివరణ చేయడానికి ఏవో ఆధారాలు—ప్రమాణాలు ఉన్నవి.

ఏది కొలబద్ధ?

కవిత్వానికి, విమర్శకూ అటువంటి కొలబద్ధం ఏమైనా ఉన్నదా? ఉంటే అది ఎంతవరకు ముద్దుదానది? కావ్యము సుందరేదో, చెడ్డదేదో తెలుసుకునేందుకు ప్రమాణము దొరికితే కవిత్వానికి, విమర్శకూ ప్రమాణము దొరికినట్లే కాబట్టి తెండింటికి తిరి పర్యోచన చేదము. అందులో పాశ్చాత్యులందరూ అధిమాముచేత ఆధునికులు అమలుకొకి తెచ్చిన కొన్ని ప్రమాణాలు ముందు విచారిద్దాము. అయితే అవి మనకూ కొత్తవి కావు.

కాల మా ?

అటువంటి ప్రమాణాకోటిలో ప్రమాణముగా పరిగణించేది కాలము. ఏ కావ్యము శాశ్వతముగా జనాదరణ పాత్రముగా ఉంటుందో అదే గొప్ప కావ్యమని ఉద్దేశము. ఎన్నో గ్రంథాలు తాత్కాలికముగా జనుల ముష్టులు ఆకర్షిస్తవి. కొద్దిరోజులకు మళ్ళీ వాటి నంగతి తంచేవాళ్ళు కూడా ఉండరు. హోమరు, డాంటి, షేక్స్పియరు—ఇలాగే మహా కవుల గ్రంథాలు కొన్ని తలాల్లాలుగా జనులు చదివి ఆనందిస్తున్నాయి. అనే ఉత్తమ కావ్యాలు. వాటి గుణము శాశ్వతత్వము. కాబట్టి కావ్యానికి కాలమే ప్రమాణము అని పిలుస్తున్నది.

అందులో విప్రతిపత్తిలేదు

మరి ఇప్పుడే వ్రాసే కావ్యము సుందరేదో, చెడ్డదో విమర్శించడానికి ప్రస్తుతము వీలు లేదన్నమాట. కాలము విమర్శించి నిలిపేదాకా మనము అగమనీ వస్తుంది. ఇక కాల మంటే ఎంతకాలము!

అదీగాక ఒక్కొక్క కావ్యము ఉండడానికి దాని గుణమేకాక మరెన్నో కారణాలు ఉండవచ్చును. ఒక మహాకవి వ్రాసిన సామాన్య కావ్యాల కూడా జనులు అతనివంద గాయముచేత పురిస్తూ మరచకుండా ఉంటారు. ఒక్కొక్కప్పుడు మత పంథాధర్మాల వల్ల కలుగుతే ఆ మతస్థులకు అది పూజ్యమై శాశ్వతమవుతుంది. చివరకు దైత్యముమీ పిచ్చిమాయలు ఎవరైతే వస్తవ్తము వ్రాస్తే అప్పటికంటే అది శాశ్వత మవుతుందని తా విశ్వాసము. విశ్వాసము లేనివారు కాలిదాన ప్రహసన మనే ప్రసిద్ధి ఉన్న ప్రవాళము

వ్రాసేవాళ్ళే, మనకు చాడ్చు వా అదాంటే ఈ విధంగానే ఉత్తమకృత్యమేకాక మరెన్నో కారణాలు ఉండవచ్చును—విరండిశబ్దంగా ఉండడానికి.

అంతేకాక ఉత్తమమైనది ఎన్నో కావ్యాలు కాలగర్భంలో పడిపోయినవి కవి తాను ప్రవరణ కోసము ప్రచురించకపోతే రోకానికి ఎట్లు తెలుస్తుంది! ఒక్కొక్కప్పుడు ఉపద్రవాలవల్ల కావ్యాలు పోతవి. కొన్ని గ్రంథ భాగాలే జరిపిస్తవి ఎన్నో కావ్యములలో పడిపోయినవి చిత్రముగా కొవ్వొక్కలు పైకి వచ్చి జనాదరణ పాత్ర మవుతున్నవి. ఇటువంటిదానికి గొప్ప ఉదాహరణము ఇప్పుడు మనము సామాన్యముగా భానవాటకాలని వ్యవహరిస్తున్న ప్రతిమాది నాటకాలు ఇందులో రెండు పోసివి. అవి ఎవరు వ్రాసేవా చక్కని నాటకాలే. అవి ఎన్నాళ్ళ కాలగర్భంలో పడిపోయినవో తెలియదు గదా! ఇప్పు డా నాటకాలు సమ్యక్మైన ఆధారము లేనివేయవూ, భానండి పేరులో ముడివేయడమువల్ల వాటికి మరింత జనాదరణము వచ్చినదాడము నిస్సందేహ విషయము!

కాబట్టి కాల మనే ప్రమాణము మనకు ఏకాగ్రం పాత్రమైంది కాదు.

విశ్వజనీనతా ?

కాలము కాదు. కావ్యము ఎవని జనాదరణపాత్రము కావాలి అంటే ఒక రకమైన ముమ్మలకేకాక జనాదరణవారికి కావ్యము సచ్చమై అప్పుడే అది మంచి కావ్య మవు తుంది. అంటే మంచి కావ్యాలు కాలసవర్ధనమంటే పరిణతబద్ధులవరకూ అందరికీ జాగుండవలె. పిల్లలు కథా చుట్కు తిరి వ్యగ్రులవుతారు శాద్వికులు శుద్ధ నిష్కమం వల్ల ముగ్ధులవుతారు ధర్మ ప్రచోదములో ధార్మికులు నడచుట్టులవుతారు. మహాభారత ప్రస్తావనలో పూజ్యపాదుడైన సన్మయశ్రుత్వారకుడు కూడా ఈ గుణమే ఉద్ఘాటించి వాడు:

“ధర్మ తత్త్వజ్ఞులు ధర్మశాస్త్రం బని
యధ్యాత్మవిదులు వేదాంత మనియు
వీతివిచక్షణుల్ వీతిశాస్త్రం బని
కమిష్టజ్ఞులు మహాకావ్యమనియు
లాక్షణికులు సర్వ లక్ష్య సంగ్రహ మని
యైతిహాసికు లితహాస మనియు
పరమ పరాజీకుల్ బహుశా సముచ్చయంబని....”

ఇంకో విధముగా కూడా మన చెడ్డలు ఈ గుణాన్నే వర్ణించివారు:

“ఒక్కొక్కని కావ్యము కవి గృహములోనే నిలిపిపోతుంది మరొకరిది ఆ కవి పేష్టా తుల ఇళ్ళదాకా వెళ్ళుతుంది. ఇక మరి ఒకరి కావ్యము అవిద్యుల పడినములందు పాదము లుంచి విశ్వకుటాపాలవలె శాశ్వతముగా సంచరిస్తుంది”

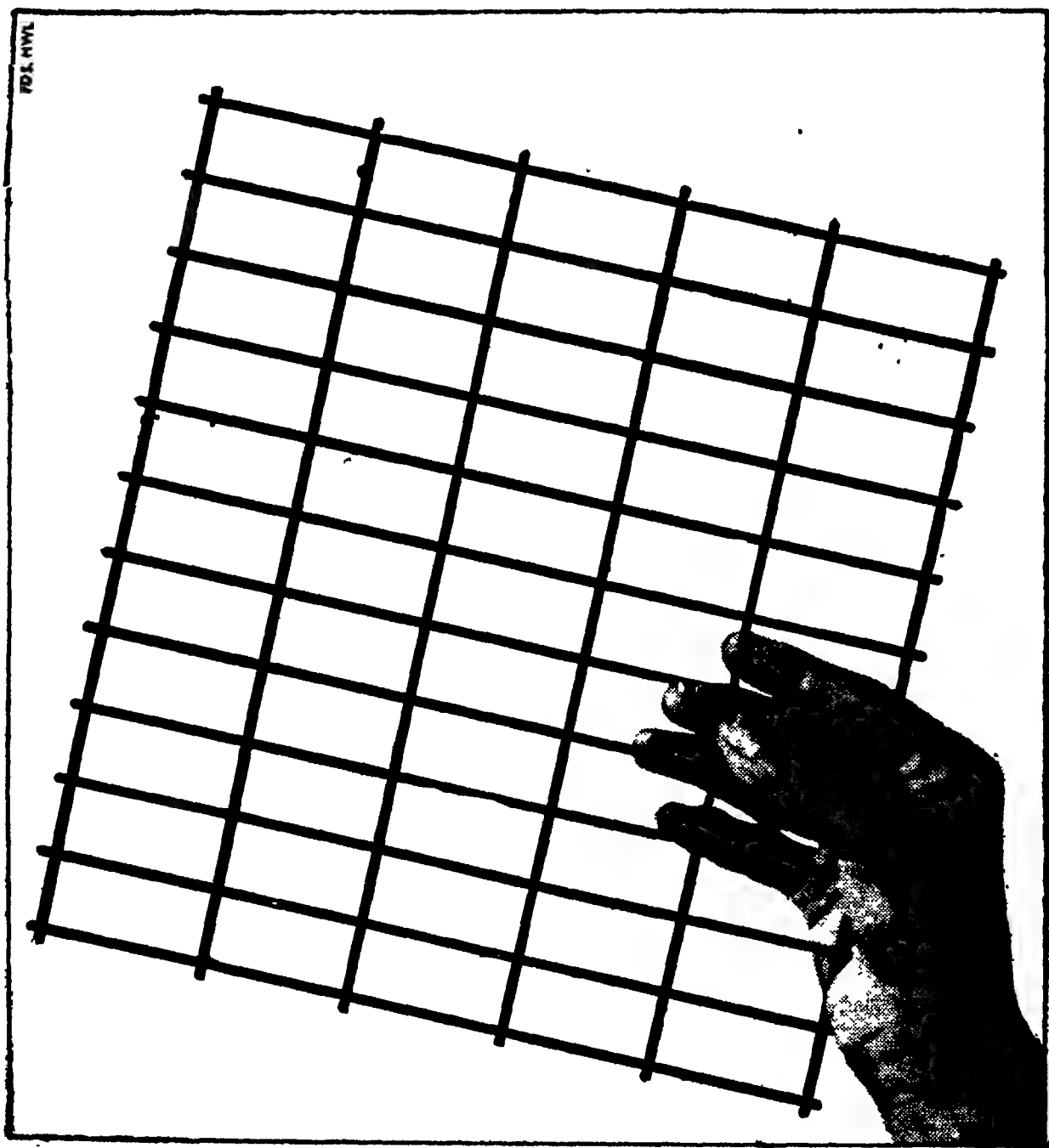
ఈ గుణాన్నే ‘విశ్వజనీత’ (Universality) అని పాశ్చాత్య విమర్శకులంటారు

అదీ నిలవదు

అయితే ఈ కొలబద్ధ పేస్తే ఎన్నో మంచి కావ్యాలు పోతవి. కొన్ని కావ్యాలు మి గత బుద్ధులకేకాని అనందము కలిగించవు

“.....లేవవరాలు చెక్కగీ
టిస వనవల్లు బాళకుడు
రెండముమ్ గరగం చెల్పుదే?”

అప్పుడు కాదా మన తెలుగుకవి! మరి అంత గొప్పగా సన్మయశ్రుత్వారకుడు మహా భారతమును ప్రశంసించినాడా? దాన్ని కూడా కొందరు సవనాగరికులు, ద్విజాలు తమకు ద్విజేతరులచేత శాశ్వతముగా దావ్యము చేయించుకోదానికి వ్రాయించి ప్రచార ప్రధాన మైన గ్రంథమని తోసిమోస్తున్నారు. అంతమాత్రముచేరి మహాభారతము కూడా సేవల సీందేవా? కాబట్టి ఈ విశ్వజనీత కూడా సమ్యక్మైన కొలబద్ధకాదు. మూళ్ళముగా

ఇప్పుడు లభిస్తున్నవి

బహుళ ప్రయోజనములకు

'మల్టి వెల్డ్' వెల్డ్ చేయబడిన ఏముల తడి కలు

'మల్టి వెల్డ్' వెల్డ్ చేసిన కమ్మలతడికలు ఎందుకు వాడాలి? అవి అల్లబడిన లేక పెళుసైన కమ్మలతడికల కంటే ఉత్తమమైనవి. మీరు కోరు రక్షణ ఇస్తుంది. మీరు మరియు మీ స్నేహితులు మెచ్చ దగినంత అందముగా కనుబడుతవి. పార్కింగ్, స్క్రీనులు, టెంట్లు, బుట్ట వంటి సామగ్రిలు, అవరణలు, మెషీనులకు రక్షణ, యింక అనేక రకముల ఉపయోగములకు శ్రేష్టమైనవి. అన్ని నిర్దిత పరిమాణములలో లభిస్తవి.

'మల్టి వెల్డ్' — బహుళ ప్రయోజనములకు

మల్టి వెల్డ్ వయర్ కం. ప్రై. లి.,

507, హోవా ఫవర్, 2, హిమెల్స్ రోడ్,

హైదరాబాద్-9.

సోల్ సెల్లింగ్ ఏజెంట్లు :

మనిలాల్ అండ్ కం.,

209, కాంత్ మకారాం రోడ్,

హైదరాబాద్-9.

అలోచిస్తే ఇది కూడా ముందు విచారించిన కాలమనే ప్రమాణానికి అవరోధము! కాబట్టి కాలమూ కాదు, విశ్వజీవీ కాదు!

ఉదాత్తతా? అంటే.....

ఇక కొందరు ఉత్తమ కావ్య లక్షణము ఉదాత్తత (Sublimity) అంటారు. మిక్కిలి వ్రాసిన 'పాశ్చాత్య లామ్మ' చూడండి! అందులో మువ్వ కాళితే సంబంధించిన ఉదాత్త విషయాలు చిత్రించినాడు. దాంటే వ్రాసిన 'డిప్లమె కామెడీ' కూడా అంతే! అట్లాగే గెటే వ్రాసిన 'సామ్మ' లలో చివరికి చివరికి 'కింగ్ అండ్ ది దార్క్' చేయరు; పీటరు లింకు వ్రాసిన 'బ్లాబ్బు', 'ది సైలెంట్'; హార్ట్ ముని 'ది బెల్'! హోమరు చిత్రించిన యుద్ధము కూడా సామాన్య మానవుని కాదు. దేవతాసములైన వీరుంది. పెద్దలు పురాణము సంపాదకలు మన చెప్పినారు—సర్దుము, ప్రతిపక్షము, ఎంశము, ముఖ్యతలు, వంశానుచరితము! ఇట్టి ఉదాత్త విషయ వర్ణన చేసేదే ఉత్తమ కావ్యము!

అందులో బాధకాలు

ఈ గుణము కొందరుగా తీసుకుంటే ఉత్తమ కావ్యకోటిలో అందరూ సామాన్యముగా పరిగణించే కావ్యాలు చాలా భాగము వస్తున్నాయి. నా కంటికి నాకు గాఢాభిమాన పాత్రపై న కావ్యాలన్న వస్తువు మహాభారతానికి మకుటానుమానమైన స్వర్ణ కోవాగుర్మును ఒక్కసారి జ్ఞానము తెచ్చుకొండి! మానవులలో ఉత్తమమైన ధర్మకాండ అందరిలో మానవ శరీరములో స్వర్ణములో అడుగు పెట్టడమేనాదు అత డొక్కడే! అతనికి ఎందుకుననిన చూడ బుద్ధివుట్టగా ముడు ఉన్నతానుమనీది దుర్యోధనుగ్నే చూపుతారు! తన సోదరులు సరములో ఉంటారు చేపిరిమిద కొంత సేపుంటే అనవ్యము కలుగుతుంది ధర్మకాండకు! వివరము మానవీతికి దేసేసేటి భేదము విడిచిపెట్టి అతనిలో స్థానము చేస్తేనేగాని ధర్మకాండకు కూడా 'మానవ వాస వికారములతో కలగదు' అనిపిస్తే, అప్పుడేకాని స్వర్ణ సాక్ష్యము అనుభవించడానికి విడిచికి రిస్తారు. రవిధముగా ఈ రోజునీలో కట్టుకొడి మనకు ఇంతకంటే ఉదాత్తమైన సీత బోధించినాడు వాస్తవికవాదు! ఈ విధంగానే ఉదాత్త ముందులు చిత్రించే అగ్రకాలే మహాకవికోటిలో వస్తున్నారని అయితే ఈ ఉదాత్త ధర్మమే ఉత్తమ కావ్య లక్షణమంటే బాగున్నట్లే, ఉద్భవించి దీనికి కూడా ఎన్నో బాధకాలు ఉన్నవి

అసలుకే మోసము

ముందు అవ తిది సంసార పక్షమైన కొంతకాదు ఈ కొంతవద్దనే కొలిస్తే నింపగలిగే కావ్యాలు బహుశ్యము ఇదే మహాభారతాదులే కావ్యాలు—ఇతరము కాదంటే కవులు చాలా భాగము వ్రాయుకుండా వూరుకోవలసి వస్తుంది. 'పెచ్చి'యారు నాలుకాలు చాలా భాగము పోతవి. భవభూతి మాత్రమే మాధవము విలసదు. కాలిదాసు మేఘదూతము, హళాదివాగ్మిగ్రము, విక్రమోర్విశీయము కూడా గణనలోకి రాకపోవచ్చును. అమరు కము ఏమి కావలె! గాథా సప్తకతి?

అవ్యాప్తి

కవులూ, విమర్శకులూ ఎందరో రామణీయకవాదులు. కావ్యానికి ఉదాత్తత దానికి ఉత్కృష్టత అపొదించే ఒక గుణ విశేషమేకాని నిత్య ధర్మమకాదు. ఎన్నోకావ్యాలు రమ్యంగామాత్రమే ఉంటవి. వాటి విషయముం ఈ ఉదాత్తత ప్రమాణము అవ్యాప్తమై పోతుంది. కాబట్టి నాటికి వారికి ఈ ఉదాత్తత ఎంత అభిమానమైనా ప్రమాణ భూతముకాదని ఒప్పుకోక తప్పనిస్థితి ఏర్పడుతుంది.

పోనీ, రామణీయకమో?

ఇక ఉదాత్తతను బాధించిన రమ్యత పోనీ, విశ్వసనీయమైన ప్రమాణమవు యుండా? కావ్యము మనోజ్ఞముగా ఉండవలె! "A thing of beauty is a joy for ever" అని కీల్సు ప్రారంభించినాడు. కొందరు కళకు గమ్యస్థానము కళదే అన్నారు. కవులు చిత్రకారులవలెనే సాందర్యపాపకులు. లంకాకింకుంట్ అభువా తమదైన జగద్బాధపండితరాయలు "రమణీయార్థ ప్రతిపాదక శ్లోమే కావ్య" మన్నాడు. శ్రీ రాధాప్రేమ సుబ్బారావు కూడా అన్నాడు:

"నిర్వికల్పక విజ్ఞాన నిరతు అయిన బ్రహ్మవాదులకును, పల్లరరామణీయ వాదులైన కవులకును భేద మెంత; తారతమ్య మీమాంసకు తగిన వేరు."

బాగానే ఉంటుంది

మమ్ముల భట్టారకుడు 'కవి భారతి పక్షై కమయ' మనీ, 'మన రస రుచిర' మనీ అన్నాడు. కావ్య విమర్శకు ప్రమాణముగా ఈ రమ్యత, మనోజ్ఞత అని అంగీకరించేందుకు చాలా అవకాశము కనబడుతున్నది. ఎంత చిన్న కావ్యమైనా మనోజ్ఞమైతే మన కది గ్రాహ్యమే!

కాని, దానికి వ్యవస్థలేదు

అదే దీనికి కూడా బాధ లేకపోదు. కావ్యానికి మనోజ్ఞతే ప్రధాన లక్ష్యమైతే కావ్యానికి లోకములో ఉత్తమోత్తమ కావ్యాలుగా పూజించబడే కావ్యాలే వెలుకవిడిపోవు.

ఉదాత్త కావ్యకోటిలో ఉదాహరణమైన కావ్యాలన్నీ మనోజ్ఞతలో చాలా చిన్న కావ్యాలు తీసిపోవచ్చును. అంతేకాదు ఈ మనోజ్ఞతకు సరియైన వ్యవస్థలేనీ వీరలేదు. ఈ మనోజ్ఞత మనస్సిని బట్టి మారుతుంటుంది. కాముకునికి శృంగార ప్రశంస ఒక్కటే మనోజ్ఞము. భక్తునికి భక్తి ప్రశంసకాని శృంగార ప్రశంస అనవ్యము కలిగిస్తుంది. సాధారణ జనానికి పచ్చిదానాలు రుచిగా ఉంటుంది. సావము! వరూధిని మనోజ్ఞత ప్రవరణానికి ఎవరి రాలేదు. ఆ శ్రోత్రీయబ్రాహ్మణునికి అరణాలు, దర్భాలు, అగ్నులు ప్రేయములై పట్లు అనవ్యము కావు.

కాబట్టి ఈ రమ్యత కూడా అవ్యవస్థితమై పోతుంది.

భావనాబలమూ కాదు

పోనీ, కొందరు కవికి భావనాబలము (Imagination) ఉండవలె అంటారు. కదా అంటే ఇదిమిత్యమని మనము స్పష్టముగా తెలుసుకునే వస్తువు కా దిది!

కావ్యాలాపాలు

మరికొందరు మనస్సిని కావ్యాలు కవిలెన్నవి, ఉద్దేశము కలిగిన్నవి అంటారు. మధ్యాదుల సేవనల్ల కలిగి ఉర్వాహనూ, అనేకమూ ఎంటేదే కావ్యవశమువల్ల కలిగి పరితమని వీరి ఉద్దేశము. తన సాకకులనేక పీఠాంగము వేయించడమే కవి విధి అంటే పెద్దమనుష్యులైనవారు కవిత్యము పోలిక పోరు అటువంటి కావ్యాలను ఉద్దేశించే పెద్దలు 'కావ్యాలాపములు ఎన్నివిధాలైనవి పలికి ఉంటారు.

ఉపజ్ఞలో టిగు

అదికాదు. ఎవరి ఉపవదించి ఉపజ్ఞ (Originality) అంటారు కొందరు. అయితే కాలిదాసంతటివాడు తనకు ఉపజ్ఞలేదని

"మణి వ్రజనముల్కర్ణే సూత్రస్య పాపే మే గతిః"

అని ఉద్ఘటించినాడు. ఉపజ్ఞ విమర్శకు ప్రమాణమైతే రఘువంశము మంచి కావ్యము కాదని తోసివేసి అమ్మ పడుతుంది అటువంటి కావ్య విమర్శకు దూరము ఎంటే ముప్పారము చేయవలసి వస్తుంది.

వైచిత్ర్యం విపరీతాలు

మరికొందరు కవికి కావ్యమిది 'వైచిత్ర్య' అంటున్నారు. నిజముగా అలోచిస్తే ఉపజ్ఞ లేనివాళ్లు అది ఉన్న వాళ్లను అలకరించడమే మూసే ఉపజ్ఞాభావ ఈ వైచిత్ర్య అని స్పష్టమవుతుంది కావ్య రమ్య భవ సంపాదనకూ, కీర్తి సంపాదనకూ ఉపకరించే వ్యాపారముగా మారి తవ్యత లోకవంశము చిల్లర కవులు చేసే గారడీ ఈ వైచిత్ర్యం 'నీ పేరేమి'ని తలకొంటుంటే ఉచ్చుకగా వైచిత్ర్యం కావ్యముగా చేరుచున్నాడు అప్పుడు అది 'విశేషమే?' అవుతుంది.

'వైచిత్ర్య' కావ్యానికి కొందరుగా తీసుకుంటే విమర్శకుండ్ అది 'వికటకవి'కి వదలవలసి ఉంటుంది.

దేని కదే

ఇక కొందరు "ఏ కావ్యానికి ఆ కావ్యమేగాని కావ్యాలన్నింటికీ సామాన్య ధర్మమే లేదు. ఏ కావ్యానికి అదే ప్రమాణము; అంటే కావ్యము ఉంది అది ఏ ప్రమాణముతో బద్ధమైందో తెలుసుకొని విచారించవలెను" అంటారు ఇది విమర్శకులు ముఖ్యముగా గమనించదగిన విషయము అయితే ఈ పద్ధతి విషయగ్రహానికి మాత్రమే ఎవరికి వస్తుంది. కాని అది మంచిదా, చెడ్డదా, గొప్పదా, తక్కువదా—అవిధముగా విలప కట్టు దానికి ఉపయోగించదు. ఆర్థము చేసుకోకుండా విమర్శ ప్రారంభించేవారికి ఈ పద్ధతి అపకరణములు.

అభ్యుదయ రచయితలకు పోటీ

"ఇకముందు రోకంట్ రావోతున్నది కమ్యూనిజము. దానికి అనుకూలించేవే మంచి కావ్యాలు. ఇతరమంతా అుచ్చమైనవి" అంటారు ప్రోగ్రెసివు లైంగర్లు అదే సేరుపెట్టుకొని కొందరు. వారు చెప్పేదంతా కావ్య మున్నువును సంబంధించినదేకాని కావ్య స్వరూపానికి సంబంధ మేమాత్రముగా లేనిది ముందు ఎట్లా ఉన్నా అది అంగీకరిస్తే ఇంతవరకూ లోకములో గొప్ప కావ్యాలనుకునేవి తనవేయవలసి వస్తుంది. వాటి రుచి ఎరిగినవారు ఎప్పటికీ అందుకు ఒప్పుకోరు ఏరీతో పోటీగా చాలా రకాల ప్రచారము తమకు ఇచ్చేస్తే ప్రచారానికి ఉపయోగించేదే కావ్యమని పోటీకి వస్తారు.

మన్నకునున్న, పొల్లికిపొల్లి

ఇంతవరకూ సామాన్య మరవాళ్లు వాడుకలోకి తెచ్చిన ఉపవాదాన్ని ములు పరిక్షించి చూచినాము. అది అట్టే కూడా వేసంము సాక్షాత్తుననే కావని చూడ మాచించినాము. అయితే పై వాటిని పరిక్షించగ ఒకటి అన్నది నింపరేదు.

పీఠ బౌందిన
 ట్టెజ్ వస్త్రాలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 200 డిపోలలోను, కబ్బీ, విరంపురం, బెంగుళూరు, మద్రాసు మున్నగు ఇతర రాష్ట్రాలలోను మానేల్చుటంపోరియంలలో కావలసిన నాణ్యం (డిక్లెను) రంగులలో అందరి ఆభిమతాలకు అనుగుణ్యమగు రకరకాల వస్త్రాలు లభించును.

చేనేత సహకార సంఘం లిమిటెడ్
విజయవాడ - 3.

(గ్రామ్) : “ఇంట్-టామ్స్”

-N.V.K.R.-

విమర్శనము ఇము సర్వవ్యాధినివారిణుని చొప్పి చక్కా మందులవలె ముఖ
పొడవైచిది కాదు విమర్శ చేసేందుకు నమగ్రమైన పాపగ్ర మన విమర్శకులు
ఎందరికి ఉన్నదో చశ్చించుకోవలసివచ్చి మనవి చేసు వ్యాసు.

ఆంధ్రపత్రిక స్వర్ణోత్సవ సందర్భమున

శుభాకాంక్షలతో

నీనిమా బేనర్స్, థియేటర్ డెకరేషన్స్,
కటపుట్స్ పోష్టర్ డిజైనులు,
నిపుణులగు ఆర్టిస్టులచే - ఆధునిక పద్ధతులలో
ఆకర్షణీయముగా - సకాలములో
తయారుచేసి యిచ్చుటలో ప్రత్యేకత పొందిన

విజయా పబ్లిసిటీస్

(అర్టిస్ట్ & ఎడ్వర్టైజింగ్ కన్సల్టెంట్స్)

సత్యనారాయణపూరి - విజయవాడ-3

P. P. PHONE No. 604

ఆధునిక పరికరములతో, నవీన పద్ధతులలో

అందించిన అచ్చుపనులు - అనుకొన్న గడవులో అందించుటకు

ప్రసిద్ధి పొందిన

శ్రీ గాయత్రి ప్రెస్

సత్యనారాయణపూరి - విజయవాడ-3

P. P. PHONE No. 604

ఉత్తమ కళావైదగ్యంగల వస్త్రాలు

వివిధ హంగుల్లో వివిధ కలగల్లో

ఉత్తమ కళావైదగ్యంగల వస్త్రాలు

కమలం కంఠం, ముట్టుకంటే మోసిపోవాల్సి

తెలంపమంతా ప్రశంసించిన వస్త్రాలు

— మండపాక గానము 473 (1.9.)

ఈ రకరేఖతో వస్త్రాలని వేయడమంటే ఉత్తమ కళావైదగ్యంలేక ఉద్దీపనపొంది అందాన్ని వేయడమవుతుంది. ప్రపంచంలో మరెక్కడా చేనేత ఇట్లా ఒక వ్యవస్థాత్మక కళగా, ఇంత విస్తృత రంగంలో ప్రయోగించబడలేదు.

ఈ సునంపవస్తుమయన సంప్రదాయము, దెబ్బది అక్షర వేత పనివారి రక్తంలో నీర్జించిన సంప్రదాయం, అమృత వస్త్రాలంకరణకి అనుగుణమయిన అధునిక నమూనాలు, వర్ణతులు వీక్షించి మిథింక సంపన్నమయింది. ఈనాడు భారతదేశపు చేనేత వస్త్రాలు ఇటీవలకెప్పుడూ లేవంత అందంగా వున్నాయి. మువిత రక్కచి నమూనాలలో, రంగులలో, రకాలలో అభివృద్ధి. వీటి కొత్త ప్రయోజనమేమిటో ప్రపంచమంతటా వాణిజ్య రంగంలో ప్రవేశం పొందినవి విరివిగా కోరబడుతున్నవి గత సంవత్సరము చేనేత వస్త్రాల ఎగుమతి 14 కోట్ల డాలరాయిని విడగి మారక దనాన్ని లభించింది.

అఖిల భారత
చేనేత
బోర్డు

GA-08/2021

తెలుగులో సాగసులు

శ్రీ శతావధాని చెళ్లపిళ్ల వెంకటకావ్య

[1944 తారణ సంవత్సరాదిసంచికనుండి]

తెలుగుభాషలో పుండే సాగసు, పేరుంచునట్లు ఒక్క తెలుగు మాత్రమే తెలిసిన మామిడి శక్యం కాదు. మరికొన్ని భాషలు కూడా రావలెను. నాకు తెలుగుతోపాటు, అంతకుంటే కొంచెం హెచ్చు సంస్కృతంలో ప్రవేశం వుంది. యింకేదీ రాదు. సమస్త దీప్తి గూర్చి వ్రాయవలెనంటే మా శంకుప్రసాదుగారు కోరిరి. అందుచేత వ్రాయడం తప్పింది కాదు.

యెవరి భాష వారికి సాగసుగా ఉన్నట్లు తోచడం సహజం. వేరైతే కొన్ని వందల సంవత్సరాలకు పూర్వం అజననమైన. (మాతా తోటరవళా) కాని యిటీవల తెలుగు దేశంలోనే మా తాత బ్రాహ్మణులు పోసాయారు. పేరూరి బ్రాహ్మణ యిండా అంతో యింతో (యింట్లోనే) అజనం మోట్లాడుకోవడం ఉండిగాని మా తాతవారు లేమున్నా ఆ తోరి లేని తెంగాణలో పూర్తిగా దేశీయించడంచేత నేను తెలుగువాడనే అయినాను. మా ముత్తాత నరసాచిగారు పేరుకోటమంకి (తిరువారాయాపురం) మా చెళ్లపిళ్ల కుటుంబం వలన వచ్చిట్లు వ్రాసి ఉన్నారు. చెల్లము + పిళ్ల కలిపిన పదమైన 'చెల్లపిళ్ల' గా మారి తుదకు 'చెళ్లపిళ్ల' క్రింద రోకంలో నిల్చిందవ్వాడు.

"ను. ప్రవరుల్ గొండలు మెరుకోటగలం చె

ర్యపిళ్లరాయుడు... ..

ర్య పిళ్లయిం పుట్టిం బొంది రింః జి

ర్యపిళ్లవా రంవనన్.

తే. గి. అది మొదలుగాగ నకు జవాపమింది

మిమిరిగే కెళ్లపిళ్ల వారకు సమాఖ్య" (వేంకటేశ్వర విలాసము)

శ్రీ కృష్ణదేవరాయలు కన్నడియై కూడా తెలుగునే ప్రేమించినప్పుడు నేను యిన్ని తరంగాలలో అజననమైనా తెలుగును అభిమానించవచ్చును. కాని వాఅభిమానం అట్టిదికాదు. మొదట నాకు తెలుగుంటే కొంత ఈనడించినా ఉండేది. తెలుగునీ అని వచ్చినరేడా అంటే అది సమస్త తిట్టెట్లుగ భావించేవాణ్ణి. తెలుగు పెండితులుగా 13 యేండ్లు, ఇందరు హిందూ హైస్కూల్లో ఉన్నానుగాని ఆపేరు నే నెక్కడా వ్రాసి కోనే లేదు అనావానో (యెవరేనా కోరితే చెప్పక తప్పదు గదా!) తప్ప యితరత్ర మేం తెలుగు చెప్పేవాళ్లం కాము. సర్వాత్మా మాకు (ఓ. పెం. కృష్ణులు) సంస్కృత మంటే అభిమానం. దాని క్లాగం మేము గురుకులవాసంచే చదువుకొని విద్య సంస్కృతం కావడమే. యిప్పుడేనా శేవం తెలుగు మాత్రమే తెలిసి కవిత్వం చెప్పేవారి యందు మాకు—కాదు, నాకు—కొంత విప్రకారమే. ఇటీవల కొన్ని యేండ్లు క్రిందట నాకు "తెలుగు కూడా గౌరవంచక్కదే" అనే అభిప్రాయం గలిగింది కాని అది శేవం తెలుగుకాదు.

తే. గి. "తెలుగు తెలుగు యిద్దవ రిగుట కాని

సంస్కృతమునెట్లైన గడ్డిముక్తి హెచ్చు

ఒక్కదానఁ బరిశ్రమ మున్నఁజాలు

దాని; కిద్దానికీ! తెలుఁ దగులఁజాలు." (సాగసుసీత)

క్రీతావధాని సంస్కృత పాండిత్యంతో మిళితమైన తెలుగు చెప్పేవారు, గౌరవ వియ్యుని మా తాతగారు. సంస్కృతంలో విశిష్టమైన సాహిత్య పాండిత్యం లేని కవులు క్రీతావధాని ఎవరేనా పోల్చినా, వారే పోవుచున్నా అది నాకు అడ్డను కలిగించును.

జ. "శేవం సంస్కృత మర్యా

దానిదులును గెవరాంధ్ర తత్వదులును గా

శేవర బుధయభాష

కోవిదు వారు దీని గురువులు బగిరిన్." (దీపి తా.)

ఈవిధంగా కొద్దిగా అభిప్రాయ మార్పిడిగాని యింతమాత్రంచేత తెలుగులో సంస్కృతంకంటే కూడా సాగసుకున్న ఉండవలసి అనిపించే కలిగివచ్చు లేదు. క్రీతావధానిసాంధ్యకాలం వానికి ఆ యా యభిప్రాయం మొంత పట్టివచ్చు ఈ క్రింది సర్వము తెల్పును:

జ. "శాస్త్రముగని నాటకముగని మరొక్కటిగాని తెల్లమన్

శాస్త్రముగా వెనంగదు పురాణము తెల్లమనించున్ గడ్డిన్

శాస్త్రముగాని యిప్పుడని సంస్కృతముం గని గేలిపేయు....."

దీని తాత్పర్య మేమంటే? తారతమ్య వ్యాఖ్యకమైన సంస్కృతంలోకంటే

కూడా తెలిగించిన స్వయాదుంటే వ్యాధ్యంగా ఉంటాయని. కారణమేమంటే మీ విషయం తోనే తాత్పర్యం తెలిసే మాతృభాషగా తెలుగు? సంస్కృతమా? అభ్యాసాభ్యాసం. అందుచేత సర్వ సామాన్యంగా ఆనందాన్ని కలిగించదు. "అన్య దాలోచనామృతం" వంటి దన్నమాట. తెలుగు? "అపాత మరురం" వేంటిది. అనిగా వంటివంటి దన్నమాట. (సతి తెలుగున్నా కాదు. ప్రసాదగణం కంకైలేవే) విశేషంకాదు కాబోయినా ముఖ్య తాత్పర్యం ఏమాత్రం అక్షరజ్ఞానమున్నా చక్కని కవిత్వమైతే తెలిసేవారుంటి చూడండి :

జ. "దేవముల్లెన యనుజం

తో విచ్చలతో రథాంతో వచ్చు యుర .

క్యావాఁము చేసెడు రిర

లేవంభి వీవు భర్తనిష్ఠిత బుద్ధిన్"

(మన్యుడు)

జ. "అపద గడవం తెల్లగ

నాపీ తుభంబై నదాని వాడఁ గూర్చుగ మా

శీ పుట్టుపునుఁ బాండు

క్యాపొలులు విమ్మల జాని చవియె మహాత్మా."

(తక్కవ)

జ. "ఈలోకమ యగుఁ గొండల

కాలోకమ గొండలకు విహంబుచు బరమున్

మేనుఁ గొండల కదిపి!

యలోకము లేదు మాచె యింఁ గొండలనున్"

(దాతా)

అయీ నాదిరి సర్వము భారతంలో ఎన్నో ఉంటాయి. ఉన్నా మేం రిరకు పిట్టనే ఉదాహరించడాని క్లాగం నాట వోటికి చెప్పి ఉండడమే అని త్వరగా తాత్పర్యం బోధించి ఒక సామాన్యానికి ఆనందాన్ని కలిగించుచేత "తెలుగు సంస్కృతవం గని గేలిపేయు" అని కూడా వ్రాయవలసి వచ్చింది యిండా అనిలాటి చెప్పి నాటి కంతకత వచ్చిన పుష్కలముమంటి! నా యా వెళ్ళి లక్ష్మీమాం నాకు ముట్టారాలు గూడా తుగిస్తూ ఉంటుంది. అయినా నేను పిట్టని చెప్పుట మూలము. పిట్టకి పోటిగా వ్రాసిన వాటిని యానడిస్తాను కూడా.

అయితే శేవం సంస్కృతాభిమానిలు యీ మాటకు (గేలిపేయు) వచ్చుకోరు. నయినా తెలుగు మృచ్చ భాష అనిపిస్తే, యిండా అన్నీ దాన్ని పడిట్టుకొన్నప్పుడు ఉన్న రింపనే కూడదబట్టి విడిచిపెట్టు. అందుకు వేరున్న వాటిచే కలపెట్టా. ముగిసి పోయిందేమిటి! తర్జిం, యుక్తం పరియాలలో సంస్కృతానినే ప్రాచీన్యం ఇస్తుంది. అనందం కలిగించే సందర్భంలో ముఖ్య పాపంలో అవ్యక్తత లేదు. కవిత్వం అనందం కోసం పుట్టింది. తుట్టిస్తే పుణ్యం కూడా తుట్టించుచున్న ప్రధానం అనందం. పుణ్యమో! "మమ చక్రే పం మామృతగిరిం."

"అభివన సమీరి స్వీయ మానీతర్యం", లేదా "వాక్యరేఖ్య కుడరక్" అనే రచనలో కంటే "వెన్నెనలేన్ గిరింగు నడివేలు" అంటే వెంటనే తాత్పర్యం స్ఫురించి అనందం బ్రహ్మాన్ని కలిగిస్తుంది. పూర్వకాలంలో వాటాను మన తెలుగుభాషలో లేవు. శాకుంతలం మొదల కొందరు ఆ భాషలో మిక్కిలి పెద్దదైన వైరిలో రచించారు. అందులో శ్లోకం— "యాన్య త్యక్త్య శకుంత లేతి హృదయం సన్సృష్ట ముత్కం శయా" అనేది సర్వకాల (ఈ కాలంలోకాదు. ఆ కాలంలోనే) ఎందరికీ తెలుస్తుందో, అనందం కలిగిస్తుందో అర్థమింపండి. "కొందర మంటే దెండము శకుంతల వేలు" అన్న పద్యములో అదే అర్థం త్వరలో గోచరిస్తుందంటే రుచియు ఉన్నకపోరు. కొండల దెండము, కొండము ఇవి మాత్రం (వ్యాసపరివారు కావలెనా) ఇవ సామాన్యానికి చక్కని గోచరిస్తాయా అని విచరిస్తారు. అందుకే యమాత్రమో అక్షరస్వరంగా ఉండేవాళ్ళే అవ్వాడు. కట్టెలముక్తిమేళాళ్ళకు కాదు. ఇప్పుటికంటే ఆకాలం చాలా సంస్కృత పాండిత్యమయంగా ఉండేది అని చెప్పేవారితో మేనా యేకీయించేవాణ్ణి కాని "ఉదామ ద్యుమణి ద్యుతి వ్యతిరేక ప్రక్షిప్త దర్శనం జ్వాలా జ్వాల కంఠ" అనే శ్లోకంలో వ్రాసిన నాటకాలే చాలా ఉన్నాయి. ఆ యీ నాటకాల ప్రదర్శించేవారే లేదో? ప్రదర్శిస్తే ఎవరో ఉపాధ్యాయులున్నా, శిష్యులున్నా మోతమే అడియచ్చుగా ఉండేవారేకావాలి. వాడేనా అనాడు ఆ యీ నాటక శ్లోకాల వ్యాఖ్యానాలు చూచికిని తాత్పర్యం అవంతం చేసి కొన్నిచు కూర్చుండేవారే! విషయవారం మహాకాలంగాలు ఆనంద గడవతి భావూతి ఉత్తరరామచంద్రాన్ని పండితులచేత ప్రదర్శించవలెనా విన్నాము. ఆ పట్టు

ANDHRA PRADESH INDUSTRIAL DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED

(A STATE GOVERNMENT UNDERTAKING)

- A**rranges surveys & obtains feasibility reports
Provides financial assistance
Invites entrepreneurs for promoting new industries
Directly promotes selected industries as joint ventures
Creates the right climate for industrialisation

REGISTERED OFFICE : B-1-174, Fateh Maidan Road,
HYDERABAD-4, A. P.

TELEPHONES : 35355
33303

GRAMS : "APIDC"

ఆంధ్ర పత్రిక స్వర్ణోత్సవ శుభ సమయమున గుంటూరు ఇండస్ట్రియల్ ఎస్టేటు సభ్యుల శుభాకాంక్షలు

Phone	తయారుచేయు పరికరములు	Phone	తయారుచేయు పరికరములు
1. కిరీ (ఇండియా) Office - 118 కలప అడలిం రంపము		6. మహా వ్యవసాయం Factory - 881 అన్ని రకములైన అన్న	
మేనేజింగ్ పార్సనర్ Factory - 612 క్లెయిన్ జిన్ క్లెయిన్		మి.రక ఇండస్ట్రిస్ Office - 849 ములు-కాలు అరువాతప	
సి.యస్. వెంకటేశ్వరరావు Res - 789 హ్యాండ్ డ్యు.		ప్రొ.వములరు - ములున ఎలక్ట్రీక్ లైట్	
2. వ్యవసాయం ఫ్యాక్టరీ Factory - 480 ఫ్యాక్టరీ ప్రొసెస్సింగ్		వి. వత్సవారాయం - వర్మతిల్.	
వర్మతిల్, ప్రొసెస్సింగ్ - విద్యాలయములకు విద్య		7. అంతిం ఇండస్ట్రిస్ Factory - 170 కాయి రేకు అలెక్సా.	
జి.యస్. వ్యవసాయం - విద్య యనులకు, అప్పి		ప్రొ.వములరు గిరిధరరాజ్	
- లకు, గృహములకు.		8. అలమూరి ప్యములు Office - 188 స్కే వైరు (కాక్స్)	
3. అక్ష్మి పెయింట్స్ పార్సనర్ Office - 169 మేలు రకముల యెన		డి. (అడర్) మేనేజింగ్ పార్సనర్	
వర్మతిల్, ప్రొ.వములరు Factory - 482 పెయింట్లు, వార్నిషులు,		వి. వెంకటేశ్వరరావు	
మర్మి రంపానాదం - ఎమెల్ రంగులు.		9. హిరా స్టీల్ ఫ్యాక్టరీ	ఇనుప పీకు వాట,
4. ప్యూరి ఇండస్ట్రిస్ Factory - 888 పీకు మేకులు, పీకు		వర్మతిల్	కాయల పెయింట్, కుర్చులు
ప్రొ.వములరు Residence - 688 పరికరములు.		మేనేజింగ్ పార్సనర్	వర్మతిల్.
వి. వాసుదేవరావు -		మంజులార్ జిల్స్	
5. పి. కినివాసరావు స్టేయిన్	స్టేయిన్ బ్లీచ్	10. కినివాస మిల్ Office - 848 స్టేయిన్ బ్లీచ్	
బ్లీచ్ స్టీల్ ఇండస్ట్రిస్,	అయోరునేయలదిన ప్లాం	ఇండస్ట్రిస్, ప్రొ.వములరు Factory - 1180 ఇండ్రీ, అల్యూమినియం	
ప్రొ.వములరు	పాపు A అనువ, కలకు	- ప్లాం పాపు A.	
వి. క్రిమినారావు	కెప్టెన్ కిల్లంకు కాపిలిన		
	పరిముల్లు వర్మతిల్.		

ఎస్. సైడ్ ప్రైవేట్ ఇండస్ట్రియల్ ఎస్టేట్.

అమరావతి రోడ్, గుంటూరు - 2.

దింకో తప్ప యితరత ఆ ప్రదర్శనం మాచేట్ట ఉండదు. ఆ పట్నం నండిక మయం కదా! ఇది మేషయంతరం.

తెలుగుభాష మృదువైనది, మధురమైనది అనడానికి మన తెలుగువాళ్ళం మాత్రమే కాదు. అజనవారున్నా (ఇప్పుడుకాదు) అంగీకరిస్తారు. రాగం అజనవారు తమ సాంప్రదాయకంగా ఆరాపించిన కృతి త్యాగరాయం తెలుగే కదా పాడడం? నావారి త్యాగరాయం తెలుగును అభిమానించినవాడు కాదు. మొదట తెలుగు (నెల్లూటి) వాడే అయినా కృతి రచనా కాలంకంటే తుద అజనవాడు. అలా అయివుండి దీని కన్న మధుర్యం అజనానికి (తెలుగుతేలు, అజనం అర్థావృత్తి) రాదనియే రచన యావత్తు తెలుగులోనే పడిపోయింది. త్యాగరాజ సంగీతం పండితులయివుండినీ యే కొంతమో తప్ప దానిలో రచించలేదు. విన్న మొన్నటిదాగా అజనవారు ఆ కృతులను పాడి పేరుపొంది వారు. ఇటీవల "స్వస్థితి మేష భాషాభిమతా వృంతా" అన్న శ్లోకపాదానికి ఉదాహరణంగా మారిపట్టు విడిచి.

తెలుగుభాష చాలావఱకు సంస్కృత ప్రాకృత భాషలనుండి పుట్టిన విస్తృతి. కొంత అజనమునుండి దిగివది కొంత కన్నడం. కన్నడదేవరాయలు కల్లలరాజు (నారి పూర్వులు తెలుగువారైతే కావచ్చుండి) గదా? అలాగే దేవువ్వాడే చూడండి:

అ. వె. "తెలుగదేం యన్న దేకంను తెలుగ గేమ
తెలుగు వర్ణకుండ దెయిగోకండ
యెల్ల పుపులు గొల్ల తెలుగవే బాపాడి
దేశభాషలందు తెలుగు లెప్పు."

ఈమాట తెలుగుదేశంలో కన్నా ప్రకారంలో శ్రీకాకుళంలో వుండే దేవులపల్లె రామలు వ్రాసినాడు. ఆయనకు అజనం, కన్నడం, ఉరుదు, సంస్కృతం, మహారాష్ట్రం ఇన్ని భాషలేనా వచ్చి ఉండాలి పట్టాన్నితోనూ తెలుగే మంచి మృదువైనది యని ఆయన తాత్పర్యం. మేమందరూ సంస్కృతానికి వెళ్లిపప్పుడు ఆ రాజుగారు మంచి పాండిత్యం సంస్కృతంలో ఉండినీ వానల్ల ముచరిత్రను ప్రత్యేకించి కోరి శత్రుగా విన్నాడు. శ్రీ జయపురం మహారాజుగారు (వివేకమధుర్యం) ఓడ్రం, సంస్కృతం వగయిరా లో విద్యాంసులై యుండి తెలుగు రచనకే ప్రాధాన్యం యిచ్చి వాటకాలు వగయిరా వ్రాసినారు శ్రీమథుడు "గదా డిండిమథట్టు కంసు డక్కా" మగులు గొట్టింపింది సంస్కృత భాష పాండిత్యవర్ణగాని తెలుగులోగదా. అట్టి పుడ్యంపు సంస్కృత జదిపార్యమోముడు రచించిన కావ్యమున్నీ తెలుగులోనేనా మచ్చుకే కూడా ఒక్క సంస్కృతశ్లోకం ఉన్నట్టు, విన్నట్టు లేదు. యే కొన్ని శ్లోకాలేపున్నా అని ఆయన సంస్కృత భాష కుని చేయలేదపు పైగా ఆ మహావి యారా అన్నాడు. "వా జదివ్వండు విజయ కర్ణలు భాష" అన్నాడ.. (కర్ణ + అలు) చెవి కింపైన తెలుగు వ్రాసేమాట.

అచ్చతెలుగు చెప్పరామని కొందఱు ప్రారంభించి కుమ్మరి కుండలు కొత్తవి విరిచిపెట్టు కొత్త మాటలు విరిచి రచిస్తే తెలుగు పూర్తిగా వ్యరూపాన్ని గోలు పోయి కోడుభాషగా పరిణమిస్తుంది. అననుమైనప్పుడు తత్వమే వదలు చేర్చుకోవ తమే నన్నయూదులకు యిద్దం. కొందరు అచ్చ తెలుగు మాత్రమేకాక పిరవన్నీ, నిర్వ తన అని కూడా వియమం పెట్టుకుంటారు. ఇన్నీ రన వ్యరూప మెటులని వారి పోక డు. "పాళ్ళోపా రస యథాతథం జదివి." అప్రయత్న సిద్ధంగా వచ్చిన శబ్దచిత్రం తప్ప జదివ్వంలో యితర శబ్దచిత్రం కూడా పూర్వం కాదనియే నా అభిప్రాయం. ఇందుకు తాక్షణికులు వ్యతిరేకించరు.

ఉ. "భారత భారతి తుభ గధస్తి వయంయులు"

మ. "కురువృద్ధుల్ గురువృద్ధ భాదపు రనేకల్"

మ. "మదమాతంగ తురంగ కాంచనంపన్నాణిక్య గాణిక్య"

ఈవిధంగా నన్నయ్యకు అప్రయత్నసిద్ధంగా శబ్ద చిత్రం దొర్లుతుంది.

మ. "దహా రత్న ద్యుతి మేదురోదండరి. పారథ గ్రహణేందిరరర తుంది అంబు లివి మల్కాంతార సంతాపముల్"

మ. "అకం కౌషధ..... ఉద్దండ గండక వేదండ వరాచా వాహరిపు అర్ధ వ్యామము"

నన్నయ్య తర్వాత మల్లా పెద్దన్నగారికే యీ సంస్కృత భాషలోనా శబ్దచిత్రం దొరకడం. వాకు నన్నయ్య మట్టం కాదు. అతణ్ణి మేమ మిక్కిలిగా మెచ్చుకొన్నం ధుకు వాకు ఒక మునలి తిక్కపన్నయ్య చాలా తిట్లు తగిలాయి. అయితేమాత్రం యేలా మానేడి? కాంతం పానం!

మమ చరిత్రకోపున్న శబ్ద చిత్రాలు ప్రయత్న పూర్వకాలుగాని మహాబాట కావు.

పి. "మందయామమి వేర్పు విందింది రాజీవ రాజీవ రాజ వృరారాజి"

పి. "అంబాబాపాంగ వరాచవదనంగ తుందాభిశాఖంగ దోషవంగ"

అయీ మేషయం చాలా మునలి వాళ్ళలో కూడా కొందఱే చచ్చిన తగ్గది. తగ్గిన కొందఱు ఆ యీ కవులను యూపించిపట్టుధిప్రాయపడతారు. యేం చేపిడి? ఆ యీ కవులు యింతటి పండితులూ, యింత కష్టించినవారూ కాకపోతే అలాటి (అయీ) యువకుల కుదురుదు. అది విజమే. రసజ్ఞులకు కు తన ప్రతిభను తెల్పుదునే గాని, కష్టం తెలియగానేమిగాని ప్రయోజనం లేదు. రచనలో రచ మంత యువుదో భిక్షులు చూతురు. పైకి దాటుగావుండి తీరా పడదన్న "గుడ్డలు రై కుర్రవం" (రొవి కిక్కి అట్టుతన పొంతు)"గా పరిణమించే శబ్ద చిత్రం మృదంగాది ధృవవిస్తోంది

అర్థికులకు హాయిని గలిగించదు. అర్థంపోగాని, శబ్ద సౌష్ఠ్యవంతోగాని విమిశ్రంలేవిది గానంగాని కవిత్వం కాదు. అచార్య గోవర్ధమం దేవువ్వాడే చూడండి: "కి మనభం తేన భవతి గీత్య". అప్రధంకము వ్యాకరణ రీత్యా తప్పించులేనే కాదు, సమంజసమైన అర్థం లేకుండా ఉండేవి కూడా ఒక విధమైన అప్రధంకమే. ఒక మహావి—

"మ రారే మురారే మురారే మురారే

తా వాం తా వాం తా వాం తా వాం తా వాం"

ఇదేమందింది వాల్ల చరణాలున్న పూర్తి చేశాడు సందర్భం ఎటుగత దీని కర్తం చెప్పవలసివస్తే ఒక్కొక్క పదానికి వాలుగడ్డలు చెప్పడానికి విషయం తిరుగ వేయవలసి వస్తుంది. సందర్భం తెలిస్తేనే? యేమీ లేదు "వర్ణగింజలోది తియ్యపు గింజ!" (బహుదేవుడు వాలుగు మొగలతోనూ విష్ణుమూర్తిని స్త్రోతం చేశాడంటే సరిపోతుంది. యింక తెలుగు కవి వాల్ల చరణాలూ యిట్లే చిత్రించాడు. "పి. పారంగ మదూరి సంపన్నత పోయె ముసార సన్నయ కడు రహించు". తేలుగిలో యేవో అన యువంను పేర్కొన్నాడు దీని మున్నయ్యానికి పారంగ శబ్దానికి ముసార శబ్దానికిన్నీ మొంటువులతోపున్న అర్థాల మానకంటే, ఏమాత్రం అర్థరహితమన్నా చాలు.

ఈ మాదిరి కవిత్వాల "తమిళ వాల్ల విషయం వదములు వచ్చునందు జదిమందికిని దెలుసంగ" ఎవరి సచ్చసేవాని దుష్టాం ఆమోదానికి పనికిరావు. మొల్ల యేమంది? "మూగ చెవివారి ముప్పటియి" అని సాహసించి పలికింది. అమాట చాలా గౌరవించతగ్గది. కవిత్వమున్నది ఎందుకు పుట్టిందంటే? తన అభిప్రాయాన్ని పరులకు తెల్పడానికి కదా! అలా తెల్పడంలో కొందఱు పింఱుండులో ముఖ్య శైలిలో తెల్పుతారు. కొందఱో? కలిపి శైలిలో తెల్పుతారు చి-రెండు పక్షంలోనున్నా ముఖ్య శైలినిబట్టి విచారిస్తే తేలిక శైలిలో తెల్పడమే అదరణీయంగా కనపడుతుంది.

"రామం దశరథం నిర్మి మాం విద్వి జనకాత్మజానా!

అయోధ్య మలినం విద్వి గుచ్చ తాత యథామజు" (రామాయణం)

"దర్శ శైత్రే కురుశైత్రే సమవేత యుయుధిష్ఠా!

మామకా పాండవాస్త్రైవ కి మకుర్తత సంచయ!" (భారతము)

యేమాత్రం సంస్కృత విభక్తి వ్యామమున్నా పై శ్లోకాలు తాత్పర్యం అవుతాయి. తెలుగులో కూడా యీలాటి శైలికే గౌరవం మిళి పునర్జన్మపపుటాన్ని తెల్ల పుస్తకంలో అముక్తమూర్తద చాలా కఠింపాకంలో ఉంటుంది. దానిలో కూడా కొన్ని తేలిక శైలి వద్యలు ఉండటట్లే దానికి కొంతమట్టుదేవా వ్యాప్తి కలిగింది. కొంచెం మచ్చుమాపులా:

తే. గి. "సంగతియె యోయి? యినుమంత టంగణపు

తత్త్వ నిర్ణయవాదంలు తరమే పికు

వోడినేనియు వద్దు మెట్లో యుంగ

లింగమును గట్టు కుడుగ పెళింగి వొడుపు"

ఈ మట్టంలో మరికొన్ని వద్య రీతిలేనే ఉన్నాయి వివరణిలేనే వృత్తింది వదలుమన్నాను. ఇతర మట్టంలో కూడా యింనుమంటుగా యీలాటి తేలికశైలి ఉండటట్లే అముక్తమూర్తద పేరు కావ్వతంగా విస్తింది. (1) "ఆ విష్ణు పది గేహ పీఠ" (2) "గ్రహ మమూర్తసమా, అలాపాదనమోగ.....వృహి! వాడము లే? లేర యితరుల్ నీలింకుం బాతముల్" (2) "దం పక్షచ్ఛలఁ గ్రుక్కి బాతువులు" ఈలా టిది చాలా ఉన్నాయి. జురు వర్ణనలు, అంకారాలతో గ్రంథాన్ని సెంచినా వస్తావొక్క లుండడంచేత రాయల కవిత్వానికి విద్యుల్లోకంలో మంచి పేరు ఉంది.

(1) "మే కరువున్ గుంపటి మంచ మెక్కిరి ప్రభువై కాస్త రె ధ్వజ్జడిన్"

(2) "మట్టి మిడ్డెంవారికి మరువంకు వెలత బాసిన వారికి నిరుర చెడియె"

అయీ పుంటంకింపులు వర్ణములు వర్ణనలతోవివి.

యింతవరకు వ్రాసిన సంగతులు తెలుగుకూ, సంస్కృతానికి కూడా వర్తి ప్తాయి. కేవలం తెలుక్కే సంబంధించేవి కొని ఉన్నాయి. అందులో ఒకటి మృదుర్యం. ఇది సంస్కృతంలో లేకపోలేదుగాని తెలుగులో ఎక్కువగా చూపవచ్చును.

చ. "సం దడియున్న జక్కవకవం బురుణించుచు నన్నపై గులో

వం దిగిబుద్ధియి కుమ పండుపు సేయగ మోద్దుర జేతు లా

దండు ముటించి మ్రొక్కిడి పడంబడి మెల్ల దాయడోయి తా

య్యలి వినివంటి దోయలు సుపాయు మాయన కిచ్చి యిట్లుపన్"

గుఱుకుంచిన రెండు పదాలతప్ప పై పద్యంలో సంస్కృతవదం లేదు. అందు చేత వద్యాని కంత మృదుత్వం వచ్చింది. ఆ రెండిటిలో 'ఉపాయం' అనే పదం తెలుగు పదంగానే ఉంటుంది. కై టికి వృత్తికి ఉదాహరణంగా యిచ్చిన "జిజ్ఞాస పితానం కాక తియావ్వయేందుం" రోనైన శ్లోకం క్కూడా యింత మృదుత్వం వున్నా దీంతో ప్రపాదనం దానిలో రావడానికి అవకాశంలేదు అభ్యసించేగాని రాని భావకదా అది? ఇది ఉన్నతాలో వచ్చేది.

గిడుగు పంతులుగారి వాదానికి మేం కొంతకాలం కేవలం వ్యతిరేకినై ఉండి కూడా మమారు పదిపండ్రిండు యేండ్లనుండి కొంత అనుకూలంగా మారడవి క్కూడం ఈనంత పాండిత్యంలేని రింయితలు తమ అభిప్రాయాలు రోకాకి తెలు పుడు చేయడాని కొక అవకాశం ఉండడం యుక్తమనియ్యేనే. కొవ్వాళ్లు పత్రికలో వా ర్తం దుగ్గరించి వ్యాకరణ యుక్తంగానే ప్రకటిస్తే వేగాని భాగంధముకోవేవారు.

భా 5 : 200

శంశి "SARVARAYA"

శుభాభినందనలు :

సర్వరాయ టెక్స్టైల్స్ లిమిటెడ్

బీచ్ రోడ్ - కాకినాడ - ఆంధ్రప్రదేశ్

చేనేత. పరిశ్రమకు శ్రేష్ఠమైన నూళ్ళు మాచే తయారుచేయబడుచున్నవి.

సర్వరాయ నూళ్ళు నాణ్యతకు ప్రసిద్ధమైనవి మరియు అవి

చేనేత పనివారిచే ఎక్కువగా కోరబడుచున్నవి.

మేము తయారుచేయు నూళ్లు :

26s, 40s, 44s, 50s మరియు 60s

మేనేజింగ్ ఏజెంట్లు :

ది సర్వరాయ ఏజెన్సీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

కాకినాడ.

— దైరెక్టర్లు —

శ్రీ బి. వెంకటరత్నం (చైర్మన్)

శ్రీ జి. ఆర్. గోవిందరాజులు నాయుడు

శ్రీ ఎన్. బి. పి. బి. కె. సత్యనారాయణరావు

శ్రీ పి. పట్టాభి రామన్న

శ్రీ ఎన్. బి. పి. పి. చలపతిరావు (ఎక్స్-అఫీషియో)

శ్రీ డబ్ల్యు. సూర్యనారాయణ రాజు

శ్రీ ఎన్. బి. పి. పి. రామమోహన రావు (ఎక్స్-అఫీషియో)

శ్రీ పి. వీరభద్ర రావు

శ్రీ ఎ. అప్పన్నరెడ్డి, ఎం.ఎల్.సి.

శ్రీ మద్ది సుదర్శనం (ఐ.ఎల్.సి. నామిని)

అయిన ధర్మమా అవి ఇటువంటివి వదిలింది. ఇప్పుడు సంపాదకీయం కూడా వ్యావహారికంతోనే వ్రాసినా తోకం అవసరమైన వుంది. ఇషయంతోరే మేలకే.

యిత తెలుగులో మాత్రమే రాణగన పాగనులు కొద్దిగా చూపుతాను.

తే. గి. "మొల మధుర మనోహర వృత్తి వెంయ

వారి బోడగవ....."

(మమచరిత్ర)

యందులో వున్న 'వారి' శబ్దము ఒక వక్రంలో సంస్కృతం. యింకోక వక్రంలో శబ్ద తెలుగు. ఒక వక్రంలో 'వారిన్' అని యోక వచనం. వేరొక వక్రంలో 'వారిన్—వారలమ' అని అర్థం గవక బహువచనం. ఈ శ్లేష సంస్కృతంలో వచ్చిదికాదు. ఇంకోటి చూపుతాను:

తే. గి. "తమ్ములు పదానుబంధములై తవరణ్ణులు." (మమచరిత్ర)

దీన్ని సంస్కృతీకరించబడినట్లే కంఠం. నమ్ముకుంటుంది. 'తమ్ములు' అనే దాని బహువచనం 'తమ్ములు.' 'తమ్ము' అనే దాని బహువచనం 'తమ్ములు.' దీన్ని అతి ప్రయోగమీయ సంస్కృతీకరించబడిన వచ్చింది. యోగం—

"కమ్మ మమదాయ: తత్పాదకబియాన్ కిన్"

కమ్మ తత్పాదక 'తమ్ములు'. ఇనే అర్థం నుకుపుగానే వస్తుంది. గాని 'పద్యములు' అనే అర్థం రావడం క్లుప్తం. శ్లేషమీయగాని రాదు. "కే—ఉదకే, విష్ణు స్థితి: యేషాం తాని కున్దపి, పద్మావత్యర్థ:" ఈవిధంగా మార్చి యేలాగో బయలుదేరువనం వచ్చింది మాకు వెంటగూరి సంస్కృతంలో. తెలుగులో ఎంతో నుకుపుగా 'పోదరులు, పద్యములు' అనే ఉభయార్థాలు వచ్చి వుండయంగమంగా ఉన్నాయి. ఈ గీతంలోనే చక్రవర్తి వాక్ టిప్పి (చక్ర వేల్పుడి గాథలు ఇసుకరమకు ప్రవచములు గోళ్ల మొవ్వలై యెవరగ బోలు), ప్రవచనం వాటిప్పి శ్లేషించిపి ఉన్నాయిగాని అవి ముక్తికా ముక్తికార్థ: (కాణట్ట—కమక, కమక—దాటట్టవై) చేస్తే చిక్కులేదు. ఈ తమ్ముం శ్లేష అమాదిరి కాదని అవిదవజ్ఞులు గుతీరిస్తారు.

శ్లేషదానా యెందుకు, బాలియంగా చూట్టాడంటివస్తే మాత్రం తెలుగులో వచ్చే పాగను సంస్కృతంలో వస్తుందా? మచ్చు చూపుతాను కొంచెం :

క "వీరెవ్వరు క్రిస్తుల్లు

గదా? వీరెవ్వరును వెచ్చ గారలు కదా?

వీరెవ్వరు రిండుకయును

నేరరలు? దరిత్రు ఎట్టి వియతులు కుండా?" (భాగవతం)

యక్కడ పోతప్పగారు బహువచన ప్రయోగం చేసి తెచ్చిన పాగను సంస్కృతంలో వస్తుందా? యేమి, యెందుకు రాదు? సంస్కృతంలో మాత్రం బహువచనం (శ్లో. వికేతే శ్రీ కృష్ణ స పా వా) లేదా అంటే ఇవాలు చెప్పడం క్లుప్తం. 'తేభ్యో మహర్ష్యే ముః'. దశరథానంతో యేమన్నాడు? "తన్నె ముః వాద్రు పరాశ్వాభాయ" అవేలేదా? అయితే దీనికి మార్గధర్మకు దేవణు పోతప్పకు? నవ్వుయ్య. అతడు పిత యెంతో మితిమీరిన హాస్యరసంతో—

క. "వీరెవ్వరయ్య? ద్రువదను

వారాకారి యిట్లు కృపణులై వెట్టువడక్

వీరికి వంపెనా? యిప్పుడు మ

వారాకా మందాధికార మది వాన వాక?" (భారతం)

అవి యెత్తిపాడుపుగా, బాలియంగా చిత్రించాడు. పోతప్పగారు వాళ్ళల్లాడు మితిమీరిన యొక విధమైన కోవరంతో వివియాగించారు. నవ్వుయ్య వార్గ్గ చరణంలో వాళ్ళం చేశాడు అంతా: స్థిత కోపాన్ని. పోతప్ప యానత్తు గుంధిలంగానే వదిపించాడు. యేదో సుహృదారతో రచన పాడుతుంది. ఈ పిహార లోకంకు దీరిక ఉంటుందా? మహా ప్రవాహంలో గ్రంథకర్తల కెక్కడ తిరుతుంది?

లోగడ ఉదాహరించిన "రామం దశరథం వీర్తి" ఆ యీ శ్లోకానికి వ్యాఖ్యాతలు ఎన్నో అర్థాలు వ్రాశారు. అవి గ్రంథకర్తకు—వార్తాకీ అభిప్రాయమని యేమి అనుకుంటాడు? విధివచ్చిన శ్లేష లేకుండానే తెలుగులో వచ్చే పాగనులు మూడడం మొదలు ప్రస్తుతం. "వచ్చినవాడు పల్లవుః దశశ్రము గెల్చి మనంగరాదు" ఈ వక్రం కేంద్రీకరణం చేసేయడం యీ 'పోర్పు' వస్తుందా? "పల్లవో ద్య మమాయాతా" అనిగాని, "పల్లవస్తు మమాయాతా" అని గాని మారస్తే అర్థం మొలుతు వస్తుంది గాని దానిలో వుండే పాగను రాదు.

ఆ యీ సందర్భంనుబట్టి పరిశీలిస్తే తెలుగుభాష మృదుత్వానికి కాదు; మతీ కొన్నిటి కూడా తమకు మార్పులాభగవుండే సంస్కృతాన్ని అతిక్రమిస్తుండేమా అని చే ననుకుంటాను. ఆ యీ కారణాన్నిబట్టి కాకపోతే వార్తాకీ వ్యాసులంటే యే మేషయం లోమా తీసిపని బుద్ధ 'ఇహోపతత్పరులు' వచ్చియ్యట్లేమి, తత్పర్యుడో, అది తుటో అయిన ప్రాథమికమైన సంస్కృత విధానములు "అంగ్ర భావమయం కావ్య మయోమయ విభాషదమ్" అని యీనడించే తెలుగులో, లేదా తెలుగులోనే గ్రంథాలు వ్రాసే వూరుతుంటారా? వాటి కొంతకాలం గతించాక కలిగిన "సంస్కృతముం గని గోతేయు" అనే అభిప్రాయం వారికి ముట్టుమొడుగునే కలిగి ఉండాలి. పరిశుభ్రత తోలురాలు తెలుగులోకంటే సంస్కృతంలోనే ఉండవచ్చుంటే, రిపాసికీ, పరిశుద్ధికీ చాలా దూరం. శృంగారరస ప్రవర్తనకు కూడా అనువాది కర్మకలాపం ఉందిగాని లోక వాళ్ళు. ఆ వద్దతివ వెగటి సమావేశం బొత్తిగా దూష్యం. భవతా—అనుగాక. కాళి బామగారి కాకుంతులంలోవుండే శృంగారం ధర్మకాన్త విరుద్ధం. పరాశరుని శృంగారం

కూడా దీటో. కాకుంతులంలోని శృంగారరసం ధర్మకాన్త విరుద్ధమని అక్షేపించిన నారివి నే వెలుగుదును. వారికి ముప్పాఠం. కవులకు రసమే ప్రధానం. "సాద్యోహి రణో యతాతథం. కవిః" కొనపాటికపోతే మానిందిగాని వరూదీపి ప్రవరుం శృంగార మున్నూ మిట్టమధ్యాహ్నమే. ఆ కాన్తంతోనే దావడే, దీవిది దీవిడే. సంస్కృతానికి సమగ్రమైన వ్యాకరణం వుంది. తెలుక్కి లేదు. దీవిరో నానా చెల్తా చెదారం చేరింది. చేరుటావుంది యింకానూ కలగూరుంవలా ఉంటుంది ఈ భాష; అయినా మాధుర్యం పావ్వు. అందుచేత విప్లు కూడా కడిగే వైశ్వదేవులు నవ్వుయాడులు దీవిరో ప్రవే శించారు. అంతకు పూర్వలే అవి తోస్తుంది శ్లేషవపులు రచన—పాల్కురికి సోమ నాధుని ద్విపదలో ఉండే భాష చాలా బాగుంటుంది—సంస్కృతంలో చాలా వుత్తాలు వున్నా అమచ్చుపు తోకలతోటే మాటికి తొంజైవంతులు పురాణాలు ప్రవర్తిం వాయి. ఆ శ్లోకానికి దీటుయినది తెలుగులో ద్విపద ఒక్కటే కనబడుతుంది. శ్లేషవి సోమనాధుని రచన సర్వమూ ద్విపదకోవే. సప్తయమాత్రం ద్విపద నవదరించాడు. రంగవాదాదులు ద్విపదకు ప్రాధాన్యం యిచ్చారు. శ్రీవాధుడు వెక్కిరించాడు.

కొన్ని పాగనులు సంస్కృతంలోని తెలుగులో తిమ్మరావదానికి సాధ్యపడవు. మచ్చు చూపుతాను—వారుడు బాణమహావిది రిజాలాపురుషుడని పేసెవున్న కారణం చేత 'భుజంగ' అని భావార్థికంగా, అనాదరంగా సంబోధించాడు. దానిమీద బాణుడు "కా మే భుజంగతా" అని యెరుకుకొని ప్రశ్నించాడు. ఇక్కడ "కా—మే—భుజంగ—గతా" అని ఒక విజుపు. కామే భుజంగతా" అని ఒక విజుపు. అర్థాన్ని మేరే మారుకోండి నుకునే. ఈ విజువులు తెలుగులో తిమ్మరావడం యెంతటి మహావిక్రీప్తి పుస్తకాపేక్ష్య చూలాటి వింకా సంస్కృతంలో "చేతో నలం కామయతే", "అంబంగలం తుకం" "అలంభనం" మొదలై పని కరవరంపరగా ఉన్నాయి. ఇవి తెలుగులో రమ్మంటే రావు. పిట్టనే జుకాన్న శ్లేష లంటారు. "ముంప మానం దివం ప్రాప్తిం మే వందీ వారా రితే" ఈ వక్రకీకీగాని, "శ్రీధార పామరతా: కేదార పామరతా:" ప్రశస్థరాలా రెండూ వాటిగానే ఉండే యీమాదిరి శ్లోకాలుగాని అంగ్రీకరించడం సులించదు. కనుకనే యీలా అవనతి వచ్చింది:

మ. "ఇతుకన్నక్రియ వాస్సు సంస్కృతపు శ్లేషలో తెలుగో మార్పు మా మతికివ్ కెక్కవంటుంఁ దోన, దిగ, మా మాటట్టులుండంగంను న్నతులై పేరును గాంచినట్టి యం ప్రాథాదు రిప్పట్టుని న్నతు లర్పించిరి విక్క మియ్యది ప్రమాణంబుల్ తడుద్గంభముల్." (మా 'శ్రీవివాస విలాసం')

ఒక భాషలో వుండే పాగనులుగాని, శ్లేషలుగాని మరొక భాషలో రావంటే ముగిసా రచన అందజూ యితీగిందే. దాన్ని ఇట్టి విష్ణుత్వం చెప్పవలసి ఉండదు.

చ. "తెలుగులను గొప్పి నంగతులు తియ్యనై యలరాలు సంస్కృతం టున మతీకొచ్చి నంగతులు ముద్దులు మూటలు గట్టుతాట విం దును మతీయందుమున్ పాణగులో: దుల దూగును గొప్పి నంగతుల్ పదిగా చెప్పవేం? యిది పండితుద్భవము గాకయుండునే?" (మా 'శ్రీవివాస విలాసం')

పై వడ్డ తాళ్ళర్యాన్నిబట్టి యే భాషలో అంద చందాలు ఆ భాషనే అనిప్పి, పరివర్తన చేయడంలో అవి రావడం దృక్ప దృక్పనునిప్పి చదివరును తెలిసికోగలరు.

ఇంకోక విశేషం. దృక్పర్థి కావ్య రచనకు తెలుగులో కొంత నుకుపు కనపడుతుంది. "నీతము చే విడుంగ మేలగన్"—ఇది 'లంకా విజయం' (రామో దమ్మయం) లోనిది. ఒక వక్రంలో "నీ? తుమవే" అనిప్పి, ఇంకోక వక్రంలో "నీతము—చే—విడువంగన్" అనిప్పి విజుగుతుంది. ఇది సంస్కృతంలో రమ్మంటే వస్తుందా? రాదు మమచరిత్రలో—

క.అయిదడుగు లే

వగవారికి వందన వా

వగవారికి వేల యువగిరి బద్ధలాడు."

"నీ వగవారికి—నీ క్షత్రపులకు, ఆ వగవారికి" అని సామాన్యంగా తోనే అర్థం. అంతర్జాతా? "అవగ (వది) వారికి (ఉదమునకు)" అని. గిరికాదే ఖత్తి మతీమి కూతురు గదా?

యీలాటి పాగనులు చాలా ఉన్నాయిగాని, ఆ యీ ప్థలాంలో మొదించి వ్రాస్తే గాని డడువరులలో చాలామందికి అవగతంకాదు.

తే. గి. "ఎందు వేలు రారె? యితరు లేమనుతో

దార నంగ నుఖము తప్ప ద్రోచి తట్టె....." (రాఘవ పాండవీయం)

ఈ వక్రంలో రామాయణార్థం చెప్పేటప్పుడు "ఏమనవే—మతోదార (మత ఉదార) నంగుఖము" అనిప్పి, భారతార్థంలో "ఏ మనుతోన—దార నంగ ముఖము" అనిప్పి విజుగుతుంది. ఈ పాగను చిలుగు భాషకేగాని సంస్కృతానూ సంచుటంచదు. సంస్కృతంలో వున్న వైషదాన్ని శ్రీవారుడు తెలిగించి ఎక్కువ రసం కలిగిరాడు. అకపాని కాకరణం భాష అని చే ననుకుంటాను.

పి. "పరివ సంతపు వానామువారువంబులు

కొండుపాములు మాకు: గుండుయాక్కి

ఎడలేటి బంగారు జలరుహంబుం తూండ్లు

బోజంబులు మాకు: కౌపుడోదే

స్వర్ణోత్సవమునకు నేటి రోజులు
నాటవట్టలు మాకు నల్లవడన
మధురాక్షరములైన మా మాటలు వినిగ
సమృద్ధిమయి యోగ్యం నమమాంగి

తే. గి. భారతదేవి ముంతెన పలుకు చిలుక
సమదగజయాన పల్లవాచారి మాకు
వేదశాస్త్ర పురాణాది విద్యలెల్ల
దరుణ వీయని పుంజాపథము మాకు"

ఆ యీ పీఠం అయినా, యేదేమిదో శ్లోకం తాత్పర్యం కలిగి ముఖ్య
పీఠి యిచ్చి తయారు చేశారు బ్రహ్మయ్య. సంస్కృతంకంటే ఎంతో సాగుగా
వుంది. ఆ సాగు చాలా భాగం భాష దానై. కొంత రచనలో కూడా ఉంటుంది.

రచనా ప్రాప్తిని యెఱుగని విమర్శకులు 'విద్యలెల్ల పుంజాపథము' అన్నచోట
శంకిస్తారు వారికి "వేదా ప్రమాణం" అన్న సాంస్కృతిక ప్రయోగ సాధ్యంగాని,
"గొల్లండ్ల గుల్లి పాలిండ్లు పాక్షి" రోజైన పిల్లలమట్టి వగైరా ప్రాచీన ప్రయో
గాల సాగుగాని తెలియదుకోవాలి.

యెంత రచనలరమైన శ్లోకాన్నేనా తెలుగులో పెట్టి రచన తేవచ్చుగాని
తెలుగులోనే పండిత పాత్రలో వున్నదాన్ని సంస్కృతంలో పెట్టి రచన తేవడం కష్టసాధ్యం.
చూడండి:

క. "నానా గాయన గాయపిఠం గుం బుర్గు నాలిందమో
నానాట పుగ్గణిపిటం గుం గంధర్వాపురోగాని
ద్యావై పుణ్యము లెన్ని యేని విసమో? అందైన విందైన విం
దైనాదం బోడ గూర్చు వే మదికి విట్లానడ పందోహమున్." (ముచరిత్ర)

ఉ. "ఎన్ని భవములం గలుగు నిక్కు శరాసన పాయకవృత్తా
భివృత్త వాడవృత్తంబు కేల గజోంబు లాది చూడ్కుం
విష్ణు దంపలు రోలు గువేదలునుం బయిగాలి సోగిం
వెప్పవరెం గలంగు సలిపేలులు గొంగుల జేర్చు భాగ్యమున్" (ముచరిత్ర)

చ. ప్రకటనలెంద్రయిల్ మును పరాశర కాశీకుంజవారు ప్రీ
తికు పలు శంఖకన్న మిగుల దృఢమో మగకన్న బిగ్గె
ట్టుకొనగ లేత దెంత తుకుడో? హనుమంతుడో? భీష్ముడో? వి
యకుడో? తలంచుకో సరసిజాయతలోచన వెన్నునమ్ముచో" (వైజయంతి చింతము)

కా. "గంగా నంగు మిచ్చుంచునె? మదిన్ గావేరి దేవేరిగా
సంగికార మొనమ్మనో? యమునతో నానందముం బొందువే
రంగళుంగళరంగ హస్తపా అ నా రత్నాకరేంద్రుండు నీ
యంగం బంటి పళించెనే గుణభద్రా! తుంగభద్రా నది.

చ. మదిభనలాశివంటి కవమా? మృదురంభంబంటి యూరులా?
కదలి మించుచుంటి తుకుకా? విరిజంతుల వంటి గుచ్చలా?
మదన దరంజువంటి గళమా? ముకురంజువంటి చెక్కులా?
మదనలి జన్మనం బమృత మాధురి పేయదే యెంతవానిన్?" (యామిని పూర్ణలిత)

కా. "ఎంచు న్నర్కము లెల్లిమాలికే దుటాయించుం గను ల్పల్లిటా
రించున్ జన్మవృత్తి జెఱుంగు వలపూరించు న్నగించుం బ్రళయ
సింహున్ మించు మనోవికారమును మూచించున్ మరుల్ వెంచు న
మ్మించుందోడే స్వభావమా? అతని నమ్మించుం బ్రయత్నించుచో?" (ప్రణానందము)

యీలాటి మన్నో తెలుగులో వున్న వద్యాల సంస్కృతీకరణచర్యనన్న దీనిలో
పున్న అందవందలు రావడం దుర్వలం యెంతటి మహాబుద్ధి నా సరే ఈ విషయం
పుస్తకాపేక్ష. అది కవిత్వం గాదు. ఆ యీ భాషలం దుండే సహజ గుణమే ఆలాటిది.
దీనికి ముఖ్యకారణం వీని విషయంలో, మాతృభాష గమక—తెలుగు—అంతో యంతో
అర్థం తెలుస్తుంది సంస్కృతం అలా బోధించదు.

విశావాక్షాశ్రమే కాదు తెలుగులో శ్రవణ కటువుగావుండే ఆత్మక్షరాల లేవు.
సంస్కృతంలో ప్రయత్నించి చెప్పంటే (శ్లో. సజల జలదీపం వల్లవీకేలోలం)
మృదువుగా చెప్పవచ్చుగాని స్వతహా తెలుగు కుప్పంత మార్పడం కం పదాలు ఉండవు.
అప్పు తెలుగు పదాలతోటే యావగతు రచనా సాగించాలనే చేయ్తం పెట్టుకుంటే
ఆ రచన దుర్బలంగానూ, కలుపుగానూ ఉంటుంది. ఎందుకేతడంటే ఆ రచనలో
సహజ భాషకా కొంత కృతభాష పడుతుంది. అర్థం బోల్తాగా తెలియని యూరోపీ
యనులు కూడా తెలుగు చదివింది అనందించడం వేసి యెఱుగుదును. తత్పర వదాలు
కలిపినా అవి తఱచు తెలుగులో వాడుకోవేగి వుంటే తెలుగుకు పున్న మధుర్యాన్ని
చెబుగొట్టవు. లోగడ ఉదాహరించిన "దేవములైన యుపజాంతో" అనే నవ్వుయ్య
గారి కంద పద్యంలో యే కొంచెమాపు తక్కిన యావగతు తత్పరమదాతే అయినా
అర్థం యుద్ధితిగా స్ఫురించడంతో అమ్మి అచ్చ తెలుగుగానే పరిణమించిపట్టుయింది.

— "నంజయ! పురభంజనవి ధ
వంజయునిం జీరికిం గొనెడు కల్లుం డిం
ద్రుం తెనకియ్యెని గెల్తు న
నుం జచ్చెనె? యట్టివాడునుం గయ్యమునన్" (తెక్కన)

క. "కరుణా నిరతులు ధర్మ
స్వరూపు లింతకు బదియ జనకులు చనుదెం
తురు వారు వచ్చి నీ కి
చ్చదే పాక్షి గూఢామ సేయుము నమ్మన్" (నవ్వుయ్య)

పై పద్యాలలో ఉభయయమ్నా ఉభయ భాషలు యంచుమించు సమంగానే
వాడినా అర్థం త్వరలో స్ఫురించడమనే ప్రసిద్ధ గుణానికి లేకనూ తోపం కంక్యవేవడం
చేత అంతా తెలుగే అనిపిస్తుంది. కృత్వాభిభవ భావో మనం యెంత కఠినంగా రచిస్తే
రోజులో మనం అంత గొప్ప వాళ్ళుగా గౌరవిస్తేనే బ్రాంతి కలుగుతుంది. కాబి
క్రమంగా ఆ పూర్వా సరియైనదికాదని గోచరిస్తుంది. ఇది విషయాంతరం.

యెంత వర్ణించినా కవిత్వమనేది సుళువుగా బోధించేట్లు ఉండడమే అవ
శ్యకం. కాదుం రచనలో ఈ అంశం బాగా గోచరిస్తుంది. "ఒక్కసవ్వ ఇమే బాబా
నమే బాబా భుజండు" ఈ మాదిరి శ్లోకాలు సంస్కృతం రాసివాళ్ళకు కూడా సుళు
వుగా తెలుస్తాయి. కాని సంస్కృతమంతా యిదేవిధంగా ఉండవలసినదానికి నీలలేదు.
కొందఱు కవులు వారి వారికి వున్న వ్యాకరణపాండిత్యాన్నితా వినియోగించి తాత్పర్యం
దుర్బలంగా రచించి మూల సత్యం.

శ్లో. "ఏకైకే నివసంతి తే భుజభుజః కన్యై నిగ్రహీష్టామహే
విరక్షిత్ర మియం పున ర్భవమతి పాంస్త్య మాలిభరి,
వారి త్యావ్యయమాన మే మపి యచ్చితే కృతే చక్తుషి
వశ్యామ బ్రహ్మకృతేన క్రుణుమ స్తద్భక్తు మల్లే పయన్" (మురారి)
ఈ శ్లోకంలో ఒక రోకోక్తి యిమిట్టి చక్కని పాకడగా రచించి ఉప్పవ్వుటికీ
రెండు మూడుచోట్లు పాదజాపాకంగా ఉండడంతో దీన్ని కావ్య పంచక పాండిత్యం
ఉప్పవాళ్ళు కూడా విని అనందించడానికి అర్హులు కారు. చూడండి! దీన్ని తెలుగు భాషలో
పెడితే యేలాటి అందం వచ్చిందో—

చ. "ఒక రొకరుండు వీరవరు లొక్కరి కొక్కరు తిసిపారు భూ
మికి యశ మల్లె రాణుని మెచ్చిన నం చలకొందుమేని వా
లికి వరం డింత ఒకై బవలేకము లొక్కట డింది కిన్ను లుం
టకుం గు వీని బంటులు నిండగు నియ్యం మేమి చేప్పగన్."

అశ్లోకంలోపున్న అర్థాన్నే వివరించే ఈ పద్యం శ్రీతల కావందం గలిగించి
నట్లు సంస్కృతభాష బాగా వచ్చిన వండితులకే ఆ శ్లోకం కలిగించనరదు. అది
భావలోపున్న కేదంగాని అన్యంగాదు. తెలుగుభాషలో పున్న సీమ మాదిరి శ్లోకాలు
సంస్కృతంలో యల్పించిద్దేదంతో లేకపోలేదు గాని అవి కేవలం విశేషణ కవిత్వానికే
తప్ప యితరతా ఉపయోగించవు. వాట్లను అశ్వదాటీవృత్తాని వివ్వవారిస్తారు గాని
వృత్తరహితకరంలో మత్తేధము అవి ఉప్పట్లు జ్ఞాపకం. "దైవసాయన ప్రభృతి కాపా
య్యద్ర తిదివసా వో" అనే కావదాన శ్లోకానె. సీనికీ, దీనికి యెంతో తేడా ఉండదు.
ప్రతిపదానికి మూడేని ప్రాసంతో కనిపించవచ్చుదే ఈ శ్లోకం అందంగా వుంటుంది.
సీమ అలా అక్కడలేద అనేక విధాల ఉపయోగిస్తుంది.

సీ. "హంసరే దవ వినినంతకంటెను రూప
విభాతికయమున వెయ్యదాని" (భారతం)

పీ. "విశవవద్యయ ద్వివ నానా జయ
శ్రీ వధూటి సమాశ్రిష్ట భుజాదు" (నైషధము)

పీ. "తన కప్పు నెళి కొప్పునవె పూని గోరె
మాఖామించ జవించినట్టి యాళ్ళ" (ముచరిత్ర)

పీ. "చిన్ని వన్నెలకందు మెచ్చుదన్న సుధార్తి
బొడవివ చెలువ లోణుట్టు మాకు" (ముచరిత్ర)

యీలా అనేక విధాలుగా సీమ తెలుగు భాషకు అందం తెస్తుంది. సంస్కృ
తంలోపున్న అశ్వదాటి ఒకటి విధంగా ఉపయోగిస్తుంది. అదేనా కాలిదాసువంటి
సమర్థులకేని పర్వ సామాన్యలకు దాన్ని వృథాచే అధికారం లేదు.

ఇంకా ఎన్నో సంగతులు తెలుగును గుఱించి వ్రాయవలసివి ఉన్నాయి. "ఉదు
కుల నాయకుండు" అక్షర సముదాయమునకు నాయకుడు; ఉదుకులకు నాయకుడు.
"రాజీవంబయలుంచు—రా, జీవంబ జీవమా రా" ఇత్యాదులు సంస్కృతంలో రావె
యెఱుగవలెను. దీక్షాశ్రమ చూపించాను. తుది దానిలో "రాజీవంబ పద్యమే" అని ఒక
అర్థం. ఒక్క దేశ భాషలందు మాత్రమేకాదు. సంస్కృత భాషకంటే కూడా తెలుగు
మెచ్చును గడియం దునుటకు వందేహంలేదు. ఎక్కువ మెత్తని వ్యాధయం గువారు
తప్ప అయినా నా అభిప్రాయాన్ని అమోదించరు. "వీడికి సంస్కృతమంటే యేం తెలు
స్తుంది? వీడిముఖం!" అనేవారు కూడా ఉంటారని నే నెఱుగించుచు. నాకు యేమో
తెలియనిమాట సత్యమే. అయినా నే నెవరి వద్యాల ఉదాహరించి ఆ యీ చర్చ చేశావో,
ఆ నవ్వుయ్యదులు సంస్కృతంలో యెంత వాళ్ళయి తెలుగులోకి వచ్చి రచన సాగిం
చారో అకోచించుకుంటే వారికి నా తాత్పర్యం సుళువుగా అవగతమవుతుంది. ముందు
వచ్చిన చెవులంటే కూడా మొక వచ్చిన కొమ్ములే వాటి కలిగి ఉండడం అంతా యేమో

గిందే. నవవృత్తి భాషలకూ తల్లి నవవృత్తిభాష. అది గురుప్రసాదం. రాముడికి విశ్వమిత్రులు గురువు. అతని విద్య రామునియందు సంక్రమించి యెక్కువ కోరిందింది. అలాగే నవవృత్తి తెలుగులోకి వచ్చి విశ్వవ్యాప్తి అయింది.

నవవృత్తిలోకింటి తెలుగులో కొన్ని కట్టుబాట్లు (యతిప్రసాదం) ఎక్కువగా ఉన్నవూ నవవృత్తి. ఆ కట్టుబాట్లకు లోగే వ్యయములు కవిత్వం చెప్పి అచంద్ర తారాకృష్టి న యజ్ఞు సంపాదించారు. వారి ప్రయోగం సారస్వం యోగినివారు మాత్రం కవులలో విరళంగా ఉన్నారు. ఎఱుగనివారు తెలిసి తెలియక దిద్దుబాట్లు చేసి భవ్యతృప్తిలకు తీరిన అవకాశాన్ని చేసి ఉన్నారు. అది అమృతం కలిగిన రోషం. ప్రేమ వాదనలో నవవృత్తిలు పెట్టుకుంటారు. ఆయన కీలక ఆయనకు రావాలి. కనక తోనివట్ల అయన నవవృత్తిని, యిప్పటికి అచ్చ వర్ణక అయిదారుపార్ల యినా భారతం అన్నీ ఉంటుంది. చూడండి: ఒక ముద్రానికి వేరొక ముద్రాకి ఎంత భేదం ఉంటుందో. తిక్కనగారి "మమ్మా నమ్మక", జ్ఞానక కళాయతి వాయిదాలు దిద్దారు. కాని "ఏమి" అనే ప్రయోగాన్నికా దిద్దలేదు. "ఏమి" తప్పి వారుమాత్రం బయలుదేరినారు. ఈ పైని దిద్దుతారు కాదు. "హా పీ తే కిం భవ్య" కవి పూర్వం తెలిసికొనడం చాలా కష్టం. "దాద కిట్టి పిటి యవకరము తక్కువ డా విప్రవంశోదన చేసి" అని వ్యయములు దధంకు పానమై తిని తెలుగుమేస్తా ప్రయోగిస్తే దాన్ని "ఏక విప్ర వంశోదన" అని దిద్ది యతి స్థానం కూడా వారి చిత్తం వచ్చినట్లు మనించారు. ఇంత స్వతంత్ర్యం, నవవృత్తి సంస్కరించేవారికి ఉన్నట్లు లేదు. "తేనా వై హీతి వృద్ధి రహితం లేదు" అనే మొదలైన వాక్యాలన్నీ ఈ నాగతి అవగతమవుతుంది. తెలుగు లిపిలోగాని, నవవృత్తి లిపిలోగాని అన్నీ, అనే అనే భాషలయినా కింద ఉండదు. పాపాని దిద్దే దిద్దనవచ్చును. కాని తెలుగులో ఉన్నట్లు నవవృత్తిలో అవధిలు వ్యాఖ్యానం లేదు. మార్పులూ కావడం చేత తెలుగులో చాలామంది ప్రవేశాన్ని సంపాదించడానికి అవకాశం వుంది. పూర్వవృత్తి వానవర్ణ కవిభార కూడా పుట్టవచ్చును. అలాంటివారు యేదో రచన చేసుకొని తప్పిందేలే చిక్కులేదు. వ్యాఖ్యానం చేయడానికి మొదలు పెడతారు. అలా మొదల పెడితే వచ్చి చిక్కు కొంచెం తెలుస్తాను.

"న మానినీ సంపాతే న్యసంగమం" (భట్టి కావ్యము)

అవ్యాఖ్యానం "అయ్యో! అన్య సంగమం" అన్న సమాసానికి విగ్రహం పెంచుకొంటే" అని అడిగి చూడండి. యేదిగాని చెప్పారోమ. "అన్యన్య సంగమః" అని చెప్పారు. అప్పుడా శ్లోకార్థం చెడి వ్యతిరేకిమైంది. "మానవంతులైన ప్రీతి (భక్తి) ఇతర ప్రీతి సంగమంవంటి సహజం." అని రావలసిన దానికి యితర పురుషునితో అని తెలుసుంది. కాస్తా ఇంకా తెలియక "అన్యన్య సంగమః, అన్యసంగ మః" అని వ్యాఖ్యానిస్తాడు. కాస్తా వాచనం వ్యాఖ్యానం అంతమాత్రం వూరుకుంటాడా! పూర్వకా "అప్పుడు 'అన్యసంగమ' కావడా? దీర్ఘం యేమయింది" అని శంకిస్తాడు. ఈ చెట్టుక్రింద స్త్రీదరి పొడిత్యాం చేతుల్లోండి తెలుగు నానాస్మారక పాఠపుటా వుంది. ఈ వ్యాఖ్యానం భాషలోని లోతుపాతులు బొత్తిగా తెలియవు. తెలియనివారు పూర్వకులు. యేదో తప్పుమార్గాన్ని తొక్కుతారు. వారు తొక్కిన ప్రాంతం మరికొందఱు (శతాంధా బావం (వంశం) పోవడం. ఈ దురదృష్ట శిశువులే తెలుగులో బాగుండేది.

శ్లో. "స్వర్గం రహంబం పరిపితా భృతాః కియంతః క్షుచిర్"

కోటింద్ర న నియామకః పరివద క్షాంతాః స్వతంత్రం జగత్"

"వయం మౌన ప్రతాపినిః" అని ఈమధ్య వాసికలే వ్యాసావని కట్టి పెడితే మా శంఖుప్రసాదులు బలవంత పెడితే ఈ నాలుగు మాటలూ వ్రాశాను. నైతం ది కుంకు భయపడి పున్న మాట దాస్తే యేలా? "దేశభాషలందు దెలుగు తెన్ను" అనే మాట నవవృత్తి. ముమ్మాటికి నవవృత్తి. ఈ భాషకు యెక్కువగా అందాన్ని కల్పించే తోకొట్టులు. ఆ తోకొట్టులు గ్రామ్యంలోనే చాలామట్టుకు ఉంటాయి మచ్చు మాపుతాను.

"పాటులొగితే పెరుగునా?" (సారంగధరమ్మయ్య)

"మయి దాటివానికి జీతయూ కంటే గొప్ప నవ్వు" (రావ లింగం)

"లోళ్ళ లోకల్లం బాడెన కూతులు లిప్త దీంతి దాచికోవ్వు" (ఏంజి)

ఇవి తప్పులనే వాస్తూ. అంతటి సమాకృతులు "ఏటిగితే, దాటివానికి, లోళ్ళ" అనే ప్రయోగాలు గ్రామ్యంలోని తెలియనే తెలియదా? (కాంతం పాపం) అన్యంతరం అలాంటి పాపాదు. ఇది యీ భాష చేసుకున్న పాపమేమా అనుకుంటా. మనకు పున్న అక్షరాన్ని సమాకృతుల నెత్తిని రుద్దిడకంటే అచారం యేమంటుంది? "లోకో క్షీణం లనే ద్యోగో యథా వ ద్భృతి రంజనం" అని అచారం యే వ్యాఖ్యల సమ్మతిని ప్రకటింపిస్తాడు. నీరామాచార్యులవారు ఎంతో బాంధవ్యం క. ర. సెల్లులు నిర్మాణాన్ని జీవితాన్ని దాదాసీ గణించిన అనుభవాన్ని కోటికింది 'తీరింగి జ్ఞాన క్షీణం' అనే పేరుతో జ్ఞాన గ్రంథం విరించారు. కూచించి తిమ్మకవి 'వర్ణాక్షరాల పాఠ సంగ్రహం' రచించి ప్రయోగ విశేషాల కమఱి ఉన్నాయి. ఇవే పరిశీలించుకుంటా ముప్రయోగాలు, అప్రయోగాలు యడం యంతో అవచారంగా కనబడుతుంది. మాటికి తొందరిపాళ్ళ అంద్ర భాష వ్యవహారమీద అధికపడి ఉంటుంది అనడానికి యితరకాదు, భారత కవులే మార్గప్రదర్శకులు. వారు 'పన్నెండు, పోతాడు' అనే గ్రామ్యాలు ప్రయోగించుకునే ఈ క్రింది ప్రయోగం చూడండి: "నరుణులు యుక్తమెప్పుడు" - యందులో 'యుక్త' ఏకవచనం, 'యెప్పుడు' బహువచనం. దీన్ని యుక్త వర్ణముమొప్పుడు "యుక్త మెప్పుడు" అని దిద్దుతారు. ఆ యీ పీడ మన స్మృతి పెట్టుకునే అనుకుంటాను. రెండోచరణంలో ప్రాంత "ఎప్పుడు" అని శంకు

దాసుడు ప్రయోగించి ఉన్నాడు అని దిద్దడానికి వశంకాదు. అన్నేని యింకో విచిత్రమైన వాదానికి దిగుతారు. వారు ఎందుకో అలా ప్రయోగించి ఉంటారు. మనం మాత్రం దాష్టమనించి ప్రయోగించుకోకూడదని కొందఱు. కొందఱో, మహాకవులు మాత్రం ప్రమాదం రాగూడదా? అట్టి ప్రమాదాన్నే మనం చెట్టుకొని ప్రేలాడడమెందుకంటూ వాదానికి దిగుతారు. ఈ విషయాల వాదం కొంత అపారమతీయంగా కనబడుతుందిగాని ఆ మహాకవులు ప్రమాదాని ప్రయోగించిపెట్టుకున్నా చేయాలా, వదలా? తిక్కనగారు మూడుచోట్ల ప్రాస్తవ్యనంతంమన్నా, ఇతరచోట్ల తరుముల వల దిగామన్నా వాడి దానిని 'ఏమి' ప్రయోగం తప్పని తరు వాదమే నిర్ణయానికి ప్రయత్నించడాన్ని యేమనాలి? న్యాయమైన కట్టుబాట్లు ఉండటా విశ్వసనీయమే. మనకు తెలియక ఏదో తప్పని తరువాత దానికోసం పెములరాడడం భాషకు తీరిన అవకాశాన్ని కలిగిస్తుంది. అప్పుకవిలాటి తమకు గోచరించినపుడు యెతులు కొన్ని మాత్రమే లక్షణాలు ఉండాలి. "పూర్వకపుం లక్ష్యములు" పరిశీలించి యెతుల సంఖ్య అప్పుకవి చాలా పెంపువేళాదు. అట్లే ప్రాసం విషయం కూడా. అప్పుకవి యింకాగా గమయితి పూర్వకాక్షణికంగా భారతాదులకు కూడా సమ్మతమైనా యెందుకో విషేధించాడు. కల్పారీవారు భారతాదులనుండి బహుప్రయోగాలు చూసి సర్వరించారు మనకు పుణ్యములా ప్రాజ్ఞలే, మామూలే కుక మనం యిరువురిది అనుసరించడంలో అక్షేపం లేదు. ఆ యీ విధంగా భాషకు కొంత స్వతంత్ర్యం కలిగినదంతో అచారం యేమి వుండదు సవ్యయాదులు అన్యదేశాలు కొంచెం వాడివారో, లేక వాడనే లేదా! పెద్దవృత్తులు చాలా వాడివారు దిట్టకు శివరసంరగా వాడి మెప్పించుకున్నాడు. "మాదుభ్యవదమ్ములొన విజమాడితి పెదదబణం సాహెబా" అన్నాడు. ఈ నానాధన మార్పులకి పిలువేడుక, మిన్న మార్పులకి పిలువనే వాడినాడు.

ఈ వెల్లడివాదం తెలుగు కవులనే బాధించలేదు యింత కాకపోయినా యెందుకో కొంతనా నవవృత్తికవులనున్నా యేదోమాదిరి బాధించింది. కుమకవి భవభూతి మహాకవి "నవ్వతా వ్యవహారస్యం కుతో వ్యావచియతా, యథా స్త్రీధాం శతా వాచా సాధుత్వే దుర్లభో బిః" అన్నాడు. అని అంతలో పూరుకున్నాడా? లేదు. "అతిదుర్లభ శతి వక్తవ్యం" అని కూడా వారికిం తగిల్చాడు.

ప్రాస్త వాదా వ్రాయాలి రస మెఱుగక పాడుచుకొనే వారిని గూర్చి చెప్పేది లేదు రుక్మలే న పెద్దతృప్తిలకు తెలుగు భాషవంటి భాష మఱివేకటి కాదు. యెములేని రచన ఎంత నిర్దుష్టమైనా, స్వప్రాస్తాకంతల వుండుంది. దిని మఱిగని కవి అలాంటివాడు, అనగా తుర్ల దాష్టమగ్రామ్యంలో కూడా రసం కుదించుకుంటాడు

శా. "అన్న మాపు వాడే వాడే చెప్పడమే అట్టట్టగనే యేమిషే విప్రసంక్షుంపారి బుట్టియె ఆ విప్రాలు కిప్పుడు విప్రం దెంతటివాడె? యెట్లు పదిషే"

ఈ వద్యం కొంతకాలం క్రిందకు కీ. శి. లైన దాని క్రియకుగిరింది. భాగం ది కనక నాట వోటికి వచ్చింది.

"లోకుం రచనల యాతులుగా సుండునట్టి యివో కవిశర్"

క. "విరమము చెప్పరావన నా రస మాలింపవారి సరించని యా విరమపు గావ్య విమమం దూరమును పరివారింపుదురు కావ్యశర్"

ఇది వా స్వంత మాటలుకావు కవిత్వరసాయనంలోని యింతపేర్లా రసానికి పాలువడం కవి కావశ్యం కవిత్వ మనేది రచన రోకావెక్కి పుట్టింది. రచనలో రమంటూ యే కొంచెమేనా ఉండవలెనంతో కవి ఎంత తర్కం వచ్చినాజ్ఞేనా ఎంత వ్యాఖ్యానం వేర్చినాజ్ఞేనా యిన్ని పేసె విభూతి దురించి యిన్ని రుద్రాక్ష పేసె దరించి రచించినాజ్ఞేనా ప్రయోజనం లేదు

శ్లో. "మలకమల ఇతి స్ఫుటం ము రుంటి నై యాయుకా వశంతిన హతాత్మరాం కవనటికి సాతంబలా, వయం వకుళమంజరి గళదరిణి మార్గ్యసృగ రుణి తుభరీతిః పదతిః ప్రమాదమహా."

పై శ్లోకంలో ఇక్కడ వ్యాఖ్యానం కాస్తా అనందం యిచ్చేది కావచ్చు, కవిత్వమే అనందం యిచ్చేదనిపి తెలుతావుంది. ఆ యీమాట ఒక్క భాషకే సమన్య యింతే కాదు. చెప్పడం నవవృత్తికవి చెప్పినా అన్ని భాషలకూ మనం సమన్యయించుకోవచ్చును. అందుకోమన్నా—"అలా పేన చతుర్థంకః" అన్నట్లు తెలుగు భాషలో ఎక్కువ పాగాలు తీసుకురావడానికి అవకాశం ఉంది. కాని కవికి భాషాభివృద్ధి మాత్రమే ఉంటే వాడు. చాలా రోకావడం కూడా ఉండాలి. అందుకోమా శృంగారం ప్రాస మెప్పించడం మరి కష్టం. ఎందఱో కవులు శృంగారం వ్రాసినీ మెప్పించినా రీతాంతానే కాదు, పూర్వకాంతానూ ఉన్నట్లు వారి వారి కృతులు సాక్ష్యమిస్తాయి. జయదేవుని అష్టపదులు శృంగారానికి పెట్టింది పేరు. ఆ జయదేవుడు మెచ్చికోన్నవాడు అచార్యగోవర్ధనుడు గోవర్ధను జేసన్నాడో చూడండి:

"అపిదీక్షదయితాధర సుధానై స్తవ మాత్రయో మధురా, అదరీతరసా ముతతో న కోకిలః కం ముదంచయతి"

"అంతరమసి నిహరిత హ వ్యంజయతుం రస మక్షిత పుతరం,

అనతి సత్కవిమాక్తః కామపటి చ త్రయం వేద"

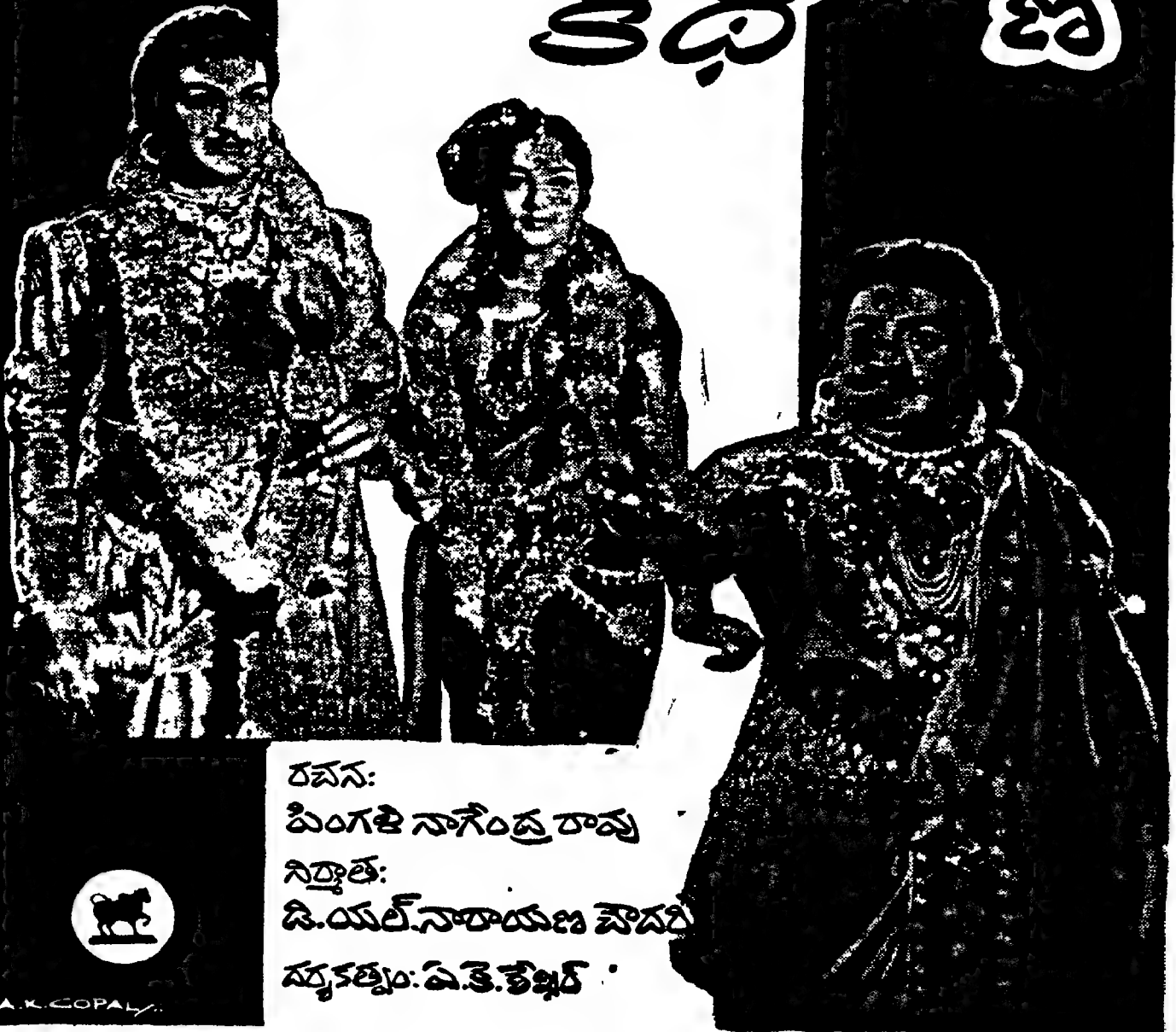
వ్యాసం విస్తరిస్తావుంది. మరొక్కాడు చూచుకుందాం. తెలుగు కవిత్వంలో బాదరిదమాలైన అందరందరూ ఉన్నవనిపి, అని అనుభవ జేవ్వలనిపి సారాంశం. స్వస్తి.

స్వర్ణయుగ మహాంధ్ర సామాజ్య సంస్థాపకుడై
అవతార పురుషుడని ఆరాధింపబడిన
ఆంధ్రనాయకుని అద్భుత చరిత్ర...

శ్రీ కంభూ ఫిలిమ్స్ వారి

శ్రీకృష్ణ

ఆంధ్రమహావిముక్తి

రచన:

పింగళి నాగేంద్రరావు

నిర్మాత:

డి.ఎల్.నారాయణ మోహన్

వ్యవస్థాపక: ఏ.కె.కే.బి.

A.K. COPALY

★ ఆంధ్ర ఆండ్ నేషన్ ... విజయ

★ నైజాం ... ఉషా ఫిలిమ్స్

— Vijaya Publications

తంత్రశాస్త్రము-వామాచారము

“అ న ం ద పు రి”

[1944 తారణ సంవత్సరాదినంచికనుండి]

తంత్రశాస్త్రమును ఆమూలాగ్రముగా పరిశీలించకయే దురభిప్రాయపూరితములగు సిద్ధాంతములను పెక్కుమంది ఉటంకించుచుందురు. ముఖ్యముగ, వామాచారము, పంచమకారసాధనయును నిరసించబడినంతగా ఇతర విషయములు తృణీకరింపడలేదు. ఆయా విషయాలను గుఱించి తంత్రశాస్త్రమును, తదభిజ్ఞులను మధువు విషయములనే ఈ వ్యాసము అభివ్యక్తమొనర్చుచున్నది.

తంత్రశాస్త్రము, ఉపనిషత్శాస్త్రము. ఇందు అధికార భేదము ననుసరించి విభిన్న పద్ధతులతో వారాధించు క్రమము ఉద్దేశించబడినది. తాంత్రిక పరిభాషలో ఈ ఉపనిషత్పద్ధతులు ‘ఆచారము’ అనబడును. కులార్ణవతంత్రము వేదాచారము, వైష్ణవాచారము, శైవాచారము, దక్షిణాచారము, వామాచారము, సిద్ధాంతాచారము, కౌలాచారము అను పదవిధాచారములను పర్చించుచున్నది.¹

విశ్వ సౌరతంత్రము సంక్షేపముగ వామాచారము, దక్షిణాచారము అన్న రెండు ఆచారములనే పేర్కొనుచున్నది. మధ్య మాంసాదికముగు పంచమకారములతో వానర్యబదు ఉపాసన వామాచారము. ఇవి రెండు వానర్యబదు ఉపాసన దక్షిణాచారము. రీతి ప్రస్తుత మా రెండు ఆచారములను గురించియే ఆలోచింతుము. ముందుగా ఒక మాట చెప్పియుంచుట మంచిది అన్నచో యీ రెండు పూర్వాచార్యులు స్వీకరించినవియును ఉపాసన అటు పంపించిందిను గూడ విషయములను లోకమునకు దెబ్బలతో పత్యంతముల జాగరూకతను, వహించెదవారు. ఇట్టి విషయములనుగూడంచి నల్ల రథోదము ప్రవేశించుట అత్యంతము అనుచితము. అత్యంత గంభీరములును, సాధనాపేక్షితుములును నగు విషయములను కేవలము గ్రంథాధ్యయనమువలననే గ్రహించబడదని విషయములను వెల్లడించిన యెడల అనువ్యాయయే యగును. అనంతస్కృత బుద్ధి యగు వ్యక్తి కీ విషయము లెరిగియు ఉపకరింపజాలవు. విషయగ్రహణమునర్హతను, వివరీత గ్రహణము పంపము తర్వాత విహీనుడగును. ఒకపరి అత్యంత అనేకించిన యెడల ఇక ఎప్పుడును ఆ విషయములను గురించిన యాధార్థ్యమును గ్రహించదోడు. యావత్తేమము అజ్ఞాతనే అత్యయించి, ఆ యా విషయములను గ్రహించెడు సాధనములను గూడ పొగొట్టుకొనును. కనుకనే సుప్రసిద్ధ వైష్ణవాచార్యుడు జీవోప్పాసి స్వరచితముగు పట్టందర్శిత ర్థముగు భక్తిసందర్భమున “సాధనా సంబంధములును, పరమ గుర్యములును నగు విషయములను వెల్లడించకూడదు” అని అనుకొనించినాడు. అద్వైతాచార్యుడు మధుమాధవ పద్మతి కూడ మహావైష్ణవ వ్యాఖ్యయందు ప్రజాసాధనముగూడంచి వివరించుచు, ఈ ఉపనిషా రూప్యమును స్వయముగానే గురువినుండి గ్రహించవలెనని మదిచినాడు.

వామాచార దక్షిణాచారములు రెండును గూడ సాధనకు సంబంధించిన విషయములు. సాధన పథానుసరము కానివారి కీ విషయమున వెట్టి యభిజ్ఞతయును ఉండజాలదు. గ్రంథములు తెల్లనది అత్యల్పము. సాధనకు సంబంధించిన విగూఢ తత్త్వములను గ్రంథము మొనర్చు ఆచారము పూర్వమునలేదు. కాని, తంత్రశాస్త్ర గ్రంథ సంకలనంబు అంబులు సాధన బుటలవలన కొంతమట్టుకు వామాచారమును గుఱించి మనము వారి రచనలనుండియే కొన్ని విషయములను గ్రహించగల్గుచున్నారము.

2

పండితులలో పెక్కుమంది ఉపనిషదులతో (వైష్ణవతత్త్వములకు బాహ్యములగు పంచమకారములతో సంబంధ ముండరాదు)యే తలచురు. ఏను కులార్ణవతంత్ర ప్రతిపాదితమైన అధ్యాత్మికార్థమునే గ్రహించగోరుదురు. ఈ అర్థము కులార్ణవ తంత్ర పంచమార్థాయమున బ్రర్థితమైనది. అప్పుట పంచమకారములను బదులుగా వామాత్మ్యము ప్రయోగించబడినది. వామా శక్తియు దర్శన శాస్త్రమున ‘సంస్కారము, మూర్ఖత్వ స్వరూపము’ అను పద్యముల వాడబడుచున్నది. పంచమకారముల అధ్యాత్మిక స్వరూప మన పంచమకారముల మూర్ఖత్వరూపమని పర్యవహించును.

మూలాధారమున కుండలీపీఠ మెలయుచున్నది. ఈ కుండలీపీ ఠాక్షిపి సాధన మంత జాగృత మొనర్చి, బ్రహ్మారంధ్రమున నపాత్ర దళ పద్మముననున్న పరమాత్మతో పంయోజిత మొనర్చి, విషయములగు పరమశివునితో కుండలీపీ ఠాక్షిపి సమదాక్షిణ్యమును,

అనగా అత్యంతముగు నమ్మకమును గూర్చునది. అప్పు యోగానాక మూలమూలంబింతును. ఆ స్థితియందు మహావ్ర దళ పద్మవిస్తృతముగు సుధాసామున సాధకుడు నిరతు డగును. ఈ మధ్యయే మధ్యము. ఇది ప్రథమ మకారము.

జ్ఞానాధ్యయన సాన పుణ్య రూపముగు పశువును బలియొనర్చి, పరమాత్మయందు చిత్తమును బయ మొనర్చునగును. ఇట్లొనర్చుబలివారే వలలిక—మాంసభోజి. ఇది ద్వితీయ మకారముగు మాంసము.

మమృత్యును, సమస్తేంద్రియములను విషయవర్గమునుండి మరల్చి, అంతర్మూల్యము పంపదలెను. ఇట్లొనర్చుబలిగనవారు మత్స్యభోజి. ఇది తృతీయ మకారము.

కుంకుండలీపీఠాక్షిపి ప్రవోదించి, ఆ శక్తిని సేవించగలిగినవారే శక్తి సేవకుడు. ఇది చతుర్థ మకారము.

ప్రముఖమైన కుండలీపీ ఠాక్షిపి పరమాత్మతో సమ్మిళిత మొనర్చి ఆపందాసు ధన మందగల్గునవారు మైథునసేవి. ఇది పంచమమకారము.

గురుముఖముననుండి—గ్రంథములమున కాదు—సంపాదములగు పంచమకార ముల‘వాసన’ను గ్రహించి, పంచమకారములను సేవించినయెడల ముక్తి లభించును. మూలాధారమునుండి బ్రహ్మారంధ్రము వలకును వ్యాపించియుండిన ముష్టిమూడియందున్న ‘రింగితము’ వెలగి, పట్టుకలేదను మొనర్చుబలిగనవారే పంచమకారములను సేవించ ముర్ఖుడగును. గురువినుండియు, కులశాస్త్రములనుండియు ఈ తత్త్వమును బట్టిగా గ్రహించిన యవంతరమే పంచమకారములను సాధించవలెనని వియటము. లోకుండిన బ్రహ్మత్వమే సిద్ధించును.

1. “పర్యేష్య శ్చోత్తమా వేదా వేదేభ్యో వైష్ణవం పరమ్,
వైష్ణవా దుత్తమం శైవం శైవా దక్షిణ ముత్తమమ్.
దక్షిణా దుత్తమం వామం వామాత్మిద్ధాంత ముత్తమమ్,
సిద్ధాంతా దుత్తమం కౌలం కౌలాత్మరతం పమ్.”
—కులార్ణవతంత్రమ్, 2.
2. “మధ్యం మాంసం పశుభ్యం ముద్రా మైథున సేవన,
మకార పంచం దేవి! దేవతా ప్రీతికారమ్”
—కులార్ణవతంత్రమ్, 2.
3. “అనాకో ద్వివిదో దేవి! వామదక్షిణ భేదతః,
పంచమద్రాది పంచమక్తో వామాచారః ప్రతీర్థితః.
పంచమద్రాది యాతో దక్షిణాచార పంజ్ఞతః.”
—విశ్వసౌరతంత్రమ్.
4. “దేహ్య మధ్యమో లాగో మూలాధార ఇతిర్థతే,
గుర్యు ద్భ్యంగులా దూర్భ్యం మేధాత్తు ద్భ్యంగులా దధః.
త్రీకోకో శో మూలాగ్ర క్షృణ్వాయోచి నన్విభః,
యత్త కుండలీపీథాప పరాక్షిః ప్రతిష్ఠితః.”
—మానసోల్లాస తంత్రమ్, 4—12—13.
5. “రింగితయ విషేషః పదాధార విభేదః”
—కులార్ణవతంత్రమ్, 5
6. “శిగురోః కుంకాస్తేభ్యః సమ్యగ్విజ్ఞాయ వామవో,
పంచమద్రా విషేషత వామధా పతితో భవేత్”
—కులార్ణవతంత్రమ్, 6

ఏ చోటైనా...ఏ టైమైనా ...
ఏ సమయమైనా ...
ఖటావ్ వాయిల్స్ లో మీరు
ఎంతో అందముగా కనపడతారు

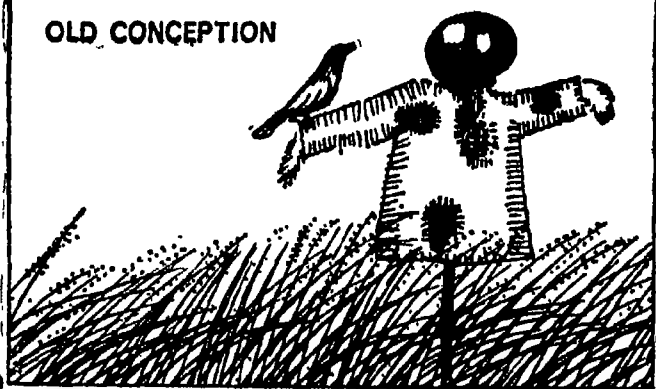
ఖటావ్
వాయిల్స్

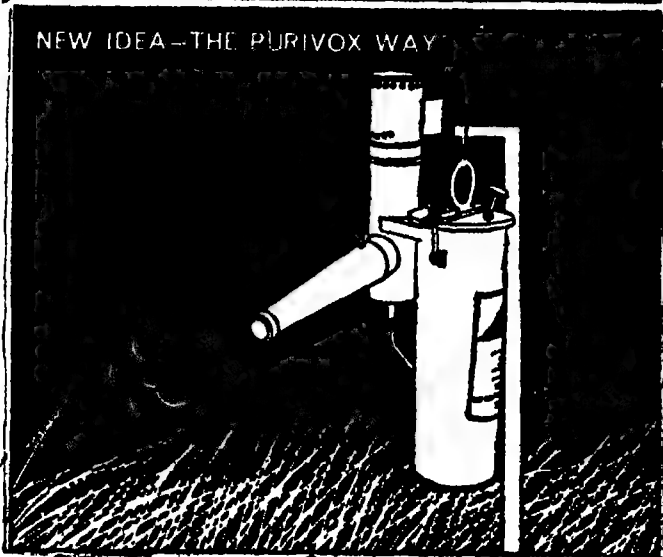
ది ఖటావ్ మాంకడోటి సినిమాగ్
అండ్ వీనింగ్ కంపెనీ లిమిటెడ్
హెడ్ ఆఫీస్: షార్ట్ లింక్, బెల్లాగ్
స్ట్రీట్, బొంబాయి-1. * మిర్చి: హైన్స్
రోడ్, బెల్లాగ్, బొంబాయి-27.
* బోటు వ్యాపారపు బట్టల విభాగం : గోవింద్
నాక్, మూర్తి జెడ్.హెచ్.బి, బొంబాయి-2.
విల్లర విక్రయ దుకాణము: 216, వేరాజీ
సులాన్ చండవోన్ రోడ్ మద్రాసు-1.

OLD CONCEPTION

NEW IDEA - THE PURIVOX WAY

మీ పంటలను మృగాలు, పక్షిలనుండి రక్షించండి, ఒక "పురివాక్స్"ను స్థాపించండి. మృగాలను, పక్షిలను బెదిరించి పొరదోలు నవీన ఉత్తమ యంత్ర సాధనం. ఉపయోగించుట సులభం. మరియు తక్కువఖర్చు సుమారు ఒక పొండు కాలియం కార్బైడ్ తో 12 గంటలవరకు పనిచేయును. తుపాకి క్రేలుడు వంటి శబ్దము నిజంగా భయమును గలిగిస్తుంది.

ఏ పొలంమీదైనా ఉత్తమ యాంత్రిక రక్ష

వివరములకు:

క్రాప్ ప్రొటెక్షన్స్ కార్పొరేషన్
19, హమాం 50, 4వ ఫ్లోర్, బొంబాయి-1.
తెల: 'FOODSAVER' ఫోన్: 255239

FDS. CPC-1.

త్రివిధ వైద్య విధానము: శతరోగ నివారణము:

ఇందు మారు రోగములకు లక్షణములు,
ఆయుర్వేద, ఆంగ్లేయ, హోమియోపతి
యందు చికిత్సలు, అపోరవిహారములు,
విపులముగా వివరింపబడినవి.

254 పేజీలు వెల రూ. 10-00

వలయువారు:

డా॥ వి. సత్యారావు; విజయా ఆస్పత్రి.

K. కోటపాడు, P. O., విశాఖ జిల్లా.

తిక్కన

శ్రీ పున్న వ లక్ష్మీ నారాయణ

[1944 తారణ సంవత్సరాదినంబికనుండి]

నాటిక

* ఇందునవచ్చు పాత్రలు *

మనుమసిద్ధి—రాజా
తిక్కన—మంత్రి
చిన్నకొమ్మన్న—తిక్కన కొడుకు (14 ఏండ్ల బాలుడు)
మారన్న—దళపతి

అన్నమాంబ—తిక్కనతల్లి
సీతమ్మ—తిక్కనభార్య
ప్రసాదమ్మ—తిక్కనతల్లి, అన్నమాంబ తోడికోడలు.

నమ రచించుచున్న 'తిక్కన' అను నవలలోని రెండవభాగమున రెండవ అధ్యాయము నకు ఇది రూపాంతరము. కొద్ది మార్పుతో ఒక రంగము నాటకముగా వ్రాయబడినది. అద్దంకి ప్రభువయిన మహారాష్ట్ర పాఠశాలలోని, నెల్లూరి ప్రభువయిన మనుమ సిద్ధికిన్ని ఒరిగిన యద్దంకితో పనువెసిద్ధికి సంపూర్ణ విజయము కలిగినదిగాని తిక్కన తండ్రియున్న, సర్వసేనాధ్యక్షుడగు, గుంటూరి దండవాళుడగు అయిన కొమ్మన్న యుద్ధముతో చనిపోయినాడు ఈ సమాచారము దళపతులలో నొకడగు, కొమ్మన్న శిష్యుడగు, భావి జీవితములో మార్కండేయ పురాణకర్తయును అయిన మారన్న కొమ్మన్న భార్య అయిన అన్నమాంబకు తెలుపుటకై వందలదాడు. ఆ వందలదాడునే ఈ నాటిక వివరించుచున్నది

[పాత గుంటూరులో కొమ్మనదండవాళుని గృహము. చివ కొమ్మన్న, మారన్నం ప్రవేశము]

చిన్నకొమ్మన్న—ఏమి మారన్నా, అప్పుడే వచ్చావు? యుద్ధానికి పోతా?
మారన్న—(వంచిత తల ఎత్తుకుంటూ) పోయే వచ్చారా.
కొమ్మన్న—మరి యుద్ధం చేశావా?
మారన్న—(తలవైచి) చేశాను.
కొమ్మన్న—ఎవరైనా పోడినా? ఏమి పొడవైనా మానె, ఏన్నెవరైనా పోడిరారా? (తాగ వరించి) ఏదీ, ఎక్కడా కత్తి గినుకొనిపోయివున్నానా లేదే?
మారన్న—(కొమ్మన్నను భుజముమీద తట్టుతూ) తీవ్రయుద్ధమే జరిగింది లేరా.
కొమ్మన్న—(ఎగతాళిగా) యుద్ధం జరిగి ఉంటుందేలే. ఏమి బూడా కాస్త (తన బుజము చూపి) ఒకమేకావా?
మారన్న—(కొద్ది వెనుకతో) పొట్లాడములే, ఉండరా. (లిప్త ముఖము పెట్టుచు.)
కొమ్మన్న—ఏం, మొగ ముట్లాడుంది? మొగ్గులు బ్రక్కలుగానూ పోయి—పోయి పోయి వచ్చావా? (పొట్లవంకా ఎగతాళిగా చూస్తూ) సేనాపతిగారు మిమ్ముల్లందరినీ కప్పించి పురికొల్పిందే, ఉప్పొంట్ల ఉప్పొంట్ల వెనక్కి పక్కలం జానావా? ఖరీ మోగంగానే భయపడి వచ్చిన దళపతులకు కువడుతుందే! యుద్ధంలోనుంచి పారిపోయి వచ్చిన వాండ్లకు ఎత్త చెరువు గుట్టన మట్టిచెట్టు కింద మెడు ఉప్పు తగిలిపోయింది. జాగ్రత్త!
మారన్న—ఒరే కొమ్మన్నా! నీ వాగుడు కాస్త కట్టిపెట్టు. మామ్మగా రెక్కలు వచ్చారు?
కొమ్మన్న—(కొత్తుకొమ్మతో) ఏదీ, యుద్ధపు వెంటతులు వెళ్ళు.
మారన్న—చెప్పా లే. మామ్మగా రెక్కలు వచ్చారు?
కొమ్మన్న—రాయమ్మ వస్తే చెప్పావా? గొర్రూక చేతులుంటున్నారు. ఇవల ఉపవారం. అటుగో ముచ్చారు. (ఎదురుగా నడుస్తూ) నాయనమ్మా! మారన్న యుద్ధా విజయి వచ్చాడు. వార్తలు చెప్పాట్టా. దళపతుల రా.
మారన్న—అమ్మా! ముచ్చారుము.
అన్నమాంబ—ఎవ్వరు వచ్చావు మారన్నా!
మారన్న—అప్పుడే ముచ్చారుము తల్లీ!
అన్నమాంబ—చిక్కడమింది?
మారన్న—ఒరిగోతుంది! తులంగంమింది తల్లీ.

అన్నమ్మ—యుద్ధానికి తాళనెల్లారా రెండు వచ్చాయా?
మారన్న—యుద్ధం పూర్తి అయి సునకు సంపూర్ణ విజయం జరిగింది తల్లీ.
అన్నమ్మ—చిక్కిరింపాపుర సేనలు వచ్చి కలుసుకున్నావా?
మారన్న—అవి రాకముందే మన ఒక్క గుంటూరుసేనే కదిపింది. మన అశ్విక దళం వీరవిహారం చేసి—

అన్నమ్మ—(సంతోషంతో మెడ పొడిగించి) ఒక్క మీ తాతయ్యగారి సేనకే యావత్త విజయముగా చెందుతుం దన్నమాట. ఈసారి మరి యుద్ధానికి పోవడమంటే వర్షానికి పోటన్నంత ఉత్సాహపడ్డారు.
మారన్న—(చీకటిలో) అదేమి తల్లీ అల్లా అంటిరి?
అన్నమ్మ—(పూర్వభావ ఉద్బాధ కంతముతో) అల్లీ! ధృవించిందా? వర్షా లేదు లే. (ఇస్కొగోష్టి ధృవితో) అంతా బాగున్నారా?
మారన్న—(తలవంచి) అంతా ఎట్లా బాగుంటారు తల్లీ!
అన్నమ్మ—అవును. యుద్ధం గదా! పాపం! వదారులే ఎక్కువ పోతారు. సేనా పతులు వెనుక దూరంగా ఉంటారు గనుక వారికి అపాయం తక్కువ.
మారన్న—(భావగర్భితంగా) వాండ్లకూడ కొందరు పోతారు తల్లీ!
అన్నమ్మ—(అకంఠ మూర్ఛితో) కేవల కులాసాగా ఉన్నాడా?
మారన్న—ఉన్నాడు తల్లీ! సైన్యంతో వచ్చాడు.
అన్నమ్మ—దళపతులు కూడ రెచ్చితింటారు. జనంలో ఉంటారు గనుక. సేనా పతులు ఎవరు పోయారా? అల్లాడమంత్ర కులాసాగా ఉన్నాడా? తాతగారికి క్షేమమా?
మారన్న—అల్లాడి కులాసాగానే ఉన్నాడు తల్లీ!
అన్నమ్మ—(అతురతతో) మరి తాతగారు?
మారన్న—తాతగారా తల్లీ!
అన్నమ్మ—(అవేగంతో) అవును. తాతగారు. ఏమిటి నందేహము?
మారన్న—(కళ్లపీరు కారుస్తూ) తలవంచి, లేరు తల్లీ!
అన్నమ్మ—లేవేలేరా?
మారన్న—లేరు తల్లీ, లేరు. యశశాయమాత్రం ఉంది.
అన్నమ్మ—(కంట తడి అవుతుంటూ) ఏం జరిగిందేమిటి?

మారన్న—(వీరోత్సాహంతో) తన అయిదు వందల అశ్విక దళంతో వది వేల సైన్యంపై బడి అరిభయంకరంగా ఒక జాము వీరవిహారంచేసి కలకలుమ్మలతో పెక్కు మంది దళపతుల ప్రాణనాయువులు పారించి చివరకు పాఠశాల వైపుంటే అద్దంకిద బాణవయోగంపై పీఠంబు దక్షిణ భాగానను పశవవంగా చేరించి కొమ్మనదాడు అప్పించాడు తల్లీ! (అని తలవంచుకొనుచు.)

అన్నమ్మ—(ఉత్సాహం అందుకొని) నా నాథుని వీరభక్తిభవముతో నా చెవులకు విందు చేశావోయి మారన్నా! నా నాథుని వైదిక ఇత్యా మంత్రతరమును, ధనుర్వ్యాసమూ రవమును నా చెవుల మోగుతున్నవోయి. నా నాథుడు యుద్ధానికి జయలదేరేముందు నామిది అపార ప్రేమనే నాకు బహూకరించిన దివ్య ధీర రూపవదర్శనమును మరిచిపోలే నోయి. నా మువ్వలకంపై చిత్రించుకున్నాను. అనంతకాలము ఆ రూపాన్ని అట్టే పట్టిఉంచుకుంటాను మారన్నా!

ఆంధ్రపత్రిక

స్వర్ణోత్సవ శుభ సమయమున మా శుభాకాంక్షలు:

జి. పుల్లారెడ్డి

నేతిమిఠాయి వ్యాపారము

కర్నూలు

: :

హైదరాబాద్

PHONE : 288

PHONE : 42506

WHILE YOU ARE AT HYDERABAD
VISIT ONCE

Grams : MYCAFE

Office : 45683

Phone : 42541

(3 Lines)

NEO MYSORE CAFE

Restaurant, Boarding & Lodging

Serves you homely food and comforts with
pleasant garden and spacious accommodation
situated at the heart of the city

ROOMS FITTED WITH ALL MODERN FACILITIES

NAMPALLI STATION ROAD

HYDERABAD. A.P.

కొమ్మన—(అశ్రురంగా వింటూ) అయితే, తాతయ్యగారు యుద్ధంలో మరణించారా తాతమ్మా?

అన్నమ్మ—అవును, పోయినారోయి.

కొమ్మన—మనము ఏడువకూడదు గదా తాతమ్మా?

అన్నమ్మ—కూడదు బాబూ!

కొమ్మన—(మొగముమీద దృష్టి నిలిపి) మళ్ళీ కూడా ఏడువడోకు తాతమ్మా! తాతయ్యగారు ఏరవ్వరగము రాదు మనము యేడుస్తే.

అన్నమ్మ—(దుఃఖము బిగబట్టుకొని) ఏడువమలే బాబూ! (మారవ్వుతో) మారవ్వా! మమ్మ మమ్మదిగా గొరిమందిరంలోకి తీసికొనిపో. బాబూను అటూ, ఇటూ తీసుకొనిపోయి వాడివాండ్రు వచ్చేసరికి సమదాయించి కుప్పెట్టి శిలలు.

మారవ్వు—అట్టి! ఇటు ఇటు.

అన్నమ్మ—(కాళ్ళు తడవడంతూ కొద్ది దూరం అతను దారి చూపిస్తూంటే వడుస్తుంది.)

మారవ్వు—ఇదిగో గొరి మందిరం.

అన్నమ్మ—మేము ఇక్కడ కూర్చుంటాము. ఇక నమ్మి వెంటింపవద్దు. కలుపు దగ్గరదాకా పో.

మాంపు—అట్లాగే అట్టి! (తలుపు మే) ఒరే బాబూ, కొమ్మనా, రా. (వెయ్యి పట్టుకొని కొంతదూరం వడిపించును.)

కొమ్మన—ఇక్కడ కూర్చుందాం. వాకు యుద్ధపు సంగతులన్నీ చెప్పు.

(ఇద్దరూ కూర్చుంటారు)

మారవ్వు—చెప్పా? భయపడవు గదా?

కొమ్మన—వాకా భయము? సంగతులన్నీ చెప్పాలి. తాతయ్య ఏం చేశాడేమిటి, వెళ్ళగానే?

మారవ్వు—తాతయ్య అశ్వికదళాన్ని రెండుగా చేశాడరా ముందు. మధ్యలో తాను రంగరాట్టమీద నిలవబడ్డాడు చేతుల్లో ధనుస్సు సందించి.

కొమ్మన—పారంగుడో మరి?

మారవ్వు—అతనూ సైన్యాన్ని రెండు భాగాలు చేశాడు. మధ్యలో తానూ ఇంద్ర పీఠమీద నిలవబడ్డాడు.

కొమ్మన—తరువాత?

మారవ్వు—తరువాత తాతయ్య కుడివైపు బలాన్ని కలిపాడు.

కొమ్మన—ఇద్దరూ ఎదురుముళ్ళ నిలిపారు గదా బలాన్ని, పారంగుడు తన కుడి వైపు బలాన్ని కడవరా?

మారవ్వు—(పెచ్చుకుంటూ) ఏమి యుద్ధం ఎట్లా పడుతుందో తెలుసురా?

కొమ్మన—నే జెప్పింది సరేనా?

మారవ్వు—సరే.

కొమ్మన—నమ్మి సైన్యంలో చేర్చుకోమంటే మున్న తాతయ్య 'మళ్ళీ చిన్న వాడి' వచ్చాడు. లేకపోతే మేము కూడా రంగరంగానికి రాకపోయినావా? అంతరువాత ఏమి జరిగింది?

మారవ్వు—తాతయ్య ఎడమవైపు బలాన్ని కొద్దిగా ముందుకు వడిపాడు. పారంగుడి బలం రెండడుగులు వెనుకకు మేసింది.

కొమ్మన—మన కుడివైపు బలం ఏం జేసింది.

మారవ్వు—అక్కొక్కటాగా ఒక పెట్టువ త్రుకు సైన్యంమీద వడ్చింది. పారంగుడి ఎడమ బలమూ, మన బలమూ కలిశాయి.

కొమ్మన—అప్పుడే వచ్చిన యుద్ధం మొదలవుతుంటుంది.

మారవ్వు—తాతయ్య అల్లెతాడు ఇంగున మోగించాడు.

కొమ్మన—పారంగు డేమి చేస్తున్నాడు? కాక ప్రయోగం చెయ్యలేరా?

మారవ్వు—చేశాడు. రాత్రి తాతయ్య మధ్యలోనే తుంచేశాడు.

కొమ్మన—అలా! అప్పి మధ్యలో ఏరుగొట్టాడుగా?

మారవ్వు—అ. కొట్టేశాడు. పారంగుడుమాత్రం వూరుకున్నాడా?.....బాబూ! అరుగోరా, ఇక్కడిద మీ అమ్మగారూ, దొడ్ల బామ్మగారూ వచ్చినట్లున్నాడు. పో, తీసుకురా.

(వనేము: నీకమ్మ, ప్రాణమ్మ)

కొమ్మన—(పరుగెత్తుకుంటూపోయి నీకమ్మ ప్రక్కన నిలువబడి వాండ్లను వడిపించుకొని వచ్చాడు.)

నీకమ్మ—(వరికించి) దివాలమంతా చిన్నబోయి ఉంది.

ప్రాణమ్మ—అంత వరివారం గదా! అడుగు మిగిలాడు-కొవగవలి-దివాలంపూర్ణ మువలి బయ్యపు. కాస్త మితివచ్చి వాండ్లంతా యుద్ధానికి పోయినారు. (కుంటికి చేయి అడ్డం పెట్టుకొని చూచి) అడుగు మారవ్వు. ఏమి పోలే యుద్ధానికి?

మారవ్వు—పోయినవారూ అట్టి!

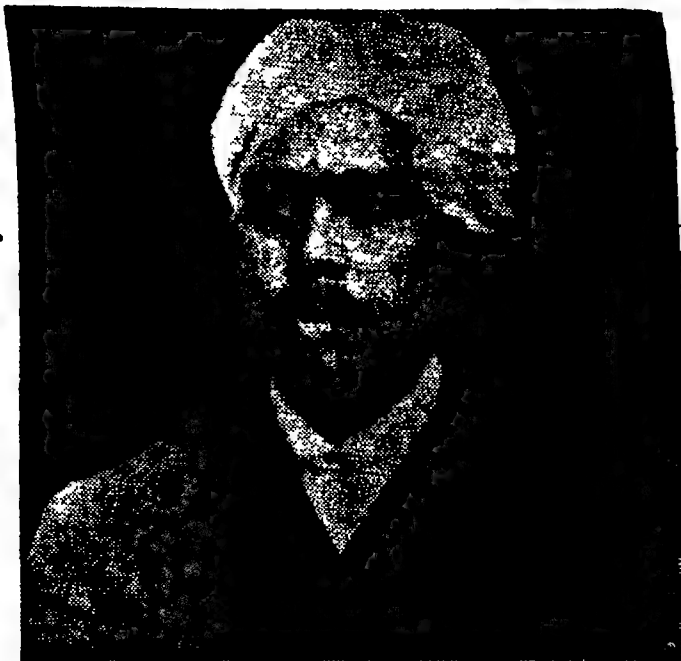
ప్రాణమ్మ—అట్లాగా? అమ్మా యిక్కడ?

మారవ్వు—గొరి మందిరంలో ఉన్నాడు.

ప్రాణమ్మ—వడ.

నీకమ్మ—అత్తయ్య మొగం ఎట్లా చూడడం అత్తయ్యా!

ప్రాణమ్మ—ఏమి చేస్తావే అట్టి! మన చేతులునుమా? అన్నా, అన్నా!

రెంటాల వేంకటసుబ్బారావుపంతులుగారు. బి. ఎ., బి. ఎల్

వీరి కాంగ్రెస్ యాంధ్రభాషలయం దవర్గళపాండిత్యము గలదు. వీరాంగ్రెస్ యాంధ్ర భాషలయం దవే గ్రంథములను రచించినారు. ముద్రిత మహాకవియగు పేకేసీయరు కవిప్రదయరహస్యములను గ్రంథరూపముగ వ్రాసి యాంధ్రులకు గీర్తించి వారు. వీరు వ్యతంత్రజీవనప్రియులు. ద్రవ్యార్థవోపాయము అవకములు వీరికి బాగుగా తెలియును. సాహిత్యప్రదయముతో బంధపుంతు, పుత్రులకు, పుత్రులకు ధనసహాయముజేయు చుండురు. వంతుకారాంధ్రుల విశ్వాస పురుషులు.

[1910 సాధారణ సంవత్సరాదినంచికముండి]

నీకమ్మ—(దగ్గరకువచ్చి మొగముమీద చేయిబట్టి విమరుతూ) అత్తయ్యా! ఇదేమిటి మొగమంతా బిగుముజోయింది!

ప్రాణమ్మ—(ఒళ్ళ వట్టి చూచి) ఒళ్లంతా అట్లాగే ఉంది. మరణవార్త అక పొత్తుగా వివరించి నలాల్సి బిగబట్టి ఉంటుంది. మెల్లిగా వేళ్లతో ఒంటిమీద రాయండి. (కొవలి పిళ్ళ మొగముమీద చిలకరించి) అట్టి, అన్నా! కళ్ళు తెరచి చూడు. మేము అక్కయ్యము. నీకమ్మ చూడు, ఎట్లా దుఃఖపడుతున్నదో!

అన్నమ్మ—(కళ్ళెత్తిచూచి, వెమ్మదిగా లేచి కూర్చున్నది. దుఃఖము అపుకోలేక వెమ్మతూ 'అక్కయ్యా' అని కావలించుతున్నది.)

కొమ్మన—తాతమ్మా! ఏడువకూడదు. ఏడుస్తే తాతయ్యకు కష్టమవుతుంది.

ప్రాణమ్మ—(ఏమి విమరుతూ) ఎంత అలుచుకుందామన్నా అగడే అట్టి!

తలకాలిందే దుఃఖము, కడుపు కాలిందే దుఃఖమని అసలే అగడి కాదే అట్టి!

నీకమ్మ—కళ్ళెత్తిచూడు అత్తయ్యా. ఏదైనా మార్పాడు నాతో. నాకు భయంగా ఉంది అత్తయ్యా!

అన్నమ్మ—(కొద్దిగా తల యెత్తి, కండ్లు తెరచి) ఏముంది మార్పాడదానికి? అంతా అయిపోయింది. పెద్దవాడు వచ్చాడా?

నీకమ్మ—రాతే దింకా. ఇప్పుడో, ఇంకా పేపటికో మౌర్యముకుంటున్నాము.

అన్నమ్మ—రాంగనే చెప్పు. అక్కయ్యా మన కి రాత తప్పింది కాదు గదా!

ప్రాణమ్మ—తప్పదే అట్టి! తప్పించుకోవడం మనవలమా! అమ్మా! ఇంత మనవూ

కుంతుకూతో వెళ్ళిపోయే వ్రాత మనకు వ్రాయలేదు. అదే వ్రాతవలనకో?

నీకమ్మ—అరుగో మీ పెద్దల్నాయి మున్నవారు అత్తయ్యా!

అన్నమ్మ—వచ్చాడా నా తండ్రి?

నీకమ్మ—అ. వచ్చాడు. ముంగిట వున్నాడు.

కొమ్మన—(గంతుమే ముందుగా పోయినాడు)

(వనేము : మనుమనీర్తి, తిక్కన, కొమ్మన)

కొమ్మన—(దగ్గరకువచ్చి) వాన్నా, తాతయ్యగారు ఏరవారం చేసి వీరవర్గానికి వెళ్ళారు గదా?

తిక్కన—ఎవరు చెప్పారు బాబూ?

• కొమ్మన—మారవ్వు చెప్పాడు. అవునా?

తిక్కన—అవును బాబూ!

రాక—(ఎరువవ్వతో) ఎవరంటి పిల్లనీడుగు?

తిక్కన—చిన్న కొమ్మననండి. బాబూ! వీరు మన రాజగారు. వీరికి మమస్కారం

తెచ్చు.

ది ఆంధ్ర కో-ఆపరేటివ్ మార్కెటింగ్ పెడ రేషన్ లిమిటెడ్, హైదరాబాద్.

ఆంధ్ర ప్రజలకు 51 సంవత్సరములుగా దైనందిన వార్తలందించుచు

సేవచేయుచున్న ఆంధ్ర ప్రతికకు వారి స్వర్ణోత్సవ శుభసమయమున

. మా అభినందనలు

1965-1966 సంవత్సరములో

- (1) 2,00,000 టన్నుల ధాన్య సేకరణ మరియు సరఫరా,
- (2) 100 బియ్యం మిల్లుల నిర్మాణము,
- (3) 15,000 టన్నుల శనగలు మరియు శనగపప్పుల సేకరణ మరియు సరఫరా.

చేసి ఉత్పత్తిదారులకు మరియు వినిమయదారులకు సేవచేయుటకు
ఈ ప్రముఖ సొసైటీవారుకూడ అంకితం చేసుకొంటున్నారు.

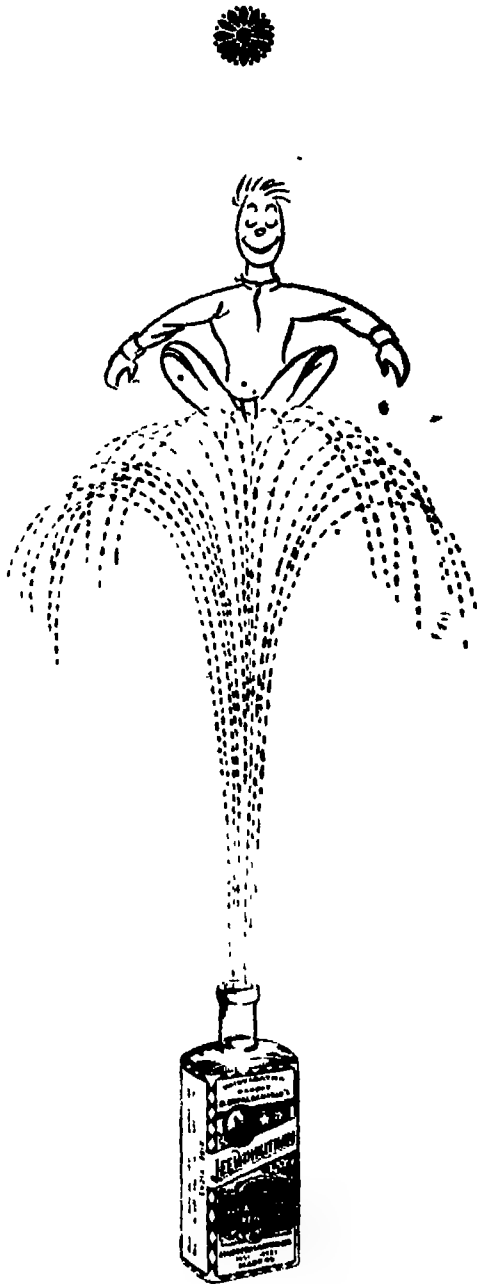
పరిశ్రమలకు మరియు వ్యవసాయమునకు సహాయముచేయు మా
ఉద్యమములో సహకరించుటకు బ్రాక్లర్లు, ఆయిల్ యింజన్లు,
ఎలక్ట్రిక్ మోటార్లు, స్ప్రేయర్లు, ట్రక్కులు వగైరాలు తయారు
చేయువారు మాసంస్థద్వారా పంపకమునకు మాతో సంప్రదించ
కొరుచున్నాము.

శాంతి : "COMARK"

ఫోన్ : 34906

కె. విజయభాస్కరరెడ్డి,

ప్రెసిడెంట్.

JEEVAMRUTHAM

KEEPS YOU BUOYANT

AYURVEDASRAMAM (Private) LTD MADRAS 37

దోహత్—కుర్చీలపైనుండి నుంచేయి భగవంతుడే కలిగిస్తాడు. పరమాధానం అయినే చూపుతాడు.

తిక్కన—ఇదివర కిట్లా సమీధానాలు రావడంలేదు

దోహత్—భగవంతు డీమధ్యనే మీకు సత్సంబద్ధి ప్రసాదించి పంపాడు.

తిక్కన—ప్రత్యేక పరిష్కృతు లేవు వచ్చినవి?

దోహత్—విన్న మన దొడ్లో మామిడి ఈ యేడు పూతకు ముందర అంటలే. మామిడి పూతకు వస్తుంది. కోడి కూతకు వస్తుంది. లేడి యాతకు వస్తుంది.

తిక్కన—కాలము పక్షం చేస్తుంది.

దోహత్—భగవానుడు పక్షం చేస్తాడు.

తిక్కన—కాలవ్యూహానియ్యే శక్తి చేస్తుంది.

దోహత్—భగవంతుడు లేకుండానా?

తిక్కన—భగవంతుడు ద్రవ్యంగా ఉంటాడు. చూస్తూవుంటే స్పష్ట అయిపోతూ ఉంటుంది.

దోహత్—అయిన చూస్తూవుండకపోలేనా?

తిక్కన—ఇండి అగుతుంది.

దోహత్—మీరు రోజూ మామిడిచెట్టువంక చూస్తున్నారు. అది పెరుగుతున్నది. పరబ్రహ్మముకూడా చూస్తు ఉన్నాడు. అది పెరుగుతున్నది. రెండుచూపులూ ఒకటేనా?

తిక్కన—నాది వట్టి చూపు.

దోహత్—మీరు కండ్లు బెట్టుకొని చూచినా అది పెరుగడంలేదు. పరబ్రహ్మ కండ్లు లేకుండా చూచినా అది పెరుగుతున్నది.

తిక్కన—అయినమీయములో చూస్తున్నాడనే భావపుకు చేస్తున్నాడనే అర్థము

దోహత్—చేస్తున్నాడని అనకుండా ద్రవ్య అని ఇంకొకమూల ఉపయోగించి సంతమాత్రంలేత చేయనట్లు అర్థంకాదు. నా ఉద్దేశములో గొడవొంది అట్లా తనదానికి కాళ్ళు లేపు ఒక పప్పుపును చేయడమంటే రోడ్లో వేసి దంచి చేస్తేనే చేయడంగాదు. ఎట్లా చేసినా చేసినట్లే. ద్రవ్యంగా ఉండి చేయడం చేసే విధముండో శ్రేయం.

తిక్కన—శక్తి చేస్తుంది.

దోహత్—ఎవరి శక్తి?

తిక్కన—శక్తికలవాడిది

దోహత్—ఆ అక్షు డెవరు? ఎరమాత్మే శక్తుడయితే శక్తి చేసించన్నా, ఎరమార్మ చేశాడన్నా ఒకటే.

ఇటువంటి వాదములలోకి దిగితే దోహత్ తిక్కన మధ్యల మరచిపోతాడని తిక్కనకు తెలుసు. కానా అదంతే కొంతసేపు పోయినాడు అక్కడ విన్నవించి తల్లి పంక తిరిగి 'అమ్మా' అని పిలిచాడు.

అన్న—అసలేమిరా? మీ నాన్నగారి మాటలు వింటూ ఉన్నాన్నది

తిక్కన—ఈ దావాన్నీ వారినే. వారికి మారత భావాలు స్థిరపడి వెల్లడించేట్లు టికి వేయ నెల్లారు వెల్లిపోయినాడు భాగ ముమ్మరపు రోజులలో ఏ దాయన దగ్గర భావ్యులర్చి చేసుకున్నాడు. ఏడు మొదటిమంచి కూడా తిక్కనర్చాల చేస్తూనే ఉండే వాడు. ఇప్పుడు పెద్ద సిద్ధాంతి అయినాడు. చుమ్మూ వాదములో పెరిగిపోయినాడు.

అన్న—వాడిని అశీర్వాదించు. మంచి ఉద్యోగము కూడ దొరికింది. దేవుడివైన అయ్యపు తిమ్మగవుంటే వాడే ప్రభువు దువుతాడు

దోహత్—విన్నమ్మా—ఇదంతా పిచంవేసే.

అన్న—కానియ్య వాయనా! నా కథ ముగిసింది కదా. ఇక రోజులు లెక్కబెట్టుకుంటూ కాలంకోసం కనిపెట్టుకొని ఉంటా.

దోహత్—విన్నమ్మా! నీవు వండిపోయినావే.

అన్న—ఇక ఎండి రాలతాను.

తిక్కన విభ్రమపడి వింటున్నాడు. నండి, ఎండి, రాలడమనే మాటలు అనేకభావాలు తోపెస్తూ మమ్మను తొలుస్తున్నవి.

తిక్కన—అమ్మా! ఇవ్వక పడవోక. అరుగవలసి పడమెటి?

అన్న—(కొంతసే పిలోచించి) మీ రిద్దరూ కూడ ఇక్కడే ఉన్నారు. నాకు మీ నాన్నగారు పోయారనే భావమేలేదు. సహజముము చేయలేమి అప్పుడు తోచింది గాని అంత తీవ్రత ఇప్పుడులేదు. భగవానుని అర్థనాశీర్యరత్నం తరుముగా గుప్తికి మున్నది. భార్య భర్తలు రెండు వ్యక్తులుగాను. మానవునియొక్క కుడిభాగము పాదరస వదార్థము; ఎడమభాగము గంధక ద్రవ్యము. పురుష స్త్రీ సమ్మేళనములో ఏ ద్రవ్యము అంతవత్తరమో ఆ రూపము సువ్యక్తమవుతుంది. ఏక వ్యక్తి ముఖ్యయుముతో బంపించి తొక్క ద్వయమున అత్యవంశించి బొంది పూర్ణత్వమును తెందుతుంది. నీటికి పూర్తిగా ఎడబాటులేదు. ఉభయులును స్థూల శరీరములలోనే ఉండవలసిన అవసరములేదు. ఆ రూపము యొక్క వాయు వేదు. నే వెల్లప్పుడును మనాపివినే. నైద్యమే లేదు నాకు.

తిక్కన—నా కండలేదే తల్లీ నీ పున్నత భావాలు!

అన్న—పురుషునికి, ప్రకృతికి సత్సత్వముతో లేదా ఉండవచ్చుమని నిత్యత్యముతో లేదు గదా.

తిక్కన—అవును.

అన్న—నడకకుండు ఎడబాటు ఎక్కడ వున్నది?

దోహత్—పాంశ్యధృష్టిలో చూచినా లేదు. వేదాంత దృష్టిలో చూచినా లేదు.

**తేమగాలిలో
జలుబుచేసి**

**ముక్కు దిబ్బడివేస్తుంది
ఎందుకు?**

చలిగాలి మీ వ్యాధి నిరోధక శక్తిని తగ్గిస్తుంది. ముక్కు లోపలి చర్మంలోని వ్యాధి నిరోధకాలన్ని నీకవించి పోతాయి. సాధారణ జలుబులకు మూలకారణ మనకు విషక్రిములు నాశన నిరోధకాలను దాటి ముక్కు లోపలి చర్మాన్ని ప్రకోపింపజేసి శ్లేష్మ క్రవాన్ని ఎక్కువగా బనింపజేయడంవల్ల ముక్కు దిగుతూ ఉంటుంది. కాని మీరు వాడవడవలసిందేనా? సాధారణ జలుబులను నివారణ ఇంకా కనిపెట్టలేదు. కనీసం మీకు చేయగలిగించే ముఖే చలిగాలి తగలకుండా వెచ్చని దుస్తులు వేసుకొని జలుబును ఎక్కువచేసే దుమ్ము, చలిగాలి తగలకుండా పూర్తిగా నివారించడమే. ఏది ఎలాఉన్నా,

వదిలం జలుబు ఉన్నప్పుడే, ముక్కు దిబ్బడను పోగొట్టుకోవచ్చు. నానల్-సైనల్ టి-3 రోజునైంట్ అమృతాంజన్ రిమిటెడ్ వారి ఇన్ హేలర్ త్వరగా గుణాన్నిచ్చే 'నానల్ - సైనల్ టి-3' కన్జంజంట్ ముక్కు దిబ్బడను ఆహేళంగా కుదిర్చే మందుల నన్నింటిని కలిపి రియూ చేయబడినది. ముక్కు దిబ్బడ తగ్గిపోయి హాయిగా గాలిని శ్వాసింపజేసి ప్రకోపించిన నాసికా ద్వారాలలోని చర్మానికి ఉపశమనం కలిగిస్తుంది. అప్పుడప్పుడు అమృతాంజన్ రిమిటెడ్ వారి ఇన్ హేలర్ లోని శక్తివంతమైన మందులను పీల్చడంవల్ల హాయిగా ఉంటుంది. వరిమైన టాగ్ల తరలీనుకుండా జలుబు తగ్గిపోతుంది.

చలికాలం శేమకి అమృతాంజన్ రిమిటెడ్ వారి ఇన్ హేలర్ అవసరానికి అందుబాటుగా ఉంచండి.
అమృతాంజన్ రిమిటెడ్ వారి ఇన్ హేలర్ - క్షయంగా గుణాన్ని కలిగించే నానల్-సైనల్ టి-3 కన్జంజంట్
అమృతాంజన్ రిమిటెడ్ మద్రాసు - బొంబాయి - కలకత్తా - ఢిల్లీ

అన్నయ్య—దోహత్త ప్రశ్న కేమి ఇవాను?

తిక్కన—నీ వాద్యంతా రోజునట్టియు, అమృత స్వరూపియునగు వద్యపువు ఇటువంటి ఒదిగి బాణధ్వని బ్రహ్మరసములకు లోనై యుండుటయే పరమాత్ముడు చేసిన మహాత్మాగము. అందుచేతనే మానవుడు త్యాగము చేయలేక జీవించగూడదు ఈ స విషయము చెప్పుచున్నది. త్యాగమువల్లనే అమృతత్వము పొందుదురని “త్యాగే నై శేవ” అను శ్రుతివల్ల ప్రకటితమవుతున్నది. ఈ త్యాగమే ఆయువ మనకు. మానవుడు దాని ననుకరించునట.

దోహత్త—ఒకప్పుడు లోలిగావుంటే త్యాగి అయినాడని అర్థమా?

తిక్కన—అయిన ఎప్పుడూ త్యాగి.

దోహత్త—వరమాత్మునకు పగుల నిర్గుణులు రెక్కడా వ్యభావ భర్తములే అన్నమా.

అన్నయ్య—ఒక ముప్పు పగులమూ, నిర్గుణమూ గా గూడా ఎట్లా ఉంటుంది? ఏదో ఒకటి పోవలసివచ్చుంది.

తిక్కన—అందువల్లనే పరబ్రహ్మము ఎప్పుడూ నిర్గుణుడే అవ్వాడు.

దోహత్త—అంటే పరబ్రహ్మము ఈ విశ్వమంతా కావడముగాని, సృష్టింపడము గాని లేదన్నమాట. సృష్టిస్తున్నాడని అనేక శ్రుతులు చెప్పుతున్నవే?

తిక్కన—అవునంటే పరబ్రహ్మ మార్పుకొందనట్లు అంగీకరించవలసి ముందు. అందుకు మార్పు చెందనట్లు కనుపడుచుగాని నిజముగా మార్పు చెంద దన్నాడు.

దోహత్త—ఎవరిని మోసగించడానికి ఈ కనుపడడము? సత్యమేదో అదే కనుపరచరాదా?

తిక్కన—అయిన సత్యమునే కనుపరచుచున్నాడు. మనమే భ్రమపడుతున్నాము.

దోహత్త—లేదని ఉన్నట్లు కనుపడి మనము భ్రమ పడుతున్నాము.

తిక్కన—అయిన చేయనట్లే కనుపడుతున్నాడు. మనమే భ్రమపడుతున్నాము.

దోహత్త—శ్రుతులు పరబ్రహ్మము చేస్తున్నాడనిగాని, అవుతున్నాడనిగాని చెప్పక పోతే మన మీ దేవుడి గొడవ లేకుండా పోయిగా ఉండుముగా. అదిగాక మన నీ భ్రమతో ఎందుకు సృష్టింపడమ?

తిక్కన—మీరే అయినారు ఈ భ్రమతో.

దోహత్త—అయితే మేమి ఇదంతా అయినామని సృష్టిస్థితి లయములు వాళ్లనే అవుతున్నామని బదాయుకోవము ఒక విధంగా చెప్పుతూ తమ మారినామని అనుకుంటూనే భయపడి తానేమియు నెరుగని మరియొకచోట చేసేలే అదే మోసమని వేసినాము. నిజమేదో అదే చెప్పుమంటాను. ఆ దేవుడూ, ఆయన శత్రులూనూ.

అన్నమాంబ—సృష్టిలోనూ, శ్రుతులలోనూ వ్యక్తమవుతున్న ఈ అద్వైత భావము భగవంతుని మోసమువల్లనే ఒకరివాదమువల్లనూ, జీవునియొక్క బుద్ధి లేని తమమువల్లనే మరియొకరి వాదమువల్లనూ తేటపడుతున్నది. ఈ వాదములలో ఏది సత్యమనుకున్నా, వేదాంతముయొక్క బుద్ధి లేనితనము రుజువవుతుంది. ఇప్పటి కీ వాదము చాలించండి.

దోహత్త—భగవంతుడు వాస్తవమునకు భిన్నముగా కనుపడుతున్నాడని ఆయన అన్నాడు గనుక అది మోసమని నే నన్నాగుగాని అది నా విశ్వాసముగాదు.

అన్నమాంబ—విశ్వాసమనేది వాదన చేయవచ్చు. మీ వాదనే దారి తొలిగింది ఈ విషయము మరియొకప్పుడు యోచించాము. మొదట మీరు ప్రారంభించిన త్యాగము నంగీకరి మాట్లాడండి.

తిక్కన—ఏవిధమయిన వాద్యంతా రోజున పరమాత్ముడు వాద్యులతో విముడుటయే త్యాగమే, ఈ త్యాగమే ఆయువ మనకును వెల్లడించుచు నా అభిప్రాయము.

దోహత్త—ఇటుటి ఇంతంతయు లేకుండా వ్యక్తముగా వాదన పరమేశ్వరుని సభావము.

తిక్కన—త్యాగ మనగా అదే. కష్టముతో చేయు త్యాగమునకు విరువ తక్కువ. సృష్టి నిర్మలకముగా జరుగుచున్నది. ప్రేమచేత ప్రేమింపబడినచో పర్యేత్యుష్టమయినది. ఇట్టి ప్రేమ తల్లి పిల్లలలోనూ, నాయక నాయకులలోనూ, స్నేహితులలోనూ సృష్టి యందు వ్యక్తమౌతున్నది.

దోహత్త—అందువల్లనే జ్ఞాన వ్యూహాల్లె స భగవానునికంటే ప్రేమావ్యక్త డయిన భగవంతునినే గోరుకోందును. ‘పరబ్రాహ్మం బ్రహ్మ’ యను మహావాక్యముకంటే ‘రహే నై నా’ అను మహావాక్యమే సన్న వివక్షణ్య చేస్తుంది. ఈ భావమునే యొక మహాత్ముడు—

“ఉపనతా మాతృవిదః పురాణాః పరం భ్రమాంసం నిపాతం గుహయాం,
పయం యోగోదా ఇతి బాలరీతాకథానాథా సింధుషు లీలయామిః”

అని అన్నాడు

“ఏతేన పుత్రత్య వళేన సఖ్యః ప్రేయః ప్రేయాయార్జునీ దేవసోఘం”

అని గీత చెప్పుచున్నది

“అనందో బ్రహ్మాతి వ్యకానాత్” అని శ్రుతికడపటి వాక్యము చెప్పినది.

అన్నమాంబ—భగవానుడు శక్తి సరూపుడు. ఇచ్ఛాశక్తి, మంత్రశక్తి, ఉత్సాహ శక్తి యివి శక్తి మూడు విధములు. మన మింతవరకు మంత్ర ఉత్సాహ శక్తులనుగూర్చి

యోచించినాము. ఇచ్ఛాశక్తి ఈశ్వరుని మూలశక్తి. ప్రకృతవశములు సత్తుపై మన తిష్ఠితుమై యున్నవి. నిరంతరమును సృష్టిస్థితియనులను గావించుచున్న పంకం శక్తి. ‘ఏకం సత్’ అను మహావాక్యము అతని ఏక స్వరూపమును తెలుపుచున్నది. సర బ్రహ్మ అచింతముగాదు. అది నిత్యచలము ఉనికి మనుకులు అతని వ్యభావములు.

దోహత్త—భగవంతుని ఉండుటలో అగుట గూడ ఇమిడియున్నది. భగవంతుని యొక్క ఈ సృష్టి ప్రేరణశక్తియే జంతువులను వివిధ కార్యములకు బురికొల్పుచున్నది. వృక్షములలోని కదలికయును, సమీల ప్రవాహవశస్థియు, సూర్యులారా ఆకర్షణ శక్తియు భగవానుని సంకల్పశక్తియొక్క వికాసములే.

అన్నమాంబ—దానికి బృహదారణ్యకోపనిషత్తు చెప్పింది బూడ కలపండి. పరి బ్రహ్మకు ఒంటరిగావుంటే తోచదుట. రెండుగా ఉంటాడట. విశ్వమంతా పతివల్లి రూపం దాల్చింది. అర్థవారీశ్వర ప్రాతమ ధరించి విశ్వమంతా నాట్యరంగంచేసి చలనవశం బిరుదమును సంపాదించాడు పరబ్రహ్మ. విష్ణువై లోకమంతా రమణుడయి చేసి రాధామాయతో వేణుగానం చేస్తూ నిత్య లీల పల్లుతున్నాడు. బ్రహ్మయై శారదా ముఖమును చాచిస్తే కళల సంయోగమునే సృష్టి కావ్యమును సరచించి మహాకవి యనించు కున్నాడు. నదులవేగమును, తయస్కీతముల ఆర్ద్రణమున, అణువుల రసాయనిక పరీక్షల సముప ఆ వేగము ప్రకటితమౌతున్నది. తరుగులొకాడంతో దాంతత్య భర్తము సుప్రసన్న మౌతున్నది. చిగురు జొంపముల లేతదనమున, విరిగుటల కమ్మకాపులయందు, అమవి విలసమున రసములు చిప్పిలుతున్నవి. తాళదంపతుల విశ్రంభము, పిల్ల దంపతుల ప్రణయ రసావళి, చిక్కుడు దంపతుల సంయోగము, లతాభిసారికల గాలి బోజాంగులతోడి పై యాటలు విశ్వజననీకమకు విలాసములను వ్యక్తపరుస్తున్నవి. శుకపిక శారికల వేణుగాన పరకులు, శరభ సింహ శార్పూలముల హోర వియోగ కర్లల ములు బగల్గితర కామ మూత్రములపై కరికలు. బ్రహ్మచర్య, గృహస్థ్య, వాసస్థ్య, సన్యాసములు విశ్వ దంపతుల కాక్కోకమునకు వ్యాఖ్యానములు. పక్ష్యమును, లంకా మును క్షుధాభోగములకు దారితియునుగాని వానిని పశింపజేయునట్లు వాసస్థ్య సన్యాసములు దాంతత్య విరమణమునకు గాక విరమణమునకే తోడ్పడును. వియోగము సంయోగమనై రీ ప్రవరచును. ఆశ్రమ భర్తములు దాంతత్య భర్తముయొక్క అవస్థలు.

ఇది సృష్టి రహస్యము. భగవానుడు అణువై, వృక్షవై, జంతువై, మానవువై విరాడ్రూపమున అన్నమయ, ప్రాణమయ, విజ్ఞానమయ, అనందమయ కోముల నలంకరించుకొని ఆత్మోపద్ధిని బొందుచున్నాడు. బీజరూపమున అతని యునికిని సున్న శక్తి య్నియు మనికితో విస్తరిల్లుతున్నది. ఇదియే విరాడ్రూపమున మొలచి, పెరిగి, పూచి, వదిలి, పండిన అశ్వత్థము. బృంహాతీతి బ్రహ్మ—అనంతముగా పెరిగి పోతున్నాడు. ఆకాశమున నిమిషమునకు లక్షల యోజనముల వంతున విస్తరించును, సున్నలమున అన్ని వైపుల నాక్రమించుచున్నది. ఇదియంతయు భగవానుని ఏకపాద్యభూతి యన్నాడుగాని యది పాతమాట. ఇప్పటికి బహుపాద్యభూతియై యుంటుంది. ఉనికి పూర్వములు ఎవో మనికి అపూర్వము గాదు. భగవానుని ఉనికి మనుకులు రెండూ ఒకటే వట్టి ఉనికి కంటే ముదిలే మేలయింది. భగవానుని మనకే నిత్యము, సత్యము గూడాను.

ఇందులో మానవుని భాగము అతిసార్వము. మన మనుష్యులము. కాని ఈ మహా యంత్రములోని ప్రతి యణువును గూడ భగవానునితోపాటు ఆత్మోపద్ధిని బొందుచున్నది. ఏక కల్యాణము మనకును కల్యాణమే. ఇది భగవానుని త్యాగమా? ఆయనముప్పు ఏమి చివిడింది! ఇది ప్రియకి నిత్యభోగము. నేను నా నాధునితోడే పరమాత్మునితోపాటు నిత్యమును సహభోజనము గావించును. మాకు వియోగములేదు. నేను నిత్య మనుగణిని.

అన్నయ్య—తల్లీ! మాకు విశ్వదాంపత్యోపనిషత్తును వినిపించితివి అన్న—తోచినది చెప్పితిని. ప్రస్తుతావస్థలని ఒరిపిడిలో ఇది నాకు సువ్యక్త మునుచు.

అన్నయ్య—తల్లీ! మాకు విశ్వదాంపత్యోపనిషత్తును వినిపించితివి అన్న—తోచినది చెప్పితిని. ప్రస్తుతావస్థలని ఒరిపిడిలో ఇది నాకు సువ్యక్త మునుచు.

అన్నయ్య—తల్లీ! మాకు విశ్వదాంపత్యోపనిషత్తును వినిపించితివి అన్న—తోచినది చెప్పితిని. ప్రస్తుతావస్థలని ఒరిపిడిలో ఇది నాకు సువ్యక్త మునుచు.

అన్నయ్య—తల్లీ! మాకు విశ్వదాంపత్యోపనిషత్తును వినిపించితివి అన్న—తోచినది చెప్పితిని. ప్రస్తుతావస్థలని ఒరిపిడిలో ఇది నాకు సువ్యక్త మునుచు.

అన్నయ్య—తల్లీ! మాకు విశ్వదాంపత్యోపనిషత్తును వినిపించితివి అన్న—తోచినది చెప్పితిని. ప్రస్తుతావస్థలని ఒరిపిడిలో ఇది నాకు సువ్యక్త మునుచు.

అన్నయ్య—తల్లీ! మాకు విశ్వదాంపత్యోపనిషత్తును వినిపించితివి అన్న—తోచినది చెప్పితిని. ప్రస్తుతావస్థలని ఒరిపిడిలో ఇది నాకు సువ్యక్త మునుచు.

అన్నయ్య—తల్లీ! మాకు విశ్వదాంపత్యోపనిషత్తును వినిపించితివి అన్న—తోచినది చెప్పితిని. ప్రస్తుతావస్థలని ఒరిపిడిలో ఇది నాకు సువ్యక్త మునుచు.

అన్నయ్య—తల్లీ! మాకు విశ్వదాంపత్యోపనిషత్తును వినిపించితివి అన్న—తోచినది చెప్పితిని. ప్రస్తుతావస్థలని ఒరిపిడిలో ఇది నాకు సువ్యక్త మునుచు.

అన్నయ్య—తల్లీ! మాకు విశ్వదాంపత్యోపనిషత్తును వినిపించితివి అన్న—తోచినది చెప్పితిని. ప్రస్తుతావస్థలని ఒరిపిడిలో ఇది నాకు సువ్యక్త మునుచు.

అన్నయ్య—తల్లీ! మాకు విశ్వదాంపత్యోపనిషత్తును వినిపించితివి అన్న—తోచినది చెప్పితిని. ప్రస్తుతావస్థలని ఒరిపిడిలో ఇది నాకు సువ్యక్త మునుచు.

అన్నయ్య—తల్లీ! మాకు విశ్వదాంపత్యోపనిషత్తును వినిపించితివి అన్న—తోచినది చెప్పితిని. ప్రస్తుతావస్థలని ఒరిపిడిలో ఇది నాకు సువ్యక్త మునుచు.

అన్నయ్య—తల్లీ! మాకు విశ్వదాంపత్యోపనిషత్తును వినిపించితివి అన్న—తోచినది చెప్పితిని. ప్రస్తుతావస్థలని ఒరిపిడిలో ఇది నాకు సువ్యక్త మునుచు.

అన్నయ్య—తల్లీ! మాకు విశ్వదాంపత్యోపనిషత్తును వినిపించితివి అన్న—తోచినది చెప్పితిని. ప్రస్తుతావస్థలని ఒరిపిడిలో ఇది నాకు సువ్యక్త మునుచు.

అన్నయ్య—తల్లీ! మాకు విశ్వదాంపత్యోపనిషత్తును వినిపించితివి అన్న—తోచినది చెప్పితిని. ప్రస్తుతావస్థలని ఒరిపిడిలో ఇది నాకు సువ్యక్త మునుచు.

నేటి తెలుగు, నోటి తెలుగు

శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రి

[1948 సర్వధారి సంవత్సరాది సంచికనుండి]

వెయ్యేడు, నేడు వాకపోతే తేలు - నేరుగా అంధ్రరాష్ట్రం తప్పు వెయ్యేడు.

అప్పటినుండి అంధ్రరాష్ట్ర పరిపాలనాఅంధ్రమండా, భాష ప్రయోజనములన్నీ అంధ్రభాషామూలకముగానే సాగులపు తేలుమూలముననేరాక వాఙ్మూలమునకూడా తెలుగు లున్న వెంపందగలదు.

వరిపాలనాఅంధ్రమండు ముఖ్యముగా కౌన్సిల్లు, డిస్ట్రీక్టుబోర్డులు, మునిసిపాలిటీలు, పరిశ్రమ మొదలగువారి ఆఫీసులు, కౌర్టులు, డియ్యాలలు, అక్కడి పా ప్రజలు అన్నీ తెలుగులో సాగితే, ఆ యా వోట్ల ఉద్యోగులు, ఉద్యోగులు తెలుగులోనే ఉర్లు సాగిస్తే, అంధ్ర దేశము నలుమూలలవారు, వాన జాతులవారు సహజ స్వతంత్రముతో వాగ్యవహరములు ఆయా వోట్ల సాగిస్తే, వాటిని పేర్కొనకుండు రిపోర్టుల్లు అట్లు పేర్కొనకుండు పంపితే, వారి భాషలములు కూర్చు వీలులేదు గనుక వాటిని అట్లు పేర్కొనరాదు ప్రతిపక్షే వాదములుకు నేటిది కావడమునా కేవలముగా తెలుగు 'నోటి తెలుగు!' కావచ్చును.

మూర్ఖుడే భాషను, గ్రామీ భాషగా విశ్వమో, కాకపోతే సాన్నిహిత్యమో అందరూ అర్థమిది. ఈ మార్పు రాక తప్పదు.

తెలుగు పుట్టినచోటినుండి నేటివరకా తెలుగువారు భాషాప్రయోజనాలను పెక్కింటిని పరభాషల ద్వారానే అడయుడం సంభవించిన వచ్చింది.

అధికారిలో సంస్కృత ప్రాకృతములు తర్వాత తురక, ఇంగ్లీషు భాషలు తెలుగు ప్రజలమీద వెల్లివిరిసి తెలుగుకు రూపేర్పతని పెంపందించి భాషాప్రయోజనములను పెక్కింటిని తమ మూలాన తెలుగు ప్రజలకు ప్రసాదించిన వచ్చింది.

ఆ యా కాలములలో భాషా ప్రయోజనాలలో ఒక్కటయిన సాహిత్య ప్రయోజనానికి మూలమే తెలుగు కొంత ఉపయోగపడుతూ వచ్చింది. కాని అందులో కూడా ఆ యా కాలాలలో సంస్కృత ప్రాకృతములయిన, తురుష్కాంగ్లములయిన లాకిడి తెలుగు రచనలకు తగులుతూనే వచ్చినది. సర్వ స్వతంత్రత తెలుగుకు పూర్వం కలుగనే లేదు.

అయిపోయిందేదో అయిపోయింది. ఇప్పుడు దేశాలముల తీరులు మారినవి. ఎప్పుడూ వని మాని ఎరుగని మార్పులు నమకూరినవి.

భారతదేశానికంతా ఏకమొత్తాన రాజ్యాంగభాషగా, నవ్యనాగరక భాషగా మారేదల్లపాలు తెగ తెలిగి అనేకపూర్వ ప్రయోజనములనుసాధించి పెట్టిన అంగ్లభాష ఇక క్రమక్రమంగా తెరుమరుగు కావలసిన స్థితికి వచ్చినది. దాని స్థానమును కొంతవరకైనా హిందీ ఆక్రమించుకొనబోతున్నది.

అయినా అది సర్వ భారతదేశ సామాన్య వ్యవహారములకే పనిగొంటుంది. కాని నేటిదాకా ఇంగ్లీషు పట్టినట్టు దేశభాష వ్యవహారాలపై కుత్తికపట్టు పట్టదు!

రాష్ట్రపాలనవ్యవహారాన్ని దేశభాషలలోనే జరుగును గనుక దేశభాషలకి కుత్తిక కోతలు కలుగవు.

కొన్నితల్లలో, మూర్ఖతల్లలో, ఇల్లలో, వాకిల్లలో, రోడ్లలో, రికార్డులలో, కౌర్టులలో, ఉపన్యాసాలలో, రాజ్యాకాశనాలలో, గ్రంథ పఠన రచన

లలో తెలుగుదేశంవారు సర్వసర్వకా తెలుగు వాడుకనే సాగించగలిగిన రంటే—అహోహో! తెలుగుకు పలుకుబడి, వెలుబడి ఎంతో సర్వోదయంగా పొగుడుం దున్నమాట!

తెలుగు వెలుగు లెంత దేదీప్యమానంగా వెండుగుంపెన్నమాట!

ఇది సర్వోదయమే. సంతోషకరమే. కాని ప్రయోజన గొల్పుతూ కొన్ని విక్కులు తీనిననుండి యెగరేగుతున్నవి.

గ్రాంథికభాషగా, ఇంకా ఇటీవల ప్రజలను వ్యాపారిక భాషను కూడా ఇప్పటిదాకా ఏదో హద్దులద్దులలో కొంతవరకైనా అచిపట్టుకుంటూ వస్తున్నాడు యూపిసర్పిటిలవారు, గ్రంథరచయితలు, ప్రతికరచయితలు, మనీ పండితులవారు.

ఇది దేశం నాలుగంటలవారిదాకా సర్వతోముఖమును స్వతంత్ర్యం చెలరేగినదంటే హరిజనుల దగ్గరనుండి యాసురజనులదాకా సర్వవజ్రలూ సర్వ స్వదేశ వ్యవహారములలో సమాన స్వతంత్రులూ, సమాన భాషా మూలానయిన బుజాలు కలుపుకొని పర్తిల్లనూ, పర్తిల్లనూ సాగించవారంటే వారి వారి భాషలుమాత్రం కలగవులగములు కాకుండా దూర దూరములు గావే ఉండిపోగలవా! 'మీజాతి తక్కువది, మా జాతి ఎక్కువది' అనరా నట్టే, 'మీ పలుకుబడి తక్కువది, మా పలుకుబడి ఎక్కువది' అని యిక అనుచుండదు.

బుల్లంకభట్టియాన్నిబట్టి పర్లామెంట్ దర్బారునూ, సన్నియభట్టి యాన్నిబట్టి అంధ్రభాష వ్యవహారాలనూ, అచిపట్టుకలె నవేవారు నాలు కలు కరమకోవలసిన స్థితి వస్తుంది, తప్పదు.

అది పెద్ద యుగపరిణామం వంటిది.

భాషావిషయంలోనే ఆయెను; ఈ మహాత్తర పరిణామంలో రేపు ఇటు పంటి స్థితి ఏర్పడుతుందని విస్వంశయంగా నిరూపించడం సరితరమూ కాదు. అనలు అంధ్రభాషాపుష్కం ఎన్ని చింతలు పలవలు మేస్తూ పెరుగుతూ వచ్చిందో, ఏ కొంతయినా దాని విజృంభణ పూర్వం ఎట్లాఉండేదో, ఇప్పుడెంత ఉందో పరిశీలించి గుర్తించి చూచినవా రెవరున్నారు?

పై పై జాతులవారి తేరుకున్నభాషల మెఱుగులే ఇంతదాకా సార స్వత రచనలలో సాగుతున్నవిగాని దేశం నాలుగంటలూ తిరిగి భాషను సర్వేచేసి దాని పర్యాంగ సాందర్యమును గుర్తించినవా రెవరున్నారు?

జరిగితే ఇకమీదనే ఆ పని జరుగవలెను—అంధ్రులే అంధ్ర దేశాన్ని పాలిస్తారు గనుక!

నాళ్లు, ఊళ్లు, గుళ్లు, కొండలు, పదులు, చెరువులు మొదలగు వాని పేర్లు, వాని పుట్టు పూర్వోత్తరాలు, తప్పరితలు, జాతులు—తప్పరితలు, ఆ యా నాళ్లలో ఊళ్లలో, ప్రభావులైనవారి పరితలు గ్రంథాలు, శాసనాలు, ఏగ్రహాలు—పాటి కథలు, నోటి పాటలు, వద్యాలు, వాసుళ్లు, వలుకుపళ్లు, అపూర్వవదాలు, వాక్య వివ్యాసాలు వగైరాలు, బహు జాతులవారి, బహు దేశభాగములవారి భాషాభేదములు, అచార వ్యవహారములు—అన్ని నమాకలనంచేసి నముద్దరిస్తూ నాటిలోని గుణగుణాలను గుర్తించి నిరూపిస్తూ ఉత్తమ సర్వవజ్రలలోనుండి, వారి భాషలనుండి, సారాంశములవదగినట్లు ప్రజలూ, వారి భాషలూ మెఱుగులు

దేరితేరి బహుముఖముల, బహువిధముల భాష రచన స్వాతంత్ర్యంతో సాగి సాగి కొంతకాలం గడిస్తే ఆ బహుత్వంలోనుండి యేకత్వము నెలకొని గలుగుతుంది. ముందు ముందు కాని, అట్టిస్థితి యేర్పడదు. అంటే, యిప్పుడే ఇటువంటి భాషనే 'ఈ విధంగానే వాడవలసింది' అని శాసించడం కూడా ఎవరికీ తరముగాదు.

పుర్రో బుద్ధి, నోటికో మాటా! మాటాడే భాషకు విలువ నిర్బంధపుదు సునిషి మనిషికి భాషా భేదాలు మణి ఏర్పడగలవు.

ఒక్కడేకూడా విషయ భేదాలనుబట్టి, సమయ పరిస్థితులనుబట్టి గ్రాంథిక వ్యావహారిక రూపధ్యయంలో కూడా అనేకాంతరాంతర భేదములను వాడుకచేస్తూ ఉంటాడు.

1. నామట్టుకు నేనే యెరిగి యెరిగి అనేక సందర్భాలలో అనేక విధ భాషలను వాడేస్తే లోలో ఉంటాను.

వీటి పరిణామాల్ని పుభవర్యపాఠ్యములు కాగలవనే ఆశిస్తున్నామని, కొన్ని సందర్భములలో దిగ్భ్రమ కూడా చెందుతూఉంటాను. ఇప్పటికీ సంస్కృత సమాపాదంబరంబుల దిరిబులలో పరమవ్యాం దుషముగా వచన రచన చేసేవారు కొందఱు.

ముద్దులు గొలిపే పలుకులలో ఇది గ్రాంథికమనికాని, వ్యావహారిక మనికాని నిరూపించ వీలులేనంత సున్నితముగా, సుభముగా వచన రచన చేసేవారు కొందఱు—

ఒడుపులు, ఒయ్యారములుగల వాడుకభాషలో బొంగరమును త్రిప్పి సెట్లు పాంకముగా వచన రచన చేసేవారు కొందఱు—

మాటాడేటప్పటికంటే కూడా పలుకులను అరగరాచి గాలికి తూలి పోయేటంత తేలికగా వచన రచన చేసేవారు కొందఱు ఉన్నారు.

కాని వ్యావహారిక రచన పెంపొందసాగినకొద్దీ నుడికారములు, నానుళ్లు, పలుకు పాంకములు, కాకుపులు తెలుగు రచనలో వెల్లివిరియ సాగినవి.

ప్రాదయములకు హత్తుకోజాలవివి, వ్యవహారానుసరణములేవివి, సంస్కృత వదాదంబర రచనలు సన్నిగిల్లిపోజొచ్చినవి.

పుట్టుకతోనే సంగీత పాసనతో కొందఱు పాలుపొందుతూ ఉండే బట్టు సరసాంధ్ర రచనా స్వభావంతోనే జన్మించి చదువు పందె లంతగా లేకపోయినా అతిమనోజ్ఞరచనలు సాగిస్తున్నవారనేకు లున్నారు. తెలుగు తియ్యదన మట్టిది!

క్షువడి గట్టిగా విద్యాభ్యాసాదికము కావించి కూడా, పద్యరచన లేవో పరగిస్తూ కూడా వింద్యాంసులే కొందఱు అందమయిన వచన రచనల సలవరుముకోజాలక పోతున్నారు.

'పత్రికా విలేఖరుల', 'ప్రాముఖ్యతను', 'విభాగిం భారతదేశమును', హిందూ మహమ్మదీయ 'సత్యతను'—ఇక కాదన వీలులేదు కాబోలును.

ఇట్టి పదాలను పత్రికలే కొంతవఱకు పుట్టించి పోషిస్తున్నవి. 'లోకవాడుక'లోనుండి వచ్చినవి కావు పయిపలుకులు.

శయ్యలో వైవిధ్య ముండుగాక! గ్రాంథికమునగాని, వ్యావహారిక మునగాని పదముల నుపయోగించుటలో భాషాలోకజ్ఞుల సనువర్తించు తావశ్యకము గదా! ఆవిపట్టువా రెవరు?

వివిధత యింత వింతగా విబ్రంభిస్తున్నా, కొన్నాళ్లకు దీనిలోనుండి యింకా నిద్దమయిన రచనపు నరకు నెగడగలదు.

వైవిధ్యమే మెఱుగులు దేరితేరి తనలోనుండి హార్దమహితమయిన యైకవిధ్యము సవతరించజేయగలదు.

యు - ఫోమ్ నియస్ట్రా ఇతర పరుపులకంటే మేలైనది

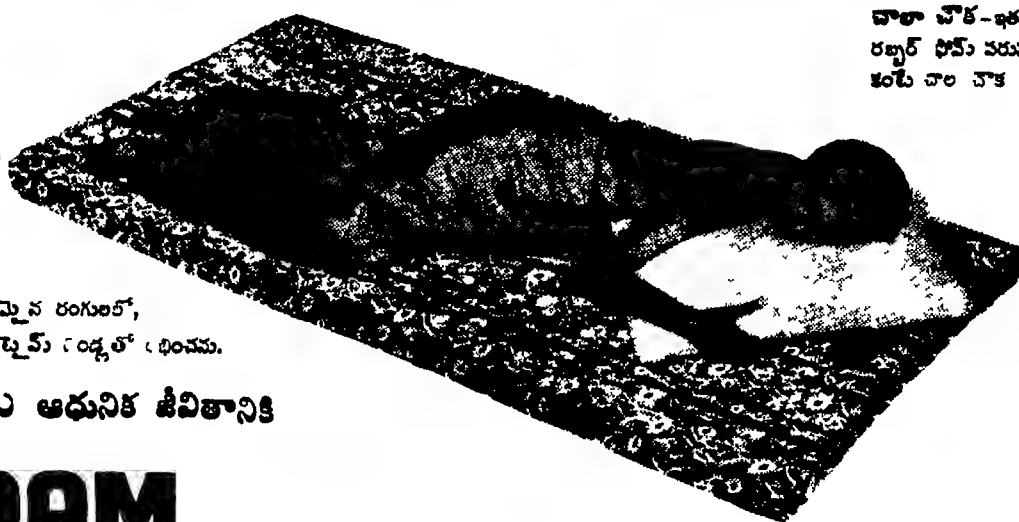
చాలా పొత్తిపైసది-చల్లది
ఁతువేయదు. ఏ. దేహమునకు
అనుగుణ్యమైన
కోణాల్లో భరిస్తుంది.
లక్షలాది గాలిబుడగలుండడంవల్ల
వారు ప్రసారం జరుగుతుంది.

కుట్రమైనది.
మరుగులున్న పీటలోనే
కుట్రపరచ వచ్చును.

తేలికైనది. దృఢమైనది.
చిన్న పిల్లలు ఇట్టే ఎత్తగలరు
పిల్లల విక్రయశీలతగా
పొడదు.

అనేక సౌకర్యములుగలది
గరిలు అక్కరలేకుండానే
రెండు వైపులా వాడవచ్చును.
నీరు, మూత్ర, పెట్రోల్ 'గ్రీస్'
క్రిమినాకులు తగిలినా
చెక్కుచెడరదు.

చాలా చౌక-ఇతర
రబ్బర్ ఫోమ్ పరుపుల
కంటే చాలా చౌక

సియస్ట్రా కొనండి—రమ్యమైన రంగులలో,
మూడు సైజుల టైమ్స్ టెండ్లలో భింపము.

యు-ఫోమ్ ఆధునిక జీవితానికి

U-FOAM

లేట్ పోర్టుబుల్ బీచ్ నం 3, ఇంటివా లాల్ డియ్యూ వాడల.
ఆల్ పర్ఫెక్ట్ స్టాంజిన్ మరియు అనేక యితర సామగ్రిలు.
తయారు చేయుదురు.

యు-ఫోమ్ ప్రైవేట్ లి. వక వగర్ సైదరాబాద్-13.

సత్యాన్వేషణ

శ్రీ గోపీచంద్

[1949 ఏప్రిల్ నవంబరాదిసంచికనుండి]

మా సవోకంఠ్ ధర్మాని చోటు లేకుండాపోయింది రోజు గగ్గోలు పెడుతూ వుంది. ఇంకామించు అన్ని దేశాలలోనీ మేధావులూ ఈ విషయం నొక్కి చెప్పేరున్నారు. పరిస్థితులు ఈ విధంగానే పోవాలే, కొద్ది కాలంలోనే మానవుడు, యుగ యుగాలమంది తమ సంపాదించిన జ్ఞానం, సంస్కారం కోల్పోయి జంతుజాలంలోకి దొర్లుతాడని భయపడవలసిన పరిస్థితులు కనిపిస్తున్నాయి.

ఇటీవల పెచ్చు పెరిగిపోయిన దోపిడీ విధానం, దారిద్ర్యం దీనికి కారణం. ముప్పిరి ఏదో ఒక రకంగా బ్రతికటమే ముఖ్యమవ్వడం అయింది ప్రతిఒక్కరి దినదినగలం అయింది. అప్పుమే 'వరబ్రహ్మం' వ్యర్థం అయింది. మనిషి 'లర్మికటి' అయ్యాడు. అప్పుల సంపాదించటానికి అవసరమైన మియాలకాక, మిగిలినవన్నీ అను విరోధివర్గం తమను మోసం చేసి, తమను ఆజ్ఞానంలో, దారిద్ర్యంలో, జానివ్యంంలో అట్టిపెట్టుకొని కోకంమీద బుద్ధిని 'విలువలు'గా పరిగణించడమే అప్పులకోసం మానవుడు తన 'అత్మను' చంపు తున్నాడు. నానావిధాలున్న అరికట్టుకున్నాడు. ప్రతిదీ దుర్మటుల అయిపోయాయి అది అవసరమే అయింది. పంపంలో శైలిక విలువలను చోటు లేకుండా పోయింది

మానవపరిణామం ప్రాణా నిరుత్సాహంతో ఆగింది. ప్రజానీతంగా భోజనం అందించడంతో మానవుడు చూస్తోన్నది. నిజమే. కాని జన సామాన్యానికి తిండి కరువు అయిపోయింది, ఏదో ఒకవిధంగా తిండి సంపాదించడమే అదర్శం అవుతుంది. తమకు తిండిని సంపాదించుటకు ప్రతినిధులను ఉపయోగం పాతవను అవుతుంది. నైతిక విలువలు నశిస్తున్నాయి. సంఘం ఉడికిపోతుంది. ప్రజానానాన్ని దారిద్ర్యంలో ఉంచడంవల్ల వచ్చినవినం, మొత్తం సంఘానికి కొడుతుంది. మానవజాతి జాతీ వశించే స్థితికి వస్తుంది. దారిద్ర్య నిర్మాణం దీనికి ముందు. పై పూతవల్ల ప్రయోజనం ఉండదు. మానవుణ్ణి మిగిలిన విలువలను కోరగిరిగి స్థితిలో పెట్టాలి. ముందు అప్పుల.....

"అప్పుమే వరబ్రహ్మం" అన్నాడు సత్యాన్వేషకుడైన శిష్యుడు.

"నాయనా, అన్నాన్ని మరిగించు" అన్నాడు గురువు.

శిష్యుడు మరిగించాడు. వత్సాన్ని కవిపెట్టాడు అనుకున్నాడు.

"ప్రాణమే వరబ్రహ్మం" అన్నాడు.

"నాయనా, ప్రాణాన్ని మరిగించు" అన్నాడు గురువు తొణకుకుండా.

శిష్యుడు మరిగించాడు. ఈసారి తప్పకుండా వత్సాన్ని కవిపెట్టాడు అనుకున్నాడు. ఉప్పొంగిపోయాడు.

"జ్ఞానమే వరబ్రహ్మం" అని చెప్పాడు.

దీనికి కూడా గురువు తొణకులేదు. "నాయనా, జ్ఞానాన్ని మరిగించు" అని చెప్పాడు.

శిష్యుడు జ్ఞానాన్ని మరిగించాడు. "అనందమే వరబ్రహ్మం" అని చెప్పాడు. అధ్యాత్మికవాదులకు 'మూప్రస్థి, దుఃఖ నివృత్తి' వరమార్థం.

అధ్యాత్మికవాదులు మానవునిలో అన్నమయ, ప్రాణమయ, జ్ఞానమయ, అనంద మయ కోకా లావణ్యమని చెప్పతారు. ఇది జీవకోటి పరిణామాన్ని విరూపిస్తుంది. కాని ఒక కోకం వృద్ధి చెందినంత మాత్రాన పూర్వకోకం రూపరూతం కాదు. ఉంటూనే ఉంటుంది. దానికి అవసరం అయిన వసులు జరుగుతూనే ఉండాలి. కాని మానవుడి పరిణా మాన్నిబట్టి ఒక్కొక్క దశలో ఒక్కొక్క కోకం ప్రాధాన్యము వహిస్తుంది.

పరిణామం ప్రవాహం లాంటిది. అంటే ఎప్పుటికప్పుడు కొత్తవీరు కలుస్తున్నా పాతవీరు ఉండనే ఉంటుంది. పరిణామవాదాన్నిబట్టి కదలని స్థితిమంచి కదులుతూ, ఒక చోటుమంచి కదలని ఆ స్థితిమంచి వాలుగు కాళ్ళమీద నడిచే స్థితికి, అస్థితిమంచి రెండు కాళ్ళమీద నడిచే మానవుని స్థితికి ప్రకృతి పరిణామం చెందినదని తెలుస్తుంది. ఈ జాన్యా శక్తిదాన్ని మానవునిలో కనిపిస్తూనే ఉన్నాయి. ఈ ప్రపంచం మూలదృష్టి కనిపిస్తున్నట్లు, ముక్కలు ముక్కలుగా, ఏ ముక్కకీ ఆ ముక్కగా పరిణామం చెందటం లేదు. ఒకే పురాణమంది ఒకేవిధంగా పెరుగుతున్నది.

అధ్యాత్మికవాదులు భావానికి ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు. పదార్థం చెయ్యడం చేయి, దేహాన్ని అనేక రూపాలు దరిస్తూ ఉండని అనుకోవటం దీనికి కారణం. శక్తికి గుణం

ఉండదు. రూపం ఉండదు. జీవకోటి మూడో కామ కోకం రోక మానా ముడమార్పు ర్వాలు పదార్థానికి సంబంధించివే. వీటిని జయించాలి: మానవుడు మోక్షాన్ని సాధించాలంటే త్రిగుణాతీతుడు కావాలి. తత్వము, 'లపాం బ్రహ్మస్మి' అనే సంస్కారాన్ని సాందలి అవ్వాలి.

పదార్థం చెయ్యడం చేయి అనుకోవటంవల్లా, చేతనపై అనేక రూపాలు పొందుతూ ఉంది అని అనుకోవటంవల్లా, తనకూ మోక్షానికి మధ్య పదార్థం నిలబడి తనను తప్పు దారులును చొక్కిపెట్టేస్తుంది అని అనుకోవటంవల్లా అనేక విక్రమాల తలపించుచున్నాయి. శరీరంమీద ఏవ్యధానం కంఠబరి, శౌతికమమవ్యంమంచి వైదొలగటం, ప్రపంచాన్ని రోయటం, ఎవరికి వారే తమ ముక్తికోసం కృషి చెయ్యటం, మానవ ప్రయత్నం మీదకంటే భగవంతునిమీద భారం చెయ్యటం మొదలయినవి. ఈ దృష్టివల్ల ప్రజా జానాన్యానికి రీలని అవకారం జరిగింది. బ్రాహ్మణంలో ముగ్ధులమే చాలి జీవితం అయింది. తాము ముక్తిని పొంది, నిరంతరం ప్రజల సేవలో ముడిగి తేలిపోయి వంటి బుద్ధునిలాంటి మహాపురుషులు మనదేశంలో లేకపోలేదు. అటుకు విముక్తి అధిం చింది. తమ సమస్యలూ అనివార్యంగా ఉంటాయి. వారు నిరంతరం కర్మలు చేస్తుంటారు. కాని ఆ కర్మలు జంధాలు అవుతాయి. వారిని అంటువు. ఈ స్థితికంటే పై స్థితి ఏదైనా ఉన్నా నారు కోరరు. బుద్ధుడు ఈ విధంగానే ప్రవర్తించాడని పరిచి చెప్పుకుంటు రోకంకోసం పై స్థితిని అతడు నిరసించాడు.

కాని ఇటువంటి దివ్య పురుషులన్నీ కూడా అధ్యాత్మికవాదులు 'వాస్తవికులు' అని నిందించారు. దీనివల్ల అధ్యాత్మికవాదుల ముఠా ప్రస్తుతి అర్థం అవుతుంది. ఏదైనా భగవంతుని వానయోగ్యమైన ఈ శరీరం, వివిధ రూపాలు, ఈ ప్రపంచం వారికి సేవ భూయవ్వంగా కనబడటం చాలా ఆశ్చర్యం.....

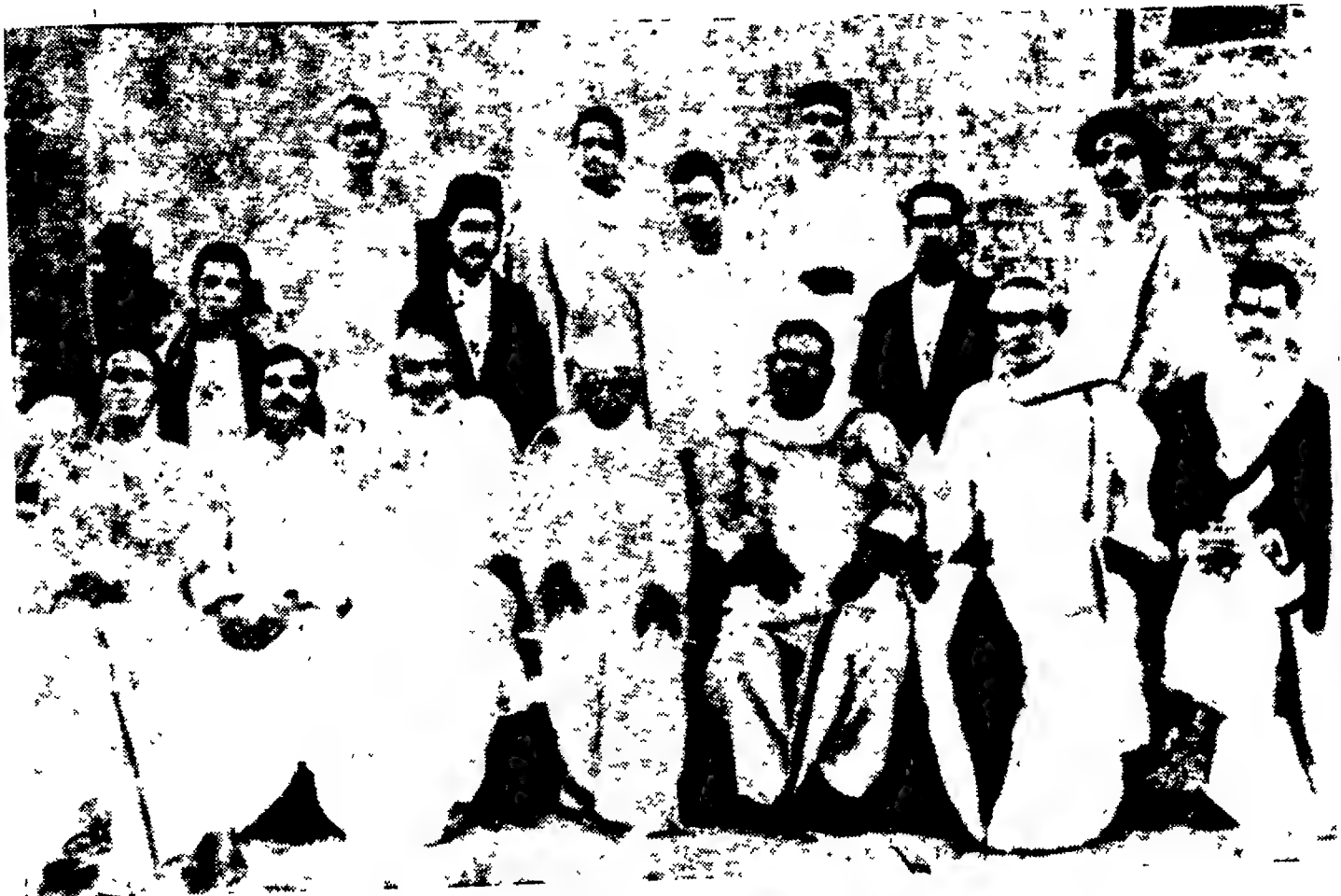
మన చేదంతంలో జ్ఞాని కర్మ చెయ్యాలి, ఒక్కలేదా అనే సమస్య చాలా సెప్ర మైన సమస్య. ఈ సమస్యమీద అనేక వాదనావాదాలు చెలరేగినై. సామాన్య మానవుల మాల అటు వుంచి, జ్ఞానము, కర్మ, ఈ రెండూ చేరు చేరు అయినట్లు అర్థమవుతున్నట్లు 'జ్ఞానకర్మలలో ఏది ఉత్తమము?' అని అడిగాడు. ఇది ఉత్తమమూ, అది ఉత్తమమూ అని అడగానికి ఈ రెండూ ఒకదానికి ఒకటి సంబంధంలేని విషయాలు కాదు. ఒకదానిమీద ఒకటి అధారపడిన విషయాలు. ఒకే ముత్తయ్యెక్క రెండురూపాలు, ఎవరికీ అకర్మ స్థితిగాని, పూర్వకర్మస్థితిగాని సాధ్యంకాదు.

అలోచన కూడా ప్రకృతి చేష్ట! సంకల్పం కూడా కర్మ!

భగవంతునిమీద అధారపడటంవల్లగానీ, ఎవరి విముక్తికోసం వారు పాటుపడుతూ, శౌతిక సమవ్యంను సామాన్యం చేతుల్లో ఉంచడంవల్లగానీ ప్రజల స్థితి దుర్భరంకయింది. దీనికి తోడు, అధికారంలో ఉన్నవారు అధ్యాత్మికవాదాన్ని తమ అధిపత్యాన్ని నిలబెట్టుకో టానికి, తమ సుఖాలకూ ఉపయోగించుకోవటం మొదలుపెట్టారు. ప్రజలు వావాటికీ దుర్భర సరిస్థితుల్లో చిక్కుకుపోయారు. వారిని రక్షించటానికి మరొక సిద్ధాంతం అవసర మయింది. ఆ సరిస్థితులు మరొక సిద్ధాంతానికి దారితీసికొన్నాయి

భగవంతుడు లేడు. సంఘంలోని ఈ వాచ్యతల్లూ భగవంతుడు సృష్టించాడని చెప్పటం మోసం. ప్రజానానాన్ని దారిద్ర్యంలో ఉంచి, వారి సహజ శక్తిని చంపి, విరహాయంగా దోపిడీ చెయ్యటానికి స్వార్థపరులు, భవిష్యవాదులు సృష్టించిన సిద్ధాంతం ఇది. వర్గ సామరస్యం అబద్ధం. దోచుకునే వాళ్ళకీ, దోపిడీ చెయ్యబడే వాళ్ళకీ సామరస్యం ఏమిటి? వర్గ కలహమే యథార్థం. వర్గకలహంవల్లే సంఘం అభివృద్ధి చెందుతూవుంది.

పదార్థమే అనాది పదార్థం. పదార్థానికి ఏదీగా దానిని సడపించే మరేకే లేదు పదార్థం తమకు రానే పరిణామం చెందుతూ వుంది. అది దాని స్వభావం. పరిణామం చెందు తూ తనలోపున్న శక్తి అను బహిర్గతం చేసుకుంటూ ఉంది. ఈ పరిణామాన్ని ఎవ్వరూ పై నుంచి నిర్దేశించలేదు. ఎవ్వరూ పై నుంచి ఈ పరిణామానికి సహాయం చెయ్యటం లేదు. అనుభవంవల్ల ప్రకృతిచేష్ట అను అర్థం చేసుకొని, ప్రకృతిమంచి రక్షించుకో టానికి అవసరమైన గుణాలను తనలో రాని వృద్ధి చేసుకుంటూ జీవకోటి వృద్ధిచే కుంటూ ఉంది

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకవర్గంలో శ్రీ నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు. వారి ఎడమ వ్రక్కన ఉన్నవారు సహాయ సంపాదకులు శ్రీ చర్లా శేషగిరిరావుగారు

మానవజీవితంలో వీరివియమాల ఎక్కడనుంచో వచ్చినదని కాదు. ప్రకృతిలోపున్న నియమబద్ధతకు సంబంధించిందే. ఒకరి కొకరు మోయం చేసుకోవడంవల్లా, అందరూ కలిసి బ్రతకవలసి అవసరం ఉండటంవల్లా వచ్చినవే. వారినిదవల్ల పుట్టి, అమరంకొద్దీ నిలిచినవే. కాకపోతే పరిణామ క్రమంలో జీవకోటికి ఆకోమాళ్ళి వచ్చినవల్ల, సాంఘికపరిస్థితులకు దూరంగా వాటంతట అవి నిలబడగలుగుతున్నై. మానవకోటిని మృగదళకు జారకుండా కాపాడుతున్నై వీరి వియమాల సంఘానికి ద్వారపాళుల్లాగా ఎల్లప్పుడూ ఉండవలసిందే. వీటిని కాపాడి అవసరమైనవైన బాధ్యత మాత్రం ముందు అప్పుకోసం తాపత్రయపడవలసిన అవసరం లేనివర్గాంది. వారే వీటిని విమర్శించి నిర్దాక్షిణ్యంగా భవార్జన పరమార్థంగా పెట్టుకుంటే, అవ్వాతులు తమ పొట్టుకోసం వాటిని తిరవ్వరించి విచ్చంభించటంలో ఆశ్చర్యంలేదు. 'వీవు దేవ సుడిగాలి వీనే ఆనుకునిపెన్ను'. ధర్మంగా ప్రతికూతూ, దారిద్ర్యంలో, అజ్ఞానంలో 'దివదివగండంగా'జీవించి వెళ్లబోసుకునే వాళ్ల మమకారం పరిష్కారానికి సహాయపడి, వాళ్ళకు కూడా వీరి వియమాల పాటించటానికి వీలైన పరిస్థితులను సృష్టించటం సైవర్గాల వారి విధి. అది జరిగివస్తుంది ప్రళయమే.

మానవుడు పరిణామంలోని రాబోయే దశకు వెళ్లటానికి భయపడుతున్నాడు. ఈవాడు మానవ జీవితానికి ఏని ముఖ్యావసరం అనుకుంటున్నాడో, వాటికి రాబోయే దశలో విలువ ఉండదు. 'అవి ఊతంగా లేని స్థితిలో తమ ఎలా బ్రతికేటట్లు? తమ ఏమైపోతాడో?' అని వివరీకరిస్తే భయంతో పణికిపోతున్నాడు. ఇప్పటి లక్షణానుబట్టి ఆ స్థితిలో ఇప్పుడున్న ఆర్థిక సంబంధాలు, ఇప్పుడున్న నియమలు అన్నీ తారుమారు అయ్యేటట్లు భవిష్యత్తున్నాయి. ఇప్పుడున్న మానవుని చిత్త ప్రవృత్తికి అస్థితి ఏమీ ఆశ్చర్యంతోగా కనుపించటంలేదు. పర్యవశా గ్రహించి రోయలోకి దూకవలసిన మనిషికిమళ్ళీ భయ పడుతున్నాడు. కాని పరిణామశక్తి అతన్ని ముందుకు నెడుతున్నది. అతను ఉక్కిరి బిక్కిరై ఎదురు తిరిగి పోరాడుతున్నాడు. రావలసిన స్థితికి దోహదం ఇచ్చే గుణాలను విద్యా రిండుకుంటున్నాడు. ఏ సంస్కారం, ఏ విజ్ఞానం, ఏ వైతిక దృష్టి తమను "ముందుకు వెళ్ళి, ముందుకువెళ్ళి" అని ప్రోత్సహిస్తూ ఉందో, బలవంతపెడుతూ ఉందో దాని

గొంతు నలమటానికి పూనుకున్నాడు. అది సశస్త్రంగాని తమకు రక్షణలేదు అనుకుంటున్నాడు. మృగదళకు తలదాపటానికి ఉద్విగ్లాగుతున్నాడు. అత్యపార్య చేసుకుంటున్నాడు

ఇది వేటి విషమావృత్తి. ఒక్క సంఘమే కాదు, ఏ మానవుడికి అమాపపుడే విషమా వృత్తివేదీ కొట్టుకుంటున్నాడు. అధోగతికి పోతున్న ప్రస్తుత పరిస్థితులలో బ్రతకడానికి అవసరం అయిన దృష్టి, ఈ దృష్టికి వ్యతిరేకంగా ముందు స్థితికి వెళ్లమని ప్రోత్సహిస్తున్న పరిణామశక్తి—ఈ రెంటికీ నమస్కారం కుదరద గగ్గోలు ఎడుతున్నాడు. తనలో దేగి ఈ ద్వంద్వ సంరంభంవల్ల విద్విర్యుడై దిగాలుపడి కూర్చున్నాడు.

మానవుడు దక్షిణంవదిలి. పరిణామం అవిచ్ఛిన్నంగా ముందుకు పోగిపోయింది. మానవుని పతనానికి కారణం అయిన దారిద్ర్యాన్ని విరూపింపి, పురోగమనానికి అవకాశం కలిగించే పరిస్థితులు సృష్టించాలి. మానవునిలో పున్న, వచ్చే దశను పూచించే లక్షణాలకు ప్రోత్సాహం ఇచ్చి విజృంభించజేయాలి. ఆ శక్తులను సంఘటితంపి, ముందుకు నడవాలి. మానవుని 'చిచ్చమాపు' అలాపెట్టండి. స్వభావమైంది. ప్రతిముత్తపునీ విభజించిగాని చూడలేక పోతున్నాడు. ఏ ముక్కకి ఆ ముక్కే పరిపూర్ణం అనుకుంటున్నాడు. వీటిని అప్పటివీ కలిపి చూడగల శక్తి అతనికి కావాలి. భిష్మత్వంలో ఏకత్వం చూడగలగాలి. మానవుడు ముఖ్యం. మానవుని శ్రేయస్సు మనం కాంక్షించేది. మానవుని సహజ శక్తుల అభివృద్ధి చెందటానికి అవకాశం కలిగించటం లక్ష్యం. ఏ రూపంలో, ఏ పేరుతో మానవుని వ్యతంత్ర సహజం అరికట్టటానికి ప్రయత్నించినా అది మానవుని పతనానికి, సంఘ వినాశానికి దారి తీస్తుంది.

ప్రపంచపురోగమనాన్ని విరళయించటానికి వెంటదై మానవుడే. అతని పదిల సంఘ శ్రేయస్సు అనేది ప్రత్యేకం లేదు. దేశం, సంఘం, వర్గం, పార్టీ—ఈ భిన్న భిన్న భాగాలు అదర్భం మానవుని సహజ శక్తులు విజృంభించే అవకాశం కలుగజేయటమే గాని, తమకు మానవుని భిష్మంగా వ్యక్తిత్వం అపొదించుకోని, ఏదో ఒక వంకతో అరికట్టుటం కాదు. ఏ దృక్పథమైనా అతని పరిణామానికి దోహదం ఇచ్చేదిగా వుండాలి. కాని, అతనిమీద పెత్తనం చెలాయించేదిగా వుండగూడదు.

"Man is the measure of things"

A ROAD IS NOT THE ONLY PLACE
WHERE YOU CAN DRIVE A JEEP.

DRIVE IT OFF THE ROAD, RUN
IT THROUGH IMPOSSIBLE
TERRAIN. ON A CART
TRACK, UPHILL, DOWN
A ROCKY SLOPE,
THROUGH SLUSH
AND MUD. VIRTUALLY
ANYWHERE. YOU WILL BE
ASTOUNDED BY ITS
STRENGTH AND VERSATI-
LITY! POWERFUL, MANOEUV-
RABLE, THE WORLD'S BIGGEST
LITTLE VEHICLE IS UNBEATA-
BLE IN PERFORMANCE AND
ECONOMY. IT HAS A 72 BRAKE
HORSE POWER ENGINE. A 4
WHEEL DRIVE...CAN BE EASILY
ADAPTED TO MANY USES.

THE JEEP UNIVERSAL IS THE
 MOST DEPENDABLE
VEHICLE YOU CAN OWN

MAHINDRA & MAHINDRA LTD.
BOMBAY • CALCUTTA • DELHI • MADRAS

Authorized dealers

AUTOMOTIVE MANUFACTURERS PVT. LTD., Secunderabad • BHOPAL MOTORS PVT LTD., Bhopal • CAMA MOTORS PVT LTD., Ahmedabad •
CENTRAL AUTOMOBILES, Bhopal (M.P.) • GARAPATI GARAGE (1959) Vijayawada • GHATAGE & PATIL, Kolhapur • HIRAKUD MOTORS,
Sambalpur • INDIA GARAGE, Bangalore • INDIA GARAGE, Madras • JADWET TRADING CO., Port Blair (Andaman & Nicobar Islands) • JAMMU &
KASHMIR MOTOR CORP., Jammu-Tawi (Kashmir State) • LAWLRY MEN & CO., Patna • METRO MOTORS, Bombay • METRO MOTORS (KATHIAWAR)
PVT. LTD., Rajkot • NARAIN AUTOMOBILES, Lucknow • NARRHERRAM & CO PVT. LTD., Jamshedpur • PATNAIK & CO PVT LTD., Cuttack •
PROVINCIAL AUTOMOBILE CO PVT LTD., Nagpur • RANGHI BROS. (INDORE) PVT LTD., Indore • RANGHI MOTORS, New Delhi (Branch:
Chandigarh) • SILVER JUBILEE MOTORS PVT LTD., Poona • T.V. SUNDHAM IYENGAR & SONS PVT LTD., Madurai • TANKI COMMERCIAL
CORPORATION, Phuentsoling (Bhutan) • TENZING & TENZING, Sikkim • UNITED MOTORS OF RAJASTHAN, Jaipur • VISHNOO V. KAMAT
TARCAR, Cidade De Goa, Goa • WALFORD TRANSPORT LTD., Calcutta (Branches, Dibrugarh & Siliguri)

స్వ విషయము

“

ఆంధ్రభాషయందు సంవత్సరాది సంచికను ముద్రించుట కిదియే ప్రథమ ప్రయత్నము” అని ఆంధ్రవ్రత సాహకులు నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు 1910 సాధారణ సంవత్సరాదిని ప్రచురించిన ఆంధ్రవ్రత తొలి సంవత్సరాది సంచిక తొలి “నిన్న పము”లో తెలిపారు.

“ఆంధ్రదేశమునందు భాషాభివృద్ధి, విద్యావంతులు, గ్రంథకర్తలు, సంఘ సంస్కరణ పరాయణులు మొదలగు పూజార్హులనేకులు గలరు. ఈ మహనీయుల సౌశీల్య సద్భావన లాంధ్ర భాషాభివృద్ధికి దోహదపడుచున్నవి. ఈ సత్పురుషుల పురి పరిచయమును దృఢపరచుటయే ఈ సంచిక ప్రధానోద్దేశము” కానడం నల్ల ఈ సంవత్సరాది సంచికలు తొలి ప్రచురణ మొదలు తడవని ఆంధ్ర సంస్కృతికి సంబంధించిన విషయాలంటూ లేవు. వివిధ విషయాలు గురువైనవి, గంభీరమైనవి ఈ సంచికలలో చర్చితాలు. వాటితో ఆంధ్రావళిలో పరిరీతుల ఆశలు చిగురు రెత్తాయి. స్వాభావికమానం గాఢతరమయి ప్రత్యేక విశ్వ విద్యాలయం, ప్రత్యేకరాష్ట్రం అవసరమనే తపన రగిలింది. ఆంధ్రచరిత్రకు, దేశ చరిత్రకు చరిత్ర మొదలయింది. ఆధునిక నిజ్ఞానశాస్త్ర విషయావలోధకోసం జిజ్ఞాసించుకూర్చు మొలకెత్తాయి. భాషలో కొత్త పీఠ తీయాలు పొడగట్టాయి. భాషలో భిన్నరీతులు ఏర్పడ్డాయి. చివరలో కొత్త సోకడలు సామర్యించాయి. ఏటివల్ల ప్రతి సంచిక ఆ యా సంవత్సరపు ఆంధ్ర సమష్టి చరిత్రకు దర్పణమైంది; తర్వాతి సంవత్సరపు ప్రగతికి దోహదమయింది.

“విద్యాపరిషత్తును స్థాపించి, గ్రంథ భాషాంతరీకరణ వ్యవహారమును జరుపుటకు, ముఖ్యవిశ్వకమైన సంపూర్ణ నిమింట్టును నొక్క టికిని రచింపజేయుటకును బిబిబానవచ్చును. దీనివలన మన యాంధ్రులకు ముఖ్యపట్టణ మొకటి లేనిలోపము దొంగును. బహువిధ చరిత్రములవలన బహుజన జీవనోపాయమునకు మార్గము కలుగును. దీనివలన నాంధ్ర విశ్వ విద్యాలయ మొక్కటి తలసూపుట కవకాశము కలుగును.” అని పంతులుగారు తొలి సంవత్సరాది సంచికలో “ఆంధ్ర మహాజనుల కొక విన్నపము”లో సూచించారు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ స్థాపన అవసరమని అప్పుడే ఘంటా పథంగా చెప్పిన కీర్తి ఆంధ్రవ్రత తొలి సంవత్సరాది సంచికదే.

సంవత్సరాది సంచికల ప్రచురణ ఏ రీతిగా ప్రవధమము, విశిష్టము, మార్గదర్శకము అయిందో ఈ స్వోత్సవ సంచిక ప్రచురణకూడా ప్రవధమము, విశిష్టము, పథదర్శకమూను. దీనిలో ముఖ్యతం మొదలు తుదిపుటవరకు సంకలితాలైన అంశాలన్నీ పాత సంవత్సరాది సంచికలలోనే.

ఈ యాభై సంవత్సరాల చరిత్రను సహజోపశాసనం చేస్తున్నట్టిది ఈ స్వోత్సవ సంచిక. ఇరవయ్యో శతాబ్దంలో తొలి సగం— యాభై సంవత్సరాలు—అవధిగా పెట్టుకొని సంవత్సరాది సంచిక

లలోని వివిధ విషయాలను, మణిపూసలవంటివాటిని ఈ స్వోత్సవ సంచికలో చేర్చాము; అలా చేర్చడంతో ఇతరత్రా గ్రంథ రూపంలో ప్రచురితం కాని వ్యాసాలనే సాధ్యమైనంతవరకు చేర్చాము. విషయ విస్తృతిని, ఆంధ్రదేశ విస్తృతిని దృష్టిలో ఉంచుకుని. ప్రాచీనాధునాతన పుక్కులను తెలిపే వ్యాసాలను—భాషాబలం, దూరదృష్టి ఆధునిక నైతికత, నిష్ఠ తగికిసలాడే వ్యాసాలను ఏర్పాటు. రచయితలలో అప్పటినుంచి ఇప్పటివరకు చిలిగిన పరిణామ దశలను చూడడానికి కూడా ప్రయత్నించాము.

ఆయా రంగాలలో వున్నచేసి, ఉద్బంధులని పేరుమోసిన పెద్దలను, నేటివారికి—ముఖ్యంగా యువకులకు—తెలియనివారిని, పరిచయం చేయడంకోసం వారి భాషా చిత్రాలు దాదాపు డెబ్బయ్య ప్రచురించాము. వీటిలో నెక్కు అపూర్వమైనవి; అనిదంపూర్వమైనవి; మరెక్కడా లభించనివి. వ్యంగ్య చిత్రాలు దాదాపు నలభై అప్పటి మన స్థితిని తెలుపుతాయి.

ఈ సంచికలో రాజకీయ వ్యాసాలు కనిపించవు. దీనికి కారణం సంవత్సరాది సంచికలలోను రాజకీయ సాహిత్యం అంతగా ప్రచురితం కాకపోవడమే. రాజకీయోద్యమాలు, రాజకీయ సంఘటనలు సంభవించాయికాని, రాజశాస్త్ర సంబంధమైన పరిశోధన వ్యాసాలు ఇతర రంగాలలో వచ్చినట్టుగా రాలేదు. “రాజ్యాంగ వ్యవహారములను గురించి ఎవరును వ్రాసియుండలేదు.” అని 1912 పరిధాని సంవత్సరాది సంచిక ప్రస్తావనలో పంతులుగారు నివరించారు. కనుక ఈ స్వోత్సవ సంచికలో రాజకీయ వ్యాసాలు సంకలితం రాలేదు. సంస్కృతికి చరిత్రకు, సాహిత్యానికి, ఇతర శాస్త్ర విషయాలకు, కళలకు సంబంధించిన వ్యాసాలకే సంకలనం పరిమితం అయింది.

అర్థ శతాబ్దిపైగా ధారావాహికంగా వెలువడుతున్న సంవత్సరాది సంచికలు ఆంధ్రజాతి సంస్కృతి రంగంలో చేసిన సేవ ఎలా టిదో, ఆంధ్రావళికి తెలుపుతాయి; దానికి అదర్శాలుగా నిలబడుతాయి; మణిదీపాలుగా వెలుగొందుతాయి. ఆమణి దీపాలవెలుగును ఎంతో కొంత ప్రతిఫలింపజేసే వెలుగురేక ఈ స్వోత్సవ సంచిక; ఆంధ్రవ్రత చరిత్రకు జ్ఞాపికే ఈ స్వోత్సవ సంచిక. దీనిని ఆంధ్రావళికి అందజేస్తున్నాము.

“ఈ సంచికను ప్రచురించుటకుగల సామర్థ్య మంధ్ర మహాజనుల సహాయమువలన గలిగినది.....ఈ కార్య సాధ్యము నకు దోహదైన మిత్రుల నేకులు గలరు. వారల సహృద్ధ భావము నకు వందనములు” అని పంతులుగారు తొలి సంచికలో పేర్కొన్నట్టు ఆంధ్రవ్రత తలపెట్టిన కృషికి ఇంతకాలంగా సహకరిస్తూవచ్చిన ఆంధ్రమహాజనులందరికీ ఈ స్వోత్సవ కుభ సమయంలో కృతజ్ఞత తెలుపుతున్నాము.

INDEX TO ADVERTISERS

	Page No		Page No.
Andhra Pradesh State Govt Hyderabad.		Guntur Industrial Estate	282
Andhra Bank, Ltd.	138	Gokul Art Theatres	184
Andhra Coffee Industry	106	General Papers, Ltd.	243
Atma Arts	IV Wrapper.	Golden Tobacco Co. (Private), Ltd.	212
Andhra Handloom Weavers Co-op. Society Ltd	278	Handloom House	85
Andhra Pradesh Mining Corporation, Ltd	124	Hindusthan Ideal Insurance Co., Ltd.	237
Andhra Pradesh State Financial Corporation	66	Integral Coach Factory	300
Annamalai Chettiar & Co., A. S.	74	Indo-Europa Trading Co.	116
Andhra Pradesh Khadi & Village Industries Board	88	Industrial Engineering Corporation	170
Amrutnanjan, Ltd.	99, 141, 205, 253, 299	India Canning Industries	174
Akula Balaramiah & Sons	128	Inter-State Transports (Private) Ltd.	249
Annapoorna Pulvarising Mills	157	Jeevamrutham Oushadha Sala	80
Ayurvedasramam, Ltd.	298	Jeewanlal (1929), Ltd.	164
Acme Trade Agencies	218	Jammi Venkataramanayya & Sons	119
Ayurveda Nilayam	258	Jay Engineering Works, Ltd.	196
Ajit Radio Corporation	154	Jyothi	271
Andhra Pradesh State Co-op. Bank	6	Krishna Rao & Sons, N. V.	4
Andhra Scientific Co., Ltd.	234	Krishna Soap Works	108
Andhra Cement Co., Ltd.	250	K. C. P. Ltd.	86
Ambati Subbanna & Co	292	Kesari Kuteeram, (Pvt.) Ltd.	236
Annapurna Pictures	232	Krishna Paints & Hardware Stores	92
Andhra Pradesh State Road Transport Corporation	2	Kohinoor Beedi Factory	118
Alaya Films	264	Krishnamurthy Achari & Sons K. T	132, 208
Andhra Pradesh Industrial Development Corporation	282	Krishna Industrial Corporation, Ltd.	250
Andhra Co-op. Marketing Federation Ltd.	296	Kollipara Sriramulu & Ch. Bapaiah & Co.	260
Brindavan, Hyderabad	113	Khatau Mills	291
B.N.K. Press	166	Lakshmayya Setty & Sons, T. G.	84
Blundell Eomite Paints, Ltd.	74	Little Flower Co.	203
Bhansali Chemicals	140	Larsen & Tubro Ltd.	122
Bezwada Motor Stores	164	Lakshmi General Stores	246
Babu Movies	III Wrapper.	Madhava Rao, G.	31
Bharani Studios	246	Moonirathinam Naidu & Sons, P.	144
Bhaskara Automobiles & General Stores.	254	Madhu Pictures	152
Bags & Prints	226	Multiweld Wire Co., (Private) Ltd.	276
Bank of Baroda, Ltd.	220	Modern Auto Stores	256
Commercial Goods Transports	266	Murphy India, Ltd.	173
Carona Sahu & Co., Ltd.	188	Madras Motor & General Insurance Co., Ltd.	272
Central Railway	210	Mahindra & Mahindra Ltd.	308
Canara Workshops, Ltd.	233	Navabharat Agricultural & Commercial Corporation	38
Co-operative Central Bank, Ltd	262	National Engineering Co. (Madras) Private, Ltd.	55
Crop Protection Corporation	292	Nizam Sugar Factory	70
Cyanamid India, Ltd.	311	Nandhi Gold Covering Works	82
Durga Diesel House	147	National Litho Press	142
Dunlop Rubber Co. (India) Ltd	149	Navodhaya Publishers	242
D.B.N. Productions	240	Navayuga Films	224
D.A.V.P.	274, 280	Neo Mysore Cafe	294
East India Film Co.	112	ORWO Films	229
E S Patanwala	268	Planters Coffee Propaganda	62
Garapati Garage	44	Prasad Art Pictures	168
Guntur Consumers Co-op. Stores	178	Padmasri Pictures	134
Gangappa & Sons, T. H.	96	Phillips, (India,) Ltd.	110
Ganges Printing Ink Factory	100	Prasad Process Pvt. Ltd.	198
		Parasuram & Co., G. A.	108
		Padmaja Commercial Corporation	102
		Prakasam, A. G.	110
		Parry & Co., Ltd.	222

"తల్లిని
కొబ్బరినూ
సున్న ఇట్టరి
తిండి తినాలి మరి"

రోజూ ఒక్క
ప్రీనేటల్
కేప్సుల్
వేసుకో!

అమె ఆరోగ్యం కోరి అమ్మ చెప్పిన మాటలో ఎంత అనుభవం వుందీ! ఎందుకంటే కడుపులో బిడ్డ తల్లి నుంచే తన పోషకాహారాన్ని తీసు కుంటుంది. తల్లికీ, బిడ్డకీ కావలసిన ఆత్యవసర పదార్థాలు విశ్వమూ తినే తిండిలో లభించక పోవచ్చు. అందుకనే రోజూ ఒక్క ప్రీనేటల్ కేప్సుల్ వేసు కోడం చాలా మంచిది.

ప్రీనేటల్ కేప్సుల్ సుగుణాలతో తాత్కాలికంగా తెలుసు. ఎనిమిది రకాల ఎటామినులూ, నాలుగు రకాల ఖనిజ పదార్థాలూ వలెన పాళ్లలో కలిపి, తల్లికీ, బిడ్డకీ కావలసిన ఈ పోషకాహారాన్ని రెడర్లీ కంటే ప్రత్యేకంగా తయారు చేసింది.

ఒక్క ప్రీనేటల్ కేప్సుల్ వేసు కుంటే చాలు. విశ్వమూ అవసరమైన పోషక పదార్థాలు లభిస్తాయి... వెల 15 పైసలు మాత్రమే.

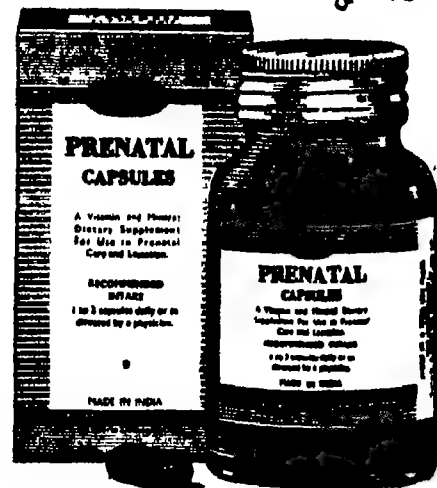
ప్రతి ప్రీనేటల్ కేప్సుల్ రోజూ బిడ్డ ఆరోగ్యానికీ, తల్లి శ్రేణినికీ చాలా అవసరమైన ఎనిమిది రకాల ఎటామినులూ, నాలుగు రకాల ఖనిజ పదార్థాలూ వుంటాయిని గుర్తుంచుకోండి. వీటివల్ల శరీరానికి ఎముకలకీ, రక్త నాళాలకీ ఎంతో మేలు కలుగుతుంది; రోగ నిరోధక శక్తి కలుగుతుంది.

ప్రపంచ మొదట తినుకోవలసిన ఔషధము గురించి తగిన పరిశోధన చేసిన తరువాత ప్రతి కానాలి పర్యావరణం అంతర్గత రిమిడియేషన్, పోషకాహారం 1955, హైదరాబాద్, కు వైద్యుని, పి.ఎం.ఎం. హైదర్ గారి తినుకోవలసిన.

కుటుంబ శ్రమ! అమ్మ నుంచే

ప్రీనేటల్
కేప్సుల్

వేసుకోడు అరంటించండి రోజూ ఒక్కటి చాలు.

తెదర్లీ డివిజన్, పర్యావరణ ఇండియా లిమిటెడ్

CHCMA-TBL

	Page No.		Page No.
Print & Paper Sales (Private), Ltd.	206	Shah Engineering Co.	162
Poorna Pictures (Private), Ltd	125	Swatantra Art Printers	130
Premier Tyres, Ltd.	244	Sivaramakrishna Industries	186
Prasad Productions	176	Shipping Corporation of India Ltd	158
Pulla Reddy, G.	294	Saradha Gold Covering Works	183
Reddy, T. V.	96	Serval Industries	258
Ravi Stores	41	Sri Gowri Industries	202
Rekha & Murali	160	Sarvaraya Textiles, Ltd.	284
Raju Motors	271	Sathe Biscuit Co.	271
Rajesh Textile Mills	191	Sarabhai Chemicals	181
R. K. Industries	226	Sri Pandu Ranga Engineering Co.	280
Ramakrishna Films	248	Sri Kanaka Durga Iron & Hardware Stores	263
Swatantra Enterprises	114	Sirpur Paper Mills, Ltd.	280
Srinivasa Movies	216	Sirsilk, Ltd.	230
Seshagiri Rao & Sons, B.	80	Singareni Collieries Co., Ltd.	238
Sekhar & Rao	41	Satya Rao, G., Dr.	292
Surya Trading Co.	236	Texmo Industries	24
State Bank of Hyderabad	62	U-Foam, Ltd.	304
Suresh Pictures	120	Venkataramana Pictures	174
Sambhu Films	288	Vazir Sultan Tobacco Co., Ltd.	29
Sankar Coffee Hotel	194	Visakha Flour Mills	68
Sree Swadeshi Gold Covering Works	119	Vijaya Pictures	192
Swadeshi Type Foundry	52	Vijaya Distributors	200
Sri Rama Vilas Service	117	Vijaya Pictures	131
Spectra Structurals (Private), Ltd	150	Visalandhra Prachuranalayam	202
Saraswathi Industries	147	Vijaya Publicities	279
Sri Lakshmi Vilas Modern Cafe	146	West Godavari Dt. Co-op. Marketing Federation Ltd.	136
Sri Radhakrishna Cycle Shop	148		
Sri Ramadoss Motor Transport (Private) Ltd.	162		
Sri Venkatesa Vastralayam	208		

